TSIVIIL-ÕIGUSLIKUD AKTID

I

TSIVIILÕIGUSLIKUD AKTID

I

«EESTI RAAMAT» · TALLINN 1971

34N4
T 77

Koostanud E. Markvart ja M. Vene
Kujundanud T. Aru

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

Käesolevas kogumikus avaldatakse tsiviilõiguslikke suhteid, s. o. varalisi ja nendega seotud isiklikke mittevaralisi suhteid reguleerivaid õigusakte. Kuna viimaste hulk on väga suur, on kogumikku võetud ainult need, mida kõige sagedamini tsiviilõiguslike suhete reguleerimiseks kasutatakse. Aktide paigutamisel on aluseks võetud «Eesti NSV tsiviilkoodeksi» süsteem, kusjuures I köitesse võeti tsiviilõiguse üldsätted, omandiõigus ning kohustisõiguse üldsätted.

Kogumik on mõeldud kasutamiseks kõigile juristidele ning majandusalal ja riigiaparaadis töötajatele. Ühtlasi on see vajalikuks abistajaks ka kodanikele, kes tsiviilõiguslike küsimustega kokku puutuvad. Raamat on kasutatav õppevahendina kõrgemate koolide õigus- ja majandusteaduskonnas.

Rahalised väärtused tuuakse kehtivas hindade mastaabis.

Õigusaktid avaldatakse 1. märtsi 1970. a. seisuga.

Käesoleva köite koostamisel andis väärtuslikku nõu Tartu Ülikooli õigusteaduskonna dotsent Jenny Ananjeva.

Koostajad

Esimene osa

ÜLDSÄTTED

I peatükk

PÕHISÄTTED

NSV LIIDU JA LIIDUVABARIIKIDE TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED [1] §-d 1—7, 18
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 1—8

§ 1 Tsiviilseadusandlusega reguleeritavad suhted

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — preambel, §-d 1, 2, 7
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — preambel, §-d 1, 2, 8

§ 2 Tsiviilseadusandluse ülesanded

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — preambel, § 1
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — preambel, § 1

§ 3 NSV Liidu ja liiduvabariikide pädevuse piiritlemine

LIIDUVABARIIKIDE KOHTUKORRALDUST KÄSITLEVA SEADUSANDLUSE, TSIVIIL-, KRIMINAAL- JA PROTSESSIKOODEKSITE KEHTESTAMISE ÜLEANDMISE KOHTA LIIDUVABARIIKIDE KOMPETENTSI

(NSV Liidu 11. veebruari 1957. a. seadus — *«Ведомости Верховного Совета СССР 1957 г.; № 4, ст. 63)*

[1] Edaspidi «Tsiviilseadusandluse alused».

(Väljavõte)

1. artikkel.

Anda liiduvabariikide kompetentsi nende kohtukorraldust ja -menetlust käsitlev seadusandlus, samuti tsiviil- ja kriminaalkoodeksi kehtestamine, jättes NSV Liidu kompetentsi kohtukorraldust ja -menetlust käsitleva seadusandluse aluste ning tsiviil- ja kriminaalseadusandluse aluste kindlaksmääramise.

NSV LIIDU KONSTITUTSIOON — § 14 punkt «u»
TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — § 3
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — § 3

§ 4 Tsiviilseaduste kehtivus ajas

NSV LIIDU SEADUSTE, NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU OTSUSTE NING NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUSTE JA OTSUSTE AVALDAMISE JA JÕUSTUMISE KORRA KOHTA

(NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 19. juuni 1958. a. seadlus — *NSVL Ülemnõukogu Teataja, 1958, nr. 14, art. 275*)

(Väljavõte)

NSV Liidu seaduste ja NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste avaldamise paremaks korraldamiseks ning nende jõustumise tähtaegade täpsustamiseks NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

1. Määrata kindlaks, et NSV Liidu seadused, NSV Liidu Ülemnõukogu otsused ja teised aktid ning NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused ja otsused kuuluvad avaldamisele «NSV Liidu Ülemnõukogu Teatajas» liiduvabariikide keeltes hiljemalt seitsme päeva jooksul pärast nende vastuvõtmist.

2. Esimeses artiklis nimetatud aktidest tähtsaimad, mis kuuluvad ulatuslikule ja viivitamatule teatavakstegemisele, avaldatakse ajalehes «Izvestija Sovetov Deputatov Trudjaštšihsja SSSR».

Vajalikel juhtudel võidakse neid akte avaldada ka raadios või anda edasi telegraafi teel.

3. NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused ja otsused, mis ei oma üldist tähtsust või ei ole normatiivse iseloomuga, saadetakse laiali vastavatele ametkondadele ja asutustele ning tehakse nende poolt teatavaks isikutele, kelle suhtes need aktid

kehtivad. Neid võidakse NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi otsuse alusel mitte avaldada.

4. NSV Liidu ja välisriikide vahel sõlmitud ning kindlaksmääratud korras ratifitseeritud lepingud, kokkulepped ja konventsioonid, samuti vastavad ratifitseerimise seadlused avaldatakse «Teatajas» NSV Liidu Välisministeeriumi esildusel NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumile.

5. Üldnormatiivse iseloomuga NSV Liidu seadused, NSV Liidu Ülemnõukogu otsused ja teised aktid ning NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused ja otsused jõustuvad üheaegselt kogu NSV Liidu territooriumil kümne päeva möödumisel nende avaldamisest «Izvestijas» või «Teatajas», kui aktides enestes ei ole määratud nende jõustumise muud tähtaega; need aktid aga, mis on avaldatud vastavalt käesoleva seadluse 2. artiklile «Izvestijas» enne nende avaldamist «Teatajas», jõustuvad kümne päeva möödumisel nende avaldamisest «Izvestijas».

Kõik teised aktid, mis ei ole üldnormatiivse iseloomuga, jõustuvad nende vastuvõtmise momendil, kui aktides enestes ei ole määratud nende jõustumise muud tähtaega.

6. NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused ja otsused, mida ei avaldata vastavalt käesoleva seadluse 3. artiklile, jõustuvad momendil, mil need saavad kätte vastavad ametkonnad ja asutused, kui aktides enestes ei ole määratud nende jõustumise muud tähtaega.

NSV LIIDU VALITSUSE MÄÄRUSTE JA KORRALDUSTE AVALDAMISE JA JÕUSTUMISE KORRAST

(NSV Liidu Ministrite Nõukogu 20. märtsi 1959. a. määrus nr. 293 — *СП СССР 1959 г., №-6, ст. 37*)

(Väljavõte)

1. Kehtestada, et NSV Liidu valitsuse üldise tähtsusega või normatiivse iseloomuga määrused avaldatakse «NSV Liidu Valitsuse Määruste Kogus», mida annab välja NSV Liidu Ministrite Nõukogu Asjadevalitsus.

NSV Liidu valitsuse määrused, mis oma tähtsuse või neis ettenähtud kiireiseloomuliste abinõude tõttu kuuluvad ulatuslikule ja viivitamatule teatavakstegemisele, avaldatakse ajalehtedes ning vajalikel juhtudel ka raadios või antakse edasi telegraafi teel.

2. Kehtestada, et NSV Liidu valitsuse normatiivse iseloomuga määrustes tuleb ära näidata nende jõustumise tähtaeg.

Neil juhtudel, kui NSV Liidu valitsuse määrustes pole mainitud jõustumise tähtaega, jõustuvad nad alates vastuvõtmise momendist.

3. NSV Liidu Ministrite Nõukogu korraldused jõustuvad alates nende vastuvõtmise momendist ja ei kuulu avaldamisele «NSV Liidu Valitsuse Määruste Kogus».

4. NSV Liidu ja välisriikide vahel sõlmitud ning ratifitseerimisele mittekuuluvad lepingud, kokkulepped ja konventsioonid, samuti valitsuse vastavad määrused nende kinnitamise kohta avaldatakse NSV Liidu Välisministeeriumi esildusel «NSV Liidu Valitsuse Määruste Kogus».

5. NSV Liidu valitsuse määrusi, milliseid pole avaldatud «NSV Liidu Valitsuse Määruste Kogus» või ajalehtedes, samuti NSV Liidu Ministrite Nõukogu korraldusi võib teistes trükiväljaannetes avaldada vastavate organisatsioonide esildusel üksnes NSV Liidu Ministrite Nõukogu asjadevalitseja loal.

6. NSV Liidu valitsuse määruste originaalidele, mis kuuluvad avaldamisele vastavalt käesoleva määruse punktile 1, tehakse järgnevad pealdised:

«Kuulub avaldamisele määruste kogus»;

«Kuulub avaldamisele määruste kogus ja ajalehtedes»;

«Kuulub avaldamisele määruste kogus, ajalehtedes ning raadios».

7. NSV Liidu valitsuse määrused, sõltumata nende avaldamisest vastavalt käesolevale määrusele, saadetakse NSV Liidu Ministrite Nõukogu Asjadevalitsuse poolt kohe pärast nende vastuvõtmist liiduvabariikide ministrite nõukogudele, NSV Liidu Ministrite Nõukogu riiklikele komiteedele, NSV Liidu ministeeriumidele, NSV Liidu Ministrite Nõukogu Nõukogude Kontrolli Komisjonile, NSV Liidu Prokuratuurile, NSV Liidu Ülemkohtule, NSV Liidu Riigipangale, NSV Liidu Statistika Keskvalitsusele, NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvale Riikliku Julgeoleku Komiteele, NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvale Juriidilisele Komisjonile, samuti teistele organisatsioonidele NSV Liidu Ministrite Nõukogu asjadevalitseja poolt kindlaksmääratud nimekirja alusel.

EESTI NSV SEADUSTE, EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUSTE NING EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUSTE JA OTSUSTE AVALDAMISE JA JÕUSTUMISE KORRAST

(Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 29. novembri 1958. a. seadlus — *ENSV T 1958, nr. 15, art. 246*)

(Väljavõte)

Eesti NSV Ülemnõukogu ja Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi poolt vastuvõetud aktide avaldamise korra ja jõustumise

tähtaegade täpsustamiseks Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

1. Määrata kindlaks, et Eesti NSV Ülemnõukogu poolt vastuvõetud seadused, otsused ja teised aktid ning Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused ja otsused avaldatakse «Eesti NSV Teatajas» eesti ja vene keeles hiljemalt 7 päeva jooksul pärast nende aktide vastuvõtmist.

2. Eesti NSV Ülemnõukogu, aga samuti ka Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi aktid, mis omavad üldist tähtsust, avaldatakse ajalehtedes «Rahva Hääl» ja «Sovetskaja Estonia».

Vajalikel juhtudel võidakse selliseid akte avaldada ka raadio kaudu või edasi anda telegraafi teel.

3. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused ja otsused, mis ei oma üldist tähtsust ega normatiivset iseloomu, saadetakse vastavatele asutustele ja organisatsioonidele, kes teevad need aktid teatavaks neile isikuile, kelle suhtes neid akte rakendatakse.

Vastavalt Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi otsusele võidakse selliseid akte mitte avaldada.

4. Eesti NSV Ülemnõukogu poolt vastuvõetud seadused, otsused ja teised aktid ning Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused ja otsused, mis omavad üldnormatiivset iseloomu, jõustuvad kogu Eesti NSV territooriumil üheaegselt 10 päeva möödumisel pärast nende avaldamist ajalehtedes «Rahva Hääl» ja «Sovetskaja Estonia» või «Eesti NSV Teatajas», kui neis aktides enestes pole ära määratud mõni teine jõustumise tähtaeg.

Need aktid, mis vastavalt käesoleva seadluse p. 2 enne «Eesti NSV Teatajas» avaldamist avaldati ajalehtedes «Rahva Hääl» ja «Sovetskaja Estonia», jõustuvad 10 päeva möödumisel nende avaldamisest nimetatud ajalehtedes.

Kõik teised aktid, mis ei oma üldnormatiivset iseloomu, jõustuvad nende vastuvõtmise momendil, kui neis aktides enestes pole ära määratud mõni teine jõustumise tähtaeg.

5. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused ja otsused, mis ei ole avaldatud vastavalt käesoleva seadluse punktile 3, jõustuvad momendil, mil nad saabuvad vastavale asutusele või organisatsioonile, kui neis aktides enestes pole ära määratud mõni muu jõustumise tähtaeg.

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUSTE JA KORRALDUSTE AVALDAMISE JA JÕUSTUMISE KORRAST

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 9. aprilli 1959. a. määrus nr. 126 — *ENSV T 1959, nr. 21, art. 111*)

(Väljavõte)

Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kehtestada, et Eesti NSV Ministrite Nõukogu üldise täht-

susega või normatiivse iseloomuga määrused avaldatakse «Eesti NSV Teatajas», mida annab välja Eesti NSV Ministrite Nõukogu Asjadevalitsus.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrused, mis oma tähtsuse või neis ettenähtud kiireiseloomuliste abinõude tõttu kuuluvad viivitamatule ulatuslikule avaldamisele, avaldatakse ajalehtedes ning vajalikel juhtudel ka raadios või antakse edasi telegraafi teel.

2. Kehtestada, et Eesti NSV Ministrite Nõukogu normatiivse iseloomuga määrustes tuleb ära näidata nende jõustumise tähtaeg.

Neil juhtudel, kui Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrustes pole mainitud jõustumise tähtaega, jõustuvad nad alates vastuvõtmise momendist.

3. Eesti NSV Ministrite Nõukogu korraldused jõustuvad alates nende vastuvõtmise momendist ning neid võib vajaduse korral avaldada «Eesti NSV Teatajas».

4. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrusi ja korraldusi, mida pole avaldatud «Eesti NSV Teatajas» või ajalehtedes, võib teistes trükiväljaannetes avaldada vastavate organisatsioonide esildusel üksnes Eesti NSV Ministrite Nõukogu asjadevalitseja loal.

5. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määruste ja korralduste originaalidele, mis kuuluvad avaldamisele vastavalt käesoleva määruse punktidele 1 ja 3, tehakse järgnevad pealdised:

«Kuulub avaldamisele «Eesti NSV Teatajas»;

«Kuulub avaldamisele «Eesti NSV Teatajas» ja ajalehtedes»;

«Kuulub avaldamisele «Eesti NSV Teatajas», ajalehtedes ning raadios».

6. Ministeeriumidele, keskasutustele, linnade ja rajoonide täitevkomiteedele ning teistele organisatsioonidele Eesti NSV Ministrite Nõukogu määruste ja korralduste laialisaatmise korra määrab kindlaks Eesti NSV Ministrite Nõukogu Asjadevalitsus.

«EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU JA VALITSUSE TEATAJA» VÄLJAANDMISE KOHTA

(Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 16. novembri 1965. a. otsus — *ENSV ÜT 1965, nr. 46, art. 196*)

(Väljavõte)

1. Alates 1. jaanuarist 1966 anda välja «Eesti NSV Ülemnõukogu ja Valitsuse Teataja» eesti ja vene keeles ning seoses sellega lõpetada «Eesti NSV Ülemnõukogu Teataja» väljaandmine 1. jaanuarist 1966.

2. Eesti NSV seadused, Eesti NSV Ülemnõukogu otsused, Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused ja otsused ning informatsioonilised teadaanded Eesti NSV Ülemnõukogu komis-

jonide ja Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi tegevuse kohta avaldada alates 1. jaanuarist 1966 «Eesti NSV Ülemnõukogu ja Valitsuse Teatajas» vastavalt Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 1958. aasta 29. novembri seadlusele «Eesti NSV seaduste, Eesti NSV Ülemnõukogu otsuste ning Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste ja otsuste avaldamise ja jõustumise korrast» eesti ja vene keeles hiljemalt 7 päeva jooksul pärast nende aktide vastuvõtmist.

«EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU JA VALITSUSE TEATAJA» KOHTA

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 17. novembri 1965. a. määrus nr. 503 — *ENSV MKK 1965, nr. 42, art. 186*)

(Väljavõte)

1. Seoses «Eesti NSV Ülemnõukogu ja Valitsuse Teataja» väljaandmisega lõpetada «Eesti NSV Ministrite Nõukogu Määruste ja Korralduste Kogu» väljaandmine 1. jaanuarist 1966.

2. «Eesti NSV Ülemnõukogu ja Valitsuse Teatajas» avaldatakse:

1) esimeses osas — Eesti NSV seadused, Eesti NSV Ülemnõukogu otsused, Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused ja otsused;

2) teises osas — Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrused ja korraldused;

3) kolmandas osas — informatsioonilised teadaanded Eesti NSV Ülemnõukogu komisjonide ja Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi tegevuse kohta.

3. «Eesti NSV Ülemnõukogu ja Valitsuse Teataja» antakse välja eraldi eesti ja vene keeles. Aktid neis avaldatakse numbrite järjekorras, mida peetakse iga aasta 1. jaanuarist.

NSV LIIDU JA LIIDUVABARIIKIDE TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSTE KINNITAMISE KOHTA.

(NSV Liidu 8. detsembri 1961. a. seadus — *NSV Liidu Ülemnõukogu Teataja, 1961, nr. 50, art. 525*)

«TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSTE» JA «TSIVIILKOHTUMENETLUSE ALUSTE» KEHTESTAMISE KORRA KOHTA.

(NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 10. aprilli 1962. a. seadlus — *ENSV ÜT, 1962, nr. 16*)

Vastavalt NSV Liidu seadusele ««NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilseadusandluse aluste» kinnitamise kohta» 8. detsemb-

rist 1961. a. (NSV Liidu Ülemnõukogu Teataja 1961, nr. 50, art. 525) ja NSV Liidu seadusele ««NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilkohtumenetluse aluste» kinnitamise kohta» 8. detsembrist 1961. a. (NSV Liidu Ülemnõukogu Teataja 1961, nr. 50, art. 526) NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

1. Kuni NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviil- ja tsiviilprotsessi seadusandluse vastavusse viimiseni «Tsiviilseadusandluse alustega» ja «Tsiviilkohtumenetluse alustega» rakendatakse NSV Liidu tsiviilseadusandluse ja tsiviilprotsessi seadusandluse kehtivaid akte, liiduvabariikide tsiviil- ja tsiviilprotsessi koodekseid ja teisi tsiviil- ja tsiviilprotsessi seadusandluse akte, kuivõrd nad ei ole vastuolus «Alustega».

2. «NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilseadusandluse aluseid» rakendatakse tsiviilõigussuhete suhtes, mis tekivad pärast «Aluste» kehtestamist, see on alates 1. maist 1962.

Lepinguliste ja teiste tsiviilõigussuhete osas, mis tekivad enne 1. maid 1962, rakendatakse «Tsiviilseadusandluse aluseid» nende õiguste ja kohustuste suhtes, mis tekivad pärast «Aluste» kehtestamist.

3. Asjad, mis on «NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilseadusandluse alustega» ja «NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilkohtumenetluse alustega» antud kohtute alluvusse ja milles menetlus administratiiv- või teistes organites 1. maiks 1962 ei ole lõpetatud, antakse nende organite poolt kohtutele üle vastavalt kohtualluvuse eeskirjadele.

4. Pärast 1. maid 1962 toimub kodaniku teadmata äraolijaks tunnistamine või surnuks kuulutamine «NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilseadusandluse aluste» paragrahvi 10 eeskirjade järgi, sõltumata kodaniku asukoha kohta viimaste andmete saamise ajast või kodaniku teadmata kadumise ajast.

5. «NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilseadusandluse aluste» paragrahvi 14 eeskirju tühiste tehingute tagajärgede kohta rakendatakse tehingute suhtes, mis tunnistatakse tühisteks pärast «Aluste» kehtestamist, sõltumata sellest, millal need tehingud teostati.

6. «NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilseadusandluse alustega» kehtestatud hagi aegumise üldisi ja lühendatud tähtaegu, samuti ka pretensioonide esitamise ja läbivaatamise tähtaegu («Aluste» §-d 16 ja 76) rakendatakse nende hagide ja pretensioonide suhtes, mille esitamise õigus tekkis pärast 1. maid 1962.

7. «NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilseadusandluse aluste» paragrahvi 28 neljandas lõigus ettenähtud kolhooside ja teiste kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide õigus välja nõuda oma õigusvastaselt võõrandatud vara igalt valdajalt, sõltumata sellest, millisel viisil see vara lakkas olemast nende valduses või isikute valduses, kellele see vara nende poolt üle anti, laieneb ka sellele varale, mis õigusvastaselt võõrandati enne «Aluste»

kehtestamist, kui «Tsiviilseadusandluse alustega» kindlaksmääratud hagi aegumise tähtaeg ei ole möödunud.

8. «NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilseadusandluse aluste» paragrahvi 59 teise ja kolmanda lõiguga kehtestatud eeskirju rakendatakse ka neil juhtudel, kui üleliigne elamispind eraldi oleva isoleeritud toa näol kujunes enne 1. maid 1962, kuid ei ole asustatud kindlaksmääratud korras enne seda tähtaega.

Korteris vabanenud toa, mis on üürniku poolt kasutatavast eluruumist isoleerimata ja sellega külgnev, üürniku kasutusse andmine, mis on «Tsiviilseadusandluse aluste» paragrahvi 59 viienda lõiguga kindlaks määratud, laieneb ka neile juhtudele, kui selline tuba vabanes enne «Aluste» kehtestamist.

9. «NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilseadusandluse aluste» paragrahvi 62 eeskirjad tähtsamate rahvamajandusharude ja üksikute ametkondade ettevõtete ja asutuste majadest väljatõstmise korra kohta laienevad tööliste ja teenistujate väljatõstmise juhtudele pärast 1. maid 1962, sõltumata väljatõstmise aluste tekkimise ajast.

10. Sissenõuet kodanike hoiustele riiklikes töö-hoiukassades ja NSV Liidu Riigipangas võidakse pöörata «NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilseadusandluse aluste» paragrahvi 87 neljandas lõigus ja «NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilkohtumenetluse aluste» paragrahvi 57 kolmandas lõigus ettenähtud juhtudel, sõltumata hoiuse sissemaksmise ajast.

Sissenõuet kodanike hoiustele võidakse pöörata kohtuotsuste täitmisel, mis on tehtud ka enne 1. maid 1962 alimentide sissenõudmise asjades (töötasu või muu vara puudumisel, millele võiks pöörata sissenõuet).

Sissenõuet kodanike hoiustele abikaasade ühisvaraks olevate hoiuste jagamise asjades võidakse pöörata pärast 1. maid 1962 tehtud kohtuotsuste järgi.

11. Sissenõuet pensionidele, ajutise töövõimetuse toetustele ja kolhooside vastastikuse abistamise kassade poolt väljaantavaile toetustele võidakse pöörata «NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilkohtumenetluse aluste» paragrahvis 57 ettenähtud juhtudel enne 1. maid 1962 tehtud kohtuotsuste täitmisel.

12. «NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilseadusandluse aluste» paragrahvide 117—121 kehtivus laieneb pärandile, mis avanes enne «Aluste» kehtestamist, kuid ei ole enne 1. maid 1962 ühegi pärija poolt vastu võetud ja ei ole pärimisõiguse järgi riigile üle läinud.

13. Teha liiduvabariikide ülemnõukogude presiidiumidele ülesandeks kuni liiduvabariikide seadusandluse vastavusse viimiseni «NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilseadusandluse alustega» kehtestada 1. maiks 1962:

a) «Tsiviilseadusandluse aluste» paragrahvi 25 teise lõigu eeskirjade, millega määratakse kindlaks, et kodaniku isiklikus

omanduses võib olla üks elamu, kooselavatel abikaasadel ja nende alaealistel lastel võib olla aga ainult üks elamu, mis isikliku omandiõiguse alusel kuulub ühele neist või on nende ühine omand, täitmise kord ja tähtajad;

b) ühise omandi lõpetamise kord ja tähtajad vara suhtes, mis, olles vastuolus «Tsiviilseadusandluse aluste» paragrahviga 26, on riigi ja kodaniku või kooperatiivse või ühiskondliku organisatsiooni ja kodaniku ühiseks omandiks;

c) kooskõlas «Tsiviilseadusandluse aluste» paragrahviga 95 sotsialistliku vara päästmisel kantud kahju heastamise kord.

14. Teha NSV Liidu Ministrite Nõukogule ülesandeks viia NSV Liidu valitsuse otsused vastavusse «NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilseadusandluse alustega» ja «NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilkohtumenetluse alustega».

EESTI NSV TSIVIILKOODEKSI JA TSIVIILPROTSESSI KOODEKSI ELLURAKENDAMISE KORRA KOHTA[1]

(Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 30. septembri 1964. a. seadlus — *ENSV ÜT 1964, nr. 41, art. 182*)

§ 5 Tsiviilseaduste kehtivus ruumis

NSV LIIDU KONSTITUTSIOON — §-d 19, 20
TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — § 18
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — § 4

§ 6 Tsiviilseaduste kehtivus isikutele

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 122—124, 129
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 566—568, 573

§ 7 Tsiviilseaduste tõlgendamine ja kohaldamine

NSV LIIDU KONSTITUTSIOON — §-d 49 p. «c», 112, 113
TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — preambel ja § 4 lg. 1
NSV LIIDU JA LIIDUVABARIIKIDE TSIVIILKOHTUMENETLUSE ALUSED[2] — § 12 lg. 3
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — preambel, § 5 lg. 1
EESTI NSV TSIVIILPROTSESSI KOODEKS — § 10

---

[1] Vt. Eesti NSV tsiviilkoodeks. Kommenteeritud väljaanne. Kirjastus «Eesti Raamat», Tallinn 1969, lk. 4—6.

[2] Edaspidi «Tsiviilkohtumenetluse alused».

NSV LIIDU ÜLEMKOHTU PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud NSV Liidu 12. veebruari 1957. a. seadusega — *NSVL Ülemnõukogu Teataja 1957, nr. 4, art. 85*)

(Väljavõte)

§ 9. NSV Liidu Ülemkohtu pleenum:

a) vaatab läbi NSV Liidu Ülemkohtu esimehe ja NSV Liidu peaprokuröri proteste NSV Liidu Ülemkohtu kolleegiumide otsuste ja määruste peale;

b) vaatab läbi NSV Liidu Ülemkohtu esimehe ja NSV Liidu peaprokuröri proteste liiduvabariikide ülemkohtute otsuste peale, kui need on vastuolus üleliidulise seadusandlusega või kui need otsused rikuvad teiste liiduvabariikide huve;

c) vaatab läbi kohtupraktika üldistamise ja kohtustatistika materjale ning annab kohtutele juhendavaid selgitusi kohtuasjade arutamisel seadusandluse rakendamise küsimustes;

d) pöördub NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi poole esildistega küsimustes, mis kuuluvad lahendamisele seadusandlikus korras, ja NSV Liidu seaduste tõlgendamise küsimustes;

e) lahendab liiduvabariikide kohtuorganite vahelisi vaidlusi;

f) kuulab ära NSV Liidu Ülemkohtu kohtukolleegiumide esimeeste aruanded kolleegiumide tegevuse kohta ja liiduvabariikide ülemkohtute esimeeste ettekanded kohtupraktikast üleliiduliste seaduste ning NSV Liidu Ülemkohtu pleenumi määruste rakendamisel. (NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 30. septembri 1967. a. seadluse redaktsioonis — «NSVL Ülemnõukogu Teataja» 1967, nr. 40, art. 526).

§ 8 Tavade kohaldamine

NSV LIIDU KAUBANDUSLIKU MERESÕIDU KOODEKS

(Kinnitatud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 17. septembri 1968. a. seadlusega — *NSVL Ülemnõukogu Teataja 1968, nr. 39, art. 351*)

(Väljavõte)

§ 134. Tähtaeg, mille jooksul last peab olema laevale laaditud (lubatud laadimisaeg) määratakse kindlaks pooltevahelise kokkuleppega, sellise kokkuleppe puudumisel aga — tähtaegadega, mida tavaliselt rakendatakse sadamas, kus toimub laadimine.

§ 135. Pooltevahelise kokkuleppega võidakse kindlaks määrata täiendav ooteaeg pärast lubatud laadimisaja lõppu (trahvi-

seisuaeg) ja vastav tasu selle eest (demeredž), samuti hüvitus lasti laadimise lõpetamise eest enne lubatud laadimisaja möödumist (dispatš).

Käesolevas paragrahvis ettenähtud pooltevahelise kokkuleppe puudumisel määratakse trahviseisuaja kestus ja vedajale seisuaja eest makstava tasu suurus, samuti saatjale ehk prahtijale laadimise ennetähtaegse lõpetamise eest makstava hüvituse suurus vastavalt nendele tähtaegadele ja määradele, mis tavaliselt rakendatakse vastavas sadamas...

§ 9 Tsiviilõiguste kaitse

NSV LIIDU KONSTITUTSIOON — §-d 102, 113

NSV LIIDU, LIIDU- JA AUTONOOMSETE VABARIIKIDE KOHTUKORRALDUSE SEADUSANDLUSE ALUSED — § 2

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 5, 6

EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 6, 7

EESTI NSV TSIVIILPROTSESSI KOODEKS — §-d 2, 3, 15—18

VAHEKOHTU PÕHIMÄÄRUS — Eesti NSV tsiviilprotsessi koodeksi lisa 3

REVOLUTSIOONILISEST SEADUSLIKKUSEST

(NSV Liidu KTK ja RKN-i 25. juuni 1932. a. määrus — *СЗ СССР 1932 г., № 50, ст. 298*)

EESTI NSV KOHTUKORRALDUSE SEADUS

(Eesti NSV 19. augusti 1960. a. seadus — *ENSV T 1960, nr. 27, art. 61*)

(Väljavõte)

§ 2. Õigusemõistmise eesmärgid ja ülesanded.

Õigusemõistmise eesmärgiks Eesti NSV-s on kaitsta igasuguste rünnete vastu:

1) NSV Liidu konstitutsiooniga ja Eesti NSV konstitutsiooniga seatud NSV Liidu ühiskondlikku ja riiklikku korda, sotsialistlikku majandussüsteemi ja sotsialistlikku omandit;

2) NSV Liidu kodanike poliitilisi, töö- ja elamualaseid ning teisi isiklikke ja varalisi õigusi ning huve, mis on tagatud NSV Liidu konstitutsiooniga ja Eesti NSV konstitutsiooniga;

3) riiklike asutuste, ettevõtete, kolhooside, kooperatiivsete ja

muude ühiskondlike organisatsioonide õigusi ja seadusega kaitstavaid huve.

Õigusemõistmise ülesandeks Eesti NSV-s on tagada Nõukogude seaduste täpne ja kõrvalekaldumatu täitmine kõigi asutuste, organisatsioonide, ametiisikute ja kodanike poolt.

RIIKLIKE, KOOPERATIIVSETE (VÄLJA ARVATUD KOLHOOSID) JA MUUDE ÜHISKONDLIKE ORGANISATSIOONIDE VAHELISTE VAIDLUSASJADE KUNI SAJA RUBLA SUURUSES SUMMAS RAHVAKOHTUTE ALLUVUSEST ÄRAVÕTMISE KOHTA

(NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 14. märtsi 1955. a. seadlus — *Ведомости Верховного Совета СССР 1955 г., № 5, ст. 116*)

(Väljavõte)

1. Võtta ära rahvakohtute alluvusest riiklike, kooperatiivsete (välja arvatud kolhoosid) ja muude ühiskondlike organisatsioonide vahelised vaidlusasjad kuni saja rubla suuruses summas.

Kehtestada, et nimetatud vaidlusi lahendavad võlglaste suhtes kõrgemalseisvad organid.

KÕIGI KÄESOLEVAL AJAL KOHTU KOMPETENTSI KUULUVATE RIIKLIKE, KOOPERATIIVSETE (VÄLJA ARVATUD KOLHOOSID) JA TEISTE ÜHISKONDLIKE ORGANISATSIOONIDE, ETTEVÕTETE JA ASUTUSTE VAHELISTE VAIDLUSASJADE ÜLEANDMISE KOHTA RIIKLIKU ARBITRAAŽI ORGANITE LAHENDADA

(NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 27. juuli 1959. a. seadlus — *ENSV T 1959, nr. 44, art. 234*)

(Väljavõte)

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium o t s u s t a b:

1. Anda kõik käesoleval ajal kohtu kompetentsi kuuluvad riiklike, kooperatiivsete (välja arvatud kolhoosid) ja teiste ühiskondlike organisatsioonide, ettevõtete ja asutuste vahelised vaidlusasjad riikliku arbitraaži organite lahendada.

NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI 27. JUULI 1959. A. SEADLUSE «KÕIGI KÄESOLEVAL AJAL KOHTU KOMPETENTSI KUULUVATE RIIKLIKE, KOOPERATIIVSETE (VÄLJA ARVATUD KOLHOOSID) JA TEISTE ÜHISKONDLIKE ORGANISATSIOONIDE, ETTEVÕTETE JA ASUTUSTE VAHELISTE VAIDLUSASJADE ÜLEANDMISE KOHTA RIIKLIKU ARBITRAAŽI ORGANITE LAHENDADA» TÄIENDAMISEST

(NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 12. veebruari 1960. a. seadlus — *ENSV T 1960, nr. 14, art. 53*)

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

Täiendada NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1959. aasta 27. juuli seadluse «Kõigi käesoleval ajal kohtu kompetentsi kuuluvate riiklike, kooperatiivsete (välja arvatud kolhoosid) ja teiste ühiskondlike organisatsioonide, ettevõtete ja asutuste vaheliste vaidlusasjade üleandmise kohta riikliku arbitraaži organite lahendada» 1. punkti teise lõiguga, sõnastades selle järgmiselt:

«Vaidlusasju, mis tekivad ühelt poolt riiklike, kooperatiivsete ja teiste ühiskondlike organisatsioonide, ettevõtete ja asutuste ning teiselt poolt raudtee- või õhutranspordi organite vahel ja mis tulenevad otsestel rahvusvahelistel raudtee- ja õhuliinidel kaupade vedamise kohta sõlmitud lepingutest, lahendavad kohtud vastavalt rahvusvahelistele kokkulepetele.»

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU JUURES ASUVA RIIKLIKU ARBITRAAŽI PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 17. augusti 1960. a. määrusega nr. 892 — *СП СССР 1960 г., № 15, ст. 127*)

RIIKLIKU ARBITRAAŽI ORGANITE JA MINISTEERIUMIDE JA KESKASUTUSTE ARBITRAAŽIDE OSATÄHTSUSE TÕSTMISEST RAHVAMAJANDUSES

(NSV Liidu Ministrite Nõukogu 7. augusti 1970. a. määrus nr. 646 — *СП СССР 1970 г., № 15, ст. 122*)

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU JUURES ASUVA RIIKLIKU ARBITRAAŽI PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 17. detsembri 1960. a. määrusega nr. 504 — *ENSV MKK 1960, nr. 46, art. 144*)

(Väljavõte)

1. Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuv Riiklik Arbitraaž on organ, kes lahendab Eesti NSV riiklike, kooperatiivsete ja

teiste ühiskondlike ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide vahelisi majanduslikke vaidlusi ning teisi tema kompetentsi kuuluvaid vaidlusi.

2. Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Arbitraaži peamisteks ülesanneteks on:

a) majanduslike vaidluste lahendamisel ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide varaliste õiguste ning seaduslike huvide kaitse kindlustamine;

b) ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide vahelise koostöö arendamine ja kindlustamine rahvamajandusplaani täitmisel; võitlus kohalike huvide eelistamise ning kitsaste ametkondlike tendentside avaldumistega;

c) majanduslike vaidluste lahendamisel ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide aktiivne mõjustamine majandusliku ülesehitustöö küsimusi reguleerivate seaduste, samuti NSV Liidu valitsuse ja Eesti NSV valitsuse määruste ja korralduste täitmise alal ühes varaliste sanktsioonide kohaldamisega toodangu hankeplaanide ning -ülesannete mittetäitmise, mittekvaliteetse ja mittekomplektse toodangu hankimise ja riikliku distsipliini ning lepinguliste kohustuste muude rikkumiste eest;

d) kaasaaitamine toodangu hankeplaanide ja -ülesannete ning teiste kohustuste täitmisele, samuti majanduslike vaidluste lahendamise käigus arbitraaži poolt ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide majanduslikus tegevuses avastatud puuduste kõrvaldamisele.

3. Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuv Riiklik Arbitraaž lahendab:

a) vaidlusi, mis tekivad Eesti NSV ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide vahel lepingute sõlmimisel, sealhulgas lepingute sõlmimisel plaaniga mittejaotatava toodangu hankimiseks, samuti lepingute täitmisel ning muudel alustel hagi summaga vähemalt 100 rubla (ENSV Ministrite Nõukogu 8. detsembri 1962. a. määruse nr. 587 redaktsioonis — ENSV MKK 1962, nr. 59, art. 218);

b) vaidlusi teiste liiduvabariikide või liidulise alluvusega ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide osavõtul, mis tekivad mitte üle 2 miljoni rubla suuruse summaga lepingute sõlmimisel, sealhulgas lepingute sõlmimisel plaaniga mittejaotatava toodangu hankimiseks, samuti lepingute täitmisel ning muudel alustel, kui hagi summa ei ületa 25 000 rubla (ENSV Ministrite Nõukogu 27. jaanuari 1969. a. määruse nr. 49 redaktsioonis — ENSV ÜVT 1969, nr. 8, art. 105);

c) vaidlusi, mis tekivad lepingute sõlmimisel mitteüldkasutatavate raudteeharude ekspluateerimise kohta, kui veosekäive ei ületa 100 vagunit ööpäevas;

d) vaidlusi, mis on antud arbitraaži lahendada vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Arbitraaži põhimääruse punktile 3.

4. Poolte vastastikusel nõusolekul võidakse üksikuid majanduslikke vaidlusi anda lahendamiseks vahekohtule, kes valitakse poolte poolt antud vaidluse lahendamiseks.

5. Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuv Riiklik Arbitraaž:

a) tunnistab täielikult või osaliselt kehtetuks summa poolest tema pädevusse kuuluvad lepingud, mis on vastuolus seadustega, samuti NSV Liidu valitsuse ja Eesti NSV valitsuse määrustega ning korraldustega, riiklike plaanidega ning ülesannetega ja kohustab pooli tegema sõlmitud lepingutes vastavad muudatused;

b) uurib ja üldistab vaidluste lahendamisel vajaliku ühtsuse tagamise eesmärgil Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriumide ja ametkondade arbitraažide kogemusi, instrueerib nimetatud arbitraaže arbitraažipraktika ning majanduslikke suhteid reguleerivate normatiivsete aktide kohaldamise küsimustes;

c) kannab Eesti NSV Ministrite Nõukogule ette kõige tõsisematest riikliku distsipliini ja väljastatava toodangu kvaliteetsust ning komplektsust sätestava seadusandluse rikkumistest, samuti kohalike huvide eelistamise avaldumise faktidest ja muudest sotsialistliku seaduslikkuse rikkumistest, mis leiavad aset ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide majanduslikus tegevuses.

6. Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuv Riiklik Arbitraaž lahendab vaidlusi asjast huvitatud ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide või nendest kõrgemalseisvate organite avalduste põhjal.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuval Riiklikul Arbitraažil on õigus algatada asja omal initsiatiivil, kui on olemas andmed plaani- ja lepingudistsipliini ning isemajandamise eeskirjade rikkumise kohta ettevõtte, asutuse või organisatsiooni poolt. Nendel juhtudel sissenõutavad leppetrahvid ja trahvid, mis on ette nähtud kehtivas seadusandluses, kantakse liidueelarve tuludesse või nende ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide kasuks, kelle huvides oli asi algatatud.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuval Riiklikul Arbitraažil on õigus suunata ettevõtetelt ja organisatsioonidelt plaaniliste ja lepinguliste kohustuste ebarahuldava täitmise või täitmatajätmise eest leppetrahvi, viivise ja trahvi sissenõudmise kohta tekkinud vaidluste lahendamisel liidulise eelarve tuludesse täielikult või osaliselt kostjalt sissenõutavad summad neil juhtudel, kui hageja on rikkunud seadusandlust, mis aga ei vähenda kostja vastutust (ENSV Ministrite Nõukogu 8. detsembri 1962. a. määruse nr. 587 redaktsioonis — ENSV MKK 1962, nr. 59, art. 218).

7. Hagiavalduse saabumisel kontrollib Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuv Riiklik Arbitraaž, kas hageja oli enne hagiga arbitraaži poole pöördumist võtnud tarvitusele abinõud vaidluse reguleerimiseks vahetult kostjaga. Selliste abinõude tarvitusele

võtmise kohta tõendite mitteesitamise juhul hagiavaldust arutamisele ei võeta ning ta tagastatakse hagejale.

8. Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuv Riiklik Arbitraaž juhindub majanduslike vaidluste lahendamisel NSV Liidu, Eesti NSV, liidu- ja autonoomsete vabariikide seadustest, NSV Liidu Ministrite Nõukogu, Eesti NSV Ministrite Nõukogu, liidu- ja autonoomsete vabariikide ministrite nõukogude määrustest ning korraldustest, samuti kindlaksmääratud kompetentsi piires vastuvõetud rahvamajanduse nõukogude määrustest ning korraldustest, ministeeriumide ja ametkondade käskkirjadest ning juhenditest, riigivõimu kohalike organite otsustest.

EESKIRJAD MAJANDUSLIKE VAIDLUSTE LAHENDAMISEKS RIIKLIKES ARBITRAAŽIDES

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Arbitraaži 1. juuli 1963. a. määrusega nr. P-4 — *ENSV MKK 1963, nr. 46, art. 165*)

(Väljavõte)

I. Üldeeskirjad

1. Majanduslike vaidluste lahendamise kord riikliku arbitraaži organites määratakse kindlaks riiklike arbitraažide põhimääruste ja käesolevate eeskirjadega.

Käesolevad eeskirjad on kohustuslikud riikliku arbitraaži organitele ja vaidluse lahendamisest osavõtvatele ettevõtetele, organisatsioonidele ja asutustele.

2. Käesolevate eeskirjade ülesandeks on riiklike, kooperatiivsete ja muude ühiskondlike ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste vaheliste majanduslike vaidluste õige ja õigeaegse lahendamise kindlustamine sotsialistliku majandussüsteemi ja sotsialistliku omandi ning ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste varaliste õiguste ja seaduslike huvide kaitsmiseks, samuti ühtse korra loomine majanduslike vaidluste lahendamisel riikliku arbitraaži organites.

3. Iga asjast huvitatud ettevõte, asutus ja organisatsioon, kellel on juriidilise isiku õigused, võib sätestatud korras pöörduda riikliku arbitraaži poole oma seadusega kaitstud huvide või varaliste õiguste kaitseks.

Kokkulepped ja muud aktid, mis piiravad riiklikku arbitraaži pöördumise õigusi, on kehtetud.

4. Riiklik arbitraaž lahendab temale alluvaid vaidlusi:

a) asjast huvitatud ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide avalduste või nende kõrgemalseisvate organite avalduste alusel;

b) omal initsiatiivil, kui on olemas andmed, et ettevõtted, asu-

tused ja organisatsioonid rikuvad plaani- ja lepingudistsipliini ning isemajandamise eeskirju.

5. Korduva hagi esitamine vaidluses samade poolte vahel, sama eseme kohta ja samadel alustel ei ole lubatud, välja arvatud käesolevates eeskirjades mainitud juhtudel.

6. Pooled on kohustatud ausameelselt kasutama kõiki neile kuuluvaid õigusi, taotlema vaidluse igakülgset ja objektiivset lahendamist, austama teise poole varalisi õigusi ja seaduslikke huve.

7. Vaidluste lahendamisel juhindub riiklik arbitraaž NSV Liidu, liidu- ja autonoomsete vabariikide seadustest, NSV Liidu Ministrite Nõukogu, liidu- ja autonoomsete vabariikide ministrite nõukogude määrustest ja korraldustest, samuti kindlaksmääratud kompetentsi piires väljaantud rahvamajanduse nõukogude määrustest ja korraldustest, ministeeriumide ja keskasutuste käskkirjadest ning juhenditest, kohalike riigivõimu organite otsustest.

II. Vaidluste reguleerimine enne pöördumist riiklikku arbitraaži

8. Vaidluse tekkimisel ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide vahel on nad kohustatud tarvitusele võtma kõik vajalikud abinõud selle vahetuks reguleerimiseks ning rangelt järgima käesolevates eeskirjades kehtestatud korda vaidluste reguleerimise kohta enne pöördumist riiklikku arbitraaži, kui kehtiva seadusandlusega ei ole ette nähtud teistsugust korda.

Kui hageja ei võtnud tarvitusele abinõusid vaidluse vahetuks reguleerimiseks kostjaga, keeldub riiklik arbitraaž hagiavaldust vastu võtmast ning tagastab selle hagejale.

9. Lepingute sõlmimisel tekkivaid lahkhelisid vaatavad läbi ettevõtete, asutuste ning organisatsioonide juhatajad või nende poolt selleks määratud vastutavad esindajad.

Kui lepingu projekti kohta on lahkhelisid, kirjutab projekti saanud pool lepingule alla ja koostab lahkhelide protokolli, mille kohta teeb lepingusse klausli, ja 10 päeva jooksul, arvates lepingu projekti saamise päevast, saadab teisele poolele allakirjutatud lepingu koos lahkhelide protokolliga.

Teine pool on kohustatud lahkhelide protokolli läbi vaatama, vajalikel juhtudel koos lahkhelisid esitanud poolega, võtma lepingusse kõik temale vastuvõetavad ettepanekud, vaieldavad küsimused aga 10 päeva jooksul, arvates protokolli saamise päevast, andma läbivaatamiseks vastavale riiklikule arbitraažile.

Kui reguleerimata jäänud lahkhelisid ei anta ülalmainitud tähtaja jooksul riiklikule arbitraažile lahendada, loetakse lahkhelide protokolli koostanud poole ettepanekud vastuvõetuks.

10. Vaidluste puhul, mis tekivad lepingute täitmisel ja muudel alustel, samuti lepingu sõlmimisele sundimisel, on ettevõte (organisatsioon, asutus), kelle õigusi või huve on rikutud, kohus-

tatud enne riiklikule arbitraažile hagi esitamist saatma teisele poolele pretensiooni.

Pretensioon tuleb esitada hiljemalt ühe kuu jooksul, arvates päevast, mil tekib õigus nõuda rahasummade tasumist, teatud toimingute sooritamist jms.

Lepingu sõlmimisest keeldumisega, lepingu muutmisega või lõpetamisega seoses olev pretensioon tuleb esitada 10-päevase tähtaja jooksul. (NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Arbitraaži 8. septembri 1965. a. määruse nr. P-4 redaktsioonis).

III. Alluvus

12. Riiklikud arbitraažid lahendavad kõiki majanduslikke vaidlusi ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide vahel, välja arvatud vaidlused, millede lahendamine seaduste või valitsuse määruste ja korraldustega on antud kohtute, rahvamajanduse nõukogude arbitraažide või ministeeriumide ja keskasutuste arbitraažide, samuti administratiiv- või muude organite kompetentsi.

Riikliku arbitraaži alluvusse kuuluva vaidluse võib poolte vastastikusel kokkuleppel anda lahendamiseks vahekohtule või kindlaksmääratud juhtudel Üleliidulise Kaubanduspalati juures asuvale Merearbitraaži Komisjonile.

13. Vaidluse alluvus vastavatele riikliku arbitraaži organitele määratakse kindlaks nende arbitraažide põhimäärustes.

14. Liiduvabariikide ministrite nõukogude juures asuvatele riiklikele arbitraažidele, autonoomsete vabariikide ministrite nõukogude juures asuvatele riiklikele arbitraažidele, kraide ja oblastite töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede juures asuvatele riiklikele arbitraažidele alluvaid vaidlusi, kus pooled asuvad erinevates liiduvabariikides, kraides ja oblastites, lahendatakse järgmiselt (kui sätestatud korras ei ole teisiti ette nähtud):

a) vaidlused, mis tekivad lepingute sõlmimisel — hankija (töövõtja) või teenuseid osutava ettevõtte (organisatsiooni, asutuse) asukoha järgses riiklikus arbitraažis,

b) vaidlused, mis tekivad mitteüldkasutatavate raudteeharude ekspluateerimise kohta lepingute sõlmimisel — raudteevalitsuse asukoha järgses riiklikus arbitraažis;

c) vaidlused, mis tekivad lepingute täitmisel ja muudel alustel — kostja asukoha järgses riiklikus arbitraažis. Kui asjas on osalisteks kostjad, kes asuvad erinevate liiduvabariikide, kraide või oblastite territooriumidel, lahendatakse vaidlus ühe kostja asukoha järgses riiklikus arbitraažis hageja valikul, välja arvatud järgmised vaidlused:

vaidlus, mis tuleneb mittevastava kvaliteediga või mittekomplektse toodangu hankimisest, lahendatakse tootja asukoha järgses riiklikus arbitraažis;

vaidlus, mis tuleneb toodangu puudujäägist, lahendatakse saatja asukoha järgses riiklikus arbitraažis;

vedudest tulenev vaidlus raudtee-, vee- ja õhutranspordiettevõtte osavõtul lahendatakse sihtkoha raudteevalitsuse, laevanduse või meresadama asukoha järgses või sihtkoha õhutranspordiettevõtte asukoha järgses riiklikus arbitraažis.

Vaidlused väliskaubanduslike ühenduste ja tellijate vahel, samuti vaidlused, mis on seotud kaupade hankimisega ekspordiks, milles üheks pooleks on väliskaubanduse organisatsioon, nende seas ka vedudest tulenevad vaidlused, lahendatakse Moskvas asuvates riiklikes arbitraažides vastavalt nende põhimäärustes kindlaksmääratud alluvusele.

15. Kui hageja suurendab esialgse hagi summat või kostja esitab vastuhagi, mille tõttu vaidlus ületab antud riikliku arbitraaži alluvuse piirid, samuti juhul, kui asjasse tõmmatakse ettevõte (organisatsioon, asutus), kelle osavõtt muudab antud vaidluse alluvust, tuleb vaidlus anda lahendamiseks riiklikule arbitraažile vastavalt kindlaksmääratud alluvusele. Vaidluse teisele riiklikule arbitraažile lahendamiseks üleandmise kohta tehakse korraldus.

Kui hageja vähendab esitatud hagi summat, tuleb vaidlus esialgses summas antud arbitraažis sisuliselt lahendada.

16. Riiklik arbitraaž, saanud hagimaterjalid teiselt riiklikult arbitraažilt, võtab antud asja oma menetlusse üldistel alustel.

Kui riiklik arbitraaž leiab, et vaidlus ei kuulu antud arbitraažis lahendamisele, saadab ta saabunud hagimaterjalid koos oma arvamusega vaidluse alluvuse küsimuse lahendamiseks liiduvabariigi ministrite nõukogu juures asuvale riiklikule arbitraažile, kui lahkarvamused tekkisid selle vabariigi arbitraažide vahel, või NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvale Riiklikule Arbitraažile, kui lahkarvamused tekkisid erinevate liiduvabariikide arbitraažide vahel.

17. Kui asjast võtavad osa mitu kostjat ja asja arutamise tulemusena selgub, et vastutama peab hagejaga ühises alluvuses (või ühes süsteemis) olev kostja, teeb riiklik arbitraaž sisulise otsuse kõigi asjaosaliste suhtes olenemata nende alluvusest.

IV. Asjast osavõtvad pooled

18. Asjast osavõtvateks poolteks on: hageja — ettevõte, asutus, organisatsioon, kes hagi esitas; kostja — ettevõte, asutus, organisatsioon, kelle vastu on suunatud hageja nõue.

Riiklikus arbitraažis võivad asjast osavõtvate pooltena esineda ettevõtted, asutused, organisatsioonid, kellel on juriidilise isiku õigused.

22. Asjas pooleks oleva ettevõtte, asutuse või organisatsiooni reorganiseerimise juhul asendab riiklik arbitraaž vajalike dokumentidega põhistatud taotluse alusel selle poole tema õigusjärglasega.

ÜHISKONDLIKE ARBITERIDE KOHTA

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 9. novembri 1965. a. määrus nr. 491 — *ENSV MKK 1965, nr. 41, art. 179*)

(Väljavõte)

Riikliku arbitraaži tööle üldsuse kaasatõmbamise eesmärgil Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Võtta vastu Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Arbitraaži ettepanek üksikute majanduslike vaidluste lahendamisele riiklike ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide kompetentsete töötajate, samuti teaduslike töötajate ja pensionäride kaasatõmbamise kohta ühiskondlike arbiteridena.

2. Kehtestada, et:

1) ühiskondlike arbiteride tööd organiseerib ja juhib Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Arbitraaži peaarbiter;

2) ühiskondlikud arbiterid rakendatakse tööle Tallinnas, Tartus, Pärnus, Kohtla-Järvel ja Narvas, vajaduse korral aga ka vabariigi teistes linnades.

3. Kinnitada juurdelisatud «Ühiskondlike arbiteride põhimäärus».

ÜHISKONDLIKE ARBITERIDE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 9. novembri 1965. a. määrusega nr. 491)

1. Riikliku Arbitraaži tööle üldsuse kaasatõmbamise ja ettevõtete, organisatsioonide ning asutuste vaheliste majanduslike vaidluste operatiivsemale lahendamisele kaasaaitamise eesmärgil lubatakse üksikuid majanduslikke vaidlusi lahendada ühiskondlike arbiteride poolt.

2. Ühiskondlikud arbiterid valitakse kvalifitseeritud juriidiliste ja majandusalal töötajate ning juristide-pensionäride seast nende nõusolekul.

3. Ühiskondlikud arbiterid nimetatakse ja vabastatakse kohustustest Eesti NSV Ministrite Nõukogu poolt Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Arbitraaži peaarbiteri ettepanekul.

4. Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku

Arbitraaži peaarbiter kooskõlastab ühiskondlike arbiteride kohustuste täitmise korra nende asutuste, ettevõtete või organisatsioonide juhatajatega, kus ühiskondlikud arbiterid töötavad.

5. Ühiskondlikele arbiteridele annab Eesti NSV Ministrite Nõukogu välja vastavad töötõendid.

6. Oma tegevuses majanduslike vaidluste lahendamisel ühiskondlikud arbiterid juhinduvad «Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Arbitraaži põhimäärusest», «Eeskirjadest majanduslike vaidluste lahendamiseks riiklikes arbitraažides» ja teistest riikliku arbitraaži organitele kohustuslikest seadusandlikest ning ametkondlikest aktidest.

7. Ühiskondlikud arbiterid lahendavad reeglina selliseid Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuvale Riiklikule Arbitraažile alluvaid majanduslikke vaidlusi, mille pooled asuvad ühiskondliku arbiteriga samas linnas, samuti teisi vaidlusi Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Arbitraaži ülesandel.

8. Ühiskondlikud arbiterid võivad majanduslikke vaidlusi võtta lahendamiseks vahetult asjast huvitatud ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide (hagejate) avalduste alusel või saavad ettevalmistatud asjad Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuvalt Riiklikult Arbitraažilt.

9. Ühiskondlikud arbiterid ei või arutada nende ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide vaidlusi, kus nad töötavad.

10. Ühiskondlikud arbiterid vormistavad otsused ja korraldused Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Arbitraaži blankettidel.

11. Ühiskondlike arbiteride poolt arutatud asjade materjalid antakse üle Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuvale Riiklikule Arbitraažile otsuste (korralduste) väljasaatmiseks ja täitmiseks. Ühiskondlike arbiteride väljasaadetavate otsuste (korralduste) ärakirjad tõestatakse Riikliku Arbitraaži pitseriga.

12. Avaldused ühiskondlike arbiteride otsuste ja korralduste läbivaatamiseks esitatakse Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Arbitraaži peaarbiterile kindlaksmääratud korras.

13. Ühiskondlike arbiteride varustamine dokumentide blankettide ja muude vajalike materjalidega pannakse Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures asuvale Arbitraažile.

VAHEKOHTUTE POOLT MAJANDUSLIKE VAIDLUSTE LAHENDAMISE AJUTISED EESKIRJAD

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Arbitraaži poolt 31. augustil 1960. a. NSV Liidu Ministrite Nõukogu 23. juuli 1959. a. määruse nr 824 p. 4 alusel — *ENSV MKK 1963, nr. 46, art. 165*)

(Väljavõte)

1. Ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste vaheliste majanduslike vaidluste lahendamise demokraatlike vormide arendamise eesmärgil võidakse üksikuid majanduslikke vaidlusi poolte vastastikusel kokkuleppel anda nende poolt konkreetse asja läbivaatamiseks valitud vahekohtu lahendada.

Vahekohtusse võib vaidluse anda pärast seda, kui pooled on tarvitusele võtnud vajalikud abinõud vaidluse vahetuks lahendamiseks.

Vahekohtus lahendatakse vaidlusi, mis kuuluvad arbitraažiorganite kompetentsi, sõltumata vaidlevate poolte alluvusest ja asukohast.

2. Vahekohus valitakse vaidluse poolteks olevate majandusorganisatsioonide juhatajate poolt ettevõtete direktorite, asutuste ja organisatsioonide juhatajate, insenertehniliste töötajate, teadusliku uurimise asutuste ning ühiskondlike organisatsioonide töötajate ning teiste isikute seast, kes on kompetentsed tekkinud vaidluse lahendamiseks.

3. Vahekohtu koosseisu valitakse üks või mitu kohtunikku. Juhul kui vahekohus koosneb kolmest või enamast liikmest, valivad liikmed esimehe.

4. See pool, kes tunnistab vajalikuks vaidluse lahendamise vahekohtus, teatab sellest teisele poolele ja nimetab isiku, kes on valitud tema poolt vahekohtunikuks. Vahekohtunikuks valimisel on nõutav valitava isiku nõusolek.

Pool, kes on saanud ettepaneku vaidluse lahendamiseks vahekohtus, peab kümne päeva jooksul (suuliselt või kirjalikult) teatama oma nõustumisest ettepanekuga või selle tagasi lükkama. Kui näidatud tähtaja jooksul ei saabu teadet ettepaneku tagasilükkamise kohta, siis loetakse ettepanek vaidluse lahendamiseks vahekohtus vastuvõetuks.

6. Vaidluse andmine vahekohtule lahendamiseks katkestab aegumistähtaja.

8. Majanduslike vaidluste lahendamisel ei ole vahekohtunikud seotud poolte poolt esitatud nõudmistega ja peavad juhinduma NSV Liidu seadustest, liidu- ja autonoomsete vabariikide seadustest ja teistest normatiivsetest aktidest, mis puudutavad antud vaidlust.

13. Vahekohtu otsus on pooltele kohustuslik ja edasikaebamisele ei kuulu. Pooled on kohustatud vahekohtu otsuse täpselt täitma otsuses näidatud tähtajal.

EESTI NSV SELTSIMEHELIKE KOHTUTE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud Eesti NSV 26. detsembri 1961. a. seadusega — *ENSV T 1961, nr. 52, art. 182*)

§ 5. Seltsimehelike kohtute kompetentsi kuulub järgmiste asjade arutamine:

3) ..... kodanike isiklikus omandis olevate väheväärtuslike tarbeesemete esmakordselt toimepandud vargus;

5) perekonna laostamine, ebaväärikas suhtumine oma perekonna liikmetesse ja vanematesse; kohustuste mittetäitmine laste kasvatamisel; ebaväärikas suhtumine naisisikusse;

6) ebatsensuurselt väljendamine; solvamine, laimavate väljamõeldiste levitamine, samuti löömine, peksmine või muu vägivallategu isiku kallal ja terviserikketa kerge kehavigastuse tahtlik tekitamine, kuid neid tegusid pandi toime esmakordselt;

7) eluruumide, muude ruumide või kommunaalseadmete rikkumine; tuleohutuse eeskirjade mittetäitmine;

8) korterites ja ühiselamutes sisekorra eeskirjade rikkumine; majaelanike vaidlused ühiskasutuses olevate ruumide ja abiruumide kasutamise, kommunaalteenuste ja ühiskasutuses olevate ruumide jooksva ning sanitaarremondi kulude tasumise ning maatükkide kasutamise üle;

9) varalised vaidlused kodanike vahel, kui vaidlusosalised on nõus asja arutamisega seltsimehelikus kohtus ja vaieldava summa suurus ei ületa 50 rubla;

10) vaidlused kahe või mitme kodaniku ühises omandis oleva ehituse, samuti neile eraldatud maatüki (krundi) kasutamise korra, kolhoosipere vara jagamise ja kolhoosipere varast osa eraldamise, abikaasade vahel vara jagamise üle, kui vaidlevad pooled on nõus asja arutamisega seltsimehelikus kohtus;

11) salaküttimine, kalapüügi eeskirjade rikkumine, metsarikkumine väikeses ulatuses; puude, põõsaste ja haljasalade rikkumine; külvide kahjustamine; muud administratiivsed õiguserikkumised, kui organid või ametiisikud, kellel on õigus administratiivkorras määrata rahatrahvi, peavad vajalikuks anda selle asja arutamine üle seltsimehelikule kohtule;

12) omavoli, haigele abi mitteandmine, teadvalt kuritegelikul teel saadud vara omandamine või turustamine ja muud kuriteod, kui nende ühiskonnaohtlikkus ei ole suur, ja kui kohus, prokurör, uurija ja juurdlusorgan peavad võimalikuks anda materjalid või lõpetatud kriminaalasi üle seltsimehelikule kohtule;

13) muud õiguserikkumised või ühiskonnavastased teod, mis ei too kaasa administratiiv- või kriminaalvastutust. (Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 29. veebruari 1964. a. seadluse — ENSV ÜT 1964, nr. 10, art. 54 — ja Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 26. juuni 1965. a. seadluse — ENSV ÜT 1965, nr. 26, art. 88 — redaktsioonis.)

§ 7. Seltsimehelikel kohtutel ei ole õigust arutada asju, mis

on võetud kohtu, juurdlus- või eeluurimisorganite menetlusse või mille kohta on olemas kohtuotsus.

Seltsimehelikud kohtud võivad oma algatusel või ühiskondlike organisatsioonide ettepanekul arutada ka sellist üleastumist, mille eest administratsioon on määranud distsiplinaarkaristuse.

AVASTUSTE, LEIUTISTE JA RATSIONALISEERIMISETTEPANEKUTE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 24. aprilli 1959. a. määrusega nr. 435 — *ENSV T 1959, nr. 30, art. 163*)

(Väljavõte)

1. Avastuste, leiutiste ja ratsionaliseerimisettepanekute autorsus on NSV Liidus kaitstud seadusega ja tõendatakse kindlaksmääratud korras väljaantavate diplomitega avastuste kohta, autoritunnistustega või patentidega leiutiste kohta ja tunnistusega ratsionaliseerimisettepanekute kohta.

19. Leiutajate ja ratsionaliseerijate kaebused leiutise ja ratsionaliseerimisettepaneku eest saadava tasu suuruse arvestamise korra või väljamaksmise tähtaja küsimustes vaatab läbi ettevõtte (organisatsiooni) administratsioon koos ametiühingu käitiskomiteega või kohaliku komiteega. Kui leiutaja või ratsionaliseerija ei ole nõus tema kaebuse kohta ettevõtte (organisatsiooni) administratsiooni ja käitiskomitee või kohaliku komitee poolt ühiselt vastuvõetud otsusega, võib ta selle otsuse peale kaevata kõrgemalseisva organisatsiooni juhatajale, kes peab kaebuse läbi vaatama kuu aja jooksul.

Leiutaja või ratsionaliseerija, kes ei pea kõrgemalseisva organisatsiooni juhataja otsust tasu suuruse, arvestamise korra ja väljamaksmise tähtaja küsimuses õigeks, võib pöörduda kohtusse liiduvabariikide seadusandluses ettenähtud korras.

EESKIRJAD TÖÖLISTELE JA TEENISTUJATELE SEOSES NENDE TÖÖGA TEKITATUD VIGASTUSE VÕI MÕNE MUU TERVISEKAHJUSTUSE PUHUL ETTEVÕTETE, ASUTUSTE VÕI ORGANISATSIOONIDE POOLT KAHJU HÜVITAMISE KOHTA

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i presiidiumi 22. detsembri 1961. a. määrusega nr. 483/25 — *«Eesti NSV Ülemkohtu Bülletään» 1962, nr. 2*)

II peatükk

ISIKUD

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 8—17
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 9—42

§ 1 Nõukogude riik

NSV LIIDU KONSTITUTSIOON — §-d 4—6, 14
TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 13, 14, 21, 26, 31, 32, 87, 106, 111, 119, 120
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 24 lg. 4, 35, 52, 60, 97—99, 120, 121, 128, 145—150, 393, 477, 505, 506, 525, 531, 539, 555, 557, 558, 561, 562

§ 2 Kodanikud

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 7—10
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 9—24

1. Kodanike õigusvõime

NSV LIIDU KONSTITUTSIOON — peatükid I, IX
TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 8, 9
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 9—11, 119, 137, 566, 567
EESTI NSV KRIMINAALKOODEKS — §-d 21, 22, 24—27
NSV LIIDU JA LIIDUVABARIIKIDE ABIELU- JA PEREKONNASEADUSANDLUSE ALUSED[1] — §-d 3, 4, 11, 12
EESTI NSV ABIELU- JA PEREKONNAKOODEKS — § 74

[1] Edaspidi «Abielu- ja perekonnaseadusandluse alused».

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — § 8
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 12—17, 54—57, 454—456
EESTI NSV TSIVIILPROTSESSI KOODEKS — §-d 250, 263—268
ABIELU- JA PEREKONNASEADUSANDLUSE ALUSED — § 10
TÖÖSEADUSANDLUSE ALUSED — § 2

EESTI NSV TERRITOORIUMIL KEHTIV TÖÖKOODEKS

(Väljavõte)

§ 31. Töölepingu suhtes on alaealistel võrdsed õigused täisealistega. Vanemail, lapsendajail, eestkostjail ja hooldajail kui ka asutustel ja ametiisikuil, kellele on usaldatud töökaitse seaduste täitmise järelevalve, on õigus nõuda lepingu ennetähtaegset tühistamist, kui selle jätkamine ähvardab alaealise tervist või kaldub üldiselt tema kahjuks.

KOLHOOSI NÄIDISPÕHIKIRI

(Vastu võetud kolhoosnike kolmandal üleliidulisel kongressil ja kinnitatud NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 28. novembri 1969. a. määrusega nr. 910 — *СП СССР 1969 г. № 26, ст. 150.*)

(Väljavõte)

3. Kolhoosi liikmeks võivad olla 16-aastaseks saanud kodanikud, kes on avaldanud soovi võtta oma tööga osa kolhoosi ühismajapidamisest.

Kolhoosi liikmeks võtab vastu kolhoosnike üldkoosolek kolhoosi juhatuse esildise põhjal ja avalduse esitanud isiku juuresolekul.

Kolhoosi liikmeks astumise avalduse vaatab kolhoosi juhatus läbi kuu aja jooksul.

Iga kolhoosi liikme kohta peetakse ühtse vormi kohast «Kolhoosniku tööraamatut».

TARBIJATE KOOPERATIIVI NÄIDISPÕHIKIRI

(Kinnitatud NSV Liidu RKN-i ja ÜK(b)P Keskkomitee 25. jaanuari 1939. a. määrusega — *«Нормативные материалы по Советскому гражданскому праву», Москва 1965, стр. 38)*

(Väljavõte)

8. Tarbijate kooperatiivi liikmeks võivad olla kõik mõlemast soost kodanikud, kes on saanud 16 aastat vanaks.

NSV LIIDU AMETIÜHINGUTE PÕHIKIRI

(Kinnitatud NSV Liidu ametiühingute XIII kongressil 1. novembril 1963. a. NSV Liidu ametiühingute XIV kongressil 4. märtsil 1968. a. tehtud muudatustega)

(Väljavõte)

1. Ametiühinguliikmeks võib olla iga tööline ja teenistuja, kes töötab ettevõttes, transpordi alal, ehitustöödel, sovhoosis, asutuses või organisatsioonis, samuti iga kõrgema ja kesk-eriõppeasutuse ning kutsekooli õpilane.

RIIKLIKE TÖÖ-HOIUKASSADE PÕHIKIRI

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 20. novembri 1948. a. määrusega nr. 4339 — *СП и Р СССР 1948 г., № 7, ст. 89)*

(Väljavõte)

18. Hoiuseid, mis on tehtud ükskõik kelle poolt alaealise nimele, kasutavad: a) kuni alaealise 14-aastaseks saamiseni — alaealise vanemad või teised seaduslikud esindajad; b) alaealise 14-aastaseks saamisel — alaealine ise, kuid oma vanemate või teiste seaduslike esindajate nõusolekul.

Alaealine, kes avas ise oma nimele hoiuse hoiukassas, käsutab seda hoiust iseseisvalt.

Eestkoste- ja hooldusorganite eriloa esitamist alaealise hoiuste käsutamiseks ei nõuta.

MITTEKOOPEREERUNUD KODUTÖÖNDAJATE JA KÄSITÖÖLISTE REGISTREERIMISE EESKIRJAD

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 12. detsembri 1969. a. määrusega nr. 470 — *ENSV ÜVT 1969, nr. 49, art. 487*)

1. Mittekoopereerunud kodutööndajad ja käsitöölised (nagu rätsepad, kingsepad, kellassepad, lukksepad, plekksepad, tinutajad, veevärgitöölised, tislerid, puusepad, elektrimontöörid, maalrid, pottsepad, katusetegijad, klaassepad, polsterdajad, raamatuköitjad, juuksurid, fotograafid, poonijad, saapapuhastajad), samuti voorimehed, mullatöölised ja ülevedajad on kohustatud enne iga aasta algust (või enne tööndusliku tegevuse algust, kui see tegevus algab pärast 1. jaanuari) registreerima oma tööndluse rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee rahandusosakonnas ja võtma registreerimistunnistuse tööndusega tegelemise õiguse kohta.

Märkus. Registreerimistunnistuste väljaandmine kodanikele, kes ei ole täisealised (18 aastat vanad), ei ole lubatud.

2. Oma tööndusi on kohustatud registreerima ja nendele registreerimistunnistusi võtma ka:

1) töölised ja teenistujad, kes tegelevad kodu- ja käsitööndustega ettevõtete tööst vabal ajal;

2) kolhoosnikud ja üksiktalupidajad, kes tegelevad kodu- ja käsitööndustega.

3. Isikud, kes töötavad elanike koduse majapidamise teenindamise alal (nagu puude saagimine ja lõhkumine, pesupesemine kodus ilma spetsiaalsete pesuköökide sisseseadmiseta, põrandate ja akende pesemine), ei ole kohustatud oma tööndusi registreerima ega nendele registreerimistunnistust võtma.

4. Keelatud on alljärgnevad tööndused ja nendele registreerimistunnistuste väljaandmine:

1) kokkuostetud või tellijatele kuuluva teravilja, kanepi, lina ja linase kedruse, samuti kokkuostetud villa ja villase kedruse töötlemine;

2) kokkuostetud või tellijatele kuuluva tubaka ja mahorka, õliseemnete, toorpuuvilla, puuvillakiu, kookonite (siidiussikookonid), siidkedruse, toornahkade ja kasuka-toorlambanahkade töötlemine;

3) keemiatoodete (hapete, lakkide ja värvide, vitrioli, sooda, pesusine, mürkainete jms.) tootmine, samuti värnitsa, parfümeeria- ja kosmeetikatoodete ning seebi tootmine;

4) külm- ja tulirelvade tootmine ning parandamine, lõhke- ja tuleohtlike ainete, sealhulgas pürotehniliste toodete — ilutulestike, bengaali tulede jms. tootmine;

5) polügraafilised tööndused (tüpograafiline, klaasitrükkimis-, valgus-kopeerimis-, tsinkograafiline, litograafiline ja tähevalamistööndus, samuti teised tööndused tüpograafilise, vask- ja köite-

trükikirja jms. kasutamisega); paljundusaparaatide (klaasitrükiseadmete, rotaatorite, šapirograafide jms.) tootmine; kummi- ja metalltemplite, -stampide ning -pitsatite ja kirjutusmasinate šriftide valmistamine, samuti optikatööndus;

6) kodutööndaja materjalidest nii elanike individuaaltellimuste peale kui ka müügiks valmisriiete, pesu, trikootoodete, peakatete, jalatsite ja kalosside ning teiste nahk- ja kummitoodete, pudukaupade ja sadulsepatoodete valmistamine, samuti toodete valmistamine värvilistest metallidest (inglistina, vask, alumiinium, plii jt.), sealhulgas värvilistest metallidest üksikosadega toodete valmistamine.

Märkus. Ei ole keelatud registreerimistunnistuste väljaandmine elanike individuaaltellimuste peale kodutööndaja või käsitöölise materjalidest peakatete, korsettide, bandaažide, rinnahoidjate, riidest sukahoidjate, kraede, punutud kaelasidemete, käsitsikootud, heegeldatud ja punutud pitside valmistamiseks; kodutööndaja ja käsitöölise materjalist puust, luust, kivist, savist ja õlgedest galanteriitoodete, samuti nõelumiskomplektide ja väljaõmblemisnõelte ning kootud (heegeldatud) kandekottide valmistamiseks ja müügiks;

7) lindialuste ja liistakute valmistamine ordenite ja medalite jaoks; vihikute, bloknootide, kirjaümbrikkude ja paberkottide tootmine; peeglite ja küünalde, samuti harjastest ja hobusejõhvist toodete tootmine;

8) toodete valmistamine mitte tellimuse peale, vaid turul müümiseks tööliste ja teenistujate poolt, kes tegelevad kodu- ja käsitööndusega väljaspool tööaega;

9) toiduainete tootmine ostu- ja tellija toorainest, nagu leiva, saia, vorsti ja singi, piima-, puuvilja- ja köögiviljatoodete, pastilaa, moonikompvekkide, klaaskompvekkide, kompvekkide ja teiste kondiitritoodete, roogade, kohvi, pipra, sinepi, äädika, alkoholita jookide jms. tootmine;

10) veini ja alkohoolsete jookide valmistamine ostu- ja tellija toorainest;

11) reisijate ja veoste vedu autode ja mootorratastega;

12) igasugused tööndused palgalise tööjõu kasutamisega, samuti õpilaste abi kasutavad tööndused;

13) fassimine, jahvatamine, villimine, sorteerimine, lõikamine, monteerimine, puhastamine ja muud sellised laooperatsioonid ostukaupadega nende järgnevaks edasimüügiks;

14) iga liiki kauplemine (kokkuost, edasimüük) ja kaubanduslik vahendus, samuti kokkuostetud toodete restaureerimine edasimüügiks.

Märkus. Registreerimistunnistusi ei ole vaja võtta oma põllumajandussaaduste müügiks (töötlemata või töödeldud kujul) kolhoosnikutel ja üksiktalupidajatel, samuti abimajandit pidavatel töölistel, teenistujatel ja teistel kodanikel.

15) sissesõiduhoovide, karussellide, ujulate, kaalude, jõumõõtjate ja lasketiirude pidamine ning igasuguste mängude korraldamine;

16) jalatsite, paberlillede, lambivarjude, oma majapidamisest saadud villast ja villasest kedrusest kootud esemete, kipsist ja muust materjalist kujukeste valmistamine, ornamentide, mustrite ja piltide joonistamine ning maalimine riidele, paberile, kartongile, klaasile ja teistele materjalidele.

5. Registreerimistunnistuste väljaandmine kahele või enamale isikule (arvestamata kodutööndaja perekonnaliikmeid) ühesuguse tööndusega tegelemiseks ühes ruumis on keelatud.

6. Tööndusest osavõtvad kodutööndaja perekonnaliikmed, olenemata nende poolt tehtavate tööde iseloomust, näidatakse kodutööndajale väljaantaval registreerimistunnistusel ja eraldi tunnistusi nad ei võta.

7. Registreerimistunnistuste väljaandmine on lubatud kodutööndaja materjalidest müügiks valmistatava mööbli, aamissepa-, laast-, õlg- ja pottsepatoodete, puust, papjeemašeest, plekist jm. lastemänguasjade, näpitsi ja poognaga mängitavate muusikariistade, samuti teiste toodete tootmiseks, välja arvatud need tooted, mis on loetletud käesolevate eeskirjade punkti 4 alapunktides 6 ja 16.

Nimetatud tooteid võivad kodutööndajad, samuti nende perekonnaliikmed müüa selle rajooni või linna piires, kus kodutööndaja alatiselt elab (tööndusega tegeleb), ja piirnevates rajoonides.

Kui kodutööndaja müüb oma tooteid väljaspool tootmispaika või kui nende toodete müügiga tegelevad kodutööndaja perekonnaliikmed, siis näidatakse registreerimistunnistuse pöördel nende perekonnaliikmete perekonna-, ees- ja isanimi, kellel lubatakse antud kodutööndaja tooteid müüa, ja need rajoonid, kus see müük on lubatud.

Peale selle on registreerimistunnistuste väljaandmine lubatud tellijatele kuuluva villa ja villase kedruse töötlemiseks; rõivaste ja nahkesemete keemiliseks puhastamiseks ja värvimiseks; individuaaltellimusel graveerimistööde tegemiseks ilma kodutööndajale kuuluvate värviliste ja väärismetallide kasutamiseta; tellija materjalist sadulsepatoodete, pesu, trikoo-, galanterii- ja teiste toodete valmistamiseks, mis on loetletud käesolevate eeskirjade punkti 4 alapunktis 6.

8. Registreerimistunnistuse annavad kodutööndajate ja käsitööliste alatise elukoha järgsed rajoonide (linnade) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede rahandusosakonnad, kui aga tööndusega tegeldakse teises rajoonis asuvas alalises ruumis — tööndusе asukoha järgsed rahandusosakonnad.

Registreerimistunnistuse saamiseks peavad kodutööndajad ja käsitöölised esitama kirjaliku avalduse, majavalitsuse või linna

(alevi, küla) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee teatise tegevuse liigi kohta, oma foto ja ette näitama passi.

Registreerimistunnistusi kujutava, dekoratiiv- ja tarbekunsti esemete valmistamiseks võidakse kodanikele välja anda pärast nende toodete kvaliteedi kontrollimist ja vastavate näidiste kinnitamist rajoonide (linnade) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede kultuuriosakondade poolt, mänguasjade valmistamiseks aga — kohalike tervishoiuorganite loal.

9. Registreerimistunnistusi annavad välja rajoonide (linnade) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede rahandusosakonnad NSV Liidu Rahandusministeeriumi poolt kinnitatud näidise kohastel plankidel.

Registreerimistunnistustele kirjutavad alla rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee rahandusosakonna juhataja ja riigitulude inspektuuri (osakonna) juhataja (või teda asendav ametiisik), registreerimistunnistused kinnitatakse rahandusosakonna pitseriga ja antakse kodutööndajale või käsitöölisele välja allkirja vastu registreerimistunnistuse kontsul.

10. Iga registreerimistunnistuse väljaandmise eest võetakse kodutööndajatelt ja käsitöölistelt 5 rubla riigilõivu.

Kolhoosnikutele ja üksiktalupidajatele, kes tegelevad kodu- ja käsitööndustega oma põllumajandusliku majandi asukohas, antakse registreerimistunnistused välja tasuta.

11. Registreerimistunnistus antakse välja tähtajaga kuni jooksva kalendriaasta lõpuni.

Tööonduse lõpetamisel aasta kestel peab kodutööndaja või käsitööline registreerimistunnistuse tagastama selle väljaandnud rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee rahandusosakonnale.

Tööonduslik tegevus loetakse lõpetatuks tunnistuse tagastamise momendist alates.

Kui tööndust alustatakse uuesti, tuleb võtta uus registreerimistunnistus.

12. Kodutööndajad ja käsitöölised, samuti nende tooteid müüvad perekonnaliikmed peavad hoidma registreerimistunnistust enese juures ja selle ette näitama rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee rahandusosakonna inspektori nõudmisel.

13. Registreerimistunnistus kehtib ainult selle tööonduse kohta, milleks ta on välja antud.

Tööonduse muutmisel või kodutööndaja või käsitöölise alatiselt elama asumisel teise rajooni või linna tuleb võtta uus registreerimistunnistus uue elukoha järgi.

Elukoha või tööonduse asukoha muutmisel ühe rajooni või rajoonideks jaotamata linna piirides peab kodutööndaja või käsitööline sellest kolme päeva jooksul teatama rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee rahandusosakonna riigi-

tulude inspektuuri (osakonna) juhatajale (või teda asendavale ametiisikule), kes teeb registreerimistunnistusele ja selle kontsule vastava märkme.

14. Rajoonide (linnade) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede rahandusosakonnad on kohustatud süstemaatiliselt kontrollima registreerimistunnistuste õigeaegset väljavõtmist kõigi kodutööndajate ja käsitööliste poolt, iga tööndu se vastavust väljaantud registreerimistunnistusele, samuti välja selgitama isikud, kes riigi petmise eesmärgil on võtnud registreerimistunnistuse lubatud tööndustele, kuid tegelevad keelatud tööndu ste või spekulatsiooniga.

15. Käesolevate eeskirjade punktide 1, 2, 7, 12 ja 13 rikkumise avastamisel on tööndusi kontrolliv inspektor kohustatud rikkujalt ära võtma registreerimistunnistuse (kui see on olemas), passi (või seda asendava dokumendi) järgi välja selgitama rikkuja isiku ja koostama kohapeal protokolli (akti) eeskirjade rikkumise kohta.

Rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee rahandusosakonna juhataja peab inspektori poolt koostatud protokollid (aktid) kolme päeva jooksul kontrollima ja edasi andma rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee juures asuvale administratiivkomisjonile.

Käesolevate eeskirjade punkte 1, 2, 7, 12 ja 13 rikkunud kodanikele võib administratiivkomisjon määrata rahatrahvi kuni 10 rubla, aga kui kodutööndus on neile kodanikele põhiliseks tuluallikaks — kuni 50 rubla.

16. Kui maksustamise käigus avastatakse isikuid, kes tegelevad käesolevates eeskirjades keelatud tööndustega (punkt 4), on tööndusi kontrolliv inspektor kohustatud rikkujatelt viivitamatult ära võtma registreerimistunnistuse (kui see on olemas), koostama eeskirjade rikkumise kohta protokolli (akti) ja selle koos teiste nimetatud isiku kohta olemasolevate materjalidega edasi andma rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee rahandusosakonna juhatajale, kes peab kolme päeva jooksul need materjalid kontrollima ja saatma rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee juures asuvale administratiivkomisjonile või prokuratuuri, kui see rikkumine kehtiva seadusandluse järgi toob kaasa kriminaalvastutuse.

Keelatud tööndustega tegelevatele kodanikele, kelle tegevus ei too kaasa kriminaalvastutust, võib administratiivkomisjon määrata rahatrahvi kuni 50 rubla.

Keelatud tööndustega tegelevaid isikuid ei maksustata.

3. Eestkoste ja hooldus

EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 14—17, 20
EESTI NSV TSIVIILPROTSESSI KOODEKS — §-d 115, 119, 261, 263, 266, 267, 268

ABIELU- JA PEREKONNASEADUSANDLUSE ALUSED — § 26
EESTI NSV ABIELU- JA PEREKONNAKOODEKS — §-d 135—166

4. Elukoht

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 9, 10, 12!
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 11, 18, 19, 22, 179, 533
EESTI NSV TSIVIILPROTSESSI KOODEKS — §-d 88, 92, 93, 125, 126, 127, 129, 131

5. Perekonnaseisuaktid

EESTI NSV TSIVIILPROTSESSI KOODEKS — §-d 250, 252, 261, 262, 273, 274
ABIELU- JA PEREKONNASEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 27—29
EESTI NSV ABIELU- JA PEREKONNAKOODEKS — IV OSA

6. Kodanike teadmata äraolijaks tunnistamine ja kodanike surnuks kuulutamine

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-10
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 19—24
EESTI NSV TSIVIILPROTSESSI KOODEKS — §-d 250, 257—262
ABIELU- JA PEREKONNASEADUSANDLUSE ALUSED — § 14
EESTI NSV ABIELU- JA PEREKONNAKOODEKS — §-d 34, 44, 48

7. Juriidilist tähtsust omavate faktide tuvastamine

EESTI NSV TSIVIILPROTSESSI KOODEKS — §-d 252—256

KOHTUPRAKTIKAST JURIIDILISE TÄHTSUSEGA FAKTIDE TUVASTAMISE ASJADES

(NSV Liidu Ülemkohtu pleenumi 25. veebruari 1966. a. määrus nr. 2 — *«Eesti NSV Ülemkohtu Bülletään», 1966, nr. 2*)

(Väljavõte)

Kohtupraktika üldistamine juriidilise tähtsusega faktide tuvastamise asjades näitas, et kohtud teevad real juhtudel vigu nende

asjade läbivaatamise korda reguleerivate tsiviilprotsessi seadusandluse normide kohaldamisel. Kohtute tegevuses esinevate puuduste kõrvaldamise ja seda liiki asjades seadusandluse ühtlase kohaldamise eesmärgil NSV Liidu Ülemkohtu pleenum määrab anda kohtuile järgmised s e l g i t u s e d:

1. Juhtida kohtute tähelepanu sellele, et juriidiliste faktide tuvastamisel on suur tähtsus Nõukogude kodanike ning sotsialistlike organisatsioonide õiguste ja seaduslike huvide kaitsmisel. Nende asjade lahendamisel peavad kohtud samal ajal tõkestama üksikute isikute katseid kasutada juriidiliste faktide tuvastamise kohtulikku korda soodustuste ja muude varaliste hüvede järgneva õigusvastase saamise eesmärgil.

2. Vastavalt Vene NFSV TsPK 26. ja 27. peatükis sisalduvatele sätetele ning teiste liiduvabariikide tsiviilprotsessi koodeksite analoogilistele normidele[1] võivad kohtud vastu võtta avaldusi faktide tuvastamiseks ja läbi vaadata neid erimenetluse korras, kui:

a) kooskõlas seadusega sellised faktid tekitavad juriidilisi tagajärgi (isiklike või varaliste õiguste tekkimine, muutumine või lõppemine) ja kui fakti tuvastamine ei ole seotud kohtule alluva õigusliku vaidluse järgneva lahendamisega;

b) kehtiva seadusandlusega ei ole ette nähtud nende tuvastamise teistsugust (kohtuvälist) korda;

v) avaldajal ei ole muud võimalust saada või taastada kaotatud dokumente, mis tõendaksid juriidilist fakti.

3. Vastavalt Vene NFSV TsPK §-le 247 p. 10 ja teiste liiduvabariikide tsiviilprotsessi koodeksite vastavatele paragrahvidele[2] ei ole kohtu korras tuvastada võidavate juriidiliste faktide loetelu ammendav. Kohtud võivad tuvastada ka teisi juriidilise tähtsusega fakte, järgides liiduvabariikide tsiviilprotsessi koodeksites näidatud kõiki tingimusi (käesoleva määruse p. 2).

4. Kohtud peavad silmas pidama, et isiku ülalpidamisel olemise fakti õiguslikud tagajärjed pensioni määramiseks või pärandi vastuvõtmiseks tekivad siis, kui avaldajale antud vahendid olid temale põhiliseks ja alaliseks elatumise allikaks. Neil juhtudel, kui avaldaja sai töötasu, pensioni, stipendiumi jms., on tingimata vaja välja selgitada, kas ülalpidaja poolt antud abi oli avaldajale põhiliseks ja alaliseks elatusvahendite allikaks.

Vastava organi poolt õiendi väljaandmine selle kohta, et isik ei olnud ülalpidamisel, ei välista ülalpidamisel olemise fakti tuvastamise võimalust kohtu korras.

Ülalpidamisel olemise fakti tuvastamise korral pensioni määramiseks on tingimata vaja arvestada seda, et õigus pensionile toitja kaotuse puhul on neil surnud isiku töövõimetutel perekonna-

---

[1] Eesti NSV TsPK 30. ja 31. peatükk.

[2] Eesti NSV TsPK § 252 p. 9.

liikmetel, kes olid tema ülalpidamisel (NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt 4. augustil 1956 kinnitatud «Riiklike pensionide määramise ja väljamaksmise korra määrustiku» p. 60 ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt 17. oktoobril 1964 kinnitatud «Kolhoosiliikmetele pensionide määramise ja väljamaksmise korra määrustiku» p. 31).

Ülalpidamisel olemise fakti tuvastamiseks pärimisõiguse vormistamise eesmärgil on tingimata vaja, et ülalpeetav oleks olnud pärandaja surma päevaks töövõimetu ja oli pärandaja ülalpidamisel kuni tema surmani mitte vähem kui üks aasta.

Ülalpidamisel olemise fakti tuvastamisel toitja surma puhul kahju hüvitamiseks kohtuvälises korras peavad kohtud arvestama seda, et seaduse kohaselt ei ole õigus kahju hüvitamisele seotud sugulussuhete olemasoluga ülalpeetava ja toitja vahel ega tema ülalpidamisel olemise tähtajaga.

5. Vene NFSV TsPK § 247 p. 3 ja teiste liiduvabariikide tsiviilprotsessi koodeksite vastavate paragrahvide[1] alusel võivad kohtud tuvastada sünni, lapsendamise, abielu, abielulahutuse ja surma registreerimise fakte, kui perekonnaseisuaktide registreerimise organites ei ole säilinud vastavat sissekannet ja perekonnaseisuaktide registreerimise organid on sellise sissekande tegemisest keeldunud.

Kohtud peavad silmas pidama seda, et hävinud või tegemata jäänud sünni-sissekannete taastamisel toimub isiku vanuse kindlaksmääramine, vastavalt liiduvabariikide seadusandlusele, perekonnaseisuaktide registreerimise organite poolt.

6. Vene NFSV TsPK § 247 p. 4 ja teiste liiduvabariikide tsiviilprotsessi koodeksite vastavate paragrahvide[2] järgi võib faktilistes abielulistes suhetes olemise fakti tuvastamine toimuda siis, kui need suhted tekkisid enne NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 1944. a. 8 juuli seadluse väljaandmist ja kestsid kuni ühe abikaasa surmani. Sel juhul võib üheaegselt avaldaja surnu abikaasaks tunnistamisega tuvastada ka tema ülalpidamisel olemise fakti.

Pärast 8. juulit 1944 tekkinud faktiliste abieluliste suhete tuvastamine ei ole kehtiva seadusandlusega lubatud.

7. Fakti tuvastamise asjades, et õigust kindlaks tegev dokument kuulub isikule, kelle dokumendil märgitud ees-, isa- või perekonnanimi ei ühti selle isiku ees-, isa- või perekonnanimega passi või sünnitunnistuse järgi, peavad kohtud nõudma avaldajalt tõendite esitamist selle kohta, et õigust kindlaks tegev dokument kuulub temale ja dokumendi väljaandnud organisatsioonil ei ole võimalik teha selles vastavat parandust. Seejuures ei ole kohtul õigust otsustes kindlaks teha isikute ees-, isa- ja perekonnanimede

[1] Eesti NSV TsPK § 252 p. 3.

[2] Eesti NSV TsPK § 252 p. 4.

samasust, keda erinevalt nimetatakse mitmesugustes dokumentides.

Partei-, komsomoli-, ametiühingu-, sõjaväepiletite, muude isikut tõendavate sõjaväeliste dokumentide, samuti ka passi ja perekonnaseisuaktide registreerimise organite poolt väljaantavate tunnistuste isikule kuulumise fakti tuvastamise asjad ei kuulu kohtulikule arutamisele.

Avaldused perekonnaseisuaktide registreerimise raamatute sissekannete ebaõigsuse tuvastamise kohta vaadatakse kohtu poolt läbi mitte juriidilise fakti tuvastamise korras, vaid Vene NFSV TsPK 31. peatüki ja teiste liiduvabariikide tsiviilprotsessi koodeksite vastavate peatükkide[1] sätete järgi, mis reglementeerivad perekonnaseisuaktide sissekannete ebaõigsuse tuvastamise korda.

8. Kooskõlas tootmisega seotud õnnetusjuhtumite juurdlemise ja arvelevõtmise kohta kehtiva põhimäärusega teostavad õnnetusjuhtumite õige ja õigeaegse juurdlemise üle kontrolli ametiühingu käitis- ja kohalikud komiteed ning ametiühingute nõukogude tehnilised inspektorid. Seoses sellega ei saa kohtus vaidlustada õnnetusjuhtumi kohta akti koostamisest või muu ametliku dokumendi väljaandmisest keeldumist neil motiividel, et selline fakt ei ole tõendatud, vaid sellele võib edasi kaevata ametiühinguorganite liinis. Kohus võib tuvastada õnnetusjuhtumi fakti ainult siis, kui on välistatud selle tuvastamise võimalus kohtuvälises korras, milline asjaolu peab olema tõendatud vastavate dokumentidega.

9. Juriidilise fakti tuvastamise avalduse vastuvõtmisel peab kohtunik kontrollima, kas antud fakti tuvastamine allub kohtule, välja selgitama, mis eesmärgil on selle tuvastamine vajalik, nõudma avaldajalt kirjalikke tõendeid selle kohta, et antud fakti tõendavat dokumenti on võimatu saada või taastada, samuti tõendeid fakti kohta.

Asja kohtulikuks arutamiseks ettevalmistamise käigus peab kohtunik peale selle välja selgitama, millised isikud ja organisatsioonid võivad olla antud asja lahendamisest huvitatud ja kuuluvad kohtuistungile kutsumisele, vajaduse korral nõudma täiendavate tõendite esitamist ja teostama teisi toiminguid, mis on ette nähtud asja ettevalmistamise eeskirjadega.

10. Kohus peab faktide tuvastamise asju läbi vaatama Vene NFSV TsPK 26. ja 27. peatükis ning teiste liiduvabariikide tsiviilprotsessi koodeksite vastavates peatükkides[2] ettenähtud korras avaldaja ja asja lahendamisest huvitatud isikute osavõtul.

Asjast huvitatud isikud, kes on kutsutud faktide tuvastamise asjadest osa võtma, kasutavad Vene NFSV TsPK § 30 ja teiste liiduvabariikide tsiviilprotsessi koodeksite vastavates paragrahvides[3] ettenähtud õigusi.

---

[1] Eesti NSV TsPK 35. peatükk.
[2] Eesti NSV TsPK 30. ja 31. peatükk.
[3] Eesti NSV TsPK § 101.

Kui fakti tuvastamise asja läbivaatamisel tekib asjast huvitatud kodanike või organisatsioonide vahel õiguslik vaidlus, mis kuulub kohtuorganite pädevusse, või kui kohus ise tuleb järeldusele, et fakti tuvastamine antud asjas on seotud vajadusega lahendada tsiviilõiguslikku vaidlust kohtu korras, jäetakse esitatud avaldus läbi vaatamata. Asjast huvitatud isikud võivad sel juhul esitada hagi üldistel alustel.

11. Juriidilise tähtsusega faktide tuvastamise asjades teeb kohus otsuse, mis peab vastama kõigile NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilkohtumenetluse aluste §-s 37 ning Vene NFSV TsPK §-s 197 ja teiste liiduvabariikide tsiviilprotsessi koodeksite vastavates paragrahvides[1] ettenähtud nõuetele.

Kohtuotsus fakti tuvastamise kohta, mis kuulub registreerimisele perekonnaseisuaktide registreerimise organites või muudes organites, ei asenda nende organite poolt väljaantavaid dokumente, vaid on ainult nende dokumentide saamise aluseks.

§ 3. Juriidilised isikud

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 11—13
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 25—42

1. Juriidilise isiku õigusvõime

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 12, 13
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 8, 27, 28, 30, 34, 488—490

AVASTUSTE, LEIUTISTE JA RATSIONALISEERIMISETTEPANEKUTE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 24. aprilli 1959. a. määrusega nr. 435 — *Eesti NSV T 1959, nr. 30, art. 163*)

(Väljavõte)

6. Õigus kasutada leiutisi, mille kohta on välja antud autoritunnistused, kuulub riigile, kes võtab enda peale hoolitsuse leiutiste realiseerimise eest, võttes arvesse nende otstarbekust. Leiutiste realiseerimine toimub riiklike ettevõtete ja organisatsioonide kaudu.

Kooperatiivsed ning ühiskondlikud ettevõtted ja organisatsioonid kasutavad oma tegevusringi kuuluvaid leiutisi võrdsetel alustel riiklike ettevõtete ja organisatsioonidega.

---

[1] Eesti NSV TsPK § 204.

10. Kollektiivse loomingu tulemuseks oleva avastuse või leiutise kohta, kui ei ole võimalik kindlaks teha üksikute isikute autorlust, antakse diplom või autoritunnistus selle ettevõtte (organisatsiooni) nimele, kus see avastus või leiutis tehti.

Teenistusülesande täitmise korras tehtud leiutiste kohta (teaduslike uurimistööde plaani järgi, uue tehnika väljatöötamise ja juurutamise plaani järgi jms.) antakse autoritunnistus välja ettevõtte (organisatsiooni) nimele, kus see leiutis on tehtud, märkides ära leiutise autori. (NSVL Ministrite Nõukogu 27. detsembri 1962. a. määruse nr. 1290 redaktsioonis — СП СССР 1962, № 21, ст. 177).

2. Juriidilise isiku asukoht

EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — § 32

3. Juriidilise isiku nimetus. Tootmismark. Kaubamärk.

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — § 12
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — § 31

FIRMA PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud NSV Liidu KTK ja RKN-i 22. juuni 1927. a. määrusega — *СЗ СССР 1927 г., № 40, ст. 395*)

(Väljavõte)

1. Riikliku ettevõtte firma peab sisaldama viite tema tegevuse objektile, sellele riigiorganile, kelle vahetus alluvuses ettevõte on, ja ettevõtte liigile (trust, sündikaat, kaubastu jne.).

2. Kooperatiivsele organisatsioonile kuuluva ettevõtte firma peab sisaldama viite tema tegevuse objektile ja kooperatiivse organisatsiooni liigile (tarbijate, tööndusliк[1], põllumajanduslik kooperatiiv jne.), kui aga kooperatiivne organisatsioon on kooperatiivide liit, siis peale selle viite ka ühenduse astmele (kubermangu, oblasti, rajooni jne. liit).

6. Paragrahvides 1—3 tähendatud ettevõtete firma peab peale nendes paragrahvides märgitud viidete sisaldama ettevõtet teistest samalaadsetest ettevõtetest eristamiseks vajalikke viitasid (erinimetus, number jne.).

7. Lisaks paragrahvides 1—6 märgitud tähistele võib firmas märkida ka muid tähiseid, sealhulgas firma lühendnimetuse.

Firmas ei lubata märkida tähiseid, mis võivad viia eksitusse.

8. Õigus firmale seisneb firma nimetuse ainukasutamise õigu-

[1] Tööndusliк kooperatsioon on 1960. a. likvideeritud.

ses tehingutes, siltidel, kuulutustes, reklaamis, blankettidel, arvetel, ettevõtte kaupadel nende pakendil jne.

Nimetatud ainukasutamise õigus laieneb firma lühendnimetusele ainult juhul, kui ta on firma täieliku nimetuse koostisosa (§ 7).

10. Õigus firmale tekib momendist, kui faktiliselt algas firma kasutamine, tingimusel, et see vastab käesoleva määruse nõuetele. Firma nimetus ei kuulu eraldi registreerimisele sõltumata ettevõtte registreerimisest.

11. Igaüks, kellel on käesoleva määruse alusel õigus firmale, võib nõuda kohtu korras identse või sarnase firma kasutamise lõpetamist teiste isikute poolt, samuti niisuguse kasutamisega tekitatud kahju hüvitamist, kuivõrd õigus firmale tekkis tal enne teisi ja kuivõrd firmade identsuse või sarnasuse tõttu tekib võimalus nende segiajamiseks.

12. Õigust firmale ei saa võõrandada lahus ettevõttest.

KAUBAMÄRKIDE KOHTA

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 5. juuni 1962. a. määrus nr. 280 — *ENSV MKK 1962, nr. 28, art. 110*)

(Väljavõte)

Ettevõtete vastutuse suurendamiseks väljalastava tootmistehnilise otstarbega toodangu ja rahvatarbekaupade kvaliteedi eest ning vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 15. mai 1962. a. määrusele nr. 442 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kohustada riiklikke, kooperatiivseid ja ühiskondlikke ettevõtteid ja organisatsioone panema väljalastavatele toodetele või nende pakendile NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvas Leiutiste ja Avastuste Komitees registreeritud kaubamärgid ning markeerima tooteid, nagu see on ette nähtud riiklike standardite, tehniliste tingimuste, lepingute ja hangete eritingimustega.

Kaubamärke ei panda toodetele, mis riiklike standardite ja tehniliste tingimustega on vabastatud iga liiki markeerimisest.

3. Üleliidulise Kaubanduspalati Eesti NSV osakonnal:

a) abistada ettevõtteid ja organisatsioone kaubamärkide originaalide väljatöötamisel ning nende registreerimisel NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvas Leiutiste ja Avastuste Komitees;

b) pidada arvestust kaubamärkide kohta, mida Eesti NSV ettevõtted ja organisatsioonid on registreerinud NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvas Leiutiste ja Avastuste Komitees.

4. Teha teatavaks, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu ülalnimetatud määrusega:

a) keelas kasutada kaubamärkidena märke, mis on võetud üldisele kasutamisele teatud liiki kauba tähistamiseks; märke, millel on riigivappide, punase risti või punase poolkuu kujutis või rahvusvaheliste organisatsioonide märgid; märke, millel on ära näidatud ainult kaupade valmistamise koht, aeg, hind ja hulk; märke, millel on väärad või segadust tekitada võivad andmed; märke, mis on vastuolus ühiskonna huvide, sotsialistliku moraali nõuete ning rahvusvaheliste kokkulepetega, millest võtab osa NSV Liit;

b) andis kaubandusettevõtetele (-organisatsioonidele) ning väliskaubanduse organisatsioonidele õiguse panna nende poolt realiseeritavatele kaupadele, mis on valmistatud nende eritellimuste järgi (näidiste, eriretseptide jne. järgi), valmistajaettevõtte kaubamärgi asemel või koos sellega oma kaubamärgi;

c) andis organisatsioonidele, kelle põhitegevus seisneb mitmesuguste teenuste osutamises, õiguse kasutada teenindamismärke, mis on võrdsed kaubamärkidega ja kuuluvad registreerimisele NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvas Leiutiste ja Avastuste Komitees;

d) määras kindlaks, et kaubamärke registreeritakse ja nende kehtivuse tähtaega pikendatakse kõige rohkem 10 aastaks.

Kaubamärgi kasutamise õigust võib selle perioodi jooksul üle anda kehtestatud korras litsentsi järgi;

e) määras kindlaks, et vaidlused registreeritud kaubamärkide ebaseadusliku kasutamise kohta vaadatakse läbi seaduses ettenähtud korras;

f) tegi NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvale Leiutiste ja Avastuste Komiteele ülesandeks kinnitada kaubamärkide põhimäärus.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuval Leiutiste ja Avastuste Komiteel anda välja kõigi ettevõtete ja organisatsioonide jaoks kohustuslikud juhtnöörid ja selgitused selle põhimääruse rakendamise korra ning kaubamärkide registreerimise kohta.

KAUBAMÄRKIDE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Leiutiste ja Avastuste Komitee poolt 23. juunil 1962. a. — Vt. Majandustöötaja juriidiline käsiraamat, Tallinn 1969, lk. 249)

4. Juriidilise isiku filiaalid ja esindused

EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — § 33

MAJANDUSORGANISATSIOONIDE JA ETTEVÕTETE FILIAALIDE NING ESINDUSTE AVAMISE JA REGISTREERIMISE KORRA KOHTA

(NSV Liidu RKN-i 9. detsembri 1935. a. määrus nr. 2623 — *СЗ СССР 1935 г., № 64, ст. 518*)

(Väljavõte)

1. Kehtestada järgmine üleliiduliste, vabariiklike ja kohalike majandusorganisatsioonide ning ettevõtete filiaalide (osakondade, kontorite, agentuuride jt.) ning iga liiki esinduste (sealhulgas ka ainuisikuliste volinike) avamise kord:

a) üleliidulise tähtsusega organisatsioonide filiaalide ja esinduste avamine, samuti liiduvabariikide ühendatud rahvakomissariaatide organisatsioonide filiaalide ja esinduste avamine teiste liiduvabariikide territooriumidel toimub ainult vastava NSV Liidu rahvakomissari või NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu juures asuva peavalitsuse juhataja käskkirja alusel;

b) vabariikliku või kohaliku tähtsusega organisatsioonide filiaalide ja esinduste avamine sama liiduvabariigi territooriumil toimub ainult liiduvabariigi Rahvakomissaride Nõukogu sanktsiooni alusel;

c) liiduvabariikide mitteühendatud rahvakomissariaatide organisatsioonide filiaalide ja esinduste avamiseks teiste liiduvabariikide territooriumil kooskõlastab liiduvabariigi rahvakomissaride nõukogu küsimuse selle liiduvabariigi rahvakomissaride nõukoguga, kelle territooriumil filiaal või esindus avatakse;

d) kooperatiivsete organisatsioonide filiaalide ja esinduste avamine toimub ainult üleliiduliste kooperatiivsete keskorganite juhatajate korralduse alusel;

e) alapunktides «a», «b», «c» ja «d» nimetatud isikud ja organid annavad loa filiaalide ja esinduste avamiseks vastavale majandusorganisatsioonile kehtestatud koosseisulise kontingendi piires.

5. Teha prokuratuuri- ja NSV Liidu Siseasjade Rahvakomissariaadi organeile ettepanek võtta kehtestatud korras vormistamata majandusorganisatsioonide ning ettevõtete filiaalide ja esinduste avastamisel kriminaalvastutusele nii vastavate majandusorganisatsioonide ning ettevõtete juhatajad kui ka isikud, kes juhivad ebaseaduslikke filiaale ning esindusi.

VÄLISMAAL ASUVATE NSV LIIDU KAUBANDUSLIKE ESINDUSTE JA KAUBANDUSLIKE AGENTUURIDE PÕHIMÄÄRUS

(NSV Liidu KTK ja RKN-i 13. septembri 1933. a. määrus — *СЗ СССР 1933 г., № 59, ст. 354*)

(Väljavõte)

1. NSV Liidu kaubanduslikud esindused välisriikides on organid, kes teostavad NSV Liidu õigusi välismaal talle kuuluva väliskaubandusliku monopoli valdkonnas.

4. Kaubanduslikke esindusi volitatakse väliskaubanduslike operatsioonide sooritamisel NSV Liidu organitena kasutama kõiki selleks vajalikke õigusi. Muu hulgas võivad nad NSV Liidu nimel sõlmida iga liiki lepinguid ja tehinguid, anda välja kohustisi, sealhulgas veksleid ja käendusi, sõlmida kokkuleppeid vaidluste üleandmise kohta lahendamiseks vahekohtule, sõlmida kokkuleppeid ja üldse teostada kõiki juriidilisi toiminguid, mis on vajalikud nende ülesannete täitmiseks, mis on kaubanduslikele esindustele pandud NSV Liidu seadustega, sealhulgas olla välisriikide kohtuorganites hagejaks. Kostjaks võivad väliskaubanduslikud esindused olla välisriikide kohtuorganeis ainult vaidlustes, mis tulenevad kaubanduslikest tehingutest, mille on sõlminud kaubanduslik esindus antud riigis ja seejuures ainult neis riikides, kellele NSV Liidu valitsus rahvusvahelise lepingu alusel või ühepoolse avalduse alusel, mis on tehtud teatavaks antud riigi valitsusele, on andnud nõusoleku kaubandusliku esinduse allutamiseks kohalikule kohtule mainitud vaidlustes.

6. Kaubandusliku esinduse kohustuste eest kannab vastutust NSV Liidu fiskus.

Kaubandusliku esinduse poolt reguleerimise korras teistele organisatsioonidele ja isikutele väliskaubanduse alal tehingute teostamiseks loa andmine või nende kinnitamine ei tähenda, et kaubanduslik esindus võtab endale mingisuguseid kohustusi nende tehingute suhtes.

§ 4 Riiklikud organisatsioonid

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 11—13.
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 26, 27, 31, 34—36, 40

1. Kohalikud töörahva saadikute nõukogud

NSV LIIDU KONSTITUTSIOON — § 97

KÜLA JA ALEVI TÖÖRAHVA SAADIKUTE NÕUKOGU KOHTA

(Eesti NSV 14. juuni 1968. a. seadus — *ENSV ÜVT 1968, nr. 26, art. 182*)

(Väljavõte)

§ 9 Küla ja alevi töörahva saadikute nõukogul on juriidilise isiku õigused ...

KÜLADE JA ALEVITE TÖÖRAHVA SAADIKUTE NÕUKOGUDE PÕHIÕIGUSTE JA -KOHUSTUSTE KOHTA

(NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 8. aprilli 1968. a. seadlus — *NSVL Ülemnõukogu Teataja 1968, nr. 16, art. 131*)

2. Riiklikud eelarvelised asutused

NSV LIIDU MINISTEERIUMIDE ÜLDPÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 10. juuli 1967. a. määrusega nr. 640 — *СП СССР 1967 г., № 17, ст. 116*)

(Väljavõte)

NSV Liidu ministeeriumi põhiülesanded ja töö organiseerimise peamised küsimused

1. NSV Liidu ministeerium on riigivalitsemise keskorgan, kes juhib vastavat rahvamajandusharu.

6. Vastavalt NSV Liidu konstitutsioonile on NSV Liidu ministeerium liiduline või liidulis-vabariiklik ning ta moodustatakse NSV Liidu Ülemnõukogu poolt.

Liiduline ministeerium juhib talle usaldatud rahvamajandusharu kogu NSV Liidu territooriumil vahetult või tema poolt loodavate organite kaudu.

NSV Liidu liidulis-vabariiklik ministeerium juhib talle usaldatud rahvamajandusharu reeglina vabariikide samanimeliste ministeeriumide kaudu ning haldab liidulise alluvusega ettevõtteid, organisatsioone ja asutusi vahetult või tema poolt loodavate organite kaudu.

7. NSV Liidu ministeerium, liiduvabariikide samanimelised

ministeeriumid, neile alluvad ettevõtted, organisatsioonid ja asutused moodustavad vastava ministeeriumi ühtse süsteemi.

Liiduvabariikide liidulis-vabariiklikud ministeeriumid on vastavate vabariikide ministrite nõukogude ja NSV Liidu samanimelise liidulis-vabariikliku ministeeriumi alluvuses. Liiduvabariikide liidulis-vabariiklike ministeeriumide põhimäärused, nende ministeeriumide keskaparaadi struktuuri ja töötajate arvu kinnitavad liiduvabariikide ministrite nõukogud kooskõlastatult NSV Liidu samanimelise liidulis-vabariikliku ministeeriumiga.

20. NSV Liidu ministeerium moodustab, reorganiseerib ja likvideerib liidulise alluvusega ettevõtteid, organisatsioone ja asutusi talle kindlaksmääratud tööjõuplaani (eelarveliste assigneeringute) piirides.

Otsused ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste moodustamise, reorganiseerimise ning likvideerimise kohta teeb NSV Liidu liidulis-vabariiklik ministeerium pärast seda, kui vajalikel juhtudel on need küsimused eelnevalt läbi vaadatud koos vastavate liiduvabariikide ministrite nõukogudega.

NSV Liidu ministeerium kinnitab liidulise alluvusega ettevõtete põhikirjad ning organisatsioonide ja asutuste põhimäärused (põhikirjad).

21. NSV Liidu ministeerium moodustab ministeeriumi süsteemi ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste vaheliste majanduslike vaidluste läbivaatamiseks arbitraaži. Ministeeriumi arbitraažil on õigus anda tema poolt tehtud otsuste sundtäitmiseks käskkirju. Arbitraaži põhimääruse kinnitab minister.

22. NSV Liidu ministeeriumi keskaparaadi struktuuri ja töötajate arvu kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu.

Ministeeriumi keskaparaadi koosseisude nimestiku, samuti ministeeriumi peavalitsuste, valitsuste ja osakondade põhimäärused kinnitab minister. Peavalitsuste, valitsuste ja osakondade põhimäärustes määratakse kindlaks nende õigused ministeeriumi pädevuse piiridest lähtudes.

Ministeeriumi peavalitsused, valitsused ja osakonnad võib minister viia isemajandamisele.

77. NSV Liidu ministeeriumil on NSV Liidu riigivapi kujutise ja oma nimetusega pitsat.

TRÜ Raamatukogu

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

NSV LIIDU KÕRGEMA ÕPPEASUTUSE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 22. jaanuari 1969. a. määrusega nr. 64 — *СП СССР 1969 г., № 4, ст. 24*)

(Väljavõte)

I Üldsätted

1. Kõrgem haridus NSV Liidus on tasuta, rajanedes kõigi NSV Liidu kodanike võrdsel õigusel haridusele, sõltumata rassilisest või rahvuslikust kuuluvusest, soost, varanduslikust ja sotsiaalsest seisundist, usutunnistusest, vormilt rahvusliku ja sisult sotsialistliku NSV Liidu rahvaste kultuuri laialdasel arengul.

4. Kõrgemaid õppeasutusi, välja arvatud pedagoogilised instituudid, asutab, reorganiseerib ja likvideerib NSV Liidu Ministrite Nõukogu.

Pedagoogilisi instituute asutab, reorganiseerib ja likvideerib liiduvabariigi ministrite nõukogu.

6. Igal kõrgemal õppeasutusel on põhikiri, mille töötab välja kõrgem õppeasutus käesoleva põhimääruse alusel ja mille kinnitab ministeerium või keskasutus, kelle alluvuses ta on.

Kõrgemate õppeasutuste töö sisekorra tüüpeeskirjad kinnitab NSV Liidu Kõrgema ja Kesk-erihariduse Ministeerium kooskõlastatult Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukoguga.

Kõrgema õppeasutuse töö sisekorra eeskirjad kinnitab rektor kooskõlastatult kõrgema õppeasutuse ametiühinguorganisatsiooniga nimetatud tüüpeeskirjade alusel.

VI Kõrgemate õppeasutuste struktuur

39. Kõrgematel õppeasutustel võivad olla:
filiaalid, teaduskonnad, osakonnad;
kateedrid;
õppe-konsultatsioonipunktid;
teadusliku uurimise asutused, laboratooriumid, raamatukogud, kliinikud, õppe-katse- ja eksperimentaalmajandid, õppe-tootmistöökojad, katsetehased, arvutuskeskused, kirjastused, trükikojad, kultuur-elukondlikud asutused ja muud struktuurilised alljaotused.

40. Filiaal on kõrgema õppeasutuse struktuuriline alljaotus, mis valmistab üliõpilasi ette erialade järgi, arvestades ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide tootmise iseloomu filiaali asukohas.

41. Teaduskond on kõrgema õppeasutuse õppe-teaduslik ja administratiivne alljaotus, kes valmistab üliõpilasi ja aspirante ette sugulaserialadel (eriala määrab kindlaks spetsialistide ettevalmistamise suuna ja profiili, arvestades rahvamajandusharu vajadusi).

Teaduskond ühendab vastavaid kateedreid ja laboratooriume ning juhib nende tööd.

Teaduskonna koosseisus võidakse moodustada osakonnad õppetöö organiseerimiseks üksikutel erialadel (üliõpilaste suure kontingendi ja mitme eriala olemasolul teaduskonnas) või erinevates õppetöö vormides (päevane, õhtune, kaugõpe).

42. Kateeder on kõrgema õppeasutuse (filiaali, teaduskonna) peamine õppe-teaduslik struktuuriline alljaotus, kus teostatakse õppe-, metoodilist ja teaduslikku uurimistööd ühe või mitme sugulasdistsipliini alal, kasvatustööd üliõpilaste seas, valmistab ette teaduslik-pedagoogilist kaadrit ja korraldab selle kvalifikatsiooni tõstmist.

43. Õppe-konsultatsioonipunkt on kõrgema õppeasutuse struktuuriline alljaotus, mis organiseeritakse eesmärgil abistada kaugõppeüliõpilasi õppetöös.

44. Kõrgemate õppeasutuste filiaalid, teaduskonnad, osakonnad, õppe-konsultatsioonipunktid ja kateedrid tegutsevad NSV Liidu Kõrgema ja Kesk-erihariduse Ministeeriumi poolt kinnitatavate põhimääruste alusel.

45. Kõrgemate õppeasutuste struktuurilisi alljaotusi organiseerib ja likvideerib kehtestatud korras ministeerium või keskasutus, kelle alluvuses on kõrgem õppeasutus. Seejuures kõrgemate õppeasutuste filiaale ja õppe-konsultatsioonipunkte organiseerivad ning likvideerivad, samuti kinnitavad uusi erialasid, milles peab spetsialiste ette valmistama igas kõrgemas õppeasutuses, ministeeriumid ja keskasutused kooskõlastatult NSV Liidu Kõrgema ja Kesk-erihariduse Ministeeriumiga.

X Kõrgemate õppeasutuste vara ja vahendid

64. Kõrgema õppeasutuse hooned, ehitised, sisseseade, inventar ja muu vara on riiklik või kooperatiivne omand. Kõrgema õppeasutuse bilansis oleva õppeasutuse vara võõrandamine toimub kehtestatud korra kohaselt.

Kõrgemale õppeasutusele kinnistatud vara, mis on tema bilansis, võib teistele ettevõtetele, organisatsioonidele ja asutustele üle anda NSV Liidu ja liiduvabariikide seadusandlusega ettenähtud korras.

65. Kõrgemate õppeasutuste vahendid koosnevad:

riigieelarvelistest assigneeringutest;

vahenditest, mis saadakse teaduslike uurimistööde majanduslepingute täitmisest;

vahenditest, mis laekuvad õppe-katse- ja eksperimentaalmajandite kasumist ja muudest kehtivas seadusandluses ettenähtud laekumistest.

66. Kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide alluvuses olevate kõrgemate õppeasutuste ülalpidamise vahendid nähakse ette nende organisatsioonide eelarvetes.

67. Kõrgem õppeasutus võib anda teistele ettevõtetele, organisatsioonidele ja asutustele üürile antud paikkonnas kehtivate üüri tasumäärade kohaselt talle kuuluvad ning ajutised mittekasutatavad hooned ja ehitised, tootmis-, lao- ja muud ruumid, samuti anda üürile ajutiselt mittekasutatavat inventari ning transpordivahendeid.

68. Kõrgem õppeasutus annab oma ametiühinguorganisatsioonidele tasuta kasutamiseks tema bilansis olevat või tema poolt üüritud hooneid, ruume ja ehitisi, aedu ning parke, mis on ette nähtud kultuurilis-kasvatuslikuks, tervistavaks, kehakultuuri- ja sporditööks kõrgema õppeasutuse üliõpilaste, aspirantide, töötajate ning nende perekonnaliikmete hulgas, pioneerilaagreid, samuti tehnilise propaganda läbiviimiseks ettenähtud hooneid, ruume ja ehitisi.

Nimetatud objektide majanduslik ülalpidamine, remont, kütmine, valgustamine, koristamine, valvamine ja sisustamine toimub kõrgema õppeasutuse kulul. Kui neid objekte kasutavad ka töötajad teistest ettevõtetest, organisatsioonidest ja asutustest, kannavad need nimetatud kulutustest oma osa.

Kõrgem õppeasutus annab ametiühingu- ja teistele oma ühiskondlikele organisatsioonidele tasuta kasutamiseks ruume, mis on vajalikud nende tööks ning koosolekute pidamiseks ja tagab nende ruumide sisustamise, kütmise, valgustamise, valve ning koristamise.

Kõrgem õppeasutus võib anda tasuta bilansist bilanssi ametiühingu- ja teistele oma ühiskondlikele organisatsioonidele kultuur-elukondlikku ning spordiinventari, mida kõrgem õppeasutus on oma vahendite arvel muretsenud ning mis jäetakse vastavalt kehtivale seadusandlusele kõrgema õppeasutuse käsutusse.

69. Kõrgem õppeasutus annab tasuta ruume:

tema juures asuvale arsti-sanitaarasutusele (punktile), tagades nende ruumide kütmise, valgustamise, veega varustamise, valvamise, koristamise ja remondi;

sööklale või muule ühiskondliku toitlustamise ettevõttele, mis asub tema territooriumil või on tema bilansis ning teenindab tema kollektiivi, tagades nende ruumide kütmise, valgustamise ja veega varustamise.

70. Liigseid, kõrgema õppeasutuse poolt mittekasutatavaid seadmeid, transpordivahendeid, aparaate, tööriistu, inventari, toorainet, materjale ning kütust, töö- ja produktiivloomi, seemet ning loomasööta võib ta müüa teistele ettevõtetele, organisatsioonidele ning asutustele tingimusel, kui kõrgemalseisev organ keeldub ülejääke ümber jaotamast, samuti juhul, kui ei saada temalt kuu aja jooksul vastust pärast jääkide olemasolu kohta teate väljasaatmist.

Materjale, tööriistu ja muid materiaalseid väärtusi, kaasa

arvatud väärtasjad, mida kõrgem õppeasutus on omandanud kohalike hangete korras, realiseerib ta iseseisvalt. Materiaalsete väärtuste müügist saadud summad jäävad kõrgema õppeasutuse käsutusse lisaks eelarves ettenähtud assigneeringutele ning kasutatakse õppe- ja teaduslikeks eesmärkideks sisseseade, aparaatide, aparatuuri ning materjalide muretsemiseks.

71. Kõrgema õppeasutuse töötajad ja üliõpilased on kohustatud suhtuma varasse säästlikult, õigesti ekspluateerima hooneid, ehitisi ning sisseseadet, rangelt ökonoomselt kulutama materiaalseid ning rahalisi vahendeid. Riigi vara rikkumises ja riigile varalise kahju tekitamises süüdiolevad isikud kannavad kehtestatud korras vastutust.

72. Kõrgem õppeasutus korraldab asjaajamist, peab arhiivi, raamatupidamislikku ja statistilist arvestust kehtivas korras ning koostab kuu-, kvartali- ja aastaaruandeid ning bilansse. Kõrgem õppeasutus annab aru ministeeriumi või keskasutuse ees, kelle alluvuses ta on, ning esitab vastavatele organisatsioonidele statistilist aruandlust ja muid andmeid.

73. Kõrgemal õppeasutusel on juriidilise isiku õigused, tal on riigivapi kujutise ja oma nimetusega pitsat.

TEADUSLIKU UURIMISTÖÖ PARENDAMISE ABINÕUDE KOHTA KÕRGEMATES ÕPPEASUTUSTES

(NSV Liidu Ministrite Nõukogu 12. aprilli 1956. a. määrus nr. 456 —
Сборник «Высшая школа, основные постановления, приказы и инструкции», изд-во «Советская наука», М. 1957, стр. 215)

(Väljavõte)

4. Anda ministeeriumidele ja keskasutustele õigus luua NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeeriumi ning teiste ministeeriumide ja keskasutuste kõrgemate õppeasutuste juures, nendega kooskõlastatult teadusliku uurimise laboratooriumid aktuaalsete teaduslike uurimis- ja katse-konstruktoritööde täitmiseks nende kõrgemate õppeasutuste oma jõududega.

.....Ministeeriumide ja keskasutuste poolt loodavad teadusliku uurimise laboratooriumid antakse kõrgemate õppeasutuste bilanssi ja nad töötavad nende ministeeriumide ja keskasutustega kooskõlastatud temaatika alusel.

5. Eesmärgil tugevdada teaduslikku uurimistööd kõrgemate õppeasutuste kateedrites, lubada ministeeriumidel ja keskasutustel kooskõlastatult NSV Liidu Rahandusministeeriumi ja NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeeriumiga anda üle vastavatele kõrgematele õppeasutustele üksikud teadusliku uurimise asutused, kelle iseseisvat eksisteerimist ei peeta vajalikuks.

NSV LIIDU KESK-ERIÕPPEASUTUSTE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 29. jaanuari 1969. a. määrusega nr. 65 — *СП СССР 1969 г., № 4, ст. 25*)

3. Pangad, tööhoiukassad, riiklik kindlustus

NSV LIIDU RIIGIPANGA PÕHIKIRI

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 29. oktoobri 1960. a. määrusega nr. 1146 — *СП СССР 1960 г., № 18, ст. 160*)

(Väljavõte)

I Üldsätted

1. NSV Liidu Riigipank on Nõukogude Liidu ainsaks emissioonipangaks, rahvamajanduse krediteerimise pangaks ja arvelduskeskuseks.

NSV Liidu Riigipank organiseerib ja reguleerib rahvamajanduse arendamise plaani alusel riigi raharinglust, tõmbab ringlusse riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete, organisatsioonide ning asutuste, samuti elanikkonna vabu rahalisi vahendeid, organiseerib hoiundust, teostab lühi- ja pikaajalist krediteerimist, arveldusi rahvamajanduses, täidab temale pandud operatsioone vahendite andmise alal kapitaalremondiks ning riiklike ja kooperatiivsete ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste kapitaalmahutuste finantseerimise alal, täidab NSV Liidu riigieelarvet kassaliselt, samuti organiseerib ja teostab kehtestatud korras rahvusvahelisi arveldusi, Nõukogude väliskaubanduse krediteerimist, operatsioone välisvaluuta, kulla ja teiste hinnaliste metallidega (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 19. märtsi 1964. a. määruse nr. 223 redaktsioonis — СП СССР 1964, № 4, ст. 31).

Teostades nimetatud funktsioone, aitab NSV Liidu Riigipank igati kaasa tootmise, kaubakäibe ning sotsialistliku akumulatsiooni kasvule riigi rahvamajanduses, samuti Nõukogude rubla edasisele tugevnemisele.

2. Krediteerimise, arvelduste teostamise, raharingluse organiseerimise ja reguleerimise protsessis kontrollib Riigipank rubla abil tootmis- ja kaubakäibe plaanide täitmise käiku, finants- ja akumulatsiooniplaanide täitmist, ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste poolt oma- ja laenatud vahendite sihtotstarbelist kulutamist ja töötasufondide kulutamist, samuti isemajandamise tugevdamist, kokkuhoiu ja maksedistsipliini režiimist kinnipidamist.

Riigipank kontrollib samuti finantseeritavate ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste poolt kapitaalmahutuste finantseerimiseks ja krediteerimiseks suunatavate riiklike ning kooperatiivsete

vahendite sihtotstarbelist kasutamist, ehitustööde maksumuse alandamist ja projekt-eelarvelisest ning finantsdistsipliinist kinnipidamist.

3. Riigipank juhindub oma tegevuses seadustest, samuti NSV Liidu valitsuse otsustest ja käesolevast põhikirjast.

4. NSV Liidu Riigipank on juriidiline isik ja ta tegutseb isemajandamise alusel.

5. Riigipank ei vastuta NSV Liidu ja liiduvabariikide, samuti nende kesk- ja kohalike organite kohustuste eest, välja arvatud juhud, kui see vastutus on temale pandud NSV Liidu valitsuse poolt või kui ta võtab endale selle vastutuse käenduse või aktsepti korras.

NSV Liidu valitsus ja liiduvabariikide valitsused, samuti nende kesk- ja kohalikud organid ei vastuta Riigipanga kohustuste eest, välja arvatud kohustused kodanike hoiuste alal (NSV Liidu Ministrite Nõukogu 25. mai 1963. a. määruse nr. 591 redaktsioonis — СП СССР 1963 г., № 10, ст. 105).

ÜLELIIDULISE KAPITAALMAHUTUSTE FINANTSEERIMISE PANGA (NSV LIIDU EHITUSPANGA) PÕHIKIRI

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1. oktoobri 1964. a. määrusega nr. 822 — *СП СССР 1964 г., № 19, ст. 122*)

(Väljavõte)

I Üldsätted

1. NSV Liidu Ehituspank on tööstuse, transpordi, side ja muude rahvamajandusharude kapitaalmahutuste finantseerimise ning krediteerimise riiklik pank.

2. NSV Liidu Ehituspanga peaülesandeks on kontrollida vastavalt partei ja valitsuse direktiividele kapitaalmahutuste õiget ning efektiivset kasutamist, tootmisvõimsuste ja põhifondide kasutuselevõtmise ülesannete, kapitaalehituse plaanide, ehitus- ja montaažitööde omahinna alandamise ülesannete ja akumulatsiooniplaanide täitmist, majandisiseste reservide mobiliseerimist ning kapitaalmahutuste finantseerimiseks ettenähtud vahendite õigeaegset laekumist, ehitustööde eelarvelisest maksumusest, plaani-, finants- ja maksedistsipliinist kinnipidamist, samuti ehitustöödel isemajandamise tugevdamist.

3. NSV Liidu Ehituspank võtab osa kapitaalehituse plaanide koostamisest.

4. Vastavalt NSV Liidu rahvamajanduse arendamise riiklikule plaanile, NSV Liidu riigieelarvele ja krediidiplaanile Ehituspank:

finantseerib liidulise, vabariikliku ja kohaliku alluvusega riiklike ning ühiskondlike ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste kapitaalmahutusi ning operatsioonikulusid, samuti ehitus-, mon-

taaži-, projekteerimis- ja geoloogiliste organisatsioonide põhivahendite kapitaalremonti;

annab lühi- ja pikaajalist krediiti;

organiseerib ja teostab arveldusi ehituses;

finantseerib ehitusi välismaal ja krediteerib kulutusi, mis on seotud NSV Liidu tehnilise abiga välisriikidele vastavalt valitsustevahelistele kokkulepetele ja NSV Liidu valitsuse otsustele.

6. NSV Liidu Ehituspank on juriidiline isik ja tegutseb isemajandamise alusel.

7. NSV Liidu Ehituspangas asuvatel ehituste, ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste finantseerimise, arveldus- ja muudel arvetel olevatele vahenditele võib sissenõuet pöörata ainult kohtu poolt väljaantud täitelehtede alusel, arbitraažiorganite käskude ning muude täitedokumentide alusel, kehtivas seadusandluses ettenähtud juhtudel aga ka rahandusorganite, Ehituspanga või muude organisatsioonide nõuete alusel.

NSV Liidu Ehituspangas asuvaid ehituste, ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste vahendeid ei või arestida muidu kui kohtu-, arbitraaži- või uurimisorganite määruse alusel.

NSV LIIDU VÄLISKAUBANDUSE PANGA PÕHIKIRI

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 22. augusti 1962. a. määrusega nr. 862 — *СП СССР 1962 г., № 16, ст. 129*)

(Väljavõte)

I Üldsätted

1. NSV Liidu Väliskaubanduse Pank on aktsionäriühing.

Väliskaubanduse Pank teostab NSV Liidu väliskaubanduse krediteerimist, valuutaoperatsioone, arveldusi kaupade ekspordi ja impordi ning teenuste osutamise alal, samuti muid arveldusi.

Pank aitab oma tegevusega kaasa NSV Liidu kaubanduslike ja muude majanduslike sidemete arendamisele välisriikidega, samuti sisekaubanduse ja tööstuse arendamisele, mis on seotud kaupade ekspordi ja impordiga.

2. NSV Liidu Väliskaubanduse Pank on juriidiline isik.

3. NSV Liidu Väliskaubanduse Pank vastutab oma kohustuste eest temale kuuluva varaga, millele võib NSV Liidu kehtiva seadusandluse alusel pöörata sissenõuet.

NSV Liidu Väliskaubanduse Pank ei vastuta riigi kohustuste eest, samuti nagu riik ei vastuta panga kohustuste eest.

Väliskaubanduse Pank ei vastuta panga aktsionäride kohustuste eest, samuti nagu aktsionärid ei vastuta panga kohustuste eest.

4. NSV Liidu Väliskaubanduse Pank võib käesolevas põhikirjas kehtestatud korras avada NSV Liidu territooriumil ja väliS-

maal osakondi ja agentuure, samuti võivad tal olla oma esindajad.

5. NSV Liidu Väliskaubanduse Pank annab vastavalt käesolevale põhikirjale välja instruktsioone ja eeskirju küsimustes, mis on seotud pangale pandud ülesannete täitmisega.

9. NSV Liidu Väliskaubanduse Panga aktsiad peavad kuuluma Nõukogude riigiorganitele, asutustele ja ettevõtetele, samuti kooperatiivsetele organisatsioonidele.

Aktsiad võivad olla ainult nimelised. Nende üleandmine toimub aktsionäride üldkoosoleku poolt kehtestatava korra kohaselt.

Väliskaubanduse Panga aktsiad kuuluvad kohustuslikule registreerimisele aktsionäride raamatus, mida peab panga juhatus.

10. Iga NSV Liidu Väliskaubanduse Panga aktsia annab aktsionärile õiguse ühele häälele kõigi aktsionäride üldkoosolekul läbivaadatavate küsimuste otsustamisel, samuti õiguse saada dividendi ja vastavat osa panga varast selle likvideerimisel.

11. NSV Liidu Väliskaubanduse Panga reservkapitaliga kaetakse võimalikke kahjumeid panga operatsioonide alal ja see moodustatakse panga puhaskasu eraldiste arvel.

EESTI NSV RIIKLIKU KINDLUSTUSE ORGANITE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 13. jaanuari 1970. a. määrusega nr. 11 — *ENSV ÜVT 1970, nr. 7, art. 53*)

(Väljavõte)

I Üldsätted

1. Riikliku kindlustuse organiteks Eesti NSV-s on Eesti NSV Riikliku Kindlustuse Valitsus ja temale alluvad riikliku kindlustuse inspektuurid rajoonides ja linnades.

Riikliku kindlustuse valitsus ja inspektuurid moodustatakse kooskõlas vabariigi territooriumi administratiivse jaotusega korras, mille määrab kindlaks Eesti NSV Ministrite Nõukogu.

2. Eesti NSV Riikliku Kindlustuse Valitsus kõigi oma organitega kohtadel moodustab Eesti NSV-s ühtse organisatsiooni (Eesti Riiklik Kindlustus), allub Eesti NSV Rahandusministeeriumile ja kuulub NSV Liidu riikliku kindlustuse organite liidulis-vabariikliku süsteemi koosseisu.

Eesti NSV riikliku kindlustuse organite tööd juhib metodoloogiliselt, koordineerib ja kontrollib NSV Liidu Rahandusministeeriumi juures asuv NSV Liidu Riikliku Kindlustuse Peavalitsus.

3. Eesti NSV Riikliku Kindlustuse Valitsus kõigi oma organitega (Eesti Riiklik Kindlustus) on juriidiline isik, kes tegutseb isemajandamise alusel kogu Eesti NSV ulatuses.

4. Riikliku kindlustuse organite põhiülesanded on:

kolhooside, kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide ja kodanike vara kindlustuse ning isikukindlustuse teostamine;

kindlustushüvise kindlaksmääramine ja väljamaksmine kolhoosidele, kooperatiivsetele ja ühiskondlikele organisatsioonidele ning elanikele kindlustatud vara hävimise ja rikkumise puhul loodusõnnetuste ja õnnetusjuhtumite tagajärjel;

isikukindlustuse kindlustussummade kindlaksmääramine ja väljamaksmine;

abinõude rakendamine riikliku kindlustuse edasiseks väljaarendamiseks ja täiustamiseks;

osavõtt abinõude väljatöötamisest kindlustamisele kuuluva vara hävimise ja rikkumise ärahoidmiseks.

5. Riiklikku kindlustust teostatakse Eesti NSV-s NSV Liidu seadusandluse alusel ja nendes küsimustes, mis NSV Liidu seadusandluse kohaselt kuuluvad vabariigi pädevusse, — Eesti NSV seadusandluse alusel, samuti NSV Liidu Rahandusministeeriumi poolt antavate eeskirjade ja juhendite alusel.

6. Eesti NSV Riikliku Kindlustuse organid vastutavad oma operatsioonide ja kohustiste eest selle neile kuuluva varaga, millele võib kehtiva seadusandluse kohaselt pöörata sissenõudmist. Eesti NSV riigieelarve ei kanna vastutust riikliku kindlustuse organite operatsioonide ja kohustiste eest.

Eesti NSV riikliku kindlustuse organid ei vastuta NSV Liidu Riikliku Kindlustuse Peavalitsuse kohustiste eest ja viimane ei vastuta Eesti NSV riikliku kindlustuse organite kohustiste eest.

7. Eesti NSV riikliku kindlustuse organid vabastatakse riigilõivu tasumisest kõigis kohustusliku ja vabatahtliku kindlustuse operatsioonidega seotud asjades.

Eesti NSV riikliku kindlustuse organite poolt väljamakstavad kindlustushüviste summad ja isikukindlustuse kindlustussummad ei kuulu maksustamisele ja nendelt summadelt ei võeta riigilõivu.

8. Eesti NSV riikliku kindlustuse organitel on õigus sisse nõuda kohustusliku kindlustuse makseid maksude ja mittemaksuliste maksete riigieelarvesse sissenõudmiseks ettenähtud korras.

9. Kõigil Eesti NSV riikliku kindlustuse organeil on Eesti NSV riigivapi kujutisega pitsat.

II Riikliku kindlustuse organiseerimine ja juhtimine Eesti NSV-s

10. Eesti NSV riikliku kindlustuse organite tegevust juhib ja kontrollib Eesti NSV Rahandusministeerium, kes:

1) annab juhiseid riikliku kindlustuse teostamise kohta; arutab Eesti NSV Riikliku Kindlustuse Valitsuse poolt väljatöötatud abinõusid riikliku kindlustuse väljaarendamiseks ja täiustamiseks;

2) vaatab läbi riikliku kindlustuse tulude ja kulude plaane

ning esitab neid kinnitamiseks Eesti NSV Ministrite Nõukogule; kinnitab kindlustusmaksete laekumise kvartaliplaane kogu vabariigi ulatuses;

3) vaatab läbi ja kinnitab riikliku kindlustuse aastaaruandeid ja -bilansse;

4) kinnitab Eesti NSV Riikliku Kindlustuse Valitsuse struktuuri ja koosseisud;

5) esitab Eesti NSV Ministrite Nõukogule ettepanekuid kindlustusmaksetest eraldamiste arvel rakendatavate abinõude loetelu kohta kindlustamisele kuuluva vara hävimise või rikkumise ärahoidmiseks, samuti ettepanekuid nimetatud vahendite kasutamise korra kohta;

6) vaatab läbi avaldusi ja kaebusi riikliku kindlustuse organite tegevuse kohta.

11. Rajoonide ja linnade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede rahandusosakondade juhatajad kontrollivad riikliku kindlustuse alasest NSV Liidu ja Eesti NSV seadusandlusest, kõikidesse kindlustusliikidesse puutuvatest eeskirjadest ja juhenditest kinnipidamist riikliku kindlustuse inspektuuride poolt, samuti kindlustusmaksete laekumise plaanide täitmist ja kindlustushüvise ning kindlustussummade väljamaksmist.

4. Riiklikud ettevõtted

PLANEERIMISE TÄIUSTAMISEST JA TÖÖSTUSLIKU TOOTMISE MAJANDUSLIKU STIMULEERIMISE INTENSIIVISTAMISEST

(NLKP KK ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. oktoobri 1965. a. määrus nr. 729 — *СП СССР 1965 г., № 19—20, ст. 153*)

(Väljavõte)

I Tööstusliku planeerimise paremustamisest ja ettevõtete majandusliku iseseisvuse laiendamisest

1. Suurendada rahvamajanduse arendamise perspektiivplaanide tähtsust kui tootmise pideva kasvu ja täiustamise, teaduse ja tehnika saavutuste laialdase juurutamise, rahvamajandusharude ja meie maa rajoonide proportsionaalse arendamise tähtsaimat eeltingimust.

Kehtestada, et viie aasta plaan (tähtsaimate ülesannete jaotusega aastate viisi) on rahvamajanduse arendamise riikliku planeerimise põhivorm.

Viie aasta plaani ülesanded konkretiseeritakse ja täpsustatakse aastaplaanides, arvestades majanduse arenemise käiku ja rahvamajanduse ning elanikkonna ressursside ja vajaduste muutumist.

Ettevõtted koostavad oma viie aasta ja aastaplaane kõrgemal-

seisvate organisatsioonide poolt kindlaksmääratud kontrollarvude alusel.

Lähtudes kontrollarvudest lepivad tootjaettevõtted õigeaegselt kokku tarbijaettevõtetega või turustus- ja kaubandusorganisatsioonidega toodangu mahus, sortimendis, kvaliteedis ja hanketähtaegades ning moodustavad tellimuste portfelli.

Kõrgemalseisvad majandusorganid vaatavad ettevõtete osavõtul nende plaanid läbi ja koostavad tööstusharuplaanid. Kinnitatud plaaninäitajad tuleb ettevõtetele teatavaks teha hiljemalt 2 kuud enne planeeritava aasta algust.

2. Selleks et teaduse ja tehnika saavutusi täielikumalt plaanides arvestada, teha NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikule Teaduse ja Tehnika Komiteele koos NSV Liidu Teaduste Akadeemiaga ülesandeks välja töötada NSV Liidu ministeeriumide ja keskasutuste ning liiduvabariikide ministrite nõukogude osavõtul ja esitada NSV Liidu Ministrite Nõukogule õigeaegselt, enne rahvamajandusplaanide koostamist ettepanekud teaduse ja tehnika arendamise põhisuundade ja rahvamajandusele tähtsate teadusliktehniliste saavutuste rahvamajanduses kasutamise kohta.

NSV Liidu Riiklikul Plaanikomiteel, NSV Liidu ministeeriumidel ja keskasutustel ning liiduvabariikide ministrite nõukogudel tuleb neid ettepanekuid arvestades ette näha viie aasta ja aastaplaanides kõrge efektiivsusega masinate, seadmete, tehnoloogiliste protsesside, tootmise ja töö organiseerimise meetodite, uute ökonoomsemate materjalide väljatöötamise ja tööstuslikku tootmisse juurutamise ning tootmise kompleksse mehhaniseerimise ja automatiseerimise konkreetsed ülesanded ning abinõud.

3. Lugeda plaaniorganite, majandusorganisatsioonide ja ettevõtete üheks põhiülesandeks toodangu kvaliteedi igakülgset tõstmist, tootlikumate masinate ja seadmete ning efektiivsete tooraine- ja materjaliliikide loomist, mis rahuldavad tarbijate nõudmisi ja vastavad kaasaegse tehnika tasemele.

Selleks tuleb viie aasta ja aastaplaanides ette näha toodangu tehnilise taseme ja kvaliteedi näitajad ning vajalikud materiaalsed, rahalised ja tööjõuressursid, organisatsioonilised ja tehnilised ning majanduslikud abinõud, mis tagavad toodete töökindluse, pika kasutusaja ja kõrged tarbimisomadused.

Suurendada riikliku standardi kui toodangu kvaliteedi parandamise tähtsaima vahendi osatähtsust. Täiustada standardeid, arvestades teaduse ja tehnika saavutusi, ja tagada nende kiire juurutamine. Laiendada igakülgselt ettevõtete poolt väljalastavate toodete töökindluse ja pika kasutusaja garanteerimise ning pika garantiiaja kehtestamise praktikat.

Tunnistada vajalikuks sisse seada toodangu kvaliteedi riiklik atesteerimine.

Teha ülesandeks NSV Liidu Riiklikule Standardite, Mõõtude ja Mõõduriistade Komiteele välja töötada ja esitada NSV Liidu

Ministrite Nõukogule ettepanekud toodangu kvaliteedi riikliku atesteerimise kehtestamise korra kohta.

4. Pidada vajalikuks laiendada tööstusettevõtete majanduslikku iseseisvust. Seoses sellega vähendada plaaniliste näitajate arvu, mille kinnitavad ettevõtetele kõrgemalseisvad organisatsioonid, piirates neid reeglina järgmiste näitajatega:

tootmise alal:

realiseeritava toodangu üldmaht kehtivais hulgihindades. Üksikutes tööstusharudes võib vajaduse korral kasutada lähetatud toodangu mahu näitajat;

tähtsaimad toodanguliigid naturaalses väljenduses (näidates sealhulgas ekspordiks mineva toodangu), kaasa arvatud toodangu kvaliteedi näitajad;

tööjõu alal:

üldine palgafond;

rahanduse alal:

kasumi üldsumma ja rentaablus (põhifondide ja käibevahendite summa suhtes);

maksed eelarvesse ja assigneeringud eelarvest;

kapitaalehituse alal:

tsentraliseeritud kapitaalmahutuste üldmaht, sealhulgas ehitus- ja montaažitööde maht;

tsentraliseeritud kapitaalmahutuste arvel loodud põhifondide ja tootmisvõimsuste tegevusse rakendamine;

uue tehnika juurutamise alal:

uute toodanguliikide tootmise omandamise ja uute tehnoloogiliste protsesside ning tootmise komplekssе mehhaniseerimise ja automatiseerimise juurutamise ülesanded, millel on eriline tähtsus tööstusharu arendamisel;

materiaal-tehnilise varustamise alal:

ettevõtetele hangitavate tooraine, materjalide ja seadmete hulk, mida jaotab kõrgemalseisev organisatsioon.

Ettevõttele kinnitatavad näitajad määratakse aastaplaanis reeglina jaotatult kvartalite vahel, kuid toodangu tootmise näitajad naturaalväljenduses määratakse erandjuhtudel ka jaotatult kuude vahel, arvestades ettevõtte poolt sõlmitud toodangu hankelepinguid.

Kehtestada, et ettevõtete kõik ülejäänud plaaninäitajad ei kuulu kõrgemalseisvate organisatsioonide poolt kinnitamisele, vaid ettevõtted ise töötavad need välja ja plaaniorganid kasutavad neid arvestusmaterjalina plaanide koostamisel.

Teha ülesandeks NSV Liidu Statistika Keskvalitsusele kooskõlastatult NSV Liidu Riikliku Plaanikomiteega teha vajalikud muudatused ettevõtete riiklikus statistilises aruandluses, säilitades neis sellised näitajad, nagu kogutoodang, tööviljakus, töötajate arv, keskmine palk, toodangu omahind, uue tehnika juurutamine ja

muud tööstuse majanduslike tulemuste analüüsiks ja hindamiseks tarvilikud näitajad.

5. Kehtestada, et ettevõtted otsustavad iseseisvalt tootmis- ja majandusküsimusi, pidades seejuures silmas riiklike plaaniülesannete kohustuslikku täitmist, ja eriti:

planeerivad tootmise mahtu, toodangu detailset nomenklatuuri ja sortimenti kõrgemalseisvate organisatsioonide poolt teatavaks tehtud plaaniülesannete alusel, samuti tellimusi, mis ettevõtted on vastu võtnud tarbijailt või turustus- ja kaubandusorganisatsioonidelt, kellega nad on otsesidemetes;

planeerivad ja rakendavad tsentraliseerimata kapitaalmahutuste arvel tootmise täiustamise, eriti vananenud ja vähetootlike seadmete asendamise, uute tehnoloogiliste protsesside, kontrollmeetodite ning -vahendite juurutamise, tootmise «kitsaskohtade» kõrvaldamise ja teisi tootmise efektiivsuse tõstmise abinõusid;

loovad ja laiendavad seal, kus see on majanduslikult otstarbekas, pikaajalisi sidemeid toodangu tarbijatega ja tooraine, materjalide, komplekteerivate toodete, seadmete ja muude toodete hankijatega materiaal-tehnilise varustamise plaanide alusel;

planeerivad tööviljakust, töötajate arvu ja keskmist palka, kehtestavad ettevõtte juhtimisaparaadi ratsionaalseima struktuuri;

kasutavad osa kasumist ja ettevõtte käsutusse jäetavaid teisi vahendeid töötajate materiaalseks ergutamiseks, sotsiaal-kultuurilisteks üritusteks, elamuehituseks, tootmise arendamiseks ja tehnika täiustamiseks;

määravad kindlaks tööstusharu tüüppõhimääruste alusel materiaalse ergutamise kõige ratsionaalsemad vormid, premeerimise tingimused ja preemiamäärad.

Plaanide koostamisel ja täitmisel peavad ettevõtted tagama tootmise süstemaatilise kasvu rahvamajandusele ja eksporthangeteks vajaliku toodangu väljalaske igakülgse suurendamise arvel, pidevalt tõstma tootmise tehnilist taset, parandama toodangu ekspluatatsiooni- ja tarbimisomadusi, vähendama tootmiskulusid, suurendama kasumit ja rentaablust.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata tööviljakuse pidevale tõstmisele kui tootmise kasvutempo kiirendamise ja rahva heaolu tõusu otsustavale tingimusele.

6. Kohustada plaaniorganeid, majandusorganisatsioone ja ettevõtteid tõstma plaanide tehnilis-majanduslikku põhjendatust sel teel, et töötatakse hoolikalt välja ja kasutatakse laialdasemalt planeerimises progressiivseid normatiive ja bilansiarvestusi: tootmisvõimsuste aastabilansse ja nende kasutuselevõtmise normatiivseid tähtaegu, seadmete ja mehhanismide töö ja tootlikkuse normatiivseid režiime, materjali, tooraine, kütuse ja elektrienergia kulunorme, töökulu ja rahaliste kulutuste normatiive, materiaalseid ja väärtuselisi bilansse.

NSV Liidu Riiklikul Plaanikomiteel asjahuviliste organisatsioo-

nide osavõtul uuesti läbi vaadata planeerimisel kasutatavate tehnilis-majanduslike normatiivide süsteem ja välja töötada metoodilised juhendid nende normatiivide koostamise ja kinnitamise korra kohta majandus- ja plaaniorganite poolt.

NSV Liidu ministeeriumidel ja keskasutustel tuleb NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee metoodiliste juhendite alusel organiseerida tööstusharu tehnilis-majanduslike normatiivide väljatöötamine vastavalt tööstusharu erinevustele, arvestades kaasaegse tehnika saavutuste ja eesrindlike kogemuste laialdast tootmisse juurutamist.

7. Kohustada plaaniorganeid ja majandusorganisatsioone tagama ettevõtetele kehtestatud plaaniülesannete stabiilsus kõigi plaaninäitajate hoolika seostamise teel.

Lõpetada kinnitatud plaanide ja üksikute plaaninäitajate sagedane muutmine, täpsustamata vastavalt teisi näitajaid. Kõrgemalseisvad organisatsioonid võivad ettevõtte plaane muuta üksnes erandjuhtudel, pärast nende muudatuste eelnevat läbiarutamist ettevõtte juhtkonnaga, tehes ühtlasi ettenähtud korras vajalikke parandusi vastastikku seotud plaaninäitajatesse ning suhetesse riigieelarvega.

Kaubandus- või turustusorganisatsioonide tellimuste põhjendatud muutmisest tingitud parandusi rahvatarbekaupade tootmisplaanides võib ettevõte ise teha aasta vältel temale kehtestatud kasumiplaani piires, aga kui on vaja vähendada makseid eelarvesse, tehakse parandused kooskõlastatult kõrgemalseisva organisatsiooniga viimase reservide arvel, kusjuures kaubaressursside maht ja riigitulud ei tohi väheneda.

8. Teha ülesandeks NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele, tõmmates kaasa NSV Liidu ministeeriume ja keskasutusi ning liiduvabariikide plaanikomiteesid, välja töötada ja esitada NSV Liidu Ministrite Nõukogule «Vastavateks perioodideks kontrollarvude ja plaaniülesannete koostamise, kinnitamise ja ettevõtetele teatavakstegemise korra ja tähtaja põhimääruse» projekt.

NSV Liidu ministeeriumidel ja keskasutustel välja töötada ja kinnitada NSV Liidu Plaanikomitee metoodiliste juhendite alusel ettevõtete tehnika-, tootmis- ja finantsplaani vormid ja nende koostamise juhendid, arvestades vastava tööstusharu iseärasusi.

9. Viie aasta ja aastaplaanides ettenähtava tööstustoodangu nomenklatuuri väljatöötamine ja kinnitamine teha ülesandeks:

NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele — NSV Liidu rahvamajanduse arendamise riiklikku plaani võetava toodangu osas;

NSV Liidu ministeeriumidele ja keskasutustele, liiduvabariikide ministrite nõukogudele kooskõlastatult NSV Liidu Riikliku Plaanikomiteega — nende poolt planeeritava toodangu osas.

Planeeritava toodangu nomenklatuuri, mille plaaniülesanded ettevõttele kinnitab kõrgemalseisev organisatsioon, tuleb kärpida eriti rahvatarbekaupade osas, mille tootmist planeerib vahetult ettevõte, arvestades tarbijate tellimusi.

10. Selleks et ettevõtete vahel, samuti ettevõtete ja turustus-, varustus-, kaubandus-, põllumajandus-, varumis- ja teiste organisatsioonide vahel järjekindlalt luua isemajandamissuhteid, kehtestada, et majandusleping peab olema põhiliseks dokumendiks, mis määrab poolte õigused ja kohustused iga liiki toodangu hankimisel, kaasa arvatud ka tsentraliseeritud korras jaotatav toodang. Vastavalt sellele tuleb reeglina loobuda käesoleval ajal kehtivast toodangu realiseerimise korrast kvartali-, kuu- ja ühekordsete müügikorralduste järgi, silmas pidades, et tsentraliseeritult jaotatava toodangu müügikorraldused peavad olema peamiseks lepingute sõlmimise aluseks.

Toodangu hankelepingud tuleb sõlmida eelkõige vastavalt väljakujunenud ratsionaalsetele tootmis- ja majanduslikele sidemetele, seejuures ei tohi tootjaettevõte rikkuda neid sidemeid ilma tellija nõusolekuta. Uued sidemed tsentraliseeritud korras jaotatava toodangu hankimise alal luua kokkuleppel vastavate turustus- ja varustusorganisatsioonidega. Seal, kus pooled peavad seda alaliste sidemete huvides otstarbekaks, sõlmida majanduslepinguid mitme aasta peale, täpsustades igal aastal toodangu sortimendi, koguse, tähtajad ja teised hanketingimused.

Suurendada ettevõtete ja organisatsioonide materiaalset vastutust toodangu hankimise lepinguliste kohustuste mittetäitmise eest selleks, et reeglina hüvitada tekitatud kahjud. Kehtestada, et maksed kahjude hüvitamiseks, trahvide ja leppetrahvide tasumiseks kantakse nende ettevõtete või organisatsioonide majandusliku tegevuse tulemustesse, kelle süü tõttu lepingut rikuti.

Tõsta raudtee-, vee-, autotranspordi ja teiste transpordiorganisatsioonide materiaalset vastutust ettevõtetest toodangu mitteõigeaegse väljaveo ja tarbijaile viivitusega kohaletoimetamise ning toodangu säilimise eest veol.

Kehtestada projekteerimis- ja konstrueerimisorganisatsioonide materiaalne vastutus nende projektide, tehnoloogiliste skeemide ja konstruktsioonide vigade eest, mis tõid kaasa kadusid ja lisakulutusi ehituses ning kasutuselevõetud objektide omandamisel.

Teha ülesandeks NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikule Materiaal-Tehnilise Varustamise Komiteele, NSV Liidu Riiklikule Ehituskomiteele, NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvale Riiklikule Arbitraažile ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvale Juriidilisele Komisjonile koos asjahuviliste organisatsioonidega välja töötada ja esitada NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanekud tööstus-, transpordi-, projekteerimis- ja konstrueerimisorganisatsioonide ning nende organisatsioonide ametiisikute materiaalse vastutuse kohta vastavate ülesannete ja kohustuste mittetäitmise eest.

11. Materiaalse ja tehnilise varustamise parandamiseks pidada vajalikuks:

a) välja töötada ettevõtete vahel loodavate pikemaajaliste otse-

sidemete ratsionaalsed skeemid, silmas pidades otstarbekaimat ühiskondliku töö territoriaalset ja tööstusharulist jaotamist ning madalaimaid tootmis- ja transpordikulusid;

b) laiendada edaspidi ettevõtete materiaalsete ressurssidega varustamise süsteemi territoriaalsete varustus- ja turustusbaaside kaudu tarbimisrajoonides ja organiseerida tootmisvahendite hulgimüük;

c) tugevdada varustus- ja turustusorganite isemajandamist, suurendada nende materiaalset huvi ja vastutust ettevõtetevaheliste ratsionaalsete majandussidemete organiseerimise eest, rahvamajanduse pideva varustamise ja kaubalis-materiaalsete väärtuste käibe kiirendamise eest.

Teha ülesandeks NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikule Materiaal-Tehnilise Varustamise Komiteele ja NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele, kaasa tõmmates NSV Liidu ministeeriume, keskasutusi ja vastavaid vabariiklikke organeid, kolme kuu jooksul välja töötada ja esitada NSV Liidu Ministrite Nõukogule konkreetsed ettepanekud materiaal-tehnilise varustamise organiseerimise ja planeerimise parandamiseks mainitud suunas.

II Ettevõtete majandusliku stimuleerimise intensiivistamisest ja isemajandamise tugevdamisest

12. Pidada vajalikuks tõsta kasumi osatähtsust ettevõtete majanduslikus stimuleerimises ja ettevõtete kollektiivide ning üksikute töötajate materiaalse huvi tõstmises paremate töötulemuste saavutamise vastu. Ettevõtete käsutusse jäetava kasumi suurus peab olenema nende majandusliku ja rahandusliku tegevuse parandamise tulemustest.

Kasum peab olema ettevõttefondide moodustamise, oma kapitaalmahutuste finantseerimise, käibevahendite juurdekasvu ja ettevõtte muude kulutuste allikas.

13. Kehtestada, et kasumi ja muude oma ressursside arvel moodustatakse ettevõtte käsutusse:

a) materiaalse ergutamise fond;

b) sotsiaal-kultuuriliste ürituste ja elamuehituse fond;

c) tootmise arendamise fond.

Nende fondide kasutamata jäägid lähevad üle järgnevasse aastasse ega kuulu äravõtmisele.

14. Materiaalse ergutamise fond on määratud ettevõtte töötajate premeerimiseks, tasu maksmiseks ettevõtte töö aastatulemuste eest ja töötajate ühekordseks abistamiseks.

15. Sotsiaal-kultuuriliste ürituste ja elamuehituse fondi kasutatakse elumajade ning kultuuriliste ja elukondlike asutuste ehitamiseks ja kapitaalremondiks ning ettevõtete tööliste, insener-tehniliste töötajate ja teenistujate kultuurilise ning elukondliku teenindamise parandamiseks.

Ettevõtted võivad kasutada selle fondi vahendeid osavõtuks elamute ning kultuuriliste ja elukondlike asutuste ehitamisest koos teiste ettevõtetega.

Kehtestada, et kogu sotsiaal-kultuuriliste ürituste ja elamuehituse fondi arvel ehitatud elamispind antakse ettevõtte töötajatele ja seda jaotab ettevõte ise, teatades sellest töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele.

16. Tootmise arendamise fond on määratud kapitaalmahutuste finantseerimiseks uue tehnika juurutamise, mehhaniseerimise ja automatiseerimise, seadmete moderniseerimise, põhifondide uuendamise ning tootmise ja töö organiseerimise täiustamise alal ning uut liiki toodete juurutamiseks, tööviljakuse tõstmiseks, toodangu omahinna alandamiseks ja kvaliteedi parandamiseks ning tootmise rentaabluse tõstmiseks.

See fond moodustatakse ettevõtte kasumieraldiste arvel, osast amortisatsioonieraldistest, mis on määratud põhifondide täielikuks taastamiseks, ning liigse vara (põhifondide) realiseerimisest saadud summadest.

Tootmise arendamise fondi suunatavate amortisatsioonieraldiste suuruse kehtestavad NSV Liidu Riiklik Plaanikomitee ja NSV Liidu Rahandusministeerium diferentseeritult tööstusharude järgi 30 kuni 50% piires amortisatsioonieraldistest, mis on määratud põhifondide täielikuks taastamiseks, arvestades tööstusharu struktuuri, põhifondide tehnilist seisundit ja arendamise iseärasusi.

Kasumist tehakse eraldisi tootmise arendamise fondi normatiivide järgi, mis määratakse kindlaks olenevalt aastaplaanis ettenähtud toodangu realiseerimise mahu suurenemisest või kasumi (võrreldavates hindades) suurusest ja rentaabluse tasemest. Normatiivid kehtestatakse stabiilsetena mitmeks aastaks protsentides põhitootmisfondide maksumusest tööstusharude järgi, kuid vajalikel juhtudel ettevõtete gruppide järgi, arvestades ka fondide koostist ja iga.

Plaanilise kahjumiga töötavates ettevõtetes moodustatakse tootmise arendamise fond osast säästust (võrreldes möödunud aastaga), mis on saadud kahjumlikkuse (ümberarvestatult realiseeritud toodangu ja teenuste faktilisele mahule) taseme ja toodangu omahinna alandamisest, osast põhifondide täielikuks taastamiseks määratud amortisatsioonieraldistest ja väljalangenud ning liigse vara realiseerimisest saadud summadest.

Teha ülesandeks NSV Liidu Rahandusministeeriumile, NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele ja Riigipangale NSV Liidu ministeeriumide ja keskasutuste ning liiduvabariikide ministrite nõukogude osavõtul:

a) ette valmistada ja esitada NSV Liidu Ministrite Nõukogule tootmise arendamise fondi arvatavate kasumieraldiste normatiivide projekt tööstusharude järgi, nähes ette, et ministeeriumid ja kesk-

asutused võivad vajalikel juhtudel neid normatiive diferentseerida ettevõtete gruppide kaupa;

b) kinnitada tootmise arendamise fondi moodustamise ja kasutamise korra juhend.

17. Kehtestada, et kapitaalmahutused, mis tehakse tootmise arendamise ning sotsiaal-kultuuriliste ürituste ja elamuehituse fondide, samuti pangalaenude arvel, tuleb riiklikus rahvamajanduse arendamise plaanis täielikult tagada vajalike materiaal-tehniliste ressurssidega ja palgafondiga ning võtta tööettevõtu korras tehtavate ehitus- ja montaažitööde plaanidesse (tööettevõtu korras tehtava ehituse osas).

18. Kehtestada järgmine amortisatsioonifondi kasutamise kord:

a) kapitaalremondiks määratud amortisatsioonieraldiste osa jääb ettevõtte käsutusse sihipäraseks kasutamiseks. Lubada ettevõtetel kulutada neid vahendeid ka põhifondide moderniseerimiseks, kapitaalremondiks vajalike detailide ja sõlmede ning uute seadmete soetamiseks vananenud seadmete asemele, mille kapitaalremont ei ole majanduslikult otstarbekas.

Anda kõrgemalseisvatele organisatsioonidele õigus kapitaalremondiks ettenähtud amortisatsioonieraldiste arvel moodustada reserv 10% suuruses nende eraldiste üldmahust nendes ettevõtetes kasutamiseks, kus omavahendeist kapitaalremondiks ei piisa;

b) põhifondide täielikuks taastamiseks ettenähtud amortisatsioonieraldised jäävad käesoleva määruse punktis 16 kehtestatud ulatuses ettevõtte käsutusse ja need arvatakse tootmise arendamise fondi.

Põhifondide täielikuks taastamiseks ettenähtud amortisatsioonieraldiste ülejäänud osa kasutatakse kehtestatud korra kohaselt riiklike tsentraliseeritud kapitaalmahutuste finantseerimise allikana.

19. Lubada ettevõtetel teha uue tehnika juurutamise fondi vahendite arvel mitte ainult plaanilisi kulutusi konstrueerimis-, katse- ja muudeks töödeks uue tsiviiltoodangu liikide tootmise ettevalmistamisel enne seeriaviisilise tootmise algust, vaid ka valmistoodete kvaliteedi, pika kasutusaja ja töökindluse tõstmisega seotud ühekordseid lisakulutusi ning üksikute juurutatavate toodete massilise tootmise esimese aasta suurendatud kulutusi (nende toodete hinna kinnitamisel võetud omahinna ja nende massilise tootmise esimese aasta plaanilise omahinna vahe).

20. Kehtestada, et ettevõtted, kes oma süü tõttu ei täitnud kasumiplaani (üleplaanilised kahjumid) ja seoses sellega ei taganud omakäibevahendite säilimist, on kohustatud katma omakäibevahendite tekkinud puudujäägi organisatsiooniliste ja tehniliste abinõude rakendamise teel, mis tagavad üleplaanilise kasumi (säästu) saamise järgnevatel perioodidel, kuid vajalikel juhtudel on nad kohustatud hüvitama puudujäägi ka ettevõttefondi tehta-

vate kasumieraldiste (säästueraldiste) määra ajutise (kuni kaks aastat) vähendamise arvel kuni 30 protsendini.

Seoses sellega:

lõpetada ettevõtete süü tõttu tekkiva omakäibevahendite puudujäägi hüvitamine eelarve arvel;

lubada Riigipangal anda ettevõtetele laenu, tähtajaga kuni 2 aastat, omakäibevahendite puudujäägi ajutiseks katmiseks tingimusel, et ettevõtted kohustuvad rakendama konkreetseid abinõusid, mis kindlustavad omakäibevahendite puudujäägi katmise.

Kohustada NSV Liidu Rahandusministeeriumi ja Riigipanka:

kehtestama käibevahendite puudujäägi katmise korra, nähes seejuures ette soodustusi käikulastavatele uutele ettevõtetele;

ette valmistama ja esitama NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanekud tööstusettevõtete vajalike käibevahenditega kindlustamise kohta.

21. Ettevõtete huvi tõstmiseks põhitootmisfondide ja käibevahendite parema kasutamise vastu määrata kindlaks ettevõtete poolt eelarvesse tehtavad kasumieraldised olenevalt põhitootmisfondide ja käibevahendite väärtusest — põhifondide ja käibevahendite maksu.

Eraldamisi kasumist teostada protsentides: põhitootmisfondide maksumusest; tegutsevates ettevõtetes üleplaaniliste, panga poolt krediteerimata monteerimata seadmete varude maksumusest; kaubalis-materiaalsete väärtuste (peale ülenormatiivsete hooajaliste varude) panga poolt krediteerimata normeeritavate varude maksumusest.

Maksu mitte võtta põhitootmisfondide eest, mis on loodud tootmise arendamise fondi arvel, kahe aasta jooksul, ja pangalaenude arvel — kuni laenu kustutamiseni. Vabastada käikulastavad ettevõtted ning tegutsevad ettevõtted käikulastavate tsehhide tootmisfondide osas põhifondide ja käibevahendite maksust tootmisvõimsuste omandamise ajaks, mis on kindlaks määratud tööstusharu normatiividega.

Lubada NSV Liidu ministeeriumidel ja keskasutustel ning liiduvabariikide ministrite nõukogudel kooskõlastatult NSV Liidu Rahandusministeeriumiga ajutiselt kindlaks määrata võimsuste omandamise plaaniliste tähtaegade piires soodustusi põhifondide ja käibevahendite maksu alal üksikutele ettevõtetele, kus lühikese aja jooksul lastakse suures ulatuses käiku uusi põhifonde.

Pangaprotsendi tase laenude osas, mida antakse ülenormatiivsete varude tagamisel (peale laenude, mida antakse materiaalsete väärtuste hooajaliste varude ja tootmise hooajaliste kulutuste tagamisel), määrata kindlaks vastavalt põhifondide ja käibevahendite maksu suurusele.

NSV Liidu Rahandusministeeriumil ja NSV Liidu Riiklikul Plaanikomiteel NSV Liidu ministeeriumide ja keskasutuste ning liiduvabariikide ministrite nõukogude osavõtul määrata kindlaks

põhitootmisfondide ja käibevahendite maksu suurus, selle maksu sisseseadmise ja võtmise kord, nähes seejuures ette põhifondide ja käibevahendite maksu kehtestamise tööstusharudes, kus rentaabluse tase võimaldab seda sisse seada, selleks et pärast hulgihindade uuesti läbivaatamist kehtestada põhifondide ja käibevahendite maks ka teistes tööstusharudes.

Vajalikel juhtudel lubada NSV Liidu ministeeriumidel ja keskasutustel ning liiduvabariikide ministrite nõukogudel diferentseerida põhitootmisfondide ja käibevahendite maksu kehtestatud normi piires ettevõtete gruppide kaupa.

Põhitootmisfondide ja käibevahendite (protsentides nende väärtusest) maksu normid määratakse kindlaks reaks aastaiks, seejuures tagatagu normaalselt töötavale ettevõttele kasumi jätmine, mis on vajalik ettevõttefondi moodustamiseks ja plaaniliste kulutuste (omakäibevahendite juurdekasvu, kapitaalmahutuste ja muude) katmiseks. Lähtutagu sellest, et perspektiivis peab fondide maks, mis on osa ettevõtte kasumist (puhastulust), kujunema riigieelarvesse teostatavate maksete põhivormiks ja riigi tsentraliseeritud finantsressursside tähtsaimaks allikaks.

22. Seoses sellega, et eriti soodsates looduslikes ja transporditingimustes olevatel ettevõtetel tekib diferentsiaalne puhastulu, kehtestada sellistele ettevõtetele, kelle suhtes ei rakendata arvestushindu, fikseeritud (rendi-) maksed riigieelarvesse kasumi arvel.

23. Kehtestada, et pangalaenude kasutamise protsendid kantakse ettevõtete tegevuse tulemustesse ja neid ei võeta toodangu omahinda.

24. Kehtestada ettevõtte poolt saadud kasumi jaotamise järgmine kord:

a) ettevõte kannab kasumist riigieelarvesse esmajärjekorras põhifondide ja käibevahendite maksu ning fikseeritud maksed, samuti maksab ära pangalaenude protsendid;

b) pärast nimetatud maksete riigieelarvesse kandmist suunatakse ettevõtte kasum materiaalse ergutamise fondi, sotsiaal-kultuuriliste ürituste ja elamuehituse fondi ning tootmise arendamise fondi moodustamiseks. Nendesse fondidesse tehtavate eraldiste normatiivide kindlaksmääramiseks arvatakse kasumist maha põhitootmisfondide ja käibevahendite maks, fikseeritud maksed ja pangalaenude protsendid;

c) kasumi ülejäänud osa arvel kustutatakse laenud, mis on antud kapitaalmahutusteks (peale laenude, mis kustutatakse tootmise arendamise fondi arvel), finantseeritakse tsentraliseeritud kapitaalmahutusi, omakäibevahendite juurdekasvu ja teisi kulutusi plaanis ettenähtud summade piires, samuti tehakse eraldisi reservi rahaliseks abistamiseks ja muuks otstarbeks vastavalt NSV Liidu valitsuse otsustele. Kasumi üldsumma ja nimetatud maksete ning eraldiste, samuti plaaniliste kulude katmiseks kasutatava kasumi-

osa vahe suunatakse riigieelarvesse kasumi ülejäägi vaba osa sissemaksena.

Teha ülesandeks NSV Liidu Rahandusministeeriumile, NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele, Riigipangale. ÜAÜKN-i, NSV Liidu ministeeriumide ja keskasutuste ning liiduvabariikide ministrite nõukogude osavõtul:

a) valmistada ette ja esitada NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanekud ministeeriumide ja keskasutuste reservi moodustamise korra kohta ettevõtete ja majandusorganisatsioonide rahaliseks abistamiseks;

b) välja töötada ja kinnitada «Kasumi (plaanilise ja üleplaanilise) jaotamise korra põhimäärus».

IV Laenude osatähtsuse suurendamisest tööstuse arendamisel

40. Tunnistada vajalikuks suurendada laenude osatähtsust tööstuse arendamisel ja tootmise efektiivsuse stimuleerimisel, et NSV Liidu Riigipanga laenud aitaksid aktiivsemalt kaasa ettevõtete majandusliku ja rahandusliku tegevuse parandamisele.

NSV Liidu Riigipangal suhtuda krediteerimisel ja arveldamisel ettevõtetesse ja organisatsioonidesse diferentseeritult, olenevalt nende poolt põhiliste plaaniliste näitajate täitmisest: eelistada hästi töötavaid ettevõtteid ja organisatsioone, kes täidavad toodangu valmistamise ja realiseerimise ning akumulatsiooniplaane ja säilitavad omakäibevahendid, ja rakendada vajalikel juhtudel laenualase mõjutamise abinõusid halvasti töötavate ettevõtete ja organisatsioonide suhtes.

41. Kehtestada, et kapitaalmahutusi tööstuses paigutatakse:

uute ettevõtete ehitamiseks kapitaalmahutuste tsentraliseeritud plaani kohaselt kehtivas korras riigieelarve vahendite, kasumi- ja amortisatsioonieraldiste osa arvel, mis suunatakse põhifondide täielikuks taastamiseks finantsplaanis ettenähtud määral, kuid ettevõtetes, mille ehitamise kulutusi võidakse hüvitada viieaastase tähtaja jooksul, arvates ekspluatatsiooni andmisest, NSV Liidu Ehituspanga laenude arvel ja finantsplaanis selleks otstarbeks ettenähtud tööstuse omavahendite arvel;

tegutsevate ettevõtete rekonstrueerimiseks ja laiendamiseks kapitaalmahutuste tsentraliseeritud plaani järgi — finantsplaaniga ettenähtud kasumiosa ja amortisatsioonieraldiste arvel, mis suunatakse põhifondide täielikuks taastamiseks, samuti NSV Liidu Ehituspanga laenude arvel. Ettevõtteid rekonstrueeritakse riigieelarve vahendite arvel üksnes NSV Liidu Ministrite Nõukogu loal.

Laenud, mis on saadud uute ettevõtete ehitamiseks ja tegutsevate ettevõtete rekonstrueerimiseks ning laiendamiseks kapitaalmahutuste tsentraliseeritud plaani järgi, kustutatakse kasumi ja amortisatsioonieraldiste osa arvel, mis suunatakse põhifondide täielikuks taastamiseks.

NSV Liidu Rahandusministeeriumil ette näha NSV Liidu riigieelarves vajalikud vahendid tsentraliseeritud kapitaalmahutuste krediteerimiseks ja üle anda need vahendid ressurssideks NSV Liidu Ehituspangale.

42. Kehtestada, et kulutusi uue tehnika juurutamiseks, tootmise mehhaniseerimiseks ja tehnoloogia parandamiseks, seadmete uuendamiseks, tootmisprotsesside automatiseerimiseks, seadmete moderniseerimiseks ja teiste abinõude rakendamiseks tootmise tehnilise täiustamise ja organiseerimise parandamise alal, samuti kulutusi rahvatarbekaupade tootmise laiendamiseks ja organiseerimiseks ning nende kvaliteedi parandamiseks võib teha tootmise arendamise fondi vahendite vähesuse korral pangalaenude arvel. Neid laene antakse kuni kuueaastase tähtajaga, arvates esimese laenu väljaandmise päevast, kulutuste tasuvuse tingimusel nimetatud tähtaja piires kasumi (säästu) arvel, mida saadakse krediteeritavate abinõude rakendamisest, ja rahvatarbekaupade realiseerimisest laekuva käibemaksu arvel 50% ulatuses.

Laenud, mis on antud uue tehnika juurutamise kulutusteks ja teisteks tootmise tehnilise täiustamise abinõudeks, kustutatakse tootmise arendamise fondi vahendite arvel.

Laenud, mis on antud rahvatarbekaupade tootmise laiendamise kulutusteks, kustutatakse tootmise arendamise fondi vahendite arvel, kuid selle fondi ebapiisavuse korral kasumi (säästu) ja nimetatud kaupade realiseerimisest saadud käibemaksu arvel 50% ulatuses.[1]

43. Käibevahendite efektiivsemaks kasutamiseks, ettevõtte arvelduste parandamiseks ja panga poolt rahalise kontrolli tugevdamiseks toodangu realiseerimise ja kasumiplaani täitmise üle kehtestada, et mittehooajaliste tööstusharude ettevõtteid krediteerib NSV Liidu Riigipank peamiselt materiaalsete väärtuste käibe ja palgaks minevate kulutuste alal ettevõtete omakäibevahendite ja pangalaenu osavõtu tingimusel.

Ettevõtetelt ei nõuta sisse laenude kasutamise protsente materiaalsete väärtuste käibe ja kulutuste alal summa piires, mis asendab omakäibevahendeid.

44. Lubada Riigipangal ja Ehituspangal anda ettevõtetele, ehitustele ja tööettevõtuorganisatsioonidele juhtudel, kui neil tekivad ajutised rahalised raskused, lühiajalisi (kuni 30 päeva) laene arvelduste teostamiseks hankijatega nende poolt hangitud materjalide, seadmete ja osutatud teenuste eest, laenude kustutamisega sellises järjekorras, mis on kindlaks määratud materiaalsete väärtuste maksetele. Kehtestada, et nimetatud laene võib anda ka siis,

---

[1] Punkti 42 täiendamise kohta vt. NSV Liidu Ministrite Nõukogu 30. septembri 1968. a. määrust nr. 778 (NSVL Valitsuse Määruste Kogu 1968, nr. 19, art. 135); vt. ENSV Ministrite Nõukogu 9. detsembri 1968. a. määrust nr. 413 (ENSV ÜVT 1968, nr. 52, art. 414).

kui kuni 30-päevase tähtajaga laenude osas esineb möödunud tähtpäevaga võlgnevust.

Ehituspangal anda ehitustele, ettevõtetele, organisatsioonidele ja asutustele laene seadmete eest maksmiseks vastavalt «Ehituse finantseerimise eeskirjadele».

45. Soodsamate finantstingimuste loomiseks üleminekuks uue toodangu ja kõrgema kvaliteediga toodete väljalaskmisele lubada Riigipangal anda ettevõtetele laene:

tooraine, materjalide, pooltoodete ja lõpetamata toodangu ülenormatiivsete varude tagamisel ning tulevaste perioodide kulude katteks (mis arvatakse antud kalendriaastal väljalastava toodangu omahinda), mis tekivad seoses üleminekuga uue toodangu ja parandatud kvaliteediga toodete väljalaskmisele, tähtajaga kuni üks aasta;

uue toodangu väljalaskmise, toodete kvaliteedi, töökindluse ja kasutusaja suurendamise abinõudeks — tähtajaga kuni üks aasta, tasuvuse tingimusel ja tingimusel, et selle tähtaja jooksul kustutatakse laenud kasumi arvel, mis saadakse tähendatud toodangu realiseerimisest.

46. Lubada ettevõtetel, kes on lõpetanud tarbijate poolt mittenõutavate toodete edasise väljalaske, üle anda nende toodete kuhjunud ülejäägid kaubandus-, varustus- ja turustusorganisatsioonidele realiseerimiseks komisjoni alusel, kuid juhul kui kaubandus-, varustus- ja turustusorganisatsioonid keelduvad mainitud väärtuste komisjonile võtmisest, realiseerida need riiklikele ja kooperatiivettevõtetele ning organisatsioonidele.

47. Selleks et suurendada ettevõtete vastutust käibevahendite õige kasutamise ja laenude õigeaegse tasumise eest, kehtestada, võrreldes käibefondide maksuga, kõrgendatud protsendid järgmiseks otstarbeks kasutatavate laenude eest: omakäibevahendite puudujäägi ajutiseks katmiseks, kaubalis-materiaalsete väärtuste ülenormatiivsete varude tagamisel, mida Riigipank erandina krediteerib, kuid samuti möödunud tähtajaga laenude alal.

Tõsta leppetrahvi määra, mis nõutakse ostjatelt sisse kaubalis-materiaalsete väärtuste ja teenuste arveldusdokumentide mitteõigeaegse tasumise eest.

Makstud leppetrahvid arveldusdokumentide tasumisega viivitamise ja trahvid maksenõuete aktseptist alusetult keeldumise eest kanda vahetult ettevõtete ja organisatsioonide majandusliku tegevuse tulemustesse.

48. Lubada Riigipangal kooskõlastatult NSV Liidu Rahandusministeeriumiga krediteerida katseliselt aastail 1966—1967 üksikuid ettevõtteid tootmis- ja realiseerimisplaanide täitmiseks vajalike laenatud vahendite tarviduse ulatuses.

49. Lubada Riigipangal anda ettevõtetele vahendeid palga väljamaksmiseks vastavalt toodangu valmistamise plaani täitmisele. Näitaja, mille järgi määratakse kindlaks tootmise maht vahendite

väljaandmisel palga maksmiseks, määravad NSV Liidu ministeeriumid ja keskasutused kooskõlastatult NSV Liidu Riigipangaga tööstusharude järgi.

Toodangu valmistamise plaani ületamisel annab Riigipank vahendeid palga maksmiseks välja, rakendades vastavaid normatiive iga plaani ületamise protsendi eest. Tootmisplaani mittetäitmisel antakse vahendeid palga maksmiseks välja samade normatiivide kohaselt.

50. Kehtestada, et Riigipank kontrollib palgafondi kulutamist kvartaliti.

Kui ettevõttel on tekkinud palgafondi ülekulu kvartali ulatuses, võrreldes summaga, mis on neil saada vastavalt plaani täitmisele, on nad kohustatud hüvitama tekkinud ülekulu palgafondi kokkuhoiuga ühe-kahe kvartali jooksul.

51. Teha ülesandeks Riigipangale esitada NSV Liidu Ministrite Nõukogule kolme kuu jooksul ettepanekud krediteerimise ja arvelduste korras muudatuste tegemise kohta, mis tulenevad käesolevast määrusest.

V Tööstustoodangu hulgihindade täiustamisest

52. Hindade osatähtsuse suurendamiseks sotsialistliku majanduse arendamisel ja ühiskondliku tootmise efektiivsuse tõstmisel kohustada NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee juures asuvat Riiklikku Hindade Komiteed välja töötama ja esitama NSV Liidu Ministrite Nõukogule 1. jaanuariks 1966. a. ettepanekud tööstustoodangu uute hulgihindade ettevalmistamise töö organiseerimise ja põhisuundade kohta, lähtudes seejuures vajadusest:

a) maksimaalselt lähendada hindu ühiskondlikult vajaliku töökulu tasemele, arvestades, et kõigile normaalselt töötavatele ettevõtetele hüvitatakse tootmiskulud ja et nad saavad kasumit määral, mis miinimumina kindlustab tootmisfondide maksu tasumise ja käesoleva määrusega kehtestatavate ettevõttefondide loomise;

b) määrata tööstusharude vastastikku asendatava toodangu hindade õiged suhted, mis tagavad tehnika progressi stimuleerimise ja üksikute tootmisharude arendamise optimaalsed proportsioonid.

Nimetatud ettepanekutes näha ette vananenud standardite ja tehniliste tingimuste läbivaatamine, normatiivide baasi korrastamine etttevõtetes ning kaasaegse arvutustehnika laialdase kasutamise abinõud hindade väljatöötamisel.

Uued hinnad kehtestada aastail 1967—1968.

Teha ülesandeks NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele, NSV Liidu Rahandusministeeriumile ja NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee juures asuvale Riiklikule Hindade Komiteele vajalikult parandada tööstusharude toodangu kehtivaid hindu, kus majandusliku stimuleerimise uutele tingimustele minnakse üle enne eeltähenda-

tud tähtaega, et kõrvaldada nende tööstusharude toodangu hindades millegagi põhjendamata erinevused rentaabluses.

53. Kehtivate hulgihindade parandamiseks on esmajärjekorras vaja:

a) kehtestada kord, mille järgi samaaegselt uute standardite ja tehniliste tingimuste sisseseadmisega, mis näevad ette nõuete suurendamist toodangu kvaliteedi, töökindluse ja pika kasutusaja osas, tuleb läbi vaadata ka selle toodangu hulgihinnad, arvestades lisakulusid ja säästu tarbijate juures. Võtta üksikute toodanguliikide hinnakirjadesse hinnalisandid toodangu ekspluatatsiooni- ja tarbimisomaduste parandamise eest, võrreldes standardites ja tehnilistes tingimustes ettenähtud näitajatega.

Kohustada NSV Liidu ministeeriume ja keskasutusi ning liiduvabariikide ministrite nõukogusid välja töötama ja koos NSV Liidu Riikliku Standardite, Mõõtude ja Mõõduriistade Komiteega võtma kehtivatesse standarditesse ja tehnilistesse tingimustesse, milles seda pole ette nähtud, toodangu kvaliteedi, töökindluse ja pika kasutusaja objektiivsed näitajad; esmajärjekorras teha nimetatud täiendused masinaehituse toodete kehtivates standardites ja tehnilistes tingimustes.

Anda tootjaettevõtetele õigus ühekordsete tellimuste täitmisel tellijate erinõudmiste järgi, mis näevad ette hangitavate toodete üksikute tehnilis-majanduslike näitajate parandamist, võrreldes kehtivate standardite ja tehniliste tingimustega, kehtestada kokkuleppel tellijatega ühekordsed juurdemaksed hulgihindadele neil juhtudel, kui juurdemaksete rakendamist tellijate ülaltähendatud nõudmiste eest ei ole hinnakirjas ette nähtud;

b) kehtestada uue toodangu hulgihind sellisel tasemel, mille juures uue toodangu paremate tehnilis-majanduslike näitajate arvel, võrreldes vanadega, oleks tarbijale kindlustatud majanduslik kasu, tootjale aga lisakulutuste hüvitamine ja reeglina kõrgendatud rentaablus, võrreldes varem väljalastud toodangu rentaablusega.

Kohustada NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee juures asuvat Riiklikku Hindade Komiteed kehtestama NSV Liidu ministeeriumide ja keskasutuste ning liiduvabariikide ministrite nõukogude esildisel uute toodanguliikide hulgihindade kindlaksmääramise korra;

c) võtta tarvitusele täiendavad abinõud erinevate ettevõtete rentaabluse ühtlustamiseks ühe ja sama tööstusharu piires, kasutades riigieelarvesse tehtavaid fikseeritud makseid, vajaduse korral parandades kehtivaid hinnakirju ja rakendades grupilisi arvestushindu;

d) laiendada käibemaksuga maksustatavale toodangule ettevõtte hulgihindade kinnitamise korda, kus käibemaksu arvestatakse ettevõtte jae- ja hulgihindade vahe näol, maha arvates kaubandusliku mahahindluse jaehinnast.

Toodangule, millest käibemaksu ei saa arvestada hinnavahena, tuleb samaaegselt hinna kinnitamisega kehtestada käibemaksu määr selliselt, et oleks tagatud ettevõttele vähemalt 15%-line rentaablus, kuid mitte alla ettevõtte keskmist rentaablust;

e) õigeaegselt läbi vaadata üksikute tootegruppide vananenud hulgihinnad juhtudel, kui sellised hinnad pidurdavad tootmist ja uue, progressiivse tehnika rahvamajandusse juurutamist ning raskendavad toodangu turustamist.

54. Pidada vajalikuks, et NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee juures asuva Riikliku Hindade Komitee korralduses oleks hulgihindade jooksva reguleerimise erifond, mille arvel vaadatakse hulgihinnad läbi hinna kujundamise riiklike organite otsusel ilma ümberarvestusi tegemata antud toodangut tootvate ettevõtete ja tarbijate vahel.

Lubada ettevõtetel vajaduse korral realiseerida nende valmistatud toodangut, mille järele pole nõudmist, madalamate hulgihindadega, kui hinnakirjas on ette nähtud, kandes kahjud nende ettevõtete tegevuse tulemustesse, kuid vähendamata plaanis ettenähtud makseid riigieelarvesse.

Kohustada NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikku Materiaal-Tehnilise Varustamise Komiteed kooskõlastatult NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee juures asuva Riikliku Hindade Komiteega andma juhiseid sellise toodangu realiseerimise korra kohta.

55. Piirata uuele toodangule ajutiste hulgihindade rakendamist, laiendada limiteeritud grupihindade ning kalkuleerimisnormatiivide kehtestamist toodangule, mille hind määratakse kindlaks poolte kokkuleppel.

56. Suurendada ettevõtete ja majandusorganisatsioonide juhtijate vastutust kehtivatest hindadest ja hinna kujundamise kehtivast korrast kinnipidamise eest. Hulgihindade kõrgendamise faktide ilmnemisel arvata hinna tõstmisest saadud lisasumma riigi tuludesse.

Kohustada NSV Liidu Statistika Keskvalitsust kooskõlastatult NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee juures asuva Riikliku Hindade Komiteega kindlustama õigeaegse statistilise informatsiooni saamise hindade küsimustes, mis võimaldab süstemaatiliselt kontrollida hindade kehtestamise õigsust ja üksikute toodete valmistamise faktilist rentaablust.

SOTSIALISTLIKU RIIKLIKU TOOTMISETTEVÕTTE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. oktoobri 1965. a. määrusega nr. 731 — *ENSV MKK 1965, nr. 40, art. 171*)

(Väljavõte)

I Üldsätted

1. Sotsialistlik riiklik tootmisettevõte on NSV Liidu rahvamajanduse põhilüli. Tema tegevus rajaneb tsentraliseeritud juhtimise ja ettevõtte majandusliku iseseisvuse ning initsiatiivi ühendamise põhimõttel.

2. Sotsialistlik riiklik tootmisettevõte, kasutades tema operatiivsesse haldusse või kasutusse kinnistatud riigivara, organiseerib oma kollektiivi jõududega kõrgemalseisva organi juhtimisel isemajandamise põhimõttel tootmis- ja majanduslikku tegevust (toodangu valmistamine, tööde tegemine, teenuste osutamine) vastavalt rahvamajandusplaanile, täidab kohustusi ja kasutab õigusi, mis on seotud nimetatud tegevusega, omab iseseisvat bilanssi ja on juriidiline isik.

3. Käesolev põhimäärus kehtib riiklike tööstus-, ehitus-, põllumajandus-, transpordi- ja sideettevõtete kohta.

Põhimääruse rakendamise iseärasused ehitus-, põllumajandus-, transpordi- ja sideettevõtetes määratakse kindlaks vastava rahvamajandusharu ettevõtete osas liiduvabariikide ministrite nõukogude, NSV Liidu ministeeriumide ja keskasutuste poolt kehtiva seadusandluse alusel.

4. Ettevõtet juhitakse ainujuhtimise põhimõttel. Ettevõtte ühiskondlikud organisatsioonid ja kogu töötajate kollektiiv võtavad laialdaselt osa riikliku plaani täitmise tagamise, ettevõtte tootmis- ja majandusliku tegevuse arendamise ja täiustamise, tema töötajate töö- ja elutingimuste parandamise abinõude arutelust ja elluviimisest.

5. Ettevõte on kohustatud kogu oma tegevuses järgima sotsialistlikku seaduslikkust ja riiklikku distsipliini. Ettevõttele antud õigusi tuleb kasutada kogu rahvamajanduse ja ettevõtte töötajate kollektiivi huvides.

Majanduse juhtimise organid peavad rangelt silmas pidama ettevõtte õigusi ja tagama kontrolli selle üle, et ettevõte täidaks oma kohustusi.

6. Ettevõte moodustatakse kõrgemalseisva organi käskkirja (otsuse) alusel vastavalt NSV Liidu või liiduvabariigi seadusandlusele.

7. Ettevõttel on põhikiri, mille kinnitab organ, kes võttis vastu otsuse ettevõtte organiseerimise kohta, kuid NSV Liidu või liidu-

vabariigi seadusandlusega ettenähtud juhtudel tegutseb ettevõte antud liiki ettevõtete üldpõhimääruse alusel.

Ettevõtte põhikirjas peavad olema alljärgnevad andmed:

ettevõtte nimetus (või number) ja asukoht (postiaadress);

organi nimetus, kellele ettevõte vahetult allub (kõrgemalseisev organ);

ettevõtte tegevuse objekt ja eesmärk;

ettevõtet juhtiva ametiisiku nimetus (direktor, juhataja, ülem).

Ettevõtte põhikirjas tuleb näidata, et ettevõttel on olemas põhikirjafond, et ettevõte tegutseb käesoleva põhimääruse alusel ja on juriidiline isik.

Kui ettevõtte koosseisu kuulub mitu tootmisüksust (punkt 10), siis tuleb ettevõtte põhikirjas seda spetsiaalselt märkida ja tootmisüksused loetleda.

Põhikirja võib võtta ka muid seadusega kooskõlas olevaid sätteid, mis on seotud ettevõtte tegevuse iseärasustega.

Ettevõte omandab tootmis- ja majandusliku tegevusega seotud õigused ja kohustused ning on juriidiline isik alates põhikirja kinnitamise päevast, kuid juhtudel, kui ettevõte tegutseb antud liiki ettevõtete üldpõhimääruse alusel — siis arvates päevast, mil vastav organ võttis vastu ettevõtte moodustamise otsuse.

8. Ettevõte teostab tema operatiivses halduses oleva vara valdamise, kasutamise ja käsutamise õigust ning temale eraldatud maa kasutamise õigust seaduses ettenähtud piires vastavalt ettevõtte tegevuse eesmärkidele, plaaniülesannetele ja vara otstarbele.

9. Ettevõte vastutab oma kohustuste eest selle temale kinnistatud varaga, millele NSV Liidu ja liiduvabariikide seadusandluse alusel võib pöörata sissenõude.

Ettevõte ei vastuta selle organisatsiooni kohustuste eest, kellele ta allub, samuti teiste ettevõtete ja organisatsioonide kohustuste eest. Organisatsioon, kellele ettevõte allub, ei vastuta ettevõtte kohustuste eest. Erandid nendest eeskirjadest on lubatud NSV Liidu või liiduvabariikide seadusandlusega ettenähtud juhtudel.

Riik ei vastuta ettevõtte kohustuste eest, ettevõte aga ei vastuta riigi kohustuste eest.

10. Kombinaat, trust, firma või muu majandusorganisatsioon, kelle koosseisu kuuluvad tootmisüksused, mis ei ole iseseisvad ettevõtted, tegutseb vastavalt käesolevale põhimäärusele kui tootmisettevõte.

Kombinaat, trust või muu majandusorganisatsioon, kellele alluvad iseseisvad ettevõtted, tegutseb nende suhtes kui majanduse juhtimise organ.

Kombinaat, trust, firma või muu majandusorganisatsioon, kelle koosseisu kuuluvad tootmisüksused, mis ei ole iseseisvad ettevõtted, ja kellele samal ajal alluvad ka iseseisvad ettevõtted, teostab esimeste suhtes ja ka vahetult organisatsiooni enese poolt teostatava

tootmistegevuse suhtes tootmisettevõtte õigusi ja kohustusi vastavalt käesolevale põhimäärusele, temale alluvate iseseisvate ettevõtete suhtes aga tegutseb majanduse juhtimise organina.

II Ettevõtte vara ja vahendid

11. Ettevõttele kinnistatud põhi- ja käibevahendid moodustavad põhikirjafondi, mille suurus kajastatakse ettevõtte bilansis.

12. Ettevõtte omakäibevahendite üldsuuruse (normatiivi) määrab kindlaks ettevõtte esildusel tema kõrgemalseisev organ ja seda võib aasta vältel muuta vaid seoses ettevõtte tootmisplaani muutmisega.

Kõrgemalseisev organ ei või ettevõttelt ära võtta temale normatiivi piires kinnistatud käibevahendeid.

Liigseid (ülenormatiivseid) käibevahendeid võib kõrgemalseisev organ ettevõttelt ära võtta ainult käibevahendite ümberjaotamise korras ettevõtte aastaaruande põhjal või omakäibevahendite normatiivi muutmise korral seoses ettevõtte tootmisplaani muutmisega.

13. Ettevõte teostab amortisatsioonieraldisi kapitaalremondiks ja põhifondide täielikuks taastamiseks.

Kapitaalremondiks määratud amortisatsioonieraldised moodustavad ettevõtte sihtfondi ja ettevõte kulutab neid nii kapitaalremondiks kui ka põhifondide moderniseerimiseks, samuti mainitud tööde tegemiseks vajalike detailide ja sõlmede soetamiseks ning kulunud detailide ja sõlmede asendamiseks.

Neil juhtudel, kui see on majanduslikult otstarbekas, võib ettevõte kapitaalremondi tegemise asemel soetada uusi seadmeid kapitaalremondiks määratud amortisatsioonieraldiste arvel.

Kapitaalremondiks määratud amortisatsioonieraldiste ratsionaalsemaks kasutamiseks annab ettevõte kuni 10 protsenti nende üldsummast üle kõrgemalseisvale organile reservi moodustamiseks, et abistada neid ettevõtteid, kellel kapitaalremondi tegemiseks pole küllaldaselt oma vahendeid.

Põhifondide täielikuks taastamiseks määratud amortisatsioonieraldised suunatakse kapitaalmahutuste finantseerimiseks vastavalt kehtivale seadusandlusele.

14. Ettevõtte kasum (omahinna alandamisest saadud kokkuhoid nendes ettevõtetes, kelle plaan ei näe ette kasumi saamist) jaotatakse vastavalt ettevõtte tulude ja kulude bilansile (finantsplaanile) NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kehtestatavas korras.

Ettevõtte kollektiivi materiaalse huvi tõstmiseks plaani täitmise ja tootmise rentaabluse tagamise vastu eraldatakse ettevõtte käsutusse saadud kasumist (omahinna alandamisest saadud kokkuhoiust) vahendeid, mis moodustavad töötajate kultuuriliste ja olustikuliste tingimuste parendamise ja tootmise täiustamise ettevõttefondi. Kasumieraldiste (omahinna kokkuhoiusummadest tehtavate

eraldiste) määr, samuti ettevõttefondi moodustamise ja kasutamise kord määratakse kindlaks erinevate tootmisharude ettevõtetele NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatavate ettevõttefondi põhimäärustega.

Ettevõttefondi vahendeid kulutatakse abinõude teostamiseks uue tehnika alal, seadmete moderniseerimiseks, tootmise laiendamiseks, elamu-, kultuuriliseks ja elukondlikuks ehituseks, elamufondi remondiks, individuaalseteks preemiateks, töötajate kultuurilise ja elukondliku ning meditsiinilise teenindamise parendamiseks, arstimite ostmiseks ettevõtte arstlik-sanitaarsetele asutustele, puhkekodude ja sanatooriumide tuusikute muretsemiseks ja töötajate ühekordseks abistamiseks.

Kõrgemalseisev organ ei või ettevõttefondi vahendeid ära võtta ega ümber jaotada.

Kasum, mis on saadud tootmisjäätmeist valmistatud laiatarbekaupade ja tootmisotstarbeliste toodete realiseerimisest, jääb täielikult ettevõtte käsutusse (laiatarbefond) ja seda kasutatakse NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kehtestatud korras.

Elamispind majades, mis on ehitatud ettevõttefondi ja laiatarbefondi vahendite arvel, jaotatakse tervenisti isikutele nimekirja järgi, mis kinnitatakse ettevõtte administratsiooni ja ametiühingu käitis- või kohaliku komitee ühise otsusega, millest järgnevalt teatatakse töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele.

15. Ettevõte eraldab kehtestatud korras vahendeid töötajate premeerimiseks uue tehnika loomise ja juurutamise tööde eest ning uue tehnika juurutamise fondi moodustamiseks.

16. Ajutiselt mittekasutatavaid hooneid ja ehitisi, samuti ettevõttele kinnistatud tootmis-, lao- ja muid ruume võib ettevõte rendile anda teistele ettevõtetele ja organisatsioonidele antud paikkonnas kehtivate rendimaksu määrade järgi.

Ettevõte võib teistele ettevõtetele ja organisatsioonidele rentida ka ajutiselt mittekasutatavaid seadmeid ja transpordivahendeid. Rendile antavate seadmete ja transpordivahendite kasutamise eest võetakse tasu antud vabariigi amortisatsioonieraldiste suuruses.

Ajutiselt mittekasutatavaid transpordivahendeid, mis kuuluvad transpordiettevõtetele, renditakse välja kõrgemalseisva organi loal.

17. Ettevõte annab ametiühingu käitis- või kohalikule komiteele tasuta kasutamiseks ettevõtte bilansis olevaid ja ka rendile võetud hooneid, ruume, ehitisi, aedu ja parke, mis on määratud kultuurharidustöö, tervistus-, kehakultuuri- ja sporditöö tegemiseks ettevõtte töötajate ja nende perekonnaliikmete hulgas, samuti pioneerilaagreid ja tehniliseks propagandaks vajalikke hooneid, ruume, ehitisi.

Nimetatud objektide majandamine, remont, kütmine, valgustus, koristamine, valve ja sisustamine toimub ettevõtte arvel.

Juhul kui neid objekte kasutavad ka teiste ettevõtete ja organisatsioonide töötajad, katavad need ettevõtted ja organisatsioonid osa nimetatud kuludest.

Ettevõte annab tasuta kasutamiseks ametiühingu käitis- või kohalikule komiteele ja ettevõtte teistele ühiskondlikele organisatsioonidele nende tööks ning tööliste ja teenistujate koosolekute pidamiseks vajalikud ruumid, tagab nende ruumide sisustamise, kütte, valgustuse, valve ja koristamise, samuti võimaldab nimetatud organisatsioonidel tasuta kasutada transpordi- ja sidevahendeid.

Ettevõte annab bilansist bilanssi ametiühinguorganisatsioonile ja ettevõtte teistele ühiskondlikele organisatsioonidele tasuta üle kultuurilise ja elukondliku inventari ja spordiinventari, mis ettevõte soetas ettevõttefondi, laiatarbefondi ja sotsialistliku võistluse preemiasummade arvel.

18. Ettevõte annab tasuta kasutamiseks:

ettevõtte juures asuvale arstlik-sanitaarsele asutusele (punktile) — ruumi, tagades selle kütmise, valgustuse, vesivarustuse, valve, koristamise ja remondi;

sööklale või muule ühiskondliku toitlustamise organisatsioonile, mis asub ettevõtte territooriumil või on ettevõtte bilansis ja teenindab ettevõtte töötajaid — ruumi, tagades selle kütmise, valgustuse ja vesivarustuse.

19. Ettevõte võib anda tasuta:

töölisnoorte (maanoorte) koolile, õhtusele (vahetusega töötavale) kutsekoolile ja kvalifikatsiooni tõstmise kursustele, kus õpivad ettevõtte töötajad, samuti ettevõtte juures olevale kõrgemale tehnilisele õppeasutusele ja tehnikumile õppetööks vajalikud ruumid, õppelaboratooriumidele ja -kabinettidele vajalikud seadmed, aparaadid, tööriistad ja materjalid, tagades ruumide remondi ja majandusliku teenindamise, kaasa arvatud elektrienergia ja kütusega varustamine;

kõrgematele ja kesk-eriõppeasutustele — masinate, tööpinkide, aparaatide ja seadmete näidiseid, samuti näitustel demonstreeritud eksponaate, mida võib kasutada õppeotstarbel.

20. Ettevõttele kinnistatud hooneid, ehitisi, töötavaid seadmeid ja muid põhivahendeid võib teistele ettevõtetele ja organisatsioonidele üle anda NSV Liidu ja liiduvabariigi seadusandlusega kehtestatud korras.

21. Ettevõttes mittekasutatavaid liigseid seadmeid, transpordivahendeid, aparaate, tööriistu, inventari, toorainet, materjale ja kütust, töö- ja produktiivloomi, seemet ja söötasid võib ettevõte müüa teistele ettevõtetele ja organisatsioonidele juhul, kui kõrgemalseisev organ keeldus liigsete materjalide ümberjagamisest, samuti juhul, kui kõrgemalseisvalt organilt ei ole saadud vastust kuu aja jooksul, arvates üleliigsete materjalide kohta teate saatmisest.

Materjalid, tööriistad ja teised materiaalsed väärtused, mis ettevõte soetas kohaliku varumise korras, realiseerib ettevõte iseseisvalt.

Käibevahendite hulka kuuluvate materiaalsete väärtuste müügist saadud summad jäävad ettevõtte käsutusse tema käibevahenditena.

Põhivahendite hulka kuuluvate materiaalsete väärtuste müügist saadud summad jäävad ettevõtte käsutusse ja suunatakse kapitaalmahutusteks lisaks kindlaksmääratud aastaplaanile.

22. Ettevõtte töötajad on kohustatud kokkuhoidlikult suhtuma riigi varasse, kasutama õigesti hooneid, ehitisi ja seadmeid, kokkuhoidlikult kulutama materiaalseid ja rahalisi vahendeid. Riigi vara rikkumises ja riigile materiaalse kahju tekitamises süüdi olevad isikud vastutavad kehtivas korras.

VI Ettevõtte reorganiseerimine ja likvideerimine

105. Ettevõtte reorganiseerimine ja likvideerimine toimub organi otsuse põhjal, kes on õiguspädev vastavaid ettevõtteid organiseerima.

106. Juhul kui ettevõte ühendatakse teise ettevõttega, lähevad kummagi ettevõtte varalised õigused ja kohustused üle ettevõtete ühendamise tagajärjel tekkinud ettevõttele.

Kui üks ettevõte liidetakse teise ettevõttega, lähevad viimasele üle kõik liidetava ettevõtte varalised õigused ja kohustused.

107. Ettevõtte jagamise korral lähevad jagamise tagajärjel tekkinud uutele ettevõtetele jaotusakti alusel üle reorganiseeritud ettevõtte varalised õigused ja kohustused vastavates osades.

Ettevõttes ühe või mitme uue ettevõtte eraldamise korral lähevad vastavates osades jaotusakti alusel igale neist üle reorganiseeritud ettevõtte varalised õigused ja kohustused.

108. Ettevõtte likvideerib kõrgemalseisva organi poolt määratav likvideerimiskomisjon või selle organi ülesandel — likvideeritava ettevõtte direktor.

109. Ettevõtte likvideerimise korra ja tähtaja määrab kõrgemalseisev organ. Riikliku plaani täitmist kahjustamata peab sama organ lahendama küsimuse sõlmitud lepingute täitmise korrast.

Tähtaja kreeditoride pretensioonide esitamiseks likvideeritavale ettevõttele määrab kindlaks organ, kelle otsuse põhjal toimub likvideerimine, ja see ei tohi olla alla üht kuud.

110. Likvideerimiskomisjon või vastavatel juhtudel likvideeritava ettevõtte direktor paneb ettevõtte asukohajärgsesse oblasti, krai või vabariiklikku ametlikku ajalehte kuulutuse ettevõtte likvideerimise ja kreeditoride pretensioonide esitamise tähtaja kohta. Sellest sõltumata on likvideerimiskomisjon või likvideeritava ettevõtte direktor kohustatud neil olemasolevate materjalide põhjal

välja selgitama kõik ettevõtte kreeditoride pretensioonid ja neile teatavaks tegema ettevõtte likvideerimise.

Pretensioonid likvideeritava ettevõtte vastu rahuldatakse tema varast, millele seaduse järgi võib sissenõuet pöörata.

Pretensioonid, mis ilmnesid ja esitati pärast kreeditoridele pretensioonide esitamiseks määratud tähtaega, rahuldatakse varast, mis jääb järele pärast esitatud pretensioonide, samuti määratud tähtajal esitatud pretensioonide rahuldamist.

Pretensioonid, mis ei ilmnenud ja mida ei esitatud likvideerimise tähtaja vältel, samuti pretensioonid, mida ei rahuldatud vara puudumise tõttu likvideeritaval ettevõttel, loetakse kustutatuks. Samuti loetakse kustutatuks täielikult või vastavas osas pretensioonid, mida likvideerimiskomisjon (likvideeritava ettevõtte direktor) ei tunnustanud, kui kreeditorid kahe nädala jooksul, arvates teate saamisest pretensiooni täieliku või osalise mittetunnustamise kohta, ei esita hagi pretensiooni rahuldamiseks.

111. Perioodiliste maksete tasumine, mida likvideeritav ettevõte peab maksma vigastuse või muu terviserikke tekitamise või surma põhjustamise tõttu, tagatakse kehtiva seadusandlusega kindlaksmääratud korras.

Kodanike pretensioonid ja hagid kahju hüvitamise kohta, mis on seotud terviserikkega või surma põhjustamisega, samuti muid mõjuvatel põhjustel kodanike poolt kuni likvideerimise lõpuni mitteesitatud pretensioone ja hagisid võib hiljem esitada üldises korras likvideeritava ettevõtte suhtes kõrgemalseisvale organile. See organ võib tema poolt tunnustatud või kohtu poolt rahuldatud nõudmise panna temale alluvale ettevõttele, kes sai likvideeritud ettevõtte vara.

§ 5. Kolhoosid, muud kooperatiivsed organisatsioonid ja nende koondised

NSV LIIDU KONSTITUTSIOON — § 126
TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — § 11
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 26, 36—38, 41, 42, 120

1. Kolhoosid ja kolhoosidevahelised organisatsioonid

Kolhoosi näidispõhikiri

(Vastu võetud kolhoosnike kolmandal üleliidulisel kongressil ning kinnitatud NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 28. novembri 1969. a. määrusega nr. 910)

Kolhoosikord on nõukogude sotsialistliku ühiskonna lahutamatu osa. See on talurahva kommunismile järkjärgulise üle-

mineku tee, mille kavandas V. I. Lenin, mida on kontrollinud ajalugu ja mis vastab talurahva iseärasustele ning huvidele.

Tootmisvahendite ühiskondlik omandus, kollektiivse suurmajapidamise eelised, partei ja riigi alatine hoolitsus ja abi võimaldasid saavutada külas suuri sotsiaalmajanduslikke ümberkorraldusi. Tänu kolhoositalurahva ennastsalgavale tööle, töölisklassi, kogu nõukogude rahva jõupingutustele on muutunud kolhoosid suurteks mehhaniseeritud põllumajandusettevõteteks, mõõtmatult on suurenenud nende ühiskondlik jõukus, tõusnud kolhoosnike elatustase, järk-järgult ületatakse erinevused linna ja maa vahel.

Kolhoos kui sotsialistliku majanduse ühiskondlik vorm vastab täielikult tootlike jõudude edasisele arendamisele maal, tagab tootmise juhtimise kolhoosidemokraatia alusel kolhoosnike endi poolt, võimaldab õigesti ühendada kolhoosnike isiklikke huve ühiskondlike, üldrahvalike huvidega. Kolhoos on talurahvale kommunismi kooliks.

Kommunistliku Partei juhtimisel, tihedas ja kindlas liidus töölisklassiga, võtab kolhoositalurahvas aktiivselt osa kommunismi ülesehitamisest meie maal.

I Eesmärgid ja ülesanded

1. ..... Vabariigi ..... oblasti (krai) ....., ringkonna ..... rajooni ..... kolhoos ..... (kolhoosi nimi) on vabatahtlikult ühinenud talupoegade kooperatiivne organisatsioon sotsialistliku põllumajandusliku suurtootmise ühiseks edendamiseks ühiskondlike tootmisvahendite ja kollektiivse töö alusel.

2. Kolhoosi põhiülesanded on:

igakülgselt tugevdada ja arendada ühismajandit, pidevalt tõsta tööviljakust ja ühiskondliku tootmise efektiivsust;

suurendada põllumajandussaaduste tootmist ja riigile müümist kolhoositootmise intensiivistamise ja edasise tehnilise täiustamise, kompleksse mehhaniseerimise ja elektrifitseerimise, maaparanduse ning laialdase kemiseerimise teel;

parteiorganisatsiooni juhtimisel teha tööd kolhoosnike kommunistlikul kasvatamisel, nende kaasatõmbamisel ühiskondlikku ellu ja sotsialistliku võistluse arendamisel;

veelgi täielikumalt rahuldada kolhoosnike kasvavaid materiaalseid ja kultuurilisi vajadusi, parandada nende elukondlikke tingimusi, kujundada külad järk-järgult ümber heakorrastatud asulateks.

II Kolhoosi liikmed, nende õigused ja kohustused

3. Kolhoosi liikmeks võivad olla 16-aastaseks saanud kodanikud, kes on avaldanud soovi võtta oma tööga osa kolhoosi ühismajapidamisest.

Kolhoosi liikmeks võtab vastu kolhoosnike üldkoosolek kolhoosi juhatuse esildise põhjal ja avalduse esitanud isiku juuresolekul.

Kolhoosi liikmeks astumise avalduse vaatab kolhoosi juhatus läbi kuu aja jooksul.

Iga kolhoosi liikme kohta peetakse ühtse vormi kohast «Kolhoosniku tööraamatut».

4. Kolhoosi liikmel on õigus:

saada kolhoosi ühismajapidamises tööd ja garanteeritud töötasu vastavalt töö hulgale ja kvaliteedile;

võtta osa kolhoosi juhtimisest, valida kolhoosi juhtivaid organeid ja olla ise neisse valitud; teha ettepanekuid kolhoosi tegevuse parandamiseks, samuti juhatuse ja ametiisikute töös esinevate puuduste kõrvaldamiseks;

saada kolhoosilt abi tööalase kvalifikatsiooni tõstmisel ja eriala omandamisel;

kasutada õueaiamaad abimajandi pidamiseks, elamu ja majapidamishoonete ehitamiseks, samuti kasutada kolhoosi karjamaid, isiklikeks vajadusteks ühisvalduses olevaid tööloomi ja transpordivahendeid kolhoosis kehtestatud korra kohaselt;

sotsiaalsele kindlustatusele, kultuurilisele ja elukondlikule teenindamisele, kolhoosi abile elamu ehitamisel ja remontimisel ning kütusega varustamisel.

5. Kolhoosi liige on kohustatud:

kinni pidama kolhoosi põhikirjast ja sisekorra eeskirjadest, täitma üldkoosolekute ja kolhoosi juhatuse otsuseid;

kohusetruult töötama ühismajandis, pidama töödistsipliini, omandama eesrindlikke töömeetodeid ja -võtteid;

aktiivselt osa võtma kolhoosi juhtimisest, hoidma, kaitsma ja tugevdama riigi ja kolhoosi omandit, vältima ebamajanduslikkust ning ühiskonna varasse hoolimatut suhtumist, ratsionaalselt ja õigesti kasutama ühismaad ja õueaiamaafondi.

6. Kolhoosist ajutiselt lahkunud isikud jäävad kolhoosi liikmeks, kui nad on:

sõjaväe tegevteenistuses;

valitud valitavale ametikohale nõukogude organites, ühiskondlikes või kooperatiivsetes organisatsioonides;

asunud statsionaarselt õppima;

suunatud tööle kolhoosidevahelistesse organisatsioonidesse, läinud kolhoosi juhatuse poolt määratud ajaks tööle tööstusse või mõnesse teise rahvamajandusharusse.

Kolhoosi liikmeks jäävad ka need kolhoosnikud, kes on kas vanaduse või invaliidsuse tõttu lakanud töötamast, kui nad jäävad elama kolhoosi territooriumile.

7. Kolhoosniku kolhoosist lahkumise avalduse peavad läbi vaatama kolhoosi juhatus ja kolhoosi liikmete üldkoosolek hiljemalt kolme kuu jooksul, arvates avalduse andmise päevast.

Endise kolhoosnikuga teeb kolhoosi juhatus majandusaasta lõppemisel lõpparve mitte hiljem kui ühe kuu jooksul pärast kolhoosi aastaaruande kinnitamist.

III Maa ja selle kasutamine

8. NSV Liidu konstitutsiooni kohaselt kinnistatakse maa, millel kolhoos asub, talle tasuta ja tähtajata kasutamiseks, s. o. põliselt.

Kolhoosile kinnistatud maa on riigi omand, see on üldrahvalik vara ja seda ei saa osta-müüa, rentida ega teha sellega muid tehinguid.

Igale kolhoosile annab rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee riikliku maa kasutamise õiguse akti, kus näidatakse kolhoosile kinnistatud maa suurus ja täpsed piirid.

Kolhoosile kinnistatud maa jaguneb ühismaaks ja õueaiamaaks. Õueaiamaa eraldatakse looduses ühismaast.

9. Kolhoos kohustub kõige täielikumalt ja õigemini kasutama ja pidevalt parandama talle kinnistatud maad, tõstma selle viljakust; võtma põllumajanduslikku tootmisse kasutamata seisnud maid; rakendama abinõusid maade kuivendamiseks ja niisutamiseks ning muldade erosiooni vastu; istutama põllukaitsemetsi; kaitsma ja rangelt hoidma kolhoosi maid pillava ümberkäimise eest; kinni pidama looduskaitse eeskirjadest, metsade, veekogude ja maavarade (liiv, savi, kivid, turvas jms.) kasutamise korrast.

Kolhoosi juhatus, juhtivad töötajad ja spetsialistid vastutavad maa kõrgelt tootliku kasutamise eest.

10. Kolhoosi maade pindala vähendamine või kolhoosi maakasutuse piiride muutmine, mis on tingitud riiklikest või ühiskondlikest vajadustest, toimub ainult kolhoosnike üldkoosoleku nõusolekul vastavate riiklike organite otsusega. Seejuures niisutatava ja kuivendatud maa, põllu, viljapuu- ja viinamarjaistandike all oleva maa eraldamine mittepõllumajanduslikuks otstarbeks reeglina ei ole lubatud.

Kolhoosil on õigus saada hüvitust kahju eest, mis on seotud kolhoosi maade pindala vähendamisega või nende ajutise hõivamisega. Kahjude hüvitamine toimub kehtiva seadusandlusega määratud korras.

IV Kolhoosi ühisomand

11. Kolhoosi majanduslik alus on, riikliku maaomanduse kõrval, kolhoosi ühisomand.

Kolhoosi ühisomandi moodustavad talle kuuluvad ettevõtted, hooned, ehitised, traktorid, kombainid ja muud masinad, seadmed, transpordivahendid, töö- ja produktiivloomad, mitmeaastased istandikud, kuivendus- ja niisutusehitised, saadud toodang, raha-

lised vahendid ja muu kolhoosi vara. Kolhoosi ühisomandiks on ka kolhoosidevaheliste ning riiklik-kolhooslike organisatsioonide või ettevõtete vara ja vahendid vastavalt tema kaasomandusele.

12. Oma tegevuseks ja ühismajapidamise edasise kasvu tagamiseks moodustab kolhoos põhi- ja käibefondid, kasutab neid plaanipäraselt ja tootlikult ning täiendab neid. Need fondid on jagamatud (nende vahendid ei kuulu jaotamisele kolhoosi liikmete vahel) ja neid kasutatakse üksnes sihtotstarbeliselt.

Jagamatud on samuti mittetootmisotstarbelised põhifondid.

13. Kolhoosi vara ja raha käsutamise õigus kuulub ainuüksi kolhoosile endale — tema juhtimisorganeile. Kolhoos ei eralda vahendeid eesmärkideks, mis ei ole seotud tema tegevusega.

Põhivahendite ja teiste materiaalsete väärtuste soetamine, müümine, väljapraakimine ja mahakandmine toimub kolhoosi liikmete üldkoosoleku poolt kehtestatud korras ja kehtiva seadusandluse alusel.

Kolhoosi liikmed, kes on põhjustanud kolhoosi vara hävinemist, riknemist või kaotsiminekut, samuti ka traktorite, autode, põllumajandusmasinate ja tööloomade omavolilises kasutamises süüdiolevad ja kolhoosile materiaalset kahju tekitanud isikud on kohustatud selle kolhoosile hüvitama.

Tegeliku kahju suuruse määrab kindlaks kolhoosi juhatus. Kahju nõutakse sisse tegeliku kahju suuruses, kuid mitte üle $^1/_3$ kolhoosi liikme põhi-kuutöötasust, kui kahju on põhjustatud hooletusest töös. Kahju tahtliku tekitamise korral, samuti seadusandluses fikseeritud juhtudel kannavad kolhoosi liikmed materiaalset vastutust suuremas või täies ulatuses. Kahju nõutakse sisse kolhoosi juhatuse poolt, vaidluse korral aga rahvakohtu kaudu.

V Kolhoosi tootmis- ja finantstegevus

14. Kolhoos arendab oma majapidamist kolhoosnike üldkoosolekul kinnitatud plaani kohaselt, rakendades kõige progressiivsemaid, teaduslikult põhjendatud tootmise organiseerimise vorme ja meetodeid, mis tagavad minimaalse töö ja vahendite kuluga maksimaalse hulga kvaliteetset toodangut.

Plaani koostamisel lähtub kolhoos ühismajapidamise laiendatud taastootmise, riiklike kokkuostuplaanide, põllumajandussaaduste kontraheerimise lepingute täitmise ning teravilja ja muu riigile vajaliku toodangu üleplaanilise müümise, kolhoosnike materiaalsete ja kultuuriliste nõudmiste rahuldamise vajadusest.

15. Kolhoosi tootmis- ja finantstegevus toimub isemajandamise, tootmistegevuse arendamisele ja majandi rentaabluse suurendamisele suunatud moraalsete ja materiaalsete stiimulite ulatusliku rakendamise alusel.

16. Kolhoosi juhatus ja kõik kolhoosi liikmed on kohustatud tagama:

ratsionaalse põllumajandusliku tootmise — selle intensiivistamise ja spetsialiseerimise ning nende tootmisharude eelisarendamise teel, mille jaoks on olemas kõige paremad looduslikud ja majanduslikud tingimused;

põllukultuuride saagikuse tõusu maaviljeluskultuuri tõstmise, külvikordadest kinnipidamise, seemnekasvatuse parandamise, väetussüsteemi rakendamise ja muude abinõude elluviimise teel;

loomakasvatuse igakülgse arengu, loomade ja lindude produktiivsuse kasvu, tõuaretustöö parandamise, zootehniliste ja veterinaarsete eeskirjade täitmise, loomakasvatusele kindla ja püsiva söödabaasi rajamise;

uue tehnika ja progressiivse tehnoloogia, kompleksse mehhaniseerimise ja elektrifitseerimise, teaduse saavutuste ja eesrindlike kogemuste tootmisse juurutamise; maade parandamise ja keemiseerimise;

traktorite, kombainide, autode ja muude masinate, töö- ja produktiivloomade, hoonete ja ehitiste efektiivse kasutamise ja säilitamise;

tootmishoonete ning kultuurilis-elukondlike objektide, elamute, lasteasutuste, teede, veemajanduslike ja muude rajatiste ehitamise vastavalt majandi arendamise ja kolhoosiasulate väljaehitamise plaanidele.

17. Selleks et täielikumalt ja ühtlasemalt kasutada tööjõuressursse ja kohalikke tooraineallikaid ning suurendada ühismajapidamise tulukust, asutab ja arendab kolhoos, põllumajanduslikule tootmisele kahju tekitamata, abiettevõtteid, samuti mitmesuguseid tööndusi; võib astuda lepingulistesse suhetesse tööstusettevõtetega ja kaubandusorganisatsioonidega, et asutada kolhoosis filiaalid (tsehhid) mitmesuguste toodete ja kaupade tootmiseks kolhoosnike jõududega põllumajanduslikest töödest vabal ajal.

18. Kolhoos võib vabatahtlikkuse alusel osa võtta kolhoosidevaheliste ning riiklik-kolhooslike ettevõtete ja organisatsioonide tegevusest, astuda koondistesse ja liitudesse.

19. Kolhoos võib kolhoosnike üldkoosoleku otsusel ühendada osa oma vahendeid kohalike töörahva saadikute nõukogude, sovhooside, teiste riiklike ja kooperatiivsete ettevõtete ja organisatsioonide vahenditega, et ehitada kaasomanduse alusel kultuurilis-elukondlikke objekte, teha heakorrastust ja läbi viia muid üritusi kolhoositootmise arendamiseks ning kolhoosnike kultuurilise ja elukondliku teenindamise parandamiseks.

20. Kolhoos sõlmib riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonidega lepinguid põllumajandussaaduste müümiseks, masinate, materjalide, loomade ja muu vara ostmiseks, abiettevõtete ja tööndusteе poolfabrikaatide ja toodete müümiseks,

mitmesuguste tööde tegemiseks ja teenuste osutamiseks, samuti astub teistesse lepingulistesse suhetesse, mis on kooskõlas tema tegevuse eesmärkidega.

21. Kolhoos avab NSV Liidu Riigipanga asutuses kontod arveldusteks ja raha hoidmiseks ning teostab kõiki kassa- ja arveldusoperatsioone vastavalt kehtivatele eeskirjadele.

Raha ülekandmine või väljaandmine kolhoosi kontodelt Riigipanga asutuses toimub kolhoosi juhatuse korraldusel.

Kolhoos võib kasutada riiklikke lühi- ja pikaajalisi laene.

Kolhoosi juhatuse korraldused summade ülekandmise või väljaandmise kohta kolhoosi kontodelt, samuti kolhoosi krediidikohustused on kehtivad, kui neil on kolhoosi esimehe ja pearaamatupidaja allkirjad.

22. Kolhoos peab raamatupidamis-, operatiiv- ja statistilist arvestust, juurutab eesrindlikke arvestuse meetodeid ja vorme, koostab kinnitatud vormide kohaselt aruanded ja esitab need kindlaksmääratud tähtaegadel vastavatele organitele.

23. Kolhoos ei vastuta kolhoosi liikmete kohustuste ja võlgade eest. Kolhoosi liikmed ei vastuta oma varaga kolhoosi kohustuste ja võlgade eest.

VI Töö organiseerimine ja tasustamine ning töödistsipliin

24. Kõik tööd kolhoosi ühismajandis tehakse kolhoosnike isikliku tööga.

Spetsialistide ja teiste töötajate töölevõtmine on lubatav ainult neil juhtudel, kui kolhoosis ei ole vastavaid spetsialiste või kui põllumajanduslikke ja muid töid ei saa teha kolhoosnike jõududega vajalikuks ajaks.

Kolhoos juurutab töö teaduslikku organiseerimist, hoolitseb tööjõu täieliku ja kõige ratsionaalsema kasutamise eest ühiskondlikus tootmises.

25. Tööpäeva pikkus ja päevakord kolhoosis, puhkepäevade ja iga-aastaste tasuliste puhkuste andmise kord, samuti töövõimeliste kolhoosnikute ühismajapidamises töötamise miinimum reguleeritakse kolhoosi sisekorra eeskirjadega.

26. Tootmise ja töö organiseerimise vormid — osakonnad, farmid, brigaadid, lülid ja muud tootmisüksused — määrab kindlaks kolhoos ja kasutab neid sõltuvalt majandi konkreetsetest tingimustest ning tootmise mehhaniseerimise, spetsialiseerimise ja tehnoloogia tasemest.

Tootmisüksuste koosseis komplekteeritakse kolhoosnikest, lähtudes ühismajapidamise arendamise huvidest ning vastavalt kolhoosnike kvalifikatsioonile, töökogemustele, vilumusele, elukohale ja isiklikule soovile.

Kolhoosi tootmisüksustele kinnistatakse maatükid, traktorid,

masinad, inventar, töö- ja produktiivloomad, vajalikud hooned ja muud tootmisvahendid.

Kolhoosi tootmisüksused tegutsevad majandisisese isemajandamise alusel.

27. Kolhoosnike sissetulekute põhiline allikas on kolhoosi ühismajapidamine. Töö tasustamine kolhoosis toimub vastavalt iga kolhoosniku poolt ühismajapidamises tehtud töö hulgale ja kvaliteedile põhimõttel: hea töö ja paremate tulemuste eest — kõrgem tasu. Kolhoosi liikmete töötasu peab kasvama tööviljakuse kiirema suurenemise alusel.

Kolhoosis rakendatakse tükitöö- ja akordtöötasu tehtud töö hulga või toodetud saaduste eest, ajatasu, aja-premiaaltasu ning muid töötasusüsteeme. Kolhoosniku süü tõttu mittekvaliteetselt tehtud tööd ei tasustata või siis vähendatakse vastavalt selle eest makstava tasu suurust.

Põllumajanduslike ja muude tööde normid ja hinded töötatakse välja ja vajaduse korral vaadatakse uuesti läbi kolhoosnike ja spetsialistide laialdasel osavõtul, lähtudes tüüptöönormidest ja majandi konkreetsetest tingimustest, ning kinnitatakse kolhoosi juhatuse poolt.

28. Kolhoos kehtestab kolhoosi liikmetele ühistootmises tehtava töö eest garanteeritud tasu.

Selleks et tõsta kolhoosnike materiaalset huvitatust põllumajandussaaduste tootmise suurendamise, toodangu kvaliteedi parandamise ja omahinna alandamise vastu, rakendatakse koos põhitöötasuga lisatasu ja muid materiaalse ergutamise mooduseid.

Kolhoosi liikmed, kes ilma mõjuvate põhjusteta ei täitnud ühismajapidamises töötamise miinimumi või kellel esines tööluuse, võidakse kolhoosi juhatuse otsusega kas täielikult või osaliselt ilma jätta lisatasust ja muudest materiaalsetest ergutustasudest.

29. Kolhoosnike vajaduste rahuldamiseks põllumajandussaaduste osas moodustatakse kolhoosis naturaalfond, millesse eraldatakse teatud osa teravilja ja muude saaduste, samuti söötade kogusaagist. Neid saadusi ja söötasid antakse töötasu arvel või müüakse kolhoosnikele kolhoosi liikmete üldkoosoleku poolt kindlaksmääratavas koguses ja korras.

30. Kolhoosi juhatus tagab saadaoleva töötasu õigeaegse väljamaksmise kolhoosnikele. Seejuures makstakse kolhoosnikele töötasu rahas mitte harvemini kui üks kord kuus, naturaaltasu aga antakse välja vastavalt toodangu laekumisele.

Lõpparveldus kolhoosnikega tehakse hiljemalt ühe kuu jooksul pärast kolhoosi aastaaruande kinnitamist.

31. Kolhoosi juhatus, juhindudes käesolevast põhikirjast, töötab välja sisekorra eeskirjad, töö tasustamise ja majandisisese

isemajandamise põhimäärused, mis kinnitatakse kolhoosnike üldkoosoleku poolt.

32. Kõikide tööde tegemisel kolhoosis tuleb kinni pidada ohutustehnika eeskirjadest ja töötervishoiu nõuetest.

Kolhoos eraldab vajalikud vahendid ohutustehnika ja töötervishoiu alaste ürituste läbiviimiseks, eririietuse ja -jalatsite ning kaitsevahendite muretsemiseks, mida antakse või müüakse kolhoosnikele kehtivate normide alusel.

33. Naiskolhoosnikel on õigus rasedus- ja sünnituspuhkusele; rasedatele naistele antakse kergemat tööd; rinnalastega naistele luuakse vajalikud tingimused laste õigeaegseks toitmiseks, neile võidakse anda täiendavat puhkust.

Kolhoos kehtestab alaealistele lühendatud tööpäeva ja muud soodustused.

34. Kõrgete tootmistulemuste saavutamise, ratsionaliseerimisettepanekute väljatöötamise ja juurutamise, ühiskondlike vahendite säästmise, pikaajalise laitmatu töö eest kolhoositootmises, samuti teiste teenete eest kolhoosi ees rakendavad kolhoosi liikmete üldkoosolek või juhatus järgmisi kolhoosnike ergutamise vahendeid:

tänu avaldamine;
premeerimine, hinnalise eseme kinkimine;
aukirja andmine;
autahvlile või auraamatusse kandmine;
nimetuse «Teeneline kolhoosnik» ja «Aukolhoosnik» andmine.

Kolhoosi liikmete üldkoosoleku äranägemisel võidakse sisse seada ka teisi ergutamise vahendeid.

Nimetused «Teeneline kolhoosnik» ja «Aukolhoosnik» antakse kolhoosi liikmete üldkoosoleku otsusega vastavalt kolhoosi poolt kinnitatud põhimäärusele.

35. Töödistsipliini, kolhoosi põhikirja või sisekorra eeskirjade rikkumise eest võib kolhoosnike üldkoosolek või kolhoosi juhatus määrata süüdlastele järgmisi karistusi:

laitus;
noomitus;
vali noomitus;
üleviimine vähem tasutavale tööle;
ametikohalt vallandamine;
hoiatus kolhoosi liikmete hulgast väljaheitmise kohta.

Kolhoosi liikmete väljaheitmist võib lubada äärmise vahendina üksnes nende isikute suhtes, kes süstemaatiliselt rikuvad töödistsipliini või kolhoosi põhikirja, kui enne seda on nende isikute suhtes rakendatud muid karistusi. Kolhoosnike üldkoosoleku otsuse peale kolhoosi liikmete väljaheitmise kohta võib edasi kaevata rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele.

Kolhoosi liikmete hulgast väljaheidetud isikud kaotavad käesoleva põhikirjaga kindlaksmääratud kolhoosi liikmete õigused.

Kolhoosi esimeest ja revisjonikomisjoni esimeest, kolhoosi juhatuse ja revisjonikomisjoni liikmeid võib karistada kolhoosnike üldkoosolek, pea-(vanem-)spetsialiste, pearaamatupidajat ja tootmisüksuste juhatajaid aga üldkoosolek või kolhoosi juhatus.

Karistuste määramise ja kustutamise kord fikseeritakse kolhoosi sisekorra eeskirjades.

VII Kolhoosi kogutoodangu ja tulude jaotamine

36. Tulude jaotamisel tuleb kindlustada akumulatsiooni ja tarbimise õige vahekord, ühiskondlike tootmis-, kindlustus- ja kultuurilis-elukondlike fondide pidev kasv, kolhoosnike elatustaseme tõus.

Kolhoosis toodetavast kogutoodangust kaetakse selle tootmiseks tehtud materiaalsed kulutused (põhifondide amortisatsioon, seemnete, söötade, väetiste, naftasaaduste kulu, kulutused jooksvaks remondiks jt.).

Saadud kogutulust moodustab kolhoos töötasufondi.

Puhastulu kasutab kolhoos:

maksude tasumiseks ja rahalisteks makseteks riigile;

põhi- ja käibefondide suurendamiseks;

kultuurilis-elukondliku fondi ning kolhoosnike sotsiaalhoolduse ja materiaalse abistamise fondi moodustamiseks;

kolhoosnike ja spetsialistide materiaalseks ergutamiseks;

reservfondi moodustamiseks ja täiendamiseks ning muudeks eesmärkideks.

Eraldised põhi- ja käibefondide suurendamiseks on kohustuslikud; eraldiste ulatus ühiskondliku tootmise pideva kasvu tagamiseks määratakse kindlaks iga aasta vastavalt nende vahendite vajadusele.

37. Taime- ja loomakasvatuse naturaaltoodangust kolhoos:

moodustab seemnefondi täieliku vajaduse ulatuses;

täidab põllumajandussaaduste riigile müümise plaani, tagastab naturaallaenud, moodustab teravilja ja teiste saaduste naturaalfondi kolhoosnikele töötasu arvel väljaandmiseks või müümiseks ja võimaluse korral müüb üle plaani teravilja ja teisi riigile vajalikke saadusi;

eraldab aastase vajaduse ulatuses söödad ühiskarjale ja lindudele, samuti väljaandmiseks või müümiseks kolhoosnikele;

moodustab kindlustus- ja üleminevad fondid: seemne-, söödaja toiduainete fondid;

eraldab toiduaineid ühistoitlustamiseks, lasteasutuste ja orbude ülalpidamiseks ning osa toiduaineid ja söötasid pensionäride, invaliidide ja puudustkannatavate kolhoosi liikmete abistamiseks.

Ülejäänud toodangu kolhoos realiseerib tarbijate kooperatiividele, kolhoositurul või kasutab muudeks vajadusteks oma äranägemise järgi.

38. Toodangu realiseerimisest ja muudest allikatest saadavaid rahalisi vahendeid kasutab kolhoos esmajärjekorras kolhoosnikele töötasu maksmiseks, muude tootmiskulude katmiseks, riiklike maksete tegemiseks ning rahaliste laenude tagastamiseks, kolhoosi ühiskondlike fondide moodustamiseks ja täiendamiseks.

VIII Kolhoosnike sotsiaalne kindlustamine

39. Vastavalt kehtivale seadusandlusele saavad kolhoosi liikmed kolhoosnike sotsiaalhoolduse üleliidulise tsentraliseeritud fondi vahenditest vanaduspensioni, invaliidsuspensioni, toitja kaotuse pensioni, naised aga peale selle rasedus- ja sünnitustoetust.

40. Vastavalt ettenähtud korrale saavad kolhoosi liikmed kolhoosnike sotsiaalkindlustuse tsentraliseeritud fondi vahenditest ajutise töövõimetuse toetust ning sanatooriumi- ja puhkekodutuusikuid, neile antakse ka muud liiki sotsiaalkindlustust.

Kolhoos võib üldkoosoleku otsusel juurde maksta kolhoosnikele ettenähtud kõikidele pensioniliikidele ning määrata personaalpensione kolhoosiveteranidele ja isikutele, kellel on erilisi teeneid kolhoosi ühismajapidamise arendamises.

Töövõimetutele kolhoosi liikmetele, kes ei saa pensioni või toetust, osutab kolhoos materiaalset abi oma vahenditest. Kolhoosnike üldkoosoleku otsuse põhjal võib kolhoos eraldada vahendeid kolhoosi või kolhoosidevaheliste sanatooriumide, puhkekodude, pioneerilaagrite, vanade- ja invaliididekodude ehitamiseks.

Ettenähtud korras eraldab kolhoos vahendeid kolhoosnike sotsiaalhoolduse üleliidulisse tsentraliseeritud fondi ja kolhoosnike sotsiaalkindlustuse üleliidulisse tsentraliseeritud fondi.

IX Kultuur, elukondlikud tingimused, heakorrastus

41. Kolhoos rakendab abinõusid kolhoosnike kultuuriliste ja elukondlike tingimuste parandamiseks, hoolitseb pidevalt kolhoosi liikmete ja nende perekondade tervise tugevdamise ja kehalise kasvatuse eest.

Sellel eesmärgil kolhoos:

ehitab ja sisustab kolhoosiklubisid, raamatukogusid ja teisi kultuuriasutusi ning spordiobjekte, aitab kaasa kehakultuuri ja spordi arengule, rajab lastesõimi ja -aedu;

abistab lastevanemaid ja koole laste õigel kasvatamisel, peab tihedaid sidemeid kooliga, abistab haridusorganeid laste tootmisõpetuse läbiviimisel, võimaldab kasutada koolidel maatükke, tehnikat, seemneid, väetisi ja transporti, tagab kooli lõpetajatele töö kolhoosis;

organiseerib vajaduse korral kolhoosnikele ühistoitlustamist;

osutab tervishoiuorganitele abi ravi- ja profülaktiliste abinõude läbiviimisel kolhoosis, annab kolhoosi liikmetele tasuta ja viivi-

tamatult transpordivahendeid haigete toimetamiseks raviasutustesse;

teeb heakorrastustöid, elektrifitseerib ja radiofitseerib kolhoosiasulaid ja kolhoosnike maju; aitab kaasa kolhoosi liikmete elukondliku teenindamise organiseerimisele; osutab kolhoosis kindlaksmääratud korras kolhoosnikele abi elumajade ehitamisel ja remontimisel, võimaldab elamispinna neile kolhoosis töötavatele spetsialistidele, kes seda vajavad.

Kolhoos hoolitseb kolhoosi liikmete tootmisalase kvalifikatsiooni ja kultuurilis-tehnilise taseme tõstmise eest; suunab ettenähtud korras kolhoosnikke õppima kõrgematesse ja kesk-eriõppeasutustesse, kutsekoolidesse ja täienduskursustele; annab kehtivas seadusandluses ettenähtud soodustusi kolhoosnikele, kes õpivad edukalt kaugõppe teel ja õhtustes üldhariduslikes ja eriõppeasutustes ning töötavad kolhoosis kohusetundlikult.

Kolhoosi suunamisel õppinud kolhoosnikud on kohustatud pärast õppeasutuse lõpetamist tagasi pöörduma tööle oma erialal samas kolhoosis.

X Kolhoosniku perekonna (kolhoosipere) abimajand

42. Kolhoosniku perekonnal (kolhoosiperel) võib olla isikliku omandina elamu, majapidamishooned, produktiivloomad, kodulinnud, mesilaspered ja põllumajanduslik väikeinventar õueaiamaal töötamiseks.

Kolhoosniku perekonnale (kolhoosiperele) antakse köögi- ja puuviljaaiana ning muudeks vajadusteks kasutada õueaiamaad kuni 0,50 ha, kaasa arvatud hoonetealune maa, niisutatavatel maadel aga kuni 0,20 hektarit.

Õueaiamaa suurus kehtivate normide piirides määratakse kindlaks kolhoosi põhikirjas. Seejuures olemasolevate õueaiamaade suurus, mis on kindlaks määratud kooskõlas varem kehtinud põllumajandusliku artelli põhikirjaga, võidakse säilitada.

Õueaiamaa antakse kolhoosniku perekonnale (kolhoosiperele) kolhoosi liikmete üldkoosoleku otsusel, õueaiamaa suuruse määramisel arvestatakse kolhoosniku perekonna (kolhoosipere) liikmete arvu ja nende osavõttu tööst kolhoosi ühismajapidamises.

Maa-asulate kompaktsel hoonestamisel eraldab kolhoos kolhoosnikele nende elamute (korterite) lähedal väiksemad õueaiamaad, andes neile ülejäänud õueaiamaa osa väljaspool asula elamutsooni. Seejuures üldine maa-ala, mis on kolhoosniku perekonnale (kolhoosiperele) kasutamiseks eraldatud, ei tohi ületada kolhoosi põhikirjas ettenähtud õueaiamaa suurust.

Õigus kasutada kolhoosi poolt kehtestatud suuruses õueaiamaad säilib kolhoosniku perekonnal (kolhoosiperel) ka sel juhul, kui kõik perekonna (kolhoosipere) liikmed on vanaduse või invaliidsuse tõttu töövõimetud, kui ainus töövõimeline perekonna (kol-

hoosipere) liige on kutsutud sõjaväe tegevteenistusse, on valitud valitavale ametikohale, on asunud õppima, ajutiselt läinud kolhoosi nõusolekul teisele tööle või kui perekonda (kolhoosiperesse) on jäänud ainult alaealised. Kõigil teistel juhtudel otsustab õueaiamaa säilitamise küsimuse kolhoosi liikmete üldkoosolek.

Õueaiamaad ei või anda kasutamiseks teistele isikutele ega kasutada selle harimisel palgalist tööjõudu.

Kolhoosi juhatus osutab kolhoosnikele kolhoosi poolt kehtestatud korras abi õueaiamaa harimisel; sellist abi osutatakse esimeses järjekorras neile peredele, kus ei ole töövõimelisi isikuid.

Kolhoosi juhatus on kohustatud süstemaatiliselt kontrollima õueaiamaade kehtestatud suurusest kinnipidamist. Õueaiamaa omavolilise suurendamise juhul kolhoosi juhatus võtab ära kehtestatud norme ületava osa, sellel kasvatatud saak antakse kolhoosile ebaseadusliku kasutamise ajal tehtud kulutusi hüvitamata.

43. Kolhoosniku perekonnal (kolhoosiperel) võib olla üks lehm kuni aastase vasikaga ja üks kuni kaheaastane noorveis, üks emis kuni kolmekuiste põrsastega või kaks nuumal olevat siga, kokku kuni 10 lammast ja kitse, mesilaspere sid, kodulinde ja küülikuid.

Kolhoosniku perekonna (kolhoosipere) isiklikus omanduses peetavate loomade arvu suurendamist, üksikutes rajoonides üht liiki loomade teistega asendamist, arvestades rahvuslikku omapära ja kohalikke tingimusi, võidakse lubada liiduvabariigi ministrite nõukogu otsusega.

Loomaliigid, mida kolhoosniku perekond (kolhoosipere) võib omada, ja nende arv määratakse kehtestatud normide piirides kindlaks kolhoosi põhikirjaga.

Kolhoosi juhatus osutab kolhoosnikele abi loomade soetamisel, zooveterinaarsel teenindamisel, samuti loomade kindlustamisel söötade ja karjamaaga.

Kolhoosnikel on keelatud pidada loomi üle põhikirjas kehtestatud normi.

44. Maal töötavatele ja kolhoosi territooriumil elunevatele õpetajatele, arstidele ja teistele spetsialistidele võimaldab kolhoos õueaiamaad kolhoosnike üldkoosoleku otsusega. Kolhoosi territooriumil elunevatele töölistele, teenistujatele, pensionäridele ja invaliididele võidakse eraldada õueaiamaad kolhoosnike üldkoosoleku otsusega vaba õueaiamaa olemasolu korral.

Kolhoos võib lubada kehtestatud korras kasutada ka karjamaad nende isikute loomade jaoks.

XI Kolhoosi juhtimise organid ja revisjonikomisjon

45. Kolhoosi tegevuse juhtimine toimub laialdase demokraatia alusel, kolhoosnike aktiivsel osavõtul kõigi kolhoosielu küsimuste lahendamisest.

Kolhoosi tegevust juhib kolhoosi liikmete üldkoosolek, koosolekutevahelisel perioodil aga kolhoosi juhatus.

46. Kolhoosi liikmete üldkoosolek on kolhoosi juhtimise kõrgeim organ.

Üldkoosolek:

võtab vastu kolhoosi põhikirja, teeb selles muudatusi ja täiendusi;

valib juhatuse, kolhoosi esimehe ja revisjonikomisjoni;

otsustab kolhoosi liikmeks vastuvõtmise ja väljaheitmise;

võtab vastu kolhoosi sisekorra eeskirjad, töö tasustamise ja majandisisese isemajandamise põhimäärused;

kinnitab kolhoosi organisatsioonilis-majandusliku plaani, perspektiivse ning aasta tootmis- ja finantsplaani;

kuulab ära kolhoosi juhatuse ja revisjonikomisjoni tegevusaruanded;

kinnitab kolhoosi aastaaruande ning naturaalsete ja rahaliste fondide suuruse;

kinnitab kolhoosi juhatuse otsused kolhoosi peaspetsialistide (vanemspetsialistide) ja pearaamatupidaja tööle määramise ja vallandamise kohta;

otsustab küsimusi, mis on seotud kolhoosi osavõtuga kolhoosidevahelistest ning riiklik-kolhooslikest ettevõtetest ja organisatsioonidest, kolhoosi astumisega koondistesse ja liitudesse, kolhoosi suurendamise või väiksemaks jagamisega;

arutab kolhoosi maade suuruse ja tema maakasutuse piiride muutmist.

Ülalmainitud küsimustes kolhoosi juhatuse otsused ilma kolhoosnike üldkoosoleku kinnituseta on kehtetud.

Kolhoosnike üldkoosolek arutab ka teisi kolhoosi tegevuse küsimusi.

47. Kolhoosi liikmete üldkoosoleku kutsub kolhoosi juhatus kokku vähemalt neli korda aastas. Juhatus on kohustatud kutsuma kolhoosnike üldkoosoleku kokku ka siis, kui seda nõuab vähemalt $^1/_3$ kolhoosi liikmeid või revisjonikomisjon.

Üldkoosolek on küsimuste lahendamisel otsusevõimeline, kui koosolekul viibib vähemalt $^2/_3$ kõigist kolhoosi liikmeist.

Otsused võetakse kolhoosnike üldkoosolekul vastu lihthäälteenamusega.

Kolhoosi juhatus teatab kolhoosnikele üldkoosoleku kokkukutsumisest vähemalt seitse päeva enne koosolekut.

48. Suurtes kolhoosides, kus kolhoosi liikmete üldkoosolekute kokkukutsumine on raskendatud, võib üldkoosoleku kompetentsi kuuluvate küsimuste lahendamiseks kutsuda kokku volinike koosolekud.

Volinikud valitakse kolhoosnike koosolekutel brigaadides ja kolhoosi teistes tootmisüksustes. Esindusnormi ja volinike valimise korra määrab kindlaks kolhoosi juhatus. Küsimusi, mis on arva-

tud volinike koosoleku kompetentsi, arutatakse eelnevalt brigaadide (tootmisüksuste) kolhoosnike koosolekutel. Volinikud kannavad brigaadide (tootmisüksuste) koosolekutel ette volinike koosoleku poolt vastuvõetud otsustest.

Volinike koosolek on küsimuste lahendamisel otsusevõimeline, kui seal viibib vähemalt $^3/_4$ kõigist volinikest.

49. Kolhoosi juhatus on täidesaatev ja korraldav organ, kes vastutab kolhoosi liikmete üldkoosoleku ees ja juhib kolhoosi kogu organisatsioonilist, tootmis- ja finantsilist ning kultuurilis-elukondlikku ja kasvatuslikku tegevust.

Kolhoosi juhatus organiseerib põllumajandussaaduste tootmise ja riigile müümise plaanide täitmist, tagab maa ratsionaalse kasutamise, kulutab kokkuhoidlikult, heaperemehelikult materiaalseid ja rahalisi vahendeid, võtab tarvitusele abinõud tootmisalase ja töödistsipliini tugevdamiseks.

Oma tegevuses kolhoosi juhatus tugineb alatiselt kolhoosi laialdasele aktiivile, arendab ja toetab kolhoosi liikmete loovat initsiatiivi ühiskondliku tootmise organiseerimise täiustamisel ja tööviljakuse tõstmisel, kannab pidevalt hoolt kolhoosnike töö- ja elukondlike tingimuste parandamise eest, suhtub hoolitsusega ja tähelepanelikult nende avalduste ja ettepanekute läbivaatamisse.

Kolhoosi juhatus valitakse kolmeks aastaks. Ta annab iga aasta kolhoosnike üldkoosolekule aru oma tegevusest.

Kolhoosi juhatuse koosolekud kutsutakse kokku vajaduse järgi, kuid mitte harvemini kui üks kord kuus; juhatus on küsimuste lahendamisel otsusevõimeline, kui koosolekul viibib vähemalt $^3/_4$ juhatuse liikmetest.

Juhatuse otsused võetakse vastu lihthäälteenamusega.

50. Kolhoosnike üldkoosolek valib kolmeks aastaks kolhoosi esimehe, kes on ühtlasi ka kolhoosi juhatuse esimees.

Kolhoosi esimees juhib kolhoosi igapäevast tegevust, tagab üldkoosoleku ja juhatuse otsuste täitmist, esindab kolhoosi riiklike organite ning teiste asutuste ja organisatsioonidega suhtlemisel.

Kolhoosi juhatus valib enda koosseisust ühe või kaks kolhoosi esimehe asetäitjat.

51. Kolhoosi juhatus määrab kolhoosi liikmete hulgast või võtab töölepingu alusel tööle pearaamatupidaja.

Pearaamatupidaja organiseerib kolhoosis arvestust ja aruandlust, kontrollib pidevalt rahaliste vahendite ning materiaalsete väärtuste säilimist ja õiget kulutamist. Pearaamatupidaja kirjutab koos kolhoosi esimehega alla kolhoosi aastaaruandele ning rahaliste vahendite ja materiaalsete väärtuste laekumise ja kulutamise dokumentidele.

52. Kolhoosi üksikute tegevusalade juhtimiseks määrab juhatus kolhoosi liikmete hulgast või võtab töölepingu alusel tööle spetsialiste.

Pea-(vanem-)spetsialistid vastutavad nende poolt juhitava töö-

lõigu seisukorra eest ning organiseerivad tootmis- ja finantsplaani täitmist. Pea-(vanem-)spetsialistide juhised nende kompetentsi kuuluvates küsimustes on kohustuslikud kolhoosi liikmetele, samuti kolhoosi ametiisikutele.

53. Kolhoosi liikmete laialdasemaks osavõtuks ühistootmise juhtimisest korraldatakse kolhoosi brigaadides ja teistes tootmisüksustes kolhoosnike koosolekuid.

Brigaadi (tootmisüksuse) kolhoosnike koosolek:

valib brigadiri (tootmisüksuse juhataja), kelle seejärel kinnitab kolhoosi juhatus;

vaatab läbi plaanilise ülesande, brigadiri (tootmisüksuse juhataja) tööaruande ja arutab teisi tootmistegevuse küsimusi;

arutab töödistsipliini tugevdamise abinõusid, teeb kolhoosi juhatusele ettepanekuid stimuleerimise ja karistamise abinõude kohta.

Koosoleku kutsub kokku tootmisüksuse juhataja, kolhoosi juhatus või esimees.

Koosolekul valitakse brigaadi (tootmisüksuse) nõukogu. Nõukogu esimeheks on vastava tootmisüksuse juhataja. Nõukogu õigused ja kohustused määrab kindlaks kolhoosi juhatus.

Brigadiri (tootmisüksuse juhataja) korraldused, mis on seotud tootmistegevusega, on kohustuslikud kõigile antud tootmisüksuses töötavatele kolhoosnikele. Brigadir (tootmisüksuse juhataja) allub oma töös juhatusele ja kolhoosi esimehele, erialastes küsimustes aga ka pea-(vanem-)spetsialistidele.

54. Kolhoosi juhatuse ja ametiisikute majandus- ja finantstegevuse kontrollimiseks valitakse kolmeks aastaks revisjonikomisjon. Revisjonikomisjon valib oma koosseisust esimehe.

Revisjonikomisjon juhindub kolhoosi põhikirjast ja kehtivast seadusandlusest, annab aru kolhoosi liikmete üldkoosolekule ja kontrollib kolhoosi põhikirja täitmist, kolhoosi vara säilitamist, lepingute ja majandusoperatsioonide seaduslikkust, rahaliste vahendite ja materiaalsete väärtuste kulutamise õigsust, arvestuse, aruandluse ja kolhoosnikutega tehtavate arvelduste õigsust, samuti kolhoosnike kaebuste ja avalduste õigeaegset lahendamist kolhoosi juhatuse ja ametiisikute poolt.

Revisjonikomisjon viib igal aastal läbi vähemalt kaks kolhoosi majandusliku ja finantstegevuse revideerimist ning kontrollib perioodiliselt brigaadide ja teiste tootmisüksuste majanduslikku tegevust ja annab oma arvamuse kolhoosi aastaaruande kohta. Revideerimisaktid kuuluvad kinnitamisele kolhoosnike üldkoosolekul.

55. Revisjonikomisjonil on õigus:

kontrollida põllumajandustoodangu, seemne ja söödateravilja, materiaal-tehniliste ja rahaliste vahendite, töö- ja produktiivloomade, hoonete, ehitiste ja muu vara kasutamise õigsust ja seisukorda;

nõuda ametiisikutelt ja kolhoosi liikmetelt vajalikke dokumente nende kontrollimiseks;

esitada kontrollimiste ja revisjonide tulemuste põhjal ettepanekuid kolhoosi üldkoosolekule ja juhatusele arutamiseks.

Revisjonikomisjoni ettepanekuid arutatakse järjekordsel üldkoosolekul, kolhoosi juhatusele esitatud ettepanekuid aga 10 päeva jooksul.

56. Juhatuse, kolhoosi esimehe ja revisjonikomisjoni valimised viiakse läbi kolhoosnike üldkoosoleku äranägemisel kas lahtise või salajase hääletamise teel.

Juhatuse ja revisjonikomisjoni liikmete arvu määrab kindlaks kolhoosi liikmete üldkoosolek.

Kolhoosi esimees, juhatuse liikmed, revisjonikomisjoni esimees ja liikmed, kes ei ole õigustanud kolhoosnike usaldust, võidakse kolhoosi liikmete üldkoosoleku otsusel enne tähtaega tagasi kutsuda.

57. Kolhoos loob vajalikud tingimused ühiskondlike organisatsioonide edukaks tegevuseks.

58. Kolhoosis võidakse moodustada majandusnõukogu või majandusliku analüüsi büroo, kultuuri- ja heaolu ning muud komisjonid, kes töötavad ühiskondlikel alustel, samuti vastastikuse abistamise kassa.

XII Kolhoosi põhikirja vastuvõtmine ja registreerimine

59. Kolhoosi liikmete üldkoosolekul näidispõhikirja alusel vastuvõetud kolhoosi põhikiri esitatakse registreerimiseks rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele. Edaspidised muudatused ja täiendused kolhoosi põhikirjas tehakse samas korras.

60. Kolhoosi registreeritud põhikiri säilitatakse kolhoosi juhatuses, rajooni põllumajandusorganis ja rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitees.

61. Oma tegevuses juhindub kolhoos põhikirjast ja kehtivast seadusandlusest.

Kolhoos on sotsialistlik põllumajandusettevõte, tal on juriidilise isiku õigused, pitsat ja lipp.

KOLHOOSI VARA ÜLEANDMISE KORRA KOHTA KOLHOOSIDE REORGANISEERIMISEL SOVHOOSIDEKS

(NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja NLKP Keskkomitee 3. mai 1957. a. määrus nr. 495 — *Нормативные материалы по советскому гражданскому праву, М., 1965 lk. 100—101)*

(Väljavõte)

3. Juhtida kohalike partei- ja nõukogude organite tähelepanu sellele, et kolhooside sovhoosideks reorganiseerimise küsimusi tuleb otsustada igal üksikjuhul selle ürituse majandusliku otstarbekuse ja kasulikkuse igakülgse uurimise alusel, selleks et organiseeritavad sovhoosid annaksid odavamat toodangut, kui see maksab riigile kolhoosidelt varumisel ja kokkuostmisel, ning toodaksid samadel kõlvikutel rohkem teravilja, piima, liha, villa ja muid saadusi.

Partei- ja nõukogude organid peavad põhitähelepanu keskendama kolhooside organisatsioonilis-majanduslikule tugevdamisele, pidades meeles, et iga majanduslikult nõrga kolhoosi võib lühikese ajaga oskusliku juhtimise korral teha majanduslikult tugevaks ja rentaabliks majandiks.

Kehtestada, et kolhooside reorganiseerimine sovhoosideks toimub liiduvabariikide esilduse põhjal NSV Liidu Ministrite Nõukogu sanktsiooni alusel.

4. Hoiatada kohalikke partei-, nõukogude ja põllumajandusorganeid, et kolhooside reorganiseerimine sovhoosideks võib toimuda ainult rangelt vabatahtlikkuse alusel, kolhoosnike enamuse soovil.

5. Kohustada kohalikke partei-, nõukogude ja põllumajandusorganeid otsustama kohapeal küsimus üksikute kolhoosnikute kohta, kes ei avalda nõusolekut üle minna sovhoosi, ning nende soovi korral üle minna sellesse või teise naaberkolhoosi, igakülgselt neid selles abistama.

PÕLLUMAJANDUSE ABIETTEVÕTETE EDASISE VÄLJAARENDAMISE KOHTA

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 18. detsembri 1967. a. määrus nr. 506)

(Väljavõte)

... Kolhoosides, sovhoosides ja teistes põllumajandusettevõtetes ning kolhoosidevahelistes organisatsioonides toodetavat toorainet töötlevate abiettevõtete edasiseks väljaarendamiseks ning vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 16. septembri 1967. a. määrusele nr. 856 Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumil, rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel ja rajoonide põllumajandusliku tootmise valitsustel läbi arutada küsimus kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajandusettevõtete ning kolhoosidevaheliste organisatsioonide abiettevõtete väljaarendamisest põllumajanduslikku tootmist kahjustamata ning pöörata erilist tähelepanu eelkõige niisuguste ettevõtete väljaarendamisele, kes töötlevad majandites kasvatatavaid köögi- ja puuvilju ning marju, toodavad kohalikke ehitusmaterjale ja rahvamajanduses vajalikku väikeinventari: rehasid, labidavarsi, vihtu ja muid vabariigi elanike poolt väga nõutavaid kaupu ning tooteid.

Kolhoosid, sovhoosid ja teised põllumajandusettevõtted ning kolhoosidevahelised organisatsioonid määravad ise kindlaks abiettevõtete tootmisplaanid ning need ei kuulu kinnitamisele kõrgemalseisvate organisatsioonide poolt.

2. Teha Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile ülesandeks koordineerida kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajandusettevõtete ning kolhoosidevaheliste organisatsioonide tööd, mis on seotud uute abiettevõtete asutamise ja olemasolevate laiendamisega kaasaegsel tehnilisel tasemel, silmas pidades abiettevõtete varustamist vajaliku kohaliku tooraine ja tööjõuga. Seejuures tuleb vältida külvipindade, samuti loomade arvu vähendamist nimetatud majandites.

Kui mõni majand ei suuda korraldada tootmist abiettevõtetes kaasaegsel tehnilisel tasemel, on soovitav asutada kolhoosidevahelised abiettevõtted, mis on võimelised andma riiklike standardite ja tehniliste tingimuste nõuetele vastavat kõrge kvaliteediga toodangut.

3. Kindlaks määrata, et kolhoosid, sovhoosid ja teised põllumajandusettevõtted ning kolhoosidevahelised organisatsioonid realiseerivad abiettevõtete toodangut lepingute alusel, mida nad sõlmivad tarbijate kooperatsiooni organisatsioonide, riiklike kaubandusorganisatsioonide, tööstusettevõtete ja teiste majandusorganisatsioonidega, samuti müüvad nimetatud toodangut linna- ja maaturgudel.

Kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajandusettevõtete ning kolhoosidevaheliste organisatsioonide abiettevõtetes tarbijate kooperatsiooni organisatsioonide, riiklike kaubandusorganisatsioonide, tööstusettevõtete ja teiste majandusorganisatsioonidega sõlmitud lepingute alusel valmistatava toodangu hinnad ja tehnilised tingimused määratakse kindlaks poolte kokkuleppel; turgudel realiseeritava toodangu hindu ja tehnilisi tingimusi kinnitavad kolhoosid, sovhoosid ja teised põllumajandusettevõtted ning kolhoosidevahelised organisatsioonid ise.

Kindlaks määrata, et toidukaupade tootmine kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajandusettevõtete ning kolhoosidevaheliste organisatsioonide abiettevõtetes on lubatud ainult tingimusel, et

tagatakse kõrge kvaliteediga toodangu valmistamine ja täidetakse seda tüüpi ettevõtetele esitatavaid sanitaarnõudeid.

Tarbijate kooperatsiooni organisatsioonid realiseerivad nimetatud toodangut hindadega, mida nad kindlaks määravad selle toodangu kokkuostu- ja müügikulude katmist, samuti nende operatsioonide rentaabluse tagamist arvestades. Kui selliselt kindlaksmääratud hinnad ületavad analoogiliste kaupade riiklikke jaehindu, peavad tarbijate kooperatsiooni organisatsioonid müüma neid kaupu eri kauplustes, kioskites või kaupluste vastavates osakondades, kusjuures peab olema ära näidatud, et need kaubad on toodetud põllumajanduse abiettevõtetes.

Samas korras realiseerivad seda toodangut ka riiklikud kaubandusorganisatsioonid, välja arvatud toidukaubad, mille hinnad määratakse kindlaks mitte üle realiseerimiskohtades kehtivate jaehindade.

5. NSV Liidu Riigipanga Eesti Vabariiklikul Kontoril anda sovhoosidele ja teistele põllumajandusettevõtetele ning kolhoosidevahelistele organisatsioonidele abiettevõtete ehitamiseks ning neile seadmete soetamiseks krediiti tähtajaga kuni 6 aastat, kustutamisega alates kolmandast aastast.

6. Kindlaks määrata, et sovhooside ja teiste põllumajandusettevõtete töötajatele, kes töötavad abiettevõtetes, makstakse töötasu mitte majandi põhitegevuse tootmis- ja finantsplaanis ettenähtud palgafondist, vaid abiettevõtete toodangu realiseerimisest saadud summadest.

8. Kindlaks määrata, et sovhooside ja teiste põllumajandusettevõtete arvamisel juhtivate töötajate ja spetsialistide töötasustamise gruppidesse arvestatakse põllumajandustoodangu realiseerimise (tootmise) mahu kõrval ka abiettevõtete toodangu realiseerimise (tootmise) planeeritavat mahtu.

10. Lubada kaubandusorganisatsioonidel erandina kasutada üksikuid turufondi kaupu tellija materjalina või abimaterjalidena rahvatarbekaupade valmistamiseks kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajandusettevõtete ning kolhoosidevaheliste organisatsioonide abiettevõtetes nendega sõlmitud lepingute alusel.

14. Eesti NSV ministeeriumidel ja keskasutustel võtta teadmiseks, et:

1) ettevõtetel on lubatud müüa kolhoosidele ja kolhoosidevahelistele organisatsioonidele liigseid, ettevõtetes mittekasutatavaid seadmeid, transpordivahendeid, aparaate, tööriistu, inventari, toorainet, materjale, kütust ja tootmisjäätmeid, samuti anda neile oma ressurssidest kehtivate normide alusel materjale ja komplekteerivaid seadmeid, mis on vajalikud tarviliku toodangu valmistamiseks vastavale ettevõttele lepingute alusel.

KOLHOOSIDEVAHELISE TURBATOOTMISE NÕUKOGU TÜÜPPÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 8. aprilli 1958. a. korraldusega nr. 441-k — *ENSV T 1958, nr. 5, art. 77*)

I Üldeeskirjad

1. Kolhoosidevaheline turbatootmise nõukogu moodustatakse selleks, et ühiselt toota väetis- ja alusturvast ning turvast muudeks vajadusteks kolhoosides, samuti muuta odavamaks turba tootmise tööd.

Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu ettevõtted, mis on moodustatud kolhooside vahendite arvel, on nende ühiseks omandiks.

2. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu moodustamise otsustab nende kolhooside volinike koosolek, kes on mainitud nõukogu moodustamiseks nõusolekut avaldanud.

Nimetatud volinikud valib kolhoosnikute üldkoosolek võrdselt, 2—3 volinikku igast kolhoosist.

Volinikud valitakse 2 aastaks ja neid võib enne seda tähtaega ära kutsuda või asendada teistega vastava kolhoosi kolhoosnikute üldkoosoleku otsusel.

3. Kooskõlas käesoleva põhimäärusega koostatud leping kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu moodustamise kohta vaadatakse läbi iga osaniku-kolhoosi kolhoosnikute üldkoosolekul, pärast kinnitamist kirjutatakse alla osanike-kolhooside volinike poolt ning kinnitatakse rajooni täitevkomitees.

4. Kolhoosidevaheline turbatootmise nõukogu töötab isemajandamise alusel, tal on iseseisev bilanss ning ta omab juriidilise isiku õigused ja pitsati.

5. Kolhoosidevaheline turbatootmise nõukogu vastutab kõigi oma kohustuste eest varaga, millele kooskõlas kehtivate seadustega võib suunata nõudmist.

II Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu juhtimise organid

A) VOLINIKE KOOSOLEK JA SELLE ÜLESANDED

6. Volinike koosolek on nõukogu kõrgem organ ja teostab üldist järelevalvet kolhoosidevahelise nõukogu töö üle. Volinike koosolekule pannakse:

a) kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu moodustamise ja likvideerimise küsimuse otsustamine;

b) osanike-kolhooside osavõtu suuruse kindlaksmääramine;

c) iga-aastaste turbatootmise plaanide kinnitamine;

d) tootmis-finantsplaani, aastaaruande, koosseisude nimestiku

ja administratiiv-majanduskulude eelarve ning revisjonikomisjoni aruande läbivaatamine ja kinnitamine, samuti hinnangu andmine kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu juhatuse tööle ja kogu tema tegevusele;

e) kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu töötajate töötasustamise korra ja tasu suuruse kinnitamine;

f) kolhooside vastuvõtmine kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu osanikuks nõukogu juhatuse ettepanekul.

7. Volinike koosolek kutsutakse kokku kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu juhatuse poolt vähemalt 2 korda aastas või volinike eneste algatusel.

Volinike koosolekute otsused loetakse vastuvõetuks, kui vähemalt 50% volinikke on sellega nõus.

Kõik volinike koosoleku kompetentsi kuuluvad küsimused otsustatakse lahtisel hääletamisel.

B) NÕUKOGU JUHATUS JA SELLE ÜLESANDED

8. Kolhoosidevahelist turbatootmise nõukogu juhib kolhoosidevahelise nõukogu juhatus kooskõlas käesoleva põhimäärusega ja osanike-kolhooside vahel sõlmitud lepinguga.

9. Nõukogu juhatuse liikmed valitakse volinike koosolekul kolhoosidevahelise nõukogu iga osaniku-kolhoosi volinike hulgast. Juhatuse liikmed valitakse kaheks aastaks ja neid võib enne tähtaega ära kutsuda või asendada teistega volinike koosoleku otsusel.

10. Volinike koosolek valib enda koosseisust nõukogu juhatuse esimehe. Vajaduse korral volinike koosoleku otsusel ja selle kolhoosi juhatuse nõusolekul, kus töötab alaliselt valitud esimees, võib viimast vabastada kolhoosi tööst nõukogu esimehe kohustuste täitmise ajaks. Põhitööst kolhoosis vabastatud esimehele maksab palka kolhoosidevaheline nõukogu osanike-kolhooside volinike koosolekul määratud ning nõukogu juhatuse poolt ettepandud suuruses.

Nõukogu juhatuse esimees ja liikmed, kes ei ole vabastatud põhitööst, nõukogult tasu ei saa.

Kolhoosidevahelise nõukogu juhatuse esimehe ajutisel puudumisel (haigus, lähetus) pannakse tema kohused kolhoosidevahelise nõukogu juhatuse otsusel ühele juhatuse liikmetest.

11. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu juhatuse ülesanneteks on:

a) iga-aastaste turbatootmise plaanide koostamine vastavalt osanike-kolhooside nõudeavaldustele, samuti, arvestades oma võimalusi, valmistoodangu realiseerimine ka teistele tarbijaile, kes ei ole nõukogu liikmed (sovhoosidele, õppe- ja abimajanditele);

b) turbatootmiseks vajalike maa-alade eraldamise taotlemine;

c) kapitaalehituse ja kapitaal- ning jooksva remondi plaanide,

tootmis-finantsplaani ja aastaaruande koostamine ning nende esitamine läbivaatamiseks ja kinnitamiseks volinike koosolekule;

d) kontroll tootmis-finantsplaani täitmise üle;

e) kapitaalehitusteks ja kapitaalremondiks vajaliku projekt-eelarvelise dokumentatsiooni läbivaatamine;

f) administratiiv-tehnilise personali tööle võtmine ja töölt vallandamine;

g) töötasu maksmise ja kasumi jaotamise või kahjumi katmise küsimuste kohta tehtud ettepanekute läbivaatamine ja esitamine kinnitamiseks volinike koosolekule;

h) lepingute sõlmimine riiklike ja kooperatiivsete ettevõtete ja asutustega (MTJ, RTJ, MMJ, kolhoosid jne.).

12. Kolhoosidevahelise nõukogu juhatuse koosoleku otsused juhatuse kompetentsi kuuluvates küsimustes võetakse vastu juhatuse liikmete häälteenamusega ning kui kohal on vähemalt $^2/_3$ juhatuse liikmeist. Kui hääled jagunevad poolte vahel võrdselt, esitatakse küsimus läbivaatamiseks volinike koosolekule.

Kõik juhatuse kompetentsi kuuluvad küsimused otsustatakse lahtisel hääletamisel.

13. Kolhoosidevahelise nõukogu juhatus vastutab määratud plaanide täitmise, finants-, töö- ja lepingulisest distsipliinist kinnipidamise ning nõukogu majandusliku tegevuse juhtimise eest.

C) NÕUKOGU JUHATUSE ESIMEES JA TEMA KOHUSTUSED

14. Juhatuse esimees juhib kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu kogu tegevust ja organiseerib juhatuse otsuste elluviimist.

15. Juhatuse esimehe kohuseks on:

a) kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu juhatuse koosolekute kokkukutsumine mitte harvem kui kaks korda kvartalis;

b) maa eraldamise, turbatootmise, kapitaalehituste, lepingute projektide, koosseisude, eelarvete, töötasu maksmise ja muude nõukogu tegevusega seoses olevate küsimuste väljatöötamine ja esitamine kolhoosidevahelise nõukogu juhatusele läbivaatamiseks;

c) kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu tegevusse puutuvate vajalike finantsoperatsioonide teostamine, sealhulgas kontode avamine ja sulgemine Põllumajanduspangas (Riigipangas) ning volituste väljaandmine väärtuste ja raha saamiseks;

d) hagide esitamine, nõukogu esindamine kohtuorganites ning teistes riiklikes ja ühiskondlikes asutustes isiklikult või teiste isikute kaudu, andes neile sellekohase volituse.

III Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu tegevuse revideerimine

16. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu majandus- ja finantstegevust revideerib revisjonikomisjon.

17. Revisjonikomisjon koosseisus 3 liiget ja 2 liikmekandidaati valitakse volinike koosoleku poolt 2 aastaks. Revisjonikomisjoni liiget võib samas korras ära kutsuda ja ümber valida.

Revisjonikomisjon valib oma koosseisust esimehe.

Revisjonikomisjon revideerib kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu tööd vähemalt kaks korda aastas.

Revisjonikomisjon esitab kontrollimise tulemused koos järelduste ja ettepanekutega nõukogu juhatusele ja kannab ette volinike koosolekule.

18. Vajaduse korral võib revisjonikomisjon kutsuda revideerimisest osa võtma vastavaid spetsialiste, tasudes neile kolhoosidevahelise nõukogu summadest.

19. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu töö revideerimiseks on revisjonikomisjonil õigus:

a) nõuda nõukogu juhatuse esimehelt ja teistelt töötajatelt vajalike dokumentide esitamist ja seletuste andmist;

b) revideerida kassat, ladusid ja muid materiaalseid väärtusi;

c) kahjumite avastamisel, mis on tekitatud kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu teenindava personali hooletuse või turbamassiivide ja mehhanismide ekspluateerimise eeskirjadest mittekinnipidamise tõttu, samuti varguste ja puudujääkide kindlakstegemisel nõuda nõukogu juhatuselt abinõude tarvituselevõtmist tekitatud kahjude sissenõudmiseks süüdlastelt ja nende vastutusele võtmiseks.

IV Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu vahendid

20. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu vahendid moodustatakse osanike-kolhooside osamaksudest.

Osamaksud tasutakse kolhooside omavahendite arvel nii rahas kui ka materiaalsetes väärtustes. Juhul kui üleantava vara väärtus ületab kindlaksmääratud osamaksu suuruse, nähakse lepingus ette kord ja tähtajad liigse üleantud vara hüvitamiseks osanikule-kolhoosile.

21. Kolhoosidevaheline turbatootmise nõukogu omab põhikirjafondi, amortisatsioonifondi ja kolhoosidevahelise nõukogu laiendamise ning tugevdamise fondi.

22. Kolhoosidevahelise nõukogu põhi- ja omakäibevahendid moodustavad põhikirjafondi.

23. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu amortisatsioonifond moodustatakse eraldiste arvel põhivahendite maksumusest

suuruses, mis määratakse kindlaks juhatuse poolt, vastavalt turbatööstuse ettevõtetes kehtivaile normidele.

Amortisatsioonifondi vahendid hoitakse Põllumajanduspangas (Riigipangas) arveldusarvel ja kasutatakse kolhoosidevahelise nõukogu poolt vastavalt kinnitatud eelarvele kapitaalmahutusteks ja kapitaalremondiks.

24. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu laiendamise ja tugevdamise fond moodustatakse nõukogu tegevusest saadud kasumist 25—30%-liste iga-aastaste eraldiste arvel.

Kolhoosidevahelise nõukogu laiendamise ja tugevdamise fondi vahendid hoitakse eriarvel Põllumajanduspangas (Riigipangas) ja kulutatakse kapitaalmahutusteks ning omakäibevahendite täiendamiseks.

25. Osanikud-kolhoosid (tellijad) kannavad üle kolhoosidevahelisele nõukogule turbatootmise iga-aastase avansi 30—40% ulatuses neile aastas toodetava turbakoguse lepingulisest maksumusest.

Avansi ülekandmise tähtajad määratakse kindlaks tootmisaasta alguses nõukogu juhatuse otsusega.

26. Kolhoosidevahelisel turbatootmise nõukogul on arveldusarve Põllumajanduspangas (Riigipangas).

27. Pärast eraldisi tootmise laiendamise ja tugevdamise fondi jaotatakse kolhoosidevahelise nõukogu kasum osanike vahel proportsionaalselt nende osavõtule, samuti võib seda suunata kolhoosidevahelise nõukogu tootmisbaasi laiendamisele ja tugevdamisele ning käibevahendite täiendamisele.

28. Kui kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu tegevus annab kahjumit, kaetakse see kolhoosidevahelise nõukogu laiendamise ja tugevdamise fondi vahenditest, kui aga nendest ei jätku, katavad osanikud-kolhoosid kahjumi proportsionaalselt nende osavõtule. Kahjumi katmise tähtaja määrab kindlaks osanike-kolhooside volinike koosolek.

V Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu töötajate töö organiseerimine ja töötasu

29. Osanikud-kolhoosid eraldavad tööks kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogus kolhoosnikuid lepingus ettenähtud arvul ja ajaks. Kolhoosnikute arv muutub iga aasta olenevalt kavatsetavast töömahust.

30. Kolhoosnikud, kes on eraldatud tööks kolhoosidevahelises turbatootmise nõukogus osanike-kolhooside poolt, asuvad selle käsutusse ja alluvad selles organisatsioonis kehtivaile sisekorra eeskirjadele.

31. Kolhoosnikud, kes töötavad kolhoosidevahelises turbatootmise nõukogus, jäävad edasi kolhoosi liikmeiks ja kasutavad kõiki

kolhoosnikute õigusi. Osanike kolhooside juhatused võivad neid ära kutsuda ja asendada teiste kolhoosiliikmetega kooskõlastatult kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu juhatusega.

Tööst vabal ajal kolhoosidevahelises turbatootmise nõukogus rakendatakse kolhoosnikuid tööle neis kolhoosides, kus nad on liikmeks.

32. Töötasu kolhoosnikutele, kes on eraldatud tööle kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogusse, võib kokkuleppel kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu ja osanike-kolhooside juhatusega maksta:

a) rahas töönormide ja hinnete järgi, mis on kehtivad kolhoosidevahelises turbatootmise nõukogus;

b) normipäevades; sel juhul töötasu, mis arvestatakse kolhoosnikutele töö eest kolhoosidevahelises turbatootmise nõukogus selles organisatsioonis kehtivate töönormide ja hinnete järgi, kantakse üle kolhoosidevahelise nõukogu poolt kolhoosile rahas, ühtlasi teatatakse iga kolhoosniku poolt väljatöötatud normipäevade arv.

33. Töötasu maksmine väljastpoolt palgatud töölistele, kes ei ole osanike-kolhooside liikmed, toimub rahas normide ja hinnete järgi, mis vastava kutseala kohta on kehtestatud nõukogu volinike koosoleku poolt.

34. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu administratiiv- ja tehnilistele töötajatele, kes ei ole kolhoosi liikmed, makstakse töötasu vastavalt administratiivmajanduskulude eelarvele volinike koosoleku poolt kehtestatud tariifide järgi.

VI Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu aruandlus

35. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu bilansid ja aruanded koostatakse vormide järgi ja korras, mis on kehtestatud ENSV Põllumajanduse Ministeeriumi poolt kooskõlas ENSV Statistika Valitsusega.

36. Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu aastaaruanne ja bilanss koos revisjonikomisjoni seisukohaga esitatakse nõukogu juhatuse poolt kinnitamiseks osanike-kolhooside volinike koosolekule.

VII Kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogusse majandite vastuvõtmine ja sealt väljaastumine

37. Uute kolhooside vastuvõtmine kolhoosidevahelisse turbatootmise nõukogusse toimub juhatuse otsusega, mille kinnitab osanike-kolhooside volinike koosolek; vastuvõetud kolhoosid tasuvad osamaksu suuruses, mis on määratud osanikele-kolhoosidele.

38. Otsus kolhoosi lahkumise kohta kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu koosseisust võetakse vastu osaniku-kolhoosi üldkoosoleku poolt.

39. Kolhoosi lahkumisel kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu koosseisust määrab nõukogu juhatus kindlaks korra ja tähtajad tasutud osamaksude tagastamiseks, arvestatud kasumi tasumiseks või kahjumi vastava osa katmiseks.

Lõplik arveldus tehakse majandusaasta lõpul pärast kolhoosidevahelise nõukogu aastaaruande kinnitamist.

40. Kolhoosidevaheline turbatootmise nõukogu likvideeritakse volinike koosoleku otsusel.

Pärast kolhoosidevahelise turbatootmise nõukogu tegevuse lõpetamist järelejäänud põhi- ja käibevahendid jaotatakse osanikemajandite vahel proportsionaalselt nende osavõtu suurusele.

KOLHOOSIDEVAHELISE EHITUSORGANISATSIOONI NÄIDISPÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu 26. märtsi 1962. a. määrusega nr. 135 — *ENSV MKK 1962, nr. 17, art. 73*)

I Üldalused

1. Kolhoosidevaheline ehitusorganisatsioon luuakse ehitustööde tegemiseks kolhoosides, et paremini kasutada materjale ja tööjõuressursse, kasutada kolhooside jagamatuid fonde ja ehitustöö jaoks eraldatud rahalisi vahendeid ökonoomsemalt ning alandada ehituse maksumust.

Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni liikmeteks võivad olla põllumajanduslikud ja kalurikolhoosid.

Kolhoosidevaheline ehitusorganisatsioon moodustatakse selle organisatsiooni liikmeks astuvate kolhooside vahendite baasil. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni hooned, ehitised, abiettevõtted, ehitusmehhanismid, masinad ja muu vara on tema bilansis.

2. Vabade võimsuste olemasolu korral võivad kolhoosidevahelised ehitusorganisatsioonid teha ehitus- ja montaažtöid riiklikele põllumajandusettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele, kui selleks on olemas rajoonide ja linnade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu Koondise «Eesti Põllumajandustehnika» vastav luba.

3. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni organiseerimise otsustab selleks soovi avaldanud kolhooside volinike koosolek.

Volinikud valitakse kolhoosi liikmete üldkoosolekutel: üks inimene igast kolhoosist. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni moodustamise päevast peale täidavad need volinikud kahe aasta

jooksul käesoleva näidispõhimääruse punktis 9 loetletud funktsioone.

4. Kooskõlas käesoleva «Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni näidispõhimäärusega» koostatud lepingu kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni moodustamise kohta peab läbi vaatama iga kolhoos, kes soovib astuda kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni liikmeks. Pärast lepingu läbivaatamist ja kinnitamist kirjutavad volinikud sellele alla ja koos vastuvõetud kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni põhimäärusega kuulub see kinnitamisele rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee ja Kolhoosidevaheliste Ehitusorganisatsioonide Vabariikliku Nõukogu poolt.

Lepingus nähakse ette loodava organisatsiooni koosseis, organisatsiooni liikmete osavõtu ulatus, liikmemaksude tasumise kord ja tähtajad, arvelduste kord ja muud tingimused.

5. Kolhoosidevaheline ehitusorganisatsioon on isemajandav, tal on iseseisev bilanss, juriidilise isiku õigused ja oma nimetusega pitsat.

6. Kõigi oma kohustuste eest vastutab kolhoosidevaheline ehitusorganisatsioon varandusega, millele võib kehtivate seaduste järgi pöörata sissenõudmist.

7. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni tegevust juhivad ja kontrollivad Eesti NSV Ministrite Nõukogu Koondise «Eesti Põllumajandustehnika» organid ja Kolhoosidevaheliste Ehitusorganisatsioonide Vabariiklik Nõukogu.

Tootmis- ja finantsplaanid ning kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni oma kapitaalmahutuste plaanid tuleb kooskõlastada vastavate rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede ja Kolhoosidevaheliste Ehitusorganisatsioonide Vabariikliku Nõukoguga.

Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni aastaaruanded ja koosseisunimestikud kuuluvad kooskõlastamisele vastavate rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedega ja need peab kinnitama Kolhoosidevaheliste Ehitusorganisatsioonide Vabariiklik Nõukogu.

Kolhoosidevaheliste Ehitusorganisatsioonide Vabariikliku Nõukogu otsused on kolhoosidevahelisele ehitusorganisatsioonile kohustuslikud.

8. Kolhoosidevaheline ehitusorganisatsioon valib oma esindajad osavõtuks Kolhoosidevaheliste Ehitusorganisatsioonide Vabariikliku Nõukogu tööst.

II Volinike koosolek

9. Volinike koosolek lahendab kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni tegevusega seotud põhiküsimused ja kontrollib tema tööd.

Volinike koosolek:

a) vaatab läbi ja kinnitab kapitaalehituse aastaplaanid, koosseisunimestiku, administratiiv- ja majanduskulude eelarve, aastaaruande, bilansi, kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni laiendamise ja tugevdamise fondi, kasumi jaotamise või kahjude katmise;

b) kehtestab kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni töötajatele palga maksmise korra;

c) võtab kolhoosidevahelisse ehitusorganisatsiooni vastu uusi liikmeid;

d) valib kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni juhatuse, esimehe ja revisjonikomisjoni ning Kolhoosidevaheliste Ehitusorganisatsioonide Vabariikliku Nõukogu volinikud.

10. Volinike koosoleku kutsub kokku juhatus või seda tehakse vähemalt $^1/_4$ volinike algatusel või revisjonikomisjoni ettepanekul.

Koosolek on otsustusvõimeline, kui temast võtab osa vähemalt $^2/_3$ volinikest. Otsused võetakse vastu lahtisel hääletamisel lihthäälteenamusega.

III Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni juhatus

11. Juhatus juhib kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni kogu tegevust vastavalt tema põhimäärusele ja tema liikmete vahel sõlmitud lepingule.

Juhatuse, mille koosseisus on esimees, esimehe asetäitja ja 5—7 juhatuse liiget, valib volinike koosolek volinike hulgast.

Juhatuse esimees ja liikmed valitakse kaheks aastaks ja volinike koosoleku otsuse kohaselt võib neid enne tähtaega ära kutsuda või teistega asendada.

Märkus. Juhatuse esimehe võib valida ka isikute hulgast, kes ei ole kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni liikmeks olevate kolhooside volinikud.

12. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni juhatuse esimees on samal ajal ka organisatsiooni juhatajaks.

Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni juhatuse esimehe ajutise puudumise korral (haigus, komandeering jms.) täidab tema kohuseid esimehe asetäitja.

13. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni juhatus:

a) vaatab läbi ja esitab volinike koosolekule kinnitamiseks kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni kapitaalehituse aastaplaanid, koosseisunimestiku, administratiiv- ja majanduskulude eelarve, töötajatele palga maksmise korra, aastaaruande ja bilansi;

b) teeb volinike koosolekule ettepanekud organisatsiooni uute liikmete vastuvõtu ja liikmete organisatsioonist lahkumise kohta;

c) vaatab läbi ehitusobjektide tiitelnimekirjad;

d) abistab organisatsiooni liikmeid neile projekt- ja eelarvelise dokumentatsiooni tagamisel, kapitaalehituse plaanide täitmise organiseerimisel, ehitustöö tempo kiirendamiseks ettenähtud abinõude rakendamisel, ehitustööde kvaliteedi parandamisel ja ehituse omahinna alandamisel;

e) võtab tööle ja vallandab peainseneri, pearaamatupidaja ja tööde juhatajad;

f) võtab tarvitusele abinõud liikmemaksude õigeaegseks laekumiseks ning põhi- ja käibevahendite õigeks kasutamiseks;

g) tagab ehitusele transpordivahendid, materjalid, instrumendid, mehhanismid ja seadmed;

h) tagab töödistsipliinist ning kehtivatest töökaitse ja ohutustehnika eeskirjadest kinnipidamise.

14. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni juhatuse koosolek on otsustusvõimeline siis, kui temast võtab osa vähemalt $^2/_3$ juhatuse liikmetest; juhatuse otsused võetakse vastu lahtisel hääletamisel lihthäälteenamusega.

15. Juhatus vastutab kinnitatud plaanide täitmise, finants- ja lepingudistsipliinist kinnipidamise ning kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni õige majandamise eest.

IV. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni esimees

16. Juhatuse esimees juhib kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni kogu tegevust ning organiseerib juhatuse ja volinike üldkoosolekute otsuste täitmist.

Esimees viib kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni nimel ellu kõiki operatsioone, mis kuuluvad organisatsiooni tegevuspiirkonda.

17. Erandina pannakse esimehele kohustused:

a) kutsuda kokku kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni juhatus mitte harvem kui üks kord kvartalis ja vajaduse korral ka tihedamini;

b) töötada välja ja anda juhatusele läbivaatamiseks ehitusplaanid, hankelepingute projektid, koosseisunimestikud, eelarved ja muud kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni tegevusega seotud ettepanekud;

c) lepingute sõlmimine ja ehituse varustamine tehnilise dokumentatsiooniga;

d) finantsoperatsioonide tegemine Riigipangas, sealhulgas arvete avamine ja sulgemine, vahendite käsutamine nende arvete järgi, maksenõuete aktsepteerimine, akreditiivide esitamine ja muude rahaliste ning arveldusoperatsioonide tegemine;

e) volituste andmine materiaalsete väärtuste ja rahaliste vahendite saamiseks;

f) hagide esitamine ja organisatsiooni huvide kaitsmine kohtus, ehitusorganisatsiooni esindamine riiklikes ja ühiskondlikes asutustes isiklikult või teiste isikute kaudu, olles andnud neile selleks volitused;

g) töötajate tööle võtmine ja vallandamine, välja arvatud käesoleva näidispõhimääruse punkti 13 alapunktis «e» loetletud isikud;

h) osavõtt valmis ehitatud objektide ekspluatatsiooni andmisega tegelevate komisjonide tööst.

18. Oma võimupiirides annab juhatuse esimees välja käskkirju kehtiva seadusandluse alusel ja selle täitmiseks.

19. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni kõigile rahalistele dokumentidele kirjutavad alla selle organisatsiooni esimees ja pearaamatupidaja; ilma nende allkirjata loetakse need dokumendid kehtetuks.

V Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni vahendid

20. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni vahendid moodustuvad organisatsiooni liikmete osamahutustest ja organisatsiooni tegevusest saadavast kasumist.

Need mahutused moodustatakse organisatsiooni liikmeks olevate majandite omade vahendite arvel nii rahaliste vahendite kui ka materiaalsete väärtustena, näiteks: abiettevõtted (puusepatöökojad, kivi- ja muud karjäärid jne.), kontori- ja laoruumid, seadmed, instrumendid, transpordivahendid ja muu varandus.

Kui ehitusorganisatsioonile üleantava varanduse maksumus ületab osamaksu kindlaksmääratud suuruse, siis nähakse lepingus ette kord ja tähtajad üleantud vara väärtuse ülejäägi tasumiseks organisatsiooni liikmele.

21. Kolhoosidevahelisel ehitusorganisatsioonil on põhikirjafond, amortisatsioonifond, kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni arendamise ja tugevdamise fond ning muud seaduses ettenähtud fondid.

22. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni põhi- ja omad käibevahendid moodustavad tema põhikirjafondi.

23. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni amortisatsioonifond moodustub põhivahendite maksumusest tehtavatest eraldistest, kusjuures eraldiste suuruse määrab juhatus vastavalt analoogilistes ehitusorganisatsioonides kehtivatele eraldisnormidele.

Amortisatsioonifondi vahendid hoitakse Riigipangas arvelduskontol ja kolhoosidevaheline ehitusorganisatsioon kasutab neid kapitaalmahutusteks ja kapitaalremontideks kinnitatud eelarvete piires.

24. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni arendamise ja tugevdamise fond moodustatakse organisatsiooni enese tegevusest saadud kasumi ja organisatsiooni liikmeks olevate majandite eraldiste arvel.

Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni arendamise ja tugevdamise fondi vahendeid hoitakse juhatuse otsuse kohaselt Riigipangas erikontol ja kulutatakse kapitaalehituseks ning omade käibevahendite täiendamiseks.

25. Tellijad kannavad ehitusorganisatsioonile üle avansi: kuni 15% ehitustööde lepingujärgsest aastasest maksumusest.

Avansi summa, tema üleandmise tähtajad ja kustutamise kord määratakse kindlaks lepinguga. Tööde aastase maksumuse suurenemise või vähenemise puhul muudetakse vastavalt ka avansisummat.

26. Arved ehitus- ja montaažtööde kohta tehakse tellijate ja kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni vahel tööde täitmist mööda lepingus ettenähtud tähtaegadeks.

27. Kolhoosidevahelisel ehitusorganisatsioonil on arvelduskonto Riigipangas.

28. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni tootmis- ja finantsaastaplaanis nähakse ette eraldised Kolhoosidevaheliste Ehitusorganisatsioonide Vabariikliku Nõukogu kasuks 2% ulatuses tehtavate ehitus- ja montaažtööde mahust kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni tehnilise baasi tugevdamise fondi loomiseks.

VI Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni töö organiseerimine ja töötajate palk

29. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni liikmeks olevad kolhoosid eraldavad töödeks ehitusorganisatsioonis tööjõudu lepingus ettenähtud tähtaegadeks ja hulgal.

30. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni töötajad alluvad ehitusorganisatsioonis kehtivatele töösisekorra eeskirjadele.

31. Kolhoosidevahelises ehitusorganisatsioonis töötavad kolhoosnikud jäävad kolhoosi liikmeteks ja neil on kõik kolhoosnikute õigused. Ehitusorganisatsiooni liikmeks olevad kolhooside juhatused võivad neid ära kutsuda ja asendada teiste kolhoosi liikmetega kooskõlastatult kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni juhatusega.

32. Kui kolhoosidevahelisse organisatsiooni suunatud kolhoosnikuid ei saa ajutiselt kasutada, rakendatakse neid tööle neis kolhoosides, mille liikmeks nad on.

33. Kolhoosidevahelises ehitusorganisatsioonis töötamiseks eraldatud kolhoosnikute ja teiste tööliste tööd tasustatakse rahas kolhoosidevahelises ehitusorganisatsioonis kehtivate töönormide ja hinnete järgi.

34. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni administratiiv- ja tehnilistele töötajatele makstakse palka palgamäärade järgi, vastavalt kinnitatud koosseisunimestikule.

VII Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni aruandlus

35. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni raamatupidamisbilansid ja aruanded koostatakse NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse poolt kehtestatud korras ja normide järgi.

36. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni juhatus koostab peale jooksva raamatupidamisaruandluse igal aastal peale operatsiooniaasta lõpetamist ka raamatupidamisbilansi ja aruande ehitusorganisatsiooni möödunudaastase töö kohta.

Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni aastaaruande ja raamatupidamisbilansi esitab juhatus koos revisjonikomisjoni otsusega kinnitamiseks volinike koosolekule ja peale kinnitamist vastavale rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele ning Kolhoosidevaheliste Ehitusorganisatsioonide Vabariiklikule Nõukogule.

VIII Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni tegevuse revideerimine

37. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni majanduslikku ja finantstegevust revideerib revisjonikomisjon.

38. Kolme- kuni viieliikmelise revisjonikomisjoni valib volinike koosolek oma koosseisust kaheks aastaks. Revisjonikomisjoni liikmeid võib ümber valida samas korras.

Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni administratiivtehnilisi töötajaid ja juhatuse liikmeid ei või revisjonikomisjoni koosseisu valida.

39. Revisjonikomisjon revideerib kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni tegevust vähemalt kaks korda aastas ja annab revisjoni tulemused koos oma otsuste ja ettepanekutega kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni juhatusele ja kannab neist ette volinike koosolekule, vajaduse korral aga rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele ja Kolhoosidevaheliste Ehitusorganisatsioonide Vabariiklikule Nõukogule.

40. Üksikjuhtudel võib revisjonikomisjon kutsuda osa võtma kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni majandusliku ja finantstegevuse revideerimisest ka vastavaid spetsialiste, kellele makstakse ehitusorganisatsiooni vahendite arvel.

41. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni tegevuse revideerimisel on revisjonikomisjonil õigus:

a) nõuda kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni juhatajalt ja teistelt töötajatelt vajalike dokumentide esitamist ja seletuste andmist;

b) revideerida kassat ja materjaliladusid;

c) kolhoosidevahelisele ehitusorganisatsioonile teenindava personali hooletuse ja ehitustöö ning mehhanismide kasutamise eeskirjadest mittekinnipidamise tulemusena tekitatud kahjude avasta-

misel ning puudujääkide ja varguste kindlakstegemisel nõuda kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni juhatuselt abinõude tarvituselevõtmist süüdlastelt tekitatud kahju sissenõudmiseks ning nende vastutuselevõtmiseks, vajalikel juhtudel aga vastavate abinõude otsekohest tarvituselevõtmist.

IX Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni liikmete vastuvõtmine ja organisatsioonist lahkumine

42. Uusi liikmeid võetakse kolhoosidevahelisse ehitusorganisatsiooni volinike koosoleku otsusega.

43. Uuesti vastuvõetavad organisatsiooni liikmed maksavad sisse vahendid vastavalt nende osavõtule ühisomandist. Uuesti vastuvõetavatelt organisatsiooni liikmetelt saadavaid vahendeid kasutatakse kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni laiendamiseks ja tugevdamiseks.

44. Küsimuse liikme lahkumise kohta kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni koosseisust vaatab juhatuse ettepanekul läbi ja otsustab volinike koosolek, järgnevalt kinnitavad selle rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee ja Kolhoosidevaheliste Ehitusorganisatsioonide Vabariiklik Nõukogu.

45. Liikme lahkumisel kolhoosidevahelisest ehitusorganisatsioonist määrab juhatus temale osamaksu ja talle kuuluva kasumiosa tagastamise korra ja tähtajad.

46. Kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni tegevust võib katkestada ainult siis, kui seda on otsustanud volinike koosolek ja selle on järgnevalt kinnitanud rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee ja Kolhoosidevaheliste Ehitusorganisatsioonide Vabariiklik Nõukogu.

47. Peale kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni tegevuse katkestamist järelejäänud vahendid jaotatakse kolhoosidevahelise ehitusorganisatsiooni liikmeks olevate kolhooside vahel proportsionaalselt nende osavõtule.

KOLHOOSIDEVAHELISE SANATOORIUMI «NARVA-JÕESUU» PÕHIKIRI

(Heaks kiidetud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 4. juuli 1968. a. määrusega nr. 231 — *ENSV ÜVT 1968, nr. 31, art. 221*)

I Üldsätted

1. Kolhoosidevaheline sanatoorium «Narva-Jõesuu» on moodustatud kolhooside, kolhoosidevaheliste ning muude kooperatiivsete organisatsioonide ja riiklike põllumajandusettevõtete poolt ravi- ja kultuurse puhkuse veetmise võimaluste loomiseks kolhoosnikutele ja teistele põllumajandustöötajatele.

2. Kolhoosidevaheline sanatoorium «Narva-Jõesuu» on tema osanike ühisettevõte, tal on juriidilise isiku õigused, arvelduskonto, nurgastamp ja pitsat ning ta tegutseb isemajandamise alusel.

3. Kolhoosidevahelise sanatooriumi «Narva-Jõesuu» tegevust suunab Eesti NSV Põllumajanduse Ministeerium.

II Osanikud, nende õigused ja kohustused

4. Kolhoosidevahelise sanatooriumi «Narva-Jõesuu» osanikeks võivad olla kolhoosid, kolhoosidevahelised ning muud kooperatiivsed organisatsioonid ja riiklikud põllumajandusettevõtted.

5. Osanikel on õigus:

1) kasutada sanatooriumi oma töötajatele vajaliku ravi ja puhkuse võimaldamiseks kindlaksmääratud tasu eest;

2) osa võtta sanatooriumi tegevuse juhtimisest ning juhatuse ja revisjonikomisjoni valimisest;

3) nõuda sanatooriumi juhatuselt ja administratsioonilt seletust kõigis sanatooriumi tegevusse puutuvates küsimustes.

6. Osanikud on kohustatud:

1) tasuma sisseastumismaksu osanike üldkoosoleku poolt kindlaksmääratud suuruses ja tähtajaks;

2) täitma osanike üldkoosoleku poolt vastuvõetud otsuseid.

III Osanike üldkoosolek

7. Kolhoosidevahelise sanatooriumi «Narva-Jõesuu» kõrgemaks organiks on osanike üldkoosolek.

8. Igal osanikul on õigus saata osanike üldkoosolekule üks volinik, kes on volitatud: kolhoosides juhatuse poolt, teistes organisatsioonides aga vastavalt juhatuse, direktori, mõne muu vastava organi või ametiisiku poolt.

9. Osanike üldkoosoleku kutsub kokku sanatooriumi juhatus üks kord nelja aasta jooksul. Osanike erakorralisi üldkoosolekuid võidakse kokku kutsuda vastavalt vajadusele vähemalt 50% osanike nõudmisel või juhatuse otsusel.

10. Osanike üldkoosolek on otsustusvõimeline, kui sellest võtab osa vähemalt 50% osanike üldarvust.

11. Osanike üldkoosolek:

1) määrab kindlaks sisseastumismaksu suuruse ja selle tasumise korra;

2) kinnitab sanatooriumi laiendamise plaanid;

3) määrab kindlaks sanatooriumi töötajate töötasustamise tingimused vastavalt kehtivale korrale;

4) määrab kindlaks osanike kohustused, mis on seotud sanatooriumi edasise laiendamise ja majandamisega;

5) valib sanatooriumi juhatuse ja revisjonikomisjoni ning määrab kindlaks nende ülesanded;

6) kuulab ära sanatooriumi juhatuse ja revisjonikomisjoni aruanded;

7) otsustab juhatuse ettepanekul osanike vastuvõtmise ja väljaastumise küsimusi.

12. Osanike üldkoosoleku otsused, välja arvatud sanatooriumi likvideerimise küsimus, võetakse vastu lihthäälteenamusega. Otsus sanatooriumi likvideerimise kohta loetakse vastuvõetuks, kui selle poolt on hääletanud vähemalt $^2/_3$ osanike üldarvust.

IV Juhatus

13. Juhatuse valib osanike üldkoosolek neljaks aastaks 7-liikmelises koosseisus. Juhatus valib oma liikmete hulgast esimehe vähemalt $^2/_3$ häälteenamusega. Vajaduse korral võib osanike üldkoosolek juhatuse liikmeid enne tähtaega kohustustest vabastada ja nende asemele uusi valida.

14. Juhatus, juhindudes osanike üldkoosoleku otsustest:

1) kinnitab sanatooriumi ehituse ja kapitaal- ning jooksva remondi aastaplaanid, aasta finantsplaanid ja aastabilansi;

2) kinnitab sanatooriumi töötajate koosseisu ning nende palgamäärad;

3) kinnitab sanatooriumi kasutamise ja tuusikute eraldamise korra ning tuusikute hinnad;

4) kinnitab sanatooriumi juhataja — peaarsti poolt esitatud preemiad, mis määratakse sanatooriumi koosseisulistele töötajatele sanatooriumifondist;

5) määrab ametisse ja vabastab ametist kooskõlas kehtiva seadusandlusega sanatooriumi juhataja-peaarsti, juhataja asetäitja majanduse alal ja pearaamatupidaja;

6) kinnitab käibevahendite ja materiaalsete väärtuste normatiivid;

7) esitab osanike üldkoosolekule kinnitamiseks sanatooriumi laiendamise plaanid;

8) kutsub kokku osanike üldkoosolekud;

9) täidab teisi käesolevast põhikirjast tulenevaid kohustusi.

15. Juhatuse koosolekud kutsutakse kokku vastavalt vajadusele ja nad on otsustusvõimelised, kui nendest võtab osa vähemalt $^2/_3$ juhatuse liikmetest. Juhatuse koosolekul otsustatakse küsimused lihthäälteenamusega.

Juhatuse koosolekud kutsub kokku juhatuse esimees.

V Sanatooriumi juhataja-peaarst

16. Sanatooriumi administratiiv-majanduslikku tegevust juhib ja selle tegevuse eest vastutab sanatooriumi juhataja-peaarst, kelle määrab ametisse juhatus.

17. Sanatooriumi juhataja-peaarst, juhindudes oma tegevuses

kehtivast meditsiinialasest seadusandlusest, käesolevast põhikirjast, osanike üldkoosoleku ja juhatuse otsustest:

1) töötab välja ja esitab juhatusele kinnitamiseks sanatooriumi ehituse ja kapitaal- ning jooksva remondi aastaplaanid, aasta finantsplaanid, aastabilansi, sanatooriumi töötajate koosseisu ning palgamäärad;

2) organiseerib sanatooriumi majandamist, kinni pidades kehtivatest meditsiinialastest ohutustehnika ja töötervishoiu eeskirjadest, samuti ravialuste meditsiinilist teenindamist;

3) töötab välja ja esitab juhatusele kinnitamiseks sanatooriumi kasutamise ja tuusikute eraldamise korra ning realiseerib tuusikuid vastavalt juhatuse poolt kinnitatud plaanile;

4) kehtestab sanatooriumi sisekorra-, ravi- ja kultuurilise ning meditsiinilise teenindamise eeskirjad ning toitlustamise ja muu teenindamise normatiivid;

5) võtab tööle ja vallandab kooskõlas kehtiva seadusandlusega sanatooriumi töölisi ja teenistujaid, välja arvatud ametiisikud, keda määrab ametisse juhatus;

6) esitab sanatooriumi tegevuse kohta — kolhoosidevahelistele organisatsioonidele kehtestatud korras riiklikku aruandlust, samuti esitab juhatusele aruandeid sanatooriumi tegevuse kohta juhatuse poolt kehtestatud korras ja tähtaegadel;

7) organiseerib sanatooriumi osanike üldkoosoleku ja juhatuse otsuste täitmist;

8) annab välja volitusi materiaalsete väärtuste ja rahaliste vahendite vastuvõtmiseks.

18. Sanatooriumi juhataja-peaarst esindab sanatooriumi teistes asutustes ja organisatsioonides, teostab sanatooriumi nimel tehinguid ja kasutab sanatooriumi rahalisi vahendeid vastavalt juhatuse poolt kinnitatud finantsplaanile.

19. Sanatooriumi juhatajal-peaarstil on õigus:

1) anda käskkirju;

2) määrata sanatooriumi töötajatele seaduses ettenähtud ergutusi ja distsiplinaarkaristusi;

3) sanatooriumi sisekorra eeskirjade rikkumise juhtudel lühendada ravialuse sanatooriumis viibimise aega — kasutamata jäänud aja eest tuusiku hinda tagasi maksmata.

VI Revisjonikomisjon

20. Revisjonikomisjoni valib osanike üldkoosolek neljaks aastaks 5-liikmelises koosseisus. Revisjonikomisjon valib lihthäälteenamusega oma liikmete hulgast esimehe. Revisjonikomisjoni esimees ja komisjoni liikmed ei või olla üheaegselt sanatooriumi töötajad.

21. Revisjonikomisjon juhindub oma töös kehtivast seadus-

andlusest, käesolevast põhikirjast, volinike üldkoosoleku ja juhatuse otsustest.

22. Revisjonikomisjon revideerib sanatooriumi finants-majanduslikku tegevust vähemalt üks kord aastas ja esitab revideerimisakti ühes omapoolsete ettepanekutega sanatooriumi juhatusele. Vajaduse korral võib revisjonikomisjon kutsuda revideerimisest osa võtma spetsialiste, kes ei kuulu revisjonikomisjoni koosseisu.

23. Revideerimisel on revisjonikomisjonil õigus nõuda kõigilt sanatooriumi töötajatelt vajalike dokumentide ja andmete esitamist ning seletusi, samuti revideerida ladusid, kassat ja teisi materiaalseid väärtusi.

24. Revideerimise aja eest tasutakse revisjonikomisjoni esimehele ja liikmetele ning revideerimisest osavõtnud spetsialistidele juhatuse poolt määratud korras ja suuruses.

VII Vahendid

25. Kolhoosidevahelise sanatooriumi «Narva-Jõesuu» vahenditeks on:

1) sanatooriumi hooned, ehitised ja inventar;
2) osanike sisseastumismaksud;
3) osanike poolt vastavalt osanike üldkoosoleku otsustele tehtud eraldised;
4) sanatooriumi majandamisest saadavad kasumid;
5) muud sanatooriumi tulud ja tema kontole laekuvad summad.

26. Sanatooriumil on põhikirjafond, amortisatsioonifond, vastavalt sanatooriumi juhatuse poolt kindlaksmääratud korrale kasutatav sanatooriumifond ja teised kehtiva seadusandluse kohaselt moodustatud fondid.

27. Sanatooriumi põhitegevuse ja kapitaalmahutuste vabu rahalisi vahendeid hoitakse riigipanga kohalikus osakonnas avatavatel pangakontodel.

Kõiki sanatooriumi vahendeid kasutab esimese allkirja õigusega sanatooriumi juhataja-peaarst, tema äraolekul tema asetäitja, ja teise allkirja õigusega — pearaamatupidaja.

VIII Kasum ja kahjum

28. Kolhoosidevahelise sanatooriumi «Narva-Jõesuu» tegevusest saadav kasum ei kuulu osanike vahel jagamisele. Kasumit kasutatakse sanatooriumi laiendamiseks ja sisustamiseks vastavalt juhatuse otsusele, kusjuures osa kasumist, kuid mitte üle 15%, võib juhatus eraldada sanatooriumifondi.

29. Sanatooriumi tegevusest saadav kahjum kaetakse osanike arvel vastavalt osanike üldkoosoleku otsusele.

IX Tegevuse lõpetamine

30. Kolhoosidevahelise sanatooriumi «Narva-Jõesuu» tegevus lõpetatakse osanike üldkoosoleku otsuse alusel, mille kinnitab Eesti NSV Ministrite Nõukogu.

31. Sanatooriumi tegevuse lõpetamise puhul tagastatakse osanikele sisseastumismaksud ja hiljem tehtud eraldised. Ülejäänud varad osanike vahel jagamisele ei kuulu ja nende kasutamise otsustab Eesti NSV Ministrite Nõukogu.

2. Tarbijate kooperatiivid

TARBIJATE KOOPERATIIVI NÄIDISPÕHIKIRI

(Kinnitatud NSV Liidu RKN-i ja ÜK(b)P KK 25. jaanuari 1939. a. määrusega nr. 137. Avaldatakse koos muudatuste ja täiendustega, mis kinnitati Tarbijate Kooperatiivide Keskliidu Nõukogu 3. korralisel koosolekul märtsis 1957 ning tarbijate kooperatsiooni volinike V ja VI kongressil ja Tarbijate Kooperatiivide Keskliidu Nõukogu 2. koosolekul aprillis 1959)

(Väljavõte)

Tarbijate kooperatsioon on ühiskondlik ja majanduslik massiorganisatsioon, mille tähtsus masside kommunistlikku ülesehitustöösse kaasatõmbamise, kommunistliku kasvatuse ja ühiskondliku omavalitsuse kooli ühe vormina kommunistliku ühiskonna ehitamise perioodil suureneb.

Tarbijate kooperatsioon peab aktiivselt osa võtma kommunismi ehitamisest, laiendama majanduslikke sidemeid linna ja maa vahel, kogu oma mitmekülgse ühiskondliku ja majandusliku tegevusega kaasa aitama elanikkonna materiaalse heaolu ja kultuuriliste ning elukondlike tingimuste tõusule.

I Üldeeskirjad

1. ..... Tarbijate Kooperatiiv on ..... Vabariigis ..... rajoonis ..... (asustatud punktides) elavate kodanike — kolhoosnikute, tööliste, teenistujate vabatahtlik ühing.

Tarbijate kooperatiiv seab oma ülesandeks liikmete jõudude ja vahenditega ning omaalgatuse ja omavalitsuse alusel arendada ja täiustada kooperatiivset kaubandust, rahuldada kooperatiivi liikmete ja elanikkonna vajadusi rahvatarbekaupade järele ning kolhoose — majandusliku sihitusega kaupade osas; organiseerida põllumajandussaaduste ja tooraine kokkuostu ning kolhooside ja kolhoosnikute põllumajandussaaduste ülejääkide turustamist, laiendada koostööd sovhoosidega, kolhoosidega ja kolhoosidevaheliste ühendustega ning sellega aidata kaasa põllumajanduse eda-

sisele tõusule; arendada ühiskondlikku toitlustamist, leivaküpsetamist ja teisi alasid elanikkonna elukondlike vajaduste rahuldamiseks.

2. Nimetatud ülesannete täitmiseks tarbijate kooperatiiv:

a) avab kauplusi, restorane, teemaju, sööklaid, leivatehaseid ja teisi tootmisettevõtteid tarbijate kooperatiivi liikmete ning elanikkonna elukondlikuks teenindamiseks;

b) ostab nõudmise tundmaõppimise alusel kaupu riiklikelt ja kooperatiivsetelt organisatsioonidelt ning ettevõtetelt;

c) organiseerib kokkuostetud põllumajandussaaduste vastuvõtu-, sorteerimis- ja säilituspunkte ning ettevõtteid nende saaduste töötlemiseks.

3. Tarbijate kooperatiivi töö toimub liikmete omaalgatuse ja initsiatiivi arendamise põhjal, isemajandamise ja kehtestatud hindadest range kinnipidamise alusel. Kogu tarbijate kooperatiivi töö tugineb majandus- ja finantsplaanile, mis koostatakse vastavalt kõrgemalseisva kooperatiivse liidu poolt antud ülesannetele ja kinnitatakse tarbijate kooperatiivi liikmete üldkoosolekul (volinike koosolekul).

Arvestus ja aruandlus tarbijate kooperatiivis toimub Tarbijate Kooperatiivide Keskliidu poolt kehtestatud korras ja vormide järgi.

4. Tarbijate kooperatiivil on juriidilise isiku õigused, tal on oma vara ja rahalised vahendid, mis on vajalikud majandustegevuseks; ta avab NSV Liidu Riigipanga asutustes rahaliste vahendite hoiuarved, kasutab kehtestatud korras riiklikku krediiti, sõlmib lepinguid organisatsioonide, ettevõtete, asutuste ja kodanikega, võtab endale kohustusi ja tegutseb teisel viisil vastavalt käesolevas põhikirjas toodud eesmärkidele ning ülesannetele; kannab varalist vastutust endale võetud kohustuste eest.

Tarbijate kooperatiivil on õigus seadusega ettenähtud korras omandada ja võõrandada varasid, ehitada ja sisustada kauplusi, ladusid ning ettevõtteid, omandada ja ekspluateerida transpordivahendeid, anda välja volitusi, esitada hagisid ja esineda kostjana kohtu- ja arbitraažiorganites.

5. Tarbijate kooperatiiv on ..... Tarbijate Kooperatiivide ..... Liidu liige ning võib olla ka teiste ühiskondlike organisatsioonide liikmeks.

6. Tarbijate kooperatiivi juhatus asub

.....

7. Tarbijate kooperatiivil on oma nimetusega pitsat.

II Liikmetest

8. Tarbijate kooperatiivi liikmeks võivad olla mõlemast soost kodanikud, kes on saanud 16-aastaseks.

9. Iga kodanik, kes soovib astuda tarbijate kooperatiivi liikmeks, esitab pärast põhikirjaga tutvumist juhatusele avalduse tarbijate kooperatiivi liikmeks astumiseks.

10. Tarbijate kooperatiivi liikmeks vastuvõtmine toimub juhatuse poolt. Kooperatiivi liikmeks vastuvõtmisest keeldumise korral juhatuse poolt võib esitada kaebuse liikmete üldkoosolekule (volinike koosolekule).

11. Iga tarbijate kooperatiivi liikmeks astuja maksab 30 kopikat sisseastumismaksu ja .... rubla osamaksu.

Osamaksu suurus määratakse kindlaks liikmete üldkoosolekul või volinike koosolekul, võttes arvesse kohalikke olusid ja pidades silmas maaelanikkonna laialdast kaasatõmbamist tarbijate kooperatsiooni.

Liikmeks astuja saab kooperatiivi liikme õigused sisseastumismaksu tasumise momendist. Sisseastumismaksu ei tagastata.

15. Tarbijate kooperatiivi liige on kohustatud:

a) kinni pidama tarbijate kooperatiivi põhikirjast, täitma tarbijate kooperatiivi liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) ning piirkondlike koosolekute otsuseid;

b) hoidma ja kaitsma kooperatiivset vara, aktiivselt osa võtma tarbijate kooperatiivi tööst ja tema tegevuse juhtimisest, kaasa aitama kooperatiivse majanduse parandamisele ja tugevdamisele;

c) õigeaegselt tasuma osamaksu.

16. Tarbijate kooperatiivi liikmel on õigus:

a) osa võtta liikmete üldkoosolekust otsustava hääleõigusega kõigi tarbijate kooperatiivi tegevust puudutavate küsimuste arutamisel;

b) valida ja olla valitud juhatusse ja kontroll-revisjonikomisjoni, tarbijate kooperatiivi ja selle liidu, mille liikmeks on tarbijate kooperatiiv, volinike koosseisu, samuti ka kaupluse- ja sööklakomisjonide ning tarbijate kooperatiivis moodustatud kooperatiivkontrolli komisjonide (tootmisettevõtete juures) koosseisu;

c) esitada tarbijate kooperatiivi juhatuse kaudu arutamiseks liikmete üldkoosolekul (volinike koosolekul) tarbijate kooperatiivi tegevuse parandamisele suunatud küsimusi;

d) nõuda erakorralise liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) kokkukutsumist;

e) kasutada eeliskorras, võrreldes mitteliikmetega, tarbijate kooperatsiooni ettevõtete ja kõrgemalseisvate tarbijate kooperatsiooni organisatsioonide teenuseid elanikkonna elukondliku teenindamise alal (lasteaiad ja -sõimed, pioneerilaagrid, puhkekodud, sanatooriumid, rõivaste ja jalatsite õmblus- ning remonditöökojad, laenutuspunktid jt.);

f) kasutada eelisõigust, võrreldes mitteliikmetega, kaupade ostmisel tarbijate kooperatiivi kauplustest. Eeliskorras

kooperatiivi liikmetele müüdavad kaubad eraldatakse tarbijate kooperatiivi juhatuse otsusega;

g) kasutada eelisõigust, võrreldes mitteliikmetega, tarbijate kooperatsiooni õppeasutustesse astumisel.

17. Iga tarbijate kooperatiivi liige kannab vastutust tarbijate kooperatiivi kohustuste eest põhikirjalise osamaksu ulatuses.

18. Osamaksu edasiandmine pole lubatud. Tarbijate kooperatiivi liikme surma puhul läheb tema osamaks üle perekonnaliikmeile seadusega kindlaksmääratud pärimiskorras.

Tarbijate kooperatiivi liikme elukoha muutmisel viiakse tema osamaks tarbijate kooperatiivi juhatuse poolt üle uue elukoha järgi 10 päeva jooksul, arvates talongi (nõudelehe) saamisest selle tarbijate kooperatiivi juhatusele, kuhu liige ümber asus.

Mingisuguseid tarbijate kooperatiivi liikme vastu esitatud nõudmisi ei või pöörata osamaksudele, mis on laekunud tarbijate kooperatiivi käsutusse.

19. Tarbijate kooperatiivi liikmete suhtes, kes rikuvad tarbijate kooperatiivi põhikirja ja üldkoosoleku otsuseid, võetakse tarvitusele ühiskondliku mõjutamise abinõud (hoiatus, ühiskondlik laitus). Tarbijate kooperatiivi liikmeid, kes ei paranda end pärast ühiskondliku mõjutamise abinõude tarvituselevõttu ning jätkavad põhikirja ja üldkoosoleku otsuste rikkumist, võib äärmise abinõuna välja heita tarbijate kooperatiivi liikmeskonnast.

Tarbijate kooperatiivi liikmeskonnast väljaheitmine võib toimuda ainult liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) otsusel, millest võtab osa vähemalt $^3/_4$ liikmete (volinike) üldarvust. Liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) protokollis tuleb tingimata näidata koosolekust osavõtnud tarbijate kooperatiivi liikmete arv ja väljaheitmise poolt hääletanute arv.

Igal tarbijate kooperatiivi liikmel on tema liikmeskonnast väljaheitmise otsuse peale õigus edasi kaevata kõrgemalseisvale tarbijate kooperatiivide liidule. Kaebused väljaheitmise kohta lahendab liit tingimata kaebaja ja tarbijate kooperatiivi juhatuse esimehe juuresolekul.

Vaieldamatult heidetakse tarbijate kooperatiivi liikmeskonnast välja need liikmed, kes ostavad kaupa mitte oma tarbeks, vaid spekulatsiooniks.

20. Tarbijate kooperatiivi liikmeil on õigus lahkuda tarbijate kooperatiivist. Lahkumisel kuulub osamaks tagastamisele kolmekuulise tähtaja jooksul pärast liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) poolt tarbijate kooperatiivi selle aasta aruande läbivaatamist ja kinnitamist, mille jooksul liige esitas lahkumisavalduse.

III Tarbijate kooperatiivi tegevuse juhtimine

A. TARBIJATE KOOPERATIIVI LIIKMETE ÜLDKOOSOLEK (VOLINIKE KOOSOLEK) JA LIIKMETE PIIRKONDLIKUD KOOSOLEKUD

21. Tarbijate kooperatiivi kõrgeimaks juhtivaks organiks on liikmete üldkoosolek või volinike koosolek.

Mitme punkti elanikkonda teenindavates, samuti ka liikmete arvu poolest suurtes tarbijate kooperatiivides, kus liikmete üldkoosoleku kokkukutsumine on raskendatud, on kõrgeimaks juhtivaks organiks liikmete piirkondlikel koosolekutel kaheks aastaks valitavate volinike koosolek.

22. Piirkondlikud koosolekud on üheks peamistest vormidest kõigi tarbijate kooperatiivi liikmete kaasatõmbamisel aktiivseks osavõtuks tarbijate kooperatiivi tööst ja juhtimisest.

Piirkondlikud koosolekud kutsutakse tarbijate kooperatiivi juhatuse poolt kokku liikmete elukoha järgi mitte harvemini kui kaks korda aastas.

Tarbijate kooperatiivi piirkondlikud koosolekud:

a) vaatavad läbi tarbijate kooperatiivi juhatuse, kontroll-revisjonikomisjoni, kaupluste, sööklate ja teemajade juhatajate, kaupluse-, söökla- ja teiste komisjonide ning volinike aruanded;

b) arutavad tarbijate kooperatiivi töö parandamiseks ja tema majanduse kindlustamiseks juhatusele antavat instruktsiooni ning teisi tarbijate kooperatiivi tööst tulenevaid küsimusi;

c) valivad lahtisel hääletusel kaheks aastaks: tarbijate kooperatiivi volinikud, antud piirkonna territooriumil asuvate kooperatiivettevõtete juhatajad (kaupluste, restoranide, sööklate, teemajade juhatajad) ning kaupluse-, söökla-komisjonide ja tootmisettevõtete juures asuvate kooperatiivkontrolli komisjonide liikmed; otsustavad kaupluste, sööklate, restoranide, teemajade ja kooperatiivi liikmete elukondliku teenindamise ettevõtete juhatajate (direktorite) töölt vabastamise küsimusi. Tarbijate kooperatiivi liikmete piirkondliku koosoleku otsus nimetatud töötajate vallandamise kohta on lõplik;

d) valivad lahtisel hääletusel tarbijate kooperatiivi volinikud tarbijate kooperatiivi volinike koosoleku poolt kindlaksmääratud esindusnormi piires.

Volinike koosolekute vahelisel perioodil jälgivad volinikud tarbijate kooperatiivi liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) instruktsioonide täitmist, organiseerivad ja kontrollivad komisjonide tegevust, korraldavad tööd elanikkonna koopereerimise ja osamaksude kogumise alal.

Suurtes asustatud punktides luuakse volinikele pandud töö korraldamiseks volinike grupid.

Volinike väljalangemisel valitakse nende asemele uued volinikud. Piirkondlik koosolek on otsustusvõimeline, kui kohal on vähemalt pool antud piirkonna territooriumil elunevatest tarbijate kooperatiivi liikmetest.

23. Tarbijate kooperatiivi liikmete üldkoosolek (volinike koosolek):

a) võtab vastu põhikirja, teeb selles muudatusi ja täiendusi, määrab kindlaks tarbijate kooperatiivi volinike valimise normi, lähtudes selle organi esinduslikkuse kindlustamise ülesannetest, samuti lahendab tarbijate kooperatiivi liitmise ja jaotamise küsimuse;

b) valib kinnisel (salajasel) hääletusel 2 aastaks tarbijate kooperatiivi juhatuse liikmed ja juhatuse esimehe ning kontroll-revisjonikomisjoni liikmed ja esimehe. Tarbijate kooperatiivi juhtivate ja kontrollivate organite valimisel peetakse kinni nende koosseisu süstemaatilise uuendamise ja juhtijate sobivuse põhimõttest;

c) kinnitab instruktsiooni juhatusele, milles määratakse kindlaks põhilised abinõud tarbijate kooperatiivi töö parandamiseks;

d) vaatab läbi kaebused juhatuse keeldumise kohta tarbijate kooperatiivi liikmeks vastuvõtmisel ja otsustab kooperatiivi liikme väljaheitmise küsimuse;

e) vaatab läbi ja kinnitab tarbijate kooperatiivi majandusliku tegevuse kvartali- ning aastaplaanid, kulude ja tulude eelarved, ehituse ja kapitaalremondi plaanid, samuti ka ehitiste ja muude põhivahendite omandamise ja müügi küsimused. Kehtestab soodustused tarbijate kooperatiivi liikmetele elukondliku teenindamise ettevõtete teenuste kasutamisel;

f) otsustab uute kaubanduslike ja muude ettevõtete avamise ja olemasolevate sulgemise küsimused;

g) vaatab läbi ja kinnitab tarbijate kooperatiivi kvartali- ja aastaaruanded ning kontroll-revisjonikomisjoni otsuse nende kohta;

h) annab hinnangu juhatuse ja kontroll-revisjonikomisjoni töö kohta;

i) kinnitab kasumi jaotuse ja kahjumi katmise korra;

j) vaatab läbi kaebused juhatuse ja kontroll-revisjonikomisjoni ebaõige tegevuse kohta ning teeb vastavad otsused;

k) otsustab tarbijate kooperatiivi valitud isikute vastutuselevõtmise küsimuse väärnähete eest töös ja põhikirja rikkumise eest;

l) tühistab halva töö korral juhatuse ja kontroll-revisjoniko-

misjoni volitused enne tähtaega kas kogu koosseisul või üksikuil liikmeil;

m) hea töö korral kinnitab preemiad tarbijate kooperatiivi juhatuse esimehele ja juhatuse ning kontroll-revisjonikomisjoni liikmeile, samuti ka kooperatiivi töötajaile; määrab ergutuspreemiad kultuur-heaolufondi summadest (puhkekodude ja sanatooriumide tuusikute, rahaliste preemiate ja hinnaliste kingituste näol) nendele liikmetele, kes aktiivselt võtsid osa kooperatiivi tööst.

24. Tarbijate kooperatiivi liikmete üldkoosolek (volinike koosolek) kutsutakse kokku juhatuse poolt vähemalt üks kord aastas.

27. Liikmete üldkoosolek (volinike koosolek) on otsustusvõimeline vähemalt $^3/_4$ liikmete (volinike) osavõtu korral.

28. Liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) otsused võetakse vastu lihthäälteenamusega.

B. TARBIJATE KOOPERATIIVI JUHATUS

30. Tarbijate kooperatiivi tegevuse juhtimiseks valib liikmete üldkoosolek (volinike koosolek) kaheks aastaks 7—9-liikmelise juhatuse, sealhulgas juhatuse esimehe.

31. Valituteks loetakse kandidaadid, kelle poolt hääletas üle poole koosolekust osavõtnud tarbijate kooperatiivi liikmetest (volinike koosolekul — volinikest).

32. Tarbijate kooperatiivi juhatus on tarbijate kooperatiivi täidesaatvaks organiks, kes viib ellu kõik liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) otsused ja vastutab üldkoosoleku ning kõrgemate kooperatiiv-organisatsioonide ees kogu tarbijate kooperatiivi töö eest.

Juhatus töötab instruktsiooni alusel, mis on kinnitatud liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) poolt.

Juhatuse esimees võib teha ainuisikulisi otsuseid tarbijate kooperatiivi majandusliku tegevuse jooksvates operatiivküsimustes. Nende küsimuste ringi määrab kindlaks kooperatiivi juhatus. Juhatuse esimees kannab personaalset vastutust tema poolt tehtud otsuste õigsuse ja nende elluviimise eest.

33. Juhatus sõlmib lepinguid, annab tarbijate kooperatiivi nimel ja asjus välja kohustusi ja volikirju, hoiab tarbijate kooperatiivile kuuluvat vara ja täidab muid ülesandeid, mis on ette nähtud tarbijate kooperatiivi põhikirjas ja juhatuse instruktsioonis.

37. Kõik tarbijate kooperatiivi poolt väljaantavad rahalised dokumendid ja kohustused (lepingud, volitused jm.) on kehtivad ainult tarbijate kooperatiivi juhatuse esimehe ja raamatupidaja (arvepidaja) allkirjaga.

38. Juhatuse esimehe kestva eemalviibimise puhul (haigus, puhkus, kestev lähetus) antakse allkirjaõigus rahaliste dokumen-

tide ja kohustuste osas tarbijate kooperatiivi juhatuse aseesimehele, mille kohta peab olema juhatuse eriotsus.

39. Kõik tarbijate kooperatiivi tegevusest tulenevad kulutused tehakse vastavuses liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) poolt kinnitatud tulude ja kulude eelarvega.

40. Tarbijate kooperatiivi juhatus kannab vastutust temale usaldatud tarbijate kooperatiivi vara ja vahendite puutumatuse ning oma tegevuse ja korralduse õigsuse eest.

V Tarbijate kooperatiivi varalised vahendid

49. Tarbijate kooperatiivi majandusliku aluse moodustab tarbijate kooperatiivi kooperatiivne sotsialistlik omand (ettevõtted, hooned, ehitised, transpordivahendid, kaubad, seadmed, inventar, rahalised vahendid jt.).

Tarbijate kooperatiivi vara kaitseb seadus.

Tarbijate kooperatiivi omavahendite allikateks on:

a) tarbijate kooperatiivi liikmete sisseastumismaksud;
b) osamaksud;
c) kasum majanduslikust tegevusest;
d) muud vahendid, mis ei kuulu tagastamisele.

50. Tarbijate kooperatiivi omavahendid jagunevad järgmisteks fondideks:

a) põhifond;
b) osamaksufond;
c) erifondid.

51. Põhifondi arvatakse:

a) sisseastumismaksud;
b) kasumieraldised kindlaksmääratud ulatuses;
c) muud iseloomult mittetagastatavad sissetulekud.

52. Osamaksufond koosneb tarbijate kooperatiivi liikmete osamaksudest.

53. Tarbijate kooperatiivi erifondid moodustatakse Tarbijate Kooperatiivide Keskliidu juhenditega kindlaksmääratud otstarbel ja korras.

54. Tarbijate kooperatiiv kasutab krediiti seadusega ettenähtud korras.

55. Igal aastal tarbijate kooperatiivi aastaaruande ja bilansi kinnitamisel jaotab liikmete üldkoosolek (volinike koosolek) tarbijate kooperatiivi kasumi.

56. Pärast tulumaksu mahaarvamist jaotatakse kasum liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) poolt järgmiselt:

a) tarbijate kooperatiivi liikmeile osakasuks nende osamaksudelt, kuid mitte üle 20% kasumisummast, mis tarbijate kooperatiivi liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) otsusel võidakse suunata ühiskondlike ergutusvormide arendamiseks; elukondliku teenindamise ettevõtete (pesumajade, las-

teaedade ja -sõimede, juuksuritöökodade, pioneerilaagrite jt.) ehitamine ja nende töö organiseerimine tarbijate kooperatiivi liikmete vajaduste rahuldamiseks;

b) oma liidule — tarbijate kooperatiive teenindavate ettevõtete (laod, leivatööstused jne.) organiseerimiseks ja sisustamiseks ning autotranspordi soetamiseks;

c) lasteaedade ja -sõimede ning punanurkade organiseerimiseks ja muude kultuur-elutarbeliste ürituste korraldamiseks tarbijate kooperatiivi liikmete jaoks;

d) tarbijate kooperatiivi kaadri ettevalmistamiseks;

e) preemiaks tarbijate kooperatiivi parimaile töötajaile ja tuusikute muretsemiseks puhkekodudesse ning sanatooriumidesse liikmetele, kes aktiivselt võtavad osa kooperatiivi tööst;

f) ülejäänud osa kasumist suunatakse põhifondi ja eraldisteks teistesse erifondidesse kõrgemalseisvate kooperatiivorganisatsioonide poolt soovitatud määral.

57. Kahjumid aastaaruande järgi kaetakse tarbijate kooperatiivi põhifondist.

58. Juhul kui tarbijate kooperatiivi põhifondist ei jätku aastaaruande järgi ilmnenud kahjumite katmiseks, võib kahjumite ülejäänud osa katmiseks kasutada osamaksufondi.

59. Liikmete üldkoosolek (volinike koosolek) määrab kindlaks nii tarbijate kooperatiivi osamaksude kui ka põhifondi taastamise korra ja tähtajad juhul, kui aastaaruande järgi ilmnenud kahjumid kaetakse nende fondide arvel.

VI Tarbijate kooperatiivi tegevuse lõpetamine

60. Tarbijate kooperatiiv lõpetab oma tegevuse liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) otsusel seadusega kehtestatud korras.

EESTI TARBIJATE KOOPERATIIVIDE VABARIIKLIKU LIIDU PÕHIKIRI

(Vastu võetud ETKVL-i Nõukogu koosolekul 21.—22. mail 1959. a. Täiendatud ja muudetud ETKVL-i Nõukogu koosolekul 25. aprillil 1963. a. ja Eesti NSV tarbijate kooperatsiooni VII kongressil 18. juunil 1966. a.)

(Väljavõte)

I Üldeeskirjad

1. Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklik Liit (ETKVL) ühendab Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi rajoonide tarbi-

jate kooperatiivide liite, rajoonide tarbijate kooperatiive ja ETKVL-ile otsealluvaid tarbijate kooperatiive.

Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklik Liit on Eesti NSV tarbijate kooperatsiooni juhtivaks keskuseks.

Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklik Liit juhib ja suunab vabariigi tarbijate kooperatsiooni organisatsioonide tööd nii organisatsioonilise kui ka majandusliku tegevuse suhtes, lähtudes selle juures juhtimise demokraatlikest põhimõtetest, mis põhinevad tarbijate kooperatiividesse ühinenud töötajate laialdasel endaalgatusel ja loomingulisel aktiivsusel.

Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu põhilisteks ülesanneteks on: nõukogude kooperatiivkaubanduse igakülgne arendamine, majanduslike sidemete laiendamine linna ja maa vahel; kooperatiivide liikmete ja teiste töötajate kasvavate vajaduste rahuldamine rahvatarbekaupade osas ning kolhooside vajaduste rahuldamine majandusliku sihitusega kaupade osas; põllumajandussaaduste ja toorainete varumise organiseerimine vabariigis, kooperatiivide liikmete, kolhoosnikute ja kolhooside abistamine põllumajandussaaduste ja toorainete ülejääkide turustamisel nii komisjoni kui ka muus korras; toidukaupade, laiatarbe tööstuskaupade, kaubanduslike seadmete, inventari ja taara tootmise laiendamine kohalike toorainete maksimaalse kasutamise baasil; kooperatiivide liikmete ja maaelanikkonna hulgas tarbijate kooperatsiooni kohta leninismi ideede propageerimine.

Kooperatiivide liikmetele kultuur-elukondlike ürituste läbiviimine.

2. Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklik Liit:

a) kinnitab rajoonide tarbijate kooperatiivide liitude, rajoonide tarbijate kooperatiivide ja otsealluvate tarbijate kooperatiivide moodustamise;
b) suunab ja planeerib kehtestatud korra kohaselt vabariigi tarbijate kooperatsiooni finants-majanduslikku tegevust;
c) kindlustab vabariigi tarbijate kooperatsiooni süsteemile määratud finants-majandusliku tegevuse plaanide täitmise; organiseerib rajoonide tarbijate kooperatiivide liitude, rajoonide tarbijate kooperatiivide ja otsealluvate tarbijate kooperatiivide tööd kaubakäibe, varumise ja teiste majanduslike tegevusharude arendamisel, kaubanduskultuuri tõstmisel, uue tehnika ja kõige eesrindliku juurutamisel kõigis kooperatsiooni tegevusharudes;
d) kontrollib ja revideerib tema koosseisu kuuluvate rajoonide tarbijate kooperatiivide liitude, rajoonide tarbijate kooperatiivide ja otsealluvate tarbijate kooperatiivide tegevust, tagab kooperatiivse omandi kaitset; teostab kontrolli partei ja valitsuse otsuste, Tsentrosojuzi ja tarbijate kooperatsiooni kongresside määruste täitmise üle;
e) määrab kindlaks ja arendab otseseid lepingulisi sidemeid ko-

operatiivorganisatsioonide ja tööstuse vahel. Taotleb tootmise igakülgset suurendamist, tööstuses toodetavate kaupade sortimendi laiendamist ja kvaliteedi tõstmist ning nende kaupade suunamist tarbijate kooperatsiooni käibesse;

f) töötab välja ja esitab Tsentrosojuzile, tööstusele ja plaaniorganitele avaldused ja tellimised, mis on vajalikud teenindatava elanikkonna ja vabariigi kolhooside nõudluse rahuldamiseks;

g) sõlmib lepinguid riiklike ja kooperatiivsete organisatsioonide, asutuste ja ettevõtetega tööstus- ja toidukaupade ostmiseks ja müügiks ning organiseerib majanduslike lepingute sõlmimist tarbijate kooperatsiooni alamaastmeliste organisatsioonide poolt;

h) asutab kaubanduslikke ja varumise baase, tootmis- ja transpordiettevõtteid, kombinaate, kontoreid ning teisi ettevõtteid hulgikaubanduse ja varumise teostamiseks, samuti põllumajandussaaduste ning toorainete töötlemiseks ja turustamiseks;

i) töötab välja abinõusid vabariigi tarbijate kooperatsiooni organisatsioonilise ülesehitamise alal;

j) juhib töö organiseerimist ja sotsialistliku võistluse arendamist vabariigi tarbijate kooperatsiooni organisatsioonides; kindlustab töötasu määradest ning töökaitse ja ohutustehnika lepingutest kinnipidamist, rakendab abinõusid kooperatiivse aparaadi lihtsustamiseks ja odavdamiseks vabariigi tarbijate kooperatsiooni kõigis lülides;

k) kutsub kokku kongresse ja nõupidamisi vabariigi tarbijate kooperatsiooni tegevuse küsimustes, kindlustab vastuvõetud otsuste elluviimise;

l) organiseerib vastavalt kooperatiivi põhikirjale elanikkonna koopereerimist tarbijate kooperatiivide liikmeteks;

m) tagab kooperatiivsest demokraatiast ja liikmete õigustest kinnipidamist tarbijate kooperatsiooni organisatsioonide poolt; organiseerib liikmete hulgas massitööd, arendades nende aktiivsust kooperatiivorganisatsioonide ja ettevõtete juhtimise ja tegevuse kontrollimise osas;

n) organiseerib õppeasutusi, kursusi ja teisi õppealaseid üritusi vabariigi tarbijate kooperatsiooni kaadri ettevalmistamiseks ja nende kvalifikatsiooni tõstmiseks;

o) instrueerib tarbijate kooperatsiooni organisatsioone kaubanduse, varumise, tootmistegevuse, finantsala, arvestuse ja kontrolli organiseerimise ning liikmete hulgas massitöö arendamise küsimustes, osutab abi kooperatiivsete organisatsioonide organisatsioonilis-majanduslikul tugevdamisel;

p) lahendab vabariigi tarbijate kooperatsiooni organisatsioonide vahel tekkivaid varalisi vaidlusi;

r) esindab ja kaitseb ilma eri volituseta vabariigi tarbijate kooperatsiooni huvisid riiklikes, sealhulgas ka kohtu- ja arbitraaži-

ning kooperatiivseis ja ühiskondlikes asutustes ja organisatsioonides.

3. Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklikul Liidul on juriidilise isiku õigused ja ta võib teostada kõiki tema tegevuses vajalikke operatsioone ja tehinguid.

Eriti on vabariiklikul liidul õigus: omandada, pantida ja võõrandada iga liiki vara; saada laene ja krediite; anda laene tarbijate kooperatsiooni organisatsioonidele; sõlmida lepinguid riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtetega või organisatsioonidega ning isikutega; organiseerida auto-, hobu- ja veetransporti; asutada seaduses ettenähtud korras koondisi, kaubanduslikke organisatsioone, kontoreid, baase, agentuure, ettevõtteid, kombinaate ja kauplusi; olla liikmeks teistes ühiskondlikes organisatsioonides; rentida ruume ja välja anda volitusi Vabariikliku Liidu nimel ja asjus, hageda ja kosta kohtu- ja arbitraažiorganeis.

Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklikul Liidul on õigus üle anda rajoonide tarbijate kooperatiivide liitudele, rajoonide tarbijate kooperatiividele ja otsealluvatele tarbijate kooperatiividele üksikute oma funktsioonide teostamine.

4. Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklik Liit võib astuda Rahvusvahelise Kooperatiivalliansi ning teiste rahvusvaheliste ühingute ja organisatsioonide liikmeks.

5. Arvepidamine ja aruandlus toimub Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklikus Liidus vastavalt kehtivale seadusandlusele ja Tsentrosojuzi juhenditele.

6. Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklik Liit on Tarbijate Kooperatiivide Keskliidu (Tsentrosojuzi) liige.

7. Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklikul Liidul on oma nimetusega pitsat.

II Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu koosseis, tema liikmete õigused ja kohustused

8. Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu liikmeiks on Eesti NSV rajoonide tarbijate kooperatiivide liidud, rajoonide tarbijate kooperatiivid ja tarbijate kooperatiivid, mis ei allu rajooni tarbijate kooperatiivide liitudele.

9. Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu liikmed võtavad osa vabariikliku liidu asjade valitsemisest oma esindajate kaudu tarbijate kooperatsiooni vabariiklikul kongressil ja Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu nõukogu koosolekuil.

11. Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklik Liit vastutab oma kohustuste eest kogu oma varaga.

Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu liikmed ei kanna Liidu kohustuste eest varalist vastutust.

12. Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu igal liikmel on õigus:

a) kasutada majanduslik-operatiivset ja organisatsioonilist teenindamist kõigi Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu ettevõtete ja asutuste poolt;

b) anda Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu valitsustele (osakondadele), koondistele, kontoreile ja baasidele ülesandeid temale kaupade ostmiseks (müümiseks);

c) osa võtta Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu poolt tööstustega sõlmitavaist lepinguist;

d) esitada Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklikule Liidule arutamiseks oma ettepanekuid kõigis küsimusis, mis kuuluvad Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu otsustamisele; teha kirjalikke avaldusi kõigi Vabariikliku Liidu organite tegevuse kohta ja nõuda nende ettepanekute ja avalduste läbiarutamist Vabariikliku Liidu vastavate organite poolt.

13. Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu uute liikmete vastuvõtmine toimub Vabariikliku Liidu juhatuse otsusel.

III Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu valitsemisorganid

14. Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu valitsemisorganeiks on:

a) tarbijate kooperatsiooni vabariiklik kongress;

b) Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu Nõukogu;

c) Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu juhatus.

A. EESTI TARBIJATE KOOPERATSIOONI VABARIIKLIK KONGRESS

15. Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu kõrgemaks valitsemisorganiks on Eesti tarbijate kooperatsiooni vabariiklik kongress.

16. Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu liikmed — rajoonide tarbijate kooperatiivide liidud, rajoonide tarbijate kooperatiivid ja otsealluvad tarbijate kooperatiivid (käesoleva põhikirja § 8) saadavad tarbijate kooperatsiooni vabariiklikule kongressile oma delegaadid, kes on valitud Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu nõukogu poolt kindlaksmääratud normi kohaselt.

Tarbijate kooperatsiooni vabariikliku kongressi delegaadid valitakse salajasel hääletamisel.

Tarbijate kooperatiivide vabariikliku liidu juhatuse ja revisjonikomisjoni liikmed, kes ei ole kongressi delegaadid, võtavad kongressi tööst osa nõuandva hääleõigusega.

17. Tarbijate kooperatsiooni vabariiklik kongress kutsutakse kokku üks kord nelja aasta jooksul.

Kongressi aja, koha ja kongressil arutusele tulevate küsimuste kohta tuleb Vabariikliku Liidu liikmeile kutsed laiali saata hiljemalt üks kuu enne kongressi päeva.

Kongress loetakse seaduslikuks, kui koos on vähemalt pooled delegaatidest (käesoleva põhikirja § 16).

Kui kongress jääb pidamata kindlaksmääratud arvu delegaatide ilmumata jäämise tõttu, kutsutakse hiljemalt kümne päeva pärast kokku teistkordne kongress, mis loetakse seaduslikuks sõltumatult kokkutulnud delegaatide arvust.

21. Kongressi otsused võetakse vastu lihthäälteenamusega; põhikirja muutmise või täiendamise otsused tuleb vastu võtta vähemalt $^2/_3$ kohalviibivate delegaatide häältega.

B. EESTI TARBIJATE KOOPERATIIVIDE VABARIIKLIKU LIIDU NÕUKOGU

22. Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu nõukogu valitakse tarbijate kooperatsiooni vabariikliku kongressi poolt 4 aastaks.

Nõukogu liikmete ja liikmekandidaatide arv määratakse kongressi poolt.

Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu juhatuse ja revisjonikomisjoni liikmed on nõukogu liikmed.

Nõukogu liikmekandidaadid võtavad nõukogu koosolekutest osa nõuandva hääleõigusega.

Nõukogu koosseisust liikmete väljalangemise korral täiendatakse koosseisu liikmekandidaatide hulgast.

Nõukogu koosolekute vahelistel perioodidel võtavad nõukogu liikmed ja liikmekandidaadid aktiivselt osa kooperatiivorganisatsioonide tööst.

23. Nõukogu koosolekud kutsutakse kokku mitte harvem kui üks kord aastas Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu juhatuse määrusega, vabariikliku liidu revisjonikomisjoni nõudmisel või Keskliidu (Tsentrosojuzi) korraldusel.

Nõukogu koosolek toimub, kui on koos vähemalt $^2/_3$ tema üldisest koosseisust.

Nõukogu koosoleku avamiseks määratud päeval kvoorumi puudumise korral avatakse nõukogu koosolek järgmisel päeval ja loetakse otsusevõimeliseks, kui on kohal pool nõukogu liikmete üldarvust.

24. Eesti tarbijate kooperatsiooni vabariiklike kongresside vaheperioodiks antakse nõukogule kongressi funktsioonid ja õigused kõigi põhikirjas ettenähtud küsimuste otsustamiseks, välja arvatud vabariikliku liidu likvideerimise küsimus.

Iga nõukogu koosoleku läbiviimiseks valib koosolek esimehe ja sekretäri.

Nõukogu määrused võetakse vastu lihthäälteenamusega ja kirjutatakse alla koosoleku esimehe ja sekretäri poolt.

Igal nõukogu liikmel on õigus kirjalikult sisse kanda oma eriarvamist.

C. EESTI TARBIJATE KOOPERATIIVIDE VABARIIKLIKU LIIDU JUHATUS

25. Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu asjade ajamiseks valib kongress neljaks aastaks 11-liikmelise juhatuse, sealhulgas juhatuse esimehe (käesoleva põhikirja § 20 p. «b»).

26. Juhatus on Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu täidesaatvaks organiks ja vastutab kogu tema tegevuse eest.

Juhatuse aseesimehed valitakse juhatuse koosolekul juhatuse liikmete hulgast.

Juhatus ajab kõiki Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu asju, eriti pannakse juhatusele:

a) Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu ja temale alluvate tarbijate kooperatsiooni organisatsioonide esindamine riiklikes, sealhulgas kohtu- ja arbitraaži, kooperatiivseis ja ühiskondlikes asutustes, ettevõtetes ja organisatsioonides;

b) raha, väärtuste ja muu vara vastuvõtmine, väljaandmine ja hoidmine;

c) krediidi hankimine Riigipangast ja teistest NSV Liidu krediidiasutustest, laenude saamine ja andmine;

d) aktide tegemine igasuguse vara rentimise ja omandamise ning Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklikule Liidule kuuluva igasuguse vara võõrandamise ja pantimise kohta;

e) tööstusele avalduste ja tellimiste esitamine; kaupade hankijatega ja ostjatega majanduslike lepingute sõlmimine, võitluse organiseerimine hangitavate kaupade kõrge kvaliteedi, laialdase sortimendi ja komplektsuse eest;

f) arveldus- ja muude arvete avamine ning sulgemine krediidiasutustes;

g) vabariigi tarbijate kooperatsiooni organisatsioonide vahel tekkivate varaliste vaidluste lahendamine;

h) ametiühingute organitega lepingute sõlmimine töökaitse ja ohutustehnika küsimustes; Vabariikliku Liidu teenistujate ja tööliste töölevõtmine ja vallandamine; koos ametiühingute organitega abinõude tarvitusele võtmine vabariigi tarbijate kooperatsiooni ettevõtetes töö ratsionaalseks organiseerimiseks; Vabariikliku Liidu ettevõtete ja asutuste juhtimine ja valitsemine;

i) Vabariikliku Liidu koosseisu kuuluvate rajoonide tarbijate

kooperatiivide liitude ja rajoonide tarbijate kooperatiivide ning alluvate isemajandavate ettevõtete aruannete ja tegevusplaanide läbivaatamine ja kinnitamine;

j) Vabariikliku Liidu koosseisu kuuluvate osakondade, valitsuste, kontorite ja ettevõtete põhimääruste kinnitamine;

k) tarbijate kooperatsiooni töötajate hulgas sotsialistliku võistluse organiseerimine; töötootlikkuse tõstmiseks ja töödistsipliini tugevdamiseks abinõude väljatöötamine ja elluviimine;

l) volituste väljaandmine Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu asjus ja nimel.

29. Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu juhatuse koosolek on otsustusvõimeline, kui temast võtab osa vähemalt pool juhatuse liikmete üldarvust, kusjuures on kohustuslik juhatuse esimehe või ühe tema asetäitja osavõtt.

Vabariikliku Liidu juhatus otsustab küsimused lihthäälteenamusega.

Vabariikliku Liidu juhatuse liige, kes ei ole nõus enamiku otsusega, võib oma eriarvamuse lasta protokollida.

Juhatuse esimees ja tema asetäitjad võivad vastu võtta otsuseid Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu ja tema koosseisu kuuluvate tarbijate kooperatsiooni organisatsioonide tegevuse operatiivsetes jooksvates küsimustes ning anda välja korraldusi, mis on kohustuslikud vabariikliku liidu süsteemi organisatsioonidele ning vabariiklikule liidule alluvatele asutustele ja ettevõtetele.

Küsimuste ulatus, mis osas võivad juhatuse esimees ja tema asetäitjad ainuisikuliselt vastu võtta otsuseid ja välja anda korraldusi, määratakse kindlaks Vabariikliku Liidu juhatuse poolt.

30. Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu asjus ja nimel antavad volitused peavad olema alla kirjutatud juhatuse esimehe või tema asetäitja ja ühe juhatuse liikme poolt.

31. Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu juhatus asub Tallinnas.

V Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu vahendid

39. Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu omavahendid moodustuvad:

a) Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu ettevõtete majandusliku tegevuse kasumeist;

b) eraldamistest Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu liikmete vahendeist (käesoleva põhikirja § 10, p. «f»);

c) muudest tagastamisele mittekuuluvaist sissetulekuist.

40. Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu omavahendid jagunevad põhifondiks ja erifondideks.

Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu erifondide moodustamise ja kulutamise korra määrab Keskliit (Tsentrosojuz).

41. Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklik Liit kasutab krediite ja saab laene seaduses ettenähtud korras.

VI Kasumid ja kahjumid

42. Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu kasum pärast tulumaksu mahaarvamist jaotatakse nõukogu koosoleku (või kongressi) poolt vastavalt juhatuse ettepanekule, kusjuures vähemalt 50% tuleb kanda Vabariikliku Liidu põhifondi.

Kasumi ülejäänud osast moodustatakse erifondid vastavalt Keskliidu (Tsentrosojuzi) poolt kehtestatud korrale.

43. Kahjumid aastaaruande järgi kaetakse Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu põhifondist.

VII Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariikliku Liidu tegevuse lõpetamine

44. Eesti Tarbijate Kooperatiivide Vabariiklik Liit lõpetab oma tegevuse seaduses ettenähtud korras.

Kõigil juhtudel, kui Vabariiklik Liit lõpetab oma tegevuse, antakse tema varad üle Keskliidule (Tsentrosojuzile) pärast seda, kui kreeditorid on kindlaks määratud korras rahuldatud.

RAJOONI TARBIJATE KOOPERATIIVIDE LIIDU (RAJOONILIIDU) NÄIDISPÕHIKIRI

(Kinnitatud Tarbijate Kooperatiivide Keskliidu presiidiumi poolt 12. augustil 1946. Avaldatakse koos muudatuste ja täiendustega, mis kinnitati Tarbijate Kooperatiivide Keskliidu Nõukogu 3. korralisel koosolekul märtsis 1957 ning tarbijate kooperatsiooni volinike V ja VI kongressil)

(Väljavõte)

I Üldeeskirjad

1. ..... Rajooni Tarbijate Kooperatiivide Liit ühendab Eesti NSV ..... rajooni tarbijate kooperatiive ja juhib kogu nende ühiskondlikku ning majanduslikku tegevust kaubanduse, ühiskondliku toitlustamise, kokkuostu ja elanikkonna elukondliku teenindamise alal.

2. Nimetatud ülesannete täitmiseks tarbijate kooperatiivide rajooniliit:

a) arendab oma tegevusrajoonis nõukogude kooperatiivset kaubandust elanikkonna kasvavate nõudmiste rahuldamiseks rahvatarbekaupade järele ja kolhooside osas — majandusliku otstar-

bega kaupade järele; organiseerib ja juhib oma koosseisu kuuluvate tarbijate kooperatiivide tööd;

b) kõrgemalseisvate kooperatiivorganisatsioonide poolt antud ülesannete põhjal koostab rajooni tarbijate kooperatsiooni majandusliku tegevuse plaanid ja määrab kindlaks plaaniülesanded igale tarbijate kooperatiivile; kontrollib plaanide täitmist;

c) ostab kaupu kõrgemalseisvalt tarbijate kooperatiivide liidult, riiklikelt ja kooperatiivsetelt organisatsioonidelt ning teostab nende kaupade hulgimüüki oma rajooni tarbijate kooperatiividele;

d) võtab tarvitusele abinõud elanikkonnale vajalike kaupade tootmise suurendamiseks kohaliku tööstuse ja tarbijate kooperatsiooni oma ettevõtteis;

e) määrab oma rajooni tarbijate kooperatiivide jaoks jaehinnad kaupadele, mille kohta ei ole riiklikke jaehindu, lähtudes nende kaupade väljastamishindadest, kaubandusliku hinnalisandi määradest ja transpordikulude normidest;

f) avab rajooni universaalkauplusi (kultuurikaupade kauplusi, kauplus-ladusid ja majapidamistarvete kauplusi), rajoonilise tähtsusega restorane ja teemaju;

g) organiseerib oma rajooni tarbijate kooperatiivides varumistöid, teostab põllumajandussaaduste, tooraine ja utiili varumist ja kokkuostu.

Põllumajandussaaduste ja tooraine varumiseks, kokkuostuks, töötlemiseks ja turustamiseks organiseeritakse rajooniliidu juures temale alluv juriidilise isiku õigustega varumiskontor, kes tegutseb Tarbijate Kooperatiivide Keskliidu (Tsentrosojuzi) poolt kinnitatud põhimääruse alusel;

h) organiseerib rajooni tööstuskombinaate laiatarbekaupade tootmiseks ja muid tootmisettevõtteid;

i) juhib tarbijate kooperatiivide tööd restoranide, sööklate, teemajade, leivatööstuste ja muude tootmisettevõtete organiseerimise alal;

j) organiseerib rajooniliidu ja tema koosseisu kuuluvate tarbijate kooperatiivide auto- ja hobutranspordi ekspluateerimist;

k) abistab tarbijate kooperatiive kaubanduse, varumise, tootmise ja finantsalase tegevuse paremaks organiseerimiseks;

l) juhib tarbijate kooperatiivide tööd maaelanike koopereerimise ja liikmete seas massilise selgitustöö arendamise alal;

m) tagab kooperatiivsest demokraatiast, põhikirjast ja liikmete õigustest kinnipidamise;

n) viib ellu abinõusid töödistsipliini tugevdamiseks, tööviljakuse tõstmiseks ja sotsialistliku võistluse arendamiseks; organiseerib kooperatsiooni töötajate väljaõpet ja nende kvalifikatsiooni tõstmist.

5. Rajooniliit töötab isemajandamise alusel ja tal on juriidilise isiku õigused. Muu hulgas on rajooniliidul õigus seaduses

ettenähtud korras omandada ja võõrandada varasid, ehitada ja sisustada kauplusi, ladusid ja teisi ettevõtteid, soetada transpordivahendeid, sõlmida lepinguid, anda välja volitusi, esineda hagejana ja kostjana kohtu- ning arbitraažiorganeis.

6. Tarbijate kooperatiivide rajooniliit kuulub liikmena ..... Tarbijate Kooperatiivide ..... Liidu koosseisu.

8. Rajooniliidul on oma nimetusega pitsat.

II Liikmetest

9. Rajooniliidu liikmeiks võetakse vastu tarbijate kooperatiivid (kalurikooperatiivid, sovhoosi-tööliskooperatiivid, tööliskooperatiivid, linna tarbijate kooperatiivid jt.), mis asuvad oblasti (krai, vabariigi) rajooni territooriumil.

11. Iga rajooniliidu liige on kohustatud:

a) täitma käesoleva põhikirja eeskirju, rajooniliidu volinike koosoleku otsuseid, rajooniliidu juhatuse ja kõrgemalseisvate kooperatiivsete organisatsioonide juhendeid ning otsuseid;

b) rajooniliidu ettepanekul kokku kutsuma tarbijate kooperatiivi liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku);

c) eraldama rajooniliidule vahendeid oma kasumist Tarbijate Kooperatiivide Keskliidu poolt kehtestatud määral ettevõtete (ladude, baaside, leivatööstuste jms.) rajamiseks ja sisustamiseks.

12. Igal rajooniliidu liikmel on õigus kasutada rajooniliidu majanduslikke teenuseid ning osta temalt tööstus- ja toidukaupu.

13. Rajooniliidu liige võib liidu koosseisust lahkuda kirjaliku avalduse põhjal, mis põhineb liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) otsusele.

Rajooniliidu volinike koosoleku otsusel võidakse tema koosseisust välja heita liikmed, kes rikuvad liidu põhikirja või ei täida oma kohustusi tema vastu.

14. Rajooniliit vastutab oma kohustuste eest kogu oma varaga. Rajooniliidu liikmed ei kanna varalist vastutust rajooniliidu kohustuste eest.

15. Rajooniliit esindab ilma erivolituseta oma liikmete huve riiklikes, sealhulgas kohtu- ja arbitraažiorganeis, samuti ka kooperatiivsetes ja teistes ühiskondlikes asutustes, organisatsioonides ning ettevõtetes.

III Tarbijate kooperatiivide rajooniliidu tegevuse juhtimine

A. TARBIJATE KOOPERATIIVIDE RAJOONILIIDU VOLINIKE KOOSOLEK

17. Tarbijate kooperatiivide rajooniliidu kõrgeimaks juhtivaks organiks on volinike koosolek.

Volinikud valitakse tarbijate kooperatiivide liikmete üldkoosolekutel (volinike koosolekutel) kinnisel (salajasel) hääletusel rajooni tarbijate kooperatiivide liidu volinike koosoleku poolt kindlaksmääratud esindusnormide piires.

Volinikud valitakse kaheks aastaks.

18. Volinike koosolek:

a) võtab vastu põhikirja, teeb selles muudatusi ja täiendusi, määrab kindlaks rajooni tarbijate kooperatiivide liidu volinike valimise normi, lähtudes selle organi esinduslikkuse kindlustamisest, samuti lahendab rajooni tarbijate kooperatiivide liitude liitmise ja jaotamise ning tema tegevuse lõpetamise küsimuse;

b) valib kinnise (salajase) hääletamisega kaheks aastaks rajooniliidu juhatuse liikmed ja juhatuse esimehe, samuti ka kontroll-revisjonikomisjoni liikmed ja esimehe;

Tarbijate kooperatiivide rajooniliidu juhtimis- ja kontrollorganite valimistel peetakse kinni koosseisude süstemaatilise uuendamise ja juhtimise järjekestvuse põhimõttest.

Valituks loetakse kandidaadid, kelle poolt hääletas üle poole rajooniliidu volinike koosolekust osavõtnuist;

c) vaatab läbi ja kinnitab rajooniliidu majandusliku tegevuse aastaplaanid ja muud rajooni tarbijate kooperatsiooni töö küsimused;

d) vaatab läbi ja kinnitab rajooniliidu juhatuse ja kontroll-revisjonikomisjoni aruanded;

e) annab hinnangu juhatuse ja kontroll-revisjonikomisjoni tööle;

f) kinnitab kasumi jaotuse ja kahjumite katmise korra;

g) vaatab läbi kaebused juhatuse ja kontroll-revisjonikomisjoni ebaõige tegevuse peale ning teeb nende kaebuste kohta otsused;

h) otsustab küsimuse rajooniliidu valitud isikute vastutuselevõtmisest väärnähete eest töös ja põhikirja rikkumise eest;

i) tühistab halva töö korral juhatuse ja kontroll-revisjonikomisjoni volitused enne tähtaega kas kogu koosolekul või juhatuse ja kontroll-revisjonikomisjoni üksikuil liikmeil;

j) rajooniliidu ja juhatuse esitusel kinnitab rajooniliidu kaupluste, tootmisettevõtete, hulgiladude ja teiste ettevõtete direktorid (juhatajad);

k) valib lahtise hääletusega massilise ühiskondliku kontrolli komisjonide (kaupluse-, söökla- jt.) liikmed.

B. TARBIJATE KOOPERATIIVIDE RAJOONILIIDU JUHATUS

22. Tarbijate kooperatiivide rajooniliidu tegevuse juhtimiseks valib volinike koosolek kaheks aastaks 7—9-liikmelise juhatuse, sealhulgas juhatuse esimehe.

24. Juhatus juhib rajooniliidu tegevust, teostab tema tegutsemiseks vajalikke kaubanduslikke, varumis- ja finantsalaseid ning muid operatsioone, sõlmib lepinguid, annab välja kohustusi ja volitusi rajooniliidu nimel ja asjus, sealhulgas ka edasivolitamise õigusega, säilitab rajooniliidule kuuluvaid varasid ja väärtusi, täidab muid ülesandeid, mis on ette nähtud rajooniliidu põhikirjas.

Juhatuse esimees võib teha ainuisikulisi otsuseid rajooniliidu ja temale kuuluvate ettevõtete majandusliku tegevuse jooksvates operatiivküsimustes. Nende küsimuste ringi määrab kindlaks rajooniliidu juhatus.

Juhatuse esimees kannab personaalselt vastutust tema poolt tehtud otsuste õigsuse ja nende elluviimise eest.

31. Rajooniliidu juhatusel on õigus kehtestada rajooniliidule kuuluvates kauplustes kaupade müüki eeliskorras tarbijate kooperatiivide liikmetele.

V Tarbijate kooperatiivide rajooniliidu vahendid

40. Tarbijate kooperatiivide rajooniliidu omavahendid moodustuvad:

a) majandusliku tegevuse kasumist;

b) rajooniliidu liikmetelt saadud eraldistest;

c) muudest tagastamisele mittekuuluvatest sissetulekutest.

41. Rajooniliidu omavahendid jagunevad põhifondiks ja erifondideks.

Rajooniliidu erifondide moodustamise ja kulutamise korra määrab kindlaks Tarbijate Kooperatiivide Keskliit.

42. Rajooniliidul on õigus kasutada krediiti ja saada laene seadusega kindlaksmääratud korras.

Rajooniliidul on õigus anda laene oma vahendite arvel rajooniliidu koosseisu kuuluvatele tarbijate kooperatiividele ja kõrgemalseisvatele kooperatiivorganisatsioonidele nende käibevahendite täiendamiseks, ladude, kaupluste ja teiste ettevõtete ehitamiseks, aga samuti saada laene tarbijate kooperatiividelt nende juhatuste otsustel.

VI Kasumid ja kahjumid

43. Tarbijate kooperatiivide rajooniliidu aastaaruande ja bilansi kinnitamisel jaotab volinike koosolek rajooniliidu kasumid.

44. Kasumid jaotatakse volinike koosoleku poolt seadusega ja Tarbijate Kooperatiivide Keskliidu juhenditega kehtestatud korras.

45. Kahjumid aastaaruande järgi kaetakse rajooniliidu põhifondist.

VII Tarbijate kooperatiivide rajooniliidu tegevuse lõpetamine

46. Tarbijate kooperatiivide rajooniliit lõpetab oma tegevuse volinike koosoleku otsuse põhjal seadusega kehtestatud korras.

Kõigil juhtudel, kui rajooniliit lõpetab oma tegevuse, antakse tema varad üle kõrgemalseisvale kooperatiivorganisatsioonile pärast kreeditoride rahuldamist kehtestatud korras.

3. Elamu-, suvilaehitus- ja aianduskooperatiivid

INDIVIDUAAL- JA KOOPERATIIVELAMUTE EHITUSE KOHTA

(EKP KK ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu 10. augusti 1962. a. määrus nr. 380 — *ENSV MKK 1962, nr. 42, art. 149*)

(Väljavõte)

Kooskõlas NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1. juuni 1962. a. määrusega nr. 561 EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määravad:

1. Minna lähemail aastail järk-järgult ühekorteriliste individuaalelamute ehitamiselt linnades ja alevites üle mitmekorteriliste mugavate kooperatiivelamute ehitamisele elanikkonna summade kaasabil.

2. Kohustada partei linna- ja rajoonikomiteesid, linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid, Eesti NSV Rahvamajanduse Nõukogu, ministeeriume ja keskasutusi ning Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu tegema ettevõtetes, asutustes ja organisatsioonides selgitustööd elamuehituskooperatiivide tähtsuse kohta elamispinna suurendamisel vabariigi töötajatele ja võtma tarvitusele vajalikud abinõud elamuehituskooperatiivide arendamiseks linnades ja alevites.

Määrata, et elamuehituskooperatiive võib asutada linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede elamute valitsuste (osakondade) või kommunaalmajanduse osakondade juurde, samuti ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste juurde.

ELAMUEHITUSKOOPERATIIVI NÄIDISPÕHIKIRI

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 18. septembri 1962. a. määrusega nr. 454 — *ENSV MKK 1962, nr. 49, art. 174*)

I Üldeeskirjad

1. Elamuehituskooperatiive võib asutada linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede elamute valitsuste (osakondade) või kohaliku majanduse osakondade, samuti ka asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide juurde. Elamuehituskooperatiiv tegutseb kohaliku töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee

järelevalvel. (ENSV Ministrite Nõukogu 4. veebruari 1965. a. määruse nr. 55 redaktsioonis — ENSV MKK 1965, nr. 5, art. 17.)

2. Elamuehituskooperatiivi asutamiseks peab olema vähemalt 8 kodanikku. Kooperatiivi asutamise küsimuse tõstavad töötajad oma ettevõtte, asutuse või organisatsiooni ees. Väikeste ettevõtete, asutuste või organisatsioonide töölised ja teenistujad ning pensionärid võivad ühineda mõne elamuehituskooperatiiviga, mis asutatakse linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede elamute valitsuste (osakondade) või kohaliku majanduse osakondade juurde.

Elamuehituskooperatiivi liikmeks astuda soovijate üldkoosolek, mille kutsub kokku ettevõte, organisatsioon, linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee elamute valitsus (osakond) või kohaliku majanduse osakond, võtab vastu otsuse kooperatiivi organiseerimise kohta ja esitab taotluse kooperatiivi organiseerimise lubamiseks vastavale töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele.

3. Pärast linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsuse saamist kooperatiivi organiseerimise loa kohta kutsutakse põhikirja vastuvõtmiseks, kooperatiivi juhatuse ja revisjonikomisjoni valimiseks kokku kooperatiivi astuda soovijate üldkoosolek.

4. Koosolekul vastuvõetud põhikiri registreeritakse linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitees, kes tegi otsuse kooperatiivi organiseerimise kohta.

II Kooperatiivi ülesanded, õigused ja kohustused

5. Elamuehituskooperatiiv nimetusega ..... asutatakse ..... linnas (alevis) ..... juurde, et rahuldada kooperatiivi liikmete vajadus elamispinna järele mitmekorterilise heakorrastatud elamu (elamute) ehitamise teel kooperatiivi omade vahendite arvel ja riikliku krediidi kaasabil, samuti selle elamu (elamute) järgnevaks kasutamiseks ja ekspluateerimiseks.

6. Kooperatiivi liikmeteks võivad olla kodanikud, kes on saanud 18-aastaseks.

Juriidilised isikud (asutused, ettevõtted ja organisatsioonid) ei või olla kooperatiivi liikmed ega võtta omade vahenditega osa kooperatiivi majade ehitamisest.

7. Alates kooperatiivi põhikirja registreerimisest linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitees saab kooperatiiv juriidilise isiku õigused ning kasutab oma nimetusega pitsatit.

8. Kooperatiivi liikmete arv ei või olla väiksem ega suurem kooperatiivi poolt ehitatava elamu (elamute) projekti kohasest korterite arvust.

9. Elamuehituskooperatiivi liikmed on kohustatud enne elamu

(elamute) ehitamise alustamist tasuma vähemalt 40% elamu maksumusest.

Elamuehituskooperatiivi iga liikme osamaksu suurus peab vastama temale kooperatiivelamus antava eraldi korteri ehitusmaksumusele.

Kooperatiivelamu korterite ehitusmaksumuse määrab kindlaks antud maja projekteerinud projekteerimisorganisatsioon vastavalt NSV Liidu Riikliku Ehituskomitee juures asuva Riikliku Tsiviilehituse ja Arhitektuuri Komitee juhistele, lähtudes korterite kasulikust pinnast.

Kooperatiivelamu (maja) ehitamise maksumus arvestatakse hindade, normide ja korra järgi, mis on ette nähtud riikliku elamuehituse eelarvelise maksumuse kindlaksmääramiseks, kusjuures võetakse arvesse metsamaterjalide, puit- ja raudbetoontoodete kehtivate hulgihindade ning eelarveliste hindade vahe, samuti muudatusi ehitusorganisatsioonide töötajate palgamäärades. Vahe summa näidatakse maja ehitamise eelarves eraldi reana, arvestamata nimetatud summa pealt lisakulusid.

Elamuehituskooperatiivide omad vahendid, mis kuuluvad sissemaksmisele panka, samuti riikliku krediidi määr määratakse kindlaks lähtudes ehituse üldmaksumusest, kaasa arvatud hindade ja tariifide nimetatud vahe.

Juhul kui Eesti NSV Riikliku Ehituskomitee loal kooperatiivelamus (elamutes) tehakse kõrgema kvaliteediga viimistlustöid ja paigaldatakse täiuslikumad seadmed, tuleb tasuda nende tööde eest lisaeelarvete järgi, elamuehituskooperatiivide vahendite arvel täies ulatuses enne ehituse alustamist.

(ENSV Ministrite Nõukogu 4. veebruari 1965. a. määruse nr. 55 redaktsioonis — ENSV MKK 1965, nr. 5, art. 17.)

10. Elamuehituskooperatiiv võib hooldada temale kuuluvat elamut (elamuid) omade jõudude ja vahenditega või elamuehituskooperatiivi liikmete üldkoosoleku otsusel anda kooperatiivelamu (elamute) ja selle majavalduse territooriumi korrashoiu üle lepingu alusel kohaliku töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee majavalitsusele.

Kooperatiivelamu (elamute) korrashoidmine elamuehituskooperatiivi poolt toimub isetasuvuse alusel riikliku dotatsioonita. Majavalitsuse poolt toimuva kooperatiivelamu (elamute) korrashoiu maksumuse tasub elamuehituskooperatiiv vastavuses riikliku elamufondi majade hooldamiseks kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede poolt kinnitatavate kulude aastaeelarvetele.

Elamuehituskooperatiiv kasutab valmisehitatud elamut (elamuid) kooperatiivse omandi õigustel.

(ENSV Ministrite Nõukogu 4. veebruari 1965. a. määruse nr. 55 redaktsioonis — ENSV MKK 1965, nr. 5, art. 17.)

11. Kooperatiivil on õigus:

1) saada tähtajatuks kasutamiseks krunte elamute ja kõrvalhoonete (pesuköögid, garaažid, kuurid jne.) püstitamiseks;

2) saada kehtestatud korras 10—15 aastaks riiklikku krediiti kuni 60% ulatuses ehituse eelarvelisest maksumusest, mida kustutatakse igal aastal võrdsetes osades;

3) ehitada töövõtu korras maja alles pärast seda, kui kooperatiiv on panka oma vahendeid sisse maksnud ulatuses, mis on ette nähtud käesoleva näidispõhikirja punktis 9, ja kooperatiivile on avatud riiklik krediit; (ENSV Ministrite Nõukogu 13. veebruari 1963. a. määruse nr. 74 redaktsioonis — ENSV MKK 1963, nr. 6, art. 25.)

4) sõlmida töövõtuorganisatsiooniga leping elamu (elamute) ehitamiseks ja sooritada arveldusi tehtud tööde eest, samuti sõlmida igasuguseid lepinguid, mis on seotud elamu (elamute) ehitamise ja kasutamisega;

5) organiseerida kooperatiivi liikmete kultuurilist ja elutarbelist teenindamist;

6) võtta osa riikliku komisjoni koosseisus juhatuse esindajana valmisehitatud kooperatiivelamu (elamute) ekspluatatsiooni vastuvõtmisest. (ENSV Ministrite Nõukogu 4. veebruari 1965. a. määruse nr. 55 redaktsioonis — ENSV MKK 1965, nr. 5, art. 17.)

12. Kooperatiivelamud tuleb ehitada põhiliselt kehtivate tüüpprojektide järgi. Erandjuhtudel, Eesti NSV Riikliku Ehituskomitee loal, võib teha kooperatiivelamu (elamute) ehitamise tüüpprojekti muudatusi korterite planeerimise osas tingimusel, kui säilitatakse projektis ettenähtud põhilised kande- ja piirdekonstruktsioonid, samuti ehitada kooperatiivelamuid individuaalprojektide järgi tingimusel, et kasutatakse kehtivates kataloogides ettenähtud monteeritavaid industriaalseid konstruktsioone ja -detaile. (ENSV Ministrite Nõukogu 4. veebruari 1965. a. määruse nr. 55 redaktsioonis — ENSV MKK 1965, nr. 5, art. 17.)

13. Kooperatiiv võib alustada elamu (elamute) ehitamist pärast seda, kui on kehtestatud korras kinnitatud projekt ja saadud ehituseks luba. Ehituse maht, alustamise ja lõpetamise tähtajad näidatakse ära krundi tähtajatu kasutamise aktis.

Kooperatiivelamuehituse osas täidavad tellija funktsioone linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede vastavad osakonnad (valitsused) ja grupid. Tehnilist järelevalvet neil juhtudel teostatakse vastavate vahendite arvel, mis on ette nähtud kooperatiivmajade ehitamise eelarvetes. (ENSV Ministrite Nõukogu 4. veebruari 1965. a. määruse nr. 55 redaktsioonis — ENSV MKK 1965, nr. 5, art. 17.)

14. Kooperatiivi poolt püstitatud ehitused kuuluvad kooperatiivse omandi õiguse alusel kooperatiivile, neid ei saa müüa ega edasi anda ei tervikuna ega osadena (korterid, toad) ei organisatsioonidele ega üksikisikutele, välja arvatud üleandmine kooperatiivi likvideerimise puhul.

Erandina lubatakse elamuehituskooperatiivi nõusolekul ehitada nende majades ruume kaubandus-, ühiskondliku toitlustamise ettevõtetele ja teistele asutustele. Nende ruumide ehitamisega seoses olevaid töid finantseeritakse kapitaalmahutuste arvel, mis eraldatakse vastavatele riiklikele või ühiskondlikele ettevõtetele ja organisatsioonidele, kusjuures nimetatud tööde maksumus kantakse pärast maja ehitamise lõpetamist ruume kasutavate ettevõtete ja organisatsioonide bilanssi. (ENSV Ministrite Nõukogu 4. veebruari 1965. a. määruse nr. 55 redaktsioonis — ENSV MKK 1965, nr. 5, art. 17.)

15. Tsiviilõiguslikud vaided elamuehituskooperatiivi ja selle liikmete vahel kuuluvad lahendamisele kohtu korras, vaided elamuehituskooperatiivi ja riiklike ning ühiskondlike organisatsioonide vahel vaadatakse läbi aga riiklikus arbitraažis.

Elamuehituskooperatiiv vastutab oma kohustuste osas kogu temale kuuluva varaga.

(ENSV Ministrite Nõukogu 4. veebruari 1965. a. määruse nr. 55 redaktsioonis — ENSV MKK 1965, nr. 5, art. 17.)

III Kooperatiivi vahendid

16. Kooperatiivi vahendid koosnevad:

1) kooperatiivi liikmete sisseastumismaksudest;

2) osamaksudest;

3) sissemaksudest elamu (elamute) korrashoiuks ja kasutamiseks;

4) muudest laekumistest.

17. Üldkoosoleku otsusel võib kooperatiiv moodustada erifonde, mida kulutatakse kooperatiivi põhikirjas ettenähtud otstarbeks. Kooperatiivi üldkoosolek määrab kindlaks erifondide moodustamise ja kulutamise korra.

IV Kooperatiivi liikmete õigused ja kohustused

18. Igale kooperatiivi liikmele ja tema perekonnaliikmele antakse alaliseks kasutamiseks elamispind vastavalt tema osamaksu suurusele. Kooperatiivi astumisel on kooperatiivi liige kohustatud täpselt ära näitama, kes tema perekonnaliikmetest asub elama kooperatiivelamusse.

Kooperatiivelamusse (elamutesse) asuvad elama ainult elamuehituskooperatiivi liikmed ja nende perekonnad orderite alusel, mille annavad välja linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed kooperatiivide poolt esitatud nimekirjade järgi.

Kui kooperatiivelamusse asub elama kooperatiivi liikme kogu perekond, antakse vabanev elamispind üle töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele või ettevõttele, organisatsioonile kuuluvuse järgi.

Neil juhtudel, kui riiklikult elamispinnalt ei asu ümber kooperatiivelamusse kooperatiivi liikme kogu perekond, säilitatakse endisele elamispinnale jäänud isikutele õigus kasutada seda pinda (korterit või eraldi tuba) kehtivate sanitaarnormidega kindlaksmääratud suuruses, kusjuures arvestatakse nende isikute õigust lisapinnale.

(ENSV Ministrite Nõukogu 4. veebruari 1965. a. määruse nr. 55 redaktsioonis — ENSV MKK 1965, nr. 5, art. 17.)

19. Kooperatiivi ühe liikme osamaks ei tohi olla väiksem ühe üksiku korteri maksumusest. Rahalised vahendid (osamaksu) käesoleva näidispõhikirja punktis 9 ettenähtud ulatuses tasuvad kooperatiivi liikmed enne ehituse algust. Ülejäänud osamaksu tasuvad kooperatiivi liikmed NSV Liidu Ehituspanga Eesti Vabariikliku Kontori poolt välja antud riikliku krediidi kustutamise kohustuses ettenähtud ulatuses ja tähtaegadel.

Sel juhul kui kooperatiivi liige ja tema perekonna liikmed võtavad isiklikult osa maja ehitamisest, määrab kooperatiivi juhatus koos töövõtuehitusorganisatsiooniga kindlaks nende tööjõukulu ja selle osamaksuks arvestamise korra.

(ENSV Ministrite Nõukogu 13. veebruari 1963. a. määruse nr. 74 redaktsioonis — ENSV MKK 1963, nr. 6, art. 25.)

20. Kooperatiivi liige võib üheaegselt olla ainult ühe elamuehituskooperatiivi liikmeks.

21. Kooperatiivi liikmel on õigus:

1) igal ajal vabatahtlikult oma avalduse alusel lahkuda kooperatiivist enne elamu ehituse algust, ehituse ajal, kui ka pärast ehituse lõpetamist;

2) kooperatiivi üldkoosoleku nõusolekul üle anda oma osa ning talle antud ruumide kasutamise õiguse vanematele, abikaasale või lastele.

22. Kooperatiivist vabatahtlikult lahkunud liikmele tagastatakse tema osa bilansilise maksumuse järgi, vabanenud elamispind aga antakse üldkoosoleku otsusel teisele kooperatiivi vastuvõetud isikule.

Kooperatiivi uue liikme osamaksu suurus ei või olla väiksem osamaksu bilansilisest suurusest.

23. Kooperatiivi liiget võidakse kooperatiivist välja heita, kui ta ei pea kinni põhikirjast, ei täida üldkoosoleku poolt kindlaksmääratud kohustusi, lõhub ja rikub elamispinda ning teeb oma käitumisega võimatuks teiste isikute elamise kooperatiivi korteris, kui hoiatamine ja ühiskondlik mõjutamine ei andnud tulemusi.

Kooperatiivist väljaheidetud liige kuulub kooperatiivi eluruumist kohtu korras väljatõstmisele, teist elamispinda vastu andmata. Sellisel juhul võib väljaheidetud kooperatiivi liikme osamaksu vormistada ühele tema perekonna liikmetest või maksta talle endale tagasi, kui temaga koos elavad isikud vabastavad kooperatiivi elamus kasutatava pinna.

24. Surnud kooperatiiviliikme osamaks läheb üle tema pärijaile. Perekonnaliikmeil-pärijail, kes kooperatiivi liikme eluajal kasutasid tema elamispinda, on õigus selle pinna kasutamiseks edaspidi, kuid tingimusel, et üks perekonnaliikmeist astub kooperatiivi liikmeks.

Pärijaile, kes pärandaja eluajal ei kasutanud mainitud ruume ning loobusid ruumide edaspidisest kasutamisest, makstakse välja neile pärandatud osamaks või selle osa.

25. Kooperatiivi liige, kes on võetud kooperatiivi koosseisu lahkunud liikme asemel, vastutab kooperatiivi ees lahkunud liikme kohustuste osas, mis tekkisid enne tema vastuvõtmist.

V Kooperatiivi üldkoosolek, juhatus ja revisjonikomisjon

26. Kooperatiivi kõrgeimaks organiks on üldkoosolek, mis lahendab järgmisi küsimusi:

1) kooperatiivi liikmete vastuvõtmine ja väljaheitmine;
2) ehituse projekti ja eelarve ning aasta finants- ja majandusplaani kinnitamine;
3) eluruumide jaotamine kooperatiivi liikmete vahel, samuti loa andmine kooperatiivi liikmele oma osa üleandmiseks temaga koos elunevaile perekonnaliikmeile;
4) sisseastumis- ja osamaksude suuruse kindlaksmääramine;
5) elamumajanduse ekspluateerimiskuludest kooperatiivi liikmete osavõtu suuruse kindlaksmääramine;
6) kooperatiivi erifondide moodustamine;
7) juhatuse ja revisjonikomisjoni valimine;
8) juhatuse ja revisjonikomisjoni otsuste kohta esitatud kaebuste läbivaatamine;
9) kooperatiivi likvideerimine.

27. Üldkoosolekuid kutsub juhatus kokku vähemalt 2 korda aastas. Erakorralised üldkoosolekud kutsutakse kokku kuue päeva jooksul $^1/_3$ kooperatiivi liikmete, samuti revisjonikomisjoni või kooperatiivi põhikirja registreerinud linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee nõudmisel.

28. Üldkoosolek võib toimuda, kui kohal on vähemalt $^2/_3$ kooperatiivi liikmete või nende poolt volitatud isikute üldarvust.

Üldkoosolekute otsused võetakse vastu kohalolevate liikmete lihthäälteenamusega. Üldkoosoleku otsused kooperatiivi likvideerimise, osamaksu suuruse, elamu korrashoiu ja kasutamise tasu suuruse ning liikmete kooperatiivist väljaheitmise kohta võetakse vastu $^2/_3$ häälteenamusega.

29. Kooperatiivi juhatuse, mille koosseisu kuulub vähemalt 3 liiget, valib üldkoosolek kaheks aastaks. Juhatuse ja revisjonikomisjoni koosseisu ei või üheaegselt kuuluda abikaasad, vanemad, lapsed, lapselapsed, vennad, õed ja nende abikaasad.

30. Juhatus on kooperatiivi täidesaatvaks organiks, kes annab

oma tegevusest aru üldkoosolekule. Juhatuse ülesannete hulka kuulub:

1) üldkoosoleku poolt kindlaksmääratud sisseastumis- ja osamaksude vastuvõtmine kooperatiivi liikmetelt;

2) plaanide, eelarvete ja aruandluse koostamine;

3) majavalduste majandamine;

4) tööliste ja teenistujate palkamine ja vallandamine;

5) tehingute sooritamine ja lepingute sõlmimine kooperatiivi nimel;

6) kooperatiivi esindamine kõigis kohtu- ja administratiivasutustes;

7) kooperatiivi liikmete nimekirja pidamine ja asjaajamise juhtimine;

8) arvepidamine ja muude kooperatiivi põhikirjast tulenevate kohustuste täitmine.

31. Kooperatiivi juhatusel on õigus vabalt, ilma limiidiga piiramiseta käsutada pangas jooksval arvel olevat elamuehituse kooperatiivi sularaha.

32. Kolmeliikmelise revisjonikomisjoni valib üldkoosolek kaheks aastaks ning ta on organiks, kes kontrollib ja revideerib juhatuse tegevust.

33. Kooperatiiv tegutseb tema põhikirja registreerinud linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee järelevalve ja kontrolli all.

34. Tsiviilõiguslikud vaidlused kooperatiivi ja selle liikmete vahel kuuluvad lahendamisele kohtu korras.

VI Kooperatiivi tegevuse lõpetamine ja tema asjaajamise likvideerimine

35. Elamuehituskooperatiivi tegevus lõpetatakse tema asjaajamise ja varade likvideerimisega juhul, kui:

1) kooperatiiv on kohtu poolt tunnistatud maksuvõimetuks;

2) kui kohtuotsusega on kindlaks tehtud kooperatiivi kõrvalekaldumine põhikirjas näidatud ülesannetest;

3) kooperatiivi üldkoosolek peab vajalikuks likvideerida kooperatiiv tingimusel, kui sellekohase otsuse kinnitab tema põhikirja kinnitanud linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee.

36. Kooperatiivi asjaajamine likvideeritakse kooskõlas seadustega kooperatiivsete organisatsioonide tegevuse lõpetamise korra kohta ning sellest võtab tingimata osa kooperatiivi põhikirja registreerinud linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee esindaja.

37. Kooperatiivi vara, mis jääb järele pärast kõigi kooperatiivile esitatud nõudmiste rahuldamist, samuti kõik kooperatiivi toimikud ja dokumendid antakse üle kooperatiivi põhikirja regist-

reerinud linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele.

38. Elamuehituskooperatiivi liikmetele, kes elavad likvideeritud kooperatiivi majades, antakse eelisõigus üürilepingute sõlmimiseks nende poolt kasutatavatele eluruumidele.

KAUG-PÕHJA RAJOONIDES JA NENDEGA VÕRDSUSTATUD KOHTADES PAIKNEVATE KULLATOOTMISETTEVÕTETE JA GEOLOOGIAORGANISATSIOONIDE TÖÖTAJATE VASTUVÕTMISE KOHTA ELAMUEHITUSKOOPERATIIVIDE LIIKMETEKS

(EKP Keskkomitee ja ENSV Ministrite Nõukogu määrus 30. novembrist 1964. a. nr. 533 — *ENSV MKK 1964, nr. 47, art. 180*)

Vastavalt NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 29. augusti 1964. a. määrusele nr. 737—303 EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määravad:

Kohustada Eesti NSV linnade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteesid võtma Kaug-Põhja rajoonides ja nendega võrdsustatud kohtades paiknevate kullatootmisettevõtete ja geoloogiaorganisatsioonide töötajaid, kes on nendes ettevõtetes töötanud vähemalt 10 aastat, invaliidsuse saanud töötajaid aga enne selle tähtaja möödumist, antud ettevõtete soovitusel elamuehituskooperatiivide liikmeteks, olenemata sellest, kas nad on antud linna sisse registreeritud või mitte.

KOOPERATIIVELAMUEHITUSE EDASIARENDAMISE KOHTA

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 4. veebruari 1965. a. määrus nr. 55 — *ENSV MKK 1965, nr. 5, art. 17*)

(Väljavõte)

Kooperatiivelamuehituse edasiarendamiseks vabariigis ja vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 19. novembri 1964. a. määrusele nr. 943 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kehtestada, et sovhoosides ja maa-asulates võib mitmekorteriliste elumajade ehitamiseks asutada kooperatiive tingimustel, mis on ette nähtud kooperatiividele, kes ehitavad elamuid linnades ja alevites.

2. Linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel eraldada maa-alad kooperatiivelamute ehitamiseks hiljemalt ühe kuu jooksul pärast avalduse andmist kooperatiivi poolt esmajärjekorras territooriumil, mis on ette nähtud massiliseks elamuehituseks ning kus on olemas kõik insenerikommunikatsioonid

ja juurdesõiduteed ning asub kõige lähemal sellele ettevõttele (asutusele), mille juures asutati kooperatiiv ning põhiliselt maa-aladel, kus ei tule lammutada hooneid ning ehitisi.

Kehtestada, et kooperatiivile tema nõusolekul maa-ala eraldamisel, millel asuvad lammutamisele kuuluvad riiklike ettevõtete või organisatsioonide hooned ja ehitised, kantakse lammutatavate objektide maksumus maha nende ettevõtete või organisatsioonide bilansist. Elamuehituskooperatiivid vabastatakse kooperatiivile eraldatud maa-alal asuvate, lammutamisele tulevate ja kodanikele isikliku omandi õiguse alusel kuuluvate majade, ehitiste ja seadmete, viljapuu- ja marjaaedade ning külvide maksumuse hüvitamisest, samuti elamispinna andmisest isikutele, keda paigutatakse ümber neist majadest.

Nimetatud majade, ehitiste, seadmete, viljapuu- ja marjaaedade ning külvide maksumuse tasuvad kodanikele, samuti annavad elamispinna ümberpaigutatavatele isikutele töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed korras, mis on määratud kindlaks Eesti NSV Ministrite Nõukogu 11. jaanuari 1962. a. määrusega nr. 14 (ENSV MKK 1962, nr. 4, art. 14).

Nimetatud juhtudel kantakse kooperatiivelamu ehituse arvele üksnes kulutused, mis on seotud ehitiste lammutustöödega ja ehitusprahi äraveoga.

3. Määrata, et kui elamuehituskooperatiivide nõusolekul viimaste majadesse ehitatakse ruumid kaubandus- ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtetele või teistele asutustele, finantseeritakse nende ruumide ehitamisega seoses olevaid töid kapitaalmahutuste arvel, mis eraldatakse vastavatele riiklikele või ühiskondlikele ettevõtetele ja organisatsioonidele, kusjuures pärast maja ehituse lõpetamist nimetatud tööde maksumus kantakse eraldi eelarve alusel ruume kasutavate ettevõtete või organisatsioonide bilanssi.

4. Anda Eesti NSV Riiklikule Ehituskomiteele õigus lubada elamuehituskooperatiivi soovil teha kooperatiivelamutes kõrgema kvaliteediga viimistlustöid ja paigaldada täiuslikumaid seadmeid, kaasa arvatud liftide, prügijuhtmete ja sisseehitatud mööbli paigaldamine.

Kõrgekvaliteedilise viimistluse ja täiuslikumate seadmete paigaldamisega seotud kulud tuleb tasuda lisaeelarvete järgi elamuehituskooperatiivi vahendite arvel täies ulatuses enne ehituse alustamist.

5. Linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel teostada majavalitsuste jõududega ning elamuehituskooperatiividega sõlmitud lepingute alusel kooperatiivide elamufondi ja majavalduste territooriumi korrashoidu, kusjuures kooperatiivid tasuvad nimetatud korrashoiuga seotud kulud vastavuses kulude aastaeelarvetele, mis on kinnitatud kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede poolt riikliku elamufondi majade korrashoiuks.

7. Elamuehituskooperatiivide abistamiseks ja kooperatiivelamute projekteerimise ja ehitamise tehnilise järelevalve paremaks teostamiseks panna tellija funktsioonid selle ehituse osas linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede vastavale valitsusele, osakonnale või grupile, vastavalt lisale[1]. Tehniline järelevalve vormistatakse neil juhtudel vastava lepinguga ja vahendite arvel, mis nähakse ette kooperatiivelamute ehituse eelarvetes.

9. Kehtestada, et kooperatiivelamutesse peavad elama asuma üksnes elamuehituskooperatiivide liikmed ja nende perekonnad orderite alusel, mille annavad välja linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed kooperatiivide poolt esitatud nimekirjade järgi.

Kui kooperatiivelamusse asub elama kooperatiivi liikme kogu perekond, antakse vabanev elamispind üle rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele või ettevõttele, organisatsioonile kuuluvuse järgi.

Juhul kui kooperatiivelamusse ei asu riiklikult elamispinnalt ümber kooperatiivi liikme kogu perekond, säilitatakse endisele elamispinnale jäänud isikutele õigus kasutada seda pinda (korterit või üksikut tuba) suuruses, mis on ette nähtud kehtivate sanitaarnormidega, arvestades nimetatud isikute õigust lisapinnale.

10. Kehtestada, et kooperatiivelamute ehituse maksumus tuleb määrata hindade ja normide järgi ning korras, mis on kehtestatud riikliku elamuehituse eelarvelise maksumuse kindlaksmääramiseks, võttes arvesse metsamaterjalide, puit- ja raudbetoontoodete kehtivate hulgihindade ja eelarveliste hindade vahet, samuti muudatusi ehitusorganisatsioonide töötajate palgamäärades. Vahe summa näidatakse maja ehitamise eelarves eraldi reana, arvestamata nimetatud summa pealt lisakulusid.

Elamuehituskooperatiivide omad vahendid, mis kuuluvad sissemaksmisele panka, samuti riikliku krediidi määr arvutatakse ehituse üldmaksumusest, kaasa arvatud nimetatud hinna- ja tariifivahed.

11. Eesti NSV Riiklikul Ehituskomiteel tagada kooperatiivelamuehitusele vajaliku abi andmine ja kontrollida tõhusalt kehtestatud kooperatiivelamuehituse ekspluatatsiooni andmise ülesannete täitmist ning karistada rangelt isikuid, kes on süüdi käesoleva määruse rikkumises.

12. Võtta teadmiseks, et elamuehituskooperatiividele on alates 1. jaanuarist 1965. a. määratud kindlaks NSV Liidu Ehituspanga krediidi kasutamise protsendi määraks 0,5 protsenti aastas. NSV Liidu Ehituspanga laenude aegunud maksetelt arvestatakse aegumise aja eest 3 protsenti aastas.

[1] Lisa ei tooda.

SUVILAEHITUSKOOPERATIIVI NÄIDISPÕHIKIRI

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 31. juuli 1958. a. määrusega nr. 270 — *ENSV T 1958, nr. 10, art. 155*)

I Üldeeskirjad

1. Ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide taotlusel ning linna (alevi) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsusel asutatakse suvilaehituskooperatiiv linna (alevi) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee juurde.

2. Kooperatiivi asutamiseks peab olema vähemalt 8—10 kodanikku. Töötajad esitavad kooperatiivi asutamise küsimuse ettevõttele, asutusele või organisatsioonile, kes korraldab suvilaehituskooperatiivi liikmeks astuda soovijate üldkoosolēku. Üldkoosolek võtab vastu otsuse kooperatiivi asutamise kohta.

3. Pärast kohaliku nõukogu täitevkomitee otsuse saamist kooperatiivi asutamise loa kohta kutsub ettevõte, asutus või organisatsioon kokku kooperatiivi liikmeks astuda soovijate üldkoosoleku põhikirja vastuvõtmiseks. Koosoleku poolt vastuvõetud põhikiri registreeritakse selle kohaliku nõukogu täitevkomitees, kes tegi otsuse kooperatiivi asutamise kohta.

4. Alates põhikirja registreerimise ajast on kooperatiivi liikmeil õigus kokku kutsuda üldkoosolek, kus valitakse juhatus ja revisjonikomisjon.

Märkus. Mitme väiksema ettevõtte, asutuse või organisatsiooni töölised ja teenistujad, samuti pensionärid võivad ühineda ühte suvilaehituse kooperatiivi.

II Kooperatiivi eesmärk, õigused ja kohustused

5. Suvilaehituskooperatiiv nimetusega ..... asutatakse eesmärgil rahuldada kooperatiivi liikmeid suvekorteritega ..... (asukoha täpne nimetus) suvilate püstitamise teel kooperatiivi omade vahendite arvel, samuti nende suvilate järgnevaks kasutamiseks ja majandamiseks.

6. Kooperatiivi liikmeteks võivad olla 18 aasta vanuseks saanud NSV Liidu kodanikud, kellel ei ole suvilat isikliku omandiõiguse alusel. Juriidilised isikud (riiklikud asutused, ettevõtted ja ühiskondlikud organisatsioonid) ei või olla kooperatiivi liikmed ega võtta osa omade vahenditega kooperatiivi ehitustöödest.

7. Alates oma põhikirja registreerimisest kohaliku nõukogu täitevkomitees omab kooperatiiv juriidilise isiku õigusi ning kasutab oma nimetusega pitsatit.

8. Kooperatiivi liikmete arv ei või olla väiksem ega suurem

kooperatiivi poolt ehitusplaani järgi ehitatavate eraldi suvekorterite arvust.

9. Suvilaehituse kooperatiivi liikmed on kohustatud enne suvilate ehituse algust sisse maksma ehituse maksumuse täies ulatuses.

Suvilate ehituse eelarveline maksumus peab haarama kulutused projekteerimiseks, heakorrastamiseks, haljastamiseks ja kommunikatsioonide rajamiseks. Ehitusmaterjalide, -detailide ja tööriistade, poolfabrikaatide ja raudtoodete maksumus, millistele on kehtestatud jaehinnad, määratakse kindlaks, lähtudes nende väljalaske tingimustest jaehindade järgi, kuid millistele ei ole jaehindu kehtestatud — hulgihindade järgi.

10. Suvilaehituskooperatiiv kasutab ehitatud suvilaid kooperatiivse omandiõiguse alusel ja isetasuvuse põhimõttel.

11. Kooperatiivil on õigus:

a) saada tähtajatuks kasutamiseks krunte suvilate ja ametiruumide püstitamiseks;

b) teostada ehitust tööettevõtte korras vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1958. a. 20. märtsi määrusele «Elamu- ja suvilaehituse kooperatiivist» (Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1958. a. 30. aprilli määrus nr. 158) pärast seda, kui kooperatiiv on panka oma arvele sisse maksnud püstitatava ehituse täieliku maksumuse;

c) sõlmida tööettevõtte organisatsiooniga lepingut suvilate ehitamise kohta ning pidada arveldusi tehtud tööde eest, samuti sõlmida igasuguseid suvilate ehituse ja kasutamisega seoses olevaid lepinguid;

d) organiseerida kooperatiivi liikmete kultuur-elutarbelist teenindamist (sööklad, pesumajad, klubid, raamatukogud jms.).

12. Suvilaehituskooperatiiv püstitab suvilad tüüpprojektide järgi ning erandjuhtudel kooperatiivi liikmete soovil kehtestatud korras kinnitatud individuaalprojektide järgi.

13. Kooperatiiv võib alustada ehitamist pärast kehtestatud korras projektide kinnitamist ja ehituseks loa saamist. Ehituse maht, alustamise ja lõpetamise tähtajad näidatakse ära krundi tähtajatu kasutamise aktis.

14. Kooperatiivi poolt püstitatud ehitused kuuluvad kooperatiivse omandiõiguse alusel kooperatiivile, neid ei saa müüa või edasi anda ei tervikuna ega osadena (suvilad, toad) ei organisatsioonidele ega üksikutele isikutele, välja arvatud üleandmine kooperatiivi likvideerimise puhul.

15. Kooperatiiv vastutab oma kohustuste eest kogu talle kuuluva varaga.

III Kooperatiivi vahendid

16. Kooperatiivi vahendid koosnevad:
a) kooperatiivi liikmete sisseastumismaksudest;
b) osamaksudest;
c) sissemaksudest suvilate korrashoiuks ja kasutamiseks;
d) muudest laekumistest.

17. Kooperatiiv võib üldkoosoleku otsusel moodustada erifonde, mida kulutatakse kooperatiivi põhikirjas ettenähtud otstarveteks. Erifondide moodustamise ja kulutamise korra määrab kindlaks kooperatiivi üldkoosolek.

IV Kooperatiivi liikmete õigused ja kohustused

18. Iga kooperatiivi liikme ning tema perekonna alaliseks kasutamiseks antakse suvila või eraldi suvekorter vastavalt tema osamaksu suurusele.

19. Ühe kooperatiivi liikme osamaks ei tohi olla alla ühe eraldi suvekorteri ehituse maksumuse. Kooperatiivi liikmed tasuvad enne ehituse alustamist oma osamaksu täies ulatuses.

Sel juhul kui kooperatiivi liige ja tema perekonnaliikmed võtavad isiklikult osa suvila ehitustöödest, määrab kooperatiivi juhatus kooskõlastatult tööettevõtte-ehitusorganisatsiooniga kindlaks nende tööjõukulu ja selle osamaksuks arvestamise korra.

20. Kooperatiivi liige võib üheaegselt olla ainult ühe suvilaehituse kooperatiivi liikmeks.

21. Kooperatiivi liikmel on õigus:
a) igal ajal vabatahtlikult lahkuda kooperatiivist nii enne suvila ehituse algust kui ka ehituse ajal, samuti pärast ehituse lõpetamist;
b) kooperatiivi üldkoosoleku nõusolekul üle anda oma osa ning talle antud ruumide kasutamise õigus vanematele, abikaasale või lastele, kui need isikud varem kasutasid mainitud ruume koos kooperatiivi liikmega.

22. Kooperatiivist vabatahtlikult lahkunud liikmele tagastatakse tema osa bilansilise maksumuse järgi, aga vabanenud suvekorter antakse üldkoosoleku otsusel teisele kooperatiivi vastuvõetud isikule. Vastuvõetud kooperatiivi liikme osamaksu suurus ei või olla väiksem osa bilansilisest maksumusest.

23. Kooperatiivi liiget võidakse kooperatiivist välja heita sel juhul, kui ta ei pea kinni põhikirjast, ei täida üldkoosoleku poolt kindlaksmääratud kohustusi, lõhub ja rikub elamispinda ning oma käitumisega teeb võimatuks kooselu teiste isikutega samas suvitusasulas.

Kooperatiivist väljaheidetud liige kuulub kohtulikus korras kooperatiivi suvekorterist väljatõstmisele koos kõigi temaga elunevate isikutega, vastu andmata teist suvekorterit.

Väljaheidetud kooperatiiviliikmele makstakse tagasi tema osamaks bilansilise maksumuse järgi hiljemalt 3 kuu jooksul pärast üldkoosoleku poolt selle operatsiooniaasta aruande kinnitamist, millise jooksul liige kooperatiivist välja heideti.

24. Surnud kooperatiiviliikme osamaks läheb üle tema pärijaile. Perekonnaliikmeil-pärijail, kes kooperatiivi liikme eluajal kasutasid tema suvekorterit, on õigus selle suvekorteri kasutamiseks edaspidi, kuid tingimusel, et üks perekonnaliikmetest astub kooperatiivi liikmeks.

Pärijaile, kes pärandaja eluajal ei kasutanud mainitud ruume ning ka neile, kes loobusid ruumi edaspidisest kasutamisest, makstakse välja temale pärandatud osamaks või selle osa.

25. Kooperatiivi liige, kes on kooperatiivi koosseisu võetud lahkunud liikme asemel, vastutab kooperatiivi ees lahkunud liikme kohustuste eest, mis tekkisid enne tema vastuvõtmist.

V Kooperatiivi juhtimise organid

26. Kooperatiivi juhtimise organiks on kooperatiivi liikmete üldkoosolek ja kooperatiivi juhatus.

27. Üldkoosolek on kooperatiivi kõrgemaks organiks ja lahendab järgmisi küsimusi:

a) kooperatiivi liikmete vastuvõtmine ja väljaheitmine;

b) ehituse plaani ja eelarve, samuti aasta finants-majandusplaani kinnitamine;

c) suvekorterite jaotamine osanike vahel, samuti loa andmine osanikule oma osa üleandmiseks temaga koos elunevaile perekonnaliikmeile;

d) sisseastumis- ja osamaksude suuruse kindlaksmääramine;

e) suvilamajanduse kasutamiskuludest kooperatiivi liikmete osavõtu suuruse kindlaksmääramine;

f) kooperatiivi erifondide moodustamine;

g) juhatuse ja revisjonikomisjoni valimine;

h) juhatuse ja revisjonikomisjoni tegevuse kohta esitatud kaebuste läbivaatamine;

i) kooperatiivi likvideerimise küsimus.

28. Üldkoosolekud kutsutakse kokku juhatuse poolt vähemalt 2 korda aastas. Erakorralised üldkoosolekud kutsutakse kokku $^1/_3$ kooperatiivi liikmete nõudel kuuepäevase tähtaja jooksul, samuti revisjonikomisjoni või kooperatiivi põhikirja registreerinud kohaliku nõukogu täitevkomitee nõudmisel.

29. Üldkoosolek võib toimuda juhul, kui on kohal vähemalt $^2/_3$ kooperatiivi liikmete või nende poolt volitatud isikute üldarvust. Üldkoosoleku otsused võetakse vastu kohalolevate liikmete lihthäälteenamusega, aga otsused osamaksu suuruse, suvilamajanduse kasutamise kulude suuruse ja kooperatiivist väljaheitmise küsimuses võetakse vastu $^2/_3$ häälteenamusega.

30. Kooperatiivi juhatus, mille koosseisu kuulub vähemalt 3 liiget, valitakse üldkoosoleku poolt kaheks aastaks. Juhatuse ja revisjonikomisjoni koosseisu ei või ühtaegu kuuluda abikaasad, vanemad, lapsed, lapselapsed, lihased vennad ja õed ega nende abikaasad.

31. Juhatus on kooperatiivi täidesaatvaks organiks, kes annab oma tegevusest aru üldkoosolekule. Juhatuse ülesannete hulka kuulub:

a) üldkoosoleku poolt kindlaksmääratud sisseastumis- ja osamaksude vastuvõtmine kooperatiivi liikmetelt;

b) plaanide, eelarvete ja aruandluse koostamine;

c) suvilamajanduse majandamine;

d) tööliste ja teenistujate palkamine ja vallandamine;

e) kooperatiivi nimel tehingute sooritamine ja lepingute sõlmimine;

f) kooperatiivi esindamine kõigis kohtu- ja administratiivasutustes;

g) kooperatiivi liikmete nimekirja pidamine ja asjaajamise juhtimine;

h) arvepidamine ja muude käesolevast põhikirjast tulenevate kohustuste täitmine.

32. Kooperatiivi juhatusel on õigus vabalt käsutada pangas jooksval arvel olevat suvilaehituskooperatiivi sularaha, piiramata seda mingisuguste limiitidega.

33. Revisjonikomisjon valitakse üldkoosoleku poolt 3-liikmelises koosseisus kaheks aastaks ning ta on organiks, kes kontrollib ja revideerib juhatuse tegevust.

34. Kooperatiiv tegutseb tema põhikirja registreerinud kohaliku nõukogu järelevalve ja kontrolli all.

35. Tsiviilõiguslikud vaidlused kooperatiivi ja selle liikmete vahel kuuluvad lahendamisele kohtulikus korras.

VI Kooperatiivi tegevuse lõpetamine ja tema asjaajamise likvideerimine

36. Suvilaehituse kooperatiivi tegevus lõpetatakse tema asjaajamise ja varade likvideerimisega neil juhtudel, kui:

a) kooperatiiv on kohtu poolt tunnistatud maksuvõimetuks;

b) kui kohtuotsusega on kindlaks tehtud kooperatiivi kõrvalekaldumine põhikirjas näidatud eesmärgist;

c) kooperatiivi üldkoosolek peab vajalikuks likvideerida see tingimusel, kui sellekohase otsuse kinnitab kohaliku töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee.

37. Kooperatiivi asjaajamise lõpetamine toimub kooskõlas seadustega kooperatiivsete organisatsioonide tegevuse lõpetamise korra kohta, millest tingimata võtab osa selle kohaliku nõukogu esindaja, kus registreeriti kooperatiivi põhikiri.

38. Kooperatiivi vara, mis jääb järele pärast kooperatiivile esitatud nõudmiste rahuldamist, samuti kõik kooperatiivi toimikud ja dokumendid antakse üle kooperatiivi põhikirja registreerinud kohalikule nõukogule.

AIANDUSKOOPERATIIVI TÜÜPPÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Ametiühingute Nõukogu 9. jaanuari 1969. a. määrusega nr. 12 — *ENSV T 1969, nr. 6, art. 75*)

I Üldsätted

1. Aianduskooperatiivid organiseeritakse ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide juures aianduskooperatiivi astuda soovijate üldkoosoleku otsuse alusel. Loa aianduskooperatiivi organiseerimiseks annab rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee olenevalt aianduskooperatiivi asukohast ja liikmete ametiühingulisest kuuluvusest. Aianduskooperatiiv organiseeritakse vähemalt 8 liikme olemasolul.

2. Üldkoosoleku poolt vastuvõetud põhimäärus kuulub registreerimisele kohaliku töörahva saadikute nõukogu täitevkomitees.

3. Aianduskooperatiivide põhiülesandeks on aianduse, köögiviljakasvatuse, iluaianduse ja mesinduse igakülgne arendamine ning oma liikmetele ja nende perekondadele puhkuse ning vaba aja sisuka ja tervisliku veetmise organiseerimine.

4. Aianduskooperatiiv koostab ja vormistab omal kulul tema käsutuses oleva maa-ala planeerimise ja hoonestamise skeemid, esitab maa-ala hoonestamise ja haljastamise projektid kohalikule töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele kinnitamiseks kehtivas korras ning vastutab tööde tegemise eest kinnitatud projektide kohaselt.

Aianduskooperatiivi maa-ala planeerimise ja hoonestamise skeemide ning projektide koostamisel silmas pidada, et:

1) maade jaotamise ja kasutamise kord määratakse kindlaks aianduskooperatiivi üldkoosoleku otsusega, arvestusega luua võimalusi istanduste hooldamistööde maksimaalseks mehhaniseerimiseks.

Aianduskooperatiivi liikme perekonnale eraldatud maatükk edasisele jaotamisele ei kuulu;

2) vastavalt siseplaneerimise kavale lubatakse ehitada aianduskooperatiivi üldkoosoleku otsusel talvisel ajal alaliseks elamiseks mittekõlblikke pansionaadi tüüpi hooneid, ridamaju või üheperekonna-aiamaju ning mitteköetavaid kasvuhooneid seaduses ettenähtud suuruses, samuti ühiskondlikke hooneid.

Aianduskooperatiivi ja selle liikmete hooneid ja ehitisi võtab ekspluatatsiooni vastu rajooni või linna töörahva saadikute nõu-

kogu täitevkomitee poolt kehtestatud korras kinnitatud komisjon. Komisjoni tööst võtab osa aianduskooperatiivi esindaja.

5. Aianduskooperatiivide liikmete töökohtade administratsioonid ja ametiühingukomiteed abistavad igakülgselt aianduskooperatiive kooskõlas kehtiva seadusandlusega.

6. Aianduskooperatiivil on juriidilise isiku õigused, jooksev konto ning oma nimega nurgatempel ja pitsat.

7. Aianduskooperatiivi juhtimine ja asjaajamine toimub ühiskondlikel alustel.

Suuremates aianduskooperatiivides lubatakse elektrivõrgu ja veevarustusvõrgu teenindamiseks, arvepidamiseks ja aiavalveks tööle võtta isikuid, kellel on eriteadmised ja kvalifikatsioon, aianduskooperatiivi üldkoosoleku poolt kindlaksmääratud arvulise koosseisu ja palgafondi piires, kusjuures otsus nimetatud töötajate palgamäärade kohta kuulub kinnitamisele selle organisatsiooni ametiühingukomitee poolt, kelle juures aianduskooperatiiv moodustati.

II Aianduskooperatiivi vahendid

8. Aianduskooperatiivi vahenditeks on:
1) aianduskooperatiivi liikmete sisseastumismaksud;
2) liikmemaksud;
3) sihtotstarbelised osamaksud;
4) muud tulud.

Sihtotstarbelisteks osamaksudeks on kooperatiivi liikmete poolt pansionaatide, teede, elektriliinide, veevarustusobjektide, ühiskondlike ja kultuur-elukondlike hoonete ja ehitiste ehitamise, kooperatiivi maa-ala heakorrastamise jm. kuludeks sissemakstud summad.

Üldkoosoleku otsusel võib aianduskooperatiiv moodustada erifonde, mida kulutatakse «Aianduskooperatiivi põhimääruses» ettenähtud otstarbeks. Aianduskooperatiivi üldkoosolek määrab kindlaks erifondide moodustamise ja kulutamise korra.

III Aianduskooperatiivi liikmed, nende õigused ja kohustused

9. Aianduskooperatiivi liikmeteks võivad olla ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide töölised ning teenistujad, samuti pensionärid.

Aianduskooperatiivi liikmeteks võivad olla isikud, kes on saanud 16-aastaseks.

10. Aianduskooperatiivi liikme õigused säilivad nende perekondadel, kui aianduskooperatiivi liige on kutsutud tegevteenistusse Nõukogude armeesse, sõjalaevastikku, piirivalve- või sisevägedesse, on valitaval kohal, on suunatud õppima või muudele pikaajalistele komandeeringutele, kogu tegevteenistuses, õppeasutuses, valitaval kohal või komandeeringus viibimise ajaks.

11. Aianduskooperatiivide liikmeteks võivad olla kodanikud, kellel endal või kelle perekonnaliikmetel ei ole suvila- või aianduskrunti või individuaalkrunti üle 0,25 ha. Aianduskooperatiivi liige võib samaaegselt olla ainult ühe aianduskooperatiivi liige.

12. Aianduskooperatiivi liikmel on õigus:

1) osa võtta aianduskooperatiivi üldkoosolekutest otsustava hääleõigusega;

2) valida ja olla valitud aianduskooperatiivi juhtivatesse organitesse;

3) üles tõsta juhatuses küsimusi ja teha ettepanekuid, mis on seotud aianduskooperatiivi töö parendamise ning aianduse ja mesinduse arendamisega;

4) kasutada tema ja perekonnaliikmete poolt kasvatatavate kultuuride saaki;

5) kasutada koos perekonnaliikmetega aiamaja, teisi hooneid ja ehitisi üldkoosoleku poolt kehtestatud korras;

6) igal ajal vabatahtlikult avalduse alusel lahkuda aianduskooperatiivist ning juhatuse nõusolekul üle anda oma osamaksud, krundi ja aiamaa kasutamise õiguse teisele isikule.

Aianduskooperatiivist lahkunud liikmele tagastatakse kapitaalmahutusteks ja inventari soetamiseks sissemakstud sihtotstarbelised osamaksud ja tema poolt ehitatud hoonete maksumus, maha arvatud amortisatsioonisummad, samuti tagastatakse tema poolt kasutatud krundil asuvate istutuste maksumus vastavalt kehtivatele hinnetele.

Arveldused kooperatiivist lahkuja ja kooperatiivi astuja vahel toimuvad kooperatiivi juhatuse kaudu.

Tagastamisele ja väljamaksmisele kuuluvate summade suuruse määrab kindlaks aianduskooperatiivi juhatuse poolt moodustatud hindamiskomisjon, lähtudes riiklikest hinnetest, kusjuures summa suurus määratakse, lähtudes ühiskondlike objektide ehitusele kulutatud tööst ja vahendeist. Hindamisakti kinnitab juhatus kooskõlastatult revisjonikomisjoniga.

13. Aianduskooperatiivi liige on kohustatud:

1) täitma «Aianduskooperatiivi põhimäärust» ning üldkoosoleku ja juhatuse otsuseid;

2) tasuma sisseastumis-, liikme- ja sihtotstarbelisi osamakse;

3) viie aasta jooksul hoonestama eraldatud krundi vastavalt kinnitatud hoonestusprojektile, rajama eraldatud krundil istutusi, pidevalt hoolitsema istutuste eest, tegema kahjurite, taimehaiguste ja umbrohu tõrjet;

4) hoidma aianduskooperatiivi ühisvara;

5) võtma aktiivselt osa ühiskondlikest töödest.

14. Aianduskooperatiivi surnud liikme sihtotstarbelised osamaksud lähevad kehtestatud korras üle tema pärijale, kui pärija astub sama aianduskooperatiivi liikmeks, vastasel korral makstakse nimetatud osamaksud pärijale välja.

15. Kooperatiivi liikmete suhtes, kes ei pea kinni «Aianduskooperatiivi põhimäärusest» või ei täida üldkoosoleku või juhatuse otsuseid, võtab juhatus tarvitusele järgmised abinõud:

1) väljakutse juhatusse põhimäärusest mittekinnipidamise või otsuste mittetäitmise põhjuste väljaselgitamiseks ja puuduste kõrvaldamise tähtaegade kindlaksmääramiseks;

2) hoiatus;

3) puudustest teatamine töökohajärgsele ametiühingukomiteele;

4) materjalide esitamine isikute suhtes, kes ei tee umbrohu- ja taimekahjurite tõrjet ega pea kinni looduskaitse nõuetest, rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu juures asuvale administratiivkomisjonile nende isikute vastutuselevõtmiseks kehtestatud korras;

5) omavolilise ehitamise kohta materjalide esitamine rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele vajalike abinõude tarvituselevõtmiseks;

6) liikme väljaheitmine aianduskooperatiivist sellest kooperatiivi liikmele teatamisega. Juhatuse otsus liikme kooperatiivist väljaheitmise kohta kuulub kinnitamisele üldkoosoleku poolt.

16. Aianduskooperatiivi liige, kes on võetud vastu aianduskooperatiivi koosseisu lahkunud liikme asemele, vastutab aianduskooperatiivi ees lahkunud liikme kohustuste osas, mis tekkisid enne tema vastuvõtmist kooperatiivi liikmeks.

IV Aianduskooperatiivi üldkoosolek, juhatus ja revisjonikomisjon

17. Aianduskooperatiivi kõrgemaks organiks on üldkoosolek, mis otsustab järgmisi küsimusi:

1) juhatuse otsuste kinnitamine aianduskooperatiivi liikmete vastuvõtmise ja väljaheitmise kohta;

2) juhatuse ja revisjonikomisjoni aruannete kinnitamine kooperatiivi töö kohta;

3) maa-ala üldplaneerimise, hoonestamise ja haljastamise projektide, ühiskondlike hoonete projektide ja eelarvete, finants- ja majandus- ning tööplaanide ja aruannete kinnitamine, samuti ehitamise korra kindlaksmääramine;

4) kooperatiivi liikmete kasutuses oleva krundi suuruse diferentseerimine vajaduse korral, pidades silmas, et krundi suurus perekonna kohta ei või ületada 0,15 hektarit;

5) sisseastumis- ja liikmemaksude ning sihtotstarbeliste osamaksude suuruse kindlaksmääramine;

6) eriteadmisi ja kvalifikatsiooni omavate töölevõetud isikute koosseisu ja palgamäärade kindlaksmääramine;

7) juhatuse ja revisjonikomisjoni valimine;

8) kooperatiivi liikmete avalduste ja kaebuste läbivaatamine juhatuse ja revisjonikomisjoni tegevuse kohta;

9) aianduskooperatiivi likvideerimine.

18. Üldkoosolekuid kutsub juhatus kokku vähemalt kaks korda aastas, millest liikmeile teatatakse ette kaks nädalat enne üldkoosolekut. Erakorralised üldkoosolekud kutsutakse kokku kuue päeva jooksul ühe kolmandiku aianduskooperatiivi liikmete, samuti revisjonikomisjoni või rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee nõudmisel.

19. Üldkoosolek on otsustusvõimeline, kui kohal on vähemalt pooled aianduskooperatiivi liikmetest või nende poolt volitatud isikutest.

Üldkoosoleku otsused võetakse vastu kohalolevate liikmete lihthäälteenamusega lahtisel hääletamisel.

20. Aianduskooperatiivi juhatuse, koosseisuga 3—11 liiget, ja revisjonikomisjoni, koosseisuga 3—5 liiget, valib üldkoosolek kaheks aastaks.

21. Juhatus valib oma koosolekul juhatuse esimehe, esimehe asetäitja, sekretäri ja laekuri. Revisjonikomisjon valib oma koosolekul revisjonikomisjoni esimehe ja sekretäri.

22. Revisjonikomisjon revideerib aianduskooperatiivi rahanduslikku ja majanduslikku tegevust vähemalt kaks korda aastas ning esitab revideerimise tulemused juhatusele ja üldkoosolekule.

23. Juhatus on aianduskooperatiivi täidesaatev organ ja annab oma tegevusest aru üldkoosolekule. Juhatuse pädevusse kuulub:

1) kooperatiivi liikmeks vastuvõtmise ja kooperatiivist väljaheitmise küsimuste arutamine ning esitamine üldkoosolekule kinnitamiseks;

2) üldkoosoleku poolt kindlaksmääratud sisseastumis- ja liikmemaksude ning sihtotstarbeliste osamaksude vastuvõtmine aianduskooperatiivi liikmetelt, samuti maksete vastuvõtmine liikmete poolt kooperatiivile tekitatud kahjude hüvitamiseks;

3) plaanide, eelarvete ja aruannete koostamine;

4) aianduskooperatiivi varade iga-aastane inventeerimine, kooperatiivi hoonete ja ehitiste ja vara inventariseerimise vormistamine ja nende kindlustamine;

5) maa-ala üldplaneerimise ja hoonestamise projektide esitamine rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele kinnitamiseks;

6) igasuguste tehingute sooritamine aianduskooperatiivi nimel;

7) aianduskooperatiivi esindamine kõigis kohtu- ja administratiivasutustes;

8) kooperatiivi maa-ala ja teede heakorrastamise, elektrifitseerimise, veevarustuse ning istutusmaterjalide, väetiste ja inventari soetamise organiseerimine, samuti ehitatud hoonete, ehitiste ja maaparandussüsteemide korrashoiu organiseerimine;

9) taimekahjurite ja -haiguste ning umbrohutõrje organiseerimine;

10) kooperatiivi liikmete poolt «Aianduskooperatiivi põhimääruse» ja nendele pandud kohustuste täitmise kontroll;

11) arvepidamine;

12) aastaaruande esitamine Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile;

13) aianduskooperatiivi liikmetele liikmeraamatute väljaandmine ning nendesse liikmemaksude, sihtotstarbeliste osamaksude ja teiste vajalike andmete kandmine;

14) «Aianduskooperatiivi põhimäärusest» tulenevate muude kohustuste täitmine.

24. Aianduskooperatiivi tegevust kontrollib rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee.

25. Vaidlused aianduskooperatiivi ja selle liikmete vahel kuuluvad lahendamisele kohtu korras.

V Aianduskooperatiivi tegevuse lõpetamine ja asjaajamise likvideerimine

26. Aianduskooperatiiv lõpetab oma tegevuse kehtestatud korras üldkoosoleku otsusel, mille kinnitab rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee.

27. Aianduskooperatiivi asjaajamine likvideeritakse kooskõlas kooperatiivorganisatsioonide tegevuse lõpetamise korraga rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee esindajate osavõtul.

AIANDUSKOOPERATIIVIDE TEGEVUSE PARANDAMISE ABINÕUDE KOHTA

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Ametiühingute Nõukogu 9. jaanuari 1969. a. määrus nr. 12 — *ENSV ÜVT 1969, nr. 6, art. 75*)

4. Kooperatiivsete organisatsioonide tegevuse lõppemine

EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 41, 42

PÕHIMÄÄRUS KOOPERATIIVSETE ORGANISATSIOONIDE TEGEVUSE LÕPETAMISE KOHTA NENDE LIKVIDEERIMISEL, ÜHENDAMISEL JA JAGAMISEL

(NSV Liidu KTK ja RKN-i 15. juuni 1927. a. määrus — *СЗ СССР 1927 г., № 37, ст. 372*)

(Väljavõte)

I Üldsätted

1. Käesolev põhimäärus laieneb iga liiki ja iga astme kooperatiivsetele organisatsioonidele.

2. Kooperatiivsed organisatsioonid lõpetavad oma tegevuse:
a) nende asjaajamise ja vara likvideerimisega;
b) ilma likvideerimiseta.

3. Kooperatiivne organisatsioon lõpetab oma tegevuse tema asjaajamise ja vara likvideerimisega:
a) tähtaja möödumisel, milliseks organisatsioon on asutatud;
b) organisatsiooni liikmete arvu vähenemisel alla seadusega või põhikirjaga ettenähtud alammäära, kui seejuures liikmete arv ei täiene põhikirjas ettenähtud tähtaja jooksul, kui aga põhikirjas puudub viide selle kohta — kuu aja jooksul;
c) organisatsiooni kohtu korras maksujõuetuks tunnistamisel;
d) organisatsiooni kõrvalekaldumisel põhikirjas kehtestatud eesmärkidest, või tegevusele, mis on vastuolus riiklike huvidega;
e) kooperatiivse organisatsiooni üldkoosoleku (volinike koosoleku) poolt tema likvideerimise vajaduse tunnistamisel.

Märkus. Alapunktis «d» märgitud alustel lõpetavad kooperatiivsed organisatsioonid, kelle põhikirjad on kinnitatud NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu poolt, oma tegevuse NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu otsuse alusel, kooperatiivsed alamastme organisatsioonid lõpetavad oma tegevuse kubermangu, ringkonna või neile vastava täitevkomitee otsuse alusel, ülejäänud kooperatiivsed organisatsioonid lõpetavad oma tegevuse vastava liiduvabariigi rahvakomissaride nõukogu otsuse alusel. Erandeid nimetatud korrast võidakse kehtestada liiduvabariigi seadusandlusega kõigi kooperatiivsete organisatsioonide suhtes, välja arvatud need, kelle põhikirjad on kinnitatud NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu poolt.

4. Kooperatiivne organisatsioon lõpetab oma tegevuse tema asjaajamise ja vara likvideerimiseta:

a) kahe või mitme organisatsiooni liitumisel;

b) ühe organisatsiooni jagunemisel kaheks või mitmeks iseseisvaks organisatsiooniks.

III Kooperatiivsete organisatsioonide tegevuse lõppemine nende liitumisel ja jagunemisel

34. Kooperatiivsete organisatsioonide liitumine toimub:

a) kahe või mitme organisatsiooni liitumisel üheks uueks organisatsiooniks uue põhikirja alusel ja uue nimetuse all,

b) ühe või mitme organisatsiooni ühinemisel juba eksisteeriva organisatsiooni koosseisu viimase põhikirja alusel ja tema nimetuse all.

35. Kooperatiivsete organisatsioonide liitumine toimub iga liituva organisatsiooni üldkoosoleku (volinike koosoleku) otsuse alusel. Samal üldkoosolekul (volinike koosolekul) tuleb kinnitada kokkulepe, mille põhjal liitumine peab toimuma, ja peale selle tuleb punkti 34 alapunktis «a» ettenähtud juhtudel vastu võtta uuesti moodustatud organisatsiooni põhikiri.

38. Arvates liitumise tulemusel tekkinud kooperatiivse organisatsiooni (punkti 34 alapunkt «a») põhikirja registreerimise päevast või juba eksisteeriva kooperatiivse organisatsiooni koosseisu teiste kooperatiivsete organisatsioonide ühinemise registrisse kandmise päevast (punkti 34 alapunkt «b»), loetakse kõigi liitunud või teise organisatsiooni koosseisu ühinenud organisatsioonide tegevus lõppenuks ning kõik nende õigused ja kohustused lähevad üle esimesel juhul — liitumise tulemusena moodustunud kooperatiivsele organisatsioonile, teisel juhul aga eksisteerinud organisatsioonile, kelle koosseisu ühinesid teised.

39. Kooperatiivse organisatsiooni jagunemine toimub tema liikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) otsuse alusel. Üheaegselt sellega peab olema välja töötatud ja vastu võetud uuesti moodustatavate organisatsioonide põhikirjade projektid.

Jagunemise otsuses peab olema tingimata märgitud, kuidas jaotatakse jaguneva organisatsiooni aktiva ja passiva uuesti moodustatavate organisatsioonide vahel, samuti millised liikmed viimastesse astuvad.

41. Jagunemise tulemusena uuesti tekkinud kooperatiivsete organisatsioonide põhikirjade registreerimise päevast arvates lähevad neile üle jagatava organisatsiooni õigused ja kohustused vastavalt punktis 39 näidatud üldkoosoleku (volinike koosoleku) otsusele, kusjuures jagunev organisatsioon loetakse tegevuse lõpetanuks arvates jagunemise tagajärjel tekkinud kõigi kooperatiivsete organisatsioonide registreerimise päevast.

§ 6 Ühiskondlikud organisatsioonid ja nende koondised

NSV LIIDU KONSTITUTSIOON — § 126
TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — § 11
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 26, 29, 36, 38, 41, 42

NSV LIIDU AMETIÜHINGUTE PÕHIKIRI

(Kinnitatud NSV Liidu ametiühingute XIII kongressil 1. novembril 1963. Muudatused tehtud NSV Liidu ametiühingute XIV kongressil 4. märtsil 1968)

(Väljavõte)

VII Ametiühinguorganite kui juriidiliste isikute õigustest

60. Ettevõtete, asutuste ja kolhooside ametiühingukomiteed, ametiühingute linna-, rajooni-, raudtee-, territoriaal-, basseini-, oblasti-, krai-, vabariiklikud ja keskkomiteed, samuti ÜAÜKN ja vabariigi, krai ja oblasti ametiühingute nõukogud on juriidilised isikud. Neil on oma pitsat ja stamp, mille näidise määravad kindlaks ametiühingu keskkomitee ja ÜAÜKN.

61. Igal tootmisharu ametiühingul on oma põhikiri, mis kajastab ametiühingu iseärasusi ning on vastavuses NSV Liidu ametiühingute põhikirjaga.

AMETIÜHINGU KÄITIS- JA KOHALIKU KOMITEE ÕIGUSTE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 15. juuli 1958. a. seadlusega — *NSV Liidu Ülemnõukogu Teataja 1958, nr. 15, art. 282*)

(Väljavõte)

1. Ametiühingu käitis- või kohalik komitee, kes on valitud vastava ametiühingu põhikirja alusel, esindab ettevõtte, asutuse või organisatsiooni töölisi ja teenistujaid kõigis tööalastes, elutarbelistes ja kultuuriküsimustes ning omab juriidilise isiku õigusi.

2. Käitis- või kohalik komitee võtab osa ettevõtte, asutuse või organisatsiooni tootmisplaanide ja kapitaalehituse plaanide, samuti elumajade ning kultuuri- ja kommunaalobjektide ehitamise ning remontimise plaanide projektide väljatöötamisest.

5. Käitis- või kohalik komitee teeb kõrgemalseisvatele majandus- ja nõukogude organitele ettepanekuid ettevõtte, asutuse või organisatsiooni tegevuse parandamiseks, samuti töötingimuste ning töötajate materiaalse, elutarbelise ja kultuurilise teenindamise

parandamiseks. Mainitud organid on kohustatud neid ettepanekuid läbi arutama ning teatama tulemustest käitis- või kohalikule komiteele.

7. Käitis- või kohalik komitee juhib ettevõttes või ehitusel tootmisnõupidamisi, korraldab tööliskoosolekuid ja tootmistehnilisi konverentse, kontrollib süstemaatiliselt nende poolt vastuvõetud otsuste ning tööliste ja teenistujate ettepanekute täitmist.

Komitee organiseerib koos administratsiooniga sotsialistlikku võistlust ja teeb sellest kokkuvõtteid, teeb kindlaks võistluse võitjad, määrab eesrindlike tsehhide ja osakondade kollektiividele rändpunalippe ja aukirju, levitab eesrindlikke kogemusi, lahendab aukirjade ja rahaliste preemiatega autasustamise küsimusi, samuti küsimusi, mis on seotud tootmiseesrindlaste kandmisega autahvlile ja auraamatusse, populariseerib ulatuslikult sotsialistliku võistluse tulemusi.

8. Käitis- või kohalik komitee aitab igakülgselt kaasa leiutus- ja ratsionaliseerimistegevuse arendamisele ning kontrollib, et vastuvõetud leiutised, tehnilised täiustused ja ratsionaliseerimisettepanekud õigeaegselt rakendataks. Ta vaatab koos ettevõtte administratsiooniga läbi tööliste ja teenistujate kaebusi nende ratsionaliseerimisettepanekute tagasilükkamise kohta, samuti kaebusi, mis on seotud vastuvõetud ratsionaliseerimisettepanekute ja tehniliste täiustuste eest tasu arvestamise korra ja väljamaksmise ajaga.

11. Kui käitis- või kohalik komitee teeb kindlaks, et töölise või teenistuja töövigastus või kutsehaigus tuleneb töökaitse või ohutustehnika reeglite rikkumisest administratsiooni poolt, teeb käitiskomitee administratsioonile kohustusliku otsuse, mille põhjal ettevõte, asutus või organisatsioon peab vastuvaidlematus korras kandma riikliku sotsiaalkindlustuse eelarvesse kulusumma toetuse maksmiseks ajutise töövõimetuse tõttu seoses selle vigastuse või haigusega.

12. Käitis- või kohalik komitee kontrollib elamute, kultuuri- või kommunaalobjektide ehitamise plaani täitmist, jälgib elamufondi ning kommunaal- ja elukondliku teenindamise ettevõtete ekspluateerimist. Ametiühingukomitee esindaja võtab liikme õigustes osa komisjoni tegevusest, kelle ülesandeks on ekspluateerimiseks vastu võtta elumaju, mis on määratud ettevõtte, asutuse või organisatsiooni tööliste ja teenistujate majutamiseks, samuti hooneid ja objekte, mis on ehitatud nende kultuuriliseks ja elutarbeliseks teenindamiseks.

Elamispinna jaotamine ettevõttes, asutuses või organisatsioonis toimub administratsiooni ning käitis- või kohaliku komitee ühisel otsusel.

13. Käitis- või kohalik komitee kontrollib riikliku ja kooperatiivkaubanduse ning ühiskondliku toitlustamise ettevõtete tööd, mis teenindavad ettevõtte, asutuse või organisatsiooni töölisi ja teenistujaid.

Juurdehindlused lõunasöökidele ja toiduainetele, samuti söökla-te, einelaudade, kaupluste ja müügipunktide töötunnid määratakse kindlaks käitis- või kohaliku komitee osavõtul.

15. Ettevõte, asutus või organisatsioon on kohustatud käitis- või kohalikule komiteele tasuta võimaldama vajalikke ruume koos sisustuse, kütte, valgustuse, koristamise ja valvega komitee enda tööks või tööliste ja teenistujate koosolekute korraldamiseks. Administratsioon annab käitis- või kohalikule komiteele tasuta transpordi- ja sidevahendid.

16. Hooned, ruumid, ehitised, aiad ja pargid, mis on määratud kultuurhariduslikuks, tervistus-, kehakultuuri- ja sporditööks ettevõtte, asutuse või organisatsiooni tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete hulgas, samuti pioneerilaager, on ettevõtte või organisatsiooni bilansis ning antakse tasuta kasutamiseks käitis- või kohalikule komiteele. Hooned, ruumid ja ehitised, mis ettevõte, asutus või organisatsioon on üürinud ülalmainitud eesmärkideks, antakse samuti ametiühingukomiteele tasuta kasutamiseks.

Käesolevas paragrahvis mainitud hoonete, ruumide ja ehitiste, samuti pioneerilaagri majandamine, remont, kütmine, valgustamine, koristamine ja valve toimub ettevõtte, asutuse või organisatsiooni arvel.

TÖÖLISTE JA TEENISTUJATE KLUBIDE KOHTA

(NSV Liidu KTK ja RKN-i 2. jaanuari 1929. a. määrus — *СЗ СССР 1929 г., № 3, ст. 24*)

1. Tööliste ja teenistujate klubid, mille eesmärgiks on koondada töölisi ja teenistujaid ning nende perekonnaliikmeid ametiühingute ees seisvate ülesannete lahendamiseks, organiseeritakse Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu poolt kindlaksmääratavatel alustel ja korras ning nad tegutsevad põhikirjade alusel, mille kinnitavad vastavad ametiühinguorganid ÜAÜKN-i poolt väljaantava normaalpõhikirja alusel.

3. Tööliste ja teenistujate klubidel on alates nende registreerimise momendist ametiühingute vastavates organites juriidilise isiku õigused ja nad võivad igal seaduslikul viisil omandada ja võõrandada iga liiki vara, sõlmida tehinguid ning oma nimel hageda ja olla kostjaks kohtus.

VASTASTIKUSE ABISTAMISE KASSADEST

(NSV Liidu KTK ja RKN-i 22. oktoobri 1926. a. määrus — *СЗ СССР 1926 г., № 72, ст. 552*)

(Väljavõte)

NSV Liidu Kesktäitevkomitee ja NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määravad:

1. Vastastikuse abistamise kassad, mille eesmärgiks on osutada seltsimehelikku materiaalset abi oma liikmetele, organiseeritakse Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu poolt kinnitatava vastastikuse abistamise kassade põhimääruse alusel ja selle poolt kindlaksmääratud korras ning nad tegutsevad kooskõlas põhikirjadega (punkt 2).

2. Vastastikuse abistamise kassade põhikirjad töötatakse välja ÜAÜKN-i kinnitatud normaalpõhikirja alusel ja kinnitatakse ametiühingute vastava organi poolt.

3. Vastastikuse abistamise kassad võivad teenindada ainult oma liikmeid.

4. Vastastikuse abistamise kassadel on juriidilise isiku õigused alates ametiühingute vastavas organis registreerimise momendist ja nad võivad igal seaduslikul viisil omandada ja võõrandada iga liiki vara, sõlmida tehinguid, oma nimel hageda ja olla kostjaks kohtus.

AMETIÜHINGUKOMITEE JUURES ASUVA VASTASTIKUSE ABISTAMISE KASSA TÜÜPPÕHIKIRI

(Kinnitatud ÜAÜKN-i presiidiumi 20. veebruari 1959. a. otsusega, protokoll nr. 5. Muudatused ja täiendused tehtud 9. oktoobril 1964. a. — Ametiühingutöötaja käsiraamat, Tallinn 1970, lk. 205 jj.)

(Väljavõte)

I Kassa eesmärgid ja ülesanded

1. Ametiühingukomitee juures asuv vastastikuse abistamise kassa on ametiühinguliikmete organisatsioon, kes on vabatahtlikult ühinenud seltsimehelikuks vastastikuseks materiaalseks abistamiseks.

2. Vastastikuse abistamise kassa abistab kassa liikmeid, kui neil vaja on, lühi- ja pikaajaliste laenudega, üksikutel juhtudel aga tagastamisele mittekuuluvate toetustega.

II Kassa organiseerimise kord

4. Vastastikuse abistamise kassa töötab ametiühingukomitee juhtimisel.

5. Vastastikuse abistamise kassa tuleb registreerida kõrgemalseisvas ametiühinguorganis (ametiühingute nõukogus, ametiühingu vabariiklikus, krai-, oblasti-, rajooni-, linnakomitees). Käesolevas põhikirjas ettenähtud funktsioonide teostamiseks kasutab vastastikuse abistamise kassa kõiki juriidilise isiku õigusi.

Vastastikuse abistamise kassal on stamp ja pitsat oma nimetusega.

III Kassa liikmed

6. Vastastikuse abistamise kassa liikmeks võib olla iga vastavas ettevõttes või asutuses töötav ametiühinguliige või õppeasutuse õpilane.

Töölt lahkunud pensionär, kes on ametiühinguliige, võib olla vastastikuse abistamise kassa liige selle ametiühinguorganisatsiooni juures, kus ta on ametiühingulisel arvel.

Laste kasvatamiseks ajutiselt töö katkestanud vastastikuse abistamise kassa liige säilitab õiguse olla kassa liige kuni ametiühinguliselt arvelt mahavõtmiseni.

13. Vastastikuse abistamise kassast lahkujale tagastatakse tema poolt tasutud liikmemaksud, arvestades neist maha võlgu olevad laenusummad.

Liikmemaksud tagastatakse, kui nende tagasisaamiseks on antud avaldus hiljemalt 12 kuud pärast kassa liikme lahkumist. Selle aja jooksul väljanõudmata jäänud liikmemaksud loetakse kassa omandiks.

Vastastikuse abistamise kassa liikme surma korral on tema pärijail õigus saada 12 kuu jooksul peale kassa liikme surma lahkunu arvel olev tasutud liikmemaksude summa.

IV Kassa organisatsiooniline struktuur

14. Vastastikuse abistamise kassa organeiks on kassa liikmete üldkoosolek (konverents) ja juhatus.

15. Üldkoosoleku (konverentsi) kutsub kassa juhatus kokku vähemalt üks kord aastas.

19. Vastastikuse abistamise kassa juhatus valitakse kassa liikmete poolt lahtisel hääletamisel 1 aastaks.

V Kassa summad

29. Vastastikuse abistamise kassa summad koosnevad:

a) sisseastumismaksudest;

b) liikmemaksudest;
c) laenudelt saadavatest protsentidest;
d) ametiühinguorganisatsioonide dotatsioonidest;
e) muudest sissetulekutest.

30. Liikmemaksu tasuvad vastastikuse abistamise kassa liikmed iga kuu 0,5% ulatuses oma kuupalgast antud asutuses või ettevõttes.

Mittetöötavad pensionärid tasuvad liikmemaksu 0,5% ulatuses kuu pensionisummast, kõrgemate, kesk-tehniliste ja -eriõppeasutuste õpilased, kes saavad stipendiumi, tasuvad liikmemakse 0,5 protsendi ulatuses kuu stipendiumist. Need õpilased, kes stipendiumi ei saa, samuti naised, kes on ajutiselt katkestanud töö seoses laste kasvatamisega, tasuvad liikmemaksu 10 kopikat kuus.

Kassa liige, kes on tasunud 50 igakuist liikmemaksu, vabastatakse tema soovil edasisest liikmemaksu tasumisest ning tal on õigus saada laenu esimeses järjekorras.

Haiguse ajal vastastikuse abistamise kassa liikmed ei tasu liikmemaksu ajutise töövõimetuse toetuse summadelt.

VI Laenude ja toetuste väljaandmise ning laenude kustutamise kord

4. ... Isikuilt, kes hoiavad saadud laenu tasumisest kõrvale, nõutakse võlg sisse notariaalkontori või muu, notari kohuseid täitva organi täitepealdise järgi või kohtu korras rahvakohtu kaudu.

VIII Kassa likvideerimine

44. Vastastikuse abistamise kassa likvideerimine toimub kassa liikmete üldkoosoleku (konverentsi) otsusel või selle ametiühinguorgani otsusel, kus vastastikuse abistamise kassa on registreeritud.

46. Pärast vastastikuse abistamise kassa likvideerimist järelejäänud summad, mis koosnevad sisseastumismaksudest, protsentidest laenu kasutamise eest, ametiühinguorganisatsioonide dotatsioonist ja muudest laekumistest, antakse üle kõrgemalseisvale ametiühinguorganile olemasolevate vastastikuse abistamise kassade tugevdamiseks ja uute kassade moodustamiseks. Pärast kassa likvideerimist tagastatakse kassa liikmetele igakuulised liikmemaksud.

EESTI NSV LOODUSKAITSE SELTSI PÕHIKIRI

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 25. jaanuari 1967. a. määrusega nr. 32 — *ENSV ÜVT 1967, nr. 6, art. 36*)

(Väljavõte)

I Üldalused

1. Eesti NSV Looduskaitse Selts on vabatahtlik ühiskondlik teaduslik massiorganisatsioon, kelle ülesandeks on üldkasuliku tegevuse arendamine Eesti NSV-s looduslike ressursside ratsionaalse kasutamise, kaitse ja taastamise alal ning looduskaitse põhimõtete ja saavutuste laialdane populariseerimine elanikkonna hulgas.

3. Eesti NSV Looduskaitse Selts kasutab juriidilise isiku õigusi ning tal on oma nimetusega pitsat.

II Seltsi liikmed, nende õigused ja kohustused

5. Eesti NSV Looduskaitse Seltsi liikmeteks võivad olla:

1) tegevliikmed — NSV Liidu kodanikud alates 16. eluaastast;

2) noorliikmed — kooliõpilased 8—15 aasta vanuses.

Noorliikmete õigused ja kohustused määratakse kindlaks seltsi juhatuse poolt kinnitatud põhimäärusega;

3) juriidilised liikmed — ettevõtted, asutused ja organisatsioonid, kes on huvitatud looduskaitsealasest tegevusest.

11. Ettevõtteid, asutusi ja organisatsioone võtab Eesti NSV Looduskaitse Seltsi juriidiliseks liikmeks vastu seltsi juhatus nende avalduste alusel. Seltsi juriidilisele liikmele antakse välja liikmekaart ning seltsi ja juriidilise liikme vahel sõlmitakse leping, kus on näidatud mõlema poole õigused ja kohustused.

Seltsi juriidilistel liikmetel on õigus saada soodustatud korras seltsilt konsultatsiooni looduskaitse küsimustes, taotleda kaasabi haljastus- ja muudel heakorrastustöödel, saada looduskaitsealast kirjandust ning samuti osa võtta seltsi poolt organiseeritud muudest üritustest.

III Juhtimise ja kontrolli organid

14. Eesti NSV Looduskaitse Seltsi kõrgemaks organiks on vabariiklik konverents, mille kutsub kokku seltsi juhatus vähemalt üks kord kahe aasta jooksul. Erakorralisi konverentse võib seltsi juhatus kokku kutsuda vajaduse järgi või vähemalt $^1/_4$ seltsi kohalike osakondade nõudmisel.

Delegaadid vabariiklikule konverentsile valitakse seltsi juhatuse poolt määratud normide järgi. Igal juriidilisel liikmel on õigus

saata vabariiklikule konverentsile üks esindaja. Vabariiklik konverents loetakse otsustusvõimeliseks, kui kohal viibib vähemalt pool konverentsile valitud delegaatidest. Vabariikliku konverentsi otsused võetakse vastu lahtisel hääletamisel lihthäälteenamusega.

15. Eesti NSV Looduskaitse Seltsi vabariiklik konverents:

1) võtab vastu seltsi põhikirja, teeb selles muudatusi ja täiendusi ning esitab need kehtestatud korras kinnitamiseks;

2) valib seltsi juhatuse ja revisjonikomisjoni;

3) kinnitab seltsi juhatuse ja revisjonikomisjoni aruanded;

4) arutab läbi seltsi perspektiivplaanid ja muud seltsi juhatuse poolt tõstatatud küsimused.

16. Seltsi juhatus valitakse 9—15-liikmeline kaheks aastaks. Juhatus valib oma koosseisust lahtisel hääletamisel lihthäälteenamusega esimehe, aseesimehe ja teadusliku sekretäri.

17. Seltsi juhatus:

1) juhib seltsi tööd vabariiklike konverentside vahelisel perioodil;

2) vabariikliku konverentsi nõusolekul moodustab kohalikke osakondi ja määrab kindlaks nende tegevuspiirkonnad;

3) moodustab seltsi tegevuseks vajalikke sektsioone, ringe ja komisjone;

4) võtab vastu uusi seltsi liikmeid kooskõlas käesoleva põhikirja 7. ja 11. punktiga;

5) kutsub kokku seltsi vabariiklikke konverentse ja nõupidamisi looduskaitse küsimustes;

6) esindab seltsi riiklikes, kooperatiivsetes ja ühiskondlikes organisatsioonides;

7) kinnitab igal aastal seltsi ja kohalike osakondade tulude ja kulude eelarve;

8) lahendab muid seltsi tegevusega seotud küsimusi.

18. Seltsi revisjonikomisjon:

1) valitakse viieliikmeline. Seltsi revisjonikomisjoni liikmed ei või töötada seltsis koosseisulistel ametikohtadel:

2) valib oma koosseisust lahtisel hääletamisel esimehe ja sekretäri;

3) kontrollib seltsi põhiliste ülesannete täitmist ja tema finantsmajanduslikku tegevust.

19. Eesti NSV Looduskaitse Seltsi kohalikud osakonnad moodustatakse linnades, alevites ja teistes asulates juhtudel, kui kohapeal on vähemalt 30 seltsi liiget. Kohalikud osakonnad töötavad seltsi juhatuse poolt kindlaksmääratud korras.

V Seltsi likvideerimise kord

31. Eesti NSV Looduskaitse Selts lõpetab oma tegevuse:

1) vabariikliku konverentsi otsuse alusel;

2) Eesti NSV Ministrite Nõukogu määruse alusel.

32. Eesti NSV Looduskaitse Seltsi likvideerimisel jäävaid varasid kasutatakse «Eesti NSV tsiviilkoodeksi» paragrahvis 42 ettenähtud korras.

EESTI NSV PUNASE RISTI SELTSI PÕHIKIRI

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 28. märtsi 1957. a. määrusega nr. 108 — *ENSV T 1957, nr. 7, art. 78*)

EESTI NSV PIMEDATE ÜHINGU PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 29. mai 1958. a. määrusega nr. 203 — *ENSV T 1958, nr. 7, art. 111*)

VÄLISMAAGA SÕPRUSE JA KULTUURISIDEMETE ARENDAMISE EESTI ÜHINGU PÕHIKIRI

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 13. veebruari 1959. a. määrusega nr. 41 — *ENSV T 1959, nr. 11, art. 55*)

EESTI VABARIIKLIKU VABATAHTLIKU TULETÕRJE ÜHINGU (EVVTÜ) PÕHIKIRI

(Heaks kiidetud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 10. augusti 1963. a. määrusega nr. 375 — *ENSV MKK 1963, nr. 28, art. 103*)

EESTI NSV JAHIMEESTE SELTSI PÕHIKIRI

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 9. veebruari 1967. a. määrusega nr. 56 — *ENSV ÜVT 1967, nr. 9, art. 49*)

EESTI NSV KURTIDE ÜHINGU PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 28. juuni 1968. a. määrusega nr. 226 — *ENSV ÜVT 1968, nr. 30, art. 209*)

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI TEATRIÜHINGU PÕHIKIRI

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 24. oktoobri 1964. a. määrusega nr. 481 — *ENSV MKK 1964, nr. 43, art. 168*)

(Väljavõte)

I Eesti NSV Teatriühingu ülesanded

1. Eesti NSV Teatriühing on vabatahtlik ühiskondlik organisatsioon, mis ühendab Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi teatritegelasi nõukogude teatrikunsti arendamiseks.

4. Eesti NSV Teatriühingul on õigus organiseerida tootmisning remondi- ja ehitustegevust, mis tuleneb ühingu ülesannetest, samuti rahvatarbekaupade tootmist nende realiseerimisega seadusega kehtestatud korras kaubandusvõrgu kaudu.

II Ühingu liikmed, nende kohustused ja õigused

5. Eesti NSV Teatriühingu liikmeks võivad olla näitlejad, lavastajad, näitejuhid ja nende abid, teatrikunstnikud, dirigendid, ballett-, kontsert- ja koormeistrid; balletitantsijad, teatrite orkestri- ja kooriliikmed, näitekirjanikud, heliloojad, libretistid, teatrikriitikud, teatriteadlased, teatriühingu vastutavad töötajad, teatrite direktorid, kirjandus- ja muusikaala juhatajad, teatrimuuseumide direktorid ja teaduslikud töötajad, teatrikaadrit ettevalmistavate õppeasutuste ja stuudiote õppejõud; teatrite tehniliste tsehhide juhatajad ja insenerid, isetegevuslike teatrite juhid ning töötajad, kes on paistnud silma loomingulises ja ühiskondlikus töös.

III Eesti NSV Teatriühingu organid ja nende funktsioonid

13. Eesti NSV Teatriühingu kõrgemaks juhtivaks organiks on Eesti NSV Teatriühingu kongress, mis kutsutakse kokku üks kord kolme aasta jooksul.

14. Eesti NSV Teatriühingu kongress:

1) arutab nõukogude teatrikunsti arengu ja Eesti NSV teatrielu põhilisi probleeme ja teeb valitsusorganitele ettepanekuid teatrialase tegevuse parandamiseks;

2) arutab ühingu tegevust, annab sellele hinnangu ja määrab edaspidise tegevuse suuna;

3) kinnitab nõukogu ja revisjonikomisjoni aruandeid;

4) võtab vastu ühingu põhikirja, teeb selles vajaduse korral parandusi ja täiendusi ning esitab kinnitamiseks vastavatele organitele;

5) määrab sisseastumis- ja liikmemaksu suuruse;

6) määrab ühingu nõukogu ja revisjonikomisjoni arvulise koosseisu ning valib salajasel hääletamisel kolmeks aastaks nende isikulise koosseisu.

16. Kongressidevahelisel perioodil juhib ühingu tegevust Eesti NSV Teatriühingu nõukogu.

17. Eesti NSV Teatriühingu nõukogu:

1) arutab nõukogude teatri ja Eesti NSV teatrielu probleeme ning otsustab kooskõlas ühingu põhikirja, kongressi otsuste ja kehtiva seadusandlusega ühingu põhilisi loomingulisi, organisatsioonilisi ja majanduslikke küsimusi;

2) kuulab ära ja kinnitab ühingu aastaaruande, eelarved ja tööplaani;

3) kinnitab ühingu keskaparaadi struktuuri ja juhatuse kodukorra;

4) määrab kindlaks kongressi delegaatide esindusnormi;

5) määrab kindlaks ühingu juhatuse arvulise koosseisu ja valib lahtisel hääletamisel nõukogu liikmete hulgast kolmeks aastaks juhatuse esimehe, tema asetäitjad ja liikmed. Juhatuse esimees on ühtlasi ka nõukogu esimees.

19. Eesti NSV Teatriühingu juhatus:

1) juhib ja organiseerib ühingu keskaparaadi tööd ühingu põhikirja, kongressi ja nõukogu otsuste, eelarvete ja plaaniliste ülesannete alusel nii loomingulistes, organisatsioonilistes kui ka finantsilistes ja majanduslikes küsimustes ja annab selleks vajalikke juhendeid; teostab ühingu allasutuste ja ettevõtete üldjuhtimist;

2) koostab ja esitab ühingu nõukogule kinnitamiseks ühingu aastaeelarve, tööplaani ja aruanded;

3) täidab kongressi ja nõukogu ning põhikirjas ettenähtud ülesandeid;

4) määrab ametisse ja vabastab ametist ühingu keskaparaadi ja allasutuste juhtivaid töötajaid;

5) otsustab ühingu liikmetele loominguliste ja muude toetuste, preemiate ning laenude andmise küsimusi, kinnitab ühingu koosseisuliste töötajate preemiad väljapaistvate kultuuriliste ja tootmisalaste töönäitajate eest;

10) kinnitab ühingu ja allasutuste pitsatite, nurgatemplite ja liikmepiletite näidised ning rinnamärgi kavandid;

11) esindab ühingut riiklikes ja ühiskondlikes asutustes, ettevõtetes, organisatsioonides, kohtus ja riiklikus arbitraažis.

21. Igas teatris või organisatsioonis, kus on vähemalt kümme ühingu liiget, moodustatakse ühingu juhatuse otsusel Eesti NSV Teatriühingu kohalik sektsioon. Sektsiooni liikmed valivad enda hulgast lahtisel hääletamisel kolmeks aastaks sektsiooni juhatuse, kes omakorda valib lahtisel hääletamisel sektsiooni esimehe, tema asetäitja ja sekretäri.

23. Eesti NSV Teatriühingu tegevuse kontrollivaks organiks on Eesti NSV Teatriühingu revisjonikomisjon.

24. Eesti NSV Teatriühingu revisjonikomisjon:

1) valib oma koosseisust lahtisel hääletamisel esimehe ja sekretäri;

2) kontrollib nõukogu, juhatuse ja kohalike sektsioonide tööd ühingu põhikirja, kongressi otsuste ning kinnitatud plaanide täitmisel;

3) teostab dokumentaalset revideerimist ühingu, temale alluvate asutuste ja ettevõtete finantsilise ja majandusliku tegevuse ning materiaalsete väärtuste seisu üle.

29. Eesti NSV Teatriühingul on juriidilise isiku õigused kõigi NSV Liidus kehtivaist seadustest tulenevate järeldustega: võib soetada, rentida ja omada varasid ning neid valitseda, sõlmida lepinguid ja kokkuleppeid, kasutada krediiti, avada ja sulgeda pankades jooksvaid ja arveldusarveid, välja anda volitusi, esineda hageja ja kostjana kohtus ja riiklikus arbitraažis, organiseerida iseseisva bilansiga isemajandavaid loomingulisi, tootmis-, kaubanduslikke ettevõtteid, avada neile arveldusarveid ning krediteerida neid NSV Liidu Riigipanga Eesti Vabariiklikus Kontoris.

30. Eesti NSV Teatriühingu õigusi kasutab ja rakendab ühingu juhatus, kes on ühingu kui juriidilise isiku esindajaks ja kellel on edasivolitamise õigus.

31. Volitustele, lepingutele ja teistele dokumentidele kirjutab alla Eesti NSV Teatriühingu nimel ühingu juhatuse esimees või üks tema asetäitjatest. Rahalistele dokumentidele kirjutavad alla ühingu juhatuse esimees või tema asetäitja ja pearaamatupidaja.

32. Sõlmitud lepingutest ja kohustustest tulenevate tagajärgede eest vastutab ühing oma varaga. Ühingu liikmed ei kanna ühingu kohustuste eest materiaalset vastutust.

33. Eesti NSV Teatriühingul on oma nimetusega pitsat.

34. Eesti NSV Teatriühingu tegevuse võib lõpetada ühingu kongressi otsusel või Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrusega. Kõik pärast likvideerimist järelejäänud Eesti NSV Teatriühingu varad ja vahendid antakse vastavalt ühingu kongressi otsusele või Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrusele üle riiklikele organitele või ühiskondlikele organisatsioonidele.

ÜLELIIDULISTE ÜHINGUTE JA LIITUDE, MIS EI TAOTLE KASUSAAMISE EESMÄRKI, ASUTAMISE JA LIKVIDEERIMISE KORRA KOHTA

(NSV Liidu KTK ja RKN-i 6. jaanuari 1930. a. määrus — *СЗ СССР 1930 г., № 7, ст. 76*)

(Väljavõte)

I

1. Ühingute ja liitude, mis ei taotle kasusaamise eesmärki ja mis laiendavad oma tegevuse kogu NSV Liidu territooriumile, põhikirjad kinnitatakse selle liiduvabariigi seadusandlusega sätestatud korras, kelle territooriumile on kavandatud ühingu või liidu juhatuse asukoht.

2. Punktis 1 märgitud organisatsioonide tegevuse alustamiseks selle või teise liiduvabariigi territooriumil kuuluvad kinnitatud põhikirjad registreerimisele selle liiduvabariigi seadusandlusega ettenähtud korras.

3. Kui ühing või liit rikub NSV Liidu või antud liiduvabariigi seadusi, võivad liiduvabariigi vastavad organid lõpetada ühingu või liidu tegevuse antud liiduvabariigi territooriumil, millest samaaegselt teatavad organile, kes kinnitas põhikirja.

Liiduvabariigi, kelle territooriumil asub ühingu või liidu juhatus, vastava organi otsus selle likvideerimise kohta laieneb kogu NSV Liidu territooriumile.

§ 7 Riiklik-kolhooslikud organisatsioonid

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — § 11
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 26, 38, 41, 42

III peatükk

TEHINGUD

§ 1 Tehingu mõiste ja liigid

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — § 14
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 43—64

§ 2 Tehingu vorm

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — § 14
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 44—50, 166

§ 3 Kehtetu tehing. Selle tagajärjed

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — § 14
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 48—63
MAASEADUSANDLUSE ALUSED — § 50

IV peatükk

ESINDUS JA VOLIKIRI

§ 1 Esinduse mõiste ja liigid

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — § 15
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — § 65—66
EESTI NSV TSIVIILPROTSESSI KOODEKS — §-d 114—119
EESTI NSV TERRITOORIUMIL KEHTIV TÖÖSEADUSTE KOODEKS — §-d 151, 158
EESTI NSV ABIELU- JA PEREKONNAKOODEKS — §-d 135—166
RAJOONIDE TARBIJATE KOOPERATIIVIDE LIIDU (RAJOONILIIDU) NÄIDISPÕHIKIRI, p. 15 — vt. käesoleva kogumiku lk. 138
EESTI TARBIJATE KOOPERATIIVIDE VABARIIKLIKU LIIDU PÕHIKIRI, § 2 — vt. käesoleva kogumiku lk. 130
AMETIÜHINGU KÄITIS- JA KOHALIKU KOMITEE ÕIGUSTE PÕHIMÄÄRUS, § 1 — vt. käesoleva kogumiku lk. 167

§ 2 Volikiri

EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 67—73 (ka 394—401)
EESTI NSV TSIVIILPROTSESSI KOODEKS — § 117, 118

EESTI NSV NOTARIAADI MÄÄRUSTIK

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 20. aprilli 1966. a. määrusega nr. 167 — *ENSV ÜVT 1966, nr. 18, art. 109*)

(Väljavõte)

II peatükk

Notariaaltoimingute teostamise kord

20. Notariaaltoimingute teostamisel riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide nimel kontrollib notar nende õigusvõimet, samuti nende esindajate volitusi, isikusamasust ja allkirja ehtsust.

Notariaaltoimingute teostamisel kodaniku nimel kontrollib notar tema teovõimet, isikusamasust ja allkirja ehtsust, aga kui toiming teostatakse esindaja kaudu, siis tema volitusi.

JUHEND NOTARIAALTOIMINGUTE TEOSTAMISE KORRA KOHTA LINNADE, ALEVITE JA KÜLADE TÖÖRAHVA SAADIKUTE NÕUKOGU TÄITEVKOMITEEDES

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 17. novembri 1966. a. määrusega nr. 479 — *ENSV ÜVT 1966, nr. 52, art. 389*)

(Väljavõte)

II peatükk

Notariaaltoimingute teostamise kord

10. Notariaaltoimingute teostamisel kodaniku nimel kontrollib täitevkomitee sekretär (esimees) tema teovõimet, isikusamasust ja allkirja ehtsust, aga kui toiming teostatakse esindaja kaudu, siis viimase volitusi.

17. Notariaaltoimingute teostamisel riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide (juriidiliste isikute) nimel kontrollib täitevkomitee sekretär (esimees) nende õigusvõimet, samuti nende esindajate volitusi, isikusamasust ja allkirja ehtsust.

VÄLISKAUBANDUSLIKE OPERATSIOONIDE SOORITAMISEL TEHINGUTELE ALLAKIRJUTAMISE JA VOLITUSTE VÄLJAANDMISE KORRA KOHTA[1]

(NSV Liidu KTK ja RKN-i 13. oktoobri 1930. a. määrus nr. 46/480 — *СЗ СССР 1930 г., № 56, ст. 583*)

(Väljavõte)

NSV Liidu Kesktäitevkomitee ja Rahvakomissaride Nõukogu määravad:

1. Väliskaubanduslikud lepingud, mis on sõlmitud välismaal NSV Liidu kaubanduslike esinduste ja nende osakondade nimel, nende poolt välismaal väljaantud vekslid, igat liiki rahalised kohustused ja volikirjad on kehtivad ainult tingimusel, kui neile on alla kirjutanud kaks isikut. Üks nendest peab olema kaubanduslik esindaja, tema asetäitja või kaubandusliku esindaja volitusel isik, kes juhib kaubandusliku esinduse osakonda, teine — üks isik antud kaubandusliku esinduse koosseisust, kes on loetletud NSV Liidu Väliskaubanduse Rahvakomissariaadi poolt kinnitatavas ja NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogule esitatavas erinimekirjas.[2]

Isikute nimekiri, kellel on õigus alla kirjutada kohustustele NSV Liidu kaubanduslike esinduste ja nende osakondade nimel, tehakse teatavaks kaubanduslike esinduste või osakondade asukoha maa valitsusele ja avaldatakse üldiseks teadmiseks selle maa vastavas väljaandes.

2. Väliskaubanduslikud lepingud, mis sõlmitakse nõukogude majandusorganisatsioonide nimel, kellel on õigus iseseisvalt tegutseda välisturul, samuti nende poolt välismaal väljaantavad vekslid, igat liiki rahalised kohustused ja volikirjad, on kehtivad ainult tingimusel, kui neile kirjutavad alla kaks isikut, kes on saanud organisatsiooni juhatuselt spetsiaalse volituse (§ 3).

3. Igasugune väliskaubanduslik tegevus majandusorganisatsioonide nimel on lubatud ainult spetsiaalsete volikirjade alusel. Need volikirjad antakse välja igal üksikul juhul NSV Liidu Väliskaubanduse Rahvakomissariaadi eriloa alusel, välismaal volituste väljaandmise puhul aga vastavate NSV Liidu kaubanduslike esinduste loal.

Märkus. NSV Liidu Riigipanga ja Väliskaubanduse Panga poolt volituste väljaandmiseks NSV Liidu Väliskaubanduse Rahvakomissariaadi ja kaubanduslike esinduste luba ei nõuta.

---

[1] NSV Liidu KTK ja RKN-i 17. märtsi 1932. a. määrusega tehtud muudatustega (СЗ СССР 1932, № 20, ст. 119).

[2] Muudetud NSV Liidu KTK ja RKN-i 26. detsembri 1935. a. määrusega nr. 28/2756 (СЗ СССР 1936, № 1, ст. 3). Vt. lk. 184.

(NSVL KTK ja RKN-i 17. märtsi 1932. a. määruse redaktsioonis — *CЗ CCCP 1932 г., № 20, ст. 119*).

4. Loa väljaandmisel on NSV Liidu Väliskaubanduse Rahvakomissariaadil ja NSV Liidu kaubanduslikel esindustel õigus määrata kindlaks volituste ulatus, mida võidakse anda nende volikirjade alusel.

6. Volitused, lepingud, vekslid, rahalised kohustused ja igat liiki väliskaubanduslik tegevus, millega rikutakse eeltoodud paragrahvides sätestatud eeskirju, on kehtetud.

VÄLISKAUBANDUSLIKELE TEHINGUTELE ALLAKIRJUTAMISE KORRA KOHTA

(NSVL KTK ja RKN-i 26. detsembri 1935. a. määrus nr. 28/2756 — *CЗ CCCP 1936 г., № 1, ст. 3*)

NSV Liidu KTK ja RKN-i 13. oktoobri 1930. a. määruse «Väliskaubanduslike operatsioonide sooritamisel tehingutele allakirjutamise ja volituste väljaandmise korra kohta» (CЗ CCCP 1930 г., № 56, ст. 583) muutmiseks NSV Liidu Kesktäitevkomitee ja NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määravad:

1. Lubada NSV Liidu väliskaubanduslikel esindajatel ainuisikuliselt alla kirjutada vastavas riigis väliskaubanduslikele tehingutele igal üksikul juhul kuni 400 000 rubla[1] suuruses summas, üle 400 000 rubla[1] aga igal üksikul juhul NSV Liidu väliskaubanduse rahvakomissari või tema asetäitja eelneval loal (NSV Liidu KTK ja RKN-i 8. detsembri 1936. a. määruse nr. 80/2083 redaktsioonis — *CЗ CCCP 1936 г., № 62, ст. 459*).

2. Väliskaubanduslikele tehingutele, mis üleliidulised väliskaubanduslikud koondised sõlmivad Moskvas, peavad alla kirjutama kaks isikut, kellest üks on koondise esimees või tema asetäitja, teine — isik, keda on volitatud alla kirjutama väliskaubanduslikele tehingutele volikirja alusel, millele on alla kirjutanud koondise esimees; vekslitel ja muudel rahalistel kohustustel väliskaubanduse alal, mida tähendatud koondised annavad välja Moskvas, peab olema koondise esimehe või tema asetäitja ja koondise pearaamatupidaja allkiri.

Kui nimetatud koondistel on vajalik sõlmida väliskaubanduslikke tehinguid või anda välja veksleid ja muid rahalisi kohustusi väljaspool Moskvat (nii NSV Liidu territooriumil kui ka välismaal), peavad tähendatud tehingutele ja rahalistele kohustustele alla kirjutama kaks isikut, kellel on koondise esimehe allkirjaga volitus.

Märkus. Isikute ees- ja perekonnanimed, kellel on õigus alla

[1] Summa on toodud vanas hindade mastaabis.

kirjutada väliskaubanduslikele tehingutele ja rahalistele kohustustele, tuleb avaldada Väliskaubanduse Rahvakomissariaadi ametlikus häälekandjas. Allkirja andmise õigust omavad nimetatud isikud pärast nende avaldamist Väliskaubanduse Rahvakomissariaadi nimetatud häälekandjas.

V peatükk

TÄHTAEGADE ARVUTAMINE

EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 19 lg 2, 74—80, 177, 252 lg 1
EESTI NSV TSIVIILPROTSESSI KOODEKS — §-d 81—87

VI peatükk

HAGI AEGUMINE

§ 1 Hagi aegumise mõiste

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — § 16
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — § 81

§ 2 Nõuded, millele hagi aegumist ei kohaldata

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — § 17
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — § 94

§ 3 Hagi aegumise tähtajad. Hagi aegumise tähtaja möödumise tagajärjed

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 16, 42, 76
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 81—83, 86—89, 90—91, 93, 125, 177, 254, 265, 282, 367, 382, 422 lg 2, 475, 478

EESKIRJAD MAJANDUSLIKE VAIDLUSTE LAHENDAMISEKS RIIKLIKES ARBITRAAŽIDES

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu j. a. Riikliku Arbitraaži 1. juuli 1963. a. määrusega nr. P-4 — *ENSV MKK 1963, nr. 46, art. 165*)

(Väljavõte)

VII. Protsessuaaltähtajad

46. Protsessuaalsed toimingud sooritatakse riiklike arbitraažide põhimäärustes ja käesolevates eeskirjades kindlaksmääratud tähtaegadel, aga juhtudel, kui tähtajad ei ole kindlaks määratud, määrab need riiklik arbitraaž.

47. Tähtaja kulg algab kalendaarsele daatumile järgneval päeval või tähtaja kulu algust määrava sündmuse saabumisele järgneval päeval.

Tähtaja arvestamisel ööpäevades lõpeb tähtaeg viimasel ööpäeval kell kakskümmend neli, tähtaja arvestamisel kuudes — viimase kuu vastaval kuupäeval; kui aga selles kuus ei ole vastavat kuupäeva, siis kuu viimasel päeval. Kui tähtaja lõpp langeb puhkepäevale, loetakse viimaseks päevaks sellele päevale järgnev esimene tööpäev.

48. Kui protsessuaalse toimingu tähtaeg on määratud, tuleb see sooritada hiljemalt tähtaja viimasel päeval.

49. Kindlaksmääratud tähtaja möödumine tühistab protsessuaalsete toimingute sooritamise õiguse.

50. Poole suhtes, kes kindlaksmääratud tähtaja laskis mööduda riikliku arbitraaži poolt mõjuvaks tunnistatud põhjustel, võib möödalastud tähtaega ennistada.

51. Riiklikus arbitraažis arvestatakse asjade arutamise tähtaegu hagiavalduse saabumise päevast asjas otsuse tegemise või asja menetluse lõpetamise kohta korralduse tegemise päevani.

Kui avaldus jäetakse nõutud täiendavate dokumentide saamiseni käiguta, arvestatakse asja arutamise tähtaega nende dokumentide arbitraaži saabumise päevast.

Aega, mille vältel asja menetlus oli peatatud, asja arutamise tähtaja hulka ei arvata.

59. Kui hagiavaldusele ei ole lisatud vastavalt vormistatud dokumenti riigilõivu tasumise või hagiavalduse ärakirja teisele poolele saatmise kohta, jätab riiklik arbitraaž hagiavalduse käiguta, teatab sellest hagejale ning määrab temale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Kui hageja täidab selle nõude, loetakse hagiavaldus esitatuks avalduse arbitraažile esialgse esitamise päeval. Selle nõude mittetäitmisel loetakse avaldus mitteesitatuks ja tagastatakse hagejale.

KAHJU HÜVITAMISE HAGIDE KOHTUPRAKTIKAST

(NSV Liidu Ülemkohtu pleenumi 23. oktoobri 1963. a. määrus nr. 16 — *Бюллетень Верховного Суда СССР 1963 г., № 16, стр. 19*)

(Väljavõte)

20. Perioodiliste väljamaksete väljamõistmine kannatanule töötasu kaotusega seotud kahju hüvitamiseks peab üldreeglina toimuma kahju tekitamise päevast alates, kui hagi esitati «Tsiviilseadusandluse aluste» §-s 16 kehtestatud kolmeaastase aegumistähtaja piirides.

Kahju hüvitamise hagi esitamisel pärast kolme aasta möödumist, alates kahju tekitamise momendist, on vaja lähtuda järgnevast:

kannatanu suhtes, kellele tekitati kahju seoses tööga organisatsiooni poolt, kes on kohustatud tema eest maksma kindlustuse makseid, töötaja surma puhul aga tema ülalpeetavate suhtes, peab kohus, olles tunnistanud kahju hüvitamise nõude põhjendatuks, määrama kindlaks perioodiliste maksete sissenõudmise, alates huvitatud isikute pöördumise päevast ettevõtte, asutuse või organisatsiooni administratsiooni poole (NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Töö ja Töötasu Komitee ja ÜAÜKN-i presiidiumi 22. detsembri 1961. a. määrusega kinnitatud «Eeskirjade» punkt 28);

kõigil teistel juhtudel peab kohus selgitama aegumistähtaja möödalaskmise põhjused ning selle ennistamisel rahuldama hagi perioodiliste maksete sissenõudmise kohta kahju hüvitamiseks hagi esitamise päevast alates.

Vastavalt «Tsiviilseadusandluse aluste» §-le 16 tuleb aegumistähtaega kahju hüvitamise vaidlustes arvutada:

a) töövõime ajutise kaotusega seotud kahju hüvitamise hagides — selle saabumise päevast alates;

b) töövõime püsiva kaotusega seotud kahju hüvitamise hagides — alates päevast, millal kannatanu sai teada või pidi teada saama temale kahju tekitamisest;

c) surnu ülalpeetavatele kahju hüvitamise hagides — kannatanu surmapäevast alates.

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 6. aprilli 1964. a. määrusega nr. 270 — *СП СССР 1964 г., № 5, ст. 36*)

(Väljavõte)

174. Raudteede vastu võib pretensioone esitada kuue kuu jooksul, seejuures pretensioone trahvide asjus — 45 päeva jooksul.

Need tähtajad arvutatakse:

a) kauba või pagasi väljaandmise päevast — pretensioonidele hüvituse saamiseks kauba või pagasi riknemise, vigastamise või puudujäägi eest;

b) 30 ööpäeva möödumisest pärast kohaletoimetamise tähtaja lõpupäeva — pretensioonidele hüvituse saamiseks kauba kaotsimineku eest;

c) 4 kuu möödumisest pärast kauba veoks vastuvõtmist — pretensioonidele hüvituse saamiseks kauba kaotsimineku eest, mis on tekkinud sega-otseühenduse vedudel;

d) 10 ööpäeva möödumisest pärast pagasi kohaletoimetamise tähtaja lõppu — pretensioonidele hüvituse saamiseks pagasi kaotsimineku eest;

e) kauba või pagasi väljaandmise päevast — pretensioonidele kauba või pagasi kohaletoimetamise tähtaja möödalaskmisel;

f) trahvi maksmiseks määratud viiepäevase tähtaja lõpust — pretensioonidele trahvi sissenõudmise asjus vedude plaani mittetäitmise eest;

g) pretensiooni avaldaja poolt raudtee maksenõude (arve) saamise päevast trahvi määramise kohta — pretensioonidele vagunite üle normi seismise ja konteinerite kinnipidamise eest ilma aktseptita sissenõutud trahvi tagastamise asjus;

h) pretensiooni aluseks olnud sündmuse päevast — kõigil muudel juhtudel.

175. Raudtee on kohustatud esitatud pretensioonid läbi vaatama ja avaldajale selle rahuldamisest või tagasilükkamisest teatama järgmistel tähtaegadel, arvates pretensiooni saamise päevast;

a) 3 kuu jooksul, kui pretensioon on tekkinud raudteeühenduse vedude kohta;

b) 6 kuu jooksul, kui pretensioon on tekkinud sega-otseühenduse vedude kohta;

c) 45 päeva jooksul, kui pretensioon käib trahvide kohta.

177. Käesolevast määrustikust tulenevaid hagisid raudteede vastu võib esitada ainult juhtudel, kui raudtee on pretensiooni täielikult või osaliselt tagasi lükanud või kui raudteelt ei ole saadud vastust §-is 175 näidatud tähtaegade jooksul.

Nimetatud hagid esitatakse kindlaksmääratud ametkondliku või kohtuliku alluvuse kohaselt arbitraažile või kohtule raudteevalitsuse asukoha järgi, kellele oli pretensioon esitatud, kahe kuu jooksul, arvates raudtee vastuse saamisest või vastuse andmiseks määratud tähtaja möödumisest.

Pretensioonide suhtes kuni 100 rublani on raudteeülema otsus lõplik.

178. Käesolevast määrustikust tulenevaid raudteede hagisid kaubasaatjate, kaubasaajate ja reisijate vastu võib esitada kindlaksmääratud ametkondliku või kohtuliku alluvuse kohaselt arbitraažile või kohtule 6 kuu jooksul.

Nimetatud kuuekuulist tähtaega arvutatakse:

a) trahvi nõudmiste asjus vedude plaani mittetäitmise eest — trahvi tasumiseks määratud viiepäevase tähtaja möödumisest;

b) kõigil muudel juhtudel — hagi esitamise aluseks oleva sündmuse päevast.

NSV LIIDU SISEVEETRANSPORDI MÄÄRUSTIK

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 15. oktoobri 1955. a. määrusega nr. 1801 — *Нормативные материалы по советскому гражданскому праву. М., 1965 г., стр. 155—156*)

(Väljavõte)

226. Kui laevanduse valitsus täielikult või osaliselt lükkab pretensiooni tagasi või jätab sellele vastamata, antakse pretensiooni avaldajale hagi esitamiseks kohtusse[1] kahekuine tähtaeg, arvates vastuse saamise päevast või vastuse andmiseks ettenähtud tähtaja möödumisest.

227. Vedudest ja pukseerimisest tulenevaid laevanduse hagisid võib kohtuorganeisse esitada kuue kuu jooksul.

AVASTUSTE, LEIUTISTE JA RATSIONALISEERIMISETTEPANEKUTE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 24. aprilli 1959. a. määrusega nr. 435 — *ENSV T 1959, nr. 30, art. 163*)

(Väljavõte)

44. Riiklikud, kooperatiivsed ja ühiskondlikud ettevõtted, organisatsioonid ja asutused, samuti üksikisikud võivad ühe aasta jooksul, arvates autoritunnistuse väljaandmise kohta teadaande

[1] Käesoleval ajal kaupade veost raudteel ja veeteedel tulenevad vaidlused alluvad kohtule, kui üks pooltest on kolhoos, samuti alluvad kohtule vaidlused organisatsioonide vahel veolepingute kohta seoses kaupade veoga rahvusvahelistel raudtee- ja õhuliinide otseühendusteedel — vt. ENSV TsPK § 15.

avaldamise päevast (neil juhtudel aga, kus teadaannet ei avaldatud, — arvates leiutise NSV Liidu riiklikku leiutiste registrisse kandmise päevast), esitada autoritunnistuse väljaandmise õigsuse kohta vastulauseid, kus nad tõestavad, et leiutis ei ole uus või selle tegelikuks autoriks on teine isik. Teadaande avaldamise päevaks loetakse päev, mil kirjutati trükki «Leiutiste Bülletääni» see number, milles on avaldatud teadaanne autoritunnistuse väljaandmise kohta.

KOHTUPRAKTIKAST KOLHOOSIDE TSIVIILASJADES

(NSV Liidu Ülemkohtu pleenumi 26. märtsi 1960. a. määrus nr. 3 — *Бюллетень Верховного Суда СССР 1960 г., № 3, стр. 16*)

(Väljavõte)

16. Kolhooside hagide läbivaatamisel organisatsioonide, kolhooside ja isikute vastu kolhoosi vara tagastamise või võlgnevuse sissenõudmise kohta peavad kohtud silmas pidama, et kuigi neile õigussuhetele laienevad hagi aegumise üldised tähtajad, peab kohus iga kord läbi arutama hagi aegumise möödalaskmise põhjused. Hagi aegumise tähtaja möödalaskmise mõjuvateks põhjusteks võib tunnistada: ametiisikute ebaseaduslik sekkumine kolhoosi asjadesse, kolhoosi juhatuse esimehe või liikmete kuritarvitused, korralagedus arvestuses ja muud asjaolud, mis tingisid mitte kolhoosi süü tõttu viivituse hagi esitamisel.

RIIKLIKE, KOOPERATIIVSETE (VÄLJA ARVATUD KOLHOOSID) JA ÜHISKONDLIKE ETTEVÕTETE NING ORGANISATSIOONIDE RAAMATUPIDAMISARUANNETE JA -BILANSSIDE MÄÄRUSTIK[1]

(NSV Liidu Rahandusministeeriumi 10. veebruari 1950. a. kirja nr. 50 lisa)

(Väljavõte)

53. Kreditoorne võlgnevus (välja arvatud käesoleva määrustiku 54. paragrahvis nimetatu) ja ka võlgnevus deponentidele, mille nõudeõigus on aegunud, tuleb maksta liidulise eelarve tuludesse hiljemalt nõudeõiguse aegumise kuule järgneva kuu 15. kuupäeval. Hilinemisega sissemakstud summadelt nõutakse viivist 0,05% iga viivitatud päeva eest.

Aegunud nõudeõigusega debitoorne võlgnevus kantakse ettevõtte või organisatsiooni juhataja loal kahjumisse, teatades sel-

[1] Vt. Raamatupidamise juhendmaterjalide kogumik. Tallinn 1964, lk. 31.

lest 10 päeva jooksul kõrgemalseisvale organisatsioonile, kelle alluvuses on ettevõte või organisatsioon.

54. Kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ning organisatsioonide vaheliste arvelduste aegunud nõudeõigusega kreditoorne võlgnevus kuulub kandmisele kooperatiivsete ja ühiskondlike ettevõtete ning organisatsioonide tuludesse ühe kuu jooksul pärast nõudeõiguse aegumist.

Teine osa

OMANDIÕIGUS

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 19—52
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 95—161

VII peatükk

ÜLDSÄTTED

NSV LIIDU KONSTITUTSIOON — §-d 4, 5, 7, 10
TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 19, 20, 26
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 95—96

VIII peatükk

RIIKLIK OMAND

NSV LIIDU KONSTITUTSIOON — §-d 4, 5, 6
TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 20—22
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 97—102
EESTI NSV TSIVIILPROTSESSI KOODEKS — §-d 395—398, 401, 402

§ 1 Tekkimise alused

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 30—32, 117, 119
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 52, 60, 113, 114, 138, 144—146, 148, 150—152, 154, 477 lg 4, 531, 557
EESTI NSV TSIVIILPROTSESSI KOODEKS — §-d 250, 269—272

KOLHOOSIDELT JA ERAISIKUTELT GEOLOOGILISTE UURIMISTÖÖDE ASSIGNEERINGUTE ARVEL EHITISTE OMANDAMISE KORRA KOHTA

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 10. detsembri 1962. a. määrus nr. 592 — *ENSV MKK 1962, nr. 59, art. 220*)

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 26. novembri 1962. a. määrusele nr. 1186 Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Määrata kindlaks, et üksikud statsionaarsed geoloogilised rühmad ja ekspeditsioonid võivad omandada geoloogiliste uurimistööde piirkonnas kolhoosidele, mõnedel juhtudel ka eraisikutele kuuluvaid ehitisi erandina Eesti NSV Ministrite Nõukogu loal, vastavalt Eesti NSV Ministrite Nõukogu 30. detsembri 1959. a. määrusele nr. 486 kinnitatud hindamisnormide järgi kindlaksmääratud hindadega, arvestades ehitiste kulumist.

2. Ehitiste hinna kindlaksmääramiseks moodustavad linnade, rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed komisjonid, mille koosseisus on linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee liige (esimees), kohaliku majanduse osakonna ja rahandusosakonna ning ehitiste ostust-müügist osavõtvate poolte esindajad.

3. Kulutused ehitiste omandamiseks tuleb teha eelarveliste assigneeringute arvel tehtavate geoloogiliste uurimistööde eelarvetes ajutiste hoonete ja ehitiste püstitamiseks ettenähtud vahendite piires.

4. Teha teatavaks, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu andis NSV Liidu Geoloogia ja Maapõuevarade Kaitse Ministeeriumile õiguse omandada kolhoosidele, üksikutel juhtudel aga ka eraisikutele kuuluvaid ehitisi NSV Liidu Ministrite Nõukogu 26. novembri 1962. a. määruses nr. 1186 kehtestatud korras.

NATSIONALISEERITUD, KONFISKEERITUD, VAIBEVARA[1] JA PEREMEHETU VARA ARVELEVÕTMISE JA KASUTAMISE KORRA PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud NSV Liidu RKN-i 17. aprilli 1943. a. määrusega nr. 404 — *СП СССР 1943 г., № 6, ст. 98*)

(Väljavõte)

1. Käesolev põhimäärus laieneb järgmisele varale, väärtasjadele ja rahalistele vahenditele:

a) mis natsionaliseeritakse NSV Liidu valitsuse või liiduvabariikide valitsuste korraldusel;

[1] Pärimisõiguse järgi riigile üleläinud vara.

b) mis on konfiskeeritud kohtuotsuse alusel või muude selleks volitatud riigiorganite otsuste alusel;

c) mis on tunnistatud peremehetuks või vaibevaraks vastavate seadustega kehtestatud korras.

3. Asutused, organisatsioonid, ettevõtted ja isikud, kelle käes on käesoleva põhimääruse punktis 1 tähendatud vara, väärtasju või rahalisi vahendeid, on kohustatud sellest teatama vastavale rahandusorganile viie päeva jooksul, arvates nende poolt selle vara, väärtasjade ja rahaliste vahendite avastamise päevast.

Nimetatud vara, väärtasjade ja rahaliste vahendite varjamise või omastamise eest võetakse süüdlased kriminaalvastutusele.

4. Käesoleva põhimääruse punktis 1 loetletud vara, väärtasjade ja rahaliste vahendite väljaselgitamine, arvelevõtmine, hindamine ja realiseerimine toimub rahandusorganite poolt.

5. Allpool loetletud vara realiseeritakse rahandusorganite poolt vastavate liidu- ja autonoomsete vabariikide rahvakomissaride nõukogude, oblasti (krai), linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede juhiste kohaselt, pidades kinni järgmisest korrast:

a) hooned, rajatised, tootmisriistad ja -vahendid, tooraine, poolfabrikaadid, valmistoodang, samuti tööstusettevõtete inventar antakse üle vastavalt kuuluvusele riiklikele asutustele või tööstusettevõtetele ning organisatsioonidele tasuta, nende maksumuse kandmisega bilanssi põhifondide või käibevahendite osasse (18. mai 1956. a. redaktsioonis).

Üksikutel juhtudel lubatakse anda nimetatud vara üle kooperatiivsetele (ühiskondlikele) organisatsioonidele, arvelduste teostamisega korras, mis on kehtestatud NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu 5. mai 1940. a. määrusega «Arvelduste korrast riiklike organite ja kooperatiivsete (ühiskondlike) organisatsioonide vahel üleantavate ettevõtete, hoonete ja ehituste eest» (СП СССР 1940 г., № 15, ст. 364);

b) põllumajanduslikud ehitused, masinad ja inventar, töö-, tõu- ja produktiivkari antakse tasuta üle põllumajanduslikele organitele, sovhoosidele ja MTJ-dele üleantava vara väärtuse kandmisega nende organisatsioonide bilanssi. Kolhoosidele antakse vara üle tasu eest tegeliku maksumuse järgi, mis on arvestatud vastavalt kehtivatele riiklikele hindadele;

c) teravili, loomasööt ja muud põllumajandussaadused, samuti lihaloomad antakse üle varumisorganisatsioonidele varumishindade järgi;

d) natsionaliseeritavate kaubandusettevõtete (ladude, kaupluste) vara (välja arvatud kaubad) antakse tasuta riiklikule kaubandusvõrgule, kandes selle vara maksumuse vastava kaubandusettevõtte bilanssi.

Natsionaliseeritavate kaubandusettevõtete kaubad antakse

realiseerimiseks riiklikele või kooperatiivsetele kaubandusettevõtetele NSV Liidu Rahanduse Rahvakomissariaadi poolt kehtestatavas korras;

e) maakohtades asuv konfiskeeritud, peremehetu ja vaibevara, välja arvatud käesoleva punkti alapunktides «b» ja «c» tähendatud vara, antakse tasuta kolhooside ühiskondlikele vastastikuse abistamise kassade omandusse. Kohtades, kus neid kassasid ei ole, antakse nimetatud vara tasuta üle kolhoosidele või küla töörahva saadikute nõukogudele abi osutamiseks töövõimetutele, samuti lasteaedade ja -sõimede vajadusteks;

f) tsiviilkäibelt kõrvaldatud esemed antakse nimestiku ja hindamisakti alusel tasuta üle vastavalt kuuluvusele NSV Liidu või vastavate liiduvabariikide riiklike organite käsutusse, kes korraldavad antud liiki vara kasutamist. Nende esemete loetelu ja üleandmise korra määrab kindlaks NSV Liidu Rahanduse Rahvakomissariaat kooskõlastatult vastavate rahvakomissariaatidega;

g) antiik- ja kunstiesemed ja rajatised, millel on teaduslik, ajalooline, kunstiline või arhitektuuriline tähtsus, antakse nimekirja ja hindamisakti alusel tasuta üle liidulise, vabariikliku või kohaliku tähtsusega teaduslike asutuste ja muuseumide käsutusse;

h) linnaehitised antakse tasuta üle kohalikele töörahva saadikute nõukogudele;

i) usukultuslikud esemed (ikoonid, ristid, ikoonilambid jm.) antakse tasuta üle usuühingutele (kogudustele) kasutamiseks kirikus või palvelas ja kantakse sisse usukultusliku vara inventarinimestikku (30. juuni 1944. a. redaktsioonis).

6. Väärtesemed ja rahalised vahendid realiseeritakse rahandusorganite poolt järgmises korras:

a) kuld, hõbe, plaatina ja plaatinagrupi metallid looduslikul kujul, kangidena, metallimurruna, müntidena ja toodetena nendest metallidest, tooted vääriskividest, pärlid ja vääriskivid, kui neil ei ole muuseumilist tähtsust, antakse üle NSV Liidu Rahanduse Rahvakomissariaadi Väärismetallide Valitsusele;

b) riigilaenu obligatsioonid antakse üle riiklikele tööhoiukassadele NSV Liidu Rahanduse Rahvakomissariaadi deposiiti kandmiseks;

c) Nõukogude ja välisvaluuta summad antakse üle NSV Liidu Riigipanga asutustele riigieelarve tuludesse kandmiseks.

7. Kogu muu vara, mis on välja selgitatud ja arvele võetud rahandusorganite poolt vastavalt käesoleva põhimääruse punktile 4 ja mis ei ole loetletud punktides 5 ja 6, realiseeritakse riikliku või kooperatiivkaubandusvõrgu kaudu korras, mille määrab kindlaks NSV Liidu Rahanduse Rahvakomissariaat kooskõlastatult NSV Liidu Kaubanduse Rahvakomissariaadi ja Tarbijate Kooperatiivide Keskliiduga.

11. Kui on olemas vastava organi korraldus käesoleva põhimääruse punktis 1 nimetatud vara tagastamise kohta, võib nõudmise selle vara tagastamiseks või selle väärtuse hüvitamiseks esitada valdajale 6 kuu jooksul, arvates tagastamise kohta korralduse andmise päevast.

JUHEND KONFISKEERITUD, PEREMEHETU JA PÄRIMISÕIGUSE JÄRGI RIIGILE ÜLELÄINUD VARA REALISEERIMISE KORRA KOHTA

(NSV Liidu Rahandusministeeriumi 20. märtsi 1965. a. juhend nr. 92)

I Üldsätted

(Väljavõte)

1. Vastavalt NSV Liidu RKN-i 17. aprilli 1943. a. määrusele nr. 404 (LMKK 1943, nr. 6, lk. 98) on konfiskeeritud, peremehetu ja pärimisõiguse alusel riigile üleläinud vara[1] realiseerimine pandud rahandusorganeile.

Käesolevas juhendis määratakse kindlaks konfiskeeritud ja pärandvara, samuti riigile ülemineva peremehetu vara realiseerimise kord rahandusorganite poolt.

2. Konfiskeeritud varaks loetakse igasugune vara (sealhulgas väärtasjad ja rahalised vahendid), mis on ära võetud kohtu-, tolli- ja teiste selleks volitatud organite otsuste ja määruste alusel. See vara võetakse rahandusorganites arvele sel juhul, kui vara konfiskeerimise otsuses või määruses ei ole ette nähtud teist korda selle vara kasutamiseks.

Vastavalt NSV Liidu 25. detsembri 1958. a. seadusega kinnitatud NSV Liidu ja liiduvabariikide kriminaalseadusandluse alustele (NSVL Ülemnõukogu Teataja 1959, nr. 1, art. 6), määratakse konfiskeeritud varast süüdimõistetu kohustustest tulenevate pretensioonide rahuldamise tingimused ja kord kindlaks liiduvabariikide seadusandlusega.

Konfiskeeritud vara arvel rahuldamisele kuuluvate pretensioonide suhtes vastutab riik ainult selle vara maksumuse piires.

3. Vara läheb pärimisõiguse järgi üle riigile järgmistel juhtudel:

a) kui surnul ei ole seadus- ega testamendijärgseid pärijaid;

b) kui ükski pärijaist ei võtnud pärandit vastu;

c) kui kõik pärijad on seaduse järgi testaatori poolt pärimisõigusest ilma jäetud;

---

[1] Käesoleva juhendi tekstis pärimisõiguse järgi riigile üleläinud vara nimetatakse edaspidi «pärandvara».

d) kui vara on riigile testeeritud.

Märkus: Käesoleva punkti literates «c» ja «d» toodud juhtudel läheb riigile üle vara see osa, mis jääb järele pärast pärandist sundosale õigust omavatele seadusjärgsetele pärijatele surnu varast selle osa üleminemist. Pärandist sundosale õigust omavate seadusjärgsete pärijate puudumisel läheb riigile üle kogu surnu vara;

e) kui keegi pärijatest loobus pärandist riigi kasuks, läheb sellele pärijale kuuluv osa surnu varast üle riigile;

f) kui seadusjärgsete pärijate puudumisel pärandati testamendiga ainult osa pärandaja varast, läheb ülejäänud osa üle riigile.

Pärimise korras vara vastuvõtmisel vastutab riik surnu võlgade eest temale üleläinud vara maksumuse piirides.

Riigi õigust pärandi saamisele tõendavaks dokumendiks on notariaalorgani poolt mitte varem kui kuue kuu möödumisel pärandi avanemise päevast arvates väljaantav tunnistus riigi pärimisõiguse kohta.

4. Vastavalt NSV Liidu 8. detsembri 1961. a. seadusega kinnitatud NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilseadusandluse alustele (NSVL Ülemnõukogu Teataja 1961, nr. 50, art. 525) vara, millel ei ole omanikku või mille omanik ei ole teada (peremehetu vara), läheb üle riigi omandiks. Kolhoosiperele kuulunud peremehetu vara läheb üle kolhoosi omandiks. Peremehetu vara riigile või kolhoosile ülemineku kord määratakse kindlaks liiduvabariikide seadusandlusega.

5. Maasse kaevatud või muul viisil peidetud (peitevara) väärriskivide, pärlite, kuld- ja hõbemüntide, väärismetallide (kuld, hõbe, plaatina ja plaatinagrupi metallid) kangide, esemete ja murru kujul, samuti Nõukogude ja välisvaluutana, mille omanikku ei saa kindlaks teha või kui see seaduse alusel on kaotanud neile õiguse, lähevad üle riigi omandiks ja peavad olema üle antud neid avastanud isiku poolt kohalikule rahandusorganile. Rahandusorgan koostab nimetatud väärisesemete kohta akti ja saadab need väärisesemete vastuvõtu- ja väljaandmise kassale. Akti koostamine ja väärisesemete edasisaatmine toimub käesoleva juhendi punktis 20 ja punkti 28 lit. «a» kehtestatud korras.

Isik, kes leidis ja vabatahtlikult andis leitud väärisesemed üle riigile, omab õiguse saada 25% suurust tasu äraantud väärisesemete maksumusest, peale juhtude, kui selliste väärtasjade väljakaevamine ja otsimine kuulus selle isiku ametiülesannete hulka.

Tasu maksab välja äraantud väärisesemed arvelevõtnud rahandusorgan nende väärisesemete realiseerimisest laekunud summade arvel.

Muuseumilist tähtsust omavate leitud väärtasjade tasuta üleandmisel vastavale organisatsioonile makstakse 25% suurune tasu nende väärtusest välja need väärtasjad vastuvõtnud organisatsiooni poolt.

6. Rahandusorganeile üleandmisele ei kuulu ja realiseeritakse eri korras:

a) NSVL Sideministeeriumi organitelt väljanõudmata vara (sealhulgas väärisesemed), mis on saadetud postipakkidena, panderollidena või kirjadena, samuti konfiskeeritud või saatmiseks keelatud saadetised;

b) dokumentideta, väljanõudmata ja ennetähtaegselt mahalaaditud veosed raudtee-, vee- ja õhutranspordis, samuti väljanõudmata pagas (sealhulgas kodune vara), mis on kodanike poolt lähetatud raudtee-, vee- ja õhutranspordi kaudu;

c) metsa- ja muud materjalid, mis on konfiskeeritud metsarikkumiste eest, samuti ebaseaduslikult püütud kala ja keelatud kalapüügivahendid või konfiskeeritud ebaseaduslik jahisaak;

d) väljavõtmata tellimused elukondliku teenindamise ettevõtetes: kellassepatöökodades, riiete ja jalanõude individuaalõmbluse ja paranduse töökodades, muusikariistade, raadiovastuvõtjate, televiisorite, elektri-majapidamisriistade remonditöökodades jne.

Eelarveliste asutuste üleliigse, mittekasutatava ja mittevajaliku vara realiseerimine toimub NSVL Riikliku Majanduskomisjoni ja NSVL Rahandusministeeriumi 2. augusti 1955. a. juhendiga nr. 39—27/567 ja NSVL Rahandusministeeriumi 2. augusti 1955. a. kirjaga nr. 567 ettenähtud korras. Arveldused realiseeritavate liigsete seadmete eest teostatakse vastavalt NSVL Rahandusministeeriumi 14. septembri 1961. a. juhendile nr. 302.

II Vara arvelevõtmine, hindamine ja hoidmine

7. Rahandusorganite poolt vastuvõetud konfiskeeritud, pärand- ja peremehetu vara arvelevõtmine ja hindamine ning abinõude tarvituselevõtmine selle vara säilitamiseks on pandud vahetult linnade ja rajoonide rahandusosakondadele.

8. Asutused, organisatsioonid, ettevõtted ja isikud, kelle juures asub konfiskeeritud, pärand- ja peremehetu vara (sealhulgas väärisesemed ja rahalised vahendid), on kohustatud teatama sellest vastavale rahandusosakonnale 5 päeva jooksul, arvates selle vara avastamisest.

Nimetatud vara varjamise või omastamise eest võetakse süüdlased seadusega ettenähtud juhtudel kriminaalvastutusele.

9. Kohustuste täitmisel käesoleva juhendi punktis 8 näidatud varade rahandusorganitele täieliku ja õigeaegse üleandmise kontrollimise alal linnade ja rajoonide rahandusosakonnad revideerivad vajaduse korral, kuid mitte harvemini kui üks kord aastas, vastavaid organisatsioone ja nende valduses olevaid ladusid ja hoiuruume ning kontrollivad rahalist ja materiaalset aruandlust. Neid revideerimisi rahandusorganid peavad teostama kontrollitava ettevõtte esindaja kohustuslikul juuresolekul.

Pärandvara õigeaegse arvelevõtmise kindlustamise eesmärgil

on rahandusorganid kohustatud mitte harvemini kui üks kord aastas võrdlema andmeid arvelevõetud vara kohta notariaalorganite käsutuses olevate materjalidega.

III Vara realiseerimine ja arvelduste kord

22. Allpool loetletud vara realiseeritakse rahandusorganite poolt, pidades kinni järgmisest korrast:

a) hooned ja rajatised (sealhulgas elumajad ja nende osad), mis asuvad linnades, antakse tasuta üle kohalikele töörahva saadikute nõukogudele;

b) elumajad koos kõrvalhoonetega, mis asuvad maakohtades, antakse tasuta üle kolhoosidele või külade töörahva saadikute nõukogudele.

Hoonete üleandmine kolhoosidele või külanõukogudele toimub rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede otsuste alusel;

c) elumajadest eraldi asetsevad põllumajanduslikud ehitised, põllumajanduslikud masinad ja inventar antakse tasuta üle sovhoosidele; peale selle antakse sovhoosidele tasuta üle töö-, tõu- ja produktiivkari.

Sovhooside kirjaliku keeldumise korral ülaltähendatud vara vastuvõtmisest antakse see üle kolhoosidele tasu eest hinde järgi, mis on kindlaks määratud komisjoni poolt käesoleva juhendi punktis 19 ettenähtud korras.

Kui sovhoosid või kolhoosid mingisugustel põhjustel keelduvad põllumajanduslike ehituste vastuvõtmisest, antakse need ehitused tasuta üle kohalikele töörahva saadikute nõukogudele.

IV Vara tagastamine

52. Sel juhul kui on olemas vastava organi korraldus (kohtuotsus, otsus, määrus) käesoleva juhendi punktis 1 nimetatud vara tagastamise kohta, võib omanik või tema õigusjärglane esitada nõude vara tagastamiseks või selle väärtuse hüvitamiseks kuuekuulise tähtaja jooksul tagastamise kohta korralduse väljaandmise päevast arvates, aga konfiskeeritud vara suhtes — kuuekuulise tähtaja jooksul omanikule või tema õigusjärglasele tagastamise kohta korralduse väljaandmise teatavaks tegemise päevast arvates.

Juhul kui kõrgemalseisev kohus on kohtuotsusest konfiskeerimise välja jätnud, on otsuse teinud kohus kohustatud, olenemata süüdimõistetu palvest, saatma kõrgemalseisva kohtu määruse saamisel määruse ärakirja (väljavõtte) rahandusorganile, kellele laekus konfiskeeritud vara, selle vara tagastamiseks omanikule või talle selle vara väärtuse hüvitamiseks.

59. Tasuta üleantud vara osas esitatakse selle vara tagasta-

mise või väärtuse hüvitamise nõue huvitatud isiku poolt sellele organisatsioonile, kes vara vastu võttis.

Tasuta üleantud vara osas tekkinud vaidlused lahendatakse rahvakohtute poolt.

JUHEND PEREMEHETU VARA VÄLJASELGITAMISE JA ARVELEVÕTMISE KORRA KOHTA

(Eesti NSV Rahandusministeeriumi poolt ENSV TsK § 146 alusel koostatud 25. augusti 1966. a. juhend nr. 2—80)

1. Peremehetu vara väljaselgitamise ja arvelevõtmise, samuti selle vara hoiuabinõude tarvituselevõtmise ülesanded on pandud linnade ja rajoonide rahandusosakondadele.

2. Peremehetuks loetakse vara, millel ei ole omanikku või mille omanik ei ole teada.

Peremehetu vara, välja arvatud käesoleva juhendi punktis 16 loetletu, läheb üle riigi omandusse rahandusosakonna avalduse põhjal tehtud kohtuotsuse alusel. Avaldus esitatakse ühe aasta möödumisel vara arvelevõtmise päevast arvates.

Kolhoosiperele kuulunud peremehetu vara läheb selle kolhoosi omandusse, kelle territooriumil see vara asub, kolhoosi avalduse põhjal tehtud kohtuotsuse alusel. Avaldus esitatakse ühe aasta möödumisel küla töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee poolt selle vara arvelevõtmise päevast.

Kolhoosiperele kuulunud vara rahandusosakonnad arvele ei võta. Selle vara arvestust peavad külade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed käesoleva juhendiga rahandusosakondadele kehtestatud korras.

Nimelised hoiu- ja sissemakseraamatud, hoiutunnistused hoiukassadesse hoiule antud obligatsioonide kohta ja hoiukassade akreditiivid ei või olla tunnistatud peremehetuks varaks.

3. Asutused, ettevõtted ja organisatsioonid ning kodanikud, kes on saanud teada vara olemasolust, millel ei ole omanikku või mille omanik ei ole teada, on kohustatud sellest teatama vastavale rahandusosakonnale 5 päeva jooksul, arvates selle vara avastamisest nende poolt.

4. Saades teate käesoleva juhendi punktis 2 nimetatud vara kohta, on rahandusosakonnad kohustatud hiljemalt järgmisel päeval kontrollima selle vara olemasolu. Sellise vara kindlakstegemisel koostab rahandusosakond peremehetu vara olemasolust teatanud kodaniku või organisatsiooni ja miilitsa, maakohtades aga küla töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee esindajate osavõtul, vara üleskirjutamise akti esialgse hindamisega käesoleva juhendi lisas nr. 1 toodud vormi kohaselt.

5. Vara üleskirjutamise aktis näidatakse: iga üksiku eseme või ühesuguste ja ühehinnaliste esemete grupi täielik ja täpne nimetus, iga eseme tunnuste üksikasjaline kirjeldus, materjali

nimetus, millest iga ese on valmistatud, kogus, kaal, pikkus, kvaliteet, eseme kulumise protsent.

6. Vara hinnatakse esialgu kehtivate jaehindade järgi, kuid kaupade osas, millele ei ole kehtestatud jaehindu — kehtivate hulgi-, varumis-, kokkuostu- või ostuhindade järgi. Tarvitatud tööstustooted hinnatakse nende kulumist arvesse võttes. Toidukaubad hinnatakse nende sordilisust ja kvaliteeti arvestades. Käsitööndustooted tuleb hinnata, lähtudes analoogilistele tööstustoodetele kehtestatud hindadest.

Märkus: Vara hulgas, mille omanik ei ole teada, olevad kiiresti riknevad saadused kuuluvad viivitamatule realiseerimisele, s. o. enne vara peremehetuks tunnistamist kohtu poolt. Realiseerimisest laekunud summad arvatakse kohalikku eelarvesse.

7. Väljaselgitatud vara võetakse üleskirjutamise akti alusel rahandusosakonna poolt arvele samal päeval.

8. Arvelevõetud vara antakse vastutavale hoiule sellele organisatsioonile või kodanikule, kelle juures ta välja selgitati, või teistele organisatsioonidele või kodanikele. Vara hoiule andmine vormistatakse allkirjaga üleskirjutamise akti lõpus, näidates: organisatsiooni suhtes — täieliku nimetuse, aadressi ja ametiisiku perekonna-, ees- ja isanime; kodanike suhtes — perekonna-, ees- ja isanime, elukoha, passi (või seda asendava dokumendi) numbri, väljaandmise kuupäeva ja kelle poolt välja antud, samuti, et vara hoiule võtnud isikuid on hoiatatud vastutusest selle vara raiskamise või rikkumise eest.

Vara üleskirjutamise akti üks eksemplar antakse vara vastutavale hoiule võtnud kodanikule või organisatsioonile, akti esimene eksemplar aga jääb rahandusosakonnale.

9. Vara puudujäägi või rikkumise korral esitab rahandusosakond vara hoiule võtnud kodanikule või organisatsioonile nõude tasuda 10 päeva jooksul eelarvesse puuduvate või rikutud esemete maksumus.

Kui selle tähtaja jooksul nimetatud vara maksumuse summa ei ole eelarvesse tasutud, esitab rahandusosakond vastavalt arbitraaži või kohtusse hagi puuduvate või rikutud esemete maksumuse sissenõudmiseks kodanikult või organisatsioonilt, kes võttis vara hoiule.

Vastutaval hoiul olevate esemete riisumise, vahetamise või rikkumise avastamisel esitab rahandusosakond vastavad materjalid uurimisorganitele süüdlaste kriminaalvastutusele võtmiseks ja üheaegselt esitab hagi riisutud, vahetatud või rikutud esemete maksumuse sissenõudmiseks süüdlastelt.

10. Rahandusosakondade poolt organisatsioonidele ja kodanikele hoiule antud vara hoitakse üldreeglina tasuta.

Tasuta hoidmise korral on rahandusosakonnad kohustatud hoidjale hüvitama arvelevõetud vara hoidmiseks vajalikud kulutused.

11. Tasu suurus vara hoidjale määratakse kindlaks ettenähtud korras kinnitatud määrade või tariifide järgi, nende puudumisel aga — poolte kokkuleppel.

12. Neil juhtudel, kui seadusega kehtestatud üheaastase tähtaja jooksul rahandusosakonna poolt vara arvelevõtmise päevast arvates selgub tema omanik, siis vara tagastatakse omanikule pärast tema poolt selle vara hoidmise kulude tasumist. Neil juhtudel hoidja tagastab vara omanikule vara arvele võtnud rahandusosakonna kirjaliku korralduse alusel, pärast seda, kui see rahandusosakond on omaniku õigust sellele varale hoolikalt kontrollinud.

13. Vastutavale hoiule antud vara arvestust kuni kohtu poolt selle peremehetuks tunnistamiseni peavad rahandusosakonnad käesoleva juhendi lisa nr. 2 vormi kohases arvestusraamatus.

14. Käesoleva juhendi punktis 13 nimetatud vara arvelevõtmise päevast ühe aasta möödumisel on rahandusosakond kohustatud esitama vara asukoha järgsele kohtule avalduse selle peremehetuks tunnistamiseks. Avalduses peab olema märgitud, milline vara tuleb tunnistada peremehetuks, samuti ka tõendid, mis kinnitavad, et on võetud tarvitusele abinõud omaniku või tema võimalike õigusjärglaste väljaselgitamiseks.

15. Kohtuotsuse jõustumisel vara peremehetuks tunnistamise kohta läheb see vara üle riigi omandusse ja pärast seda võtavad rahandusosakonnad tarvitusele abinõud vara realiseerimiseks.

16. Peremehetuks varaks loetakse samuti:

a) peitevara, s. o. maasse kaevatud või muul viisil peidetud raha või väärtesemed, mille omanikku ei saa kindlaks teha või kes seaduse järgi on kaotanud neile õiguse.

Peitevara läheb riigi omandusse ja leidja peab selle rahandusosakonnale üle andma.

Isikul, kes avastas ja andis rahandusosakonnale üle peitevara (kuld- ja hõbemündid, Nõukogude ja välisvaluuta, kalliskivid, pärlid, väärismetallid kangidena, toodetena või murruna), on õigus saada tasu 25% ulatuses äraantud väärtuste maksumusest, kui selliste väärtuste väljakaevamised ja otsimised ei kuulunud selle isiku teenistuskohustuste hulka.

Tasu maksab välja äraantud väärtused arvelevõtnud rahandusosakond nende väärtuste realiseerimisest laekunud summade arvel.

Peitevaras avastatud muuseumlikku tähtsust omavate väärtuste tasuta üleandmisel rahandusosakondade poolt maksab 25% suuruse tasu nende maksumusest välja need väärtused arvelevõtnud organisatsioon;

b) tänavatele, asutustes, ettevõtetes, linnatranspordivahendites ja teistes ühiskondlikes kohtades kaotatud või unustatud esemed, väärtused või raha, mida omanikud ei ole tagasi nõudnud kuue kuu jooksul nende üleandmisest küla töörahva saadikute nõu-

kogu täitevkomiteele või miilitsaorganitele leidja või organisatsiooni administratsiooni poolt, kellele leitud asi üle anti.

Kaotatud asja (väärtuste või raha) leidja on kohustatud viivitamatult teatama sellest isikule, kes selle kaotas, ja tagastama leitud asja sellele isikule või teatama leiust ning andma leitud asja üle miilitsaorganile või küla töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele; kui aga asi leiti asutusest või ettevõttest või transpordivahendist, andma selle üle vastava organisatsiooni administratsioonile.

Transpordivahenditesse (peale linnatranspordi) kaotatud või unustatud esemed, väärtused ja raha ei kuulu üleandmisele rahandusosakondadele. Neid esemeid ja väärtusi hoiavad ning realiseerivad transpordiorganid kooskõlas transpordi kohta kehtivate eeskirjadega.

Asutuse, ettevõtte või organisatsiooni administratsioon, kellele leitud asjad üle anti, hoiab neid kaks nädalat ja kui kaotajad selle tähtaja jooksul asju tagasi ei nõua, annab nad üle miilitsaorganile või küla töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele.

Miilitsaorgan või küla töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee on kohustatud hoidma neile üleantud asju kuus kuud. Asja kaotanud isiku leidmise korral tagastatakse talle see asi. Kui aga seda isikut nimetatud tähtaja jooksul ei leita, läheb asi tasuta üle riigi omandusse ja peab olema realiseerimiseks üle antud rahandusosakonnale.

Asja leidjal, kes tagastas selle kaotajale või andis selle kindlaksmääratud korras üle, on õigus saada asja kaotanud isikult, asja üleminekul riigi omandusse ja realiseerimiseks üleandmisel rahandusosakonnale aga vastavalt rahandusosakonnalt hüvist asja hoidmise ja üleandmisega seotud kulutuste eest. Sel juhul rahandusosakond hüvitab kulutused leitud asja realiseerimisest laekunud summadest selle üleandnud isiku avalduse alusel, mis peab olema esitatud hagi aegumise üldisel tähtajal;

c) administratiiv-, uurimis- ja kohtuorganitesse asitõenditena laekunud vara, juhtudel:

— kui on olemas nimetatud organite jõustunud otsus või määrus nende asitõendite riigituludesse üleandmise kohta;

— kui vastavate organite otsuste olemasolul asitõendite tagastamise kohta omanik ei ole neid välja võtnud kuue kuu jooksul otsuse või määruse jõustumise päevast;

d) järelevalveta või hulkuvad kariloomad, kui tööloomade ja veiste (ja nende noorloomade) omanikku ei leita kuue kuu jooksul, väikeloomade (ja nende noorloomade) omanikku aga — kahe kuu jooksul, arvates nende loomade sovhoosile või kolhoosile omaniku otsimise ajaks üleandmise päevast.

Isik, kes on kinni pidanud järelevalveta või hulkuvad kariloomad, kelle omanik ei ole teada, on kohustatud sellest kolme päeva

jooksul teatama miilitsaorganile või küla töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele.

Miilitsaorgan või küla töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee võtab tarvitusele abinõud kariloomade omaniku otsimiseks ja annab kariloomad veterinaareeskirju järgides otsimise ajaks ajutiseks pidamiseks ja kasutamiseks üle lähimale sovhoosile või kolhoosile, kelle juhtivatel töötajatel ei ole õigust keelduda kariloomade vastuvõtmisest.

Tööloomade ja veiste (ja nende noorloomade) omaniku leidmisel kuue kuu jooksul, väikeloomade (ja nende noorloomade) omaniku leidmisel aga kahe kuu jooksul, arvates loomade sovhoosile või kolhoosile üleandmise päevast, tagastatakse nad omanikule, kes on kohustatud hüvitama sovhoosile või kolhoosile nende pidamise kulud, tasaarvestades nende kasutamisest saadud tulud.

Kui nimetatud tähtaja jooksul loomade omanikku ei leita, kaotab ta omandiõiguse nendele. Sel juhul lähevad kolhoosi ülalpidamisel olnud kariloomad tasuta üle selle kolhoosi omandusse, sovhoosi ülalpidamisel olnud kariloomad aga lähevad tasuta üle riigi omandusse ja arvatakse selle sovhoosi vara koosseisu, kus neid ülal peeti.

Käesolevas alapunktis nimetatud loomi rahandusosakonnad arvele ei võta.

17. Käesoleva juhendi punkti 16 lit. «a», «b» ja «c» nimetatud vara muutub peremehetuks neis märgitud hoiutähtaegade möödumisel, läheb riigi omandusse ja kuulub realiseerimiseks üleandmisele rahandusosakondadele. Kohtu otsust selle vara peremehetuks tunnistamiseks ei ole vaja.

18. Kohtu-, uurimis- ja administratiivorganid on kohustatud käesoleva juhendi punktis 17 nimetatud peremehetu vara rahandusosakondadele üle andma kindlaksmääratud hoiutähtaegade möödumisel, kuid mitte harvemini kui üks kord kuus.

19. Rahandusosakonnad on kohustatud käesoleva juhendi punktis 18 nimetatud organitelt laekunud peremehetu vara arvele võtma ja hiljemalt viie päeva jooksul võtma tarvitusele abinõud selle realiseerimiseks.

20. Rahandusosakondade poolt arvele võetud käesoleva juhendi punktides 2 ja 16 nimetatud peremehetut vara on keelatud anda ajutiseks kasutamiseks ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele või kodanikele.

21. Kohustuste täitmisel käesoleva juhendi punktides 2 ja 16 nimetatud vara rahandusosakondadele täieliku ja õigeaegse üleandmise kontrollimise alal linnade ja rajoonide rahandusosakonnad kontrollivad mitte harvemini kui üks kord aastas vastavaid organisatsioone ja nende valduses olevaid ladusid ja hoiuruume ning kontrollivad rahalist ja materiaalset aruandlust. Neid revideerimisi rahandusosakonnad peavad teostama kontrollitava organisatsiooni esindaja kohustuslikul juuresolekul.

Puuduste avastamisel peremehetu vara riigi omandusse õigeaegse ja täieliku üleandmise alal võtavad rahandusosakonnad tarvitusele vajalikud abinõud nende puuduste kõrvaldamiseks.

22. Kaebusi rahandusosakondade ebaõige tegevuse peale käesoleva juhendi kohaldamisel võib esitada kõrgemalseisvale rahandusorganile 10 päeva jooksul, arvates vara arvele võtmise päevast rahandusosakonna poolt.

Kaebused rahandusosakondade ebaõige tegevuse peale vaatab kõrgemalseisev rahandusorgan läbi 10 päeva jooksul nende saabumise päevast arvates.

23. Peremehetu vara, välja arvatud riigilaenude obligatsioonid, realiseerimisest laekunud summad kantakse selle rajooni (linna) eelarve tulude klassifikatsiooni osa 12 § 11 alla, kelle territooriumil see vara avastati.

Rahandusosakondade poolt peremehetu vara hulgas vastuvõetud riigilaenude obligatsioonide maksumus, võitnud obligatsioonide osas aga — nendele obligatsioonidele langenud võitude summad, kantakse liidulise eelarve tuludesse.

24. Peremehetu vara hinnatakse ja realiseeritakse, tagastatakse või selle maksumus hüvitatakse, samuti selle vara materiaalset ja rahalist arvestust peetakse rahandusosakondade poolt NSV Liidu Rahandusministeeriumi 20. märtsi 1965. a. juhendiga nr. 92 «Konfiskeeritud, peremehetu ja pärimisõiguse järgi riigile üleläinud vara realiseerimise korra kohta» kindlaksmääratud korras.

Lisad:[1] nr. 1 — vara üleskirjutamise ja esialgse hindamise akti vorm
nr. 2 — vara üleskirjutamise ja esialgse hindamise aktide arvestamise raamatu vorm

§ 2 Maa, maapõuevarade, metsade ja veekogude õiguslik režiim

NSV LIIDU JA LIIDUVABARIIKIDE MAASEADUSANDLUSE ALUSED

(Kinnitatud NSV Liidu 13. detsembri 1968. a. seadusega — *NSV Liidu Ülemnõukogu Teataja 1968, nr. 51, art. 485*)

(Väljavõte)

§ 3. Riiklik omandiõigus maale NSV Liidus

Kooskõlas NSV Liidu konstitutsiooniga on maa Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidus riigi omand, see on rahva ühisvara.

[1] Lisasid ei tooda.

Maa kuulub NSV Liidus eranditult riigile ning antakse ainult kasutamiseks. Teod, millega otseselt või varjatult rikutakse riiklikku omandiõigust maale, on keelatud.

§ 4. Ühtne riiklik maafond

NSV Liidus moodustab kogu maa ühtse riikliku maafondi, mis vastavalt maade kasutamise põhilisele eesmärgile koosneb:

1) põllumajandusliku otstarbega maa, mis on antud kasutamiseks kolhoosidele, sovhoosidele ja teistele maakasutajatele põllumajanduslikeks eesmärkideks;

2) asulate (linnad, alevid ja maa-asulad) maa;

3) tööstuse, transpordi, kuurortide, looduskaitsealade ja muu mittepõllumajandusliku otstarbega maa;

4) riikliku metsafondi maa;

5) riikliku veefondi maa;

6) riigi tagavaramaa.

Maa mainitud kategooriatesse arvamise ning ühest kategooriast teise üleviimise kord määratakse kindlaks NSV Liidu ja liiduvabariikide seadusandlusega.

§ 7. Maakasutajad

NSV Liidus antakse maa kasutamiseks:

kolhoosidele, sovhoosidele ning teistele riiklikele, kooperatiivsetele või ühiskondlikele põllumajanduslikele ettevõtetele, organisatsioonidele ja asutustele;

tööstus-, transpordi- ja teistele riiklikele, kooperatiivsetele või ühiskondlikele mittepõllumajanduslikele ettevõtetele, organisatsioonidele ja asutustele;

NSV Liidu kodanikele.

NSV Liidu seadusandluses ettenähtud juhtudel antakse maad kasutada ka teistele organisatsioonidele ja isikutele.

§ 8. Maa tasuta kasutamine

Kolhoosidele, sovhoosidele ning teistele riiklikele, kooperatiivsetele või ühiskondlikele ettevõtetele, organisatsioonidele, asutustele ja NSV Liidu kodanikele antakse maa tasuta kasutamiseks.

§ 9. Maakasutamise tähtajad

Maa antakse tähtajata või ajutiseks kasutamiseks.

Tähtajata (alaline) on maakasutamine, mille tähtaeg ei ole ette kindlaks määratud.

Kolhooside käes olev maa kinnistatakse neile tähtajata kasutamiseks, s. o. põliselt.

Ajutine maakasutamine võib olla kas lühiajaline — kuni kolm aastat või pikaajaline — kolmest kuni kümne aastani. Kui seda tingivad tootmise vajadused, võib tähtaega pikendada perioodiks, mis ei ületa vastavalt lühi- või pikaajalise ajutise kasutamise tähtaega.

Liiduvabariikide seadusandlusega võidakse maakasutamise üksikute liikide osas kehtestada ka pikem pikaajalise kasutamise tähtaeg, kuid mitte üle 25 aasta.

§ 14. Ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste maakasutamisõiguse lõppemise alused

Ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste maakasutamisõigus neile antud maadele lõpeb täielikult või osaliselt järgmistel juhtudel:

1) maatüki kasutamise vajaduse möödumisel;
2) maatüki kasutamiseks andmise tähtaja lõppemisel;
3) ettevõtte, organisatsiooni või asutuse likvideerimisel;
4) tarviduse korral eraldada maatükk teisteks riiklikeks või ühiskondlikeks vajadusteks;
5) kasutamiseks antud maatüki kasutamata jätmisel kahe aasta jooksul.

Maakasutamise õigus võib lõppeda ka sel juhul, kui maatükki ei kasutata otstarbeks, milleks ta anti.

Liiduvabariikide maakoodeksitega võidakse ette näha ka muud ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste maakasutamise õiguse lõppemise alused.

§ 15. Kodanike maakasutamisõiguse lõppemise alused

Kodanike maakasutamisõigus neile antud maadele lõpeb täielikult või osaliselt järgmistel juhtudel:

1) vabatahtlikul loobumisel maatüki kasutamisest;
2) maatüki kasutamiseks andmise tähtaja möödumisel;
3) pere või perekonna kõigi liikmete ümberasumisel teise alalisse elukohta;
4) töösuhete lõppemisel, millega seoses oli antud kasutamiseks ametimaa, kui NSV Liidu või liiduvabariikide seadusandlus ei näe ette teisiti;
5) pere või perekonna kõigi liikmete surma korral;
6) tarviduse korral eraldada maatükk riiklikeks või ühiskondlikeks vajadusteks.

Maatüki kasutamise õigus võib lõppeda ka juhul, kui kodanik on teinud teo, mis on tähendatud käesolevate «Aluste» §-s 50, samuti maatüki kasutamata jätmisel kaks aastat järjest või kui maatükki ei kasutata otstarbeks, milleks ta oli antud.

Liiduvabariikide maakoodeksitega võidakse ette näha ka muud kodanike maakasutamisõiguse lõppemise alused.

§ 16. Maatükkide eraldamise kord riiklikeks või ühiskondlikeks vajadusteks

Maatüki või selle osa eraldamine riiklikeks või ühiskondlikeks vajadusteks toimub liiduvabariigi või autonoomse vabariigi ministrite nõukogu määruse või vastava töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsuse alusel korras, mis kehtestatakse NSV Liidu ja liiduvabariikide seadusandlusega.

Maatükkide eraldamist kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajanduslike ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste kasutuses olevatest maadest, samuti maadest, millel on tähtsus kultuuri või teaduse seisukohalt, lubatakse vaid erilise vajaduse korral.

Niisutatavate ja kuivendatud maade, põllumaa ning mitmeaastaste viljapuu- ja viinamarjaistandike all olevate maade eraldamine mittepõllumajanduslikuks otstarbeks, samuti vee- ja põllukaitsemetsade ning muude esimese grupi metsade all olevate maade eraldamine kasutamiseks eesmärkidel, mis ei ole seotud metsamajandusega, toimub erandjuhtudel ja üksnes liiduvabariigi ministrite nõukogu määruse alusel.

Ettevõtted, organisatsioonid ja asutused, kes on huvitatud maatükkide eraldamisest mittepõllumajanduslikuks otstarbeks, on kohustatud enne projekteerimistööde algust eelnevalt kooskõlastama maakasutajatega ja maade kasutamise üle riiklikku kontrolli teostavate organitega objekti asukoha ning eraldamiseks ettenähtud maa-ala ligikaudse suuruse.

Maatükkide eraldamine maadest, mis on kolhoosi kasutuses, võib toimuda ainult kolhoosi liikmete üldkoosoleku või volinike koosoleku nõusolekul, maatükkide eraldamine sovhooside ja teiste üleliidulise või vabariikliku alluvusega riiklike, kooperatiivsete või ühiskondlike ettevõtete, organisatsioonide või asutuste kasutuses olevatest maadest — kooskõlastatult maakasutajatega ja vastavate NSV Liidu või liiduvabariikide ministeeriumide ja keskasutustega.

§ 18. Maade eraldamise või ajutise hõivamisega maakasutajatele tekitatud kahju hüvitamine

Kahju, mis maakasutajatele on tekitatud riiklikeks või ühiskondlikeks vajadusteks maatükkide eraldamise või ajutise hõivamisega, kuulub hüvitamisele.

Ettevõtted, organisatsioonid ja asutused, kellele eraldatakse maatükid, hüvitavad kahju vastavalt põhimäärusele, mille kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu.

§ 19. Maade eraldamisega mittepõllumajanduslikeks vajadusteks põllumajanduslikule tootmisele tekitatud kahju hüvitamine

Ettevõtted, organisatsioonid ja asutused, kellele eraldatakse ehitusteks ja muudeks mittepõllumajanduslikeks vajadusteks põllumajanduslikke kõlvikuid, hüvitavad nende maatükkide eraldamisega põllumajanduslikule tootmisele tekitatud kahju (peale maakasutajatele tekitatud kahju hüvitamise käesolevate «Aluste» § 18 järgi).

Põllumajanduslikule tootmisele tekitatud ja hüvitamisele kuuluva kahju suuruse ja kindlaksmääramise korra, samuti vastavate vahendite kasutamise korra kehtestab NSV Liidu Ministrite Nõukogu.

EESTI NSV LOODUSE KAITSEST [1]

(Eesti NSV 7. juuni 1957. a. seadus)

(Väljavõte)

Eesti NSV Ülemnõukogu märgib, et hoolitsus loodusvarade ratsionaalse kasutamise, kodumaa looduse ilu ja omapära säilitamise eest, tähelepanuväärsete maa-alade ja looduse mälestusmärkide kaitse on vajalikuks tingimuseks rahva kasvavate materiaalsete, kultuuriliste ja esteetiliste vajaduste rahuldamisel ning teaduslikuks uurimistööks. Looduse kaitsmine on sotsialistliku riigi ja kogu nõukogude üldsuse tähtsaks ülesandeks.

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

§ 1. Kehtestada, et maa-alad, mida asustavad teaduslikust seisukohast erilist huvi pakkuvad taime- ja loomaliigid, samuti maa-alad, mis pakuvad huvi oma geoloogilise ehituse või omapäraste pinnavormide tõttu, ja mis kogu oma loodusliku kompleksiga vajavad kaitset, kuuluvad riikliku kaitse alla võtmisele ja kuulutatakse looduskaitsealadeks.

Maa-alad, kus vajavad kaitset loodusliku kompleksi mingi osa (loomastik, taimestik, geoloogilised paljandid, maastiku üksikelemendid jne.), kuulutatakse kas alatiseks või ajutiseks keelualadeks.

Riikliku kaitse alla kuuluvad, samuti üksikud looduse mälestusmärgid ja looduse objektid (looma- ja taimeliigid, põlised puud, joad, geoloogilised paljandid, rändrahnud jne.), mis on haruldased ja mida ähvardab väljasuremise või hävimise oht;

looduse objektid (pargid, puistud, jõed, järved jne.), mis otseselt ei ole loodusmälestusmärgid, kuid mis vajavad säilitamist teaduslikel, kultuurilistel või esteetilistel kaalutlustel.

[1] Administratiivvastutus. Kehtivate normatiivaktide kogumik. Tallinn 1966.

§ 2. Looduskaitse tõhusamaks korraldamiseks Eesti NSV-s moodustada Ministrite Nõukogu juures Looduskaitse Valitsus, kellele teha ülesandeks tegutseda tihedas koostöös teaduslike ja ühiskondlike organisatsioonidega ja organiseerida ülevabariiklik looduskaitse volinike võrk.

§ 5. Kehtestada, et kahju tekitamine linnades ja asulates paiknevatele puiestikele, istandikele jne., mis pole arvatud looduskaitse objektide hulka, toob endaga kaasa vastutuse administratiivkorras koos tekitatud kahju kohusliku hüvitamisega.

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI KULTUURIMÄLESTISTE KAITSE KOHTA

(Eesti NSV 8. juuni 1961. a. seadus — *ENSV ÜT 1961, nr. 23, art. 80*)

Eesti NSV territoorium on rikas kultuurimälestistest, mis kajastavad rahva ajalugu ning revolutsioonilist minevikku, olles ühtlasi hindamatuks tõendiks rahva loomingulistest võimetest ja andekusest. Kultuurimälestistel on oluline tähtsus ajaloo uurimisel ja rahva poliitilisel, kultuurilisel ning esteetilisel kasvatamisel sotsialistliku kodumaa armastuse vaimus. Kultuurimälestiste kaitse ning säilitamine tulevastele põlvkondadele on sotsialistliku riigi ja kogu nõukogude üldsuse tähtsaks ülesandeks.

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

§ 1. Kõik Eesti NSV territooriumil asuvad ajaloolise ja kultuurilise väärtusega ning poliitilise tähtsusega mälestised on rahva puutumatuks varaks, mida kaitstakse riigi poolt.

§ 2. Kultuurimälestisteks loetakse arheoloogia-, ajaloo-, arhitektuuri- ja kunstimälestised, millede nimekirja kinnitab Eesti NSV Ministrite Nõukogu Eesti NSV Ministrite Nõukogu Riikliku Ehituse ja Arhitektuuri Komitee või Eesti NSV Kultuuriministeeriumi esildusel.

§ 3. Kompleksiseloomuga kultuurimälestised koos neid ümbritsevate kaitsetsoonidega kuulutatakse Eesti NSV Ministrite Nõukogu poolt riiklikeks muinsuskaitsealadeks.

§ 4. Kultuurimälestiste kaitset Eesti NSV-s teostavad vabariiklike organitena Eesti NSV Ministrite Nõukogu Riiklik Ehituse ja Arhitektuuri Komitee ning Eesti NSV Kultuuriministeerium ning kohalike organitena töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed.

§ 5. Nõuandvateks organiteks luuakse Eesti NSV Ministrite Nõukogu Riikliku Ehituse ja Arhitektuuri Komitee juurde Muinsuskaitse Nõukogu ning Eesti NSV Kultuuriministeeriumi juurde Ajaloo- ja Revolutsioonimälestiste Kaitse Nõukogu.

§ 6. Otsest vastutust kultuurimälestiste säilivuse ja kaitsetsoonide korrastuse eest kannavad asutuste, ettevõtete ja organisat-

sioonide juhatajad, samuti ka isikud, kelle valduses on või kelle kasutusel oleval territooriumil asub mälestis.

§ 7. Ühiskondliku aktiivi rakendamiseks kaitsealases töös organiseerivad töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed koostöös kultuurimälestiste kaitse vabariiklike organite ja kodu-uurimise toimkondadega ühiskondlike usaldusmeeste võrgu.

§ 8. Kultuurimälestisi või nende üksikuid osi on keelatud ilma kultuurimälestiste kaitse vabariiklike keskorganite loata lammutada, ümberehitamise või muul teel nende kuju ja ilmet muuta.

§ 9. Kõik ajaloolise, kultuuriloolise või kunstiväärtusega leidesemed, milledel puudub omanik, loetakse riigi omandiks.

Leidjale võidakse määrata leiutasu, mille suuruse määrab kultuurimälestiste kaitse vabariikliku organi poolt moodustatud komisjon.

§ 10. Kui kultuurimälestiste valdajad ei kaitse mälestisi hävimise või nende seisukorra halvenemise eest ja jätavad tähele panemata sellekohased kaitseorganite ettekirjutused, võidakse kultuurimälestiste kaitse vabariiklike organite algatusel mälestised üle anda teisele valdajale või sundvõõrandada tsiviilseadustes ettenähtud korras.

§ 11. Kultuurimälestiste kaitse-eeskirjade rikkumise eest karistatakse kodanikke kuni 10 rublani, ametiisikuid kuni 50 rublani, kusjuures süüdlane on kohustatud omal kulul kõrvaldama mälestistele tekitatud kahjustused.

Rahatrahvi määrab küla või alevi töörahva saadikute nõukogu, täitevkomitee või rajooni, linna, küla või alevi töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee juures asuv administratiivkomisjon.

Kultuurimälestiste kuritahtliku rikkumise või hävitamise eest võetakse süüdlased kriminaalvastutusele vastavalt «Eesti NSV kriminaalkoodeksi» sätetele (Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 4. juuli 1969. a. ja 29. mai 1970. a. seadluse redaktsioonis).

§ 12. Käesolevast seadusest tulenevate kultuurimälestiste kaitseks vajalike abinõude väljatöötamine ja ellurakendamine vabariigis teha ülesandeks Eesti NSV Ministrite Nõukogule.

EESTI NSV LINNADE, RAJOONIKESKUSTE JA ALEVITE MAADE KORRALDAMISE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 18. juuni 1956. a. määrusega nr. 137 — *ENSV T 1956, nr. 10, art. 101 ja ENSV ÜVT 1968, nr. 1, art. 6*)

MÄEERALDISTE VÄLJAANDMISE JUHEND

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 13. jaanuari 1965. a. määrusega nr. 14 — *ENSV MKK 1965, nr. 3, art. 6*)

KASVAVA METSA VÄLJAANDMISE KORRA KOHTA

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 23. märtsi 1967. a. määrus nr. 102 — *ENSV ÜVT 1967, nr. 14, art. 108*)

KOLHOOSIMETSADE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. märtsi 1968. a. määrusega nr. 144 — *ENSV ÜVT 1968, nr. 22, art. 154*)

EESTI NSV JAHIMAJANDUSE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 7. juuli 1967. a. määrusega nr. 280 — *ENSV ÜVT 1967, nr. 33, art. 263*)

EESTI NSV SISEVEEKOGUDE KALAPÜÜGIEESKIRJAD

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 5. juuni 1968. a. määrusega nr. 199 — *ENSV ÜVT 1968, nr. 28, art. 197*)

EESTI NSV VEEKOGUDES KALAVARUDE KAITSE TÕHUSTAMISE ABINÕUDE KOHTA

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 20. veebruari 1970. a. määrus nr. 66 — *ENSV ÜVT 1970, nr. 12, art. 104*)

§ 3 Riikliku omandi haldamine

PLANEERIMISE TÄIUSTAMISEST JA TÖÖSTUSLIKU TOOTMISE MAJANDUSLIKU STIMULEERIMISE INTENSIIVISTAMISEST

(NLKP KK ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. oktoobri 1965. a. määrus nr. 729 — *СП СССР 1965 г., № 19—20, ст. 153*)
Vt. käesoleva kogumiku lk. 61.

MAJANDUSLIKU JA KULTUURILISE ÜLESEHITUSTÖÖ KÜSIMUSTEST, MIS ANTAKSE TÄIENDAVALT LIIDUVABARIIKIDE MINISTRITE NÕUKOGUDE OTSUSTADA

(NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. oktoobri 1965. a. määrus nr. 730 — *СП СССР 1965 г., № 19—20, ст. 154*)

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määravad:

Anda täiendavalt liiduvabariikide ministrite nõukogude otsus-

tada alljärgnevad majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö küsimused:

PLANEERIMISE JA KAPITAALEHITUSE VALDKONNAS

1. Läbi vaadata NSV Liidu ministeeriumide ja keskasutuste poolt väljatöötatud plaanide projektid (välja arvatud kaitsetööstuse toodangu plaanid) neile alluvate vabariigi territooriumil asetsevate ettevõtete osas ja esitada ettepanekud nende projektide kohta NSV Liidu Ministrite Nõukogule ja NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele.

2. Läbi vaadata NSV Liidu ministeeriumide ja keskasutuste poolt väljatöötatavad vastava tööstusharu arendamise ja paigutamise skeemid, samuti uute ettevõtete projekteerimise ning vabariigi territooriumil asetsevate tegutsevate ettevõtete rekonstrueerimise ja laiendamise ülesanded ning esitada ettepanekud nende kohta NSV Liidu Ministrite Nõukogule, NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele ja NSV Liidu vastavatele ministeeriumidele ja keskasutustele.

3. Kasutada vabariigi vajadusteks lisaks toodangule, mis jäetakse vabariikide käsutusse vastavalt NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 10. detsembri 1959. a. määrusele nr. 1326, kuni 50% vabariigi territooriumil asetsevate ettevõtete poolt üle kinnitatud plaani valmistatud toodangust NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee poolt kindlaksmääratud nomenklatuuris.

Liiduvabariigi ministrite nõukogu käsutusse jäetava üleplaanilise toodangu suuruse määrab NSV Liidu Riiklik Plaanikomitee kindlaks aastaplaani koostamisel iga mainitud nomenklatuuri võetud toote kohta, kusjuures see suurus peab kasvama olenevalt plaanis ettenähtud iga antud toodanguliigi tootmise juurdekasvu protsendist, võrreldes tema faktilise tootmise mahuga eelmisel aastal.

4. Kinnitada vabariigi ettevõtetele vabariigis toodetava ja täielikult ärakasutatava tööstustoodangu valmistamise plaanid ning selle toodangu jaotamise plaanid NSV Liidu Riikliku Plaanikomiteega igal aastal kooskõlastatavas nomenklatuuris ja mahus.

NSV Liidu Riiklikul Plaanikomiteel plaanides ette näha mainitud toodangu tootmiseks vajalike materiaalsete ressursside eraldamine.

5. Ümber jaotada aasta vältel kapitaalmahutusi vabariigi üksikute tootmisotstarbega ehituste vahel kuni 5% piires nendele ehitustele aastaplaanides (tiitelnimestikes) kindlaksmääratud kapitaalmahutuste üldmahust, olenemata kapitaalmahutuste jaotusest tootmisharude vahel ning muutmata võimsuste, objektide ja põhifondide tegevusse rakendamise ülesandeid.

6. Võtta täiendavalt kuni jooksva aasta 15. veebruarini vaba-

riigi kapitaalehituse plaani ehitusi ja objekte, mis kuulusid käikulaskmisele ja faktiliselt ei ole eelmisel aastal käiku lastud, suurendades vastavalt jooksvaks aastaks kehtestatud tootmisvõimsuste, objektide ja põhifondide käikulaskmise ülesandeid, samuti teha vajalikke parandusi jooksval aastal käikulastavate ehituste kapitaalmahutuste ning ehitus- ja montaažitööde mahtudes, tingituna nende osas eelmisel aastal täidetud töömahtude täpsustamisest.

Kindlustada nimetatud ehitused ja objektid täiendavate kapitaalmahutustega rahvamajanduse ja tööstuse vastavate harude teiste mittekäikulastavate ehituste kapitaalmahutuste arvel, kuid vajaduse korral, kooskõlastatult NSV Liidu Riikliku Plaanikomiteega, jaotada kapitaalmahutused rahvamajandus- ja tööstusharude vahel ümber.

Kapitaalehituse plaani näitajate täpsustamisest ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu ning NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee poolt kinnitatud tiitelnimestikesse tehtud muudatustest teatavad liiduvabariikide ministrite nõukogud kuni jooksva aasta 1. märtsini NSV Liidu Riiklikule Plaanikomiteele ja NSV Liidu Statistika Keskvalitsusele.

7., 8. Kehtetu — NLKP KK ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 29. jaanuari 1969. a. määrus nr. 80 (*СП СССР 1969 г., № 5, ст. 26*).

9. Kindlaks määrata tsentraliseerimata finantseerimisallikate arvel teostatavate ehitus- ja montaažitööde mahud, lisaks nende tööde mahule, mis kinnitatakse rahvamajandusplaanides ja kindlustatakse materiaalsete ressurssidega tsentraliseeritud korras, eraldades nimetatud töödeks vajalikke materjale ja seadmeid täiendavate kohalike ressursside leidmise arvel.

10. Suurendada jooksva aasta novembris-detsembris kapitaalmahutuste finantseerimise plaane vabariigi ehitustele, mis ületavad plaani, vähendades vastavalt finantseerimise plaani ehitustele, mis plaani ei täida, vähendamata kapitaalmahutuste aastamahtusid ja tootmisvõimsuste, objektide ning põhifondide käikulaskmise ülesandeid.

11. Planeerida, arvestades ametiühinguorganite ettepanekuid, elamu-, kommunaal-, kultuuriliste, elutarbeliste ja tervishoiuobjektide ehitamist kompleksselt koos suurte ettevõtete ehitamisega väljaspool linnu, ette nähes seal, kus see on vajalik, teede, elamute, lasteasutuste, koolide, haiglate ja teiste kultuuriliste ning elutarbeliste ning kommunaalobjektide ennetavat ehitamist nii ehitajatele kui ka ehitatavate ettevõtete töötajatele.

12. Vastu võtta otsuseid elamute heakorrastustööde tegemiseks kapitaalremondiks määratud vahendite arvel.

13. Ehitada külanõukogude hooneid üle riikliku kapitaalmahutuste plaani, soetada neile inventari ja remontida rajooni täitevkomiteede, külanõukogude ja rahvakohtute hooneid tulude arvel, mis on täiendavalt välja selgitatud ja saadud vabariigi eelarve täitmisel, ning summade arvel, mille võrra tulud ületavad kulusid, mis jäävad liiduvabariikide ministrite nõukogude korraldusse.

14. Lubada koolide, kultuurimajade, klubide ja raamatukogude hoonete rekonstrueerimist ja laiendamist kapitaalremondiks määratud vahendite arvel ning eelarve täitmisel täiendavalt saadud vahendite arvel. Kasutada väikeste külakoolide likvideerimisel vabanevaid eelarvevahendeid suurendatavates koolides klassiruumide juurdeehituse finantseerimiseks üle kapitaalmahutuste plaani.

15. Suurendada laste kontingenti koolieelsetes lasteasutustes (lastesõimedes, sõimedes-aedades ja lasteaedades) ja haiglate voodikohtade arvu üle NSV Liidu rahvamajandusplaanis ettenähtud arvu, finantseerides täiendavaid kulutusi vabariigi eelarvest.

16. Lubada vajaduse korral mootorkärude tasuta andmist invaliididele, kelle invaliidsus on tekkinud töövigastuse või üldhaigestumise tagajärjel, kattes need kulud vabariigi eelarvest.

17. Suurendada kooskõlastatult ametiühingu vabariikliku nõukoguga kasumi arvel tehtavate kulude määra aedade, parkide, hoonete, ruumide ja ehitiste majandamiseks, mis on ette nähtud kultuurharidus-, tervistus-, kehakultuuri- ja sporditöö tegemiseks tööliste, teenistujate ja nende perekonnaliikmete hulgas, samuti pioneerilaagrite majandamiseks.

18. Lubada kooskõlastatult NSV Liidu Riigipangaga ehitada linnades üheaegselt mitu kino NSV Liidu Riigipanga laenude arvel.

19. Lubada rajoonide ja linnade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel tsentraliseerida antud rajooni või linna territooriumil asetsevate kinode amortisatsioonieraldisi kinohoonete kapitaalseks remontimiseks.

20. Lubada vabariiklikel ministeeriumidel ja keskasutustel, autonoomsete vabariikide ministrite nõukogudel, oblastite (kraide) töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel, kelle alluvuses on tsiviiltoodangut valmistavaid tööstusettevõtteid, kehtiva korra kohaselt moodustada uue tehnika juurutamise fond.

21. Lubada ekspluatatsiooni antavate uute tööstusettevõtete direktsioonidel (kaheksa kuu jooksul, arvates ettevõtte ekspluatatsiooni andmisest) ning ehitus- ja montaažiorganisatsioonidel üksikutel juhtudel üürida kodanikelt eluruume töötajate (õpilaste) majutamiseks, makstes kohalike töörahva saadikute nõukogude poolt kehtestatud korteriüüri määradele juurde mitte üle 3 rubla kuus ühe töötaja kohta.

Määrata, et nimetatud juurdemakse teevad:
ehitus- ja montaažiorganisatsioonid — vahendite arvel, mis on eelarvetes ette nähtud ajutiste hoonete ja ehitiste püstitamiseks ning ettenägemata kuludeks;
käikulastavate uute tööstusettevõtete direktsioonid — plaaniliste tootmiskulude arvel ja piires.

22. Lubada vabariigi üksikutel tööstusettevõtetel alla hinnata tootmisest kõrvaldatud rahvatarbekaupade jääke, kandes allahindluse summa ettevõtte tegevuse tulemustesse.

23. Kinnitada elanike individuaaltellimuste järgi valmistatavate igat liiki toodete hinnad.

24. Lubada vabariikliku ja kohaliku alluvusega ettevõtetel moodustada erandina ettevõttefond, kui kehtivas seadusandluses selle fondi moodustamiseks ettenähtud eeltingimused on osaliselt täitmata.

25. Lubada ettevõtetel ja ehitustel üle anda tasuta bilansist bilanssi teistele vabariigi ettevõtetele ja ehitustele (ettevõtte kapitaalmahutuste finantseerimise plaani, ehituse eelarvelise maksumuse piires) kapitaalehituse bilansis olevaid üleliigseid seadmeid, vajalike muudatuste tegemisega ettevõtete ja ehituste kapitaalmahutuste finantseerimise plaanides.

NSV Liidu Rahandusministeeriumil ja NSV Liidu Ehituspangal kooskõlastatult NSV Liidu Riikliku Plaanikomiteega kuu aja jooksul kinnitada mainitud seadmete üleandmise korra juhend.

26. Määrata vabariigi teatritele dotatsiooni vabariigi eelarvest.

27. Lubada täiendavalt vastu võtta üliõpilasi kõrgematesse õppeasutustesse ja õpilasi kesk-eriõppeasutustesse kohaliku (linna, asula) elanikkonna hulgast kuni 5% piires plaanilisest vastuvõtust ja rahvamajandusele vajalike erialade osas. Üliõpilaste ja õpilaste täiendava vastuvõtu kulud katta vabariigi eelarvest.

28. Kinnitada vabariiklike filmistuudiote perspektiiv- ja temaatilised aastaplaanid ning kunstiliste, kroonika- ja dokumentaal-, populaarteaduslike ning õppefilmide tootmisplaanid, arvestades nende plaanide osas NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Kinematograafiakomitee seisukohti.

TÖÖ JA PALGA VALDKONNAS

29. Kinnitada vabariigi ehitus- ja projekteerimisorganisatsioonide tööjõuplaanid vabariigile kehtestatud töötajate üldarvu ja palgafondi piires.

30. Lubada kooskõlastatult ametiühingu vabariikliku nõukoguga rakendada akordpalgasüsteemi vabariigi teadusliku uurimise, projekteerimis- ja konstrueerimisorganisatsioonide üksikute töötajate kategooriate suhtes nendele organisatsioonidele kehtestatud palgafondi piires.

31. Kehtestada kinnitatud palgafondi piires, kooskõlastatult

ametiühingu vabariikliku nõukoguga ning täiendavalt kehtivatele premeerimissüsteemidele ajutisi (kuni 1 aastaks) premeerimissüsteeme vabariigi ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste tööliste, juhtivate, insener-tehniliste töötajate ja teenistujate premeerimiseks üksikute tähtsate ja tähtajaliste ülesannete täitmise eest maksimaalsete preemiamäärade piires, mis rahvamajandus- ja tööstusharudele on kinnitanud NSV Liidu valitsus.

32. Kehtestada vabariigi uute (sealhulgas ka ühendamise või reorganiseerimise teel asutatavate) ettevõtete, asutuste, organisatsioonide töötajatele, kui neil puuduvad kinnitatud tariifimäärad, -võrgud, ametipalkade skeemid ja premeerimise määrustikud, tariifimäärad, -võrgud ja ametipalkade skeemid ning kinnitada premeerimise määrustikud, kohaldades tootmise (töö) mahult ja iseloomult analoogilistes ettevõtetes, organisatsioonides ja asutustes kehtivaid.

33. Kehtestada kooskõlastatult ametiühingu vabariikliku nõukoguga vabariigi ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste töötajate ametipalgad ja premeerimise tingimused uutele ametikohtadele, mis pole kehtivates ametipalkade skeemides ja premeerimise määrustikes ette nähtud, kohaldades ametipalku ja premeerimise tingimusi, mis on kinnitatud antud ettevõtte või organisatsiooni vastavate kategooriate töötajatele, kinnitatud palgafondi piires.

Juhtudel, kui NSV Liidu valitsuse poolt kinnitatud ametipalkade skeemides ei ole antud töötasugruppi kuuluvatele ettevõtetele, organisatsioonidele ja asutustele üht või teist ametikohta ette nähtud, ei või sellist ametikohta sisse seada, kui see on samas skeemis ette nähtud teistesse töötasustamise gruppidesse kuuluvatele ettevõtetele.

34. Säilitada vabariigi ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste reorganiseerimisel või alluvuse muutumisel vabariigi majanduse piires neis ettevõtetes, organisatsioonides, asutustes kehtivad töötasustamise ja premeerimise tingimused, eelised ja soodustused.

35. Liigitada kõrgemaid õppeasutusi teadusala töötajate töötasustamise kategooriatesse, juhindudes seejuures kõrgemate õppeasutuste töötasustamise kategooriatesse liigitamise näitajatest, mille on kinnitanud NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Töö ja Töötasu Komitee.

36. Koos ametiühingute vabariikliku nõukoguga asutada punalippe ja kinnitada oblastite (kraide), linnade ja rajoonide vahelise sotsialistliku võistluse tingimusi heakorrastamise, elanike kultuurilise ja elukondliku teenindamise ja muude näitajate alal, mille kinnitab liiduvabariigi ministrite nõukogu, ühes preemia maksmisega vabariigi eelarve vahenditest.

MAJANDUSLIKU JA KULTUURILISE ÜLESEHITUSTÖÖ KÜSIMUSTEST, MIS ANTAKSE TÄIENDAVALT LIIDUVABARIIKIDE MINISTRITE NÕUKOGUDE OTSUSTADA

(NSV Liidu Ministrite Nõukogu 10. juuli 1967. a. määrus nr. 642 — *СП СССР 1967 г., № 17, ст. 118*)

UUELE PLANEERIMISE JA MAJANDUSLIKU STIMULEERIMISE SÜSTEEMILE ÜLEVIIDUD ETTEVÕTETE TÖÖ KOHTA JA ABINÕUDE KOHTA TÖÖSTUSHARUDE EDASISEKS ÜLEVIIMISEKS UUELE SÜSTEEMILE[1]

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 5. septembri 1967. a. määrus nr. 357 — *ENSV ÜVT 1967, nr. 40, art. 326*)

TOOTMISE PLANEERIMISE JA MAJANDUSLIKU STIMULEERIMISE UUE SÜSTEEMI RAKENDAMISE PARENDAMISE PRAKTIKA ABINÕUDE KOHTA

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 9. detsembri 1968. a. määrus nr. 413 — *ENSV ÜVT 1968, nr. 52, art. 414*)

SOTSIALISTLIKU RIIKLIKU TOOTMISETTEVÕTTE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. oktoobri 1965. a. määrusega nr. 731 — *ENSV MKK 1965, nr. 40, art. 171*)

II osa

Vt. käesoleva kogumiku lk. 78.

NSV LIIDU MINISTEERIUMIDE ÜLDPÕHIMÄÄRUS[2]

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 10. juuli 1967. a. määrusega nr. 640 — *СП СССР 1967 г., № 17, ст. 116*)

Punktid 1—24.

---

[1] Majandustöötaja juriidiline käsiraamat. Tallinn 1969, lk. 38.
[2] Sealsamas, lk. 45.

MAJANDUSLIKU JA KULTUURILISE ÜLESEHITUSTÖÖ KÜSIMUSTE KOHTA, MIS ON TÄIENDAVALT ANTUD EESTI NSV MINISTEERIUMIDE JA KESKASUTUSTE NING VABARIIKLIKU ALLUVUSEGA LINNADE JA VABARIIGI RAJOONIDE TÖÖRAHVA SAADIKUTE NÕUKOGUDE TÄITEVKOMITEEDE OTSUSTADA

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 2. detsembri 1967. a. määrus nr. 488)

(Väljavõte)

Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

Anda täiendavalt Eesti NSV ministeeriumide ja keskasutuste ning vabariikliku alluvusega linnade ja vabariigi rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede otsustada järgmised majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö küsimused:

Eesti NSV vabariiklike ministeeriumide ja keskasutuste otsustada

1. Jätta oma käsutusse järgmisi reserve: tööjõu osas kuni 2%, kapitaalmahutuste osas kuni 5%, fondeeritavate materjalide osas kuni 3% ja kuni 5% krediidisummadest, mis NSV Liidu Riigipanga Eesti Vabariikliku Kontori ja NSV Liidu Ehituspanga Eesti Vabariikliku Kontori krediidiplaanides ministeeriumile või keskasutusele ette nähakse, samuti ministeeriumi või keskasutuse ettevõtete operatiivseks juhtimiseks vajalikke muid reserve.

2. Teha üksikute rahvatarbekaubaliikide tootmisplaanides alluvate ettevõtete osas muudatusi, mis on seotud tarbijate hulgas vähenõutavate kaupade tootmise piiramisega kaubandusorganisatsioonide ettepanekute alusel ja vastavalt selliste kaupade tootmise laiendamisega, milliste järele on eriti suur nõudmine; ühtlasi teha vajalikke parandusi teistes plaaninäitajates, vähendamata hangete plaani rahalises väljenduses, akumulatsiooni ja riigieelarvesse tehtavate maksete plaani.

Nimetatud muudatusi tehakse Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Riikliku Plaanikomitee nomenklatuurides Eesti NSV Riikliku Plaanikomitee nõusolekul.

3. Teha Eesti NSV Riikliku Plaanikomitee ja Eesti NSV Rahandusministeeriumiga kooskõlastatult vajaduse korral kaubatoodangu omahinna- ja kasumiplaani kvartalijaotuses muudatusi kuni 1 protsendi piires Eesti NSV ministeeriumile või keskasutusele kvartaliks esialgselt kinnitatud summast, muutmata vahekorda riigieelarvega kogu aasta ulatuses.

4. Lubada ehitatavate ja rekonstrueeritavate ettevõtete, hoonete ja rajatiste jaoks tehtavaid mittestandardsete seadmete projekteerimise töid tasustada eraldi nende seadmete valmistamise töödest.

5. Lubada ettevõtetel, asutustel ja organisatsioonidel sätestatud korras teistele riiklikele ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele üle anda, samuti nendelt vastu võtta lõpetamata hooneid ja rajatisi ühes neile kinnitatud finantseerimisplaanidega ja materjali ning seadmete fondidega, mis on vajalikud nende hoonete ja rajatiste ehitustööde teostamiseks.

6. Võtta alluvate tööettevõtuorganisatsioonide tööde plaani ja vastavalt ka tööettevõtu korras tehtud ehitus- ja montaažitööde mahu hulka, ehituse eelarvelist maksumust suurendamata, ehitusplatsidel mittestandardsete seadmete ja tehnoloogiliste metallkonstruktsioonide valmistamise kulusid, välja arvatud tehases valmistatud sõlmede ja detailide maksumus.

7. Lubada alluvate ettevõtete direktoritel tellijaga kooskõlastatult kinnitada elanike individuaalsete tellimuste järgi valmistatavate toodete liikide jaehindu, kui nendel toodetel ei ole sätestatud korras kinnitatud hindu.

8. Lubada erandina ettevõtetel, asutustel ja organisatsioonidel — kooskõlastatult ametiühinguorganitega — töötada vajaduse korral pidupäevadel ning anda töötaja nõusolekul talle pidupäevade asemel teisi puhkepäevi või tasuda pidupäevadel töötamise eest kahekordselt.

16. Tööstusettevõtete või nende tsehhide (agregaatide) ennetähtaegse käikuandmise korral kasutada ministeeriumi või keskasutuse süsteemi vajadusteks kogu toodangut, mis on valmistatud neis ettevõtetes või tsehhides (agregaatides) enne valitsuse poolt nende käikuandmiseks kindlaksmääratud tähtaega, välja arvatud rahvatarbekaubad, mis tuleb suunata turufondi.

17. Lubada ettevõtetel ja ehitustel sätestatud korras teistele Eesti NSV riiklikele ettevõtetele ja ehitustele (ettevõtte kapitaalmahutuste finantseerimise plaani või ehituse eelarvelise maksumuse piires) tasuta üle anda bilansist bilanssi kapitaalehituse bilansis olevaid liigseid seadmeid ja seoses sellega teha vajalikke muudatusi ettevõtete ja ehituste kapitaalmahutuste finantseerimise plaanides.

18. Üle anda vabariikliku alluvusega ettevõtetele ja organisatsioonidele või neilt vastu võtta sööklaid, kauplusi ja teisi kaubandusettevõtteid.

19. Üle anda ametiühingu- ja muudele ühiskondlikele organisatsioonidele tasuta kultuurhariduslikke asutusi ja spordiehitisi ühes nendele kuuluva inventari ja muu varaga.

20. Anda ettevõtetele ja organisatsioonidele luba pidada sõiduja veoautosid ministeeriumile või keskasutusele eraldatud limiidi piires.

21. Lubada ettevõtetel, asutustel ja organisatsioonidel kolhoosidele, kooperatiivsetele ja ühiskondlikele organisatsioonidele hooneid ja rajatisi üle anda inventeerimishindele vastava tasu eest (bilansiline maksumus, millest on maha arvatud kulumine).

Eesti NSV vabariiklike, liidulis-vabariiklike ministeeriumide ja keskasutuste ning vabariikliku alluvusega linnade ja vabariigi rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede otsustada

28. Kulutada kapitaalmahutuste vahendeid kolhoosidelt ja üksikutel juhtudel ka eraisikutelt hoonete ostmiseks hindadega, mis ei ületa kindlustushinnet.

30. Lubada teostada:

elamute, kaubanduslike ruumide, kommunaal-, kultuur-elukondlike, tervishoiu-, haridus- ja sotsiaalkindlustuse ning sideobjektide rekonstrueerimist, laiendamist ja heakorrastamist nende objektide kapitaalremondiks ettenähtud vahendite arvel;

riigieelarvest finantseeritavate elamute ja kultuurelukondlike, tervishoiu-, haridus- ning sotsiaalkindlustuse objektide rekonstrueerimist, laiendamist ja heakorrastamist tuludest, mida eelarve täitmisel täiendavalt on saadud, tingimusel, et need tööd on tagatud vajalike materiaalsete ressurssidega.

Vabariikliku alluvusega linnade ja vabariigi rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede otsustada

33. Tsentraliseerida nendele alluvate kommunaalettevõtete (välja arvatud ettevõtted, kelle kohta kehtib «Sotsialistliku riikliku tootmisettevõtte põhimäärus») kapitaalremondiks ettenähtud amortisatsioonieraldisi nimetatud ettevõtete kapitaalremondi tegemiseks.

35. Lubada vajaduse korral suurendada riigivalitsemisorganitele tarviliku inventari soetamise ja nende organite hoonete kapitaalremondi kulusid eelarve täitmisel täiendavalt saadud tulude ja kulusid ületavate tulude summade arvel, mis jäävad kohalike nõukogude käsutusse.

Eesti NSV keskasutuste otsustada

36. Otsustada nende tegevusega seotud majandusliku ja kultuurilise ehitustöö küsimusi, kasutades õigusi, mis on antud Eesti NSV ministeeriumidele Eesti NSV Ministrite Nõukogu vastavate otsustega.

Eesti NSV Rahandusministeeriumi otsustada

37. Erandjuhtudel maha kanda maksuvõlgu riigimaksude osas (käibemaks, etendusmaks) vabariigi eelarve arvel.

38. Anda kolhoosidele pikendust kohustusliku määrkindlustuse maksete osas ja erandina maha kanda maksuvõlgu nende maksete osas vabariigi eelarve arvel.

Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi otsustada

39. Lubada asutatavate sovhooside ja teiste riiklike põllumajandusettevõtete direktoritel 8 kuu jooksul ettevõtte asutamise päevast alates üksikjuhtudel üürida kodanikelt eluruume spetsialistide majutamiseks ja maksta töörahva saadikute nõukogude poolt kindlaksmääratud korteriüürimääradele juurde ühe spetsialisti kohta mitte üle 3 rubla kuus ning kanda need kulud vastavate sovhooside ja teiste riiklike põllumajandusettevõtete majandusliku tegevuse tulemustesse.

40. Lubada riiklikel põllumajandusettevõtetel ja -organisatsioonidel müüa nende ettevõtete ning organisatsioonide töölistele ja teenistujatele, samuti õpetajatele, laste- ja kultuurhariduslike asutuste, tervishoiuasutuste ning teiste nimetatud ettevõtete ja organisatsioonide töölisi, teenistujaid ning nende lapsi teenindavate ettevõtete ja organisatsioonide töötajaile kuni 3 protsenti veiste, sigade, lammaste ja kitsede juurdesünnist elama jäänud järglastest kehtivate riigile andmise hindadega koos kindlaksmääratud hinnalisanditega.

41. Kinnitada teravilja ja kartulite eliitseemne ning heinaseemne tootmise ja realiseerimise iga-aastased plaanid.

42. Majanduslikul teel toimuva ehituse juhtimiseks pidada ehituse tehnilist liinipersonali ja vajaduse korral tsentraliseerida see ministeeriumi või alluva organisatsiooni juurde eelarves ettenähtud vahendite arvel.

43. Kindlaks määrata põllumajanduse ehitustele tehnilise järelevalve koosseisude arvu ja palgafonde vastavalt jooksva aasta ehitustööde mahule tehniliseks järelevalveks ettenähtud normide piires ning vajaduse korral tsentraliseerida need ministeeriumile alluvate organisatsioonide juurde.

Eesti NSV Kaubandusministeeriumi otsustada

44. Kinnitada ministeeriumile alluvate hulgiorganisatsioonide ja ettevõtete, samuti rajoonide kolhoositurgude halduspersonali arvu limiit.

46. Lubada vabariigi organisatsioonidel ja ettevõtetel välja vedada vabariigist liigseid rahvatarbekaupu.

47. Kinnitada vabariiklikele hulgibaasidele hulgikäibeplaane.

MAJANDUSLIKU JA KULTUURILISE ÜLESEHITUSTÖÖ KÜSIMUSTE KOHTA, MIS ON TÄIENDAVALT ANTUD EESTI NSV VABARIIKLIKE JA LIIDULIS-VABARIIKLIKE MINISTEERIUMIDE NING KESKASUTUSTE JA VABARIIKLIKU ALLUVUSEGA LINNADE JA VABARIIGI RAJOONIDE TÖÖRAHVA SAADIKUTE NÕUKOGUDE TÄITEVKOMITEEDE OTSUSTADA[1]

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 16. mai 1968. a. määrus nr. 170 — *ENSV ÜVT 1968, nr. 24, art. 171*)

SOVHOOSIDE JA TEISTE RIIKLIKE PÕLLUMAJANDUSETTEVÕTETE TÄIELIKULE ISEMAJANDAMISELE ÜLEVIIMISE KOHTA

(EKP KK ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu 6. juuni 1967. a. määrus nr. 244 — *ENSV ÜVT 1967, nr. 26, art. 213*)

(Väljavõte)

Põllumajandussaaduste tootmise majandusliku stimuleerimise intensiivistamiseks, sovhooside ja teiste riiklike põllumajandusettevõtete töötajate materiaalse huvi tõstmiseks ettevõtete töö parendamise vastu ning vastavalt NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 13. aprilli 1967. a. määrusele nr. 319 Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määravad:

1. Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumil üle viia sovhoosid ja teised riiklikud põllumajandusettevõtted täielikule isemajandamisele 1. juulist 1967. a. vastavalt lisale[2].

Täielikule isemajandamisele üleviidud majandid tagavad kõigi tootmiskulude katmise, edasise laiendatud taastootmise (tootmisotstarbelised kapitaalmahutused, põhikarja formeerimine, omakäibevahendite juurdekasv jt.), majandusliku stimuleerimise fondide ja teiste fondide moodustamise ning pangalaenude õigeaegse tagastamise omavahenditest.

2. Kehtestada, et täielikule isemajandamisele üleviidud sovhooside ja teiste riiklike põllumajandusettevõtete poolt riigile müüdava põllumajandustoodangu eest makstakse kokkuostuhindades koos hinnalisanditega, mis on kehtestatud kolhoosidele.

Säilitada täielikule isemajandamisele üleviidud sovhoosidele ja teistele riiklikele põllumajandusettevõtetele senine realiseerimiskord ja arvelduste tingimused toodangu müümisel kaubandusvõrku ja vahetult tarbijale.

---

[1] Vt. Majandustöötaja juriidiline käsiraamat, lk. 86.

[2] Lisa ei tooda.

3. Tunnistada vajalikuks laiendada täielikule isemajandamisele üleviidavate sovhooside ja teiste riiklike põllumajandusettevõtete majanduslikku iseseisvust. Seoses sellega vähendada nendele majanditele kõrgemalseisvate organisatsioonide poolt kinnitatavate plaaninäitajate arvu, piirdudes järgmiste näitajatega:

t o o t m i s e a l a l — rahvamajandusplaanis ettenähtud tähtsamate toodanguliikide riigile müümise maht naturaalses väljenduses, spetsialiseeritud majanditele lisaks sellele vastavate toodanguliikide (tõunoorloomad, sordiseeme, istikud jt.) müümise kogus;

t ö ö j õ u a l a l — üldine palgafond;

r a h a n d u s e a l a l:

üldine kasumisumma;

assigneeringud riigieelarvest;

maks põllumajandusliku tootmise põhifondide eest.

Täielikule isemajandamisele üleviidud sovhooside ja teiste riiklike põllumajandusettevõtete plaanilise kasumi üldsumma määravad kindlaks need majandid ja selle kinnitab kõrgemalseisev organ. Nimetatud korras nendele majanditele kinnitatud kasumisummat arvestatakse riigieelarve projekti koostamisel;

k a p i t a a l m a h u t u s t e a l a l — tsentraliseeritud kapitaalmahutuste üldmaht, sealhulgas ehitus-montaažtööde maht;

põhifondide ekspluatatsiooni andmine tsentraliseeritud kapitaalmahutuste arvel rahalises väljenduses;

m a t e r i a a l - t e h n i l i s e v a r u s t u s e a l a l — traktorite, autode, põllumajandusmasinate, seadmete, väetiste, ehitusmaterjalide ja muude kõrgemalseisva organisatsiooni poolt jaotatavate tootmisvahendite hangete maht.

Täielikule isemajandamisele üleviidud ettevõtete plaanide ülejäänud näitajad kõrgemalseisvate organisatsioonide poolt kinnitamisele ei kuulu, vaid ettevõtted töötavad need ise välja ja plaaniorganid kasutavad neid arvutusmaterjalina plaanide koostamisel.

4. Sovhooside ja teiste riiklike põllumajandusettevõtete huvi suurendamiseks tootmispõhifondide parema kasutamise vastu kehtestada, et täielikule isemajandamisele üleviidud ettevõtted kannavad tegelikult saadud kasumist eelarvesse maksuna põllumajandusliku tootmise põhifondide eest ühe protsendi nende fondide maksumusest (välja arvatud produktiiv- ja tööloomade ning mitmeaastaste istanduste maksumus). Maksu ei võeta kahe aasta jooksul tootmispõhifondide eest, mis on moodustatud majandi tugevdamise ja laiendamise fondi arvel, ja pangalaenude arvel moodustatud tootmispõhifondide eest — laenu kustutamiseni, samuti katsetootmisobjektide tootmispõhifondide eest ettevõtetes (tsehhid, sektorid, seadmed), mis teenindavad vastavaid tootmisharusid, samuti ettevõtete bilansis olevate kanalisatsiooni välisehitiste eest. Ettevõt-

ted, kelle rentaablus on alla 25 protsendi realiseeritud toodangu omahinnast, vabastatakse fondimaksust.

5. Kehtestada, et täielikule isemajandamisele üleviidud sovhoosid ja muud riiklikud põllumajandusettevõtted, pärast põllumajandusliku tootmise põhifondide maksu kindlaksmääramist eelarvesse, eraldavad kasumi üldsummast:

materiaalse ergutamise fondi plaanilisest kasumist 15 protsenti, üleplaanilisest kasumist aga vähendatakse eraldiste mainitud normi kõrgemalseisva organi otsusel kuni 50 protsendini, kuid selliselt, et eraldiste üldsumma ei ületaks 12 protsenti aasta-palgafondist;

sotsiaal-kultuuriliste ürituste ja elamuehituse fondi — 10 protsenti;

kindlustusfondi — 20 protsenti;

majandi tugevdamise ja laiendamise fondi — 10 protsenti.

Ülejäänud osa kasumist suunatakse sotsialistlikus võistluses saadud preemiate maksmiseks, omakäibevahendite juurdekasvu finantseerimiseks, põhikarja kujundamiseks, pangalaenude kustutamiseks, tsentraliseeritud kapitaalmahutuste finantseerimiseks, elamu- ja kommunaalmajanduse kahjumite katmiseks ja muudeks kulutusteks.

Eraldisi materiaalse ergutamise fondi tehakse aasta vältel igas kvartalis (avansina) kuni 5 protsendi ulatuses jaotamisele kuuluvast tootmis- ja finantsplaanis antud kvartaliks ettenähtud kasumist arvestusega, et eraldiste summa ei ületaks 6 protsenti kvartali palgafondist, koos järgneva ümberarvutusega tegelikust kasumist aastaaruande järgi.

6. Kehtestada, et täielikule isemajandamisele üleviidud sovhoosides ja teistes riiklikes põllumajandusettevõtetes kasumi ja muude omaressursside arvel moodustatud fonde kasutatakse järgmiselt:

i) materiaalse ergutamise fond:

tööliste, juhtivate ja insener-tehniliste töötajate, teenistujate ja muude töötajate premeerimiseks;

ergutustasu maksmiseks töölistele, juhtivatele ja insener-tehnilistele töötajatele, teenistujatele ja muudele töötajatele ettevõtte aastatöötulemuste eest;

preemiate maksmiseks majandisisese sotsialistliku võistluse võitjatele-kollektiividele ja üksiktöötajatele;

ettevõtte töötajatele ühekordse toetuse andmiseks.

Materiaalse ergutamise fondi jaotamist mainitud otstarveteks, fondi kulutamise eelarvete kinnitamist ja sellest fondist preemiate ning muude väljamaksete suuruste määramist töötajatele teostab ettevõtte administratsioon ametiühinguorganisatsiooni osavõtul;

2) sotsiaal-kultuuriliste ürituste ja elamuehituse fond:

ettevõtete tööliste, insener-tehniliste töötajate ja teenistujate kultuur-elukondliku ja meditsiinilise teenindamise parendamiseks,

ettevõtete meditsiinilis-sanatoorsetele asutustele arstimite soetamiseks, puhkekodude ja sanatooriumide tuusikute muretsemiseks, sööklate, puhvetite, puhkekodude, sanatooriumide, klubide, lasteasutuste sisustamiseks ja neile transpordivahendite ning inventari muretsemiseks, kehakultuuri üritusteks, laste paremaks toitlustamiseks lasteaedades, -sõimedes ja pioneerilaagrites ning muudeks kultuur-elukondlikeks vajadusteks;

elamute, puhkekodude, sanatooriumide, profülaktooriumide, pioneerilaagrite, lasteaedade ja -sõimede, sööklate ja puhvetite, spordiehitiste ja muude kultuur-elukondlike objektide ehituseks üle riikliku plaani, nende laiendamiseks ja kapitaalremondiks.

Ettevõte võib sotsiaal-kultuuriliste ürituste ja elamuehituse fondi vahendeid kasutada osavõtuks elamute ning kultuur-elukondlike asutuste ühisest ehitamisest.

Sotsiaal-kultuuriliste ürituste ja elamuehituse fondi arvel ehitatud kogu elamispind jaotatakse isikutele ettevõtte administratsiooni ja ametiühinguorganisatsiooni ühise otsusega kinnitatud nimekirja järgi ühes järgneva teatamisega rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele.

Sotsiaal-kultuuriliste ürituste ja elamuehituse fondi jaotamine mainitud otstarvete järgi ja kulude eelarve kinnitamine toimub ettevõtte administratsiooni poolt ametiühinguorganisatsiooni osavõtul;

3) kindlustusfond — loodusõnnetuste tagajärjel tekkinud kulude ja kahjude katmiseks ning NSV Liidu Riigipangale kindlustamata võlgnevuse kustutamiseks, mis on tekkinud tootmisele ebasoodsate ilmastikutingimuste tagajärjel vähemsaadud toodangu tõttu.

Kindlustusfondi eraldiste üldsummast jääb Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi määramisel, lähtudes ilmastikutingimustest, kuni 50 protsenti majandi käsutusse, ülejäänud summa aga kantakse üle ministeeriumi fondi loodusõnnetuste läbi kannatanud või tootmisele ebasoodsate ilmastikutingimuste tõttu toodangut vähem saanud majanditele finantsabi andmiseks.

Kolme aasta jooksul kasutamata kindlustusfondivahendid võetakse ettevõttelt ära ühe aasta eraldiste ulatuses ja kantakse Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi tsentraliseeritud fondi;

4) majandi tugevdamise ja laiendamise fond: tootmisotstarbeliste tsentraliseerimata kapitaalmahutuste finantseerimiseks ja muudeks uue tehnika juurutamisega, mehhaniseerimisega, masinate ja seadmete moderniseerimisega, põhifondide uuendamisega, tootmise ja töö organiseerimise täiustamisega seotud kuludeks, samuti muude ürituste finantseerimiseks tootmise arendamisel, millised on suunatud tööviljakuse tõstmiseks, saaduste omahinna alandamiseks ja kvaliteedi parendamiseks ning tootmise rentaabluse tõstmiseks.

Majandi tugevdamise ja laiendamise fond moodustatakse kasu-

mieraldistest, osast põhifondide täielikuks taastamiseks ettenähtud amortisatsioonieraldistest, samuti väljalangenud ja liigse vara — põhifondide — realiseerimisest saadud summadest, välja arvatud põhikarja väljapraakimisest saadud vahendid, mis suunatakse põhikarja kujundamise kulude finantseerimiseks.

Nimetatud fondi minevate amortisatsioonieraldiste suuruse määrab Eesti NSV Põllumajanduse Ministeerium kuni 30 protsendi ulatuses amortisatsioonieraldistest, mis on ette nähtud põhifondide täielikuks taastamiseks.

7. Kehtestada, et sovhooside ja teiste riiklike põllumajandusettevõtete töötajate materiaalne ergutamine materiaalse ergutamise fondi arvel toimub üle kehtivates töötasustamise ja premeerimise määrustikes kindlaksmääratud preemiate.

8. Amortisatsioonieraldiste, põhikarja väljapraakimisest saadud vahendite, materiaalse ergutamise fondi, sotsiaal-kultuuriliste ürituste ning elamuehituse fondi, samuti majandi tugevdamise ja laiendamise fondi kasutamata jäägid lähevad üle järgmisse aastasse ning sovhoosidelt ja teistelt riiklikelt põllumajandusettevõtetelt äravõtmisele ei kuulu.

9. Anda Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumile õigus diferentseerida alluvate ettevõtete materiaalse ergutamise fondi minevate eraldiste määra selliselt, et materiaalse ergutamise üldfond ministeeriumi ulatuses ei ületaks 15 protsenti täielikule isemajandamisele üleviidud sovhooside ja teiste riiklike põllumajandusettevõtete kasumieraldistest ning 12 protsenti iga ettevõtte aasta-palgafondist.

10. Anda sovhooside ja teiste riiklike põllumajandusettevõtete direktoritele õigus kooskõlastatult ametiühinguorganisatsioonidega ümber jaotada vahendeid materiaalse ergutamise fondi ja sotsiaal-kultuuriliste ürituste ning elamuehituse fondi vahel kuni 20 protsendi ulatuses kummagi fondi summast.

1. Täielikule isemajandamisele üleviidud sovhooside ja teiste riiklike põllumajandusettevõtete tegelikult saadud kasumi vaba jääk pärast maksu tasumist tootmise põhifondide eest, eraldiste kandmist majandusliku ergutamise ja teistesse fondidesse, pikaajaliste ja omakäibevahendite puudujäägi ajutiseks täiendamiseks saadud laenude kustutamist, samuti majandi plaaniliste kulude katmist, tsentraliseeritakse Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi poolt selle ümberjaotamiseks teiste täielikule isemajandamisele üleviidud majandite vahel, kellel tootmise arendamiseks omavahendeid ei piisa.

Sovhooside ja teiste riiklike põllumajandusettevõtete huvi äratamiseks nende poolt kasutamata kasumi üleandmise vastu teistele majanditele, lubada jätta kuni 10 protsenti äravõtmisele kuuluvast kasumisummast majandi käsutusse ja suunata need vahendid täiendavalt majandusliku stimuleerimise fondidesse.

12. Kehtestada, et tsentraliseeritud kapitaalmahutusi, mis plaa-

nidega ette nähakse täielikule isemajandamisele üleviidud sovhoosidele ja teistele riiklikele põllumajandusettevõtetele, finantseeritakse järgmistest allikatest:

1) põllumajandusmasinate, transpordivahendite ja seadmete soetamiseks, tootmisobjektide ehitamiseks ja muudeks tootmisotstarbelisteks kapitaalmahutusteks — kasumi, põhifondide täielikuks taastamiseks suunatavate amortisatsioonieraldiste ja muude omavahendite arvel, nende vahendite mittepiisavusel aga üksikutel aastatel ka pikaajalise laenu arvel, mida annab pank — kolhoosidele kehtestatud tähtajaks ja tingimustel;

2) elamute, koolide, meditsiini- ja lasteasutuste, klubide, saunade ja muude kultuur-elukondlike objektide, melioratsiooni- ja irrigatsiooniehitiste ning elektriliinide ehitamiseks, samuti muudeks kulutusteks kooskõlas kehtiva seadusandlusega — riigieelarve vahendite arvel;

3) uute ettevõtete, linnuvabrikute, lava- ja kasvuhoonekombinaatide ning sealiha, piima ja muude looma- ning linnukasvatussaaduste tootmise komplekside ehitamiseks — riigieelarve vahendite ning teistelt ettevõtetelt ümberjaotamise korras saadava kasumi arvel.

13. Täielikule isemajandamisele üleviidud sovhooside ja teiste riiklike põllumajandusettevõtete omakäibevahendite normatiivide juurdekasv tagatakse nende ettevõtete kasumi, muude omade allikate ja NSV Liidu Riigipanga krediidi arvel.

14. Produktiiv- ja tööloomade põhikarja kujundamise kulusid tuleb finantseerida riiklike põllumajandusettevõtete omavahendite (kasum, väljapraagitud loomade müügist saadud summad ja muud omavahendid) arvel, omavahendite mittepiisavuse korral aga — NSV Liidu Riigipanga kuni kaheaastase krediidi arvel.

15. Anda täielikule isemajandamisele üleviidud sovhoosidele ja teistele riiklikele põllumajandusettevõtetele õigus kindlaks määrata kapitaalmahutuste aastamahud majandites moodustatavate fondide arvel.

Eesti NSV Riiklikul Plaanikomiteel näha ette rahvamajandusplaanis vajalikud materiaal-tehnilised ressursid ja töötasufondid majandi tugevdamise ja laiendamise fondi, sotsiaal-kultuuriliste ürituste ning elamuehituse fondi, samuti pangalaenude arvel tehtavateks kapitaalmahutusteks ja kapitaalremondiks. Nimetatud kapitaalmahutused peavad olema ette nähtud ehitus- ja montaažtööde tööettevõtuplaanides (tööettevõtu korras teostatava ehituse osas).

16. Kehtestada, et täielikule isemajandamisele üleviidud sovhoosid ja teised riiklikud põllumajandusettevõtted, tagades riikliku plaani täitmise, lahendavad iseseisvalt tootmis- ja majandusliku tegevuse küsimusi, eriti aga:

planeerivad tootmise mahtu kõrgemalseisvate organite poolt ettevõtetele teatavaks tehtud põllumajandussaaduste müügi plaanilülesannete alusel, samuti majandite poolt varumis-, kaubandus- ja

turustusorganisatsioonidega ning tööstusettevõtetega sõlmitud lepingute alusel, arvesse võttes saaduste üleplaanilise müügi võimalust;

planeerivad tööviljakust, toodangu omahinda, töötajate arvu ja määravad kindlaks ettevõtte juhtimise kõige ratsionaalsema struktuuri;

kasutavad, sedamööda kuidas kulutusi tehakse ja toodangut saadakse, eelmiste kvartalite palgafondi säästu palga maksmiseks järgmistes kvartalites või laenavad järgmistest kvartalitest vahendeid palga maksmiseks aasta-palgafondi piires;

määravad kindlaks haldusala töötajate koosseisud vastavalt tüüpkoosseisudele ja koosseisunormatiividele, samuti halduskulude eelarve;

määravad kindlaks insener-tehniliste töötajate arvu;

määravad kõrge kvalifikatsiooniga vahetult tootmises töötavatele insener-tehnilistele töötajatele, samuti osakonna- ja farmijuhatajatele ning brigadiridele erandkorras lisatasu kuni 30 protsendi ulatuses ametipalgast (tariifipalgast) plaanilise palgafondi piires, kasutades selleks kuni 0,3 protsenti ettevõtte plaanilisest palgafondist;

komandeerivad ettevõtete töötajaid vajaduse korral väljapoole vabariiki;

müüvad teistele ettevõtetele, organisatsioonidele ja kolhoosidele liigseid, mittekasutatavaid traktoreid, põllumajandusmasinaid, tööja produktiivloomi, seemneid, söötasid, transpordivahendeid, seadmeid ja teisi materiaalseid väärtusi tingimusel, kui kõrgemalseisev organ keeldub ülejääkide ümberjaotamisest, samuti siis, kui temalt pärast teate saatmist ülejääkide kohta pole kuu aja jooksul vastust saadud;

soetavad ettevõtetelt ja organisatsioonidelt ehitusmaterjale kehtivate hindadega selliselt, et ehitatavatele objektidele tehtavad kulud ei ületaks eelarvelist maksumust.

17. Lubada täielikule isemajandamisele üleviidud sovhoosidele ja teistele riiklikele põllumajandusettevõtetele müüa jaekaubandusvõrgust, arvestamata seda väikehulgilimiidi hulka, tootmis-tehnilise otstarbega kaupu ja inventari lasteasutuste, ühiselamute ning klubide tarbeks sularahata arveldusega kuni 50 rubla ulatuses ühe kulutuse kohta.

18. Lubada täielikule isemajandamisele üleviidud sovhoosidel ja teistel riiklikel põllumajandusettevõtetel realiseerida varumisorganisatsioonide poolt mittevastuvõetud, samuti üle kontraheerimislepingutes ettenähtud koguste toodetud köögivilja, puuvilja, marju ja teisi kiiresti riknevaid saadusi ning kartuleid ja linde riiklikele ning kooperatiivorganisatsioonidele, samuti turgudel oma vabariigis ja väljaspool seda, poolte kokkuleppel määratava hinnaga, arvates nimetatud toodangu ühtlasi riigile müümise plaani täitmisse (peale turul realiseeritava toodangu). Sealjuures ei

vabastata varumisorganisatsioone lepingus ettenähtud materiaalsest vastutusest saaduste vastuvõtmisest keeldumise eest.[1]

19. Kehtestada, et täielikule isemajandamisele üleviidud sovhoosid ja teised riiklikud põllumajandusettevõtted, kes ei taga omakäibevahendite säilimist, välja arvatud juhud, kus nende puudujääk on tekkinud majandeist mitteolenevatel põhjustel (loodusõnnetused: põud, rahe, üleujutus, loomataudid jm.), on kõrgemalseisvate organite määramisel kohustatud hüvitama tekkinud omakäibevahendite puudujäägi organisatsioonilis-tehniliste abinõudega, mis tagavad täiendava kasumi saamise järgnevatel perioodidel, vajaduse korral aga majandite fondidesse tehtavate kasumieraldiste ajutise (kuni kaheks aastaks) vähendamise teel kuni 30 protsendi võrra.

20. NSV Liidu Riigipanga Eesti Vabariiklikul Kontoril anda täielikule isemajandamisele üleviidud sovhoosidele ja teistele riiklikele põllumajandusettevõtetele:

1) lühiajalist laenu tootmisotstarbeliste kapitaalmahutuste finantseerimiseks ja põhikarja kujundamiseks selleks ettenähtud plaanilise kasumi summade ulatuses, laenu kustutamisega aasta jooksul tegelikult saadud kasumi ja kindlustusfondi vahendite arvel.

Juhul kui majandid ei saa kapitaalmahutusteks ettenähtud planeeritud kasumit nende tootmistegevusest mitteolenevatel põhjustel (kõrgemalseisvate organite kindlaksmääramisel), annab NSV Liidu Riigipanga Eesti Vabariiklik Kontor täielikule isemajandamisele üleviidud sovhoosidele ja teistele riiklikele põllumajandusettevõtetele nende taotlusel pikaajalist laenu kuni viieks aastaks;

2) krediiti kuni kaheks aastaks omakäibevahendite puudujäägi ajutiseks katmiseks — nende kohustuste vastu rakendada konkreetseid abinõusid, mis tagavad omakäibevahendite puudujäägi katmise;

3) pikaajalist krediiti tootmisotstarbelisteks tsentraliseeritud kapitaalmahutusteks — kolhoosidele kehtestatud tähtaegadeks ja tingimustel;

4) pikaajalist krediiti majandi tugevdamise ja laiendamise fondi vahendite arvel tehtavateks kapitaalmahutusteks, kui nimetatud fondi vahendeist ei piisa kavandatud ürituste teostamiseks, kusjuures laen tuleb tasuda kuue aasta jooksul objekti ekspluatatsiooniandmise päevast arvates;

5) krediiti elamute ning kultuur-elukondlike objektide ehitamiseks juhul, kui majandil ei ole piisavalt vahendeid sotsiaal-kultuuriliste ürituste ning elamuehituse fondis, kusjuures ehituse alguseks peab olema selles fondis vähemalt 50 protsenti ehituse teostamiseks vajalikest vahenditest ning laen tuleb tasuda kuni kaheaastase tähtaja jooksul sotsiaal-kultuuriliste ürituste ning elamuehituse fondi laekuvatest vahenditest;

---

[1] Punkti 18 kehtivuse laiendamisest vt. ENSV Ministrite Nõukogu 13. oktoobri 1967. a. määrust nr. 400.

6) krediiti uue tehnika juurutamiseks, mehhaniseerimiseks, tootmise tehnoloogia parendamiseks ja tootmisprotsesside intensiivistamiseks ning muudeks abinõudeks tootmise tehnilise täiustamise alal, samuti kulutusteks rahvatarbekaupade tootmise laiendamisele ja organiseerimisele ning nende kaupade kvaliteedi parendamisele tähtajaga kuni kuueks aastaks esimese laenu andmise päevast arvates, tingimusel, et kulutused tasuvad end selle aja jooksul krediteeritavatest üritustest saadava kasumi (kokkuhoiu) arvel;

7) lühiajalist krediiti hooajaliste tootmiskulude katteks ning kaubalis-materiaalsete väärtuste varude moodustamiseks vastavalt tootmis- ja finantsplaanile, kusjuures majand täpsustab vastava kvartali tulud ja kulud;

8) pikendust võlgnevuse tasumiseks kuni üheks aastaks juhtudel, kui üksikud ettevõtted pole neist mitteolenevatel põhjustel taganud laenu kustutamist ettenähtud tähtaegadeks.

Käesoleva punkti alapunktides 3, 4, 5 ja 6 ettenähtud pikaajalist krediiti antakse sovhoosidele ja teistele riiklikele põllumajandusettevõtetele olenemata neile varem tootmiskuludeks antud laenude arvelduste seisukorrast NSV Liidu Riigipangas.

Kehtestada, et täielikule isemajandamisele üleviidud sovhoosidele ja teistele riiklikele põllumajandusettevõtetele NSV Liidu Riigipanga Eesti Vabariikliku Kontori poolt antud lühiajaliste laenude kasutamise eest võetakse 3 protsenti aastas.

21. Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumil, Eesti NSV Ministrite Nõukogu koondisel «Eesti Põllumajandustehnika», Eesti NSV Ministrite Nõukogu Riiklikul Maaparanduse ja Veemajanduse Komiteel, Eesti NSV Ehitusministeeriumil ning rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel ja rajoonide põllumajandusliku tootmise valitsustel:

anda sovhoosidele ja teistele riiklikele põllumajandusettevõtetele vajalikku abi täielikule isemajandamisele üleminekul ning võtta tarvitusele abinõud selleks, et sovhooside ja teiste organisatsioonide ning asutuste vahel peetaks rangelt kinni isemajandamisel rajanevatest vastastikustest suhetest;

igati soodustada sovhooside ning teiste riiklike põllumajandusettevõtete töötajate omaalgatuse ja iseseisvuse arendamist tootmise ökonoomseks ja arukaks korraldamiseks, mitte lubades teiste organisatsioonide vahelesegamist nende jooksvasse tootmistegevusse.

Sovhooside ja teiste riiklike põllumajandusettevõtete juhtijatel mitte lubada teha kulutusi, mis pole vahetult seotud majandi tegevusega, samuti mitte anda teistele organisatsioonidele ja nende töötajatele tasuta eluruume, transpordivahendeid, materjale ja teisi materiaalseid väärtusi, peale teenuste osutamise, mis on ette nähtud «Sotsialistliku riikliku tootmisettevõtte põhimääruses» ning NSV Liidu valitsuse ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu vastavates otsustes.

Sovhooside ja teiste riiklike põllumajandusettevõtete direktorid, kinni pidades kehtivast seadusandlusest, rakendavad ellu ettevõtte ees seisvatest ülesannetest tulenevaid abinõusid, käsutavad ettevõtte vara ja vahendeid, teevad nende tegevussfääri kuuluvaid operatsioone ja kannavad vastutust ettevõtte majandusliku tegevuse tulemuste eest ning plaanilise, lepingulise ja finantsdistsipliini täitmise eest.

§ 4 Põhi- ja käibevahendid (fondid)

EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 100, 101

PLANEERIMISE TÄIUSTAMISEST JA TÖÖSTUSLIKU TOOTMISE MAJANDUSLIKU STIMULEERIMISE INTENSIIVISTAMISEST

(NLKP KK ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. oktoobri 1965. a. määrus nr. 729 — *СП СССР 1965 г., № 19—20, ст. 153*)

II osa

Vt. käesoleva kogumiku lk. 61.

SOTSIALISTLIKU RIIKLIKU TOOTMISETTEVÕTTE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. oktoobri 1965. a. määrusega nr. 731 — *ENSV MKK 1965, nr. 40, art. 171*)

II Ettevõtte vara ja vahendid

Vt. käesoleva kogumiku lk. 78.

RIIKLIKE, KOOPERATIIVSETE (VÄLJA ARVATUD KOLHOOSID) JA ÜHISKONDLIKE ETTEVÕTETE, ORGANISATSIOONIDE NING ASUTUSTE PEA- (VANEM-) RAAMATUPIDAJATE PÕHIMÄÄRUS [1]

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 6. novembri 1964. a. määrusega nr. 923 — *ENSV MKK 1965, nr. 8, art. 27*)

[1] Vt. Majandustöötaja juriidiline käsiraamat, lk. 92.

LIIALDUSTE KÕRVALDAMISEST ETTEVÕTETE JA MAJANDUSORGANISATSIOONIDE ARVESTUSES JA ARUANDLUSES

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 20. novembri 1956. a. määrus nr. 290)

(Väljavõte)

7. Lubada kõigil, sealhulgas ka riigieelarvel olevatel ettevõtetel, organisatsioonidel ja asutustel arvestada põhivahenditena ainult neid esemeid, mille maksumus on 50 rubla ja enam.

Määrata kindlaks, et väheväärtuslikud esemed, maksumusega kuni 2 rubla tükk, kantakse maha nende väljaandmisel tootmisse või ekspluatatsiooni.

§ 5 Erifondid

TÖÖTAJATE KULTUURILISTE JA OLUSTIKULISTE TINGIMUSTE PARANDAMISE JA TOOTMISE TÄIUSTAMISE ETTEVÕTTEFONDI PÕHIMÄÄRUSE KOHTA

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 4. märtsi 1961. a. korraldus nr. 251-k — *ENSV MKK 1961, nr. 9, art. 31*)

(Väljavõte)

Teha teatavaks NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1961. a. 4. veebruari määrus nr. 99 «Töötajate kultuuriliste ja olustikuliste tingimuste parandamise ja tootmise täiustamise ettevõttefondi põhimääruse kinnitamise kohta»:

«NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kinnitada juurdelisatud põhimäärus töötajate kultuuriliste ja olustikuliste tingimuste parandamise ja tootmise täiustamise ettevõttefondi kohta ning kehtestada see 1960. a. majandustegevuse tulemustest alates.

NSV Liidu Rahandusministeeriumil kooskõlastatult NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee ja Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukoguga välja anda ühe kuu jooksul nimetatud põhimääruse rakendamise juhend.

2. Tunnistada kehtetuks töötajate kultuuriliste ja olustikuliste tingimuste parandamise ja tootmise täiustamise ettevõttefondi põhimäärus, mis on kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1955. a. 9. augusti määrusega nr. 1430, säilitades selle kehtivuse mittetööstuslike ettevõtete ja majandusorganisatsioonide suhtes, millistele nimetatud põhimäärus on laiendatud NSV Liidu valitsuse eri otsustega.»

TÖÖTAJATE KULTUURILISTE JA OLUSTIKULISTE TINGIMUSTE PARANDAMISE JA TOOTMISE TÄIUSTAMISE ETTEVÕTTEFONDI PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. veebruari 1961. a. määrusega nr. 99 — *ENSV MKK 1961, nr. 9, art. 31*)

1. Töötajate kultuuriliste ja olustikuliste tingimuste parandamise ja tootmise täiustamise ettevõttefond moodustatakse kõigis isemajandavates iseseisva bilansiga riiklikes tööstusettevõtetes, millised on rahvamajanduse nõukogude, ministeeriumide, keskasutuste ning töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede alluvuses. Abitööstusettevõtetes, millised kuuluvad transpordi-, ehitus-, kaubandus- ja muude majandusorganisatsioonide koosseisu, moodustatakse ettevõttefond sel juhul, kui abitööstusettevõte on isemajandav, iseseisval bilansil ja omab pangas arvelduskontot.

Eelarveliste asutuste, samuti mitteisemajandavate teadusliku uurimise ning konstrueerimise organisatsioonide juures tegutsevates abitööstusettevõtetes ettevõttefondi ei moodustata.

2. Eraldisi ettevõttefondi teostatakse tingimusel, kui on täidetud või ületatud ettevõttele kehtestatud korras kinnitatud riiklikud plaanid kaubatoodangu väljalaske ja põhinomenklatuuri, toodangu omahinna alandamise alal ning kasumiplaan, plaanilise kahjumiga töötavates ettevõtetes aga — toodangu omahinna alandamisest saadava kokkuhoiu plaan.

Metsaparvetuse ja -ümberlaadimise organisatsioonides teostatakse eraldisi ettevõttefondi tingimusel, kui on täidetud parvetus- või ümberlaadimistööde plaanid ning tööde maksumuse plaan parvetatud või ümberlaaditud puidu 1 tm kohta, samuti kui on täidetud teised käesolevas punktis määratud tingimused.

3. Ettevõttefondi moodustamise allikaks on ettevõtte kasum, neis ettevõtetes aga, kus plaani kohaselt pole kasumit ette nähtud, toodangu omahinna alandamisest saadud sääst.

4. Plaanilise kahjumiga töötavates ettevõtetes teostatakse eraldisi ettevõttefondi, kui on täidetud käesoleva põhimäärusega kehtestatud tingimused, kui aga tegelikult saadud kahjumite summa ületab plaanilised kahjumid, mis on ümber arvestatud realiseeritud kaubatoodangu tegelikule mahule, siis eraldisi ettevõttefondi ei teostata.

5. Eraldisi ettevõttefondi plaanilisest kasumist või toodangu omahinna alandamisest saadud säästu summadest teostatakse järgmises ulatuses:

a) 6 protsenti — musta ja värvilise metallurgia tööstuse, kütte- ja keemiatööstuse, keemia- ja farmatseutikatööstuse, tsementitootmise, asbesti ja vilkkivi tootmise ja algtöötlemise ettevõtetes;

b) 4 protsenti — masinaehituse ja metallitöötlemise tööstuse

ettevõtetes, metsa-, paberi- ja puidutööstuse, ehitusmaterjalide tööstuse ettevõtetes (välja arvatud tsemendi tootmise ettevõtted), mittemetalsete maakide (välja arvatud asbesti ja vilkkivi tootmise ja algtöötlemise ettevõtted), klaasi- ja portselani- ning fajansitööstuse ettevõtetes, elektri- ja soojusenergia tootmise, abrasiiv-, vilkkivi- ja söegrafiittoodete tootmise, meditsiini- ja instrumentaaltööstuse ettevõtetes, samuti NSV Liidu Rahandusministeeriumi «Goznaki» tööstusettevõtetes;

c) 2 protsenti — tekstiilitööstuse ettevõtetes;

d) 1 protsent — ülejäänud tööstusharude ettevõtetes ning rajoonilise alluvusega tööstusettevõtetes.

Mitmesuguste tööstusharude toodangut tootvad ettevõtted arvatakse tervikuna selle tööstusharu hulka, mille toodang moodustab valdava osa ettevõtte kogutoodangust.[1]

6. Eraldisi ettevõttefondi ettevõtte uue tehnika aastaplaanides ettenähtud uue tehnika toodete ja uute toodanguliikide väljalaske tulemusel saadud plaanilisest kasumist (või omahinna alandamisest saadud säästu summast) teostatakse nende toodete seeriaviisilise tootmise esimese aasta jooksul keemia-, naftaümbertöötlemis- ja naftakeemiatööstuse tööstusettevõtete poolt 15 protsendi ulatuses, metallurgia-, masinaehitus- ja metallitöötlemistööstuse ning ehitusmaterjalide tööstuse tööstusettevõtete poolt 10 protsendi ulatuses, kui ettevõte on täitnud käesoleva põhimääruse punktis 2 ettenähtud tingimused. (NSVL Ministrite Nõukogu 15. septembri 1965. a. määruse nr. 691 redaktsioonis, vt. ENSV Ministrite Nõukogu määrus 21. maist 1966. a. nr. 238 — ENSV T 1966, nr. 24, art. 156).

7.[2] Kui ettevõte on täitnud kasumiplaani või toodangu omahinna alandamisest saadava säästu plaani, eraldatakse täiendavalt ettevõttefondi üleplaanilisest kasumist või toodangu omahinna alandamisest saadud üleplaanilisest säästust 60 protsenti käesoleva põhimääruse 5. punkti alapunktis «a» loetletud ettevõtetes, 50 protsenti alapunktis «b» loetletud ettevõtetes, 40 protsenti alapunktis «c» loetletud ettevõtetes ja 30 protsenti alapunktis «d» loetletud ettevõtetes.

Kehtestada, et eraldisi ettevõttefondi üleplaanilisest kasumist või toodangu omahinna alandamisest saadud üleplaanilisest säästust teostatakse ainult saadud üleplaanilise kasumi või üleplaanilise säästu piirides.

8. Aastane eraldiste kogusumma ettevõttefondi plaanilisest ja

[1] NSV Liidu Ministrite Nõukogu 20. jaanuari 1967. a. määrusega nr. 39 (vt. ENSV Ministrite Nõukogu 11. aprilli 1967. a. määrust nr. 149 — ENSV ÜVT 1967, nr. 17, art. 138) tunnistatud kehtetuks elanikkonna tellimuste alusel teenuste osutamisega otseselt seotud tegevusest saadud kasumist või toodangu omahinna alandamise kokkuhoiu summadest elanikkonna elukondliku teeninduse ettevõtte fondi teostatavate eraldiste suuruse osas.

[2] Vt. viide 2, lk. 2.

üleplaanilisest kasumist või toodangu omahinna alandamisest saadud säästu summadest ei tohi ületada 5,5 protsenti tööstustootmispersonali töötasu aastafondist ümberarvestatult kaubatoodangu väljalaske tegelikule mahule.

Keemia-, naftaümbertöötlemis-, naftakeemia-, metallurgia-, masinaehitus- ja metallitöötlemistööstuse ning ehitusmaterjalide tööstuse tööstusettevõtetes suurendatakse ettevõttefondi kantavate eraldiste piirmäära, kui uue tehnika toodete ja uute toodanguliikide osatähtsus toodangu üldmahus on 10 kuni 15 protsenti kuni 6 protsendini, kui on 15 kuni 25 protsenti kuni 6,5 protsendini ja kui on üle 25 protsendi kuni 7 protsendini tööstusliku tootmispersonali töötasu aastafondist (NSVL Ministrite Nõukogu 15. septembri 1965. a. määruse nr. 691 redaktsioonis; ENSV Ministrite Nõukogu määrus 21. maist 1966. a. nr. 238 — ENSV Teataja 1966, nr. 24, art. 156).

9. Üleplaanilise kasumi või toodangu omahinna alandamisest saadava üleplaanilise säästu kindlakstegemisel, milledest teostatakse eraldisi ettevõttefondi, võtavad rahvamajanduse nõukogud, ministeeriumid, keskasutused, töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede osakonnad (valitsused) ja ettevõtete direktorid arvesse plaanist kõrvalekaldumisi, mis on tekkinud ettevõtete tootmistegevusest mitteolenevatel põhjustel.

Eraldisi ettevõttefondi ei tohi teostada kasumist, mis on saadud toodangu realiseerimisest, mille osas rikuti ajutiste hulgihindade kehtivuse tähtaega või mille kohta rakendatakse alalised hulgihinnad, millede kinnitamisega rikuti kehtivat korda. Need kitsendused ettevõttefondi eraldamisel on kehtivad hulgihindade kinnitamiseni vastavatele toodanguliikidele ettenähtud korras.

10. Eraldisi ettevõttefondi avansina teostatakse iga kvartali töötulemuste järgi ettevõtte bilansside ja aruannete alusel 60 protsendi ulatuses vastavalt käesolevale põhimäärusele arvutatud summadest. Ettevõttefondi eraldiste lõplik suurus määratakse kindlaks aastaaruande järgi.

Avansilised eraldised ettevõttefondi ei tohi ületada käesoleva põhimääruse 8. punktis kindlaksmääratud suurust (protsentides) tööstus-tootmispersonali töötasufondist vastava ajavahemiku eest ümberarvestatult kaubatoodangu väljalaske tegelikule mahule.

11. Ettevõttefondi vahendeid kulutatakse:

a) abinõude teostamisele uue tehnika alal, seadmete moderniseerimisele ja tootmise laiendamisele — vähemalt 20 protsenti;

b) elamu-, kultuurilisele ja olustikulisele ehitusele ning ettevõtete elamufondi remondiks — vähemalt 40 protsenti.

Ettevõtted võivad kulutada neid vahendeid koos teiste ette-

võtete ja organisatsioonidega elumajade, klubide, puhkekodude, sanatooriumide, pioneerilaagrite, lasteaedade ja -sõimede, spordiehitiste ning muude kultuurilise ja olustikulise otstarbega objektide ehitamiseks;

c) individuaalseteks preemiateks, töötajate kultuurilise ja olustikulise teenindamise parandamiseks, puhkekodude ja sanatooriumide tuusikute muretsemiseks ja ühekordse abi andmiseks töötajatele — kuni 40 protsenti.

12. Ettevõtte direktor koos ametiühingu käitiskomiteega kinnitab ettevõttefondi vahendite kasutamise eelarve, annab välja individuaalpreemiaid ja ühekordset abi töötajatele.

Ettevõtte direktoril koos ametiühingu käitiskomiteega on õigus eraldada tsehhide käsutusse vahendeid plaani ja sotsialistlike kohustuste täitmisel väljapaistnud tööliste ja teiste töötajate premeerimiseks tsehhi administratsiooni ja tsehhi ametiühinguorganisatsiooni poolt.

Individuaalpreemiateks ja ühekordse abi andmiseks töölistele, insener-tehnilistele töötajatele ja teenistujatele suunatud ettevõttefondi vahendid peavad moodustama summa, mis on proportsionaalne nende töötasufondile ettevõtete töötajate töötasu üldises fondis.

Ettevõtte juhtija (direktori, juhataja jne.) premeerimine ja temale materiaalse abi andmine raviks ja tuusiku muretsemiseks võib toimuda ainult kõrgemalseisva organisatsiooni juhataja korraldusel, mis on kooskõlastatud vastava ametiühingu oblasti-, krai- või vabariikliku komiteega, selle puudumisel aga ametiühingute nõukoguga.

Ettevõttefondi vahendite ümberjaotamine ettevõtete vahel või nende vahendite äravõtmine mingisuguseks otstarbeks ei ole lubatud.

13. Ettevõttefondist antavate preemiate summad ja NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1959. a. 2. juuli määruse nr. 710 alusel antavate preemiate summad ei tohi ületada selles määruses ettenähtud suurust.

14. Eraldised ettevõttefondi plaanilisest kasumist või toodangu omahinna alandamisest saadud säästu summast võetakse ettevõtte tulude ja kulude aastabilanssi (finantsplaani) planeeritava aasta I, II ja III kvartali avansiliste eraldiste ning eelmise aasta juurdearvestuse suuruses.

Ettevõttefondi arvel võib teha kulutusi ainult olemasolevate summade piirides; vahendite kulutamine tulevikus loodetavate eraldiste arvel sellesse fondi on keelatud.

15. Rahvamajanduse nõukogud, ministeeriumid ja keskasutused, töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede osakonnad (valitsused) vaatavad läbi ja kinnitavad ettevõttefondi aasta tegevuse tulemuste põhjal, kui käesolevas põhimääruses ettenähtud tingimused on täidetud.

Rahvamajanduse nõukogude esimehed, ministrid, keskasutuste ja töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede osakondade (valitsuste) juhatajad võivad üksikutel juhtudel lubada moodustada ettevõttefondi täies ulatuses või väiksemas ulatuses, kui ettevõte ei täitnud osaliselt toodangu tootmiseks ettenähtud plaani põhinomenklatuuri järgi.

16. Ettevõttefondi moodustamise õigsust kontrollivad rahandusorganid järelkontrolli korras.

PLANEERIMISE TÄIUSTAMISEST JA TÖÖSTUSLIKU TOOTMISE MAJANDUSLIKU STIMULEERIMISE INTENSIIVISTAMISEST

(NLKP KK ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. oktoobri 1965. a. määrus nr. 729 — *СП СССР 1965 г., № 19—20, ст. 153*)

II osa

Vt. käesoleva kogumiku lk. 61.

ÜKSIKUTE RAHVAMAJANDUSHARUDE TÖÖTAJATE KULTUURILISTE JA OLUSTIKULISTE TINGIMUSTE PARANDAMISE NING TOOTMISE TÄIUSTAMISE ETTEVÕTTEFONDIDE (ORGANISATSIOONIDE) PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 22. mai 1963. a. määrusega nr. 563 — *ENSV MKK 1963, nr. 23, art. 90*)

§ 6 Ettevõtete, hoonete ja ehitiste üleandmise kord

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — § 22
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — § 100

RIIKLIKE ETTEVÕTETE, HOONETE JA EHITISTE ÜLEANDMISE KORRA KOHTA

(NSV Liidu RKN-i 15. veebruari 1936. a. määruse nr. 254 — *СЗ СССР 1936 г., № 11, ст. 93*)

(Väljavõte)

NSV Liidu KTK ja RKN-i 29. aprilli 1935. a. määruse «Riiklike ettevõtete, hoonete ja ehitiste üleandmise kohta» (СЗ СССР 1935 г., № 28, ст. 221) arendamiseks NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrab:

1. Tööstus-, transpordi-, põllumajanduslikud, kaubandus- ja muud ettevõtted antakse riiklike organite poolt üle teistele riiklikele organitele, mis ei ole ühe ja sama ametkonna (ministeeriumi, keskasutuse) või kohaliku täitevkomitee (nõukogu) alluvuses;

1) NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste alusel neil juhtudel, kui ettevõte antakse kohalikust või vabariiklikust alluvusest liidulisse alluvusse;

2) NSV Liidu Ministrite Nõukogu otsuste alusel neil juhtudel, kui ettevõte antakse üle ühest NSV Liidu ametkonnast (ministeerium, keskasutus) teise või liidulisest alluvusest vabariiklikku või kohalikku alluvusse;

3) liiduvabariigi ministrite nõukogu otsuste alusel neil juhtudel, kui mõlemad pooled on vabariikliku või kohaliku alluvusega asutused või ettevõtted, samuti masina-traktori- ja spetsialiseeritud jaamade ning kõigi ministeeriumide ja keskasutuste ettevõtete ning organisatsioonide põllumajanduslike abimajandite üleandmisel kooskõlastatult vastavate NSV Liidu ministritega (18. mai 1956. a. redaktsioonis).

2. Punktis 1 tähendatud vara üleandmine ühe riikliku organi poolt teisele sama ametkonna (ministeeriumi, keskasutuse) või sama kohaliku täitevkomitee (nõukogu) alluvuses olevale riiklikule organile, toimub ametkonna juhataja korraldusega või vastava täitevkomitee (nõukogu) otsuse alusel.

3. Erandina punktist 1:

1) hooned ja ehitised võidakse üle anda ühelt NSV Liidu ametkonnalt (ministeeriumilt, keskasutuselt) teisele — mõlema ametkonna juhatajate korralduse alusel, NSV Liidu ministeeriumi (keskasutuse) alluvusest vabariiklikku või kohalikku alluvusse ja vastupidi — NSV Liidu keskasutuse juhataja ja liiduvabariigi ministrite nõukogu korralduse alusel, sõltumata üleantavate hoonete ja ehitiste maksumusest;

2) hooned ja ehitised võidakse üle anda liiduvabariigi ühelt keskasutuselt teisele keskasutuste juhatajate korralduste alusel, kohalikust alluvusest aga vabariiklikku ja liidulisse alluvusse — vastavalt kuuluvusele krai (oblasti) täitevkomitee või autonoomse vabariigi ministrite nõukogu korralduse alusel ja liiduvabariigi või NSV Liidu vastava keskasutuse juhataja korralduse alusel, kui üleantavate hoonete ja ehitiste maksumus ei ületa 10 tuhat rubla (18. mai 1956. a. redaktsioonis);

3) kohalikele nõukogudele kuuluvad ehitised, mis asuvad kohalike nõukogude poolt hoonestamiseks eraldatavatel kruntidel, võidakse anda üle organisatsioonidele-hoonestajatele vastavate kohalike nõukogude otsuste alusel sõltumata ehitiste maksumusest.

4. Riiklike organite poolt ettevõtete üleandmine kooperatiivsetele ja ühiskondlikele organisatsioonidele toimub vastavalt

NSV Liidu ja liiduvabariikide ministrite nõukogude poolt sõltuvalt sellest üleandmisest osavõtva riikliku organi alluvusest.

Riiklike organite poolt hoonete ja ehitiste üleandmine kooperatiivsetele (sealhulgas kolhoosidele) ja ühiskondlikele organisatsioonidele toimub vastavalt NSV Liidu ministrite (keskasutuste juhatajate) ja liiduvabariikide ministrite nõukogude poolt sõltuvalt sellest üleandmisest osavõtva riikliku organi alluvusest.

Hooned ja ehitised maksumusega alla 10 000 rubla võidakse üle anda liiduvabariigi ametkonnalt kooperatiivsetele (välja arvatud kolhoosid) ja ühiskondlikele organisatsioonidele liiduvabariigi keskasutuse juhataja korralduse alusel (18. mai 1956. a. redaktsioonis).

5. Riiklike organite poolt ettevõtete, hoonete ja ehitiste üleandmine teistele riiklikele organitele toimub tasuta üleantava vara maksumuse mahakandmise teel üleandva organi bilansist vastuvõtva organi bilanssi. Tegutsevad ettevõtted antakse üle bilansi järgi koos kogu aktiva ja passivaga.

ARVELDUSTE KORRAST RIIKLIKE ORGANITE JA KOOPERATIIVSETE (ÜHISKONDLIKE) ORGANISATSIOONIDE VAHEL ÜLEANTAVATE ETTEVÕTETE, HOONETE JA EHITISTE EEST

(NSV Liidu RKN-i 5. mai 1940. a. määrus nr. 667 — *СП СССР 1940 г,. № 15, ст. 364*)

(Väljavõte)

1. Riiklike organite poolt ettevõtete, hoonete ja ehitiste üleandmine kooperatiivsetele (ühiskondlikele) organisatsioonidele ning kooperatiivsete (ühiskondlike) organisatsioonide poolt riiklikele organitele toimub tasu eest inventariseerimishinde järgi (bilansiline maksumus, maha arvatud kulumine), kui NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu või liiduvabariikide rahvakomissaride nõukogude määruste või korraldustega ei ole kehtestatud teistsugust arvelduste korda.

Tasumisele ei kuulu ja võetakse kooperatiivsete organisatsioonide poolt riiklikelt organitelt tasuta vastu ettevõtted, hooned ja ehitised, mis olid kooperatiivsete organisatsioonide poolt varem omandatud oma vahendite arvel, hiljem aga antud nende poolt tasuta riiklikele organisatsioonidele üle valitsuse vastavate otsuste alusel.

2. Kooperatiivsete organisatsioonide poolt riiklikele organitele üleantavate ettevõtete, hoonete ja ehitiste eest tasutakse ainult selles osas, mis oli kooperatiivsete (ühiskondlike) organisatsioonide poolt loodud või omandatud oma vahendite arvel.

3. Kooperatiivsete (ühiskondlike) organisatsioonide poolt

riiklikele organitele ning riiklike organite poolt kooperatiivsetele (ühiskondlikele) organisatsioonidele üleantavate ettevõtete, hoonete ja ehitiste eest tuleb tasuda viie aasta jooksul, kui vastavate keskasutuste ning kooperatiivsete keskorganite (ühiskondlike organisatsioonide keskorganite) vahelise kokkuleppe alusel ei ole kehtestatud lühemat tähtaega.

Maksmist tuleb alustada aasta möödumisel faktilise üleandmise momendist ja see toimub võrdsetes osades kvartalite kaupa.

Märkus. Koos ettevõtete, hoonete ja ehitistega üleantavate käibeväärtuste eest tasutakse kuu aja jooksul, arvates faktilise üleandmise päevast.

4. Vaidlused üleantavate ettevõtete, hoonete ja ehitiste hindamise kohta lahendatakse kõrgemalseisvate riiklike ning kooperatiivsete organisatsioonide poolt, kokkuleppe mittesaavutamisel lahendab hindamise küsimuse vara asukohajärgne riiklik arbitraaž.

5. Riiklike organite poolt kooperatiivsetele (ühiskondlikele) organisatsioonidele või kooperatiivsete (ühiskondlike) organisatsioonide poolt riiklikele organitele üleantavatel ettevõtetel, hoonetel ja ehitistel lasuv kogu debitoorne ja kreditoorne võlgnevus jääb üleandvale organile.

6. Krediidiasutused on kohustatud revideerima üleandva organi poolt kapitaalkulutusteks saadud laenude kustutamise tähtaegu vastavalt üleantud ettevõtete, hoonete ja ehitiste maksumuse vastuvõtva organi poolt tasumise tähtaegadega.

7. Summad, mis kuuluvad tasumisele riiklike organite poolt vastuvõetud ettevõtete, hoonete ja ehitiste eest, tuleb lülitada finantsplaanidesse kooskõlastatult vastavate rahandusorganitega.

Kooperatiivsetele (ühiskondlikele) organisatsioonidele üleantud ettevõtete, hoonete ja ehitiste eest õigeaegse tasumise tagamine lasub kõrgemalseisval kooperatiivide liidul (ühiskondlikul organisatsioonil).

Märkus. Kui üleandev organisatsioon likvideeritakse vastavate organite otsuste alusel, teostab arveldused vastuvõtva organisatsiooni ja kolmandate isikutega kõrgemalseisev organisatsioon, kes vastutab võlgade eest ainult üleantud ettevõtte, hoone või ehituse eest saadud summa piires, ja arveldab kolmandate isikutega, pidades kinni seadusega kehtestatud maksete teostamise järjekorrast.

8. Vabariikliku ja kohaliku alluvusega riiklikele ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele kuuluvate hoonete ja ehitiste üleandmine kolhoosidele toimub tasu eest rajooni (linna) täitevkomitee vastava komisjoni poolt kindlaksmääratava hindamisväärtuse järgi. (18. mai 1956. a. redaktsioonis.)

§ 7 Seadmete ja materjalide üleandmise kord

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — § 22
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 100, 101

SOTSIALISTLIKU RIIKLIKU TOOTMISETTEVÕTTE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. oktoobri 1965. a. määrusega nr. 731 — *ENSV MKK 1965, nr. 40, art. 171*)

pp. 20, 21. Vt. käesoleva kogumiku lk. 78.

DEMONTEERITUD, LIIGSETE VÕI KASUTAMATA SEADMETE TASUTA ÜLEANDMISE KOHTA RIIKLIKELE ETTEVÕTETELE JA ORGANISATSIOONIDELE

(NSV Liidu Ministrite Nõukogu 29. juuni 1960. a. määrus nr. 694 — *СП СССР 1960 г., № 13, ст. 101*)

NSV Liidu Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

Lubada liiduvabariikide ministrite nõukogudel ja NSV Liidu ministeeriumidel ning keskasutustel üle anda liidulise, vabariikliku ja kohaliku alluvusega riiklikele ettevõtetele ning organisatsioonidele tasuta bilansist bilanssi demonteeritud, samuti liigseid ja kasutamata seadmeid, välja arvatud seadmed, mis ettevõtted ja organisatsioonid on saanud komplekteerimiseks ja kapitaalehituse bilansis arvel olevad seadmed.

LIIGSETE, MITTEKASUTATAVATE MATERJALIDE, SEADMETE, TRANSPORDIVAHENDITE JA TEISTE MATERIAALSETE VÄÄRTUSTE ÜMBERJAOTAMISE JA REALISEERIMISE KORRA MUUTMISEST

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 27. mai 1955. a. määrus nr. 182)

Ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste juhatajate vastutuse tõstmiseks materiaalsete ressursside õigel kasutamisel kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 14. mai 1955. a. määrusega nr. 938, Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Määrata kindlaks, et kõik ettevõtetes, organisatsioonides ja asutustes liigsed mittekasutatavad materjalid, seadmed, transpordivahendid ja teised materiaalsed väärtused realiseeritakse järgneva korra kohaselt:

a) ümberjaotamine toimub ministeeriumis (keskasutuses), mille süsteemi antud ettevõte, organisatsioon või asutus kuulub, kusjuures ministeeriumi sisemise ümberjaotamise korra määrab kindlaks minister (keskasutuse juhataja);

b) antud ministeeriumi (keskasutuse) jaoks liigseteks osutunud materiaalsed väärtused esitavad ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste juhatajad vastavatele turustusorganitele nende realiseerimiseks;

c) turustusorganisatsioonide poolt mittevastuvõetud materiaalseid väärtusi realiseerivad ülejääke omavad ettevõtted ja organisatsioonid iseseisvalt.

2. Kohaliku kokkuostu korras ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste poolt soetatud materjale, instrumente ja muid materiaalseid väärtusi realiseerivad kõikidel juhtumitel ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste juhatajad iseseisvalt, andes neid üle esmajärjekorras kohalikele varustuse ja turustuse organitele.

3. Võtta teadmiseks, et NSVL Ministrite Nõukogu:

a) kohustas NSVL Riigipanka võimaldama realiseerimise tähtajaga, kuid mitte kauem kui 6 kuuks, sihtotstarbega krediiti vastavatele turustusorganitele nende poolt realiseerimisele võetud toodangu kinnimaksmiseks;

b) tegi ülesandeks NSVL Riiklikule Plaanikomiteele ja NSVL Rahanduse Ministeeriumile välja anda juhend NSVL Ministrite Nõukogu 14. mai 1955. a. määruse nr. 938 rakendamise kohta.

REALISEERITAVATE LIIGSETE SEADMETE EEST ARVELDUSTE SOORITAMISE KORRAST

(NSV Liidu Rahandusministeeriumi 14. septembri 1961. a. juhend nr. 302[1])

(Väljavõte)

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 10. juuni 1961. a. määrusele nr. 519 «Ettevõtetes, ehitustel ja organisatsioonides olevate liigsete paigaldamata seadmete kasutamise parandamisest» kehtestab NSV Liidu Rahandusministeerium kooskõlastatult NSV Liidu Riikliku Plaanikomiteega realiseeritavate liigsete seadmete eest arvelduste sooritamiseks järgmise korra:

1. Tööstusettevõtete, töövõtu- jt. organisatsioonide kapitaalmahutuse bilansis, samuti põhitegevuse bilansside osas «D» «Kapitaalehituse vahendid ja kulutused» arvel olevate liigsete kodumaiste seadmete üleandmisel ühe ehituse, ettevõtte ja organisatsiooni poolt teistele ehitustele, ettevõtetele ja organisatsioonidele tasub ostja nende seadmete eest kehtivate hinnakirjade järgi. Kui liigseks osutunud mõningatel kodumaiste seadmete liikidel puuduvad kehtivad hinnakirjahinnad, realiseeritakse need hankija ja ostja vahelise kokkuleppe põhjal kehtestatud hindades,

[1] Raamatupidamise juhendmaterjalide kogumik. Tallinn 1964, lk. 308.

mis vastavad analoogiliste seadmetüüpide kohta kehtestatud hinnakirjahindadele.

Liigsed importseadmed, mis oma tehnilise karakteristika poolest vastavad kodumaise tööstuse poolt valmistatavatele seadmetele, antakse üle teistele ettevõtetele, organisatsioonidele ja ehitustele kodumaise tööstuse kohta kehtestatud hinnakirjahindade põhjal.

Importseadmed, mis tehnilise karakteristika poolest ei vasta kodumaise tööstuse poolt valmistatuile, hinnatakse faktuurihindades, kasutades ühtlasi NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee poolt 28. detsembril 1960. a. nr. 1472-Ц all ja hilisemate muudatustega kinnitatud koefitsiente.

Seadmete saaja peab nende maksumuse kandma seadmeid üleandva ettevõtte kapitaalmahutuste finantseerimise kontole teda finantseerivas pangas. Üleandev ettevõte arvestab seda summat kui materiaalsete väärtuste realiseerimist ehituse sisemiste ressursside mobiliseerimise korras.

2. Krediidi arvel soetatud liigsed kodumaised ja liigsed importseadmed antakse üle teistele ettevõtetele ja ehitustele koos laenu võlgnevuse selle osaga, mis langeb seadmete maksumusele kehtivates hinnakirjahindades või vastavatel juhtudel kehtestatud koefitsientidega korrigeeritud faktuurihinnaga. Seadmete osas, mille laen ei ole tasutud, esitab üleandev ettevõte (ehitus, organisatsioon) Ehituspanga asutusele juhendile lisatud vormi kohase teate[1] liigsete seadmete ärasaatmise kohta, näidates seal ka transpordidokumentide numbrid. Selle teate alusel kannab kauba saatjat finantseeriv pangaasutus laenu võlgnevuse selle osa, mis on seotud seadmete maksumusega kehtivates hinnakirjahindades või kehtestatud koefitsientidega korrigeeritud faktuurihinnas, üle kauba saajat finantseerivale pangaasutusele.

Ülejäänud osa laenust, mis kujutab endast vahet kehtivate hinnakirjahindade ja seadmete soetamishindade vahel ning kauba saatjale seadmete kohaletoimetamise kulusid ja arvestatud laenuprotsente üleantava võlgnevuse hulka ei arvata. Need summad kuuluvad tasumisele kümne päeva jooksul pärast seadmete realiseerimist laenu saaja (kauba saatja) finantseerimise kontolt mahakandmise ning vastavatele finantseerimise allikatele kandmise teel.

3. Tegutsevate ettevõtete, organisatsioonide põhivahendites arvel olevate seadmete realiseerimisel toimub tasumine kehtivate hinnakirjahindade järgi, maha arvates kulumise. Ettevõtetes ja organisatsioonides tehakse kulumine kindlaks bilansi järgi, eelarvelistes asutustes ja organisatsioonides — tegeliku kulumise järgi. Nende seadmete maksumus tuleb kanda üleandva ettevõtte arvelduskontole kui väljalangenud vara realiseerimisest saadud

[1] Kogumikus ei tooda.

summa. Eelarveliste asutuste seadmete müügist saadud summad arvatakse vastava eelarve tuludesse.

4. Kauba saatja poolt tehtud transpordi- ja laadimiskulud, mis on seotud liigsete seadmete realiseerimisega, kuuluvad seadmete saaja poolt täiendavalt tasumisele lisaks seadmete maksumusele hinnakirjahindades või vastavatel juhtudel kehtestatud koefitsientidega korrigeeritud faktuurihindades, välja arvatud juhud, kui hinnakirjahind on kehtestatud franko saatejaam.

5. Vananenud konstruktsiooniga liigsetele seadmetele võib kehtestada hinnaalanduse: kuni 25% maksumusest — ettevõtete, ehituste ja organisatsioonide juhatajate poolt; üle 25% kõrgemalseisvate organisatsioonide poolt rahvamajanduse nõukogude, ministeeriumide ja keskasutuste ning töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteede poolt kindlaksmääratud korra kohaselt.

6. Seadmete realiseerimisel turustus-(turustus- ja varustus-) organisatsioonide kaudu maksavad need organisatsioonid vastuvõetud seadmete maksumusest 3% 3 päeva jooksul pärast realiseerimiskokkuleppe allakirjutamist ning 70% pärast seadmete ärasaatmist või üleandmist korralduste põhjal.

Kui hinnakirjahind on kehtestatud franko saatejaam, maksab turustusorganisatsioon peale seadmete maksumuse veel liigsete seadmete realiseerimisega seotud transpordi- ja laadimiskulud.

7. Ettevõte (ehitus, organisatsioon), kellel on liigseid seadmeid, maksab neid realiseerivale organisatsioonile mitte üle 1% realiseeritud seadmete maksumusest. See summa peetakse kinni liigseid seadmeid omavalt ettevõttelt lõpparvelduse juures ning suunatakse turustusorganisatsiooni kulude katteks, kuni 25% sellest summast aga suunatakse turustusaparaadi töötajate premeerimiseks, kes vahetult võtsid osa antud tööst.

Kui turustusorganisatsiooni kaudu realiseerimisel arveldusi realiseeritud liigsete seadmete eest teostab mitte turustusorganisatsioon, vaid vahetult seadmete saaja (ostja), on ettevõte, kellel on liigseid seadmeid, kohustatud kandma nimetatud summa (1% seadmete maksumusest) organisatsiooni arvele, kes andis korralduse seadmete lähetamiseks.

8. Liigsete seadmete saaja tasub turustusorganisatsioonile pärast temale seadmete väljastamist või üleandmist seadmete maksumuse, vastasel juhul aga ka transpordi- ja laadimistööde maksumuse. Mingeid täiendavaid juurdearvutusi turustusorganisatsioonid ei teosta.

9. Ehituste kapitaalmahutuste bilansis, samuti tööstusettevõtete, töövõtu- ja teiste organisatsioonide põhitegevuse bilansi osas «D» arvel olevate paigaldamata liigsete seadmete remont ja täiendav komplekteerimine teostatakse tavaliselt nende seadmete hankijate poolt neile kapitaalmahutuste finantseerimiseks eraldatud summade arvel. Kui nimetatud kulutused on tehtud tegutseva

ettevõtte põhivahendites arvel olevate seadmete osas, kaetakse need antud ettevõttes kapitaalremondiks ettenähtud amortisatsioonieraldiste arvel. Sealjuures teostatud täiendavate remondi- ja komplekteerimiskulude summa võrra vähendatakse vastavalt ka seadmete kulumist.

Seadmete taastamise kulud eelarvelistes asutustes kaetakse nende organisatsioonide eelarvetes ettenähtud kapitaalremondi assigneeringute arvel.

10. Seadmete tegeliku maksumuse, samuti enne nende realiseerimist teostatud taastamis- (remont, täiendav komplekteerimine), transpordi-, laadimis- ja hoiukulude ning seadmete realiseerimishinna vahe kantakse:

kapitaalehituse bilansis või põhitegevuse bilansi osas «D» arvel olevate liigsete seadmete realiseerimisel — ehituse kahjumisse;

tööstusettevõtetes, töövõtu- ja teistes organisatsioonides põhivahenditena arvel olevate liigsete seadmete realiseerimisel — põhikirjafondi vähendamiseks.

Käesolevas juhendis ettenähtud arvelduste kord on kehtiv kõigil juhtudel, kui kehtestatud korra kohaselt liigsete seadmete müük toimub nende maksumuse tasumise teel.

KULUNUD JA RAHVAMAJANDUSES EDASISEKS KASUTAMISEKS KÕLBMATUTE SEADMETE JA TRANSPORDIVAHENDITE (VÄLJA ARVATUD AUTOD, TRAKTORID JA PÕLLUTÖÖMASINAD) NING LÕPETAMATA TOODETE, TOOTMISELT ÄRAVÕETUD TOODANGU, VALMISTAMISE RAKISTE JA TÖÖRIISTADE, MIDA EI SAA ENAM KASUTADA, VANAMETALLIKS MAHAKANDMISE KORRA PÕHIEESKIRJAD[1]

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 20. märtsi 1958. a. määrusega nr. 88 — *ENSV T 1958, nr. 4, art. 51*)

I Mahakandmise alused

Seadmete ja transpordivahendite mahakandmiseks esitamise aluseks on:

1. Põhimehhanismide sõlmede ja osade kulumine või purunemine, mille tagajärjel seadmed ja transpordivahendid on muutunud kõlbmatuks ning nende taastamine ei ole otstarbekohane.

2. Iganenud konstruktsioon, madal tootmisvõime, mis tekitab suuri tooraine, kütuse, elektrienergia ja auru kadusid, raskendab

[1] Vt. ka ENSV Ministrite Nõukogu 30. juuni 1958. a. korraldust nr. 965-k (ENSV T 1958, nr. 8, art. 138).

töötingimusi, kui moderniseerimine ei ole majanduslikult otstarbekohane.

3. Seadmete ja transpordivahendite hukkumine või kõlbmatuks muutumine avariide või loodusõnnetuste tagajärjel (tulekahju, üleujutus jne.), kui neid ei ole võimalik taastada.

4. Seadmete ja transpordivahendite kahjustused hoidmisel või transportimisel, kui neid ei ole võimalik taastada või kui see ei ole otstarbekohane.

Lõpetamata toodete, tootmiselt äravõetud toodangu valmistamise rakiste ja tööriistade mahakandmine vanametalliks võib toimuda ainult sel juhul, kui neid ei saa enam kasutada tootmise eesmärgil.

II Komisjon ja selle kohused

5. Kui seadmed ja transpordivahendid on edasiseks ekspluateerimiseks kõlbmatud, samuti kui lõpetamata tooted, tootmiselt äravõetud toodangu valmistamise rakiseid ja tööriistu ei ole võimalik kasutada ja need on vaja ettevõtte (organisatsiooni) bilansilt maha kanda, peab selle kõigil juhtudel kindlaks tegema ettevõtte või organisatsiooni juhataja käskkirjaga määratud erikomisjon.

6. Komisjoni koosseisu kuuluvad:

a) ettevõtte (organisatsiooni) peainsener (juhataja asetäitja, tehniline juhataja);

b) ettevõtte (organisatsiooni) peamehaanik (energeetik);

c) ettevõtte (organisatsiooni) pea(vanem)raamatupidaja;

d) tsehhi (lao, baasi) juhataja.

Märkus. Vajaduse korral võib komisjoni täiendavalt võtta kõrgemalseisvate organisatsioonide esindajad olenevalt mahakandmiseks esitatud seadmete ja transpordivahendite tüübist, otstarbest ja seisukorrast.

Vajaduse korral võib komisjon ekspertiisi tegemiseks välja kutsuda vastavaid spetsialiste.

7. Komisjon on kohustatud tutvuma tehnilise dokumentatsiooniga (pass, aktid eelmiste ülevaatuste kohta, avariiaktid, remondilehed, eelarved jne.), seadmed ja transpordivahendid hoolikalt üle vaatama, üle mõõtes kõik põhilised osad, kindlaks tegema mehhanismi, sõlme, detaili kulumise iseloomu ja määra, pärast seda koostama iga seadmeüksuse kohta akti vastavalt lisale.[1]

Lõpetamata toodete, tootmiselt äravõetud toodangu valmistamise rakiste ja tööriistade osas, mida ei saa enam kasutada, vormistab komisjon oma otsuse nende vanametalliks mahakandmise

[1] Lisa ei tooda.

kohta eraldi aktiga, pärast seda kui on kindlaks tehtud, et neid ei saa tootmises kasutada.

8. Komisjon teeb kindlaks, missugused mahakandmisele kuuluvate seadmete detailid, sõlmed ja osad on kasutamiskõlblikud, mis fikseeritakse aktis või selle lisas. Kõik kõlbmatud osad antakse üle vanametalliks.

9. Mahakandmine toimub bilansilise maksumuse järgi, maha arvatud kulumine arvestusandmete põhjal. Kui agregaadi või seadme üksikute osade mahakandmisel arvestusandmed puuduvad, toimub hindamine kehtivate hinnakirjade järgi, kulumise mahaarvamisega.

10. Aurukatelde surve all töötavate mahutite, liftide ja muude katlajärelevalve inspektsioonis arvel olevate seadmete mahakandmiseks peab olema Riikliku Tehnilise Inspektsiooni otsus.

11. Kui seadmed on muutunud kõlbmatuks üksikute isikute süü läbi (lahtikomplekteerimine, vigastamine, säilivuse mittetagamine jne.), märgib komisjon selle aktis. Neil juhtudel on ettevõtete (organisatsioonide) juhatajad kohustatud süüdlased vastutusele võtma kehtivas korras.

12. Akti igale eksemplarile kirjutavad alla komisjoni liikmed ning allkirjad kinnitatakse nende organisatsioonide pitseriga, kelle esindajad nad on.

III Mahakandmise kord

13. Kulunud ja rahvamajanduses edasiseks kasutamiseks kõlbmatute seadmete ja transpordivahendite, samuti lõpetamata toodete, tootmiselt äravõetud toodangu valmistamise rakiste ja tööriistade mahakandmine ettevõtte (organisatsiooni) bilansilt toimub alles pärast sellekohase loa saamist ENSV Rahvamajanduse Nõukogu vastavalt valitsuselt, ministeeriumilt, keskasutuselt, rajooni või linna täitevkomiteelt, kelle alluvusse see ettevõte kuulub.

Seadmete ja transpordivahendite, lõpetamata toodete ning tootmiselt äravõetud toodangu valmistamise rakiste ja tööriistade mahakandmise aktid kinnitab:

a) kui seadmeüksuse või transpordivahendi algmaksumus on kuni 1000 rubla — ettevõtte, majandusorganisatsiooni juhataja ning üle 1000 rubla — Rahvamajanduse Nõukogu valitsuse juhataja, minister, keskasutuse juhataja, rajooni või linna täitevkomitee esimees, kelle alluvuses asub ettevõte;

b) kui lõpetamata toodete, tootmiselt äravõetud toodangu valmistamise rakiste ja tööriistade maksumus on kuni 5000 rubla aastas — ettevõtte, majandusorganisatsiooni juhataja ning üle 5000 rubla aastas — Rahvamajanduse Nõukogu valitsuse juhataja, minister, keskasutuse juhataja, rajooni või linna täitevkomitee esimees.

14. Demonteerimine, lahtivõtmine ja kõlblike detailide väljavalimine ning vanametalli üleandmine toimub igal juhul pärast seadmete ja transpordivahendite mahakandmise akti kinnitamist.

15. Käesolevad põhieeskirjad ei kehti varustus- ja turustusorganisatsioonide käsutuses varustamise otstarbeks olevate masinate ja seadmete mahakandmiseks.

IX peatükk

KOLHOOSIDE, MUUDE KOOPERATIIVSETE ORGANISATSIOONIDE JA NENDE KOONDISTE OMAND

NSV LIIDU KONSTITUTSIOON — §-d 5, 7
TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 20, 23, 32
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 103—105, 146, 150
EESTI NSV TSIVIILPROTSESSI KOODEKS — §-d 395—397, 399, 401, 402
KOLHOOSI NÄIDISPÕHIKIRI — §-d 11—23

TARBIJATE KOOPERATIIVI NÄIDISPÕHIKIRI — §-d 49—53

Vt. käesoleva kogumiku lk. 122

RAJOONI TARBIJATE KOOPERATIIVIDE LIIDU (RAJOONILIIDU) NÄIDISPÕHIKIRI — §-d 40, 41

Vt. käesoleva kogumiku lk. 138

EESTI TARBIJATE KOOPERATIIVIDE VABARIIKLIKU LIIDU PÕHIKIRI — §-d 39—41

Vt. käesoleva kogumiku lk. 130

ELAMUEHITUSKOOPERATIIVI NÄIDISPÕHIKIRI — punktid 14, 15

Vt. käesoleva kogumiku lk. 143

SUVILAEHITUSKOOPERATIIVI NÄIDISPÕHIKIRI — punktid 16, 17

Vt. käesoleva kogumiku lk. 154

AIANDUSKOOPERATIIVI TÜÜPPÕHIMÄÄRUS — punkt 8

Vt. käesoleva kogumiku lk. 159

KOLHOOSIDEVAHELISE SANATOORIUMI «NARVAJÕESUU» PÕHIKIRI — punktid 25—27

Vt. käesoleva kogumiku lk. 117

EESTI NSV KALURIKOLHOOSIDE VABARIIKLIKU REGULEERIMISFONDI PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 10. detsembri 1962. a. määrusega nr. 597 — *ENSV MKK 1962, nr. 60, art. 225*)

PÕLLUMAJANDUSLIKU ARTELLI PEA-(VANEM-) RAAMATUPIDAJA PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 28. novembri 1959. a. määrusega nr. 441 — *ENSV T 1959, nr. 58, art. 311*)

(Väljavõte)

1. Kolhoosi raamatupidamislikku arvestust ja aruandlust juhib (pea-, vanem-)raamatupidaja. Kolhoosi raamatupidaja ülesandeks on raamatupidamisliku arvestuse ja aruandluse organiseerimine, juhtimine ja selle seisukorra kontrollimine kõigis kolhoosi ühismajapidamise harudes.

5. Kolhoosi (pea-, vanem-)raamatupidaja ülesandeks on:

a) õige dokumendikäibe organiseerimine, kindlaksmääratud eeskirjadest ja raamatupidamisliku dokumentatsiooni vormidest kinnipidamine, arvestuse õige sisseseadmise ja pidamise kindlustamine, aruandluse koostamine ja esitamine ettenähtud tähtaegadeks NSVL Statistika Keskvalitsuse ja ENSV Statistikavalitsuse poolt kinnitatud vormide järgi, samuti kolhoosi aruannete ja bilansside analüüsimine ning osavõtmine tootmis-finantsplaani koostamisest;

b) traktorite, põllutöömasinate, autode ja muu tehnika, samuti kolhoosi põhiharudejärgse ja abikäitiste tootmistegevuse arvestuse ning tootmisvahendite toodangu, seemnete, söötade, materjalide ja rahaliste vahendite arvestuse organiseerimine;

c) naturaal- ja rahaliste tulude ning kooskõlas põllumajandusliku artelli põhikirjaga moodustatavate fondide arvestuse ja tootmisfinantsplaani täitmise organiseerimine, kolhoosnikute töö ja väljatöötuse arvestuse ning kolhoosiliikmetega peetavate arvelduste organiseerimine;

d) maksude ja muude maksete õige ja õigeaegne arvestamine ja maksmine eelarvesse, krediidi nõudeavalduste õigeaegne esitamine pangale, laenude tähtaegne tagastamine, arvelduste pidamine hankijate ja ostjatega, samuti jagamatute fondide vahendite ülekandmine kapitaalmahutuste arvetele; pangast saadud laenude ja sularaha sihipärase kasutamise kontrollimine; finants- ja krediidioperatsioonide arvestus;

e) sissekannete õigeaegne ja õige tegemine kolhoosi maaalade nöörraamatusse [1];

f) põhivahendite, saaduste, seemnete, söötade ja muude materiaalsete väärtuste ja rahaliste vahendite ning võlgade ja kohustuste inventeerimine kindlaksmääratud tähtaegadel või materiaalselt vastutavate isikute vahetamise korral, samuti inventeerimise tulemuste täpne kajastamine raamatupidamises;

g) kolhoosi lepingute ja kohustuste täitmise kontrollimine, arvepidamise ja aruandluse raamatute ja dokumentide hoidmine;

h) toodangu tootmiseks tehtud kulutuste arvestuse organiseerimine ja toodangu omahinna arvestamine ning tööviljakuse arvestus;

i) kontrolli teostamine toodangu, seemnete, söötade ja muude materiaalsete väärtuste õige realiseerimise ja kulutamise üle;

j) kolhoosi kassas, ladudes, farmides, brigaadides, abikäitistes jm. arvestuse pidamise õigsuse kontrollimine, brigadiride, farmide ja abikäitiste juhatajate, laohoidjate ja teiste kolhoosi ametiisikute abistamine arvepidamise alal, samuti kolhoosi iga arvealatöötaja kohustuste kindlaksmääramine;

k) arhiivi töö organiseerimine vastavalt kehtestatud juhendeile.

8. Kolhoosi raamatupidaja kirjutab alla kõigile raamatupidamise ja operatiivsetele aruannetele. Peale selle kirjutab ta alla kõigile kolhoosi rahaliste vahendite, saaduste ja muude väärtuste sissetuleku ja väljamineku dokumentidele, samuti ettevõtete, organisatsioonide, asutuste, kolhoosnikute ja teiste isikutega peetavate arvelduste dokumentidele. Nimetatud dokumendid ilma raamatupidaja allkirjata loetakse maksvusetuks.

Kõik kolhoosi poolt sõlmitud lepingud ja kokkulepped saaduste ja materjalide ostmiseks, müümiseks ja töötlemiseks, tööde täitmiseks ja teenustöödeks peavad olema viseeritud eelnevalt kolhoosi raamatupidaja poolt.

---

[1] NSVL Riikliku Plaanikomitee ja NSVL Statistika Keskvalitsuse poolt 22. septembril 1962. a. nr. 40-II/5-85 all kinnitatud maade nöörraamatute pidamise eeskirjade 25. punkti kohaselt vastutavad kolhoosi maade nöörraamatu õige ja õigeaegse täitmise eest majandi juhataja ja spetsialist, kellele on pandud maade arvestamine.

HOONETE, EHITISTE, PÕLLUMAJANDUSLIKU TEHNIKA, SEADMETE JA MUU VARA KOLHOOSIDE BILANSSIDEST MAHAKANDMISE KORRA KOHTA

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 24. jaanuari 1966. a. määrus nr. 45 — *ENSV ÜVT 1966, nr. 4, art. 20*)

(Väljavõte)

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 7. jaanuari 1966. a. määrusele nr. 10 Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Tunnistada vajalikuks, et edasiseks ekspluateerimiseks ja taastamiseks kõlbmatute hoonete, ehitiste, põllumajandusliku tehnika, seadmete ja muu vara — maksumusega kuni 1500 rubla üksuse kohta — mahakandmist kolhooside bilanssidest tuleb sooritada kolhoosiliikmete üldkoosoleku poolt määratavas korras, aga maksumuse puhul üle 1500 rubla üksuse kohta — kolhoosiliikmete üldkoosoleku (volinike koosoleku) otsuse alusel.

Soovitada kolhoosidele võtta rajoonide põllumajandusliku tootmise valitsuste spetsialiste komisjonidesse, kes määravad kindlaks kolhooside bilanssidest mahakandmisele kuuluvate masinate, seadmete ja seadiste, samuti hoonete ja ehitiste tehnilise seisukorra.

JUHEND TRAHVIDE JA KAHJUTASUDE SUNDKORRAS SISSENÕUDMISE KORRA KOHTA VASTAVALT NSV LIIDU ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI 11. JAANUARI 1955. A. SEADLUSELE «VASTUTUSEST KULTUURIDE KAHJUSTAMISE EEST KOLHOOSIDES JA SOVHOOSIDES»

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 18. septembri 1956. a. määrusega nr. 238 — *ENSV T 1956, nr. 16, art. 168*)

1. Küla, alevi või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteede otsused trahvi määramise ja kahjude sissenõudmise kohta kolhooside, sovhooside või teiste riiklike ja ühiskondlike majandite külvide või istanduste rikkumise eest on kohustuslikud kõigile asutustele, ettevõtetele ja organisatsioonidele, ametiisikutele ja kodanikele.

2. Küla, alevi või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee annab kodanikule, kolhoosile, sovhoosile või mõnele muule riiklikule ja ühismajandile, kes on kahjustanud külve või istandikke, ärakirja kahjutasu ja trahvi määramise otsustest, pannes ette 10 päeva jooksul hüvitada kahju kahjusaajale ja maksta trahv riigieelarvesse.

3. Juhul kui kahjutekitaja keeldub otsuse vastuvõtmisest või allkirja andmisest selle kättesaamise kohta, teeb otsust kätteanr-

dev ametiisik sellele oma märke, mis tõestatakse tunnistaja allkirjaga, ning neil juhtudel loetakse otsus kätteantuks.

4. Kui määratud tähtajaks kahjutekitaja ei täida otsust vabatahtlikult, asub küla, alevi või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee sundtäitmisele, pöörates sissenõudmise töölise või teenistuja töötasule või sotsiaalkindlustuse toetusele, kolhoosnikutelt aga normipäevade eest saadavale tasule, sealhulgas ka avansile.

Kolhoosidelt, sovhoosidelt või mõnedelt muudelt riiklikelt või ühismajandeilt, kes ei ole trahvi või kahju vabatahtlikult tasunud, nõutakse need sisse inkasso korras.

Trahvi või kahjutasu otsus esitatakse Riigipanga osakonnale otsuse teinud täitevkomitee poolt koos kindlaksmääratud vormis koostatud inkasso korraldusega.

Sissenõutud kahju summa kantakse kahjusaanud kolhoosi, sovhoosi või mõne muu riikliku või ühismajandi arvele ja trahv liidu eelarvesse.

Kolhooside, sovhooside, asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide poolt makstud trahvid ja kahjutasud nõutakse sisse külvide või istandike kahjustamises süüdi olevailt kolhoosnikelt, või sovhooside, asutuste, ettevõtete, organisatsioonide töötajatelt administratsiooni poolt töötasust või normipäevade eest saadavast tasust kinnipidamise teel.

Kahjutekitaja töökoha muutmisel saadab kolhoosi, sovhoosi, asutuse, ettevõtte või organisatsiooni administratsioon kahju ja trahvi nõudmise kahjutekitaja uue töökoha administratsioonile sissenõudmise jätkamiseks.

5. Sissenõudmist töölise või teenistuja töötasult ja sotsiaalkindlustuse toetuselt, samuti kolhoosnikute normipäevade eest saadavalt tasult võib teostada mitte rohkem kui 20% ulatuses vastaval maksutähtpäeval väljamaksmisele kuuluvast rahasummast või naturaaltasust.

6. Kui nõudmine pööratakse kahjutekitaja töötasule või normipäevade eest saadavale tasule, saadab küla, alevi või linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee kahjutasude ja trahvide sundsissenõudmise otsuse sellesse asutusse, organisatsiooni või kolhoosi, kus kahjutekitaja töötab.

7. Kui võlgnik läheb üle teisele tööle, tagastab ettevõte, asutus või organisatsioon otsuse vastavale töörahva saadikute nõukogule märkega juba sissenõutud summa kohta, ära näidates kostja uue töökoha.

Töörahva saadikute nõukogu saadab oma otsuse võlgniku uude töökohta sissenõudmise jätkamiseks.

8. Otsus, mille alusel sissenõudmist teostav asutus, ettevõte, organisatsioon või kolhoos on sissenõudmise lõpetanud, saadetakse tagasi vastavale töörahva saadikute nõukogule koos asu-

tuse, ettevõtte juhataja, kolhoosi esimehe ja pearaamatupidaja allkirjaga tõestatud märkega täieliku sissenõudmise kohta.

9. Juhul kui kodanikud, kes ei ole vabatahtlikult tasunud kolhoosi, sovhoosi või mõne teise riikliku või ühiskondliku majandi külvide või istandike kahjustamise eest määratud trahvi ja tekitatud kahju ja kui puudub võimalus trahvi ja kahjutasu kinni pidada töötasult või sotsiaalkindlustuse toetuselt, saadab täitevkomitee materjalid kohtutäiturile sissenõudmise pööramiseks kahjutekitaja varale, selle aresti alla panemisega ja müümisega.

Vara arestimine ja realiseerimine teostatakse kohtutäituri poolt kaubandusorganisatsioonide kaudu kehtiva korra kohaselt.

10. Üles kirjutada võib igasugust võlgniku vara, välja arvatud see, millele seaduse järgi ei või pöörata sissenõudmist (Eesti NSV Ministrite Nõukogu 4. aprilli 1952. a. määrus nr. 244).[1]

Kostja vara kuulub üleskirjutamisele ainult selles ulatuses, mis on vajalik võlgnevuse kustutamiseks töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsuse põhjal.

11. Vara üleskirjutamisel on võlgnikul õigus teatada kohtutäiturile, missugustele esemetele tema soovil võib suunata nõudmist esimeses järjekorras.

Seda võlgniku soovi tuleb rahuldada, kui see ei takista otsuse täitmist.

Üheaegselt vara üleskirjutamisega toimub üleskirjutatud vara hindamine rahandusorgani või kaubandusorganisatsiooni esindaja osavõtul.

Üleskirjutatavad põllumajandussaadused, loomad ja linnud hinnatakse riiklike kokkuostuhindade järgi.

12. Kolmandate isikute pretensioonid vara üleskirjutamisest vabastamise kohta kuuluvad lahendamisele kohtus. Hagiavalduse esitamine kohtule nimestikus oleva vara vabastamiseks üleskirjutamisest paneb seisma vara realiseerimise kuni asja lõpliku lahendamiseni kohtus.

13. Kultuuride all olevatest põldudest ja istandikest ülesõitmise eest määratud trahv nõutakse sisse miilitsaorganite poolt NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 11. jaanuari 1955. a. seadluse «Vastutusest kultuuride kahjustamise eest kolhoosides ja sovhoosides» punkt 5 kohaselt.

14. (Kehtetu — ENSV Ministrite Nõukogu 16. märtsi 1963. a. määrus nr. 138.)

15. Kultuuridele või istandikele tekitatud kahju suurus peab olema komisjoni poolt kindlaks määratud hiljemalt kahe nädala jooksul, arvates kultuuride või istandike kahjustamisest.

Täitevkomitee otsus kultuuride ja istandike kahjustamise eest trahvi määramise ja tekitatud kahju sissenõudmise kohta peab

[1] Vt. ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi 7. veebruari 1962. a. seadluse «Administratiivkorras määratavate rahatrahvide kohaldamise edasise piiramise kohta» lisa nr. 2 (ENSV ÜT 1962, nr. 6, art. 13).

tehtama hiljemalt ühe kuu jooksul, arvates akti koostamisest. Sissenõudmisele tuleb asuda hiljemalt kahe nädala jooksul, arvates otsuse tegemisest.

ARVELDUSTE KORD EHITAMISEL OLEVATE JA LINNADE NING RAJOONIDE TÖÖRAHVA SAADIKUTE NÕUKOGUDE TÄITEVKOMITEEDE POOLT ELAMUEHITUSKOOPERATIIVIDELE ÜLEANTAVATE ELAMUTE EEST

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 16. märtsi 1964. a. määrusega nr. 120 — *ENSV MKK 1964, nr. 11, art. 40*)

1. Elamuehituskooperatiividele elamute üleandmine, mille ehitamist alustati riikliku kapitaalmahutuste plaani alusel, toimub linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede poolt vastavalt EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu 24. oktoobri 1963. a. määruse nr. 482 punktile 5 tingimusel, kui linnas (alevis) on viimaseks aruande kuupäevaks täidetud elamispinna ekspluatatsiooni andmise riiklik plaan.

2. Linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsust ehitamisel oleva elamu üleandmise kohta elamuehituskooperatiivile võib vastu võtta ainult pärast elamuehituskooperatiivi põhikirja kinnitamist ja registreerimist kehtiva korra kohaselt ning kooperatiivi poolt omade vahendite sissemaksmist panka ettenähtud suuruses.

3. Elamuehituskooperatiivile elamu üleandmiseks, mille ehitamist on alustatud riikliku plaani järgi, ja nimetatud elamu ehitamisel tehtud kulutuste kindlakstegemiseks, mis kuuluvad hüvitamisele kooperatiivi poolt, määrab linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee komisjoni järgmises koosseisus: täitevkomitee kapitaalehituse valitsuse (osakonna, grupi) või mõne teise osakonna — riikliku elamuehituse tellija — juhataja (komisjoni esimees) ja elamut ehitava töövõtuorganisatsiooni (peatöövõtja), NSV Liidu Ehituspanga asutuse, täitevkomitee rahandusosakonna esindajad, samuti elamuehituskooperatiivi juhatuse esindaja, kes on kooperatiiviliikmete üldkoosoleku poolt volitatud elamu üleandmise aktile alla kirjutama.

4. Rajatava elamukvartali koosseisu kuuluva ja ehitamisel oleva elamu elamuehituskooperatiivile üleandmiseks, selle valmisehitamiseks linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee poolt elamuehituskooperatiivi arvel koostatakse eraldi finants-eelarveline arvestus, millesse peale elamu püstitamise maksumuse tuleb võtta kvartalisiseste insenerivõrkude ja teede ehitamise, heakorrastamise ja muud kulud üleantava elamu osas ning mis tuleb välja jätta rajatava elamukvartali finants-eelarvelisest koondarvestusest.

Elamu üleandmisel tuleb samaaegselt kindlaks määrata kulu-

tuste summa, mis kuulub kompenseerimisele elamuehituskooperatiivi poolt väljaspool elamu ehitamise eelarvelist maksumust.

5. Kulutused, mis on seotud elamuehituskooperatiivile üleantava elamu ehitamisega ja kuuluvad hüvitamisele kooperatiivi poolt, määratakse kindlaks täitevkomitee kapitaalehituse valitsuse (osakonna, grupi) või mõne teise, elamu üleandmise päevani tellijaks olnud organisatsiooni raamatupidamise dokumentide, samuti ka finants-eelarvelise arvestuse (hoonestuskvartali üldkulutuste osas, mis puudutavad mitut objekti) alusel.

Mainitud kulutuste hulka, mis enne elamu üleandmist olid üleandva organisatsiooni bilansil, arvatakse: maatüki eraldamise ja projekt-eelarvelise dokumentatsiooni koostamise alal tasutud tööde maksumus; tegelikult tehtud ehitus- ja montaažtööd (eelarvelise maksumuse järgi); eraldised tehnilise järelevalve aparaadi ülalpidamiseks; talvisel ajal tehtavate ehitus- ja montaažtööde kallinemine; ehitusprahi äraveo maksumus; konteinerites või alustel telliste veo kulutused; elamu ehitamisel töötavate tööliste tükitöö- ja premiaalsüsteemi rakendamisega seoses olevad kulutused; vahe elektrienergia maksumuses; ajutiste hoonete ja ehitiste kulutused; linna piirides asuva tänavariba korrashoiu kulutused; metsamaterjalide, puitdetailide ja -konstruktsioonide hinna tõstmisega tekkinud lisakulutuste kompenseerimine; ehitusorganisatsioonide tööliste töötasustamise uute tingimuste sisseseadmisega seotud kulud; täiendavad kulutused seoses ehitusmaterjalide kohaleveoga kaugemalt, kui elamuehituskooperatiivile üleantava elamu ehituse üksushinnetes on ette nähtud.

Ehituskrundil olevate ehitiste lammutamisega seoses olevad kulud võib võtta elamuehituskooperatiivi poolt kompenseeritavatesse kulutustesse ainult kooperatiivi nõusolekul.

Elamuehituskooperatiivi poolt kompenseerimisele kuuluvad kulutused näidatakse ära ehitusel oleva elamu üleandmise aktis, mille koostab punktis 3 nimetatud komisjon juurdelisatud vormi kohaselt. Akti kinnitab komisjoni määranud linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee.

6. Üleantava elamu ehitamisel tehtud kulutused tasub elamuehituskooperatiiv nimetatud summade ülekandmise teel kooperatiivi arvelt NSV Liidu Ehituspanga asutuses linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee kapitaalmahutuste finantseerimise arvele.

Elamuehituskooperatiivide poolt tasutud summasid võivad linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteed kulutada ainult elamuehituseks riikliku plaani järgi.

7. Elamu ehitamisel tehtud kulutused tasub elamuehituskooperatiiv ühe kuu jooksul, arvates linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee poolt elamu üleandmise akti kinnitamise päevast.

Kui elamuehituskooperatiivilt ei laeku kompensatsioonisumma

üleantud elamu eest ettenähtud tähtajaks kapitaalmahutuste finantseerimise arvele, tühistab linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsuse elamu üleandmise kohta elamuehituskooperatiivile ja ehitus viiakse lõpule kapitaalmahutuste riikliku plaani järgi.

8. Tellija ja üleantud elamu ehituse lõpuleviimise tehnilise järelevalve funktsioone täidab elamuehituskooperatiiviga sõlmitud lepingu alusel riikliku kapitaalmahutuste plaani kohaselt elamu ehitamist alustanud täitevkomitee kapitaalehituse valitsus (osakond, grupp). Nimetatud elamu antakse üle elamuehituskooperatiivi bilanssi pärast selle ehitamise lõpetamist ja ekspluatatsiooni võtmist kehtiva korra kohaselt.

9. Elamuehituskooperatiiv, kellele on antud üle ehitamisel olev elamu, saab NSV Liidu Ehituspangalt krediiti üldistel alustel, lähtudes elamu ehitamise täielikust maksumusest. Kooperatiivile avatakse samuti üldistel alustel NSV Liidu Ehituspanga asutuses vastav arve üleantud elamu ehitamise tööde finantseerimiseks.

10. Elamuehituskooperatiiv, kellele anti üle ehitamisel olev elamu, kasutab seda üldistel alustel, vastavalt elamuehituskooperatiivi põhikirjale.

X peatükk

AMETIÜHINGUTE JA MUUDE ÜHISKONDLIKE ORGANISATSIOONIDE OMAND

NSV LIIDU KONSTITUTSIOON — § 126
TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 20, 24
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 106—108
EESTI NSV TSIVIILPROTSESSI KOODEKS — §-d 395—397, 400, 402

NSV LIIDU AMETIÜHINGUTE PÕHIKIRI

(Kinnitatud NSV Liidu ametiühingute XIII kongressil 1. novembril 1963. a. Muudatused tehtud ametiühingute XIV kongressil 4. märtsil 1968. a.)

(Väljavõte)

VI Ametiühingute rahalised ressursid

52. Ametiühingute rahalised ressursid koosnevad sisseastumismaksudest ja igakuistest liikmemaksudest, kultuurihariduslike asutuste ja spordiürituste, abiettevõtete ja muudest sissetulekutest.

55. Liikmemaksudest ja muudest allikatest laekuvaid summasid kulutab ametiühingu vabriku-, tehase- või kohalik komitee ametiühinguliikmete üldkoosoleku (konverentsi) poolt kinnitatud eelarvete järgi kultuuri- ja kasvatustööks, kehakultuuri- ja spordiürituste korraldamiseks, ametiühinguliikmetele materiaalse abi andmiseks, raamatute, inventari jm. soetamiseks.

Kõrgemad ametiühinguorganid määravad nende poolt ühendatavatele ametiühinguorganisatsioonidele liikmemaksude laekumise plaani ja eraldatavate summade suuruse, kinodest saadava sissetulekute plaani, administratiiv- ja majanduslikud ning organisat-

sioonilised kulud, samuti ametiühinguorganite ja nendele alluvate asutuste palgalise aparaadi arvulise koosseisu.

58. Ametiühingute rahaliste ressursside ja vara käsutamise õigus on valitud ametiühinguorganeil, kes vastutavad summade õigeaegse laekumise, vara alalhoiu ja nende õige kasutamise eest.

Ametiühinguorganisatsioonide, neile alluvate kultuuri- ja spordiasutuste ning teiste asutuste, samuti ametiühingute vabatahtlike spordiühingute vara ümberjaotamine toimub:

vabariikide (Vene NFSV kraide, oblastite ja autonoomsete vabariikide) vahel — ÜAÜKN-i otsusel;

oblasti piires (krai ja vabariigi piires, kus puuduvad oblastid) — ametiühingu oblasti-, krai-, vabariikliku komitee või ametiühingute nõukogu otsusel, oblastite vahel — vabariigi (krai) ametiühingute nõukogu otsusel.

EESTI NSV LOODUSKAITSE SELTSI PÕHIKIRI

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 25. jaanuari 1967. a. määrusega nr. 32 — *ENSV ÜVT 1967, nr. 6, art. 36*)

(Väljavõte)

IV Seltsi vahendid

26. Eesti NSV Looduskaitse Seltsi vahendid koosnevad:

1) sisseastumis- ja liikmemaksudest;
2) mitmesuguste ürituste korraldamisest saadavatest tuludest;
3) vabatahtlikest toetustest ja muudest sissetulekutest.

27. Seltsi tulud, mis on laekunud sisseastumis- ja liikmemaksudest, mitmesuguste ürituste korraldamisest, vabatahtlikest toetustest ning muudest sissetulekutest, jaotatakse kohalike osakondade ja seltsi juhatuse vahel seltsi juhatuse poolt kinnitatud eelarve alusel.

28. Eesti NSV Looduskaitse Seltsi rahalisi vahendeid hoitakse Eesti NSV riiklikes hoiukassades.

29. Seltsi tulusid kasutatakse seltsi tegevusega seotud kulude katteks.

30. Seltsi liikmete ja töötajate ergutamiseks moodustatakse seltsi juhatuse juures preemiafond.

EESTI NSV PUNASE RISTI SELTSI PÕHIKIRI

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 28. märtsi 1957. a. määrusega nr. 108 — *ENSV T 1957, nr. 7, art. 78*)

VII osa

EESTI NSV PIMEDATE ÜHINGU PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 29. mai 1958. a. määrusega nr. 203 — *ENSV T 1958, nr. 7, art. 111*)

VÄLISMAAGA SÕPRUSE JA KULTUURISIDEMETE ARENDAMISE EESTI ÜHINGU PÕHIKIRI

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 13. veebruari 1959. a. määrusega nr. 41 — *ENSV T 1959, nr. 11, art. 55*)

Punkt 17

EESTI VABARIIKLIKU VABATAHTLIKU TULETÕRJE ÜHINGU (EVVTÜ) PÕHIKIRI

(Heaks kiidetud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 10. augusti 1963. a. määrusega nr. 375 — *ENSV MKK 1963, nr. 28, art. 103*)

V osa

EESTI NSV JAHIMEESTE SELTSI PÕHIKIRI

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 9. veebruari 1967. a. määrusega nr. 56 — *ENSV ÜVT 1967, nr. 9, art. 49*)

VIII osa

EESTI NSV KURTIDE ÜHINGU PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 28. juuni 1968. a. määrusega nr. 226 — *ENSV ÜVT 1968, nr. 30, art. 209*)

III osa

EESTI NSV TEATRIÜHINGU PÕHIKIRI

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 24. oktoobri 1964. a. määrusega nr. 481 — *ENSV MKK 1964, nr. 43, art. 168*)

(Väljavõte)

IV Ühingu vahendid

26. Eesti NSV Teatriühingu vahendid koosnevad:
1) sisseastumis- ja liikmemaksudest;
2) ühingule kuuluvate ettevõtete sissetulekutest;

3) riiklike ja ühiskondlike organisatsioonide poolt eraldatud vahenditest;

4) krediidiasutustes hoiustatud ühingu summade protsentidest.

27. Ühingu liikmete, tööliste ja teenistujate ergutamiseks, nende kultuurilise teenindamise parandamiseks ja vajaduse korral nende abistamiseks nähakse eelarves ette kultuurilise ja elukondliku teenindamise ning premeerimise fond.

28. Ühing võib kehtivate seaduste alusel luua ka teisi fonde.

XI peatükk

ISIKLIK OMAND

NSV LIIDU KONSTITUTSIOON — §-d 7, 10
TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — § 25
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 109—119

EESTI NSV TSIVIILKOODEKSI JA TSIVIILPROTSESSI KOODEKSI ELLURAKENDAMISE KORRA KOHTA

(Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 30. septembri 1964. a. seadlus — *ENSV ÜT 1964, nr. 41, art. 182*)

INDIVIDUAALSUVILATE EHITAMISEST

(NSV Liidu Ministrite Nõukogu 30. detsembri 1960. a. määrus nr. 1346 — *СП СССР 1961 г., № 1, ст. 2*)

NSV Liidu Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Keelata kõikjal kruntide eraldamine kodanikele individuaal-suvilate ehitamiseks.

2. Tunnistada vajalikuks lõpetada suvilate müük kodanikele riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide poolt.

3. Liiduvabariikide ministrite nõukogudel tõhustada kontrolli kodanikele individuaal-suvilaehituseks eraldatud kruntide kasutamise üle. Juhul kui krunte ei kasutata nende otseseks otstarbeks (hoonete püstitamine väljaüürimise eesmärgil, kruntide müümine, kaasa arvatud nende müümine hoonete müümise sildi all, palgalise tööjõu kasutamine maatüki ülesharimiseks jne.), jätta kodanikud ilma neile eraldatud kruntide kasutamise õigusest ning võtta nad vastutusele seadusega kehtestatud korras.

LINNADE TERRITOORIUMIDE EDASISE PAREMA KASUTAMISE KOHTA EHITUSEKS JA INDIVIDUAALELAMUTE EHITAMISEKS MAATÜKKIDE ERALDAMISE JA KASUTAMISE KORRA RIKKUMISTE KÕRVALDAMISE KOHTA

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 21. mai 1962. a. määrus nr. 243 — *ENSV MKK 1962, nr. 25, art. 100*)

(Väljavõte)

Linnade territooriumide edasiseks paremaks kasutamiseks ehituseks ja puuduste kõrvaldamiseks sellel alal Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kohustada Eesti NSV Ministrite Nõukogu Riiklikku Ehituse ja Arhitektuuri Komiteed:

a) linnade, eeskätt vabariigilise alluvusega linnade uute generaalplaanide väljatöötamisel ja varem kinnitatute ümbertöötamisel näha ette abinõud suurte maatükkidega individuaalehitusrajoonide rekonstrueerimiseks ja nende tihendamiseks, et kasutada neid riiklikuks ehituseks.

3. Linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel, tõmmates kaasa nõukogude saadikute ja üldsuse esindajate ulatuslikku aktiivi:

c) isikute suhtes, kes on rikkunud maakasutusalast seadusandlust ja elavad parasiitlikult, rakendada abinõusid, mis on ette nähtud Eesti NSV 8. juuni 1961. a. seaduses «Võitluse tugevdamisest ühiskonnavastaste parasiitlike elementide vastu».

8. Kehtestada ühe perekonna isiklikuks omandiks oleva kasvuhoone piirsuuruseks 20 ruutmeetrit.

9. Määrata kindlaks, et kasvuhooneid võib ehitada ainult riikliku arhitektuuri- ja ehituskontrolli organite loal.

10. Linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel ning Eesti NSV Riiklikul Ehituskomiteel rakendada kasvuhoonete ehitamise korda rikkuvate isikute suhtes abinõusid, mis on nähtud ette Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 3. juuni 1961. a. seaduses «Vastutusest ehituseeskirjade rikkumise ja ehitusmaterjalide ebaseadusliku hankimise eest».

KAKSIK-INDIVIDUAALELAMUTE JA INDIVIDUAALELAMUTES TÄIENDAVA KÖÖGI NING ABIRUUMIDE EHITAMISEST

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 28. augusti 1963. a. määrus nr. 406)

(Väljavõte)

Seoses kodanike taotlustega kaksik-individuaalelamute ja individuaalelamutes täiendava köögi ning abiruumide ehitamiseks Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Anda õigus linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele oma otsusega lubada individuaalehitajatele, kui see osutub otstarbekohaseks, ehitada teineteisega külgnevatel ehituskruntidel kaksik-individuaalelamuid tingimusel, et viimased on vertikaalseinaga jaotatud kaheks eraldi kruntidel asetsevaks reaalosaks.

2. Kehtestada, et juhtudel, kui individuaalelamut kasutav perekond on aja jooksul kujunenud kaheks iseseisvaks perekonnaks seoses laste abiellumisega või vara jaotamisega abielupoolte vahel kohtuotsuse alusel, võivad linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed erandina lubada individuaalelamutes täiendava köögi ja abiruumide ehitamist tingimusel, et elamutes elamispinna suurusega alla 60 m² elamispind ei ületaks pärast ümberehitamist kehtivat piirnormi (60 m²) ja et muudel juhtudel ei suurendataks olemasolevat elamispinda, kusjuures nimetatud täiendavate ruumide ehitamine peab toimuma kehtestatud korras kinnitatud projektide järgi.

Täiendava köögi pinda kuni 6 m² ei loeta elamispinnaks.

INDIVIDUAALELAMUEHITUSE KOHTA VABARIIGIS

(EKP KK ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu 12. augusti 1964. a. määrus nr. 376 — *ENSV MKK 1964, nr. 34, art. 126*)

(Väljavõte)

EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu 10. augusti 1962. a. määruse nr. 380 osaliseks muutmiseks Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu määravad:

1. Lubada individuaalelamute ehitamine vabariigi linnades, alevites ja perspektiivsetes põllumajanduskeskustes, välja arvatud:

1) Tallinna, Tartu, Narva ja Pärnu linnas, Võsu maa-asulas

ja Narva-Jõesuu alevis, samuti Tallinna ja Tartu lähedases piirkonnas kuni 5 km kaugusel linna piirist;[1]

3) Harju rajooni Harku, Keila ja Klooga külanõukogu territooriumil 5 km laiusel maa-alal piki Soome lahe kallast;

4) territooriumil Pärnu linna piirist 5 km mööda Pärnu jõge (vastu voolu) — vasakul kaldal kuni Pärnu—Sindi raudteeni, paremal kaldal 2,5 km laiusel maa-alal;

6) 100 meetri laiusel maaribal mõlemal pool Tallinn—Paldiski raudteed.

Käesoleva punkti alapunktides 1, 3 ja 4 märgitud kohtades kolhoosnikute, Eesti NSV kolhooside ja sovhooside töötajate individuaalelamute ehitamine võib toimuda vastavate rajoonide ja linnade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede ning kolhoosijuhatuste loal kooskõlastatult Tallinna, Tartu, Narva ja Pärnu linna peaarhitektiga.

2. Individuaalelamuehitus 150 m laiusel maaribal mõlemal pool peamagistraalteedest kuni 15 km kaugusel Tallinna, Tartu, Pärnu, Kohtla-Järve ja Narva linna piirist toimub vastavate rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede loal kooskõlastatult nimetatud linnade peaarhitektiga.

4. Eesti NSV Kommunaalmajanduse ja Elanikkonna Elukondliku Teenindamise Ministeeriumil kooskõlastatult rajoonide ja linnade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedega täiendada lepingut maatüki tähtajata kasutamiseks andmise kohta individuaalelamu ehitamiseks punktiga kohalike töörahva saadikute nõukogude, riiklike, kooperatiivsete või ühiskondlike organisatsioonide elamus individuaalehitaja poolt eluruumide vabastamise kohustuse ja tähtaja kohta.

Rajoonide ja linnade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel tugevdada kontrolli individuaalehitajate poolt kasutatava elamispinna vabastamise üle pärast individuaalelamu ekspluatatsiooni võtmist.

5. Kehtestada, et:

1) individuaalelamuehituseks võib eraldada krunte selleks generaalplaanides spetsiaalselt ettenähtud kohtades selle rajooni administratiivpiirides, kus ehitaja pidevalt töötab või elab, või erandina naaberrajoonides, viimasel juhul ainult ehituskoha järgse rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee eriotsusel;

2) kolhoosides ja sovhoosides eraldatakse individuaalelamuehituseks krundid ainult antud kolhoosi liikmetele, sovhoosi töölistele ja teenistujatele, kelle territooriumil krunt eraldatakse, või

---

[1] Osaliselt muudetud EKP Keskkomitee ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu 24. detsembri 1965. a. määrusega nr. 580 (ENSV MKK 1965, nr. 47, art. 212), mille alusel lubatakse Tallinna, Tartu, Narva ja Pärnu linna töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel eraldada individuaalelamute ehitamiseks individuaalhoonestuse rajoonides vabu krunte, mis ei kuulu edaspidi hoonestamisele mitmekorruseliste ja ühiskondlike hoonetega.

koolide, haiglate ja teiste asutuste töötajatele, kes oma töö iseloomu tõttu on territoriaalselt seotud antud kolhoosi või sovhoosiga;

3) kruntide eraldamine individuaalelamuehituseks toimub esmajärjekorras individuaalelamuehituse rajoonides olemasoleva individuaalhoonestuse tihendamise arvel, pidades rangelt kinni kruntide suuruse kehtestatud normidest;

4) linnade ja alevite täpsustatud generaalplaanide ja perspektiivsete põllumajanduskeskuste planeerimise projektide puudumisel toimub individuaalelamuehituseks kruntide eraldamine kooskõlastatult Eesti NSV Riikliku Ehituskomiteega.

6. Individuaalelamuehituse rajoonide ratsionaalsemaks hoonestamiseks rajoonide ja linnade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel laialdaselt soovitada kaksikindividuaalelamute ehitamist.

VABARIIGI INDIVIDUAALELAMUEHITUSE EDENDAMISE ABINÕUDE KOHTA

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 24. detsembri 1965. a. määrus nr. 581 — *ENSV MKK 1965, nr. 47, art. 216*)

(Väljavõte)

Arvesse võttes, et elanikkonna elamispinnaga varustamise parendamises on kooperatiivelamuehituse kõrval suur tähtsus ka individuaalelamuehitusel, Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Pidada otstarbekaks vabariigi linnades ja alevites individuaalelamute ehitamist.

2. Linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel, ministeeriumidel, keskasutustel, ettevõtetel, asutustel ja organisatsioonidel kooperatiivelamuehituse arendamise kõrval soodustada ja abistada igakülgselt ka individuaalelamute ehitamist.

3. Maksumuse vähendamiseks, ehitusmaterjalide kulu kärpimiseks ja ehitamise kiirendamiseks soovitada individuaalehitajatele rida- ja kaksikelamute püstitamist.

4. Linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel:

2) kodanike avaldused kruntide eraldamise küsimustes lahendada ranges vastavuses Eesti NSV Ministrite Nõukogu 9. aprilli 1958. a. määrusega nr. 122 (ENSV T 1958, nr. 5, art. 73) kinnitatud «Juhendiga individuaalelamute ehituskruntide eraldamise korra kohta Eesti NSV linnades, rajoonikeskustes ja alevites»;

3) eraldada ühe asutuse, ettevõtte ja organisatsiooni individuaalehitajate ehituskrundid võimalikult ühes individuaalelamuehituse rajoonis;

4) kaksik- ja ridaindividuaalelamute ehitamiseks ette näha ehituskruntide eraldamine kõige rohkem heakorrastatud rajoonides ning magistraal- ja liiklusteede läheduses olevates piirkondades;

5) ette näha uute individuaalelamuehituse rajoonide ettevalmistamiseks teede ehitamiseks, elektri- ja vesivarustuse põhivõrkude rajamiseks vajalike vahendite eraldamine;

6) ette näha teede ja insenerivõrkude ehitamiseks vajalike tööde tegemine individuaalelamuehituse rajoonides kohalike kommunaalmajanduse organisatsioonide poolt individuaalehitajate abiga;

7) teha individuaalehitajate tellimisel remondi- ja ehitusorganisatsioonide ning elanikkonna elukondliku teenindamise kombinaatide poolt üksikuid suurt jõukulu nõudvaid töid, mis vajavad ehitusmasinate ja mehhanismide kasutamist, samuti sisemisi sanitaar-tehnilisi ja elektrimontaažitöid.

Pidada otstarbekaks, et viimistlustöid teevad reeglina individuaalehitajad.

5. Soovitada ettevõtetele, asutustele ja organisatsioonidele uute individuaalelamuehituse rajoonide kasutusele võtmiseks ette näha assigneeringute eraldamine omavahenditest kehtestatud korras.

9. Individuaalelamuehituse paremaks organiseerimiseks ja individuaalehitajate abistamiseks panna nende tehniline teenindamine (informatsioon, planeerimisskeemide ja hoonete projektide koostamine, tehniline konsultatsioon, ehituse tehniline järelevalve jne.) linnade peaarhitektide ja rajoonide vanemarhitektide tootmisgruppidele.

EHITATAVATE ELAMUTE JA MAJANDUSHOONETE SUURUSE PIIRMÄÄRADE KOHTA, MIS VÕIVAD OLLA KODANIKE ISIKLIKUS OMANDUSES

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 29. aprilli 1966. a. määrus nr. 195 — *ENSV ÜVT 1966, nr. 19, art. 120*)

Vastavalt «Eesti NSV tsiviilkoodeksi» §-le 110 lg. 6 ja 7 Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Kohalike töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed, kellel on õigus eraldada krunte individuaalelamuehituseks, võivad oma otsusega lubada kodanikul tema taotlusel ehitada elamu, mis suuruselt ületab «Eesti NSV tsiviilkoodeksi» § 110 lg. 5 ettenähtud piirmäära, juhtudel kui kodanikul või tema perekonnal on kehtivate eeskirjade kohaselt õigus kasutada kohalike töörahva saadikute nõukogude, riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike organisatsioonide majades suuremat elamispinda kui 60 m².

2. Käesoleva määruse punktis 1 ettenähtud korras ehitatud suu-

remate elamute võõrandamine ja omandamine toimub seadusega kehtestatud korras.

3. Määrata kindlaks, et kõigi ehitatavate majandushoonete, välja arvatud garaaž, mis võivad olla kodaniku isiklikus omanduses, suuruse piirmäär ei tohi ületada linnades ja alevites 50 m², maa-asulates aga 70 m². Asustatud punktides, kus kodanikel lubatakse loomi pidada, võidakse nimetatud piirmäärasid suurendada 30 m² võrra.

Majandushoonete suuruse piirmäärad kehtestatakse igal konkreetsel juhul linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee poolt.

4. Käesoleva määruse punktiga 3 kindlaksmääratud majandushoonete suuruse üldine piirmäär ei kehti majandusehituste kohta, mis olid ehitatud või mille ehitusprojektid olid kinnitatud enne käesoleva määruse kehtestamist.

KORTERIÜÜRI PIIRMÄÄRADE KOHTA KODANIKELE ISIKLIKU OMANDIÕIGUSE ALUSEL KUULUVATES MAJADES JA SUVILATES

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 18. novembri 1965. a. määrus nr. 504 — *ENSV MKK 1965, nr. 44, art. 189*)

JUHEND KODANIKE ISIKLIKUS OMANDUSES OLEVATE JA MAAL ASUVATE ELAMUTE NING MAJANDUSHOONETE REGISTREERIMISE KORRA KOHTA

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 21. detsembri 1967. a. määrusega nr. 514 — *ENSV ÜVT 1968, nr. 2, art. 15*)

I Üldsätted

1. Kodanike isiklikus omanduses olevate ja maal asuvate elamute ja majandushoonete (edaspidi «elamute») kohustuslikku registreerimist teostavad külade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed eesmärgiga sisse seada arvestus külanõukogude territooriumil asuvate elamute kohta.

Elamute registreerimisel:

1) selgitatakse välja elamute omanikud ja nende omandiõiguse juriidilised alused;

2) koondatakse külade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedesse omandiõigust tõendavad ja teised elamute kohta vajalikke andmeid sisaldavad dokumendid.

II Elamute registreerimise kord

2. Elamute registreerimine nende omanike nimele toimub külade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede otsuste alusel käesoleva juhendi lisas nr. 1 toodud omandiõigust tõendavate dokumentide esitamisel.

Uute ehitatud elamute registreerimine toimub ainult pärast nende kehtestatud korras ekspluatatsiooni vastuvõtmist.

Pooleliolevate elamute registreerimine nende omanike nimele võib toimuda ainult erandina seoses elamute võõrandamisega (ostu-müügiga, kinkimisega jne.), pärimisega või nende keelustamise või arestimisega.

3. Omandiõiguse tõendamiseks vajalike dokumentide puudumisel saadavad külade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed materjalid koos oma arvamusega vastava rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele elamu kuuluvuse küsimuse otsustamiseks.

4. Vaidlused, mis tekivad omandiõiguse kohta elamule, lahendatakse kohtu korras.

5. Muudatused omandiõiguse kohta elamule (pärimine, ostmüük, kinkimine jne.) registreeritakse ettenähtud korras vormistatud dokumentide alusel.

6. Elamute registreerimiseks on külade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed kohustatud:

1) nõudma kodanikelt omandiõigust tõendavate dokumentide esitamist;

2) välja selgitama, kas omandiõigus elamule on esitatud dokumentide põhjal küllaldaselt tõendatud, samuti välja selgitama kaasomanikud ja igaühele neist kuuluva osa suuruse kaasomandis ning juhul, kui maja kuulub kolhoosiperele — kolhoosipere liikmed.

7. Kui omandiõigust tõendavaid dokumente esitavad ajutiselt eemalolija omaniku perekonnaliikmed, surnud omaniku pärijad või teadmata äraolija omaksed, registreeritakse elamu dokumentidejärgse omaniku (ka surnu) nimele.

III Asjaajamine elamute registreerimisel

8. Külade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedes peetakse iga elamu kohta alaliselt säilitatavat toimikut esikaanega lisas nr. 6[1] toodud vormi kohaselt. Toimikusse õmmeldakse kõik omandiõigust tõendavad, samuti teised elamu kohta vajalikke andmeid sisaldavad dokumendid.

Toimikus säilitatavad dokumendid loetletakse esimesel lehel.

9. Külade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedes peetakse elamute omanike kohta kartoteeki.

---

[1] Lisasid nr. 2—6 ei tooda.

Kaardid koostatakse iga omaniku (kaasomaniku) kohta juhendi lisas nr. 2 toodud vormi kohaselt.

Kaardid paigutatakse kartoteeki tähestikulises järjekorras.

Kui elamu omanik ei ela oma majas, märgitakse kaardi märkuste lahtrisse tema elukoht.

Omandiõiguse muutumisel elamule täidetakse uue omaniku, samuti kaasomanike kohta kaardid. Asendatud kartoteegi kaardid õmmeldakse toimikusse.

10. Andmed keeldude või arestide, samuti neist vabastamise kohta (kelle poolt ja millal pandud ning maha võetud) kantakse kartoteegikaardile vastavate organite teatiste alusel.

11. Elamute registreerimisel või elamute omandiõiguse muudatuste registreerimisel tehakse toimikus säilitatavatele omandiõigust tõendavatele dokumentidele pealdised juhendi lisas nr. 3 toodud vormi kohaselt ja omanikule (kaasomanikele) antakse välja tõend juhendi lisas nr. 4 toodud vormi kohaselt.

12. Vajalikel juhtudel annavad külade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed välja õiendeid omandiõiguse kohta elamule juhendi lisas nr. 5 toodud vormi kohaselt.

Andmed elamu koosseisu ja kindlustushinde kohta märgitakse õiendites riikliku kindlustuse inspektuuri hindelehtede alusel.

Õiendites märgitakse elamu ostu-müügi lepingutes («Eesti NSV tsiviilkoodeksi» § 243 lg. 2), elamu võõrandamise lepingutes eluaegse ülalpidamise tingimusega («Eesti NSV tsiviilkoodeksi» § 434 lg. 1) ja pärimisõiguse tunnistustes («Eesti NSV tsiviilkoodeksi» § 543 lg. 2) ette nähtud kolmandate isikute õigused elamu või selle osa kasutamiseks.

Lisa 1

«Juhendi kodanike isiklikus omanduses olevate ja maal asuvate elamute ja majandushoonete registreerimise korra kohta» juurde

Omandiõigust elamule tõendavate dokumentide loetelu

Omandiõigust elamule tõendavateks dokumentideks võivad olla:

1) seaduses ettenähtud korras vormistatud hoonestusõiguse ja maatüki tähtajata kasutamiseks andmise lepingud individuaalelamute ehitamiseks;

2) riikliku komisjoni aktid elamute ekspluatatsiooni vastuvõtmise kohta;

3) kolhoosnike üldkoosolekute või volinike koosolekute ja juhatuste otsused, samuti sovhooside, asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide direktorite (juhatajate) käskkirjad kodanikele õue-aiamaa andmise kohta elamute ehitamiseks;

4) notariaalselt tõestatud ostu-müügi, vahetus-, kinke- ja vara

jagamise lepingud ning elamu võõrandamise lepingud eluaegse ülalpidamise tingimusega;

5) notariaalkontorite poolt väljaantud tunnistused pärimisõiguse kohta ja omandiõiguse tunnistused abikaasade ühisomanduses olevale vara osale;

6) väljavõtted notariaalregistritest ja kinnitusregistritest, kinnitusaktide ärakirjad, maatükkide rendilepingud koos dokumentidega, mis tõendavad elamute ehitamist, arhiiviteatised kinnistussissekannete kohta;

7) jõustunud kohtuotsused;

8) aktide ärakirjad elamute müümise kohta kohtutäiturite või rahandusorganite poolt;

9) riigivalitsemise organite otsused;

10) teised dokumendid, mis tõendavad elamute ehitamist või omandamist.

KOHTUPRAKTIKAST TSIVIILASJADES, MIS ON SEOTUD ISIKLIKU OMANDIÕIGUSEGA EHITUSTELE

(NSV Liidu Ülemkohtu pleenumi 31. juuli 1962. a. määrus nr. 13 — *Eesti NSV Ülemkohtu Bülletään 1962, nr. 4, lk. 23*)

(Väljavõte)

Kohtupraktika tundmaõppimine asjades, mis puutuvad isiklikku omandiõigusse ehitustele, näitab, et mõned kohtud lahendavad sellesse kategooriasse kuuluvaid asju ebaõigesti ja real juhtumitel ei kindlusta kodanike õiguste ja seaduslike huvide kaitset. Samal ajal ei pea kohtud alati vajaliku otsustavusega võitlust omakasupüüdlikkuse, maatükkide varjatud müügi, mis toimub isikliku omandiõiguse ülemineku sildi all ehitatud või soetatud elumajadele, ja muude isikliku omandiõiguse kuritarvituste vastu.

Kohtud teevad harva erimäärusi asjade läbivaatamisel väljaselgitatud seaduslikkuse rikkumiste kohta üksikute kodanike ja ametiisikute poolt.

Kohtupraktikas puudub ühtsus küsimuses, kas on üksikute kodanike kaasaaitamine töö ja vahenditega elumaja ehitamisele hoonestajale eraldatud maatükil aluseks, et tunnistada need kaasaaitajad elumaja kaasomanikeks koos hoonestajaga või annab selline osavõtt neile ainult õiguse nõuda kompensatsiooni väljamaksmist maja ehitamisse paigutatud vahendite eest. Pole samuti märgata ühtsust ka niisuguste vaidluste lahendamisel, mis puutuvad omandiõigusesse laenuga koormatud majadele.

Pole harvad juhtumid, kus kohtud rikuvad protsessuaalnorme: võtavad menetlusse neile mittealluvaid vaidlusi, ei valmista asju hoolikalt ette kohtulikuks arutamiseks, ei nõua pooltelt dokumente ehituste kohta, ei tõmba kaasa protsessist osa võtma kommunaal-

majanduse osakondi. Mõned kohtud arutavad põhjendamatult hagisid omandiõiguse kohta ehitustele erimenetluse korras.

Tehakse vigu riigilõivu suuruse kindlaksmääramisel, hagiasjades omandiõiguse tunnistamise kohta ehitustele mõistetakse riigilõiv mõnikord välja mitte vastavalt hagi hinnale.

Eesmärgiga kõrvaldada puudused ja luua kohtupraktikas ühtsus asjades, mis puutuvad isiklikku omandiõigusse ehitustele, määrab NSV Liidu Ülemkohtu pleenum anda kohtutele järgmised juhendavad s e l g i t u s e d:

1. Asjade arutamisel, mis puutuvad isiklikku omandiõigusse ehitustele, peavad kohtud rangelt juhinduma NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilseadusandlusest, mis reguleerib isiklikku omandiõigust ehitustele ja maatükkide eraldamise korda individuaalelamuehituseks, sügavalt tungima vaidluste sisusse, mitte kuritarvitama isiklikku omandiõigust elamule.

Juhtida kohtute tähelepanu sellele, et kodaniku isiklikuks omandiks olevat elumaja või selle osa ei või kasutada mittetöiste tulude saamiseks (NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilseadusandluse aluste § 25).

2. Ehituste ostmine-müümine, kinkimine, rentimine ja maatüki edasiandmine, mis faktiliselt varjab maatüki müüki, tuleb kohtutel tunnistada kehtetuks tagajärgedega, mis on ette nähtud NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilseadusandluse aluste §-s 14 lg. 6.

4. Kohtud peavad silmas pidama, et individuaalelamuehituse eesmärgiks on kindlustada elamispinnaga neid isikuid ja nende perekonnaliikmeid, kellele kohaliku töörahva saadikute nõukogu eraldas maatüki tähtajata kasutamiseks. Seoses sellega ei saa kõrvaliste isikute osavõtt maja ehitamisest olla aluseks, et tunnistataks nende omandiõigust hoonestaja ehitusele. Sel juhul on nimetatud isikutel õigus esitada maja omanikule nõudmine nende poolt tehtud kulutuste tasumiseks.

Kui aga kohaliku töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee ei vaidle maatüki kasutamise kohta sõlmitud lepingu muutmise vastu, võivad kohtud vajalikel juhtumitel, kõiki asjaolusid arvesse võttes, tunnistada nimetatud isikute omandiõigust osale majavaldusest. Sealjuures peavad kohtud tähelepanelikult kontrollima poolte tegelikke suhteid, kindlaks tegema põhjused, millistel maja ehitamine toimus teiste isikute vahendite kasutamise arvel, kes pretendeerivad, et tunnistatakse nende omandiõigust ehitusele.

5. Fakt, et hoonestaja perekonnaliikmed või tema sugulased võtsid osa maja ehitamisest, ei või iseenesest olla aluseks nende pretensioonide rahuldamiseks hoonestaja vastu, et tunnistataks nende omandiõigust osale majavaldusest.

Sellist hagi võib kohus rahuldada üksnes juhtumitel, kui nende isikute ja hoonestaja vahel oli sõlmitud kokkulepe ühisomandi loomiseks elumaja näol ja nimelt sel eesmärgil nad paigutasid osa oma tööst ja vahenditest elumaja ehitamisse, kohaliku töörahva

saadikute nõukogu täitevkomitee aga ei vaidle vastu lepingu muutmisele maatüki kasutadaandmise kohta.

Vastavalt seadusele moodustab ehitus, mis on soetatud abikaasade poolt abielu kestel, nende ühisvara, sõltumata sellest, on see vormistatud ühe või mõlema abikaasa nimele. Vaidluse korral määratakse kummalegi abikaasale kuuluva osa suurus kindlaks kehtiva seadusandluse alusel (Vene NFSV abielu-, perekonna- ja eestkosteseaduste koodeksi § 10 ja teiste liiduvabariikide koodeksite vastavad paragrahvid) [1].

6. Selgitada, et vastavalt kehtivale seadusandlusele peab ehituste ostmine ja müümine olema, tühisuse ähvardusel, notariaalselt tõestatud ühes järgneva registreerimisega kommunaalmajanduse osakonnas. Juhtumitel, mis on ette nähtud liiduvabariikide riiginotariaadi määrustikes, tõestab niisuguseid tehinguid maakohtades küla või asula töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee.

Nõuetele mittevastavalt vormistatud tehing ehituse võõrandamise kohta võidakse kohtu poolt tunnistada kehtivaks üksnes erandjuhtumitel, kui see oma sisult ei ole kuidagi seadusevastane, on täies ulatuses või suures osas poolte poolt täidetud ja tehingu vormistamine seadusega kindlaksmääratud korras muutus võimatuks.

7. Kohtud peavad arvestama, et vastavalt «Individuaalelamute krediteerimise eeskirjadele» ei ole laenu saajal kuni laenu kustutamise lõpetamiseni õigust müüa või üle anda laenu arvel ehitatavat või kapitaalselt remonditud ehitust ilma panga või ettevõtte (organisatsiooni) loata, kui laen anti ehitaja töökoha järgi.

Omandiõiguse vaidluse lahendamisel ehituse kohta võib laenu võlgnevuse kustutamise kohustust panna laenuandja nõusolekul teistele ehitusest osavõtjaile. Niisuguse nõusoleku puudumisel lasub laenu kustutamise kohustus laenu saanud isikul. Seda asjaolu peab kohus silmas pidama iga omaniku osa kindlaksmääramisel ühises ehituses ja rahaliste arvestuste küsimuste lahendamisel poolte vahel.

8. Vaidluste lahendamisel osa eraldamiseks kodanikele kuuluvast ühisest majavaldusest on kohtud kohustatud välja selgitama võimaluse lõpetada ühine omandus majavaldusele. Kui osa pole võimalik eraldada natuuras, võib kaasomanikule välja mõista rahalise kompensatsiooni, lähtudes majavalduse tegelikust väärtusest.

Kohtul on samuti õigus kindlaks määrata kodanikele kaasomandiõiguse alusel kuuluva majavalduse kasutamise kord, kui selle kohta on esitatud hagi.

Riigi ja kodaniku või kolhoosi või muu kooperatiivse ja ühiskondliku organisatsiooni ja kodaniku ühise omandiõiguse lõpetamine majavaldusele toimub korra kohaselt, mis on ette nähtud liiduvabariikide seadusandluses. Omanike vahel lahkhelide tekkimise

[1] Praegu kehtiva ENSV APK §-d 23, 24.

puhul ühisomandi lõpetamise viiside kohta lahendab vaidluse kohus.

10. Selgitada, et kohtutele ei allu hagiasjad omandiõiguse tunnustamise kohta omavoliliselt püstitatud hoonetele ja juurdeehitustele, aga samuti taoliste ehitiste lammutamise kohta nii linnades kui ka maakohtades.

LINNADES, ALEVITES JA TEISTES ASUSTATUD PUNKTIDES SEOSES MAADE ERALDAMISEGA RIIKLIKEKS JA ÜHISKONDLIKEKS VAJADUSTEKS LAMMUTATAVATE, KODANIKELE KUULUVATE HOONETE MAKSUMUSE HÜVITAMISE KORRA KOHTA

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 11. jaanuari 1962. a. määrus nr. 14 — *ENSV MKK 1962, nr. 4, art. 14*)

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 15. detsembri 1961. a. määrusele nr. 1131 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kehtestada, et kodanikele isikliku omandi õiguse alusel kuuluvate hoonete lammutamise puhul linnades, alevites ja teistes asustatud punktides, seoses maade eraldamisega riiklikeks ja ühiskondlikeks vajadusteks, makstakse neile kodanikele välja lammutatavate hoonete ja ehituste (elumajade, kuuride, keldrite, kaevude jne.) maksumus või antakse kodanike soovil neile ja nende perekonnaliikmetele korterid kehtivate normide kohaselt, hüvitamata lammutatavate hoonete ja ehituste maksumust. Teistele isikutele, kes elunevad alaliselt, vähemalt üks aasta, lammutamisele kuuluvates hoonetes, antakse elamispind kehtivate normide alusel.

2. Käesoleva määruse punktis 1 nimetatud juhtudel antakse elamispind linnade, rajoonide või alevite töörahva saadikute nõukogude majades.

Kui maa-alad eraldatakse ettevõtetele, asutustele, ehitustele ja teistele organisatsioonidele, kellele kooskõlas NSV Liidu Ministrite Nõukogu 10. juuli 1967. a. määrusega nr. 643 eraldatakse kapitaalmahutusi elumajade ehitamiseks, antakse kodanikele elamispind nende ettevõtete, organisatsioonide või asutuste majades (Eesti NSV Ministrite Nõukogu 19. mai 1970. a. määruse nr. 251 redaktsioonis — ENSV ÜVT 1970, nr. 21, art. 192).

Lammutamisele kuuluvate hoonete ja ehituste maksumus, mis tasutakse kodanikele, määratakse kindlaks hindamisnormide järgi, mis on kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 30. detsembri 1959. a. määruses nr. 486 ettenähtud korras, kusjuures võetakse arvesse nende hoonete ja ehituste kulumine. Lammutatavate hoonete ja ehituste maksumuse tasuvad kodanikele linnade, rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed või ettevõtted, organisatsioonid ja asutused, kellele maa-alad on eraldatud.

3. Kodanikele isikliku omandi õiguse alusel kuuluvate hoonete

lammutamise korral linnades, alevites ja teistes asustatud punktides tasuvad linnade või rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed või ettevõtted, organisatsioonid ja asutused, kellele eraldati maa-alad, nimetatud kodanikele viljapuu- ja marjaistandike ning külvide maksumuse kehtivate hindade järgi (olenemata lammutatavate hoonete maksumuse hüvitamisest või korteri andmisest).

Viljapuu- ja marjaistandikke ning külve, mille maksumus hüvitatakse kodanikele maa-alade eraldamisel riiklikeks ja ühiskondlikeks vajadusteks, hindavad linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed vastavalt Eesti NSV Ministrite Nõukogu 14. detsembri 1957. a. korraldusele nr. 1758-k.[1]

4. Lammutatavate hoonete ja ehituste, viljapuu- ja marjaistandike ning külvide hindamiseks (käesoleva määruse punktid 1 ja 3) moodustavad linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed komisjoni, mille koosseisu kuulub linna, rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee liige (esimees), täitevkomitee kommunaalmajanduse ja rahandusosakonna esindajad, selle ettevõtte, organisatsiooni või asutuse esindajad, kellele eraldatakse maa, samuti teiste organite esindajad linna, rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee äranägemisel. Komisjonid lahendavad nimetatud küsimused kodanike osavõtul, kellele kuuluvad lammutatavad hooned. Komisjoni otsuse kinnitab vastavalt linna, rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee.

5. Rajooni, linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsusele lammutamisele kuuluvate hoonete maksumuse hindamise, samuti viljapuu- ja marjaistandike ning külvide maksumuse kindlaksmääramise kohta võib 10 päeva jooksul edasi kaevata Tallinna linnarajoonide täitevkomiteede otsuste kohta linna täitevkomiteesse, ülejäänud linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede otsuste kohta aga Eesti NSV Ministrite Nõukogusse. Nimetatud organite otsused on lõplikud.

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU 11. JAANUARI 1962. A. MÄÄRUSE NR. 14 «LINNADES, ALEVITES JA TEISTES ASUSTATUD PUNKTIDES SEOSES MAADE ERALDAMISEGA RIIKLIKEKS JA ÜHISKONDLIKEKS VAJADUSTEKS LAMMUTATAVATE, KODANIKELE KUULUVATE HOONETE MAKSUMUSE HÜVITAMISE KORRA KOHTA» RAKENDAMISEGA SEOTUD MÕNINGATEST KÜSIMUSTEST

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 12. septembri 1966. a. määrus nr. 402 — *ENSV ÜVT 1966, nr. 42, art. 295*)

[1] ENSV Ministrite Nõukogu 26. juuni 1963. a. määrusega nr. 319 (ENSV MKK 1963, nr. 24, art. 91) tühistati ENSV Ministrite Nõukogu 14. detsembri 1957. a. korraldus nr. 1758-k ning kinnitati uued piirtasunormid põllumajanduslike maade eraldamisel riiklikeks ja ühiskondlikeks vajadusteks.

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 16. augusti 1966. a. määrusele nr. 651 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kehtestada, et neil juhtudel, kui kodanikud avaldavad soovi saada korterid majade asemel, mis kuuluvad neile isikliku omandiõiguse alusel ja on määratud lammutamisele seoses kruntide eraldamisega riiklikeks ja ühiskondlikeks vajadusteks, tuleb nendele kodanikele ja nende perekonnaliikmetele anda korterid ainult heakorrastatud majades riiklikust elamufondist. Seejuures ei tohi antavate korterite elamispind ühe inimese kohta olla väiksem vabariigis kehtestatud elamispinna normist.

Kui lammutatavate majade eest hüvituse saanud kodanikud avaldavad soovi astuda elamuehituskooperatiivi, tagab töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee nendele kodanikele võimaluse astuda antud kohas organiseeritava elamuehituskooperatiivi liikmeks väljaspool järjekorda ja saada selles kooperatiivis elamispind.

2. Kodanikud, kellele lammutatavad hooned ja ehitised (elumajad, kuurid jm.) kuuluvad isikliku omandiõiguse alusel, võivad oma äranägemisel kasutada neid materjale, mis saadakse nende hoonete ja ehitiste lammutamisest (olenemata lammutatavate hoonete ja ehitiste maksumuse hüvitamisest või korterite andmisest riikliku elamufondi majades).

3. Kehtestada, et kodanike soovil võib nendele kuuluvad hooned ja ehitised, mis on määratud lammutamisele seoses kruntide eraldamisega riiklikeks ja ühiskondlikeks vajadusteks, üle viia ja taastada uues kohas (antud koha piirides kruntidel, mis eraldatakse kehtestatud normide kohaselt) selle organisatsiooni vahendite arvel, kellele krunt eraldati. Krundi eraldamisel elamuehituskooperatiivile tasub nimetatud hoonete ja ehitiste üleviimise ja taastamise kulud töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee.

Hoonete ja ehitiste üleviimise võimaluse nende tehnilist seisukorda arvestades määrab igal üksikul juhul rajooni (linna, alevi) töörahva saadikute nõukogude täitevkomitee asjahuviliste organisatsioonide osavõtul.

Vastava organisatsiooniga sõlmitud lepingu alusel võib hoone (ehitise) taastamisel teha selle remondiga seotud lisatöid hoone (ehitise) valdaja vahendite arvel.

4. Kehtestada, et kodanikele isikliku omandiõiguse alusel kuuluvate elamute lammutamine seoses kruntide eraldamisega riiklikeks ja ühiskondlikeks vajadusteks võib toimuda igal üksikul juhul Eesti NSV Ministrite Nõukogu loal, aga vabariikliku alluvusega linnade administratiivpiires asuvate üksikute elamute osas — vastava töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee loal (Eesti NSV Ministrite Nõukogu 4. novembri 1968. a. määruse nr. 384 redaktsioonis — ENSV ÜVT 1968, nr. 47, art. 365).

5. Eesti NSV Riiklikul Ehituskomiteel ning linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel mitte lubada uusehitiste projekteerimisel olemasolevate elamute põhjendamatut lammutamist.

KODANIKE POOLT MITTETÖISE TULUGA EHITATUD VÕI SOETATUD MAJADE, SUVILATE JA MUUDE EHITUSTE TASUTA ÄRAVÕTMISE KOHTA

(Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 17. septembri 1962. a. seadlus — *ENSV ÜT 1962, nr. 38, art. 133*)

Ühiskondlikelt organisatsioonidelt ja töötajate kollektiividelt saabub riigiorganitesse materjale, mis sisaldavad andmeid selle kohta, et mõned isikud ehitavad või soetavad maju, suvilaid ja muid ehitusi mittetöise tuluga ning riiklike ettevõtete, asutuste, kolhooside või teiste kooperatiivsete või ühiskondlike organisatsioonide vahendite ebaseadusliku kasutamisega. Ühiskondlikud organisatsioonid ja töötajate kollektiivid avaldavad nende isikute teguviisi kohta õigustatud pahameelt ning panevad ette võtta need majad, suvilad ja teised ehitused üle kohalike töörahva saadikute nõukogude kommunaalelamufondi või anda kolhoosidele või teistele kooperatiivsetele või ühiskondlikele organisatsioonidele.

Üksikute kodanike selliste ühiskonnavastaste tegude tõkestamiseks ning majade, suvilate ja muude ehituste mittetöise tuluga ehitamise ja soetamise vältimiseks Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

1. Määrata kindlaks, et majad, suvilad ja muud ehitused, mis on kodanike poolt ehitatud või soetatud mittetöise tuluga, samuti riiklike ettevõtete, asutuste, kolhooside või teiste kooperatiivsete või ühiskondlike organisatsioonide vahendite ebaseadusliku kasutamisega, kuuluvad tasuta äravõtmisele ning üleandmisele rajooni või linna töörahva saadikute nõukogu kommunaalelamufondi, kolhoosile või mõnele teisele kooperatiivsele või ühiskondlikule organisatsioonile.

2. Kohustada rajoonide (linnade) töörahva saadikute nõukogusid tagama, et üksikute isikute poolt maja, suvila või muu ehituse mittetöise tuluga, samuti riiklike või ühiskondlike vahendite ebaseadusliku kasutamise arvel ehitamise või soetamise kohta olemasolevaid materjale hoolikalt kontrollitaks.

Kontrollimise tulemused vaatab läbi rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee, kes küllaldase aluse olemasolu korral võtab vastu otsuse kontrollmaterjalide suunamise kohta rajooni (linna) rahvakohtule (Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 24. juuni 1967. a. seadluse redaktsioonis — ENSV ÜVT 1967, nr. 30, art. 241).

3. Ehituse püstitamiseks või soetamiseks kulutatud vahendite allikate kontrollimisel rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu

täitevkomitees, samuti ehituse tasuta äravõtmise küsimuse lahendamisel rahvakohtus, on ehituse omanikul õigus tutvuda kontrollimise materjalidega, anda seletusi, esitada oma väidete kinnitamiseks dokumente ja teisi tõendeid.

4. Mittetöise tuluga, riiklike või ühiskondlike vahendite ebaseadusliku kasutamisega ehitatud või soetatud maja, suvila või muu ehituse kodanikelt tasuta äravõtmise materjalid vaatab läbi rajooni (linna) rahvakohus avalikul kohtuistungil prokuröri ja ühiskondlike organisatsioonide esindajate osavõtul.

Rahvakohus, teinud kindlaks, et maja, suvila või muu ehitus on ehitatud või soetatud mittetöise tuluga, samuti riiklike ettevõtete, asutuste, kolhooside või teiste kooperatiivsete või ühiskondlike organisatsioonide vahendite ebaseadusliku kasutamisega, võtab vastu otsuse nende ehituste tasuta äravõtmise ning üleandmise kohta rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu kommunaalelamufondi, kolhoosile või mõnele teisele kooperatiivsele või ühiskondlikule organisatsioonile. Sama otsusega võib rahvakohus võtta ehituse endiselt omanikult ja temaga koos elunevatelt isikutelt õiguse kasutada elamispinda äravõetavas majas, suvilat või muid ehitusi. Juhul kui väljatõstetavatel pole teist eluruumi, annab neile elamispinna kehtivate normide järgi see organisatsioon, kellele anti üle äravõetud majavaldus.

5. Kui rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee või rahvakohus tuvastavad üksikute isikute poolt mittetöise tuluga ehitatud või soetatud ehituste kohta käivate materjalide kontrollimisel ja läbivaatamisel nende isikute tegudes kuriteo tunnuseid, antakse need materjalid üle prokurörile uurimise läbiviimiseks.

MITTETÖISE TULUGA EHITATUD VÕI SOETATUD MAJADE, SUVILATE JA MUUDE EHITUSTE OMANIKELT SÕIDUAUTODE TASUTA ÄRAVÕTMISE KOHTA

(Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 30. mai 1964. a. seadlus — *ENSV ÜT 1964, nr. 23, art. 104*)

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

Kehtestada, et juhtudel, kui kodanike poolt mittetöise tuluga ehitatud või soetatud majade, suvilate ja muude ehituste tasuta äravõtmise materjalide läbivaatamisel rajooni (linna) rahvakohtus tuvastatakse, et kodanike omandiks on ka sõiduautod, mis on soetatud mittetöise tuluga, teeb kohus otsuse ka nende sõiduautode tasuta äravõtmise kohta riigituludesse.

Tähendatud isikute poolt mittetöise tuluga soetatud sõiduautode kohta materjalide kontrollimine ja läbivaatamine toimub üheaegselt nende isikute poolt mittetöise tuluga soetatud majade, suvilate ja muude ehituste tasuta äravõtmise materjalide kontrollimise ja

läbivaatamisega ning Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 1962. aasta 17. septembri seadlusega «Kodanike poolt mittetöise tuluga ehitatud või soetatud majade, suvilate ja muude ehituste tasuta äravõtmise kohta» ettenähtud korras.

KOHTUPRAKTIKAST KODANIKE POOLT MITTETÖISE TULUGA EHITATUD VÕI SOETATUD MAJADE, SUVILATE JA MUUDE EHITUSTE TASUTA ÄRAVÕTMISE ASJADES

(NSV Liidu Ülemkohtu pleenumi 23. oktoobri 1963. a. määrus nr. 14 — *Eesti NSV Ülemkohtu Bülletään 1963, nr. 4, lk. 8*)

Läbi vaadanud üldistamise materjalid liiduvabariikide ülemnõukogude presiidiumide seadluste kodanike poolt mittetöise tuluga ehitatud või soetatud majade, suvilate ja muude ehituste tasuta äravõtmise kohta kohaldamisel kohtute poolt, märgib NSV Liidu Ülemkohtu pleenum, et kohtud aitavad oma tegevusega aktiivselt kaasa üksikute kodanike selliste ühiskonnavastaste tegude ärahoidmisele ja tõkestamisele.

Samaaegselt esines kohtupraktikas tõsiseid puudusi ja vigu nimetatud seadluste kohaldamisel. Mõned kohtud jätsid tähele panemata, et vastavalt seadluste nõuetele kuuluvad tasuta äravõtmisele nii kodanike poolt mittetöise tuluga ehitatud või soetatud ehitused kui ka riiklike ettevõtete, asutuste, kolhooside või teiste kooperatiivsete või ühiskondlike organisatsioonide vahendite ebaseadusliku kasutamisega ehitatud ehitused.

Kohtud, omades põhistatud ja linna, rajooni töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteede kontrollitud materjale üksikute kodanike poolt ehituste ebaseaduslike vahenditega ehitamise või soetamise kohta, real juhtudel keeldusid ebaõigesti nende ehituste tasuta äravõtmisest. Selle kõrval mõned kohtud tegid otsuseid kodanikelt ehituste äravõtmise kohta tõendite puudumisel või puudulikkuse korral selle kohta, et need ehitused olid soetatud või ehitatud mittetöise tuluga.

Üksikutel juhtudel võeti ära erilist väärtust mitteomanud, vanad ehitused või osad ehitustest.

Selliseid vigu tehakse nii materjalide mittenõuetekohase kohtuliku kontrollimise tulemusena kui ka selle tagajärjel, et mittetöiste tulude hulka arvatakse kodanike need tulud, mida nad said õiguspäraselt, seaduste rikkumisega mitteseosesoleva töö ja tegevuse arvel.

Sageli määrati kohtuistungil arutamiseks materjalid, millistes rajooni, linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee poolt moodustatud komisjon ei teostanud asjaolude põhjalikku ja igakülgset kontrollimist, mis kinnitavad ehituste tasuta äravõtmise küsimuse põhjendatud tõstmist kohtu ees. Need materjalid ei sisaldanud mõnikord isegi selliseid andmeid nagu ehituse soetamise

või ehitamise aeg, missugused tuluallikad omanikul ehituse soetamiseks või ehitamiseks olid, mida kujutab endast ehitus ja missugune on tema tegelik väärtus.

Praktikas esines ka selliseid fakte, kus kohtud võtsid oma menetlusse materjale, millistes komisjoni otsus ei olnud rajooni, linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee poolt läbi vaadatud, samal ajal kui sellised materjalid oleks tulnud tagastada nõuetekohaseks vormistamiseks ja vajalikel juhtudel täiendavaks kontrollimiseks.

Seda liiki asjade läbivaatamisel esines kohtutes mõnikord lihtsustamist, piirati asjast osavõtvate isikute protsessuaalseid õigusi, seaduse nõuete vastaselt arutati asju ilma ühiskondlike organisatsioonide esindajateta, ei kindlustatud materjalide igakülgset kontrollimist kohtuistungil, motiveeriti halvasti oma määrusi.

Määruste tegemisel ehituste tasuta äravõtmise kohta ei arutanud mõned kohtud üheaegselt küsimust ehituse endiselt omanikult ja temaga koos elunevatelt isikutelt õiguse äravõtmise kohta kasutada võõrandatavas ehituses elamispinda ja seetõttu olid real juhtudel sunnitud uuesti lahendama selle küsimuse eraldi protsessis.

Teinud kindlaks mittetõise tuluga ehitatud või soetatud ehituste tasuta äravõtmise asjade läbivaatamisel ehituste omanike tegudes kuritegelike tegude tunnuseid, kohtud, vastuolus seadustega mitte alati ei andnud neid materjale üle prokurörile uurimise läbiviimiseks.

Liidu- ja autonoomsete vabariikide ülemkohtud, krai- ja oblastikohtud ei ole kindlustanud vajalikku kontrolli mittetõise tuluga soetatud ehituste äravõtmise asjade läbivaatamise üle rahvakohtutes, avaldavad vähe mõju kohtute poolt tehtud vigade ja puuduste kõrvaldamisele, ei võta tarvitusele abinõusid nende asjade läbivaatamisel ja määruste täitmisel esinevate venitamise faktide kõrvaldamiseks.

Seadluste kohaldamise praktikat üldistatakse mitteküllaldaselt, harva tõstetakse vastavate organite ees küsimusi, mis on suunatud mittetõise tuluga soetatud majade, suvilate ja muude ehituste tasuta äravõtmise seadusandluse täpsele täitmisele.

NSV Liidu Ülemkohtu pleenum määrab:

1. Juhtida kohtute tähelepanu sellele, et liiduvabariikide ülemnõukogude presiidiumide seadluste kodanike poolt mittetõise tuluga või riiklike ettevõtete, asutuste, kolhooside või teiste kooperatiivsete või ühiskondlike organisatsioonide vahendite ebaseadusliku kasutamisega ehitatud või soetatud majade, suvilate ja muude ehituste tasuta äravõtmise kohta õige kohaldamine on kõikide kohtuorganite tähtsaks ülesandeks, mida täites kohtuorganid peavad kindlustama üksikute, mittetõiseid tulusid ammutavate ja rahva vahendeid ebaseaduslikult, omakasu huvides kasutavate kodanike ühiskonnavastaste tegude tõkestamise, samuti selliste tegude ärahoidmise.

2. Juhtida kohtute tähelepanu sellele, et nad peavad rangelt täitma seadlusi majade, suvilate ja muude ehituste tasuta äravõtmise kohta, mis on kodanike poolt ehitatud või soetatud nii mittetöise tuluga kui ka riiklike ettevõtete, asutuste, kolhooside ja teiste ühiskondlike organisatsioonide vahendite ebaseadusliku kasutamisega.

Nende asjade läbivaatamisel peavad kohtud kindlustama rajooni, linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteelt saabunud materjalide kodanikelt ehituste tasuta äravõtmise kohta, samuti asjast osavõtvate isikute poolt esitatud tõendite hoolika ja igakülgse kontrollimise.

Esitatud materjalide alusel peab kohus kuulama ära ehituse omaniku seletused, asjast osavõtmise korral ka tema esindaja seletused, ühiskondlike organisatsioonide esindaja arvamuse ning prokuröri arvamuse.

Kui kohtule esitatud materjalid ei ole täielikud, tuleb need tagastada rajooni, linna töörahva saadikute nõukogu täitevkomiteele, näidates seejuures, millised asjaolud tuleb välja selgitada või kontrollida.

3. Soovitada kohtutele perioodiliselt tundma õppida seda liiki asjade läbivaatamise praktikat; kohtud peavad kindlustama seadluste nõuetekohase täitmise, võtma õigeaegselt tarvitusele abinõud vigade kõrvaldamiseks ja ärahoidmiseks.

4. Selgitada kohtutele, et

a) ehituste tasuta äravõtmise asju arutatakse tsiviilkohtumenetluse eeskirjade järgi, välja arvatud liiduvabariikide seadusandlusega kehtestatud üksikud erandid;

b) materjalid kodanike poolt mittetöise tuluga ehitatud või soetatud majade, suvilate ja muude ehituste tasuta äravõtmise kohta vaadatakse läbi nimetatud ehituste asukoha järgse rajooni, linna rahvakohtu poolt;

c) majade, suvilate ja muude ehituste tasuta äravõtmise seadusandlust tuleb kohaldada ka neil juhtudel, kui ehitused on kapitaalselt taastatud mittetöise tuluga või riiklike ettevõtete, asutuste, kolhooside või teiste kooperatiivsete või ühiskondlike organisatsioonide vahendite ebaseadusliku kasutamisega;

d) lahendades küsimust ehituse endiselt omanikult ja temaga koos elunevatelt isikutelt õiguse äravõtmise kohta kasutada elamispinda võõrandatavas majas, on kohus kohustatud välja selgitama organisatsiooni arvamuse, kellele maja üle antakse;

neil juhtudel, kui ehituse endiselt omanikult ja temaga koos elunevatelt isikutelt võetakse ära õigus kasutada osa elamispinnast võõrandatavas majas, peab kohus määruses konkreetselt näitama, milline elamispind ära võetakse;

e) küsimus omanikelt äravõetud majades üürnike eluruumidest väljatõstmise kohta seaduses ettenähtud juhtudel tuleb lahendada hagilises korras.

5. Soovitada kohtutele arutada kõige iseloomustavamaid ehituste äravõtmise asju nende ehituste omanike töö- või elukohas.

6. Ehituste tasuta äravõtmise materjalide läbivaatamisel kohtud on kohustatud arutama küsimust ühtede või teiste isikute ühiskonnavastast tegevust soodustavatest asjaoludest ning tegema vajalikel juhtudel erimäärusi nende asjaolude kõrvaldamiseks.

TÄIENDAVATE ABINÕUDE KOHTA VÕITLUSEKS SÕIDUAUTODEGA SPEKULEERIMISE VASTU

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 6. aprilli 1961. a. määrus nr. 151 — *ENSV MKK 1961, nr. 13, art. 48*)

(Väljavõte)

Eesmärgil tõhustada võitlust sõiduautodega spekuleerimise vastu ning vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 1961. a. 23. märtsi määrusele nr. 277 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kehtestada, et individuaalvaldajatele kuuluvate sõiduautode müük võib toimuda ainult komisjoni korras Tallinna Tööstuskaubastu spetsialiseeritud kaupluse «Volga» kaudu.

2. Eelisõigus autode ostmiseks komisjoni korras anda nende rajoonide ja vabariigilise alluvusega linnade töötajatele, kust autod saabusid müügile.

TÄIENDAVATE ABINÕUDE KOHTA VÕITLUSEKS RASKETE, KÜLGKORVIGA MOOTORRATASTEGA SPEKULEERIMISE VASTU

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 4. novembri 1962. a. määrus nr. 529 — *ENSV MKK 1962, nr. 54, art. 195*)

1. Kehtestada, et individuaalvaldajatele kuuluvate raskete, külgkorviga mootorrataste müük võib toimuda ainult komisjonimüügi korras Tallinna linnas spetsialiseeritud kaupluse «Volga» ja teistes vabariigi linnades tööstuskaupade riiklike komisjonikaupluste kaudu. (Eesti NSV Ministrite Nõukogu 7. oktoobri 1967. a. määruse nr. 397 redaktsioonis — ENSV ÜVT 1967, nr. 44, art. 370.)

2. Keelata registreerida Riikliku Autoinspektsiooni organites raskeid, külgkorviga mootorrattaid, mida kodanikud on ostnud individuaalvaldajatelt väljaspool riiklikke kauplusi või on kokku monteerinud üksikutest agregaatidest ja tagavaraosadest.

KOLHOOSNIKU PEREKONNA (KOLHOOSIPERE) ISIKLIKUS OMANDUSES OLEVATE KARILOOMADE NORMI KOHTA

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 23. veebruari 1970. a. määrus nr. 72 — *ENSV ÜVT 1970, nr. 8, art. 71*)

Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

Kehtestada, et kolhoosniku perekonnal (kolhoosiperel) võib olla mitte rohkem kui üks lehm ja üks noorveis, arvestamata jooksval aastal sündinud vasikaid, üks emis kuni kahekuiste põrsastega ja üks nuumsiga, emise puudumisel aga — kaks nuumsiga, kokku kuni 10 lammast ja kitse, mesilasperesid, kodulinde ja küülikuid.

KOLHOOSI LIIKMEKS MITTEOLEVATELE KODANIKELE KUULUVATE KARILOOMADE NORMI KOHTA

(Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 25. septembri 1965. a. seadlus — *ENSV ÜT 1965, nr. 39, art. 157*)

Vastavalt «NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilseadusandluse aluste» 25. paragrahvile ning «Eesti NSV tsiviilkoodeksi» 116. paragrahvile Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium o t s u s t a b:

1. Kehtestada, et 1. jaanuarist 1966 Eesti NSV territooriumil elavate ja kolhoosi liikmeks mitteolevate kodanike (ühe perekonna) isiklikus omanduses võib olla kariloomi mitte rohkem kui:

— üks lehm ja üks noorveis, arvestamata samal aastal sündinud vasikaid;

— üks emis kuni kahe kuu vanuste põrsastega ja üks nuumsiga, emise puudumisel aga kaks nuumsiga;

— kaks lammast (või kitse) kuni üheksa kuu vanuste talledega, lehma puudumisel mitte üle viie vähemalt aasta vanuse lamba, arvestamata tallesid.

Kodulindude, küülikute ja mesilasperede arvu ei piirata.

2. Kehtestada, et ühiskondlikult kasulikku tööd mittetegevatelt töövõimelistelt kodanikelt võidakse rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsuse põhjal ära võtta õigus pidada isiklikus omanduses kariloomi, kodulinde, küülikuid ja mesilasperesid.

3. Teha Eesti NSV Ministrite Nõukogule ülesandeks kinnitada kodanikele isiklikult kuuluvate kariloomade linnades ja asulates pidamise eeskirjad, arvestades sanitaar- ja hügieeninõudeid.

4. Kehtestada, et kariloomad, mis peetakse üle käesoleva seadluse 1. paragrahvis kindlaksmääratud normi, ja ei ole likvideeritud ühe kuu jooksul arvates vastava hoiatuse saamisest, kuuluvad administratiivkorras äravõtmisele rajooni (linna) töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsuse põhjal, kusjuures kariloomade

pidajatele makstakse 75% äravõetavate kariloomade väärtusest kehtivate varumishindade järgi.

Samas korras võetakse kariloomad ära töövõimelistelt kodanikelt, kes ei tee ühiskondlikult kasulikku tööd, samuti võetakse ära need kariloomad, keda peetakse kohtades, kus nende pidamine isiklikus omanduses on sanitaar- ja hügieeninõuete kohaselt keelatud.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI 25. SEPTEMBRI 1965. A. SEADLUSE «KOLHOOSI LIIKMEKS MITTEOLEVATELE KODANIKELE KUULUVATE KARILOOMADE NORMI KOHTA» RAKENDAMISEST

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 21. jaanuari 1966. a. määrus nr. 39 — *ENSV ÜVT 1966, nr. 4, art. 19*)

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 25. septembri 1965. a. seadluse «Kolhoosi liikmeks mitteolevatele kodanikele kuuluvate kariloomade normi kohta» täitmiseks Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Linnade, rajoonide, alevite ja külade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel teostada ranget kontrolli Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 25. septembri 1965. a. seadlusega «Kolhoosi liikmeks mitteolevatele kodanikele kuuluvate kariloomade normi kohta» (ENSV Ülemnõukogu Teataja 1965, nr. 39, art. 157) kehtestatud kariloomade isiklikus omanduses pidamise normidest kinnipidamise üle elanikkonna poolt.

2. Anda linnade (vabariikliku alluvusega linnade) ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedele õigus:

1) lubada erandina pidada isiklikus omanduses üks hobune neil isikuil, kes kasutavad seda teenistuslikuks otstarbeks, invaliididel ja pensionäridel, kes elunevad kohtades, kus ei ole üldkasutatavat transporti, vajaduse korral aga ka teistel kodanikel, kusjuures ei tohi esineda hobuste kasutamist isiklikuks rikastumiseks;

2) kindlaks määrata koos linnade ja rajoonide sanitaar-epidemioloogiliste jaamadega üksikutel juhtudel kohad linnades, alevites ja teistes asustatud punktides, kus kariloomade pidamine kodanike isiklikus omanduses võidakse ära keelata, arvestades sanitaar- ja hügieeninõudeid.

3. Eesti NSV Tervishoiu Ministeeriumil, Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumil ja Eesti NSV Kommunaalmajanduse ja Elanikkonna Elukondliku Teenindamise Ministeeriumil kahe nädala jooksul uuesti läbi vaadata ja kinnitada ühtsed kariloomade kodanike isiklikus omanduses pidamise sanitaarhügieenilised eeskirjad.

Linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel teha nimetatud eeskirjad loomapidajatele teatavaks ja tagada kontroll nendest kinnipidamise üle.

4. Kehtestada, et:

1) kodanike poolt kariloomade üle kehtestatud normi pidamise avastamise korral, samuti kui avastatakse, et kariloomi peavad kodanikud, kes ei tee ühiskondlikult kasulikku tööd ja kellel vastavalt linna või rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsusele ei ole õigust pidada isiklikus omanduses kariloomi, ja kariloomade pidamise korral kohtades, kus seda keelavad sanitaar- ja hügieeninõuded, koostatakse tunnistajate juuresolekul akt koos hoiatusega kariloomade likvideerimise kohta ühe kuu jooksul;

2) kariloomad, kes ei ole realiseeritud ühe kuu jooksul, arvates hoiatuse saamisest omaniku poolt, kuuluvad linna, rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsuse põhjal äravõtmisele administratiivkorras. Linna, rajooni töörahva saadikute nõukogu täitevkomitee otsus kariloomade äravõtmise kohta on lõplik ja ei kuulu edasikaebamisele;

3) varumisorganid tasuvad kodanikele 75% äravõetud kariloomade maksumusest kehtivate varumishindade järgi. Summa, mis jääb järele pärast kariloomade äravõtmisega seoses olevate kulude katmist, kantakse vabariikliku eelarve tuludesse.

5. Linnade, rajoonide, alevite ja külade töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel, sovhooside ja teiste riiklike ettevõtete direktoritel, samuti kolhooside juhatustel soovitada kodanikele linnades ja asustatud punktides loomapidamisruumide ehitamist ja söötade varumist kollektiivsetel alustel ja anda neile selleks vajalikku abi.

EESTI NSV NOTARIAADI MÄÄRUSTIK

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 20. aprilli 1966. a. määrusega nr. 167 — *ENSV ÜVT 1966, nr. 18, art. 109*)

III ja VI peatükk.

XII peatükk

ÜHINE OMAND

NSV LIIDU KONSTITUTSIOON — § 7

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 26, 27, 87
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 120—137, 393, 440, 441
EESTI NSV TSIVIILPROTSESSI KOODEKS — §-d 356, 357, lisa 1
ABIELU- JA PEREKONNASEADUSANDLUSE ALUSED — § 12
EESTI NSV ABIELU- JA PEREKONNAKOODEKS — §-d 20, 21, 23—28
KOLHOOSI NÄIDISPÕHIKIRI — §-d 11—13

EESTI NSV NOTARIAADI MÄÄRUSTIK

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 20. aprilli 1966. a. määrusega nr. 167 — *ENSV ÜVT 1966, nr. 18, art. 109*)

(Väljavõte)

39. Elamu (selle osa) võõrandamise lepingu tõestamisel kontrollib notar vastavate dokumentide alusel: elamu koosseisu ja pinna suurust; elamu võõrandavale isikule kuulumist; elamul keeldude, arestide olemasolu; kas on maksuvõlgnevust; elamu juurde kuuluva maatüki suuruse vastavust seadusega kehtestatud normidele.

Notar teeb kindlaks võõrandatava elamu inventariseerimis- (kindlustus-) hinde ning selgitab välja, kas elamu on soetatud ühiselt abielu kestel.

41. Lepingu tõestamisel kolhoosiperele (üksiktalundiperele) kuuluva elamu võõrandamise kohta tuleb esitada täisealiste pere-

liikmete kirjalik nõusolek elamu võõrandamiseks, aga pere koosseisus alaealiste ja teiste teovõimetute pereliikmete olemasolul ka eestkosteorganite kirjalik nõusolek.

58. Abielu kestel ühiselt soetatud elamu (selle osa) või muu vara võõrandamise lepingu tõestamisel nõuab notar teise abikaasa kirjalikku nõusolekut vara võõrandamiseks. Nõusoleku andja allkirja ehtsus avaldusel tõestatakse notari poolt.

IV peatükk

Omandiõiguse tunnistuste väljaandmise abikaasade ühisomanduses olevale vara osale

64. Omandiõiguse tunnistuse abikaasade ühisomanduses olevale vara osale annab notar välja üleelanud abikaasale tema avalduse alusel. Avaldusele tuleb lisada abielutunnistus, abikaasa surmatunnistus ja tõend selle vara omandamise aja kohta.

Omandiõiguse tunnistus abikaasade ühisomanduses olevale vara osale antakse üleelanud abikaasale mitte rohkem kui ühisomandi poolele ($^1/_2$) osale.

65. Omandiõiguse tunnistus elamu osale kuulub registreerimisele elamu asukohajärgses tehnilise inventariseerimise büroos või küla töörahva saadikute nõukogu täitevkomitees kolme kuu jooksul, arvates selle väljaandmise päevast.

KOLHOOSIDEVAHELISE EHITUSORGANISATSIOONI NÄIDISPÕHIMÄÄRUS — Vt. käesoleva kogumiku lk. 110

KOLHOOSIDEVAHELISE SANATOORIUMI «NARVA-JÕESUU» PÕHIKIRI — Vt. käesoleva kogumiku lk. 117

XIII peatükk

OMANDIÕIGUSE OMANDAMINE JA LÕPPEMINE

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 30—32
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 138—154

TEHINGUTEST VALUUTAGA NING MAKSETEST VÄLISVALUUTAS

(NSV Liidu KTK ja RKN-i 7. jaanuari 1937. a. määrus nr. 83/49 — *СЗ СССР 1937 г., № 8, ст. 25*)

NSV LIIDU RIIGIPANGA PÕHIKIRI

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 29. oktoobri 1960. a. määrusega nr. 1146 — *СП СССР 1960 г., № 18, ст. 160*)

NSV LIIDU VÄLISKAUBANDUSE PANGA PÕHIKIRI

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 22. augusti 1962. a. määrusega nr. 862 — *СП СССР 1962 г., № 16, ст. 129*)

RAHVUSVAHELISE MAJANDUSLIKU KOOSTÖÖ PANGA PÕHIKIRI

(*Ведомости Верховного Совета СССР 1964 г., № 7, ст. 83*)

XIV peatükk

OMANDIÕIGUSE KAITSE

NSV LIIDU KONSTITUTSIOON — §-d 10, 131
TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 28, 29
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 155—161

KOHTUPRAKTIKAST KOLHOOSIDE TSIVIILASJUS

(NSV Liidu Ülemkohtu pleenumi 26. märtsi 1960. a. määrus nr. 3. Muudatused on tehtud pleenumi määrustega 31. märtsist 1962. a. ja 28. juunist 1963. a. — *«Сборник постановлений Пленума Верховного Суда СССР 1924—1963». М., 1964, стр. 75*)

(Väljavõte)

1. Juhtida kohtute tähelepanu sellele, et kolhoosliku omandi igakülgne kaitsmine ja kolhooside varaliste õiguste kaitse on üks tähtsamaid kohtu ülesandeid, mille täitmine on suure poliitilise tähtsusega kolhooside organisatsioonilis-majandusliku tugevdamise alal.

Ühtlasi tuleb kohtutel silmas pidada, et kolhooside ja kolhoosnikute huvide igakülgne kaitsmine peab olema kooskõlas üldriiklike huvidega, mis nõuavad distsipliini tugevdamist kolhooside ja riiklike organisatsioonide vastastikustes suhetes ja kolhooside poolt oma kohustuste täpset täitmist riigi ees.

2. Selgitada, et kolhooside tsiviilasjade lahendamisel kohtud peavad silmas pidama, et artelli liikmed ise käsutavad artelli saadusi ja vara ning suunavad tema tegevust vastavalt nõukogude võimu seadustele, partei ja valitsuse otsustele riigi, kolhoosi ja kolhoosnikute huvides, ja et rajooni täitevkomitees registreeritud põllumajandusliku artelli põhikiri ühes sellesse kolhoosnikute üldkoosoleku poolt sisseviidud paranduste, muudatuste ja täiendustega on põhiliseks seaduseks põllumajandusliku artelli tegevuses.

Kolhooside tsiviilasjade läbivaatamisel peavad kohtud juhinduma kehtivast seadusandlusest ja antud kolhoosi põhikirjast.

Kolhoosi põhikirja üksikute sätete vastuolu juhtudel seadusega tuleb kohtul juhinduda kehtivast seadusest ja sealjuures erimäärusega tõsta rajooni täitevkomitee ees üles küsimus kolhoosi põhikirja konkreetse punkti seadusega kooskõlla viimise hädavajalikkuse kohta.

3. Kolhooside kasuks võlgnevuse sissenõudmise asjus riiklikelt, kooperatiivsetelt ja ühiskondlikelt asutustelt, ettevõtetelt ja organisatsioonidelt ning üksikutelt isikutelt peavad kohtud silmas pidama järgmist:

a) mitmesuguste organisatsioonide poolt kolhoosidelt lepingute järgi ostetud põllumajandussaaduste, sööda ja loomade väärtus tuleb sisse nõuda kolhooside kasuks hindade järgi, mis on kindlaks määratud poolte kokkuleppes;

b) seemned, sööt ja muu kolhoosi vara, mis on antud laenuks kolhoosi poolt teistele kolhoosidele või riiklikele või ühiskondlikele organisatsioonidele, tuleb võlgnikult välja mõista natuuras; hageja nõusolekul on lubatud rahalise kompensatsiooni väljamõistmine, lähtudes tagastamata saaduste väärtusest riiklike jaehindade järgi, nendel juhtudel aga, kui varal ei ole riiklikke jaehindu — hindade järgi, mis kehtivad turul antud kohas hagi esitamise päeval;

c) saadused, loomad ja muu vara, mis on saadud organisatsioonide või üksikute isikute poolt kolhoosidelt tasuta või ilmselt alandatud hinnaga, rikkudes põllumajandusliku artelli põhikirja, tuleb kolhoosi kasuks välja mõista natuuras, kusjuures kolhoos tagastab kostjale vara eest saadud raha; hageja nõusolekul kohus võib kostjalt välja mõista saaduste või vara rahalise väärtuse riiklike jaehindade järgi, neil juhtudel aga, kui varal ei ole riiklikke jaehindu, hindade järgi, mis kehtivad turul antud kohas hagi esitamise päeval.

4. Isikud ja organisatsioonid, kes omavoliliselt harisid kolhoosile kuuluvaid maid või omavoliliselt koristasid saaki või tegid heina kolhoosi maadel, kannavad varalist vastutust kolhoosi ees tekitatud kahju eest ja kohtud peavad rahuldama kolhooside hagid kolhoosimaadelt saadud saagi või heina natuuras sissenõudmise kohta, kui aga sissenõudmine natuuras on võimatu, mõistma välja nende väärtuse riiklike jaehindade järgi; neil juhtudel, kui koristatud toodangul ei ole riiklikke jaehindu — hindade järgi, mis kehtivad turul antud kohas hagi esitamise päeval.

5. Vaidluste lahendamisel, mis on tekkinud seoses kolhoosipere õue-aiamaa vähendamisega, peavad kohtud arvestama seda, et isikud, kes harivad maatükki pärast kolhoosi otsust selle maatüki äravõtmise kohta, kannavad varalist vastutust kolhoosi ees nagu kolhoosile kuuluva maa omavolilise harimise eest.

Kui õue-aiamaa vähendamise otsus oli vastu võetud pärast maa-

tüki harimist ja külvamist, kolhooside hagid sellelt maatükilt kogutud saagi või selle väärtuse väljamõistmise kohta rahuldamisele ei kuulu.

ELANIKKONNA POOLT METSA, PUUDE VÕI PÕÕSASTE EBASEADUSLIKU RAIUMISE VÕI KASVUJÕUETUSENI VIGASTAMISEGA TEKITATUD KAHJU EEST KAHJUTASU ARVESTUSTAKSIDE JA NENDE RAKENDAMISE KORRA KINNITAMISE KOHTA

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 14. aprilli 1964. a. määrus nr. 164 — *ENSV MKK 1964, nr. 16, art. 57*)

Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

Kinnitada ja kehtestada alates 1. jaanuarist 1965. a. elanikkonna poolt metsa, puude või põõsaste ebaseadusliku raiumise või kasvujõuetuseni vigastamisega tekitatud kahju eest kahjutasu arvestustaksid ja nende rakendamise kord vastavalt lisale.

Lisa
Eesti NSV Ministrite Nõukogu 14. aprilli 1964. a.
määruse nr. 164 juurde

Elanikkonna poolt metsa, puude või põõsaste ebaseadusliku raiumise või kasvujõuetuseni vigastamisega tekitatud kahju eest kahjutasu arvestustaksid ja nende rakendamise kord

I Tekitatud kahju eest kahjutasu arvestustaksid:

Puude läbimõõt kännu juures sentimeetrites ja põõsaste kõrgus meetrites	Kahjutasu suurus (rublades ja kopikates)		
	I grupi metsades	II grupi metsades	Linnades, alevites, maa-asulates, parkides, kuurordimetsades, looduskaitse alla võetud aladel, maanteede ja raudteede eraldusribadel
Puud			
4 sm ja vähem	2.00	1.00	8.00
4,1—8 sm	3.00	1.50	12.00
8,1—12 sm	4.00	2.00	16.00
12,1—16 sm	6.00	3.00	20.00
16,1—20 sm	8.00	4.00	24.00
20,1—24 sm	10.00	5.00	28.00
24,1—28 sm	12.00	6.00	32.00
28,1—30 sm	13.00	6.50	36.00
Iga sentimeetri eest üle 30 sm	1.00	0.50	1.50

Puude läbimõõt kännu juures sentimeetrites ja põõsaste kõrgus meetrites	Kahjutasu suurus (rublades ja kopikates)		
	I grupi metsades	II grupi metsades	Linnades, alevites, maa-asulates, parkides, kuurordimetsades, looduskaitse alla võetud aladel, maanteede ja raudteede eraldusribadel
Põõsad			
0,5 m ja vähem	1.00	0.50	2.00
0,6—1,0 m	2.00	1.00	4.00
1,1—1,5 m	3.00	1.50	6.00
1,6—2,0 m	4.00	2.00	8.00
2,1—2,5 m	5.00	2.50	10.00
2,6—3,0 m	6.00	3.00	12.00
3,1—3,5 m	7.00	3.50	14.00
3,6 m ja rohkem	Kahjutasu suurus arvestatakse puude jaoks kehtestatud takside järgi		

II. Kahjutasutakside rakendamise kord

1. Erilist väärtust mitteomavate puude või põõsaste raiumise või vigastamise korral linnades, alevites, maa-asulates, parkides, kuurordimetsades, looduskaitse alla võetud aladel ning maanteede ja raudteede eraldusribadel võib maakasutaja äranägemisel rakendada I või II grupi metsadele kehtestatud kahjutasutakse.

2. Väljaspool linnu, aleveid, maa-asulaid, parke, kuurordimetsi, looduskaitse alla võetud alasid ning maanteede ja raudteede eraldusribasid kasvavate

pehmete lehtpuude — paju ja valge lepa raiumise või vigastamise korral vähendatakse kahjutasutakse 50% võrra;

väärtuslike puude — tamme, saare, vahtra, pähklipuu, viljapuude ning dekoratiiv- ja marjapõõsaste raiumise või vigastamise korral suurendatakse kahjutasutakse 50% võrra.

3. Puude või põõsaste vähemal määral kui kasvujõuetuseni vigastamise korral arvestatakse kahjutasu proportsionaalselt vigastuse suurusele, mille määrab kindlaks kohaliku metsamajandi esindaja maakasutaja osavõtul.

4. Üksikobjektina või väärisliigina looduskaitse alla võetud puude või põõsaste raiumise või vigastamise korral teeb tekitatud kahju suuruse igal üksikul juhul kindlaks Eesti NSV Ministrite Nõukogu Metsamajanduse ja Looduskaitse Peavalitsuse poolt määratav komisjon, kuid mitte üle kolmekordse kahjutasutaksi linnades, alevites, maa-asulates, parkides, kuurordimetsades, looduskaitse alla võetud aladel ning maanteede ja raudteede eraldusribadel.

5. Jalalkuivanud puude omavolilise raiumise ning tormimurru ja tuuleheite puude omavolilise äraviimise korral käesolevaid

kahjutasutakse ei rakendata, kahjutasu aga arvestatakse vastavas kohas kehtiva elanikkonnale metsa müügi taksihinna kolmekordses suuruses.

KOHTUPRAKTIKAST VARA ÜLESKIRJUTUSEST VABASTAMISE ASJUS (VARA ARESTIST VABASTAMINE)

(NSV Liidu Ülemkohtu pleenumi 19. märtsi 1948. a. määrus nr. 6-5-U. Muudatused tehtud pleenumi 24. juuni 1968. a. määrusega nr. 8 —
«Сборник постановлений Пленума Верховного Суда СССР 1924—1963». М., 1964 г., стр. 13)

(Väljavõte)

2. Hagisid vara üleskirjutamisest vabastamise kohta võivad esitada nii võlgnikule mittekuuluva üleskirjutatud vara omanikud kui ka valdajad.

3. Vastavaiks kostjaiks hagide järgi vara vabastamise kohta üleskirjutusest on võlgnik, kelle vara üles kirjutati, ja need organisatsioonid ja isikud, kelle pretensioonide järgi võlgniku vara üles kirjutati. Kui vara arestimine toimus seoses vara konfiskeerimisega, siis tõmmatakse kostjana kaasa süüdimõistetu ja vastav rahandusosakond. Kui aga arestitud vara on realiseeritud, siis esitatakse hagi ka nende isikute vastu, kellele vara üle läks.

4. Nõudmised vara vabastamise kohta üleskirjutusest kustuvad üldisel hagi aegumise tähtajal, kooskõlas Vene NFSV TsK ja teiste liiduvabariikide TsK-ga. Hagi aegumise jooks algab päevast, mil huvitatud isik sai teada või pidi teada saama talle kuuluva vara üleskirjutamisest.

7. Abikaasade ühisvara või kolhoosipere või üksiktalundipere liikmete ühisvara üleskirjutusest vabastamise asjus peab kohus kindlaks määrama abikaasa või talundipere liikme osa ühisvaras, tähendama, milline üleskirjutatud vara konkreetne osa tuleb eraldada võlgniku osaks, ja välja jätma nimekirjast vara, mis kuulub abikaasale või teistele talundipere liikmetele.

Käesolevas paragrahvis tähendatud kord ei laiene neile juhtudele, kui varalist vastutust kohustuste eest kannab kolhoosipere või üksiktalund.

8. Kohtuil tuleb silmas pidada, et «NSV Liidu ja liiduvabariikide tsiviilkohtumenetluse aluste» § 57 kohaselt võib kuriteoga tekitatud kahju hüvitamiseks pöörata sissenõudmise ka abikaasade ühisvarale, kolhoosipere või talundipere varale, kui kohtuotsusega on asjas kindlaks tehtud, et vara omandati kuritegelikul teel saadud summade eest.

9. Kohtu otsusel üleskirjutusest vabastatud vara tuleb hagejale tagastada natuuras. Kui asja arutamisel selgub, et üleskirju-

tusest vabastamisele kuuluv vara on realiseeritud, siis küsimus vara äravõtmisest uuelt omanikult tuleb lahendada kohtu poolt vastavalt Vene NFSV TsK § 59 ja 60[1] ja teiste liiduvabariikide TsK vastavaile paragrahvidele.

10. Neil juhtudel, kui vaidluse all olevat vara ei saa hagejale tagastada natuuras, võib kohus hageja nõusolekul ja kostjal olevate tegelike võimaluste järgi mõista hagejale välja teise sama liiki samaväärtusliku vara. Kui pole võimalik vaidlust sel teel lahendada, peab kohus heauskselt omandajalt välja mõistma raha, mis on saadud vara realiseerimisest, pahauskselt omandajalt aga — vara tegeliku väärtuse (NSVL Ülemkohtu pleenumi 17. septembri 1954. a. määruse redaktsioonis).

[1] Praegu kehtiva VNFSV TsK § 151, 152, ENSV TsK § 155, 156

Kolmas osa

KOHUSTISÕIGUS

NSV LIIDU KONSTITUTSIOON — § 11
TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 33—95
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 162—478

XV peatükk

KOHUSTISTE TEKKIMINE

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 4, 33—34
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 5, 162—172

EESKIRJAD MAJANDUSLIKE VAIDLUSTE LAHENDAMISEKS RIIKLIKES ARBITRAAŽIDES

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu j. a. Riikliku Arbitraaži 1. juuli 1963. a. määrusega nr. P-4 — Vt. käesoleva kogumiku lk. 23)

KAPITAALEHITUSE TÖÖETTEVÕTULEPINGUTE EESKIRJAD

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 24. detsembri 1969. a. määrusega nr. 973 — *ENSV ÜVT 1970, nr. 14, art. 117*)
Punktid 1—6

TOOTMISTEHNILISE OTSTARBEGA TOODANGU HANGETE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 9. aprilli 1969. a. määrusega nr. 269 — *ENSV ÜVT 1969, nr. 34, art. 348*)

I Üldsätted

1. Käesolev põhimäärus reguleerib suhteid tootmistehnilise otstarbega toodangu hangete alal, et tagada ettevõtete ja organisatsioonide häireteta varustamine selle toodanguga järgmistel alustel:

tsentraliseeritud riikliku planeerimise ühendamine ettevõtete ja organisatsioonide laialdase majandusliku initsiatiiviga;

ratsionaalsete otseste ja kestvate majanduslike sidemete arendamine ettevõtete ja organisatsioonide vahel, kooskõlastades need ettevõtete ja organisatsioonide varustamisega varustuse ja turustuse baaside kaudu toodangu tarbimise piirkondades;

isemajandamise edasine arendamine, hankelepingu osatähtsuse suurendamine rahvamajanduses, ettevõtete ja organisatsioonide vastastikuse materiaalse vastutuse suurendamine, plaani- ja lepingudistsipliini tugevdamine.

2. Käesolev põhimäärus hõlmab nii plaanilises korras jaotatava kui ka mittejaotatava tootmistehnilise otstarbega toodangu hanked, olenemata ettevõtete ja majandusorganisatsioonide — hankijate ja ostjate alluvusest.

Turu sihitusega toodangu hankimine ja turuvälise sihitusega rahvatarbekaupade hankimine toimub vastavalt «Rahvatarbekaupade hangete põhimäärusele».

Toodangu hankimine ekspordiks ja riiklikku reservi, samuti nõukogude organisatsioonide tellimuste täitmine toodangu importimiseks NSV Liitu toimub NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kehtestatavas korras.

Importtoodangu hankimine siseturul toimub vastavalt käesolevale põhimäärusele, välja arvatud juhud, kui erieeskirjad määravad teisiti.

Eriotstarbelise toodangu hankimine sõjaväeorganisatsioonidele toimub vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kinnitatud «Sõjaväeorganisatsioonide vajadusteks teostatavate toodangu hangete põhitingimustele». Sõjaväeorganisatsioonidele üldotstarbelise toodangu hankimine toimub käesoleva põhimääruse alusel, arvestades «Sõjaväeorganisatsioonide vajadusteks teostatavate toodangu hangete põhitingimusi».

Ettevõtete ja organisatsioonide tootmistehnilise otstarbega toodanguga varustamise korda hulgikaubanduse teel reguleerib «Tootmistehnilise otstarbega toodangu hulgikaubanduse põhimäärus», mille kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Materiaal-Tehnilise Varustamise Komitee. Selle põhimääruse töötab välja NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Materiaal-Tehnilise Varustamise Komitee NSV Liidu huvitatud ministeeriumide (keskasutuste) osavõtul.

3. Toodangu hankimine toimub lepingute alusel.

Leping on põhiliseks dokumendiks, mis määrab kindlaks poolte õigused ja kohustused nii plaanilises korras jaotatava kui ka mittejaotatava toodangu kõikide liikide hankimisel.

Toodangu hankimine ilma lepingu sõlmimiseta toimub ainult NSV Liidu Ministrite Nõukogu või liiduvabariigi ministrite nõukogu poolt ettenähtud juhtudel.

Ettevõtted ja organisatsioonid — hankijad ja ostjad peavad

lepingute sõlmimisel ja täitmisel juhinduma käesolevast põhimäärusest, mis lahendab kõigile hankijaile ja ostjaile ühised hankeküsimused.

Kumbki pool peab lepingute sõlmimisel ja täitmisel silmas pidama teise poole isemajandamise huve, täitma oma kohustusi sotsialistlikule rahvamajandusele kõige ökonoomsemal viisil ja andma teisele poolele kõiksugust kaasabi tema kohustuste täitmisel.

4. Üksikute toodanguliikide hankimise iseärasused, samuti Kaug-Põhja piirkondadesse ja muudesse ennetähtaegse kohaleveo piirkondadesse toodangu hankimise iseärasused võidakse ette näha hanke eritingimustes.

Hanke eritingimused töötab välja käesoleva põhimääruse alusel NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Materiaal-Tehnilise Varustamise Komitee koos NSVL Plaanikomitee ja NSV Liidu huvitatud ministeeriumidega (keskasutustega). Kooskõlastatult NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Materiaal-Tehnilise Varustamise Komiteega võib hanke eritingimused vajalikel juhtudel välja töötada vastav NSV Liidu ministeerium (keskasutus), kes on peamine hankija, koos NSVL Plaanikomitee ja NSV Liidu huvitatud ministeeriumidega (keskasutustega).

Sõjaväeorganisatsioonidele üldotstarbelise toodangu üksikute liikide hankimise iseärasused võidakse ette näha antud toodanguliigi hanke eritingimustes, mis on ühised kõigile hankijaile ja ostjaile, või hanke eritingimustes, mis käesoleva põhimääruse alusel töötab välja NSV Liidu Kaitseministeerium kooskõlastatult NSV Liidu ministeeriumidega (keskasutustega) — peamiste hankijatega.

Toodangu hanke eritingimused kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Materiaal-Tehnilise Varustamise Komitee koos NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Arbitraažiga.

Vabariikliku ja kohaliku tööstuse ettevõtetes valmistatava ja põhiliselt vabariigis tarbitava toodangu hanke eritingimused võidakse välja töötada ja kinnitada liiduvabariigi ministrite nõukogu poolt kehtestatavas korras, kui antud liiki toodangule ei ole kinnitatud hanke eritingimusi vastavalt käesoleva punkti neljandale lõikele.

Hanke eritingimustesse ei ole lubatud võtta norme, mis kitsendavad poolte õigusi iseseisvalt kindlaks määrata selliseid hanketingimusi, mida käesoleva põhimääruse kohaselt võivad pooled kehtestada lepinguga.

5. Toodangu hankimise lepingutes ettenähtud kohustiste täitmata jätmine on riikliku distsipliini rikkumine ja toob endaga kaasa distsipliini rikkunud ettevõtete ja organisatsioonide varalise vastutuse.

Ettevõtete ja organisatsioonide juhtijad ning muud ametiisi-

kud kannavad kehtivas seadusandluses ettenähtud vastutust toodangu hankimise kohustuste täitmata jätmise eest.

Ministeeriumid, keskasutused, kooperatiivkeskused, varustuse ja turustuse organid, autonoomsete vabariikide ministrite nõukogud, samuti töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed on kohustatud kontrollima alluvates ettevõtetes ja organisatsioonides lepingute sõlmimise ja täitmise õigeaegsust ja õigsust ning rakendama vajalikke abinõusid lepingudistsipliini rikkujate suhtes.

II Toodangu hankimise lepingute sõlmimise plaanilised alused

6. Plaanilises korras jaotatava toodangu hankimise lepingud sõlmitakse:

sätestatud korras väljaantud hankekäsundite (neid asendavate dokumentide) või üksikute toodanguliikide hankimise plaanide alusel;

vastavalt ostjate hankijatele kinnistamise plaanidele ja rahvamajanduse arendamise perspektiivplaanides ettenähtud aastatootmisülesannetele ostjate poolt esitatavate tellimuste alusel.

Märkus. Järgnevates punktides mõeldakse sõna «hankekäsundid» all nii hankekäsundeid kui ka neid asendavaid dokumente.

Hankekäsundid antakse välja ja ostjate hankijatele kinnistamise plaanid määratakse kindlaks vastavalt käesoleva põhimääruse punktis 17 ja hanke eritingimustes ettenähtud lepingusuhete struktuurile, lähtudes ratsionaalsete ja püsivate majanduslike sidemete arendamise vajadusest toodangu hangete alal, samuti arvestades veostevoolu normaalsete suundade skeeme.

7. Ostjate hankijatele kinnistamise plaanid kehtestatakse pikemaks perioodiks rahvamajanduse arendamise perspektiivplaani kehtivuse tähtaja piirides (kestvad majanduslikud sidemed) või muuks toodangu hankimise perioodiks.

Kinnistamisplaanide koostamise ja kinnitamise korra määrab kindlaks NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Materiaal-Tehnilise Varustamise Komitee. Selle korra töötab välja NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Materiaal-Tehnilise Varustamise Komitee NSV Liidu huvitatud ministeeriumide (keskasutuste) osavõtul. Ostjate hankijatele kinnistamise korra toodangu puhul, mida toodavad ja jäägitult tarbivad NSV Liidu ühe ja sama ministeeriumi (keskasutuse) ettevõtted (organisatsioonid), määrab kindlaks see NSV Liidu ministeerium (keskasutus).

8. NSV Liidu ministeeriumid (keskasutused) ja teised organisatsioonid, kellele on jaotusplaani alusel eraldatud toodangufondid (fondipidajad), on kohustatud jaotama fondid tarbijate vahel ja teatama neile toimunud jaotamisest hiljemalt 20 päeva jooksul pärast teate saamist eraldatud fondide kohta.

NSV Liidu liidulis-vabariiklikele ministeeriumidele (keskasu-

tustele) ja liiduvabariikide ministrite nõukogudele eraldatud fondid tuleb neil jaotada vastavalt liiduvabariikide liidulis-vabariiklike ja vabariiklike ministeeriumide (keskasutuste) vahel ning viimased peavad toimunud jaotamisest teatama tarbijaile hiljemalt 30 päeva jooksul pärast seda, kui NSV Liidu ministeeriumid (keskasutused) ja liiduvabariikide ministrite nõukogud on saanud teate eraldatud fondide kohta.

Üheaegselt fondide jaotamise teadete saatmisega tarbijaile teatavad fondipidajad toimunud fondide jaotamisest vastavatele varustuse ja turustuse organitele, kellele on pandud hankekäsundite väljaandmine.

Kui puudub vajadus eraldatud toodangu järele, teatavad fondipidajad fondidest loobumisest samadel tähtaegadel NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikule Materiaal-Tehnilise Varustamise Komiteele, NSV Liidu ministeeriumide (keskasutuste) poolt jaotatava toodangu osas aga vastavale ministeeriumile (keskasutusele).

Neil juhtudel, kui kehtiva seadusandluse kohaselt on fondipidajale antud õigus jätta oma käsutusse materiaalsete ressursside reserv, teeb fondipidaja üheaegselt fondide jaotamise teatega vastavatele varustuse ja turustuse organitele teatavaks reservi jäetud toodangu koguse. Nende reservide jaotamise korra ja tähtajad töötab välja NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Materiaal-Tehnilise Varustamise Komitee NSV Liidu huvitatud ministeeriumide (keskasutuste) ja liiduvabariikide ministrite nõukogude osavõtul ja kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Materiaal-Tehnilise Varustamise Komitee.

Vajaduse korral võib fondipidaja teha fondide jaotuses muudatusi hiljemalt 50 päeva enne hankeperioodi (kvartali, kuu) algust.

Hanke eritingimustes võidakse ette näha eri kord ja tähtajad fondide jaotamiseks ja jaotuses muudatuste tegemiseks.

Toodangufondid kehtivad selle aasta jooksul, milleks nad on eraldatud, kui kehtivas seadusandluses ei ole määratud muid tähtaegu.

9. Toodangu hankimise käsundeid annavad varustuse ja turustuse organid hankijaile ja ostjaile välja vastavalt eraldatud fondidele 15 päeva jooksul pärast fondipidajailt teadete saamist fondide jaotuse kohta, selle toodangu osas aga, mille fondid spetsifitseeritakse, — NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Materiaal-Tehnilise Varustamise Komitee poolt määratavatel tähtaegadel, kuid hiljemalt 45 päeva enne planeeritava aasta (poolaasta, kvartali) algust.

Eraldatud fondide spetsifitseerimine toimub NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Materiaal-Tehnilise Varustamise Komitee poolt kehtestatavas korras ja tähtaegadel.

Hankekäsundid tuleb välja anda kooskõlas hankijaettevõtetele kinnitatud tootmisplaanidega.

Hankekäsundid antakse välja ka plaanilises korras jaotatava üleplaaniliselt valmistatava toodangu kohta. Enne sellise toodangu valmistamist võidakse hankekäsundeid välja anda ainult hankija nõusolekul. Käsundeid ei anta välja sellise toodangu hankimiseks, mille üleplaaniline väljalase on sätestatud korras keelatud.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Materiaal-Tehnilise Varustamise Komitee poolt ettenähtavatel juhtudel võidakse toodangu hankimise käsundeid välja anda enne tootmis- ja jaotusplaanide kinnitamist (plaaniprojektide alusel) ja neid vajaduse korral täpsustada pärast kinnitatud plaanide saamist.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Materiaal-Tehnilise Varustamise Komitee juures asuvate varustamise ja turustamise peavalitsuste poolt hankijaile ja ostjaile väljaantavatest hankekäsunditest saadavad nad ärakirjad NSV Liidu ministeeriumidele (keskasutustele) — fondipidajatele.

Käsundeid toodangu hankimiseks vastavalt eraldatud fondidele võivad varustuse ja turustuse organid välja anda ka hankijale ja fondipidajale, toodangu ostjaid märkimata. Neil juhtudel arvutatakse hankekäsundi väljaandmise tähtaega päevast, mil varustuse ja turustuse organid on toodangu jaotusplaani saanud: fondipidaja peab hiljemalt 20 päeva jooksul pärast hankekäsundi saamist ostjaile ja hankijaile teatavaks tegema andmed fondide jaotuse kohta.

Neil juhtudel, kui vastavalt kehtestatud korrale teostavad toodangu jaotamist tarbijate vahel NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Materiaal-Tehnilise Varustamise Komitee süsteemi kuuluvad materiaal-tehnilise varustamise peavalitsused (valitsused), peavad viimased 20 päeva jooksul pärast andmete saamist neile jaotamiseks eraldatud ressursside kohta jaotama toodangu ja välja andma hankekäsundid hankijaile ja ostjaile.

Hanke eritingimustes võidakse kindlaks määrata eri kord ja tähtajad hankekäsundite väljaandmiseks.

10. Hankekäsundid antakse välja tavaliselt üheks aastaks, näidates neis hankija ja ostja, toodangu koguse, grupilise sortimendi (nomenklatuuri), hanketähtajad ja muud üksikasjalikumad andmed, mis on vajalikud hankimiseks.

Hankekäsundite vormi määrab kindlaks NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Materiaal-Tehnilise Varustamise Komitee.

11. Juhtudel kui lepingud sõlmitakse tellimuste alusel, esitavad ettevõtted ning varustuse ja turustuse organisatsioonid — ostjad hiljemalt 20 päeva jooksul pärast kinnistamisplaanide saamist (milles on vajaduse korral kindlaks määratud hangete mahud) nende alusel hankijaile tellimused toodangu hankimiseks, näidates neis toodangu koguse, sortimendi (nomenklatuuri), kvaliteedi, hanketähtajad ja muud vajalikud andmed.

Hanke eritingimustes võidakse kindlaks määrata eri kord ja

tähtajad tellimuste esitamiseks, arvestades üksikute toodangu-liikide tootmise ja hankimise planeerimise iseärasusi.

Ostjad võivad esitada hankijaile tellimusi ka toodangu osas, mida ei jaotata plaanilises korras. Poolte vahel kujunenud kestvate majanduslike sidemete puhul esitavad ostjad hankijaile sellise toodangu hankimise tellimusi kooskõlastatud tähtaegadel. Hankijal ei ole õigust neid majanduslikke sidemeid ühepoolselt katkestada.

12. Hankekäsundid väljaandnud organid võivad neis muudatusi teha või neid tühistada seoses fondide ümberjaotamisega (käesoleva põhimääruse punkt 8), samuti muudel erandjuhtudel (edasilükkamatute üldriiklike vajaduste tekkimine jms.) hiljemalt 45 päeva enne hankekäsundis näidatud hanketähtaja algust, teatades sellest üheaegselt hankijale, ostjale ja fondipidajale.

Hanke eritingimustes võidakse ette näha eri kord ja tähtajad muudatuste tegemiseks hankekäsundeis.

Neil juhtudel, kui hankekäsundi väljaandnud organ muudab või tühistab selle pärast seda, kui pooled on sõlminud lepingu, otsustavad viimased lepingu muutmise või lõpetamise küsimuse käesoleva põhimääruse punktis 26 ettenähtud korras.

13. Keeldudes toodangu hankimise lepingu sõlmimisest või hankekäsundi üksikute tingimuste lepingusse võtmisest sel põhjusel, et hankekäsund on välja antud sätestatud korda ja tähtaegu rikkudes, peab hankija 10 päeva jooksul, arvates hankekäsundi saamisest, teatama sellest käsundi väljaandnud organile, samuti ostjale ja fondipidajale.

Hankekäsundi väljaandnud organ peab 10 päeva jooksul pärast sellise teate saamist kontrollima keeldumise põhjendatust ja teatama hankijale ja ostjale hankekäsundi tühistamisest, muutmisest või kinnitamisest. Kui hankekäsundi väljaandnud organ ei teata hankijale ja ostjale tähendatud aja jooksul oma otsust, loetakse hankija keeldumine vastuvõetuks.

14. Ostjal on õigus täielikult või osaliselt keelduda temale eraldatud toodangust ja selle toodangu hankimise lepingu sõlmimisest. Oma keeldumisest peab ostja teatama hankijale, fondipidajale ja hankekäsundi väljaandnud organile hiljemalt 10 päeva jooksul pärast teate saamist temale toodangu eraldamisest või pärast hankekäsundi saamist.

15. Fondipidaja on kohustatud hiljemalt 10 päeva jooksul pärast seda, kui ta on saanud ostjalt teate toodangust keeldumise kohta, selle toodangu ümber jaotama ja määrama hankijale ja hankekäsundi väljaandnud organile uue ostja. Kui fondipidaja süsteemis ei leidu sellele toodangule ostjat, teatab fondipidaja eraldatud fondist loobumisest NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikule Materiaal-Tehnilise Varustamise Komiteele sama tähtaja jooksul, toodangu puhul, mida jaotavad NSV Liidu ministeeriumid (keskasutused) või liiduvabariikide ministrite nõukogud, — aga

vastavale NSV Liidu ministeeriumile (keskasutusele) või liiduvabariigi ministrite nõukogule ja hankijale.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Materiaal-Tehnilise Varustamise Komitee, vastavatel juhtudel aga NSV Liidu ministeerium (keskasutus) või liiduvabariigi ministrite nõukogu lahendab toodangu ümberjaotamise küsimuse, lähtudes sellest, et käsundid sellise toodangu hankimiseks teistele ostjatele tuleb hankijale välja anda hiljemalt 30 päeva jooksul pärast fondipidajalt teate saamist eraldatud fondist loobumise kohta, kui hanke eritingimustes ei ole ette nähtud teistsuguseid tähtaegu.

Toodangu järele nõudmise puudumisel otsustavad tähendatud organid sätestatud korras tema tootmise lõpetamise küsimuse.

16. Plaanilises korras jaotatavat toodangut, mis ei leia turgu hankekäsundite järgi, on ettevõttel õigus realiseerida oma äranägemisel.

Sellise toodangu realiseerimine võib toimuda juhul, kui vastav varustuse ja turustuse organ keeldub hankekäsundi väljaandmisest, samuti juhul, kui hankijaettevõte ei ole saanud sellelt organilt toodangu hankimise käsundit 30 päeva jooksul pärast seda, kui temale on saadetud teade jaotamata jäänud toodangu kohta, või pärast seda, kui hankija on saanud fondipidajalt teate eraldatud fondist loobumise kohta (käesoleva põhimääruse punkt 15).

Kiiresti rikneva toodangu osas, mille hankimise käsundeid ei ole varustuse ja turustuse organid kindlaksmääratud tähtaegadel välja andnud, määratakse realiseerimise kord kindlaks hanke eritingimustes või muudes pooltele kohustuslikes eeskirjades.

III Toodangu hankimise lepingute sõlmimise kord ja tähtajad

17. Toodangu hankimise lepinguid sõlmivad:

a) tootjaettevõtted (majanduskoondised) tarbijaettevõtetega (majanduskoondistega) neil juhtudel, kui:

tootja ja tarbija vahel on loodud otsesed ja kestvad majanduslikud sidemed;

toodangu valmistamiseks on vajalik selle tehnilise iseloomustuse kooskõlastamine vahetult tootja ja tarbija vahel;

hankimisele kuuluva toodangu kogus on hankeperioodil vähemalt minimaalse laadimisnormi suurune ja antud toodanguliigi turustamine või sellega tarbijate kompleksne varustamine ei ole pandud varustuse ja turustuse organisatsioonidele;

b) tootjaettevõtted (majanduskoondised) varustuse ja turustuse organisatsioonidega neil juhtudel, kui:

varustuse ja turustuse organisatsioonid turustavad tootjaettevõtte (majanduskoondise) poolt valmistatavat toodangut ja varustavad sellega tarbijaid kompleksselt (nii oma ladudest ja baasidest kui ka toodangu transiidina laadimise teel);

üksikutele tarbijatele hankimisele kuuluva toodangu kogus on hankeperioodil minimaalsest laadimisnormist väiksem;

on nõutav toodangu sorteerimine, komplekteerimine või muu töötlemine varustuse ja turustuse organisatsiooni laos (baasis).

Neil juhtudel sõlmivad varustuse ja turustuse organisatsioonid hankijatena lepingud tarbijatega.

Tootja ja tarbija vahelisel kokkuleppel võidakse lepingut sõlmida otseselt nende vahel ka sel juhul, kui hankimisele kuuluva toodangu kogus on minimaalsest laadimisnormist väiksem, teatades sellest hankekäsundis hankijana näidatud varustuse ja turustuse organisatsioonile.

Tarbijad võivad sõlmida varustuse ja turustuse organisatsioonidega lepinguid neile eraldatud fondide realiseerimise kohta. Neil juhtudel sõlmivad varustuse ja turustuse organisatsioonid, kes võtavad enda peale fondide realiseerimise, ostjatena lepingud hankijaettevõtetega (majanduskoondistega).

Erieeskirjades ettenähtud juhtudel sõlmivad ehitatavate ja rekonstrueeritavate ettevõtete jaoks seadmete, aparaatide, kaabli ning muude toodete hankimise lepinguid selle toodangu tootjaettevõtted komplekteerivate organisatsioonidega, viimased aga ehitatavate ja rekonstrueeritavate ettevõtetega. Tootjaettevõtted peavad ostjate nõudmisel vajaduse korral laadima seadmeid, aparaate, kaablit ning muid nendes lepingutes ettenähtud tooteid vahetult ehitatavatele ja rekonstrueeritavatele ettevõtetele minimaalsest laadimisnormist väiksemates kogustes.

Hanke eritingimustes võidakse ette näha käesoleva põhimäärusega kehtestatud lepingusuhete struktuurist erinev struktuur.

18. Ostja ja hankija võivad teisi ettevõtteid ja organisatsioone kaasa tõmmata osavõtule lepingust. Sel juhul võtavad need ettevõtted ja organisatsioonid — osalised vahetult osa kõigi lepingutingimuste väljatöötamisest, kirjutavad lepingule alla ja vastutavad kohustiste täitmise eest, igaüks oma osa piirides.

19. Leping sõlmitakse kirjalikult:

a) ühe dokumendi koostamise teel, millele pooled alla kirjutavad, kirjade ning telegrammide vahetamise teel kui ka sel teel, et hankija kinnitab ostja tellimuse vastuvõtmist;

b) sel teel, et käesoleva põhimääruse punktis 24 ettenähtud juhtudel võtavad pooled hankekäsundi täitmisele.

20. Lepingud sõlmitakse aastaks või muuks perioodiks, arvestades toodangu valmistamise ning hankimise aega.

Pooltel on õigus sõlmitud lepingu kehtivust pikendada uueks tähtajaks.

Kestvate majanduslike sidemete korral hankija ja ostja vahel sõlmitakse toodangu hankimise lepingud tavaliselt mitmeks aastaks rahvamajanduse arendamise perspektiivplaani kehtivuse tähtaja piirides.

21. Lepingutes näidatakse:

a) hankimisele kuuluva toodangu nimetus, kogus ja vajaduse korral laiendatud sortiment (nomenklatuur) markide, liikide, profiilide jne. järgi;

b) toodangu kvaliteet, vajalikel juhtudel aga ka komplektsus ja sordilisus;

c) lepingu kehtivuse üldine tähtaeg ja hanketähtajad (-perioodid);

d) toodangu hind ja lepingu üldsumma;

e) arvelduste kord;

f) hankija ja ostja makse- ja postirekvisiidid, samuti ostja laadimisrekvisiidid, kui tema on toodangu saajaks;

g) muud tingimused, mida hankija ja ostja peavad vajalikuks lepingus ette näha.

Kui pooled kooskõlastavad hankimisele kuuluva toodangu spetsifikatsiooni, on see lepingu lahutamatu koostisosa.

Kui lepingus puuduvad tingimused hanke objekti (toodangu nimetus, kogus ja kvaliteet), hanketähtaegade ja toodangu hinna kohta, ei loeta lepingut sõlmituks.

Kui leping on sõlmitud mitmeks aastaks või kui varem sõlmitud lepingu kehtivuse tähtaega on pikendatud, kooskõlastavad pooled igal aastal toodangu koguse, sortimendi (nomenklatuuri), kvaliteedi, hankimise tähtajad ja muud vajalikud tingimused käesolevas põhimääruses, hanke eritingimustes ja lepingus ettenähtud korras.

22. Lepingute sõlmimisel hankekäsundite alusel saadab hankija hiljemalt 20 päeva jooksul pärast hankekäsundi saamist ostjale allakirjutatud lepinguprojekti kahes eksemplaris või kirja või telegrammi ettepanekuga luua lepingusuhted.

Kui lepingu sõlmimiseks on vajalik, et ostja esitaks toodangu spetsifikatsiooni tehnilise iseloomustuse või laiendatud sortimendiga (nomenklatuuriga), peab ostja sellise spetsifikatsiooni saatma hankijale 10 päeva jooksul pärast toodangu hankimise käsundi saamist, kui hanke eritingimustes ei ole ette nähtud teistsugust tähtaega. Hankija on kohustatud 10 päeva jooksul pärast tähendatud spetsifikatsiooni saamist ostjale lepinguprojekti saatma.

Kui ei ole võimalik kooskõlastada spetsifikatsiooni kogu lepingu kehtivuse perioodiks, esitab hankija või ostja selle ainult üheks kvartaliks, poolaastaks või muuks perioodiks. Spetsifikatsiooni esitamise kord ja tähtajad järgnevateks perioodideks nähakse ette lepingus.

Lepingute sõlmimisel ostjate tellimuste alusel (käesoleva põhimääruse punkt 11) saadab hankija hiljemalt 30 päeva jooksul pärast ostja tellimuse saamist temale allakirjutatud lepinguprojekti kahes eksemplaris või kinnitab sama tähtaja jooksul kirjaga või telegrammiga tellimuse vastuvõtmist.

Pärast lepinguprojekti saamist hankijalt kirjutab ostja sellele

hiljemalt 10 päeva jooksul alla ja tagastab ühe eksemplari hankijale, kui aga lepingusuhted vormistatakse kirjade või telegrammide vahetamise teel, annab ostja sama tähtaja jooksul hankija kirjale või telegrammile vastuse.

Hanke eritingimustes võidakse ette näha, et allakirjutatud lepinguprojekti saadab ostja hankijale.

Toodangu hankimine enne lepingu sõlmimise tähtaja möödumist võib toimuda üksnes ostja nõusolekul.

Ostjal on õigus sõlmida leping seadmete, masinate ja muude materiaalsete väärtuste hankimiseks, mis kuuluvad ettevõtte või organisatsiooni põhifondide hulka, selleks ettenähtud vahendite piirides, kaasa arvatud pangakrediit.

23. Ettepanek lepingu sõlmimise kohta toodangu hankimiseks, mida plaanilises korras ei jaotata, samuti toodangu hankimiseks, mida hankija realiseerib oma äranägemisel (käesoleva põhimääruse punkt 16), võib tulla ükskõik kummalt poolelt. Lepingu sõlmimise ettepaneku saanud pool annab teisele poolele vastuse 10 päeva jooksul pärast ettepaneku saamist.

Lahkarvamusi, mis tekivad sellise toodangu hankimiseks sõlmitava lepingu tingimuste suhtes, võib nii hankija kui ka ostja anda lahendada arbitraažile, kui pooled on saavutanud kokkuleppe toodangu koguse, sortimendi (nomenklatuuri) ja hanketähtaegade suhtes.

Kui tekib vaidlus seoses sellega, et hankija hoidub kõrvale lepingu sõlmimisest toodangu hankimiseks, mida ei jaotata plaanilises korras, poolte vahel on aga kujunenud kestvad majanduslikud sidemed, on ostjal õigus anda selline vaidlus arbitraaži lahendada.

24. Lepingusuhteid toodangu hankimiseks võidakse luua sel teel, et pooled võtavad hankekäsundi täitmiseks juhtudel, kui hankijale ja ostjale väljaantud hankekäsund sisaldab kõiki hankimiseks vajalikke andmeid (toodangu kogus, sortiment ja kvaliteet, hanketähtajad ja muud), toodangu hind on kindlaks määratud hinnakirjas ega ole vajadust mingisuguste lisatingimuste kooskõlastamiseks.

Hankekäsund loetakse täitmiseks vastuvõetuks ja omandab lepingu jõu, kui 10 päeva jooksul pärast selle saamist ei tee huvitatud pool teisele poolele ettepanekut kooskõlastada hanke lisatingimused ega teata hankekäsundi väljaandnud organile (vastavatel juhtudel ka fondipidajale) ja teisele poolele, et ta ei nõustu hankekäsundiga.

Kui üks pool nõuab toodangu hankimise suhete vormistamist hankekäsundi alusel hankija ja ostja poolt allakirjutatava lepingu sõlmimise teel, ei ole teisel poolel õigust seda nõuet tagasi lükata.

Hanke eritingimustes võidakse ette näha eri kord lepingusuhete vormistamiseks hankekäsundi täitmiseks võtmise teel.

Kui saadakse hankekäsund põhifondide hulka arvatava toodangu hankimiseks ja ostjal puuduvad selle toodangu soetamiseks määratud vahendid, peab ostja hiljemalt 10 päeva jooksul teatama sellest hankijale, fondipidajale ja hankekäsundi väljaandnud organile. Sel juhul ei saa pooled hankekäsundit täitmiseks võtta.

25. Kui lepinguprojekti saamisel tekib ühel lepingupoolel vastuväiteid lepingutingimustele, koostab ta 10 päeva jooksul lahkarvamuste protokolli ja saadab selle kahes eksemplaris teisele poolele koos allakirjutatud lepinguga, märkides lepingus lahkarvamuste olemasolu.

Lahkarvamuste protokolli saanud pool peab 20 päeva jooksul selle protokolli läbi vaatama (vajaduse korral koos teise poolega), võtma lepingusse kõik vastuvõetud ettepanekud, vaieldavad küsimused aga sama tähtaja jooksul andma vastavale arbitraažile lahendada.

Kui lahkarvamuste protokolli saanud pool ei anna reguleerimata jäänud lahkarvamusi mainitud tähtaja jooksul arbitraažile lahendada, loetakse teise poole ettepanekud vastuvõetuks.

Kuni vaidluse lahendamiseni on hankijal õigus hankida toodangut koguses ja sortimendis, millega ostja on nõustunud.

26. Lepingud või nende üksikud tingimused, mis on vastuolus seadusega, käesoleva põhimäärusega, NSV Liidu Ministrite Nõukogu või liiduvabariikide ministrite nõukogude määruste või korraldustega või hanke eritingimustega, on kehtetud.

Ühepoolne keeldumine lepingu täitmisest ja selle tingimuste ühepoolne muutmine ei ole lubatud, välja arvatud kehtivas seadusandluses ettenähtud juhud.

Lepingut võidakse muuta või lõpetada poolte kokkuleppel. Lepingu muutmine või lõpetamine vormistatakse täiendava kokkuleppega, millele pooled alla kirjutavad, kirjade või telegrammide vahetamisega.

Pool, kes on saanud lepingu muutmise või lõpetamise ettepaneku, peab andma vastuse hiljemalt 10 päeva jooksul pärast ettepaneku saamist. Kui pooled ei saavuta kokkulepet lepingu muutmise või lõpetamise kohta, lahendab nendevahelise vaidluse huvitatud poole avaldusel arbitraaž.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklik Materiaal-Tehnilise Varustamise Komitee määrab huvitatud ministeeriumide ja keskasutuste osavõtul kindlaks üksikud toodanguliigid, mille saamisest võivad ostjad lepingu kehtivuse perioodil ühepoolselt kas täielikult või osaliselt keelduda, ja kehtestab sellisest toodangust keeldumise korra ning tähtajad, samuti selle kasutamise korra.

IV Toodangu kogus, hankimise tähtajad ja kord

27. Hankimisele kuuluva plaanilises korras jaotatava toodangu kogus määratakse lepingus kindlaks vastavalt käesoleva

põhimääruse punktis 6 nimetatud plaanilistele aktidele, samuti ostjate tellimustele.

Neil juhtudel, kui leping sõlmitakse enne plaani kinnitamist (ostja tellimuse alusel või enne plaani kinnitamist väljaantud hankekäsundi alusel), täpsustavad pooled vajaduse korral pärast kinnitatud plaaniülesannete saamist hankimisele kuuluva toodangu koguse, arvestades ostjale eraldatud fonde.

Pärast lepingu sõlmimist on ostjal õigus kooskõlastatult hankijaga kas täielikult või osaliselt keelduda lepingus ettenähtud toodangu saamisest, teatades sellest fondipidajale ja hankekäsundi väljaandnud organile 5 päeva jooksul pärast pooltevahelise kokkuleppe saavutamist.

Neil juhtudel vormistatakse lepingu muutmine või lõpetamine käesoleva põhimääruse punktis 26 ettenähtud korras.

Hankimisele kuuluva plaanilises korras mittejaotatava toodangu kogus määratakse lepingus kindlaks poolte kokkuleppel.

Hankimisele kuuluva toodangu laiendatud sortiment (nomenklatuur) määratakse lepingus kindlaks poolte kokkuleppel ja käesoleva põhimääruse punktis 22 ettenähtud korras.

28. Kui toodang laaditakse mitte lepingujärgsele ostjale, vaid saajaile, kes ei ole hankijaga lepinguvahekorras, saadab ostja hankijale laadimiskorraldused.

Laadimiskorralduste sisu, hankijale saatmise kord ja tähtajad, samuti laadimiskorralduste muutmise kord ja tähtajad määratakse kindlaks hanke eritingimustes või lepingus.

Kui hanke eritingimustes ega lepingus ei ole laadimiskorralduste esitamise korda ja tähtaegu ette nähtud, peab ostja hankijale saatma laadimiskorraldused aastaks või I kvartaliks ja üheaegselt tagastama allakirjutatud lepingu. Kui ostja lisas lepingu juurde laadimiskorralduse ainult I kvartaliks, siis peab ta hankijale esitama laadimiskorraldused II, III ja IV kvartaliks hiljemalt 30 päeva enne kvartali algust.

29. Toodangu hankimise tähtajad (kvartalilised, kuulised, dekaadilised ja muud perioodid) määratakse kindlaks lepingus, arvestades vajadust tagada ostjate häireteta varustamine ja tootmise rütmilisus.

Juhul kui pooled on sõlminud lepingu hankekäsundi täitmiseks vastuvõtu teel ja hankekäsundis on näidatud kvartaliline tähtaeg, toimub toodangu hankimine võrdselt kuude kaupa, kui pooled ei ole omavahel muid kvartalisiseseid hanketähtaegu kooskõlastanud või neid tähtaegu ei ole hanke eritingimustes ette nähtud.

Toodangu ennetähtaegne hankimine on lubatud ostja nõusolekul.

Ennetähtaegselt hangitud ja ostja poolt vastuvõetud toodang arvatakse järgmisel perioodil hankimisele kuuluva toodangu katteks.

Ühele saajale üle selle koguse hangitud toodangut, mis on

antud hankeperioodiks ette nähtud lepingus või lepingu täitmiseks väljaantud laadimiskorralduses, ei arvata teistele saajatele hankimata jäänud toodangu katteks, samuti ei arvata antud sortimenti (nomenklatuuri) kuuluvate ühtede nimetustega toodangu hankimist teiste nimetustega toodangu hankimata jäänud koguste katteks, välja arvatud juhud, kui toodangu hankimine on toimunud ostja nõusolekul.

30. Toodangu hankimise kohustise täitmise päevaks loetakse:

a) toodangu laadimisel teiselinnalisele saajale — toodangu transpordi- või sideorganile üleandmise päev, mille määrab transpordidokumendil või sideorgani dokumendil leiduv kuupäev;

b) toodangu üleandmisel saaja või hankija (tootja) laos — üleande-vastuvõtuakti kuupäev või toodangu kättesaamise allkirja kuupäev.

31. Toodangu kogus, mille hankija jättis hankimata või ostja jättis välja võtmata ühel hankeperioodil, lisatakse toodangu kogusele, mis kuulub hankimisele (väljavõtmisele) järgmisel perioodil.

Jooksva hankeperioodi esimesel kümnel päeval hangitud toodang arvatakse eelmisel perioodil hankimata jäänud toodangu katteks tingimusel, et jooksva perioodi hange täidetakse.

Hankimata (väljavõtmata) jäänud toodangu koguse järelhankimine (väljavõtmine) toimub sortimendis (nomenklatuuris), mis oli ette nähtud selleks perioodiks, mil esines puuduhange (vaegväljavõtmine), kui pooled ei kooskõlasta omavahel muud sortimenti (nomenklatuuri).

Hanke eritingimustes või lepingus võidakse ette näha hankimata (väljavõtmata) jäänud toodangu koguse järelhankimise (väljavõtmise) eri kord ja tähtajad.

Ostjal on õigus keelduda, teatades sellest hankijale, toodangu vastuvõtust, mille hankimise tähtaeg on möödunud, kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti. Toodangu, mille hankija laadis enne ostjalt teate saamist, on viimane kohustatud vastu võtma ja selle eest tasuma.

Hankimata (väljavõtmata) jäänud toodangu koguse järelhankimine (väljavõtmine) toimub fondi kehtivuse tähtaja piirides. Plaanilises korras mittejaotatava toodangu järelhankimine (väljavõtmine) toimub lepingu kehtivuse tähtaja piirides, kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti.

32. Toodangu hangib hankija:

a) teiselinnalistele saajatele — laadimise teel raudtee- või veetranspordiga kaubakiirusega, vastavates eeskirjades ettenähtud juhtudel aga autotranspordiga;

b) samalinnalistele saajatele — tavaliselt autotranspordiga tsentraliseeritud kohaleveo korras.

Lepingus võidakse ette näha toodangu laadimine mistahes liiki transpordiga või toodangu väljavõtmine ostja (saaja) poolt hankija (tootja) laost.

Kui toodang veetakse kohale (ära) autotranspordiga, toimub toodangu pealelaadimine ja tagastatava taara mahalaadimine hankija jõudude ja vahenditega ning tema kulul, toodangu mahalaadimine ja tagastatava taara pealelaadimine saaja laos aga saaja jõudude ja vahenditega ning tema kulul.

33. Transpordikulud kannab hankija või ostja vastavalt toodangu hinnakirjale või pooltele kohustuslikele muudele eeskirjadele, nende puudumisel aga vastavalt lepingule.

Täiendavad kulud, mis on seotud toodangu ärasaatmisega ostja nõudel kiirendatud korras, tasub ostja.

Neil juhtudel, kui hinnaga franko vagun (laev) sihtjaam (-sadam) hangitav toodang tuleb vastavalt pooltele kohustuslikele eeskirjadele või lepingule laadida teiselinnalistele saajatele mitte raudtee- (vee-) transpordiga, vaid autotranspordiga ja kulud autotranspordi tariifi tasumisel ületavad raudtee (veetee) veo maksumuse, — jaotatakse vahe veo maksumuses hankija ja ostja vahel vastavalt hinnakirjale, kui aga hinnakirjas sellekohane säte puudub, siis poolte kokkuleppel. Kui kokkulepet ei saavutata, jaotatakse vahe veo maksumuses võrdselt poolte vahel.

Juhul kui hankija (tootja) süü tõttu ei laaditud toodangut õigeaegselt raudtee- (vee-) transpordiga ja ostja (saaja) vedas toodangu hankija (tootja) laost ära autotranspordiga, hüvitab hankija (tootja) ostjale (saajale):

a) hinna puhul franko vagun (laev) sihtjaam (-sadam) — toodangu autotranspordiga kuni sihtjaamani (-sadamani) veo maksumuse kehtivate tariifide järgi;

b) hinna puhul franko vagun (laev) saatejaam (-sadam) — toodangu autotranspordiga kuni sihtjaamani (-sadamani) veo maksumuse ja selle toodangu raudtee- (vee-) transpordiga veo maksumuse vahe.

34. Toodang laaditakse saajale vastavalt minimaalsetele laadimisnormidele (vagunitega, konteineritega jne.).

Toodangu minimaalsed laadimisnormid määratakse kindlaks hanke eritingimustes. Kui selliseid norme mingile toodanguliigile ei ole kindlaks määratud, nähakse need vajaduse korral ette lepingus. Lepingus võidakse samuti ette näha toodangu autotranspordiga kohaleveo minimaalsed normid.

Lepingus võidakse kindlaks määrata toodangu minimaalsetest laadimisnormidest väiksemas koguses hankimise kord ja toodangu postpakkidena saatmise kord.

Varustuse ja turustuse organisatsioonide ladudest ning baasidest hangitakse (väljastatakse) toodangut saajale igas vajalikus koguses alla minimaalsete laadimisnormide.

35. Neil juhtudel, kui lepingujärgne ostja ei ole toodangu saajaks (maksjaks), on hankija kohustatud ostjale teatama toodangu laadimisest saajatele, lähetades talle lepingus ettenähtud tähtaegadel ärakirjad laaditud toodangu arvetest, kui hanke eritingi-

mustes või lepingus ei ole ette nähtud teistsugust toodangu laadimisest teatamise korda.

36. Toodangu koguselise vastuvõtu kord ja tähtajad määratakse kindlaks juhendiga, mille kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuv Riiklik Arbitraaž.

Toodangu koguseline vastuvõtt transpordi- või sideorganeilt toimub transpordis või sideorganeis kehtivate eeskirjade kohaselt.

37. Ilma ostja nõusolekuta hangitud toodangu, mis ei ole lepingus ette nähtud, samuti toodangu, mis on hangitud lepingu tingimusi rikkudes, võtab ostja (saaja) vastutavale hoiule, kui ta keeldub selle vastuvõtust kasutamiseks, välja arvatud juhud, kui ostjal (saajal) on vastavalt kehtivale seadusandlusele õigus keelduda sellise toodangu vastuvõtust transpordiorganeilt.

Toodangu vastutavale hoiule võtmisest on ostja (saaja) kohustatud hankijale teatama telegraafi teel ühe ööpäeva jooksul, arvates toodangu vastuvõtust. Hankija on kohustatud telegraafi teel käsutama vastutavale hoiule võetud toodangut hiljemalt 5 päeva jooksul, arvates teate saamisest. Kui korralduse andmisega toodangu käsutamise kohta viivitatakse üle mainitud tähtaja, on ostjal (saajal) õigus sisse nõuda hankijalt käesoleva põhimääruse punktis 71 ettenähtud viivist, kui aga ostja (saaja) ei saanud korraldust 30 päeva jooksul, arvates hankijale teate saatmisest, on tal õigus toodangut käsutada, kasutades eelkõige selle kohapeal realiseerimise võimalusi.

Kiiresti rikneva toodangu saabumisel, mis ei ole lepingus ette nähtud või on hangitud lepingu tingimusi rikkudes, peab ostja (saaja) kontrollima selle kogust ja kvaliteeti ning viivitamatult nõudma telegraafi teel hankijalt vajalikke juhiseid, hankija aga on kohustatud need juhised andma samuti telegraafi teel ühe ööpäeva jooksul. Kui hankijalt selle tähtaja jooksul vastust ei saabu, võib ostja (saaja) käsutada seda toodangut iseseisvalt.

Plaanilises korras jaotatava toodangu realiseerimine toimub kooskõlastatult NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Materiaal-Tehnilise Varustamise Komitee süsteemi kuuluva materiaal-tehnilise varustamise peavalitsusega (valitsusega), kelle tegevuspiirkonnas ostja (saaja) asub.

Vastutavale hoiule võetud toodangu realiseerimisest ostjale (saajale) laekunud summad, maha arvatud toodangu vastuvõtu, mahalaadimise, hoidmise ja realiseerimise kulud, tuleb üle kanda hankijale (saatjale) NSV Liidu Riigipanga poolt kehtestatavas korras ja tähtajal.

Kui toodangu veab kohale hankija, on ostjal õigus keelduda vastu võtmast toodangut, mis on kohale toimetatud üle lepingus ettenähtud koguse (nii üldsummas kui ka sortimendi üksikute nimetuste järgi), samuti muid lepingutingimusi rikkudes.

V Toodangu kvaliteet ja komplektsus

38. Hangitav toodang peab kvaliteedilt (tarbekindlus, kasutamisiga ja muud näitajad) vastama riiklikele standarditele, tehnilistele tingimustele ja näidistele (etaloonidele).

Kui toodangule ei ole vastavate organite poolt kinnitatud riiklikke standardeid, tehnilisi tingimusi ega näidiseid, peab toodangu kvaliteet vastama hankijaettevõtte (-organisatsiooni) poolt kooskõlastatult ostjaga kinnitatud tehnilistele tingimustele või poolte vahel kooskõlastatavatele näidistele.

Riiklike standardite ja tehniliste tingimuste numbrid ning indeksid märgitakse lepingus. Tehnilised tingimused lisatakse lepingu juurde, kui need juba varem ei ole antud ostjale saadetud. Vajaduse korral määratakse lepingus kindlaks tehniliste tingimuste eksemplaride arv, mis tuleb ostjale üle anda, et varustada nendega toodangu tarbijaid.

Kui hangitakse toodangut, millel on olemas kinnitatud näidised, märgitakse lepingus kinnitamise kuupäev ja näidise kinnitanud organisatsiooni nimi. Näidise tehniline kirjeldus lisatakse lepingu juurde.

Kooskõlastatud näidiste järgi toodangu hankimisel kirjeldatakse neid lepingus, esitades nende hoidmise korra, mis tagab näidiste säilimise ja välistab nende algupära vaidlustamise võimaluse.

Kui lepingu kehtivuse perioodil on hangitava toodangu riiklikke standardeid muudetud või kinnitatud uued standardid, peab hankija sellest ostjale teatama hiljemalt 30 päeva enne nende kehtestamist. Uued või muudetud tehnilised tingimused või näidiste tehnilised kirjeldused peab hankija saatma ostjale sama tähtaja jooksul.

Lepingus võidakse ette näha kõrgema kvaliteediga toodangu hankimine, võrreldes riiklike standardite, kinnitatud tehniliste tingimuste või näidistega.

39. Toodangu garantiitähtajad määratakse riiklikes standardites või tehnilistes tingimustes.

Kui riiklikes standardites või tehnilistes tingimustes garantiitähtaegu ei ole määratud, võidakse need ette näha lepingus.

Pooled võivad lepingus määrata pikemad garantiitähtajad, kui on ette nähtud riiklikes standardites ja tehnilistes tingimustes.

Garantiitähtaega arvutatakse toodete ekspluatatsiooni andmise päevast, kuid tegutsevates ettevõtetes hiljemalt 6 kuu möödumisest ja ehitatavates ettevõtetes hiljemalt 9 kuu möödumisest, nende toodete osas aga, mida kasutatakse ettevõtetes, kus töö on hooajalise iseloomuga, samuti varuosade puhul, hiljemalt ühe aasta möödumisest nende ettevõtetesse saabumise päevast, kui pooltele kohustuslikes eeskirjades või lepingus ei ole määratud teisiti.

Komplekteeritavate toodete ja koostisosade garantiitähtaeg

loetakse võrdseks põhitoote garantiitähtajaga ja lõpeb üheaegselt selle toote garantiitähtaja lõppemisega, kui põhitoote riiklikes standardites või tehnilistes tingimustes ei ole ette nähtud teisiti.

Kui riiklikes standardites või tehnilistes tingimustes on määratud toodangu kõlblikkuse tähtajad, siis määravad pooled lepingus sellise toodangu hankimise tähtajad kindlaksmääratud kõlblikkuse-tähtaegade piirides. Kõlblikkuse tähtaega arvutatakse toodangu valmistamise päevast.

40. Hankija (tootja) on kohustatud ostjaga kooskõlastatud lühima tehniliselt võimaliku tähtaja jooksul omal kulul kõrvaldama toodangus garantiitähtaja jooksul avastatud puudused või toodangu ümber vahetama, kui ta ei tõesta, et puudused on tekkinud ostja (saaja) poolt toodangu kasutamise ja hoidmise eeskirjade rikkumise tagajärjel. Poolte kokkuleppel võib ostja (saaja) kõrvaldada puudused hankija (tootja) kulul.

Toodangu puuduste kõrvaldamine või selle ümbervahetamine garantiitähtaja jooksul ei vabasta hankijat käesoleva põhimääruse punktis 61 või 62 ettenähtud trahvi tasumisest.

Juhul kui garantiitähtajaga toodangu puudused kõrvaldatakse, pikendatakse seda tähtaega aja võrra, mille kestel toodangut avastatud puuduste tõttu ei kasutatud. Kogu toote ümbervahetamise korral arvutatakse uut garantiitähtaega ümbervahetamise päevast arvates.

41. Toodang peab olema hangitud komplektselt, vastavalt riiklike standardite, tehniliste tingimuste ja hinnakirjade nõuetele. Lepingus võidakse ette näha toodangu hankimine ühes komplekti juurde kuuluvate täiendavate toodetega (osadega) või ilma üksikute komplekti kuuluvate toodeteta (osadeta), mida ostja ei vaja.

Kui toodangu komplektsus ei ole kindlaks määratud riikliku standardiga, kinnitatud tehniliste tingimustega või hinnakirjaga, võidakse see vajalikel juhtudel kindlaks määrata lepingus.

Lepingus võidakse ette näha, et komplekti üksikud osad laaditakse ostjale (saajale) kooskõlastatud tähtaja jooksul otseselt tootjatehastest. Sel juhul võib hankija esitada ostjale arve komplekti eest tasumiseks pärast kõigi selle osade laadimist tootjatehaste poolt, kui lepingus ei ole ette nähtud teistsugust tasumise korda.

42. Hanke eritingimustes või lepingus nähakse ette, milliste dokumentidega tõendab hankija hangitava toodangu kvaliteeti ja komplektsust (sertifikaat, toodangu kvaliteeditunnistus, tehniline pass, tehnilise vastuvõtu akt jms.), samuti tuuakse ära ka nende dokumentide ja muu vajaliku dokumentatsiooni (monteerimise, katsetamise, seadistamise, ekspluateerimise jms. juhendid) ostjale (saajale) saatmise kord ja tähtajad.

Riikliku kvaliteedimärgiga toodangu hankimise lepingus märgitakse selle toodangu riikliku standardi number. Sellise toodangu

arvetes ja saatedokumentides märgitakse, et toodangule on antud riiklik kvaliteedimärk.

43. Hangitav toodang kuulub markeerimisele riiklike standardite või tehniliste tingimuste nõuete kohaselt. Kui riiklikud standardid või tehnilised tingimused ei sisalda nõudeid toodangu markeerimise kohta, võidakse sellised nõuded ette näha lepingus. Pooltel on õigus lepingus ette näha markeerimise kohta erinõudeid, mida riiklikes standardites ja tehnilistes tingimustes ei ole.

Hangitavale toodangule või selle pakendile tuleb panna kaubamärgid, mis on registreeritud sätestatud korras. Kaubamärke ei panda toodetele, mis vastavalt riiklikele standarditele või tehnilistele tingimustele ei kuulu markeerimisele.

Kui hangitakse toodangut, mis ei ole markeeritud või nõuetekohaselt markeeritud, on ostjal (saajal) õigus seda markeerida või muuta toodangu markeeringut oma vahenditega, kuid hankija kulul, kui see aga on võimatu, siis nõuda, et toodangu markeeriks või markeeringu muudaks hankija. Hankija on kohustatud täitma ostja nõudmise poolte vahel kooskõlastatud tähtaja jooksul. Kui hankija seda nõudmist ei täida ja toodangu kasutamine või realiseerimine ilma markeeringuta või ilma markeeringu muutmiseta ei ole võimalik, on ostjal (saajal) õigus toodangu vastuvõtust keelduda.

44. Toodangu kvaliteedilise vastuvõtu kord ja tähtajad määratakse juhendiga, mille kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuv Riiklik Arbitraaž.

Toodangu kvaliteediline vastuvõtt transpordi- ja sideorganeilt toimub transpordis ja sideorganites kehtivate eeskirjade kohaselt.

VI Toodangu taara ja pakend

45. Toodangu taara ja pakend peavad vastama riiklike standardite või tehniliste tingimuste nõuetele. Taara riiklike standardite ja tehniliste tingimuste numbrid ning indeksid märgitakse lepingus.

Kui nõudeid, millele peab vastama toodangu taara või pakend, ei ole määratud riiklikes standardites või tehnilistes tingimustes, võidakse need ette näha lepingus.

Riiklikes standardites ja tehnilistes tingimustes ühtede toodanguliikide jaoks ettenähtud taarat võidakse vastavalt lepingule kasutada teiste toodanguliikide jaoks.

Taara ja pakend peavad olema antud toodangu jaoks kõlblikud ja tagama selle säilimise (nii koguselt kui ka kvaliteedilt) veol ja hoiul.

Toodangu vedu konteinerites toimub ilma taarata, kui riiklikud standardid, tehnilised tingimused või üksikute veoseliikide veo eeskirjad ei näe ette teisiti.

Neil juhtudel, kui toodangu hind sisaldab taara ja pakendi maksumuse ning selline toodang laaditakse või väljastatakse ostja nõusolekul pakkimatult varustuse ja turustuse organisatsioonide baasidele või ladudele, hüvitab hankija ostjale taara ja pakendi maksumuse, samuti toodangu pakkimise ja taarastamise kulud hinnakirjades või hanke eritingimustes ettenähtud suuruses. Kui hinnakirjades või hanke eritingimustes mahahindluse määrasid pole antud, nähakse need ette lepingutes.

Iga pakitud kaubakoha taaral, pakendil või lipatsil peab olema riiklikele standarditele, tehnilistele tingimustele, hinnakirjadele või lepingule vastav markeering.

Toodangu laadimisel raudtee-, vee- või muud liiki transpordiga peab igal pakitud kaubakohal olema ka veoste veo eeskirjades ettenähtud erimarkeering.

46. Korduvalt kasutatavad taara, pakke- ning sidumismaterjalid tuleb tagastada hankijale (tootjale) või ära anda taarat koguvatele organisatsioonidele.

Taara, pakke- ning sidumismaterjalide tagastamise või äraandmise kord ja tähtajad, samuti vastutus hilinenud tagastamise või äraandmise eest ning taara ja nimetatud materjalide vastuvõtust keeldumise eest määratakse kindlaks vastavate sätestatud korras antavate juhenditega või hanke eritingimustega, neis ettenägemata juhtudel aga — lepinguga.

Taara eest tagatisraha võtmine on lubatud üksnes hinnakirjades, hanke eritingimustes või muudes pooltele kohustuslikes eeskirjades ettenähtud juhtudel.

Hankija, kes teostab toodangu tsentraliseeritud kohalevedu, on kohustatud tagastatava taara saajate juurest ära vedama, kui pooltele kohustuslikes eeskirjades ei ole ette nähtud teisiti.

Taara, pakke- ning sidumismaterjalide tagastamise ja inventartaara amortisatsioonikulud kannab hankija, kui hanke eritingimustes, muudes pooltele kohustuslikes eeskirjades või lepingus ei ole ette nähtud teisiti.

VII Hinnad ja arvelduste kord

47. Toodangu, samuti taara ja pakendi hinnad määratakse kehtivas seadusandluses ettenähtud korras.

Lepingus nähakse ette konkreetne hind ja märgitakse hinnakirja või muu akti number, millega hind on kinnitatud, kinnitamise kuupäev, samuti hinna kinnitanud organ. Hinda võidakse lepingus ette näha ka viitega vastavale positsioonile selles hinnakirjas või muus aktis, millega hind on kinnitatud.

Vastavatel juhtudel nähakse lepingus ette peale toodangu hinna ka kehtestatud mahahindlused ning hinnalisandid, märgi-

takse organ, kes on need kinnitanud, ja kinnitamise kuupäev, samuti franko liik, kui seda pole hinnakirjas näidatud.

Kui toodangule on määratud ajutine hind, tuleb lepingus märkida selle kehtivuse tähtaeg.

Neil juhtudel kui toodangule on määratud grupiline limiithind, määratakse lepingus hind kinnitatud limiitide piirides.

Kehtivas seadusandluses ettenähtud juhtudel määratakse hangitava toodangu hind ja franko liik kindlaks poolte kokkuleppel.

Poolte kokkuleppel võidakse ette näha juurdemaksud kehtivale hinnale, kui hangitakse riiklike standardite või tehniliste tingimustega võrreldes kõrgema kvaliteediga või pikemate garantiitähtaegadega toodangut, ja kui vastavad juurdemaksud ei ole hinnakirjades kindlaks määratud.

Taara maksumuse tasub ostja (saaja), kui hinnakirjas on ette nähtud, et see tasutakse peale toodangu hinna. Pakendi maksumus jääb hankija kanda, kui hinnakirjas ei ole ette nähtud teisiti.

Kinnitatud hinna muutmise korral lepingu kehtivuse tähtaja jooksul peab hankija, niipea kui temale saab teatavaks hinna muudatus, teatama sellest ostjale.

Enne hinna muutmist laaditud (väljastatud) toodangu eest tasutakse laadimise (väljastamise) momendil kehtinud hinnaga, kui hinna muutmise aktis ei ole määratud teisiti.

Kui pooltele kohustuslike eeskirjadega on määratud, et toodangu hankimisel varustuse ja turustuse organisatsioonide kaudu nõuavad need organisatsioonid ostjailt sisse juurdehindluse, siis märgitakse lepingus juurdehindluse määr ühes viitega aktile, millega see on kinnitatud.

Lepingutingimused toodangu hankimise kohta sätestatud korras kinnitatud hindadest erinevate hindadega on kehtetud ja toodangu eest tasumine toimub nõuetekohaselt kinnitatud hindadega, välja arvatud juhud, kui kehtivas seadusandluses on pooltele antud õigus määrata kinnitatud hindadele juurdemakse või realiseerida toodangut madalamate hindadega.

48. Arveldused toodangu eest toimuvad tavaliselt otseselt toodangu saatjate ja saajate vahel.

Ostja, kes ei ole saajaks, võtab toodangu eest toimuvatest arveldustest osa NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrustes ja korraldustes, NSV Liidu Rahandusministeeriumi, NSV Liidu Riigipanga ja NSV Liidu Ehituspanga juhendites või hanke eritingimustes ettenähtud juhtudel.

Hankijate arvete tsentraliseeritud tasumine on lubatud kehtivas seadusandluses ettenähtud juhtudel.

Arvelduste kord ja vormid määratakse lepingus kindlaks vastavait NSV Liidu seadusandlusele. Seejuures peavad pooled lähtuma sellest, et arveldused samalinnaliste hangete osas, samuti arveldused teiselinnaliste hangete osas toodangu eest, mis on vastu võetud üleande-vastuvõtuaktide järgi, toimuvad peamiselt

limiteeritud ja limiteerimata tšekiraamatute tšekkidega, maksekorraldustega või plaaniliste maksete korras. Neil juhtudel kui arveiduste vorm antud toodanguliigi või hankijate ja ostjate teatud kategooriate jaoks on kindlaks määratud NSV Liidu Ministrite Nõukogu määruste või korraldustega, NSV Liidu Riigipanga juhenditega või hanke eritingimustega, näidatakse lepingus nendes aktides ettenähtud arvelduste vorm.

Toodangu hanke eritingimused peavad arvelduste korra ja vormi poolest olema kooskõlastatud NSV Liidu Riigipangaga, kapitaalehituseks mineva toodangu hangete osas aga ka NSV Liidu Ehituspangaga.

Lepingus näidatakse, millised arveldus- või muud dokumendid lähetab hankija (saatja) ostjale (saajale), ja nähakse ette nende dokumentide saatmise kord ja tähtajad.

49. Arvelduste aktseptivormi korral on maksjal õigus täielikult keelduda maksenõude aktsepteerimisest järgmistel juhtudel:

a) kui maksenõue on esitatud tellimata (lepingus ettenägemata) toodangu kohta;

b) kui toodang on laaditud ebaõigel aadressil;

c) kui toodang on hangitud ennetähtaegselt ilma ostja nõusolekuta;

d) kui enne aktsepteerimise tähtaja möödumist on dokumentaalselt kindlaks tehtud, et kogu toodang on halvakvaliteediline või mittekomplektne;

e) kui enne aktsepteerimise tähtaja möödumist on dokumentaalselt kindlaks tehtud toodangu madalam sordilisus (kvaliteet), võrreldes toodangu kvaliteeti tõendavas dokumendis näidatud sordilisusega (kvaliteediga), ja ostja (saaja) on keeldunud selle toodangu vastuvõtust;

f) kui enne aktsepteerimise tähtaja möödumist on dokumentaalselt kindlaks tehtud, et toodang on hangitud markeerimatult või ei ole markeeritud nõuetekohaselt ja kui seoses sellega ei saa ostja (saaja) toodangut kasutada või realiseerida ning tal ei ole võimalik seda markeerida või markeeringut muuta;

g) kui toodangul puudub kinnitatud või seatud korras kooskõlastatud hind;

h) kui hankija on esitanud maksenõude toodangu kohta, mille eest on juba varem tasutud;

i) kui hankija on esitanud kaubata maksenõude, s. o. maksenõude toodangu kohta, mis tegelikult on laadimata või saajale üle andmata;

j) kui hankija on teel oleva toodangu ümber adresseerinud;

k) kui maksenõudes või muus kauba- (makse-) dokumendis puudub viide laaditud või üleantud toodangu hinna alusele.

50. Arvelduste aktseptivormi korral on maksjal õigus osaliselt keelduda maksenõude aktseptist järgmistel juhtudel:

a) kui koos tellitud toodanguga on laaditud tellimata toodan-

gut, samuti kui toodang on laaditud suuremas koguses kui tellitud;

b) kui enne aktsepteerimise tähtaja möödumist on dokumentaalselt kindlaks tehtud, et osa toodangust on halvakvaliteediline või mittekomplektne, et taara on halvakvaliteediline ja et toodang on madalama sordilisusega (kvaliteediga), võrreldes arves näidatud sordilisusega (kvaliteediga);

c) kui enne aktsepteerimise tähtaja möödumist on dokumentaalselt kindlaks tehtud, et osa toodangust on hangitud markeerimatult või ei ole markeeritud nõuetekohaselt, ja kui seoses sellega ei saa ostja (saaja) toodangut kasutada või realiseerida ning tal ei ole võimalik seda markeerida või markeeringut muuta;

d) kui osal toodangust puudub kehtestatud korras kinnitatud või kooskõlastatud hind;

e) kui maksenõudes on kõrgendatud toodangu või taara kindlaksmääratud hindu või juurdehindlusi, samuti kui maksenõudesse on võetud alusetuid juurdehindlusi;

f) kui maksenõudes või arves on avastatud aritmeetiline viga;

g) kui maksenõue esitatakse toodangu kohta, mille eest on juba varem osaliselt tasutud;

h) kui hankija on esitanud osaliselt kaubata maksenõude, millesse on võetud sellise toodangu maksumus, mis ei esine laaditud (üleantud) toodanguna veo-, saate- või üleande-vastuvõtudokumentides;

i) kui enne maksenõude aktsepteerimise tähtaja möödumist on dokumentaalselt kindlaks tehtud toodangu puudujääk selle vastuvõtmisel hankija (saatja) esindajalt, kes veost saatis.

51. Maksjal on õigus keelduda maksenõude aktsepteerimisest täielikult või osaliselt peale käesoleva põhimääruse punktides 49 ja 50 nimetatud aluste ka muudel alustel, mis on ette nähtud NSV Liidu Riigipanga ja NSV Liidu Ehituspanga juhendites, hanke eritingimustes või lepingus.

Maksja on kohustatud teatama aktseptist keeldumise motiivid pangale ja hankijale 2 päeva jooksul samalinnaliste ja 3 päeva jooksul teiselinnaliste arvelduste korral, kui NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrustes ning korraldustes, samuti NSV Liidu Riigipanga ja NSV Liidu Ehituspanga juhendites ei ole ette nähtud eri tähtaegu.

Maksenõude aktsepteerimisest osalise keeldumise korral peab maksja peale selle saatma hankijale üksikasjalise arvutuse, mis põhjendab osalist aktseptist keeldumist (millise toodangu eest tasumisest on maksja keeldunud, millise sordi hinda on kõrgendatud jne.).

Muude arveldusvormide puhul, peale aktseptivormi, on maksjal (ostjal) õigus täielikult või osaliselt keelduda toodangu eest tasumisest kõigil juhtudel, kui vastavalt käesolevale põhimäärusele, hanke eritingimustele või pooltele kohustuslikele muudele

eeskirjadele või lepingule on maksjale (ostjale) antud õigus täielikult või osaliselt keelduda toodangu vastuvõtust ning selle eest tasumisest.

52. Kui toodangu eest toimuvatest arveldustest võtab osa ostja, kes ei ole toodangu saajaks, on ostjal õigus 5 päeva jooksul pärast seda, kui teda teenindavasse pangaasutusse saabus saaja keeldumine ostja nimel väljakirjutatud maksenõude aktsepteerimisest, keelduda hankija maksenõude aktsepteerimisest käesoleva põhimääruse punktides 49 ja 50 ettenähtud alustel, samuti ka NSV Liidu Riigipanga ning NSV Liidu Ehituspanga juhendites, hanke eritingimustes või lepingus ettenähtud muudel alustel.

53. Kui ostja ei ole maksjaks, võib hankija maksja põhjendamata keeldumise korral maksenõude aktsepteerimisest või maksmisega üle 20 päeva viivitamise korral esitada maksenõude ostjale NSV Liidu Riigipanga juhendites ettenähtud korras.

Neil juhtudel tasub ostja peale toodangu maksumuse ka viivise maksetähtaja möödalaskmise eest, maksenõude aktsepteerimisest põhjendamatu keeldumise korral aga ka trahvi aktseptist keeldumise eest. Viivis ja trahv võetakse maksenõudesse toodangu eest tasumise kohta.

54. Ostja on kohustatud hankijale tasuma lepingu järgi hangitud seadmete, masinate ja põhifondide hulka kuuluvate muude materiaalsete väärtuste maksumuse temal selleks otstarbeks olevate vahendite või pangakrediidi arvel.

Juhul kui ostja ei tasunud hankijale nimetatud toodangu eest, võidakse selle maksumuse arbitraaži otsuse põhjal sisse nõuda ostjal kapitaalehituseks olevate üldiste assigneeringute arvel. Kui toodangu eest ei ole tasutud ostja suhtes kõrgemalseisva organisatsiooni süü tõttu, võidakse toodangu maksumus sisse nõuda selle organisatsiooni käsutuses olevate kapitaalehituse vahendite arvel.

55. Arvelduste akreditiivivormi puhul on maksja kohustatud avama akreditiivi hiljemalt 10 päeva jooksul, arvates hankijalt nõude saamisest.

Akreditiivi avamise nõudes peab hankija näitama akreditiivi summa, täpsed pangarekvisiidid ja milliseks tähtajaks NSV Liidu Riigipanga juhendites kindlaksmääratud tähtaegade piirides see avada tuleb.

Kui akreditiivi avamisega viivitatakse, ei vastuta hankija akreditiivi kasutamata jätmise eest ja toodangu hankimise tähtaeg pikeneb vastavalt.

Kui maksjaks olev ostja ei ava akreditiivi järjekordse hanketähtaja (-perioodi) kestel, on hankijal õigus realiseerida toodang teistele ostjatele. Plaanilises korras jaotatava toodangu realiseerimine toimub neil juhtudel kooskõlastatult hankekäsundi väljaandnud varustuse ja turustuse organiga. Kui hankijale 30 päeva jooksul (kiiresti rikneva toodangu puhul 10 päeva jooksul) teist

ostjat ei esitata, on tal õigus realiseerida toodang oma äranägemisel.

Kui maksja, kes ei ole ostjaks, ei ava akreditiivi, võib hankija nõuda ostjalt teise maksja määramist. Kui 10 päeva jooksul pärast sellise nõude esitamist teist maksjat hankijale ei esitata, on hankijal õigus nõuda ostjalt hankimiseks ettevalmistatud toodangu eest tasumist, esitades garantii selle olemasolu kohta.

56. Maksetega süstemaatilise viivitamise korral (olenemata viivituse kestusest) on hankijal õigus üle viia teiselinnaline korratu maksja kuni 3 kuuks arvelduste akreditiivivormile, samalinnaliselt maksjalt aga nõuda toodangu eest eelnevat tasumist. Kui maksja ei ole lepingupooleks, peab hankija maksja üleviimisest nendele arveldusvormidele teatama ostjale.

Kui ostja süstemaatiliselt viivitab arveldustes hankijaga või kui viivitatakse masinate ja seadmete eest tasumisega panga poolt teostatava finantskontrolli motiividel, on hankijal õigus anda toodang ostjale vastutavale hoiule. Ostja kohustused hankija vastu toodangu vastutava hoiu alal lõpevad toodangu eest tasumise momendil.

57. Kui on tasutud toodangu eest, mis kvaliteedilt või komplektsuselt ei vasta riiklikele standarditele, tehnilistele tingimustele, näidistele või lepingule, võib ostja (saaja) 10 päeva jooksul pärast seda, kui kindlaksmääratud tähtaegadel on koostatud akt toodangu mittevastava kvaliteedi või mittekomplektsuse kohta, esitada pangale maksenõude üleliigselt tasutud summade tootja (hankija) kontolt aktseptita korras mahakandmiseks.

Kui arveldused toodangu eest on toimunud ostjaga, kes ei ole saajaks, võib ostja esitada pangale maksenõude üleliigselt tasutud summade tootja (hankija) kontolt aktseptita korras mahakandmiseks 5 päeva jooksul, arvates päevast, mil ostjat teenindavasse pangaasutusse saabus saaja maksenõue vastavate summade aktseptita mahakandmiseks ostja kontolt.

58. Juhul kui hankija on korduvalt laadinud toodangut, mis kvaliteedilt ja sordilisuselt ei vasta lepingutingimustele (kui see on kindlaks tehtud toodangu vastuvõtu aktidega), võib ostja tasuda selle maksumuse alles pärast kvaliteedilist vastuvõttu (kindlaksmääratud vastuvõtutähtaegade piirides), teatades sellest eelnevalt hankijale ja vastavatele pangaasutustele. Selline arvelduste kord võidakse kehtestada kuni 6 kuuks.

VIII Varaline vastutus

59. Kui hankija viivitab toodangu hankimisega või ei hangi toodangut lepingus kindlaksmääratud tähtajal, maksab ta ostjale viivituse korral kuni 10 päeva trahvi 3 protsendi suuruses, viivituse korral üle 10 päeva aga täiendavalt trahvi 5 protsendi suuruses

tähtajal hankimata jäänud toodangu maksumusest sortimendi üksikute nimetuste järgi.

Kui viivitatakse seadmete hankimisega või ei hangita neid käikulastavate ehituste jaoks, samuti kui viivitatakse toodangu hankimisega või ei hangita seda Kaug-Põhja piirkondadesse ja muudesse ennetähtaegse kohaleveo piirkondadesse või tootmise hooajalise iseloomuga ettevõtetele kiiresti rikneva toodangu nende poolt varumise, töötlemise või valmistamise perioodil, nõutakse trahv sisse poolteisekordses suuruses.

Hanke eritingimustes võidakse ette näha eri trahvimäär katsemasinate ning -seadmete, samuti individuaalselt valmistatud masinate ja seadmete hankimisega viivitamise või nende hankimata jätmise eest.

Kui hankijalt — varustuse ja turustuse organisatsioonilt nõutakse trahv sisse poolteisekordses suuruses juhul, kui toodangu tootjaettevõte on süüdi, kannab viimane varalist vastutust varustuse ja turustuse organisatsiooni ees samal määral.

Põllumajandusliku toodangu hankimisega viivitamise või hankimata jätmise korral nõutakse trahv sisse: viivituse korral kuni 10 päeva 1 protsendi suuruses, viivituse korral üle 10 päeva aga täiendavalt trahv 2 protsendi suuruses tähtajal hankimata jäänud toodangu maksumusest sortimendi üksikute nimetuste järgi.

Neil juhtudel, kui leping ei näe ette toodangu sortimenti, nõutakse trahv sisse tähtajal hankimata jäänud toodangu üldmaksumusest.

Sanktsioone toodangu hankimata jätmise eest lepingus kindlaksmääratud sortimendi üksikute nimetuste järgi kohaldatakse hankijale ka neil juhtudel, kui lepingus ettenähtud tähtajal on hange toodangu maksumuse summas täidetud.

Toodangu hankimisega viivitamise eest või toodangu hankimata jätmise eest lepingus kindlaksmääratud tähtajal vastutab hankija sätestatud korras kinnitatud veoplaanide piirides. Hankija ei vabane vastutusest neil juhtudel, kui plaanis ei ole ette nähtud küllaldast arvu veovahendeid tema süü tõttu või kui seda plaani on kärbitud hankijast olenevatel asjaoludel.

60. Kui hangitakse toodangut, mida ei ole lepingus ette nähtud, ilma ostja nõusolekuta (kaasa arvatud toodang, mida hangitakse üle lepingus ettenähtud koguste sortimendi üksikute nimetuste järgi ja ennetähtaegne hange) ja ostja keeldub selle toodangu kasutamiseks vastuvõtust ning jätab selle vastutavale hoiule, maksab hankija ostjale trahvi 3 protsendi suuruses, kiiresti riknevalt toodangult aga 5 protsendi suuruses vastuvõtmata toodangu maksumusest.

61. Kui toodang tunnistatakse praagiks, kuna ta ei vasta riiklikele standarditele, tehnilistele tingimustele või näidistele, peab ostja (saaja) keelduma toodangu vastuvõtust ning selle eest tasumisest, sisse nõudma tootjalt (hankijalt) trahvi 20 protsendi suu-

ruses praagiks tunnistatud toodangu maksumusest, kui aga toodangu eest on juba tasutud, siis seatud korras nõudma makstud summade tagastamist.

Kui tootja (hankija) võtab õigeks ostja (saaja) pretensiooni, kes keeldus praagiks tunnistatud toodangu vastuvõtust, peab ta 10 päeva jooksul, kiiresti rikneva toodangu puhul aga 24 tunni jooksul pretensiooni saamise momendist arvates seda toodangut käsutama.

Kui tootja (hankija) mainitud tähtaegade jooksul ei käsuta praagiks tunnistatud toodangut, võib ostja (saaja) selle realiseerida kohapeal või tagastada tootjale (hankijale). Kiiresti riknev toodang tuleb igal juhul realiseerida kohapeal.

62. Kui hangitud toodangus avastatakse tootmisdefekte, mida saab kõrvaldada kohapeal, on ostjal (saajal) õigus:

a) kõrvaldada defektid oma vahenditega, kuid tootja (hankija) kulul või nõuda defektide kõrvaldamist tootja (hankija) poolt toodangu asukohas;

b) kuni toodangu defektide kõrvaldamiseni keelduda selle eest tasumisest, kui aga toodangu eest on juba tasutud, siis sätestatud korras nõuda tasutud summade tagastamist;

c) sisse nõuda tootjalt (hankijalt) trahv 5 protsendi suuruses selle toodangu maksumusest.

Kui ostja (saaja) nõudel peab defektid kõrvaldama tootja (hankija), siis tuleb need kõrvaldada poolte kokkuleppel määratava lühima tehniliselt võimaliku tähtaja jooksul.

Kui tootja (hankija) ei kõrvalda defekte kindlaksmääratud tähtaja jooksul, maksab ta ostjale (saajale) trahvi 20 protsendi suuruses toodangu maksumusest, mille defektid ei ole kõrvaldatud. Seejuures on saajal (ostjal) õigus keelduda toodangu vastuvõtust ja nõuda selle ümbervahetamist.

63. Neil juhtudel, kui hangitud toodang vastab riiklikele standarditele või tehnilistele tingimustele, kuid ei vasta lepingus ettenähtud kõrgendatud kvaliteedinõuetele, samuti siis, kui riikliku kvaliteedimärgiga hangitud toodang vastab riiklikele standarditele või tehnilistele tingimustele, kuid ei vasta atesteeritud toodangu antud liigi jaoks ettenähtud nõuetele, on saajal õigus tasuda toodangu eest ilma kõrgendatud kvaliteedi eest ettenähtud lisanditeta või keelduda toodangu vastuvõtust ja selle eest tasumisest.

Trahvimäär kvaliteedilt mainitud nõuetele mittevastava toodangu hankimise eest nähakse ette lepingus.

64. Mittekomplektse toodangu hankimise korral on ostja (saaja) kohustatud:

a) nõudma toodangu täielikku komplekteerimist või mittekomplektse toodangu ümbervahetamist komplektse vastu poolte kokkuleppel määratava lühima tehniliselt võimaliku tähtaja jooksul;

b) kuni mittekomplektse toodangu järelkomplekteerimiseni või ümbervahetamiseni komplektse toodangu vastu keelduma selle eest

tasumisest, kui aga toodangu eest on juba tasutud, siis seatud korras nõudma tasutud summade tagastamist;

c) sisse nõudma tootjalt (hankijalt) trahvi 20 protsendi suuruses mittekomplektse toodangu maksumusest, kaasa arvatud puuduvate osade maksumus.

Kui tootja (hankija) toodangut poolte vahel kooskõlastatud tähtajal ümber ei komplekteeri, on ostjal (saajal) õigus mittekomplektne toodang tagastada.

65. Kui tööstusliku katsenäidisena (-partiina) hangitud toodangus või individuaalselt valmistatud masinates ja seadmetes avastatakse konstruktsioonilisi puudusi, on tootja (hankija) kohustatud kõrvaldama need puudused oma vahenditega ja omal kulul poolte kokkuleppel määratava lühima tehniliselt võimaliku tähtaja jooksul. Sellise toodangu hankimisel käesoleva põhimääruse punktides 61 ja 62 ettenähtud trahve ei kohaldata.

Kui konstruktsioonilisi puudusi kooskõlastatud tähtajal ei kõrvaldata, nõuab ostja (saaja) sisse trahvi: kui viivitus on kestnud kuni 10 päeva — 3 protsendi suuruses toodangu maksumusest, kui aga viivitus on kestnud üle 10 päeva, siis täiendavalt trahvi 5 protsendi suuruses toodangu maksumusest.

Kui konstruktsiooniliste puuduste kõrvaldamine on tehniliselt võimatu, tagastab ostja (saaja) toodangu tootjale (hankijale), viimane on aga kohustatud peale mainitud trahvi tasumise tagastama toodangu eest saadud summad.

Kui tootja (hankija) ja ostja (saaja) vahel tekivad lahkarvamused selles, kas on tegemist konstruktsiooniliste puuduste või tootmisdefektidega ja kelle süü tõttu on nad tekkinud, siis antakse need lahkarvamused poolte kokkuleppel 10 päeva jooksul vastavale teadusliku uurimise instituudile või ekspertidele-spetsialistidele läbivaatamiseks.

Seeriatena väljalastava toodangu hankimise eest konstruktsiooniliste puudustega vastutab tootja (hankija) käesoleva põhimääruse punktis 62 ettenähtud ulatuses ja korras.

66. Kui hangitud toodangu sort (kvaliteet) on madalam, kui on näidatud toodangu kvaliteeti tõendavas dokumendis, kuid toodang vastab riiklikele standarditele, tehnilistele tingimustele ja näidistele, on ostjal (saajal) õigus:

a) keelduda toodangu eest tasumisest ja selle vastuvõtust, kui aga toodangu eest on juba tasutud, siis seatud korras nõuda tasutud summade tagastamist või toodang vastu võtta ja tasuda selle eest hinnaga, mis on ette nähtud hinnakirjas vastava sordi (kvaliteediga) toodangule;

b) sisse nõuda tootjalt (hankijalt) trahv 200 protsendi suuruses toodangu allahindluse summast, kuid mitte üle 20 protsendi toodangu maksumusest enne allahindlust.

67. Riiklike standardite, tehniliste tingimuste või lepingu vastaselt markeerimata või mittenõuetekohaselt markeeritud toodangu,

samuti ilma taarata või pakendita toodangu või mittenõuetekohases taaras või pakendis toodangu hankimise korral maksab tootja (hankija) ostjale (saajale) trahvi 5 protsendi suuruses selle toodangu maksumusest.

Juhul kui toodang kuulub edasisaatmisele või hoidmisele, võib ostja (saaja) peale trahvi sissenõudmise pakkida ja taarastada toodangu oma vahenditega, kuid tootja (hankija) kulul, või nõuda samalinnaliselt tootjalt (hankijalt) toodangu pakkimist või taarastamist.

Toodangu hankimise eest markeerimata või mittenõuetekohaselt markeeritud taaras maksab tootja (hankija) ostjale (saajale) trahvi 25 protsendi suuruses markeerimata või mittenõuetekohaselt markeeritud taara maksumusest.

68. Toodangu hankimise eest ilma sertifikaadita või muude lepingus ettenähtud dokumentideta, mis tõendavad toodangu kvaliteeti, maksab tootja (hankija) ostjale (saajale) trahvi 25 rubla igalt sellise hanke juhult.

69. Mittevastava kvaliteediga, mittekomplektset, samuti markeerimata või mittenõuetekohaselt markeeritud toodangut, mida ostja (saaja) pole vastu võtnud, ei arvestata lepingukohustiste täitmiseks. Kui ostja ei ole keeldunud sellise toodangu ümbervahetamisest, tuleb see ümber vahetada heakvaliteedilise, komplektse ja nõuetekohaselt markeeritud toodangu vastu jooksval hankeperioodil või muul poolte vahel kooskõlastatud tähtajal.

70. Kui nõutakse sisse trahv sellise toodangu hankimise eest, mis on tunnistatud praagiks, kuna ta ei vasta riiklikele standarditele, tehnilistele tingimustele või näidistele, samuti kui nõutakse sisse trahv madalama sordi (kvaliteediga) toodangu hankimise eest selle vastuvõtust keeldumise korral (käesoleva põhimääruse punktid 61 ja 62), siis ei nõuta trahvi toodangu mittekomplektsuse ning toodangu ja taara markeeringu puudumise või mittenõuetekohase markeeringu eest ning sama toodangu hankimise eest mittenõuetekohases taaras või pakendis.

71. Kui hankija kindlaksmääratud tähtaegadel ei tee korraldust ostja (saaja) poolt vastutavale hoiule võetud toodangu kasutamise kohta, maksab ta ostjale (saajale) viivist 0,2 protsendi suuruses toodangu maksumusest iga viivituspäeva eest, kuid mitte üle 5 protsendi sellest maksumusest.

72. Kui hankija jätab tema nõudel avatud akreditiivi selle kehtivuse tähtajal kasutamata, maksab ta ostjale (maksjale) trahvi 5 protsendi suuruses akreditiivi kasutamata jäänud summast.

73. Kui laaditud toodangu arvete ärakirjad jäävad kindlaksmääratud tähtaja jooksul ostjale, kes ei ole toodangu saajaks (maksjaks), saatmata või hanke eritingimustes või lepingus ettenähtud muud teated (käesoleva põhimääruse punkt 35) andmata, maksab hankija (saatja) ostjale trahvi 10 rubla suuruses igalt arvelt või 25 rubla suuruses igalt juhult, mil teated jäid andmata.

74. Plaanilises korras jaotatava toodangu laadimise (väljastamise) eest ostjale (saajale), kellele see toodang ei ole eraldatud, samuti toodangu ärakasutamise eest oma vajadusteks üle eraldatud fondide maksab tootja (hankija) vastavale varustuse ja turustuse organisatsioonile trahvi 25 kuni 100 protsendi suuruses selle toodangu maksumusest, välja arvatud juhud, kui kehtiva seadusandluse järgi on tootjale (hankijale) antud õigus realiseerida toodangut oma äranägemisel.

75. Kui hankekäsundeid väljaandvale varustuse ja turustuse organile ei esitata õigeaegselt andmeid fondide jaotamise kohta ostjate vahel, maksavad ministeeriumid (keskasutused) — fondipidajad isemajandamise õigusi kasutavate valitsuste (osakondade jm.) näol, kellele on pandud toodangu jaotamine, sellele organile trahvi 25 rubla suuruses iga viivituspäeva eest, kuid mitte üle 250 rubla.

Neil juhtudel, kui fondipidajaile on pandud kohustus esitada andmed fondide jaotuse kohta vahetult hankijaettevõtetele ja -organisatsioonidele (käesoleva põhimääruse punkt 9), makstakse tähendatud trahv hankijale.

76. Kui hankijale ja ostjale ei anta õigeaegselt välja hankekäsundit, mis on aluseks lepingu sõlmimisel (käesoleva põhimääruse punkt 9), maksab hankekäsundeid väljaandev isemajandav organ hankijale ja ostjale trahvi 25 rubla suuruses iga viivituspäeva eest, kuid mitte üle 250 rubla.

Neil juhtudel, kui hankekäsundid antakse varustuse ja turustuse organite poolt hankijaile ja fondipidajaile välja ostjaid märkimata, makstakse tähendatud trahv hankijale ja fondipidajale.

77. Viivituse eest lepingu sõlmimisel või põhjendamata kõrvalehoidumise eest selle sõlmimisest maksab süüdi olev pool teisele poolele trahvi 50 rubla suuruses iga viivituspäeva eest, kuid mitte üle 500 rubla.

78. Kui lepingus on ette nähtud, et hankija või ostja esitab teatud tähtaja jooksul spetsifikatsiooni toodangu tehnilise iseloomustusega või laiendatud sortimendiga (nomenklatuuriga) ja see jääb esitamata või õigeaegselt esitamata, põhjustab see trahvi maksmise 2 protsendi suuruses selle toodangu maksumusest, mille kohta spetsifikatsiooni ei esitatud või ei esitatud õigeaegselt.

79. Kui õigeaegselt ei esitatud laadimiskorraldusi toodangu ärasaatmiseks (käesoleva põhimääruse punkt 28), maksab ostja hankijale trahvi 25 rubla suuruses iga viivituspäeva eest, kuid mitte üle 250 rubla.

Juhul kui ostja ei esita hankijale õigeaegselt laadimiskorraldusi toodangu ärasaatmiseks, on hankijal õigus mitte üksnes sisse nõuda trahv laadimiskorralduse esitamisega hilinemise eest, vaid pärast lepingus ettenähtud hanketähtaja saabumist nõuda tasumist ka selle toodangu eest, mille kohta laadimiskorraldust ei ole antud, esitades garantii selle toodangu olemasolu kohta.

80. Kui ostja ei võta toodangut välja või keeldub alusetult toodangu saamisest, mille hankija lepingus kindlaksmääratud tähtajal (perioodil) kohale veab, maksab ta hankijale trahvi 5 protsendi suuruses väljavõtmata (tähtajal saamata) toodangu maksumusest.

Seda trahvi ostjalt ei nõuta, kui tal vastavalt käesoleva põhimääruse punktile 14 oli õigus seatud korras ühepoolselt keelduda toodangu saamisest.

Juhul kui toodangut ei võeta välja (alusetult keeldutakse selle saamisest), on hankijal õigus mitte üksnes sisse nõuda trahv, vaid nõuda ka väljavõtmata (tähtajal saamata) toodangu maksumuse tasumist, esitades garantii selle toodangu olemasolu kohta.

Juhul kui ostja täielikult või osaliselt keeldub tema poolt tellitud spetsiaaltoodete vastuvõtust, peab ta tasuma hankijale (tootjale) tellimuse selle osa eest, mis on keeldumise momendiks täidetud või täitmisel, samuti tootja poolt tootmise tehnoloogiliseks ettevalmistamiseks tehtud kulutused, välja arvatud juhud, kui keeldumine selliste toodete vastuvõtust toimus hankija (tootja) süü tõttu.

81. Kui ostja (maksja) ilma aluseta keeldub täielikult või osaliselt maksenõude aktsepteerimisest, samuti kui ta hoidub kõrvale toodangu eest tasumisest muude arveldusvormide puhul (ei ava akreditiivi, ei anna välja tšekki, ei esita pangale maksekorraldust), maksab ta hankijale trahvi 5 protsendi suuruses summast, mille tasumisest ta keeldus või kõrvale hoidus.

Kui hangitud toodangu eest ei tasuta õigeaegselt, maksab ostja (maksja) hankijale viivist 0,03 protsendi suuruses hilinenud makse summast iga viivituspäeva eest. Kui seadmete eest tasumisega on viivitatud seoses sellega, et ostja ei ole täitnud «Ehituse finantseerimise eeskirjades» ettenähtud nõudeid, kõrgendatakse mainitud viivise määra 50 protsendi võrra.

82. Kui hankija või ostja ei tagasta toodangu eest toimunud arveldustel ülearu saadud rahasummasid (ühe ja sama toodangu eest korduv tasumine, toodangu hindade ebaõige kohaldamine, kaubata arve tasumine), maksab süüdi olev pool teisele poolele protsente nende rahaliste vahendite kogu kasutamise aja eest 5 protsenti aastas.

Trahvi (viivise) maksmise kohta esitatavate pretensioonide ja hagide osas protsente ei arvutata.

83. Kui vahendid on kontolt aktseptita maha kantud ilma aluseta, maksab süüdi olev pool teisele poolele trahvi 5 protsendi suuruses alusetult aktseptita korras mahakantud summast.

84. Kui ostja (saaja) oma süü tõttu ei täida hankija (saatja) nõudmist vastutavale hoiule võetud toodangu laadimise (väljastamise) kohta, samuti kui ta kasutab seda toodangut enne selle eest tasumist, maksab ta hankijale trahvi 8 protsendi suuruses toodangu

maksumusest, mis on ära kasutatud ilma tasumiseta või mida ei ole hankijale tema nõudmisel väljastatud.

85. Käesolevas põhimääruses ettenähtud kohustiste täienduseks hanke eritingimustes kehtestatud kohustiste rikkumise eest võidakse hanke eritingimustes ette näha trahv (viivis).

Lepingus võidakse ette näha sanktsioonid selliste kohustiste täitmata jätmise ja mittenõuetekohase täitmise eest, mille rikkumise eest kehtiv seadusandlus sanktsioone ette ei näe.

Lepinguosalised võivad mõlema poole nõusolekul kõrgendada käesolevas põhimääruses ja hanke eritingimustes lepingutingimuste rikkumise eest ettenähtud sanktsioonide määra, välja arvatud maksetega viivitamise eest tasutava viivise määr. Kui kokkulepet ei saavutata, kohaldatakse trahvi (viivist) käesolevas põhimääruses ja hanke eritingimustes kehtestatud määrades.

Kui vastutuse ulatus on kehtivas seadusandluses täpselt kindlaks määratud, ei ole kokkulepped poolte vastutuse piiramise kohta lubatud.

Arbitraažiorganeil on erandjuhtudel õigus vähendada kohustisi rikkunud poolelt sissenõudmisele kuuluvate sanktsioonide määra.

Arbitraažiorganeil on samuti õigus sisse nõuda lepingupoolelt, kes on lepingutingimusi jämedalt rikkunud, trahvi (viivist) kuni 50 protsendi võrra kõrgendatud määral, sissenõutud summadest selle osa kandmisega liidueelarve tuludesse.

86. Varustuse ja turustuse organisatsioonide ning muude hankijate vastutus ostjate pretensioonide järgi, mis tulenevad importtoodangu hankimisest, piirdub summadega, mida seatud korras võidakse sisse nõuda välisfirmadelt, välja arvatud juhud, kui kohustiste mittenõuetekohane täitmine on tingitud nende hankijate süüst.

87. Käesolevas põhimääruses ettenähtud sanktsioone arvutatakse lähtudes hindadest, mille alusel toimuvad toodangu eest arveldused tarbijatega. Hanke eritingimustes võidakse ette näha sanktsioonide arvutamine toodangu keskmiste hindade järgi.

88. Trahvi (viivise) maksmisest olenemata hüvitab lepingut rikkunud pool teisele poolele selle tagajärjel tekitatud kahjud osas, mis ei ole kaetud trahviga (viivisega).

Kahjude hulka arvatakse kulud, mis lepingupool on teinud seoses kohustise täitmata jätmisega või mittenõuetekohase täitmisega, vara kaotsiminek või rikkumine, samuti ka saamata jäänud tulud, mis ta oleks saanud, kui teine pool oleks kohustise täitnud.

Juhul kui on hangitud mittevastava kvaliteediga või mittekomplektset toodangut, maksab tootja (hankija) ostjale (saajale) kindlaksmääratud trahvi ja hüvitab peale selle niisuguse hankega tekitatud kahju, võtmata arvesse trahvi.

Viivituse või kohustise muu mittenõuetekohase täitmise puhuks kehtestatud trahvi (viivise) maksmine ja mittenõuetekohase täit-

misega tekitatud kahjude hüvitamine ei vabasta lepinguosalisi kohustise täitmisest natuuras, välja arvatud kehtivas seadusandluses ettenähtud juhud.

RAHVATARBEKAUPADE HANGETE PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 9. aprilli 1969. a. määrusega nr. 269 — *ENSV T 1969, nr. 34, art. 348*)

I Üldsätted

1. Käesolev põhimäärus reguleerib suhteid rahvatarbekaupade hangete alal, et täielikumalt rahuldada elanikkonna nõudmist kaupade järele ja häireteta varustada nendega turuväliseid tarbijaid järgmistel alustel:

tsentraliseeritud riikliku planeerimise ühendamine ettevõtete ja organisatsioonide laialdase majandusliku initsiatiiviga, ratsionaalsete majanduslike sidemete arendamine kaupade hankimise alal ettevõtete ja organisatsioonide vahel;

tööstusettevõtete poolt ostjate tellimuste alusel kõrgekvaliteediliste kaupade laialdases sortimendis väljalaskmise ja hankimise tagamine, arvestades elanikkonna hooajalist nõudmist, rahvuslikke ja elukondlikke erinevusi;

isemajandamise edasine arendamine, hankelepingu osatähtsuse tõstmine rahvamajanduses, ettevõtete ja organisatsioonide vastastikuse materiaalse vastutuse suurendamine, plaani- ja lepingudistsipliini tugevdamine.

2. Käesolev põhimäärus hõlmab nii plaanilises korras jaotatavate kui ka mittejaotatavate, turu ja turuvälise sihitusega rahvatarbekaupade hanked (sealhulgas hanked tööstuslikuks tarbimiseks ja tööstuslikuks töötlemiseks), olenemata ettevõtete ja majandusorganisatsioonide — hankijate ja ostjate alluvusest.

Vastavalt käesolevale põhimäärusele toimub ka tootmistehnilise otstarbega toodangu hankimine turu tarbimiseks.

Kaupade hankimine ekspordiks ja riiklikku reservi, samuti nõukogude organisatsioonide tellimuste täitmine kaupade importimiseks NSV Liitu toimub NSV Liidu Ministrite Nõukogu poolt kehtestatavas korras.

Importkaupade hankimine siseturul toimub vastavalt käesolevale põhimäärusele, välja arvatud juhud, kui erieeskirjad määravad teisiti.

Kaupade hankimine sõjaväeorganisatsioonidele toimub käesoleva põhimääruse alusel, arvestades «Sõjaväeorganisatsioonide vajadusteks teostatavate toodangu hangete põhitingimusi».

3. Kaupade hankimine toimub lepingute alusel.

Leping on põhiliseks dokumendiks, mis määrab kindlaks poolte

õigused ja kohustused nii plaanilises korras jaotatavate kui ka mittejaotatavate kaupade kõikide liikide hankimisel.

Kaupade hankimine ilma lepingu sõlmimiseta toimub ainult NSV Liidu Ministrite Nõukogu või liiduvabariigi ministrite nõukogu poolt ettenähtud juhtudel.

Kaupade hankimine teistesse liiduvabariikidesse, Kaug-Põhja piirkondadesse ja muudesse ennetähtaegse kohaleveo piirkondadesse toimub esmajärjekorras.

Ettevõtted ja organisatsioonid — hankijad ja ostjad peavad lepingute sõlmimisel ja täitmisel juhinduma käesolevast põhimäärusest, mis lahendab kõigile hankijaile ja ostjaile ühised hankeküsimused.

Kumbki pool peab lepingute sõlmimisel ja täitmisel silmas pidama teise poole isemajandamise huve, täitma oma kohustusi sotsialistlikule rahvamajandusele kõige ökonoomsemal viisil ja andma teisele poolele kõiksugust kaasabi tema kohustuste täitmisel.

4. Üksikute kaubaliikide hankimise iseärasused, samuti Kaug-Põhja piirkondadesse ja muudesse ennetähtaegse kohaleveo piirkondadesse kaupade hankimise iseärasused võidakse ette näha hanke eritingimustes.

Hanke eritingimused töötab välja käesoleva põhimääruse alusel NSV Liidu Kaubandusministeerium koos Üleliidulise Tarbijate Kooperatiivide Keskliiduga NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Materiaal-Tehnilise Varustamise Komitee ja NSV Liidu huvitatud ministeeriumide (keskasutuste) osavõtul. Kooskõlastatult NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Arbitraažiga võib hanke eritingimused vajaduse korral välja töötada NSV Liidu ministeerium (keskasutus), kes on peamine hankija, koos NSV Liidu Kaubandusministeeriumi, Üleliidulise Tarbijate Kooperatiivide Keskliidu, NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Materiaal-Tehnilise Varustamise Komitee ja NSV Liidu teiste huvitatud ministeeriumidega (keskasutustega).

Sõjaväeorganisatsioonidele üksikute kaubaliikide hankimise iseärasused võidakse ette näha hanke eritingimustes, mis käesoleva põhimääruse alusel töötab välja NSV Liidu Kaitseministeerium kooskõlastatult NSV Liidu ministeeriumide (keskasutuste) — peamiste hankijatega.

Kaupade hanke eritingimused kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuv Riiklik Arbitraaž.

Vabariikliku ja kohaliku tööstuse ettevõtetes valmistatavate ja põhiliselt vabariigis tarbitavate kaupade hanke eritingimused võidakse välja töötada ja kinnitada liiduvabariigi ministrite nõukogu poolt kehtestatavas korras, kui antud liiki kaupadele ei ole kinnitatud hanke eritingimusi vastavalt käesoleva punkti neljandale lõikele.

Hanke eritingimustesse ei ole lubatud võtta norme, mis kitsen-

davad poolte õigusi iseseisvalt kindlaks määrata selliseid hanketingimusi, mida käesoleva põhimääruse kohaselt võivad pooled kehtestada lepinguga.

5. Kaupade hankimise lepingutes ettenähtud kohustiste täitmata jätmine on riikliku distsipliini rikkumine ja toob endaga kaasa distsipliini rikkunud ettevõtete ja organisatsioonide varalise vastutuse.

Ettevõtete ja organisatsioonide juhtijad ning muud ametiisikud kannavad kehtivas seadusandluses ettenähtud vastutust kaupade hankimise kohustiste täitmata jätmise eest.

Ministeeriumid, keskasutused, kooperatiivkeskused, varustuse ja turustuse organid, autonoomsete vabariikide ministrite nõukogud, samuti töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteed on kohustatud kontrollima alluvates ettevõtetes ja organisatsioonides lepingute sõlmimise ja täitmise õigeaegsust ja õigsust ning rakendama vajalikke abinõusid lepingudistsipliini rikkujate suhtes.

II Kaupade hankimise lepingute sõlmimise plaanilised alused

6. Samal ajal kui hankijaministeeriumid ja -keskasutused teevad alluvatele ettevõtetele teatavaks rahvamajanduse arendamise perspektiivplaani aastaülesanded rahvatarbekaupade realiseerimise mahu ja nomenklatuuri osas, teatavad nad neist ülesannetest vastavalt NSV Liidu Kaubandusministeeriumile, liiduvabariigi kaubandusministeeriumile, NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riiklikule Materiaal-Tehnilise Varustamise Komiteele ja teistele ministeeriumidele (keskasutustele), kellele on pandud kaupade jaotamine.

Vastavalt perspektiivplaanis kindlaksmääratud aastaülesannetele toimub ostjate kinnistamine hankijatele tellimuste esitamiseks, mis on aluseks järgnevale lepingute sõlmimisele plaanilises korras jaotatavate kaupade hankimiseks.

Ostjaid hankijatele kinnistavad organid vastava nomenklatuuri kaupade alal määratakse NSV Liidu Kaubandusministeeriumi, NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Materiaal-Tehnilise Varustamise Komitee ja NSV Liidu teiste ministeeriumide (keskasutuste) poolt, kellele on pandud kaupade jaotamine.

Kaupu, mida plaanilises korras ei jaotata, realiseerivad hankijad iseseisvalt.

7. Ostjad kinnistatakse hankijatele üheks aastaks või muuks kaupade hankimise perioodiks. Kestvate majanduslike sidemete korral toimub kinnistamine pikemaks perioodiks rahvamajanduse arendamise perspektiivplaani kehtivuse tähtaja piires.

Ostjate hankijatele kinnistamise kord ja tähtajad nähakse ette hanke eritingimustes. Kaupade osas, millele hanke eritingimusi ei ole kinnitatud, määravad kinnistamise korra NSV Liidu Kaubandusministeerium koos Üleliidulise Tarbijate Kooperatiivide Keskliidu, NSV Liidu huvitatud ministeeriumide (keskasutuste) ja NSV

Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Materiaal-Tehnilise Varustamise Komiteega (tema nomenklatuuri kaupade alal).

Ostjate kinnistamine hankijatele peab toimuma vastavalt käesoleva põhimääruse punktis 12 ja hanke eritingimustes ettenähtud lepingusuhete struktuurile, lähtudes vajadusest arendada ratsionaalseid ja püsivaid majanduslikke sidemeid kaupade hankimisel, samuti arvestades veostevoolu normaalsete suundade skeeme.

Hankijate ja ostjate vahel kujunenud püsivate sidemete muutmine võib vajaduse korral toimuda üksnes pärast seda, kui on hoolikalt kontrollitud uue hankija valmidust antud kaupade hankimiseks.

8. Ostjaid hankijatele kinnistav organ saadab neile teated kinnistamise kohta. Teates näidatakse hankija ja ostja nimed, hankimisele kuuluvate kaupade üldmaht aasta kohta, vajaduse korral jaotusega kvartalite järgi, perspektiivplaani aastaülesandes ettenähtud sortimendis. Kui ostjad kinnistatakse hankijatele pikemaks ajaks, teatatakse neile need andmed igal aastal.

Kaupade hankimiseks turuväliseks tarbimiseks ja tootmistehnilise otstarbega toodangu hankimiseks turu tarbimiseks võidakse ostjaile ja hankijaile välja anda hankekäsundid hanke eritingimustes või muudes kohustuslikes eeskirjades määratud korras ja tähtaegadel. Sellised hankekäsundid on aluseks lepingute sõlmimisel.

Plaanilises korras jaotatavate üleplaaniliselt valmistatavate kaupade hankimiseks saadab kinnistav organ hankijaile ja ostjaile teated või hankekäsundid, milles ta näitab hankimisele kuuluvate kaupade mahud ja sortimendi, välja arvatud juhud, kui kaupade üleplaaniline väljalase on keelatud.

Juhul kui vastavalt kehtivale seadusandlusele tehakse muudatusi tootmisplaanis või antakse lisaülesanne kaupade väljalaskmiseks, saadab kinnistav organ hiljemalt 10 päeva jooksul pärast selle kohta teate saamist ostjaile ja hankijaile teated muudatuste kohta, mis on tehtud varasemas kinnistamises (hangete mahtudes) või väljaantud hankekäsundites.

Plaanilises korras jaotatavate kaupade hankimise ülesanne kehtib aasta jooksul, mille kohta ta on antud, kui seadusandluses ei ole kehtestatud teistsuguseid tähtaegu.

9. Pärast teate saamist ostjate hankijatele kinnistamise kohta esitavad ostjad hankijaile tellimused eeloleval aastal hankimisele kuuluvate kaupade osas.

Kaupade hankimiseks esitatavates tellimustes märgitakse laiendatud sortiment (nimetuste, liikide, artiklite ja muude kaubatunnuste järgi), kaupade kogus, kvaliteet ja hankimise tähtajad.

Jae- ja hulgikaubanduse ning varustuse ja turustuse organisatsioonid (ettevõtted), samuti ettevõtted (organisatsioonid) — turuvälised tarbijad esitavad tööstusettevõtetele tellimused 20 päeva jooksul pärast kinnistamise teate saamist.

Hulgikaubanduse ning varustuse ja turustuse organisatsiooni-

dele (ettevõtetele) — hankijaile esitavad ostjad tellimused 10 päeva jooksul pärast kinnistamise teate saamist.

Ostjad võivad esitada hankijaile tellimusi ka kaupade kohta, mida ei jaotata plaanilises korras. Poolte vahel kujunenud kestvate majanduslike sidemete korral esitavad ostjad hankijaile tellimused selliste kaupade hankimiseks nende vahel kooskõlastatud tähtaegadel. Hankijal ei ole õigust neid majanduslikke sidemeid ühepoolselt katkestada.

Hanke eritingimustes nähakse vajaduse korral ette kaupade tellimuste esitamise kord ja tähtajad, mis erinevad põhimääruse käesolevas osas ettenähtuist, samuti nende tellimuste minimaalsed suurused.

Hanke eritingimustes võidakse samuti ette näha, et enne tellimuste esitamist ostjate poolt peavad tööstusettevõtted-hankijad organiseerima nende kaupade näidiste ülevaatuse, mida kavatsetakse eeloleval aastal välja lasta, ja saatma ostjaile kataloogid, prospektid, konfektsioonikaardid ja muud kaupu iseloomustavad materjalid.

10. Ostjal on õigus täielikult või osaliselt keelduda temale eraldatud kaupade saamisest, kui need on üleliigsed või ei ole vajalikud, ja lepingu sõlmimisest nende kaupade hankimiseks.

Keeldudes eraldatud kaupade saamisest või lepingu sõlmimisest plaanilises korras jaotatavate kaupade hankimiseks, peab ostja sellest hankijale ja kaubad eraldanud organile teatama hiljemalt 10 päeva jooksul pärast seda, kui ta on saanud teate ostja kinnistamisest hankijale või hankekäsundi.

Kui teistel ostjatel on nõudmine kaupade järele, mille saamisest ostja keeldus, on kaubad eraldanud organ hiljemalt 10 päeva jooksul kaupadest keeldumise teate saamisest arvates kohustatud kaubad ümber jaotama ja hankijale uue ostja teatama. Kui kaupade ümberjaotamine on võimatu, teatab need eraldanud organ sellest sama tähtaja jooksul hankijale ja liiduvabariigi kaubandusministeeriumile või ministeeriumile (keskasutusele), kellele on pandud kaupade jaotamine.

Kui ei ole võimalik ümber jaotada kaupu, mille saamisest ostja keeldus, teatab liiduvabariigi kaubandusministeerium sellest liiduvabariigi plaanikomiteele või NSV Liidu Kaubandusministeeriumile.

NSV Liidu Kaubandusministeerium, liiduvabariigi plaanikomitee või teised ministeeriumid, kellele on pandud kaupade jaotamine, arutavad läbi ja lahendavad kaupade ärakasutamise küsimuse, vajaduse korral aga teevad vastavatele organitele ettepaneku nende kaupade tootmise lõpetamiseks, millede järele ei ole nõudmist.

Hankijaettevõttel (-organisatsioonil) on õigus plaanilises korras jaotatavaid kaupu realiseerida oma äranägemisel, kui 30 päeva jooksul pärast seda, kui ta teatas jaotamata kaupade olemasolust

neid jaotavale organile, see organ ei määra ostjat, kellele need kaubad tuleb hankida, või kui see organ keeldub kaupade jaotamisest.

Hankijaettevõttel (-organisatsioonil) on õigus realiseerida sellised kaubad oma äranägemisel ka sel juhul, kui 30 päeva jooksul, kiiresti riknevate kaupade puhul aga 10 päeva jooksul pärast seda, kui ostja keeldus kaupade hankimise lepingu sõlmimisest, vastav organ ei teata hankijale uut ostjat.

11. Ministeeriumidel ja keskasutustel ei ole õigust teha alluvate hankijaettevõtete plaanides muudatusi hangitavate kaupade mahu ja nomenklatuuri osas, ilma et need muudatused oleksid kooskõlastatud organiga, kellele on pandud nende kaupade jaotamine.

III Kaupade hankimise lepingute sõlmimise kord ja tähtajad

12. Kaupade hankimise lepinguid sõlmivad:

I. Tööstusettevõtted (majanduskoondised) — hankijad:

a) jaekaubanduse ettevõtetega ja riiklike ning tarbijate kooperatsiooni kaubandusorganisatsioonidega, kes asuvad hankijaga samas linnas, oblastis, krais või oblastilise jaotuseta vabariigis;

b) suurte jaekaubanduse ettevõtete ja organisatsioonidega olenemata nende asukohast;

c) ettevõtete ja organisatsioonidega — turuväliste tarbijatega.

Käesoleva punkti alapunktides «a», «b» ja «c» tähendatud ettevõtted ja organisatsioonid võivad sõlmida lepinguid vahetult tööstusettevõtetega (majanduskoondistega) juhtudel, kui neile ettevõtetele ja organisatsioonidele hankimise perioodil hangitava kauba kogus sortimendis ei ole laadimise või kohaleveo minimaalsest normist väiksem.

Hankija ja ostja vahelisel kokkuleppel võib lepingu sõlmida ka neil juhtudel, kui hankimisele kuuluva kauba kogus on laadimise või kohaleveo minimaalsest normist väiksem, teatades sellest organile, kes kinnistab ostjaid hankijaile;

d) kaupade tarbimise rajoonides asuvate riiklike hulgikaubanduse organisatsioonide (ettevõtete) ning varustuse ja turustuse organisatsioonidega, tarbijate kooperatiivide liitude (välja arvatud tarbijate kooperatiivide rajooniliidud) ning nende hulgikaubanduse ettevõtetega;

e) riikliku kaubanduse ja tarbijate kooperatsiooni hulgiorganisatsioonidega (-ettevõtetega) ning vastavate varustuse ja turustuse organisatsioonidega, kelle tegevuspiirkonnas tööstusettevõtted (majanduskoondised) asuvad, neil juhtudel, kui antud kaupade hankimise iseärasuste tõttu ei saa neid laadida tarbimisrajoonidesse ilma eelneva sorteerimiseta või hoidmiseta, samuti ka siis, kui neile organisatsioonidele on pandud kaupade hankimine teistesse vabariikidesse, kraidesse ja oblastitesse.

II. Käesoleva punkti alapunktides «d» ja «e» näidatud hulgikaubanduse ning varustuse ja turustuse organisatsioonid jaekau-

banduse ettevõtete ning organisatsioonide ja turuväliste tarbijatega, neil juhtudel aga, kui see on majanduslikult otstarbekohane, ka teiste hulgikaubanduse ning varustuse ja turustuse organisatsioonidega (ettevõtetega).

Hanke eritingimustes võidakse ette näha käesoleva põhimäärusega kehtestatud lepingusuhete struktuurist erinev struktuur.

Ostja ja hankija võivad teisi ettevõtteid ja organisatsioone kaasa tõmmata osalisele osavõtule lepingust. Sel juhul võtavad need ettevõtted ja organisatsioonid — osalised vahetult osa kõigi lepingutingimuste väljatöötamisest, kirjutavad lepingule alla ja vastutavad kohustiste täitmise eest, igaüks oma osa piires.

13. Leping sõlmitakse kirjalikult:

a) ühe dokumendi koostamise teel, millele pooled alla kirjutavad, nii kirjade ning telegrammide vahetamise teel kui ka sel teel, et hankija kinnitab ostja tellimuse vastuvõtmist;

b) sel teel, et käesoleva põhimääruse punktis 20 ettenähtud juhtudel võtavad pooled hankekäsundi täitmisele.

14. Lepingud sõlmitakse nii aastaks või muuks perioodiks (lühiajalised, hooajalised lepingud) kui ka ühekordseteks hangeteks.

Pooltel on õigus sõlmitud lepingu kehtivust pikendada uueks tähtajaks.

Kestvate majanduslike sidemete puhul hankija ja ostja vahel sõlmitakse kaupade hankimise lepingud tavaliselt mitmeks aastaks rahvamajanduse arendamise perspektiivplaani kehtivuse tähtaja piirides.

15. Lepingutes näidatakse:

a) hankimisele kuuluvate kaupade nimetus, kogus ja laiendatud sortiment;

b) kaupade kvaliteet, vajalikel juhtudel aga ka sordilisus ja komplektsus;

c) lepingu kehtivuse üldine tähtaeg ja hanketähtajad (-perioodid);

d) kaupade hinnad ja lepingu üldsumma;

e) taarale ja pakendile esitatavad nõuded;

f) kaupade laadimise, kohaleveo ja üleandmise kord, samuti nende tsentraliseeritud kohaleveo graafiku kooskõlastamise kord ja tähtajad;

g) arvelduste kord;

h) hankija ja ostja makse- ja postirekvisiidid, samuti ostja laadimisrekvisiidid, kui tema on kaupade saajaks;

i) tehniliste tingimuste eksemplaride arv, mis tuleb üle anda ostjale, et varustada nendega kaupade saajaid;

j) muud tingimused, mida hankija ja ostja peavad vajalikeks lepingus ette näha.

Kui pooled kooskõlastavad hankimisele kuuluvate kaupade spetsifikatsiooni, on see lepingu lahutamatu koostisosa.

Kui lepingus puuduvad tingimused hanke objekti (kaupade nimetus, kogus, sortiment ja kvaliteet), hanketähtaegade, kaupade hinna kohta, ei loeta lepingut sõlmituks.

Kui leping on sõlmitud mitmeks aastaks või kui varem sõlmitud lepingu kehtivuse tähtaega on pikendatud, kooskõlastavad pooled igal aastal kaupade koguse, sortimendi, kvaliteedi, hankimise tähtajad ja muud vajalikud tingimused käesolevas põhimääruses, hanke eritingimustes ja lepingus ettenähtud korras.

16. Kui korraldatakse vabariikidevahelisi, vabariiklikke, oblastitevahelisi, oblastilisi, krailisi kaupade hulgimüügi laatu, siis sõlmitakse nende kaupade hankimise lepingud laatadel.

Vabariikidevahelisi kaupade hulgimüügi laatu korraldavad NSV Liidu Kaubandusministeerium ja vastavad tööstusministeeriumid Üleliidulise Tarbijate Kooperatiivide Keskliidu ja teiste huvitatud organisatsioonide osavõtul.

Vabariikidevaheliste laatade läbiviimise korra määrab NSV Liidu Kaubandusministeerium koos NSV Liidu huvitatud ministeeriumide (keskasutuste) ja Üleliidulise Tarbijate Kooperatiivide Keskliiduga.

Vabariiklikud, oblastitevahelised, oblastilised ja krailised kaupade hulgimüügi laadad viiakse läbi liiduvabariikide ministrite nõukogude poolt kehtestatavas korras.

17. Lepingute sõlmimisel kaupade hulgimüügi laatadel kooskõlastavad pooled hankimisele kuuluvate kaupade koguse ja sortimendi tellimuste ja tööstusettevõtete (majanduskoondiste) poolt esitatud näidiste alusel, laadakomiteede poolt ettenähtud juhtudel aga kataloogide, prospektide ja muude kaupu iseloomustavate materjalide järgi.

Hankijate ja ostjate vahelised lahkarvamused laatadel sõlmitavate lepingute kohta lahendab laadakomitee.

18. Lepingute sõlmimisel väljaspool laatu saadavad tööstusettevõtted (majanduskoondised) hiljemalt 20 päeva jooksul, hulgikaubanduse ning varustuse ja turustuse organisatsioonid (ettevõtted) aga hiljemalt 30 päeva jooksul pärast tellimuste saamist nendele kinnistatud ostjailt viimastele allakirjutatud lepinguprojekti kahes eksemplaris, lisades selle juurde hankimisele kuuluvate kaupade spetsifikatsiooni, või kinnitavad samade tähtaegade jooksul tellimuse vastuvõttu kirja või telegrammiga.

Kui ei ole võimalik kooskõlastada spetsifikatsiooni kogu lepingu kehtivuse perioodiks, esitab hankija selle ainult üheks kvartaliks, poolaastaks või muuks perioodiks. Spetsifikatsiooni esitamise kord ja tähtajad järgnevateks perioodideks nähakse ette lepingus. Kui spetsifikatsioonide kooskõlastamise korda ja tähtaegu ei ole lepingus ette nähtud, juhinduvad pooled käesoleva põhimääruse punktis 24 ettenähtud eeskirjadest.

Neil juhtudel, kui lepingud sõlmitakse väljaantud hankekäsun-

dite alusel, saadab hankija ostjale allakirjutatud lepinguprojekti kahes eksemplaris 20 päeva jooksul pärast hankekäsundi saamist.

Pärast lepinguprojekti saamist hankijalt kirjutab ostja hiljemalt 10 päeva jooksul sellele alla ja tagastab ühe eksemplari hankijale, kui aga lepingusuhted vormistatakse kirjade või telegrammide vahetamise teel, annab ostja sama tähtaja jooksul hankija kirjale või telegrammile vastuse.

Hanke eritingimustes võidakse ette näha, et allakirjutatud lepinguprojekti saadab ostja hankijale.

Kaupade hankimine enne lepingu sõlmimise tähtaja möödumist võib toimuda üksnes ostja nõusolekul.

19. Ettepanek lepingu sõlmimise kohta kaupade hankimiseks, mida plaanilises korras ei jaotata, samuti kaupade hankimiseks, mida hankija realiseerib oma äranägemisel (käesoleva põhimääruse punkt 10), võib tulla ükskõik kummalt poolelt. Lepingu sõlmimise ettepaneku saanud pool annab teisele poolele vastuse 10 päeva jooksul pärast ettepaneku saamist.

Lahkarvamusi, mis tekivad selliste kaupade hankimiseks sõlmitava lepingu tingimuste suhtes, võib nii hankija kui ka ostja anda lahendada arbitraažile, kui pooled on saavutanud kokkuleppe kaupade koguse, sortimendi ja hankimise tähtaegade suhtes.

Kui tekib vaidlus seoses sellega, et hankija hoidub kõrvale lepingu sõlmimisest kaupade kohta, mida ei jaotata plaanilises korras, poolte vahel on aga kujunenud kestvad majanduslikud sidemed, on ostjal õigus anda selline vaidlus arbitraaži lahendada.

20. Lepingusuhteid kaupade hankimiseks turuvälise sihitusega võidakse luua sel teel, et pooled võtavad hankekäsundi täitmiseks juhtudel, kui hankijale ja ostjale väljaantud hankekäsund sisaldab kõiki hankimiseks vajalikke andmeid (kaupade kogus, sortiment, kvaliteet, hanketähtajad ja muud), kaupade hind on kindlaks määratud hinnakirjas ega ole vajadust mingisuguste lisatingimuste kooskõlastamiseks.

Hankekäsund loetakse täitmiseks vastuvõetuks ja omandab lepingu jõu, kui 10 päeva jooksul pärast selle saamist ei tee huvitatud pool teisele poolele ettepanekut kooskõlastada hanke lisatingimused ega teata hankekäsundi väljaandnud organile (vastavatel juhtudel ka kaupu jaotanud organile) ja teisele poolele, et ta ei nõustu hankekäsundiga.

Kui üks pool nõuab kaupade hankimise suhete vormistamist hankekäsundi alusel hankija ja ostja poolt allakirjutatava lepingu sõlmimise teel, ei ole teisel poolel õigust seda nõuet tagasi lükata.

Hanke eritingimustes võidakse ette näha eri kord lepingusuhete vormistamiseks hankekäsundi täitmiseks võtmise teel.

21. Kui lepinguprojekti saamisel tekib ühel lepingupoolel vastuväiteid lepingutingimustele, koostab ta 10 päeva jooksul lahkarvamuste protokolli ja saadab selle kahes eksemplaris teisele poo-

lele koos allakirjutatud lepinguga, märkides lepingus lahkarvamuste olemasolu.

Lahkarvamuste protokolli saanud pool peab 20 päeva jooksul selle protokolli läbi vaatama (vajaduse korral koos teise poolega), võtma lepingusse kõik vastuvõetud ettepanekud, vaieldavad küsimused aga sama tähtaja jooksul andma arbitraažile lahendada.

Kui lahkarvamuste protokolli saanud pool ei anna reguleerimata jäänud lahkarvamusi mainitud tähtaja jooksul arbitraažile lahendada, loetakse teise poole ettepanekud vastuvõetuks.

Kuni vaidluse lahendamiseni on hankijal õigus hankida kaupu koguses ja sortimendis, millega ostja on nõustunud.

22. Lepingud või nende üksikud tingimused, mis on vastuolus seadusega, käesoleva põhimäärusega, NSV Liidu Ministrite Nõukogu või liiduvabariikide ministrite nõukogude määruste või korraldustega või hanke eritingimustega, on kehtetud.

Ühepoolne keeldumine lepingu täitmisest ja selle tingimuste ühepoolne muutmine ei ole lubatud, välja arvatud kehtivas seadusandluses ettenähtud juhud.

Lepingut võidakse muuta või lõpetada poolte kokkuleppel. Lepingu muutmine või lõpetamine vormistatakse täiendava kokkuleppega, millele pooled alla kirjutavad, kirjade või telegrammide vahetamisega.

Pool, kes on saanud lepingu muutmise või lõpetamise ettepaneku, peab andma vastuse hiljemalt 10 päeva jooksul pärast ettepaneku saamist. Kui pooled ei saavuta kokkulepet lepingu muutmise või lõpetamise kohta, lahendab nendevahelise vaidluse huvitatud poole avaldusel arbitraaž.

IV Kaupade kogus, sortiment, hankimise tähtajad ja kord

23. Hankimisele kuuluvate plaanilises korras jaotatavate kaupade kogus määratakse lepingus kindlaks vastavalt käesoleva põhimääruse II osa eeskirjadele.

Neil juhtudel, kui leping sõlmitakse enne plaani kinnitamist, täpsustavad pooled vajaduse korral pärast kinnitatud plaaniülesannete saamist hankimisele kuuluvate kaupade koguse, arvestades nende jaotuses tehtud muudatusi.

Pärast lepingu sõlmimist on ostjal õigus kooskõlastatult hankijaga kas täielikult või osaliselt keelduda lepingus ettenähtud kaupade saamisest, teatades sellest kaubad eraldanud organile 5 päeva jooksul pärast pooltevahelise kokkuleppe saavutamist.

Neil juhtudel vormistatakse lepingu muutmine või lõpetamine käesoleva põhimääruse punktis 22 ettenähtud korras.

Hankimisele kuuluvate plaanilises korras mittejaotatavate kaupade kogus määratakse lepingus kindlaks poolte kokkuleppel.

24. Hankimisele kuuluvate kaupade laiendatud sortiment (liikide, tüüpide, artiklite, fassongide, mudelite, kasvude, suuruste,

värvuste, jooniste, fassingu, retseptide, pakendi jm. järgi) määratakse kindlaks lepingus. Hanke eritingimustes võidakse ette näha muid positsioone, mille järgi sortiment kindlaks määratakse lepingus.

Aastaspetsifikatsiooni järgi hankimisele kuuluvate kaupade sortimendi võib ostja kooskõlastatult hankijaga täpsustada lepingus või hanke eritingimustes ettenähtud korras ja tähtaegadel. Kui lepingus või hanke eritingimustes ei ole tähtaegu kindlaks määratud, võib ostja saata sortimendi täpsustamise ettepanekud hulgikaubanduse ning varustuse ja turustuse organisatsioonile (ettevõttele) hiljemalt 45 päeva, tööstusettevõttele aga hiljemalt 35 päeva enne kvartali algust.

Kui hanke eritingimustes või lepingus on ette nähtud, et kaupade laiendatud sortimendi kooskõlastavad pooled igas kvartalis, peab hankija — tööstusettevõte 45 päeva, hulgikaubanduse ning varustuse ja turustuse organisatsioon aga 35 päeva enne kvartali algust saatma ostjale vastavalt viimase tellimusele koostatud kaupade laiendatud sortimendi spetsifikatsiooni kahes eksemplaris, kui lepingus ei ole määratud teistsuguseid tähtaegu. 10 päeva jooksul pärast spetsifikatsiooni saamist peab ostja selle läbi vaatama ning alla kirjutama ja ühe eksemplari hankijale tagastama.

Kui hankija ei esita kvartalispetsifikatsiooni kindlaksmääratud tähtajal, on ostjal õigus esitada hankijale oma ettepanekud kaupade sortimendi kohta. Hankija peab ostja ettepanekud kvartalispetsifikatsiooni kohta läbi vaatama 10 päeva jooksul.

Ettepanekud järgmises kvartalis hankimisele kuuluvate kaupade sortimendi kohta loetakse vastuvõetuks, kui ettepaneku saanud pool ei vaidlusta neid ettepanekuid 10 päeva jooksul pärast nende saamist.

Kvartalispetsifikatsiooni kooskõlastamisel ja aastaspetsifikatsiooni täpsustamisel võib ostja keelduda kaupade saamisest hankija poolt pakutavas sortimendis, kui nende järele ei ole nõudmist. Sel juhul asendab hankija kooskõlastatult ostjaga sellised kaubad vastava sortimendigrupi kaupade muude liikidega, mille järele on nõudmine.

Ostja kokkuleppel hankijaettevõttega võidakse ette näha lepingus kindlaksmääratud tähtaegadel uute kaubaliikide hankimine, mille järele on nõudmine.

25. Kui kaubad laaditakse mitte lepingujärgsele ostjale, vaid saajaile, kes ei ole hankijaga lepinguvahekorras, saadab ostja hankijale laadimiskorraldused.

Laadimiskorralduste sisu, hankijale saatmise kord ja tähtajad, samuti laadimiskorralduste muutmise kord ja tähtajad nähakse ette hanke eritingimustes või lepingus.

Kui hanke eritingimustes ega lepingus ei ole ette nähtud laadimiskorralduste esitamise korda ja tähtaegu, peab ostja saatma hankijale laadimiskorraldused aastaks või I kvartaliks ja üheaeg-

selt tagastama allakirjutatud lepingu. Kui ostja lisas lepingu juurde laadimiskorralduse ainult I kvartaliks, siis peab ta esitama hankijale laadimiskorraldused II, III ja IV kvartaliks hiljemalt 30 päeva enne kvartali algust.

26. Kaupade hankimise tähtajad (kvartalilised, kuulised, dekaadilised ja muud perioodid) määratakse kindlaks lepingus, arvestades vajadust tagada ostjaile kaupade häireteta saamine koguses ja sortimendis.

Juhul kui pooled on sõlminud lepingu hankekäsundi täitmiseks vastuvõtu teel ja hankekäsundis on näidatud kvartaliline tähtaeg, toimub kaupade hankimine võrdselt kuude kaupa, kui pooled ei ole omavahel muid kvartalisiseseid hanketähtaegu kooskõlastanud või neid tähtaegu ei ole ka hanke eritingimustes ette nähtud.

Tähtajad kaupade hankimiseks Kaug-Põhja piirkondadesse ja muudesse ennetähtaegse kohaleveo piirkondadesse määratakse kindlaks vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu või liiduvabariigi ministrite nõukogu poolt kehtestatud tähtaegadele kaupade kohaletoimetamiseks ümberlaadimise baasidesse ja ladudesse, samuti arvestades navigatsiooni- ja muid olusid.

Kaupade ennetähtaegne hankimine on lubatud ostja nõusolekul.

Ennetähtaegselt hangitud ja ostja poolt vastuvõetud kaubad arvatakse järgmisel perioodil hankimisele kuuluvate kaupade katteks.

Ühele saajale üle selle koguse hangitud kaupu, mis on vastavaks hankeperioodiks ette nähtud lepingus või lepingu täitmiseks väljaantud laadimiskorralduses, ei arvata teistele saajatele hankimata jäänud toodangu katteks, samuti ei arvata antud sortimenti kuuluvate ühtede nimetustega kaupade hankimist teiste nimetustega kaupade hankimata jäänud koguse katteks, välja arvatud juhud, kui kaupade hankimine on toimunud ostja nõusolekul.

27. Kaupade hankimise kohustise täitmise päevaks loetakse:

a) kaupade laadimisel teiselinnalisele saajale — kaupade transpordi- või sideorganile üleandmise päev, mille määrab transpordidokumendil või sideorgani dokumendil leiduv kuupäev;

b) kaupade üleandmisel saaja või hankija (tootja) laos — üleande-vastuvõtuakti või kaupade kättesaamise allkirja kuupäev.

28. Kaupade kogus, mille hankija jättis hankimata või ostja jättis välja võtmata ühel hankeperioodil, lisatakse kaupade kogusele, mis kuulub hankimisele (väljavõtmisele) järgmisel perioodil.

Jooksva hankeperioodi esimesel 10 päeval hangitud kaubad arvatakse eelmisel perioodil hankimata jäänud kaupade katteks tingimusel, et jooksva perioodi hange täidetakse.

Hankimata (väljavõtmata) jäänud kaupade koguse järelhankimine toimub sortimendis, mis on ette nähtud selleks perioodiks, mil toimub puuduhanke (puuduväljavõtmise) katmine, kui pooled ei kooskõlasta muud sortimenti.

Hanke eritingimustes või lepingus võidakse ette näha hanki-

mata (väljavõtmata) jäänud kaupade koguse järelhankimise (väljavõtmise) eri kord ja tähtajad.

Ostjal on õigus keelduda, teatades sellest hankijale, kaupade vastuvõtmisest, millede hankimise tähtaeg on möödunud, kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti. Kaubad, mis hankija laadis enne ostjalt teate saamist, on viimane kohustatud vastu võtma ja nende eest tasuma.

Hankimata (väljavõtmata) jäänud kaupade koguse järelhankimine (väljavõtmine) toimub kaupade hankimise plaanilise ülesande kehtivuse tähtaja piirides. Plaanilises korras mittejaotatavate kaupade järelhankimine toimub lepingu kehtivuse tähtaja piirides, kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti.

29. Kaupu hangib hankija:

a) teiselinnalistele saajatele — laadimise teel raudtee- või veetranspordiga kaubakiirusega, vastavates eeskirjades ettenähtud juhtudel aga autotranspordiga;

b) samalinnalistele saajatele — autotranspordiga tsentraliseeritud kohaleveo korras.

Kaupade autotranspordiga tsentraliseeritud kohalevedu teiselinnalistele saajatele toimub pooltele kohustuslikes eeskirjades või lepingus ettenähtud juhtudel.

Lepingus võidakse ette näha kaupade laadimine mistahes liiki transpordiga.

Kui kaupu hangitakse tööstusettevõtete ja kaubandusorganisatsioonide (ettevõtete) vaheliste või tööstusettevõtete ja ettevõtete ning organisatsioonide — turuväliste tarbijate vaheliste lepingute alusel, teostavad tööstusettevõtted kaupade tsentraliseeritud kohalevedu. Kui kaupu hangitakse hulgikaubanduse ning varustuse ja turustuse organisatsioonidega (ettevõtetega) sõlmitud lepingute alusel, teostavad kaupade tsentraliseeritud kohalevedu tarbijaile hulgikaubanduse ning varustuse ja turustuse organisatsioonid (ettevõtted) nii oma ladudest kui ka tööstusettevõtete ladudest transiitkohaleveo korras.

Tööstusettevõtte kokkuleppel hulgikaubanduse või varustuse ja turustuse organisatsiooniga (ettevõttega) võidakse kaupade tsentraliseeritud kohalevedu nii saajatele tööstusettevõttega sõlmitud lepingute järgi kui ka saajatele hulgikaubanduse või varustuse ja turustuse organisatsiooniga (ettevõttega) sõlmitud lepingute järgi panna tööstusettevõttele või hulgikaubanduse või varustuse ja turustuse organisatsioonile (ettevõttele).

Vajaduse korral võivad liiduvabariikide ministrite nõukogud, arvestades hankijate ja ostjate vastastikuste majandussuhete iseärasusi, kehtestada kaupade tsentraliseeritud kohaleveoks teistsuguse korra.

Lepingus võidakse ette näha, et ostja (saaja) võtab kaubad välja hankija (tootja) laos, väljavõtmise kord ja tähtajad.

Kaupade tsentraliseeritud kohaleveol ja kaupade väljastamisel

hankija (tootja) laost toimub kaupade pealelaadimine ja tagastatava taara mahalaadimine hankija jõudude ja vahenditega ning tema kulul, kaupade mahalaadimine ja tagastatava taara pealelaadimine saaja laos aga saaja jõudude ja vahenditega ning tema kulul.

Raskekaaluliste veoste mahalaadimine ja tagastatava taara pealelaadimine jaekaubanduse ja ühiskondliku toitlustamise ettevõtetes, kus puuduvad abitöölised, võidakse liiduvabariikide seadusandlusega teha kohustuseks hankijaile või üldkasutatava autotranspordi organeile, kusjuures kulud kannab saaja.

30. Kui kaupade väljavõtmise tähtaegu ei ole lepingus määratud, peab hankija (tootja) teatama saajale kaupade valmisolekust üleandmiseks, saaja aga peab kaubad ära vedama 5 päeva jooksul pärast teate saamist kaupade üleandmiseks valmisoleku kohta.

Lepingus võidakse ette näha, et ostja esindaja valib hankija juures kaubad välja ja väljavalimise kord.

31. Transpordikulud kannab hankija või ostja vastavalt kaupade hinnakirjale või pooltele kohustuslikele muudele eeskirjadele, nende puudumisel aga vastavalt lepingule.

Täiendavad kulud, mis on seotud kaupade ärasaatmisega ostja nõudel kiirendatud korras, kannab ostja.

Neil juhtudel, kui hinnaga franko vagun (laev) sihtjaam (-sadam) hangitavad kaubad tuleb vastavalt pooltele kohustuslikele eeskirjadele või lepingule laadida teiselinnalistele saajatele mitte raudtee- (vee-) transpordiga, vaid autotranspordiga ja kulud autotranspordi tariifi tasumisel ületavad raudtee- (veetee) veo maksumuse, — jaotatakse vahe veo maksumuses hankija ja ostja vahel vastavalt hinnakirjale, kui aga hinnakirjas sellekohane säte puudub, siis poolte kokkuleppel. Kui kokkulepet ei saavutata, jaotatakse vahe veo maksumuses võrdselt poolte vahel.

Juhul kui hankija (tootja) süü tõttu ei laaditud kaupu õigeaegselt raudtee- (vee-) transpordiga ja ostja (saaja) vedas kaubad hankija (tootja) laost ära autotranspordiga (hobutranspordiga), hüvitab hankija (tootja) ostjale (saajale):

a) hinna puhul franko vagun (laev) sihtjaam (-sadam) — kaupade autotranspordiga (hobutranspordiga) kuni sihtjaamani (-sadamani) veo maksumuse kehtivate tariifide järgi;

b) hinna puhul franko vagun (laev) saatejaam (-sadam) — kaupade autotranspordiga (hobutranspordiga) kuni sihtjaamani (-sadamani) veo maksumuse ja nende kaupade raudtee- (vee-) transpordiga veo maksumuse vahe.

32. Kaubad laaditakse saajale vastavalt minimaalsetele laadimisnormidele (vagunitega, konteineritega jne.).

Kaupade minimaalsed laadimisnormid määratakse hanke eritingimustes. Kui selliseid laadimisnorme mingi kaubaliigi kohta ei ole kindlaks määratud, nähakse need vajaduse korral ette lepingus.

Lepingus võidakse samuti ette näha kaupade autotranspordiga kohaleveo minimaalsed normid.

Lepingus võidakse kindlaks määrata kaupade minimaalsetest laadimisnormidest väiksemates kogustes hankimise kord ja toodangu postpakkidena saatmise kord.

33. Neil juhtudel, kui lepingujärgne ostja ei ole kauba saajaks (maksjaks), on hankija kohustatud ostjale teatama kaupade laadimisest saajatele, lähetades talle lepingus kindlaksmääratud tähtaegadel ärakirjad laaditud kaupade arvetest, kui hanke eritingimustes või lepingus ei ole ette nähtud teistsugust kaupade laadimisest teatamise korda.

34. Kaupade koguselise vastuvõtu kord ja tähtajad määratakse kindlaks juhendiga, mille kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuv Riiklik Arbitraaž.

Kaupade koguseline vastuvõtt transpordi- või sideorganeilt toimub transpordis või sideorganeis kehtivate eeskirjade kohaselt.

35. Ilma ostja nõusolekuta hangitud kaubad, mis ei ole lepingus ette nähtud, samuti kaubad, mis on hangitud lepingu tingimusi rikkudes, võtab ostja (saaja) vastutavale hoiule, kui ta keeldub nende vastuvõtust kasutamiseks, välja arvatud juhud, kui ostjal (saajal) on vastavalt kehtivale seadusandlusele õigus keelduda selliste kaupade vastuvõtust transpordiorganeilt.

Kaupade vastutavale hoiule võtmisest on ostja (saaja) kohustatud hankijale teatama telegraafi teel ühe ööpäeva jooksul, arvates kaupade vastuvõtust. Hankija on kohustatud telegraafi teel käsutama vastutavale hoiule võetud kaupu hiljemalt 5 päeva jooksul, arvates teate saamisest. Kui korralduse andmisega kaupade kasutamise kohta viivitatakse üle mainitud tähtaja, on ostjal (saajal) õigus sisse nõuda hankijalt käesoleva põhimääruse punktis 74 ettenähtud viivis, kui aga ostja (saaja) ei saanud korraldust 30 päeva jooksul, arvates hankijale teate saatmisest, on tal õigus kaupu käsutada, kasutades eelkõige selle kohapeal realiseerimise võimalusi.

Kiiresti riknevate kaupade saabumisel, millised ei ole lepingus ette nähtud või on hangitud ilma ostja nõusolekuta ja lepingu tingimusi rikkudes, peab ostja (saaja) kontrollima nende kogust ning kvaliteeti ja viibimata nõudma telegraafi teel hankijalt vajalikke juhiseid, hankija aga on kohustatud need juhised andma samuti telegraafi teel ühe ööpäeva jooksul. Kui hankijalt selle tähtaja jooksul vastust ei saabu, võib ostja (saaja) käsutada neid kaupu iseseisvalt.

Plaanilises korras jaotatavad kaubad realiseerib ostja (saaja) kooskõlastatult kaubandusvalitsuse kohaliku organiga.

Vastutavale hoiule võetud kaupade realiseerimisest ostjale (saajale) laekunud summad, maha arvates kaupade vastuvõtu, mahalaadimise, hoidmise ja realiseerimise kulud, tuleb hankijale

(saatjale) üle kanda NSV Liidu Riigipanga poolt kehtestatavas korras ja tähtaegadel.

Kui kaubad veab kohale hankija, on ostjal õigus keelduda vastu võtmast kaupu, mis on kohale toodud üle lepingus ettenähtud koguse (nii üldsummas kui ka laiendatud sortimendi üksikute nimetuste järgi), samuti muid lepingutingimusi rikkudes.

V Kaupade kvaliteet ja komplektsus

36. Hangitavad kaubad peavad kvaliteedilt (tarbekindlus, kasutamisiga ja muud näitajad) vastama riiklikele standarditele, tehnilistele tingimustele ja näidistele (etaloonidele).

Kui kaupadele ei ole vastavate organite poolt kinnitatud riiklikke standardeid, tehnilisi tingimusi ega näidiseid, peab kaupade kvaliteet vastama hankijaettevõtte (-organisatsiooni) poolt ostjaga kooskõlastatult kinnitatud tehnilistele tingimustele või poolte vahel kooskõlastatavatele näidistele.

Riiklike standardite ja tehniliste tingimuste numbrid ja indeksid märgitakse lepingus. Tehnilised tingimused lisatakse lepingu juurde, kui need juba varem ei ole ostjale saadetud.

Kui hangitakse kaupu, millel on olemas kinnitatud näidised, märgitakse lepingus kinnitamise kuupäev ja näidised kinnitanud organisatsiooni nimi. Näidise tehniline kirjeldus lisatakse lepingu juurde.

Kooskõlastatud näidiste järgi kaupade hankimisel kirjeldatakse neid lepingus, esitades nende hoidmise korra, mis tagab näidiste säilimise ja välistab nende algupära vaidlustamise võimaluse.

Kui lepingu kehtivuse perioodil on hangitavate kaupade riiklikke standardeid muudetud või neile kinnitatud uued standardid, peab hankija sellest ostjale teatama hiljemalt 30 päeva enne nende kehtestamist. Uued või muudetud tehnilised tingimused või näidiste tehnilised kirjeldused peab hankija saatma ostjale sama tähtaja jooksul.

Lepingus võidakse ette näha kõrgema kvaliteediga kaupade hankimine, võrreldes riiklike standardite, kinnitatud tehniliste tingimuste või näidistega.

37. Kaupade garantiitähtajad määratakse riiklikes standarditis või tehnilistes tingimustes.

Kui riiklikes standarditis või tehnilistes tingimustes garantiitähtaegu ei ole määratud, võidakse need ette näha lepingus.

Pooled võivad lepingus määrata pikemad garantiitähtajad, kui on ette nähtud riiklikes standarditis ja tehnilistes tingimustes.

Garantiitähtaegu arvutatakse toote müügipäevast jaekaubandusvõrgu kaudu. Turuväliseks tarbimiseks hangitud kaupade garantiitähtaega arvutatakse momendist, mil ostja (saaja) on kauba kätte saanud, kui pooltele kohustuslikes eeskirjades või lepingus ei ole määratud teisiti.

Komplekteerivate toodete ja koostisosade garantiitähtaeg loetakse võrdseks põhitoote garantiitähtajaga ja lõpeb üheaegselt selle toote garantiitähtaja lõppemisega, kui põhitoote riiklikes standardites või tehnilistes tingimustes ei ole ette nähtud teisiti.

Kui riiklikes standardites või tehnilistes tingimustes on määratud kaupade kõlblikkuse tähtajad, siis määravad pooled lepingus selliste kaupade hankimise tähtajad kindlaksmääratud kõlblikkusetähtaegade piirides. Kõlblikkusetähtaega arvutatakse kauba valmistamise päevast.

38. Hankija (tootja) on kohustatud ostjaga kooskõlastatud lühima tehniliselt võimaliku tähtaja jooksul omal kulul kõrvaldama kaupades garantiitähtaja jooksul avastatud puudused või kaubad ümber vahetama, kui ta ei tõesta, et puudused on tekkinud ostja (saaja) poolt kaupade kasutamise või hoidmise eeskirjade rikkumise tagajärjel. Poolte kokkuleppel võib puudused kõrvaldada ostja (saaja) hankija (tootja) kulul.

Kaupade puuduste kõrvaldamine või kaupade ümbervahetamine garantiitähtaja jooksul ei vabasta hankijat käesoleva põhimääruse punktis 62 või 63 ettenähtud trahvi tasumisest.

Juhul kui garantiitähtajaga kaupade puudused kõrvaldatakse, pikendatakse neid tähtaegu aja võrra, mille kestel kaupu avastatud puuduste tõttu ei kasutatud. Kaupade ümbervahetamise korral arvutatakse uut garantiitähtaega ümbervahetamise päevast arvates.

Tööstusettevõtted-hankijad on kohustatud tagama linnades ja rajoonikeskustes (vastavalt NSV Liidu Kaubandusministeeriumi ja liiduvabariikide kaubandusministeeriumide juhisele) garantiiremondi tegemise nende poolt selleks otstarbeks organiseeritud töökodades või vahetult ettevõtetes enestes, samuti ka teenindusettevõtetes nendega sõlmitavate lepingute alusel.

Hankijad-tööstusettevõtted peavad vastavalt kehtivatele jaekaubandusvõrgust ostetud tööstuskaupade ümbervahetamise eeskirjadele vastu võtma ostjatelt — kaubandusettevõtetelt ja -organisatsioonidelt kõlbmatuid tooteid nende ümbervahetamiseks headkvaliteediliste toodete vastu ja hüvitama ostjaile kõik toodete ümbervahetamisega seotud kulud.

39. Kaubad peavad olema hangitud komplektselt, vastavalt riiklike standardite, tehniliste tingimuste ja hinnakirjade nõuetele. Lepingus võidakse ette näha kaupade hankimine ühes komplekti juurde kuuluvate täiendavate toodetega (osadega) või ilma üksikute komplekti kuuluvate toodeteta (osadeta), mida ostja ei vaja.

Kui kaupade komplektsus ei ole kindlaks määratud riiklike standardite, kinnitatud tehniliste tingimuste või hinnakirjaga, võidakse see vajaduse korral kindlaks määrata lepingus.

40. Hanke eritingimustes või lepingus nähakse ette, milliste dokumentidega tõendab hankija hangitavate kaupade kvaliteeti ja komplektsust (kauba kvaliteeditunnistus, sertifikaat, tehniline pass jne.), samuti näidatakse ka nende dokumentide ja muu vajaliku

dokumentatsiooni (ekspluatatsioonijuhendid jms.) ostjale (saajale) saatmise kord ja tähtajad.

Riikliku kvaliteedimärgiga kauba hankimisel märgitakse lepingus selle kauba riikliku standardi number. Selliste kaupade arvetes ja saatedokumentides märgitakse, et kaupadele on antud riiklik kvaliteedimärk.

41. Hangitavad kaubad kuuluvad markeerimisele riiklike standardite või tehniliste tingimuste nõuete kohaselt. Kui riiklikud standardid või tehnilised tingimused ei sisalda nõudeid kaupade markeerimise kohta, võidakse selliseid nõudeid ette näha lepingus. Pooltel on õigus lepingus ette näha markeerimise kohta erinõudeid, mida riiklikes standardites ega tehnilistes tingimustes ei ole.

Hangitavatele kaupadele või nende pakendile tuleb panna kaubamärgid, mis on registreeritud seatud korras. Kaubamärke ei panda kaupadele, mis vastavalt riiklikele standarditele või tehnilistele tingimustele ei kuulu markeerimisele.

Kui hangitakse kaupu, mis ei ole markeeritud või nõuetekohaselt markeeritud, on ostjal (saajal) õigus neid markeerida või muuta kauba markeeringut oma vahenditega, kuid hankija kulul, kui see aga on võimatu, siis nõuda, et kaubad markeeriks või markeeringu muudaks hankija. Hankija on kohustatud täitma ostja nõudmise poolte vahel kooskõlastatud tähtaja jooksul. Kui hankija seda nõudmist ei täida ja kaupade kasutamine või realiseerimine ilma markeeringuta või markeeringut muutmata ei ole võimalik, samuti juhtudel, kui kaubad on määratud müümiseks jaekaubandusvõrgus, on ostjal (saajal) õigus kaupade vastuvõtust keelduda.

42. NSV Liidu Kaubandusministeeriumi, liiduvabariigi kaubandusministeeriumi või kaupade kvaliteedi riikliku inspektsiooni keeld vastu võtta üksikuilt tootjaettevõtteilt kaupu, mis on tingitud halvakvaliteediliste kaupade hankimisest nende ettevõtete poolt, ei vabasta hankijat (tootjat) lepingu täitmisest samasuguste, kuid heakvaliteediliste kaupade hankimise osas, kui ostja ei ole nende saamisest keeldunud.

43. Kaupade kvaliteedilise vastuvõtu kord ja tähtajad määratakse juhendiga, mille kinnitab NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuv Riiklik Arbitraaž.

Kaupade kvaliteediline vastuvõtt transpordi- ja sideorganeilt toimub transpordis ja sideorganeis kehtivate eeskirjade kohaselt.

44. Hanke eritingimustes võidakse ette näha liiduvabariikide kaubandusministeeriumide vastavate hulgiorganisatsioonide (-ettevõtete) õigus kontrollida tööstusettevõtetes laadimiseks (väljastamiseks) ettevalmistatud kaupade kvaliteeti, samuti kontrollimise kord ja tähtajad.

VI Kaupade taara ja pakend

45. Kaupade taara ja pakend peavad vastama riiklike standardite ja tehniliste tingimuste nõuetele. Taara riiklike standardite ja tehniliste tingimuste numbrid ja indeksid märgitakse lepingus.

Kui nõudeid, millele peab vastama kaupade taara või pakend, ei ole määratud riiklikes standardites ega tehnilistes tingimustes, tuleb need nõuded ette näha lepingus.

Taara ja pakend peavad antud kaupade jaoks kõlblikud olema ja tagama nende säilimise (nii koguselt kui ka kvaliteedilt) veol ja hoiul.

Lepingus võivad pooled ette näha kaupade parema pakendi, võrreldes riiklike standardite või tehniliste tingimuste nõuetega, samuti kaupade parema kujunduse, kusjuures täiendavad kulud kannab ostja.

Kaupade vedu konteinerites toimub ilma taarata, kui riiklikud standardid, tehnilised tingimused või üksikute veoseliikide veo eeskirjad ei näe ette teisiti.

Neil juhtudel, kui kauba hind sisaldab taara ja pakendi maksumuse, ja sellised kaubad laaditakse või antakse üle ostja nõusolekul pakkimatult hulgikaubanduse või varustuse ja turustuse organisatsioonide (ettevõtete) baasidele, hüvitab hankija ostjale taara ja pakendi maksumuse, samuti kauba pakkimise ja taarastamise kulud hinnakirjades või hanke eritingimustes ettenähtud suuruses. Kui hinnakirjades või hanke eritingimustes mahahindluse määrasid pole antud, nähakse need ette lepingus.

Iga pakitud kaubakoha taaral, pakendil või lipatsil peab olema riiklikule standardile, tehnilistele tingimustele, hinnakirjale või lepingule vastav markeering.

Toodangu laadimisel raudtee-, vee- või muud liiki transpordiga peab igal pakitud kaubakohal olema ka veoste veo eeskirjades ettenähtud erimarkeering.

46. Korduvalt kasutatavad taara, pakke- ja sidumismaterjalid tuleb tagastada hankijale (tootjale) või ära anda taarat koguvatele organisatsioonidele.

Taara, pakke- ning sidumismaterjalide tagastamise või äraandmise kord ja tähtajad, samuti vastutus hilinenud tagastamise või äraandmise eest ja taara ning nende materjalide vastuvõtust keeldumise eest määratakse kindlaks vastavate sätestatud korras antavate juhenditega või hanke eritingimustega, neis ettenägemata juhtudel aga — lepinguga.

Taara eest tagatisraha võtmine on lubatud üksnes hinnakirjades, hanke eritingimustes või muudes pooltele kohustuslikes eeskirjades ettenähtud juhtudel.

Hankija, kes teostab kaupade tsentraliseeritud kohalevedu, on kohustatud tagastatava taara, sealhulgas inventartaara ja klaas-

nõud, saajate juurest ära vedama, kui pooltele kohustuslikes eeskirjades ei ole ette nähtud teisiti.

Taara, pakke- ja sidumismaterjalide tagastamise ja inventartaara amortisatsioonikulud kannab hankija, kui hanke eritingimustes, muudes pooltele kohustuslikes eeskirjades või lepingus ei ole ette nähtud teisiti.

VII Hinnad ja arvelduste kord

47. Kaupade, samuti taara ja pakendi hinnad määratakse kehtivas seadusandluses ettenähtud korras.

Lepingus näidatakse konkreetne hind ja märgitakse hinnakirja või muu akti number, millega hind on kinnitatud, kinnitamise kuupäev, samuti hinna kinnitanud organ. Hinda võidakse lepingus ette näha ka viitega vastavale positsioonile selles hinnakirjas või muus aktis, millega hind on kinnitatud.

Vastavatel juhtudel nähakse lepingus ette peale kaupade hindade veel kehtestatud mahahindlused ning hinnalisandid, märgitakse organ, kes on need kinnitanud, ja kinnitamise kuupäev, samuti franko liik, kui seda pole hinnakirjas näidatud.

Kui kaupadele on määratud ajutine hind, tuleb lepingus märkida selle kehtivuse tähtaeg.

Kehtivas seadusandluses ettenähtud juhtudel määratakse hankimisele kuuluvate kaupade hind ja franko liik poolte kokkuleppel.

Tasumine turu sihitusega kaupade eest, mille hulgihinnad on määratud jaehindadest kõrgemad, toimub jaehindadega, maha arvates kaubandusliku ja hulgiturustusliku mahahindluse, kui kehtivates hinnakirjades või muudes pooltele kohustuslikes eeskirjades ei ole ette nähtud teistsugust arvelduste korda.

Kehtivas seadusandluses ettenähtud juhtudel võidakse lepingus ette näha juurdemaksud kehtivale hinnale, kui hangitakse riiklike standardite või tehniliste tingimustega võrreldes kõrgema kvaliteediga või pikemate garantiitähtaegadega kaupu, ja kui vastavad juurdemaksud ei ole kindlaks määratud hinnakirjades.

Taara maksumuse tasub ostja (saaja), kui hinnakirjas on ette nähtud, et see tasutakse peale kauba hinna. Pakendi maksumus jääb hankija kanda, kui hinnakirjas ei ole ette nähtud teisiti.

Kinnitatud hinna muutmise korral lepingu kehtivuse tähtaja jooksul peab hankija, niipea kui temale saab teatavaks hinna muudatus, teatama sellest ostjale.

Enne hinna muutmist laaditud (väljastatud) kaupade eest tasutakse laadimise (väljastamise) momendil kehtinud hinnaga, kui hinna muutmise aktis ei ole määratud teisiti.

Kui pooltele kohustuslike eeskirjadega on määratud, et kaupade hankimisel hulgikaubanduse või varustuse ja turustuse organisatsioonide (ettevõtete) kaudu nõuavad need organisatsioonid (ette-

võtted) ostjailt sisse juurdehindluse, siis märgitakse lepingus juurdehindluse määr ühes viitega aktile, millega see on kinnitatud.

Lepingutingimused kaupade hankimise kohta hindadega, mis erinevad sätestatud korras kinnitatud hindadest, on kehtetud ja kaupade eest tasumine toimub nõuetekohaselt kinnitatud hindadega, välja arvatud juhud, kui kehtivas seadusandluses on pooltele antud õigus määrata kinnitatud hindadele juurdemakse või realiseerida kaupu madalamate hindadega.

48. Kui kaubad hangitakse hulgikaubandusorganisatsioonidele (-ettevõtetele), välja arvatud tarbijate kooperatiivide rajooniliidud, hinnaga franko vagun (laev) sihtjaam (-sadam), hüvitavad hankijad ostjaile veokulud kaupade edasisaatmisel raudtee- (vee-) transpordiga jaekaubandusorganisatsioonidele ja tarbijate kooperatiivide rajooniliitudele, andes ostjaile sätestatud korras täiendava mahahindluse (peale kaubandusliku mahahindluse) hanke eritingimustes või muudes pooltele kohustuslikes eeskirjades ettenähtud määrades, kui aga mahahindluste määr ei ole neis ette nähtud, — siis poolte kokkuleppel.

Täiendav mahahindlus antakse ka neil juhtudel, kui ostja, kes on jaekaubandusorganisatsiooniga või tarbijate kooperatiivide rajooniliiduga ühendatud raudteega (veeteega), saadab neile kaupu edasi faktiliselt auto- või hobutranspordiga. Täiendava mahahindluse määr kehtestatakse, lähtudes kaupade kohaletoimetamise maksumusest raudtee- (vee-) transpordiga (tariifist või prahirahast).

49. Arveldused kaupade eest toimuvad tavaliselt otseselt kaupade saatjate ja saajate vahel.

Ostja, kes ei ole saajaks, võtab kaupade eest toimuvatest arveldustest osa NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrustes ja korraldustes, NSV Liidu Rahandusministeeriumi, NSV Liidu Riigipanga juhendites ning hanke eritingimustes näidatud juhtudel.

Arvelduste kord ja vormid määratakse lepingus kindlaks vastavalt NSV Liidu seadusandlusele. Seejuures peavad pooled lähtuma sellest, et arveldused samalinnaliste hangete osas, samuti arveldused teiselinnaliste hangete osas kaupade eest, mis on vastu võetud üleande-vastuvõtuaktidega, toimuvad peamiselt limiteeritud ja limiteerimata tšekiraamatute tšekkidega, maksekorraldustega või plaaniliste maksete korras. Neil juhtudel, kui arvelduste vorm vastava kaubaliigi või hankijate ja ostjate teatud kategooriate jaoks on kindlaks määratud NSV Liidu Ministrite Nõukogu määruste või korralduste, NSV Liidu Riigipanga juhendite või hanke eritingimustega, näidatakse lepingus nendes aktides ettenähtud arvelduste vorm.

Hanke eritingimused peavad arvelduste korra ja vormi poolest olema kooskõlastatud NSV Liidu Riigipangaga.

Lepingus näidatakse, millised arveldus- ja muud dokumendid hankija (saatja) lähetab ostjale (saajale), ja nähakse ette nende dokumentide saatmise kord ja tähtajad.

50. Arvelduste aktseptivormi korral on maksjal õigus täielikult keelduda maksenõude aktsepteerimisest järgmistel juhtudel:

a) kui maksenõue on esitatud tellimata (lepingus ettenägemata) kaupade kohta;

b) kui kaubad on laaditud ebaõigel aadressil;

c) kui kaubad on hangitud ennetähtaegselt ilma ostja nõusolekuta;

d) kui enne aktsepteerimise tähtaja möödumist on dokumentaalselt kindlaks tehtud, et kõik kaubad on halvakvaliteedilised või mittekomplektsed;

e) kui enne aktsepteerimise tähtaja möödumist on dokumentaalselt kindlaks tehtud kaupade madalam sordilisus (kvaliteet), võrreldes kaupade kvaliteeti tõendavas dokumendis näidatud sordilisusega (kvaliteediga), ja ostja (saaja) on keeldunud nende kaupade vastuvõtust;

f) kui enne aktsepteerimise tähtaja möödumist on dokumentaalselt kindlaks tehtud, et kaubad on hangitud markeerimatult või ei ole markeeritud nõuetekohaselt, ja kui seoses sellega ei saa ostja (saaja) kaupu kasutada või realiseerida ega ole tal võimalik seda markeerida või markeeringut muuta;

g) kui kaupadel puudub kinnitatud või seatud korras kooskõlastatud hind;

h) kui hankija on esitanud maksenõude kaupade kohta, mille eest on juba varem tasutud;

i) kui hankija on esitanud kaubata maksenõude, s. o. maksenõude kaupade kohta, mis tegelikult on laadimata või saajale üle andmata;

j) kui hankija on teel olevad kaubad ümber adresseerinud;

k) kui maksenõudes või muus kauba- (makse-) dokumendis puudub viide laaditud või üleantud kaupade hinna alusele.

51. Arvelduste aktseptivormi korral on maksjal õigus osaliselt keelduda maksenõude aktsepteerimisest järgmistel juhtudel:

a) kui koos tellitud kaupadega on laaditud tellimata kaupu, samuti kui kaubad on laaditud suuremas koguses kui tellitud;

b) kui enne aktsepteerimise tähtaja möödumist on dokumentaalselt kindlaks tehtud, et osa kaupu on halvakvaliteedilised või mittekomplektsed, et taara on halvakvaliteediline ning et kaubad on madalama sordilisusega (kvaliteediga), võrreldes arves näidatud sordilisusega (kvaliteediga);

c) kui enne aktsepteerimise tähtaja möödumist on dokumentaalselt kindlaks tehtud, et osa kaupu on hangitud markeerimatult või ei ole markeeritud nõuetekohaselt, ja kui seoses sellega ei saa ostja (saaja) kaupu kasutada või realiseerida ega ole tal võimalik neid markeerida või markeeringut muuta;

d) kui osal kaupadel puudub kinnitatud või seatud korras kooskõlastatud hind;

e) kui maksenõudes on kõrgendatud kaupade või taara kind-

laksmääratud hindu või juurdehindlusi, samuti kui maksenõudesse on võetud alusetuid juurdehindlusi;

f) kui maksenõudes või arves on avastatud aritmeetiline viga;

g) kui maksenõue on esitatud kaupade kohta, mille eest on juba varem osaliselt tasutud;

h) kui hankija on esitanud osaliselt kaubata maksenõude, millesse on võetud ka selliste kaupade maksumus, millised ei esine laaditud (üleantud) kaupadena veo-, saate- või üleande-vastuvõtudokumentides;

i) kui enne aktsepteerimise tähtaja möödumist on dokumentaalselt kindlaks tehtud kaupade puudujääk nende vastuvõtmisel hankija (saatja) esindajalt, kes veost saatis.

52. Maksjal on õigus keelduda maksenõude aktsepteerimisest täielikult või osaliselt peale käesoleva põhimääruse punktides 50 ja 51 mainitud juhtude ka NSV Liidu Riigipanga juhendites, hanke eritingimustes või lepingus nimetatud muudel juhtudel.

Maksja on kohustatud teatama aktseptist keeldumise motiivid pangale ja hankijale 2 päeva jooksul samalinnaliste ja 3 päeva jooksul teiselinnaliste arvelduste korral, kui NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrustes ning korraldustes või NSV Liidu Riigipanga juhendites ei ole toodud eri tähtaegu.

Maksenõude aktsepteerimisest osalise keeldumise korral peab maksja peale selle saatma hankijale üksikasjalise arvutuse, mis põhjendab aktseptist osalist keeldumist (millise kauba eest tasumisest on maksja keeldunud, millise sordi hind on kõrgendatud jne.).

Muude arveldusvormide puhul peale aktseptivormi on maksjal (ostjal) õigus keelduda kaupade eest tasumisest täielikult või osaliselt kõigil juhtudel, kui vastavalt käesolevale põhimäärusele, hanke eritingimustele või pooltele kohustuslikele muudele eeskirjadele või lepingule on maksjale (ostjale) antud õigus täielikult või osaliselt keelduda kaupade vastuvõtust ning nende eest tasumisest.

53. Kui kaupade eest toimuvatest arveldustest võtab osa ostja, kes ei ole saajaks, on ostjal õigus 5 päeva jooksul pärast seda, kui teda teenindavasse pangaasutusse on saabunud saaja keeldumine ostja nimel väljakirjutatud maksenõude aktsepteerimisest, keelduda hankija maksenõude aktsepteerimisest käesoleva põhimääruse punktides 50 ja 51 näidatud alustel, samuti ka NSV Liidu Riigipanga juhendites, hanke eritingimustes või lepingus nimetatud muudel alustel.

54. Kui ostja ei ole kaupade eest maksjaks, võib hankija maksja põhjendamata keeldumise korral maksenõude aktsepteerimisest või maksmisega üle 20 päeva viivitamise korral esitada maksenõude ostjale NSV Liidu Riigipanga juhendites ettenähtud korras.

Neil juhtudel tasub ostja peale kaupade maksumuse veel viivise maksetähtaja möödalaskmise eest, maksenõude aktsepteerimisest

põhjendamata keeldumise korral aga ka trahvi aktsepteerimisest keeldumise eest. Viivis ja trahv võetakse maksenõudesse kaupade eest tasumise kohta.

55. Arvelduste akreditiivivormi korral on maksja kohustatud avama akreditiivi hiljemalt 10 päeva jooksul, arvates hankija nõudmise saamisest.

Akreditiivi avamise nõudes peab hankija näitama akreditiivi summa, täpsed pangarekvisiidid ja milliseks tähtajaks NSV Liidu Riigipanga juhendites kindlaksmääratud tähtaegade piires tuleb see avada.

Kui akreditiivi avamisega viivitatakse, ei vastuta hankija akreditiivi kasutamata jätmise eest ja kaupade hankimise tähtaeg pikeneb vastavalt.

Kui ostja, kes on maksjaks, ei ava akreditiivi järjekordse hanketähtaja (-perioodi) kestel, on hankijal õigus realiseerida kaubad teistele ostjatele. Plaanilises korras jaotatavate kaupade realiseerimine toimub neil juhtudel kooskõlastatult organiga, kes neid kaupu jaotab. Kui hankijale 30 päeva jooksul (kiiresti rikneva kauba puhul 10 päeva jooksul) teist ostjat ei määrata, on tal õigus realiseerida kaubad oma äranägemisel.

Kui maksja, kes ei ole ostjaks, ei ava akreditiivi, võib hankija nõuda ostjalt teise maksja määramist. Kui 10 päeva jooksul pärast sellise nõude esitamist teist maksjat hankijale ei esitata, on hankijal õigus nõuda ostjalt hankimiseks ettevalmistatud kaupade eest tasumist, esitades garantii nende olemasolu kohta.

56. Maksetega süstemaatilise viivitamise korral (olenemata viivituse kestusest) on hankijal õigus üle viia teiselinnaline korratu maksja kuni 3 kuuks arvelduste akreditiivivormile, samalinnaliselt maksjalt aga nõuda eelnevat tasumist kaupade eest. Kui maksja ei ole lepingupooleks, peab hankija maksja üleviimisest nendele arveldusvormidele teatama ostjale.

Kui ostja süstemaatiliselt viivitab hankijaga toimuvate arveldustega, on hankijal õigus anda kaubad ostjale vastutavale hoiule. Ostja kohustused hankija vastu kaupade vastutava hoiu alal lõpevad kaupade eest tasumise momendil.

57. Kui on tasutud kaupade eest, mis kvaliteedilt või komplektsuselt ei vasta riiklikele standarditele, tehnilistele tingimustele, näidistele või lepingule, on ostjal (saajal) õigus 10 päeva jooksul pärast seda, kui kindlaksmääratud tähtaegadel on koostatud akt kaupade mittevastava kvaliteedi või mittekomplektsuse kohta, esitada pangale maksenõue üleliigselt tasutud summade tootja (hankija) kontolt aktseptita korras mahakandmiseks.

Kui arveldused kaupade eest on toimunud ostjaga, kes ei ole saajaks, võib ostja esitada pangale maksenõude üleliigselt tasutud summade tootja (hankija) kontolt aktseptita korras mahakandmiseks 5 päeva jooksul, arvates päevast, mil ostjat teenindavasse

pangaasutusse saabus saaja maksenõue vastavate summade aktseptita mahakandmiseks ostja kontolt.

58. Juhul kui teiselinnaline hankija on hankinud kaupu, mis ei kuulu toidukaupade liiki, lepingut rikkudes, on ostjal õigus 10 päeva jooksul pärast kaupade saabumist esitada pangale maksenõue üleliigselt tasutud summa hankija kontolt aktseptita korras mahakandmiseks või esitada samal tähtajal avaldus varem aktsepteeritud, kuid veel tasumata hankija maksenõude järgnevast aktseptist keeldumise kohta. Kui selliste kaupade eest on tasunud ostja, kes ei ole saajaks, on ostjal õigus esitada pangale maksenõue nende kaupade eest hankijale üleliigselt tasutud summa tema kontolt aktseptita korras mahakandmiseks 5 päeva jooksul, arvates päevast, mil ostjat teenindavasse pangaasutusse saabus kaubasaaja maksenõue vastavate summade aktseptita mahakandmiseks või tema keeldumine aktsepteerimisest.

59. Juhul kui hankija on korduvalt laadinud kaupu, mis kvaliteedilt ja sordilisuselt ei vasta lepingu tingimustele (kui see on kindlaks tehtud kauba vastuvõtu aktidega), võib ostja tasuda nende maksumuse alles pärast kvaliteedilist vastuvõttu (kindlaksmääratud vastuvõtutähtaegade piires), teatades sellest eelnevalt hankijale ja vastavatele pangaasutustele. Selline arvelduste kord võidakse kehtestada kuni 6 kuuks.

VIII Varaline vastutus

60. Kui hankija viivitab kaupade hankimisega või ei hangi kaupu lepingus kindlaksmääratud tähtajal, maksab ta ostjale viivituse korral kuni 10 päeva trahvi 2 protsendi suuruses, viivituse korral üle 10 päeva aga täiendavalt trahvi 3 protsendi suuruses tähtajal hankimata jäänud kaupade maksumusest sortimendi üksikute nimetuste järgi.

Kui viivitatakse kaupade hankimisega või ei hangita kaupu teistesse liiduvabariikidesse, Kaug-Põhja piirkondadesse või muudesse ennetähtaegse kohaleveo piirkondadesse, nõutakse käesoleva punkti esimeses lõikes ettenähtud trahv sisse poolteisekordses suuruses.

Kui hankijalt — hulgikaubanduse või varustuse ja turustuse organisatsioonilt (ettevõttelt) kuulub trahv sissenõudmisele poolteisekordses suuruses ettevõtte — kaupade tootja süü tõttu, kannab viimane varalist vastutust hulgikaubanduse või varustuse ja turustuse organisatsiooni (ettevõtte) ees samasugusel määral ka siis, kui nad asuvad ühes ja samas liiduvabariigis.

Põllumajanduslike kaupade hankimisega viivitamise või nende hankimata jätmise korral nõutakse trahv sisse: viivituse korral kuni 10 päeva trahv 1 protsendi suuruses, viivituse korral üle 10 päeva aga täiendavalt trahv 2 protsendi suuruses tähtajal hankimata jäänud kaupade maksumusest sortimendi üksikute nimetuste järgi.

Neil juhtudel, kui leping ei näe ette kaupade sortimenti, nõutakse trahv sisse tähtajal hankimata jäänud kaupade üldmaksumusest.

Sanktsioone kaupade hankimata jätmise eest lepingus kindlaksmääratud sortimendi üksikute nimetuste järgi kohaldatakse hankijale ka neil juhtudel, kui lepingus nimetatud tähtajal on hange kaupade maksumuse summas täidetud.

Trahv kaupade hankimisega viivitamise või kaupade hankimata jätmise eest võidakse hankijalt sisse nõuda iga sihituse või saaja järgi eraldi.

Kaupade hankimisega viivitamise või kaupade hankimata jätmise eest lepingus kindlaksmääratud tähtajal vastutab hankija sätestatud korras kinnitatud veoplaanide piirides. Hankija ei vabane vastutusest neil juhtudel, kui plaanis ei ole ette nähtud küllaldaselt veovahendeid tema süü tõttu või kui seda plaani on kärbitud hankijast olenevatel asjaoludel.

61. Kui hangitakse kaupu, mida ei ole lepingus ette nähtud, ilma ostja nõusolekuta (kaasa arvatud kaubad, mida hangitakse üle lepingus näidatud koguse sortimendi üksikute nimetuste järgi, ja ennetähtaegne hange) ja ostja keeldub neid kaupu kasutamiseks vastu võtmast ning jätab need vastutavale hoiule, maksab hankija ostjale trahvi 2 protsendi suuruses, kiiresti riknevatelt kaupadelt aga 5 protsendi suuruses vastuvõtmata kaupade maksumusest.

62. Kui kaubad tunnistatakse praagiks, kuna need ei vasta riiklikele standarditele, tehnilistele tingimustele või näidistele, peab ostja (saaja) keelduma kaupade vastuvõtust ning nende eest tasumisest, sisse nõudma tootjalt (hankijalt) trahvi 20 protsendi suuruses praagiks tunnistatud kaupade maksumusest, kui aga kaupade eest on juba tasutud, siis sätestatud korras nõudma ka makstud summade tagastamist.

Kui tootja (hankija) võtab õigeks ostja (saaja) pretensiooni, kes keeldus praagiks tunnistatud kaupade vastuvõtust, peab ta 10 päeva jooksul, kiiresti riknevate kaupade puhul aga 24 tunni jooksul pretensiooni saamise momendist arvates neid kaupu käsutama.

Kui tootja (hankija) mainitud tähtaegade jooksul ei käsuta praagiks tunnistatud kaupu, võib ostja (saaja) need realiseerida kohapeal või tagastada tootjale (hankijale). Kiiresti riknev kaup tuleb igal juhul realiseerida kohapeal.

Käesolevas punktis toodud sanktsioone ei kohaldata kartuli ning puu- ja köögiviljatoodangu hankimisel kõrvalekaldumisega riiklike standardite või tehniliste tingimuste nõuetest kvaliteedi osas neil juhtudel, kui NSV Liidu Ministrite Nõukogu või liiduvabariikide ministrite nõukogude poolt on sellised hanked lubatud kehtestatud hinnaalanduste kohaldamisega.

63. Kui hangitud kaupades avastatakse tootmisdefekte, mida

on võimalik kõrvaldada kohapeal, on ostjal (saajal), kui ta nõustub neid kaupu vastu võtma, õigus:

a) kõrvaldada defektid oma vahenditega, kuid tootja (hankija) kulul, või nõuda defektide kõrvaldamist tootja (hankija) poolt kaupade asukohas;

b) kuni defektide kõrvaldamiseni keelduda kaupade eest tasumisest, kui aga kaupade eest on juba tasutud, siis sätestatud korras nõuda tasutud summade tagastamist;

c) sisse nõuda tootjalt (hankijalt) trahvi 2 protsendi suuruses kaupade maksumusest.

Kui ostja nõudel peab defektid kõrvaldama tootja (hankija), tuleb need kõrvaldada poolte kokkuleppel määratava lühima tehniliselt võimaliku tähtaja jooksul.

Kui tootja (hankija) ei kõrvalda defekte kindlaksmääratud tähtaja jooksul, maksab ta ostjale (saajale) trahvi 20 protsendi suuruses nende kaupade maksumusest, mille defektid ei ole kõrvaldatud. Samasugusel määral nõuab ostja tootjalt (hankijalt) sisse trahvi, kui ta ei nõustu vastu võtma tootmisdefektidega kaupu.

64. Neil juhtudel, kui hangitud kaubad vastavad riiklikele standarditele või tehnilistele tingimustele, kuid ei vasta lepingus ettenähtud kõrgendatud kvaliteedinõudeile, samuti siis, kui riikliku kvaliteedimärgiga kaubad vastavad küll riiklikele standarditele või tehnilistele tingimustele, kuid ei vasta atesteeritud kaupade antud liigile ettenähtud nõudeile, on saajal õigus tasuda kaupade eest ilma kõrgendatud kvaliteedi eest ettenähtud lisanditeta või keelduda selliste kaupade vastuvõtust ja nende eest tasumisest. Trahvimäär kvaliteedilt mainitud nõuetele mittevastavate kaupade hankimise eest nähakse ette lepingus.

65. Kui mingi kuu jooksul hangitakse madalama sordilisusega kaupu suuremas koguses, kui see on ette nähtud lepingus, maksab hankija ostjale trahvi 2 protsendi suuruses ülemäära hangitud madalama sordilisusega kaupade maksumusest.

66. Mittekomplektsete kaupade hankimise korral on ostja (saaja) kohustatud:

a) nõudma kaupade täielikku komplekteerimist või mittekomplektsete kaupade ümbervahetamist komplektsete kaupade vastu poolte kokkuleppel määratava lühima tehniliselt võimaliku tähtaja jooksul;

b) kuni mittekomplektsete kaupade järelkomplekteerimiseni või ümbervahetamiseni komplektsete kaupade vastu keelduma nende eest tasumisest, kui aga kaupade eest on juba tasutud, siis sätestatud korras nõudma tasutud summade tagastamist;

c) sisse nõudma tootjalt (hankijalt) trahvi 20 protsendi suuruses mittekomplektsete kaupade maksumusest, kaasa arvatud puuduvate osade maksumus.

Kui tootja (hankija) kaupu poolte vahel kooskõlastatud täht-

ajal ümber ei komplekteeri, on ostjal (saajal) õigus mittekomplektsed kaubad tagastada.

67. Kui hangitud kaupade sort (kvaliteet) on madalam, kui on näidatud kaupade kvaliteeti tõendavas dokumendis, kuid kaubad vastavad riiklikele standarditele, tehnilistele tingimustele ja näidistele, on ostjal (saajal) õigus:

a) keelduda kaupade eest tasumisest ja nende vastuvõtust, kui aga kaupade eest on juba tasutud, siis sätestatud korras nõuda tasutud summade tagastamist või kaubad vastu võtta ja tasuda nende eest hinnaga, mis on hinnakirjas ette nähtud vastava sordiga (kvaliteediga) kaubale;

b) sisse nõuda tootjalt (hankijalt) trahv 200 protsendi suuruses kaupade allahindluse summast, kuid mitte üle 20 protsendi kauba maksumusest enne allahindlust.

68. Hanke eritingimustes määratakse kindlaks trahvi määr, mis tuleb tootjalt (hankijalt) sisse nõuda, kui liiduvabariikide kaubandusministeeriumide hulgiorganisatsioonide (-ettevõtete) poolt teostatava kaupade kvaliteedi kontrollimisel (käesoleva põhimääruse punkt 44) avastatakse mittevastava kvaliteediga kaupu.

69. Kui riiklike standardite, tehniliste tingimuste või lepingu nõuetest hoolimata hangitakse markeerimata või mittenõuetekohaselt markeeritud kaupu, samuti kaupu ilma taara või pakendita või mittenõuetekohases taaras või pakendis, maksab tootja (hankija) ostjale (saajale) trahvi 5 protsendi suuruses sellise kauba maksumusest.

Juhul kui kaup kuulub edasisaatmisele või hoidmisele, on ostjal (saajal) õigus peale trahvi sissenõudmise pakkida ja taarastada kaubad oma vahenditega, kuid tootja (hankija) kulul või nõuda samalinnaliselt tootjalt (hankijalt) kauba pakkimist või taarastamist.

Kauba hankimise eest markeerimata või mittenõuetekohaselt markeeritud taaras maksab tootja (hankija) ostjale (saajale) trahvi 25 protsendi suuruses markeerimata või mittenõuetekohaselt markeeritud taara maksumusest.

70. Kauba hankimise eest ilma sertifikaadita või muude lepingus ettenähtud dokumentideta, mis tõendavad kauba kvaliteeti, maksab tootja (hankija) ostjale (saajale) trahvi 25 rubla suuruses igalt sellise hanke juhult.

71. Mittevastava kvaliteediga, mittekomplektseid, samuti markeerimata või mittenõuetekohaselt markeeritud kaupu, mida ostja (saaja) pole vastu võtnud, ei arvata lepinguliste kohustiste täitmiseks, ja kui ostja ei ole keeldunud nende ümbervahetamisest, tuleb nad ümber vahetada heakvaliteediliste, komplektsete ja nõuetekohaselt markeeritud kaupade vastu jooksval hankeperioodil või muul poolte vahel kooskõlastatud tähtajal.

72. Kui hoolimata riiklikest standarditest hangitakse kaupu

kõrvalekaldumisega standardkaalust, maksab tootja (hankija) ostjale (saajale) trahvi 3 protsendi suuruses nende kaupade maksumusest.

73. Kui nõutakse sisse trahv selliste kaupade hankimise eest, mis on tunnistatud praagiks, kuna need ei vasta riiklikele standarditele, tehnilistele tingimustele või näidistele, samuti kui nõutakse sisse trahv madalama sordiga (kvaliteediga) kauba hankimise eest selle vastuvõtust keeldumisel (käesoleva põhimääruse punktid 62 ja 67), siis ei nõuta trahvi mittekomplektsuse ning kaupade ja taara markeeringu puudumise või mittevastavuse eest ning sama kauba hankimise eest mittenõuetekohases taaras või pakendis või kõrvalekaldumistega standardkaalust.

74. Kui hankija ei tee kindlaksmääratud tähtaegadel korraldust ostja (saaja) poolt vastutavale hoiule võetud kaupade kasutamise kohta, maksab ta ostjale (saajale) viivist 0,2 protsendi suuruses kaupade maksumusest iga viivituspäeva eest, mitte aga üle 5 protsendi selle maksumusest.

75. Kui hankija jätab tema nõudel avatud akreditiivi selle kehtivuse tähtajal kasutamata, maksab ta ostjale (saajale) trahvi 5 protsendi suuruses akreditiivi kasutamata jäänud summast.

76. Kui ärakiri laaditud kaupade arvest jääb kindlaksmääratud tähtaja jooksul ostjale, kes ei ole kaupade saajaks (maksjaks), saatmata või hanke eritingimustes või lepingus ettenähtud muu informatsioon (käesoleva põhimääruse punkt 33) andmata, maksab hankija (saatja) ostjale trahvi 10 rubla suuruses igalt arvelt või 25 rubla suuruses igalt juhult, mil informatsioon jäi andmata.

77. Plaanilises korras jaotatavate kaupade laadimise (väljastamise) eest ostjale (saajale), kellele neid kaupu ei ole eraldatud, maksab tootja (hankija) vastavale hulgikaubanduse või varustuse ja turustuse organisatsioonile (ettevõttele) trahvi 25 kuni 100 protsenti nende kaupade maksumusest, välja arvatud juhud, kui kehtiva seadusandluse järgi on tootjale (hankijale) antud õigus realiseerida kaupu oma äranägemisel.

78. Kui hankijale ja ostjale ei saadeta õigeaegselt teadet kinnistamise kohta või ei anta õigeaegselt välja hankekäsundit kaupade hankimiseks (käesoleva põhimääruse punktid 7 ja 8), maksab kinnistav või hankekäsundeid väljaandev isemajandav organ hankijale ja ostjale trahvi 25 rubla suuruses iga viivituspäeva eest, kuid mitte üle 250 rubla igalt juhult.

79. Viivituse eest lepingu sõlmimisel või põhjendamata kõrvalehoidumise eest selle sõlmimisest maksab süüdi olev pool teisele poolele trahvi 50 rubla suuruses iga viivituspäeva eest, kuid mitte üle 500 rubla.

80. Kui lepingus on ette nähtud, et hankija või ostja esitab teatud tähtaja jooksul spetsifikatsiooni kaupade tehnilise iseloomustusega või laiendatud sortimendiga, siis selle esitamata jätmine või mitteõigeaegne esitamine toob endaga kaasa trahvi

maksmise 2 protsendi suuruses nende kaupade maksumusest, millede kohta spetsifikatsiooni ei esitatud või ei esitatud õigeaegselt.

81. Kui õigeaegselt ei esitatud laadimiskorraldusi kaupade ärasaatmiseks (käesoleva põhimääruse punkt 25), maksab ostja hankijale trahvi 25 rubla suuruses iga viivituspäeva eest, kuid mitte üle 250 rubla.

Juhul kui ostja ei esita hankijale õigeaegselt laadimiskorraldusi kaupade ärasaatmiseks, on hankijal õigus mitte üksnes sisse nõuda trahv laadimiskorralduste esitamisega viivitamise eest, vaid pärast lepingus näidatud hanketähtaja saabumist nõuda ka nende kaupade eest tasumist, millede kohta ei ole antud laadimiskorraldust, esitades garantii nende kaupade olemasolu kohta.

82. Kui ostja ei võta kaupu välja või keeldub alusetult kaupade saamisest, kui hankija need lepingus kindlaksmääratud tähtajal (perioodil) kohale veab, maksab ta hankijale trahvi 3 protsendi suuruses, kiiresti riknevate kaupade puhul aga 5 protsendi suuruses väljavõtmata (tähtajal saamata) kaupade maksumusest.

Kui kaupu ei võeta välja (alusetult keeldutakse kaupade saamisest), on hankijal õigus mitte üksnes sisse nõuda trahv, vaid nõuda ka väljavõtmata (tähtajal saamata) jäänud kaupade maksumuse tasumist, esitades garantii nende kaupade olemasolu kohta.

83. Kui ostja (maksja) ilma aluseta keeldub täielikult või osaliselt maksenõude aktsepteerimisest, samuti kui ta hoidub kõrvale kaupade eest tasumisest muude arveldusvormide puhul (ei ava akreditiivi, ei anna välja tšekki, ei esita pangale maksekorraldust), maksab ta hankijale trahvi 5 protsendi suuruses summast, mille tasumisest ta keeldus või kõrvale hoidus.

Kui hangitud kauba eest ei tasuta õigeaegselt, maksab ostja (maksja) hankijale viivist 0,03 protsendi suuruses hilinenud makse summast iga viivituspäeva eest.

84. Kui hankija või ostja ei tagasta kaupade eest toimunud arveldustel ülearu saadud rahasummasid (ühtede ja samade kaupade eest korduv tasumine, kaubahindade ebaõige kohaldamine, kaubata arve tasumine), maksab süüdi olev pool teisele poolele protsente nende rahaliste vahendite kogu kasutamise aja eest 5 protsenti aastas.

Trahvi (viivise) maksmise kohta esitatavate pretensioonide ja hagide osas protsente ei arvutata.

85. Kui vahendeid on kontolt aktseptita maha kantud ilma aluseta, maksab süüdi olev pool teisele poolele trahvi 5 protsendi suuruses alusetult aktseptita korras mahakantud summast.

86. Kui ostja (saaja) ei täida oma süü tõttu hankija (saatja) nõudmist vastutavale hoiule võetud kaupade laadimise (väljastamise) kohta, samuti kui ta kasutab neid kaupu enne nende eest tasumist, maksab ta hankijale trahvi 8 protsendi suuruses nende kaupade maksumusest, millised on ära kasutatud ilma nende eest tasumata või ei ole hankija nõudmisel väljastatud.

87. Käesolevas põhimääruses ettenähtud kohustiste täienduseks hanke eritingimustes kehtestatud kohustiste rikkumise eest võidakse ette näha trahv (viivis) hanke eritingimustes.

Lepingus võidakse ette näha sanktsioonid selliste kohustiste täitmata jätmise ja mittenõuetekohase täitmise puhuks, millede rikkumise eest kehtiv seadusandlus sanktsioone ei kohalda.

Lepinguosalised võivad mõlema poole nõusolekul kõrgendada käesolevas põhimääruses ja hanke eritingimustes lepingutingimuste rikkumise eest ettenähtud sanktsioonide määra, välja arvatud maksetega viivitamise eest tasutava viivise määr. Kui kokkulepet ei saavutata, kohaldatakse trahvi (viivist) käesolevas põhimääruses ja hanke eritingimustes kehtestatud määrades.

Kui vastutuse ulatus on kehtivas seadusandluses täpselt kindlaks määratud, ei ole kokkulepped poolte vastutuse piiramise kohta lubatud.

Arbitraažiorganeil on erandjuhtudel õigus vähendada kohustisi rikkunud pooltelt sissenõudmisele kuuluvate sanktsioonide määra.

Arbitraažiorganeil on samuti õigus sisse nõuda lepingupoolelt, kes on lepingutingimusi jämedalt rikkunud, trahvi (viivist) kuni 50 protsendi võrra kõrgendatud määral, sissenõutud summade selle osa kandmisega liidueelarve tuludesse.

88. Hulgikaubanduse ning varustuse ja turustuse organisatsioonide (ettevõtete) ja muude hankijate vastutus ostjate pretensioonide alal, mis tulenevad importkaupade hankimisest, piirdub summadega, mida seatud korras võidakse sisse nõuda välisfirmadelt, välja arvatud juhud, kui kohustiste mittenõuetekohane täitmine on tingitud nimetatud hankijate süüst.

89. Käesolevas põhimääruses ettenähtud sanktsioone arvutatakse lähtudes kaupade jaehindadest, maha arvates neist kaubandusliku mahahindluse, kui käesoleva põhimäärusega ei ole sätestatud teisiti. Hanke eritingimustes võidakse ette näha sanktsioonide arvutamine kaupade keskmiste hindade järgi, samuti teistsugune kord sanktsioonide arvutamises, kui on rikutud kohustisi puu- ja köögivilja ning arstimite alal.

90. Trahvi (viivise) maksmisest olenemata hüvitab lepingut rikkunud pool teisele poolele selle tagajärjel tekitatud kahjud osas, mis ei ole kaetud trahviga (viivisega).

Kahjude hulka arvatakse kulud, mis lepinguosaline on teinud seoses kohustiste täitmata jätmisega või mittenõuetekohase täitmisega, vara kaotus või rikkumine, samuti saamata jäänud tulud, mis ta oleks saanud, kui teine pool oleks oma kohustise täitnud.

Juhul kui on hangitud mittevastava kvaliteediga või mittekomplektseid kaupu, maksab tootja (hankija) ostjale (saajale) kindlaksmääratud trahvi ja hüvitab peale selle niisuguse hankega tekitatud kahju, võtmata arvesse trahvi.

Viivituse või kohustise mingi muu mittenõuetekohase täitmise

puhuks kehtestatud trahvi (viivise) maksmine ja mittenõuetekohase täitmisega tekitatud kahjude hüvitamine ei vabasta lepinguosalisi kohustise täitmisest natuuras, välja arvatud kehtivas seadusandluses ettenähtud juhud.

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU JUURES ASUVA RIIKLIKU ARBITRAAŽI PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 17. detsembri 1960. a. määrusega nr. 504)

Punkt 5

Vt. käesoleva kogumiku lk. 22

Vt. ka käesoleva kogumiku 3. peatükki «TEHINGUD».

XVI peatükk

KOHUSTISTE TÄITMINE

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — § 33
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 173—189

EESTI NSV NOTARIAADI MÄÄRUSTIK

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 20. aprilli 1966. a. määrusega nr. 167 — *ENSV Teataja 1966, nr. 18, art 109*)

(Väljavõte)

XIV peatükk

Rahasummade ja väärtpaberite deposiiti vastuvõtmine edasiandmiseks kreeditorile

103. Kreeditori äraoleku, täitmise vastuvõtmisest kõrvalehoidumise või muu temapoolse viivituse korral, samuti teovõimetu kreeditori esindaja äraoleku korral on võlgnikul rahalise kohustise puhul või kohustise puhul üle anda väärtpabereid õigus deponeerida tema poolt üleandmisele kuuluv raha või väärtpaberid notariaalkontorisse.

Notar võtab raha ja väärtpaberid vastu deponeerimise aluseid kontrollimata.

Deposiiti sissemaksmise avaldus võib olla tehtud nii kirjalikus kui ka suulises vormis. Avalduses märgib võlgnik oma ning kreeditori nime ja aadressi ja mille eest on sisse makstud.

Kodanikule, kes on deponeerinud raha või väärtpabereid, annab notar kviitungi.

104. Raha või väärtpaberite deponeerimisest teatab notar kreeditorile ja annab temale tema nõudel välja deponeeritud summa või väärtpaberid.

Kreeditori aadressi mitteteatamisel lasub kreeditorile teatamise kohustus kodanikul, kes raha või väärtpaberid deponeeris.

105. Raha või väärtpaberid võidakse tagastada neid deponeerinud isikule tema kirjaliku avalduse alusel kuni nende hoidmiseks kehtestatud tähtaja möödumiseni. Deponeeritud vara tagasisaamiseks tuleb esitada kviitung vara deponeerimise kohta.

XVII peatükk

KOHUSTISTE TÄITMISE TAGAMINE

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — § 35
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 190—215

LINNA PANDIMAJA TÜÜPPÕHIKIRI

(Kinnitatud Eesti NSV RKN-i 23. juuli 1941. a. määrusega nr. 1332 — *ENSV T 1941, nr. 68, art. 1087*)

(Väljavõte)

I Üldeeskirjad

2. Linna pandimaja on riiklik ettevõte, mis allub otseselt linna nõukogule ja töötab isemajandamise alusel.

Hoiule ja pandiks võetud vara eest, samuti teiste oma kohustuste eest pandimaja vastutab materiaalselt asjade hinde täies summas.

Hoiule või pandiks võetud asju on pandimaja kohustatud kindlustama Riikliku Kindlustuse organites hinde täies summas.

II Pandimaja operatsioonid

19. Juhul kui asjad, mis hoiule või pandiks antud, lähevad kaotsi, tasub pandimaja omanikule nende väärtuse hinde järgi, mis on tähendatud hoiukviitungis või pandipiletis.

Juhul kui asjad, mis hoiule või pandiks antud, on vähesel määral rikutud, tasub pandimaja nende omanikule tekitatud varandusliku kahju hinde piirides, mis on tähendatud pandipiletis või hoiukviitungis.

Juhul kui rikked on suured, on pandimaja kohustatud asja omaniku nõudel tasuma temale asja täieliku väärtuse, kusjuures rikutud asi antakse pandimaja omanduseks selle realiseerimiseks.

NSV LIIDU RAUDTEEDE MÄÄRUSTIK

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 6. aprilli 1964. a. määrusega nr. 270 — *СП СССР 1964 г., № 5, ст. 36*)

(Väljavõte)

VII osa

Raudtee, kaubasaatjate, kaubasaajate ja reisijate vastutus. Aktid, pretensioonid ja hagid

144. Vedude plaani mittetäitmise eest kannavad raudtee ja kaubasaatja materiaalset vastutust.

Kui raudtee ei anna vaguneid ja konteinereid vedude plaani täitmiseks ja kui kaubasaatja ei täida plaani sihtteede järgi, ei kasuta antud vaguneid ja konteinereid või loobub plaanis ettenähtud vagunitest ja konteineritest, maksavad nad trahvi järgmiselt:

a) kaupade eest, mille vedu on planeeritud tonnides ja vagunites — 30 kopikat tonnilt, vaatamata veereva koosseisu liigile ja telgede arvule;

b) kaupade eest, mille vedu planeeritakse ainult vagunites — 5 rubla arvestusvagunilt. Sealjuures ühikuks loetakse vaguni iga 2 telge (iga tüüpi neljateljeline vagun arvestatakse 2 ühiku eest, kuueteljeline — 3 ühiku eest jne.).

Vagunites veetavate kaupade veoplaani mittetäitmise eest kitsarööpmelisel raudteel määrab trahvi suuruse Teedeministeerium;

c) konteinerites veetavate kaupade eest — 2 rubla viietonnise ja suurema kandejõuga konteineri eest, 1 rubla kahe ja poole tonnise kandejõuga konteineri eest ja 50 kopikat iga konteineri eest kandejõuga alla 2,5 tonni.

Samasugust vastutust kannavad raudteed ja kaubasaatjad viimaste tellimisavalduste alusel raudtee poolt üle ja väljaspool plaani vastuvõetud kohustuste mittetäitmise eest.

Marsruudi laadimata jätmise eest võetakse süüdlaselt teise poole kasuks, peale trahvi veoplaani mittetäitmise eest, trahvi 75 rubla marsruudi eest.

155. Saatekirjas kauba ebaõige nimetuse näitamise eest, samuti kauba esitamise eest, mille vedu on keelatud või nõuab erilisi ettevaatusabinõusid, kusjuures on valesti näidatud kauba nimetus või omadused, nõutakse kaubasaatjalt peale raudteele tekitatud kahju ka veel trahvi:

a) kauba ebaõige nimetuse näitamise eest:

vagunsaadetiste korral — 15 rubla vagunilt, olenemata selle kandejõust,

konteinersaadetiste korral — 2 rubla konteinerilt, olenemata selle kandejõust,

väikesaadetiste korral — 2 rubla saadetiselt;

b) kauba esitamise eest, mille vedu on keelatud või nõuab erilisi ettevaatusabinõusid, kui sealjuures on valesti näidatud kauba nimetus või omadused — viiekordse veoraha suuruses kõrgeima tariifi järgi, mis on määratud väikesaadetiste jaoks kogu veokauguse eest.

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU JUURES ASUVA RIIKLIKU ARBITRAAŽI PÕHIMÄÄRUS

(Kinnitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 17. detsembri 1960. a. määrusega nr. 504 — *ENSV MKK 1960, nr. 46, art. 144*)

Punkt 6.
Vt. käesoleva kogumiku lk. 22

NSV LIIDU RIIGIPANGA PÕHIKIRI

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 29. oktoobri 1960. a. määrusega nr. 1146 — *СП СССР 1960 г., № 18, ст. 160*)

(Väljavõte)

27. NSV Liidu Riigipank annab krediiti laenu saaja tähtajalise kohustise vastu või kohustise vastu tähtajaga kuni nõude esitamiseni ning krediit tagatakse täielikult kaubalis-materiaalsete väärtuste pandiga, vajalikel juhtudel aga kõrgemalseisvate organisatsioonide garantiiga.

NSV LIIDU RIIGIPANGA OSAST JA ÜLESANNETEST

(NLKP KK ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 21. augusti 1954. a. määrus nr. 1789 — *Нормативные материалы по гражданскому праву. М., 1963, стр. 493*)

NSV LIIDU RIIGIPANGA ÕIGUSTE EDASISEST LAIENDAMISEST

(NSV Liidu Ministrite Nõukogu 27. juuli 1957. a. määrus — *Источники советского гражданского права. М., 1961, стр. 754*)

ARVELDUSTE PARENDAMISE ABINÕUDEST RAHVAMAJANDUSES

(NSV Liidu Ministrite Nõukogu 25. detsembri 1963. a. määrus nr. 1245 — *СП СССР 1963 г., № 22, ст. 218*)

XVIII peatükk

NÕUDE LOOVUTAMINE JA VÕLA ÜLEKANDMINE

EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 216—221

XIX peatükk

VASTUTUS KOHUSTISTE RIKKUMISE EEST

TSIVIILSEADUSANDLUSE ALUSED — §-d 36—38
EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 222—232

ETTEVÕTETE JA ORGANISATSIOONIDE MATERIAALSE VASTUTUSE KOHTA ÜLESANNETE NING KOHUSTISTE MITTETÄITMISE EEST

(Eesti NSV Ministrite Nõukogu 29. novembri 1967. a. määrus nr. 474 — *ENSV ÜVT 1967, nr. 52, art. 450*)

Ettevõtete ja organisatsioonide isemajandamise tugevdamiseks, majanduslepingute osatähtsuse tõstmiseks ning materiaalse vastutuse suurendamiseks ülesannete ja kohustiste mittetäitmise eest ning vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 27. oktoobri 1967. a. määrusele nr. 988 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

Eesti NSV ministeeriumidel ja keskasutustel ning linnade ja rajoonide töörahva saadikute nõukogude täitevkomiteedel võtta teadmiseks ja juhindumiseks järgmised ettevõtete ning organisatsioonide materiaalse vastutuse tingimused ülesannete ja kohustiste mittetäitmise eest:

I Materiaalse vastutuse suurendamisest hankekohustiste mittetäitmise eest

1. Toodangu (kaupade) viivitusega hankimise või lepingus ettenähtud tähtajaks puuduhankimise eest maksab hankija ostjale:

1) tootmis-tehnilise otstarbega toodangu osas: viivituse puhul kuni 10 päeva — leppetrahvi 3 protsenti ja viivituse puhul üle 10 päeva — täiendavalt leppetrahvi 5 protsenti tähtajaks hankimata jäetud toodangu maksumusest sortimendi üksikute nimetuste järgi.

Käikuandmisele kuuluvatele ehitustele minevate seadmete viivitusega hankimise või nende puuduhankimise eest, samuti Kaug-Põhja ja muudesse ennetähtaegse kohaleveo piirkondadesse mineva toodangu või tootmise hooajalise iseloomuga ettevõtetele kiiresti rikneva toodangu nende poolt varumise, töötlemise või valmistamise perioodil mineva toodangu viivitusega hankimise või selle puuduhankimise eest nõutakse leppetrahvi poolteisekordselt.

Hanke eritingimustes võidakse ette näha teistsugune leppetrahvi suurus katsemasinate ja -seadmete, samuti individuaalselt valmistatud masinate ning seadmete viivitusega hankimise või nende puuduhankimise eest;

2) rahvatarbekaupade osas: viivituse puhul kuni 10 päeva — leppetrahvi 2 protsenti ja viivituse puhul üle 10 päeva — täiendavalt leppetrahvi 3 protsenti tähtajaks hankimata jäetud kaupade maksumusest sortimendi üksikute nimetuste järgi.

Teistesse liiduvabariikidesse, Kaug-Põhja ja muudesse ennetähtaegse kohaleveo piirkondadesse minevate rahvatarbekaupade viivitusega hankimise või nende puuduhankimise eest nõutakse leppetrahvi poolteisekordselt.

Põllumajandussaaduste (kaupade) viivitusega hankimise või nende puuduhankimise eest nõutakse leppetrahvi: viivituse puhul kuni 10 päeva — 1 protsent ja viivituse puhul üle 10 päeva — täiendavalt leppetrahvi 2 protsenti tähtajaks hankimata jäetud toodangu (kaupade) maksumusest sortimendi üksikute nimetuste järgi.

Juhul kui toodangu (kaupade) sortiment ei ole hankelepingus ette nähtud, nõutakse leppetrahvi tähtajaks hankimata jäetud toodangu (kaupade) üldmaksumusest.

Märkus. Järgnevates punktides mõeldakse sõna «toodang» all nii tootmis-tehnilise otstarbega toodangut kui ka rahvatarbekaupu.

2. Kui ilma ostja nõusolekuta hangitakse toodangut, mis ei ole lepingus ette nähtud (kaasa arvatud toodangu hankimine üle lepingus ettenähtud koguse sortimendi üksikute nimetuste järgi ja ennetähtaegne hankimine), ning kui ostja keeldub selle toodangu kasutamiseks vastuvõtmisest ja jätab selle vastutavale hoiule, maksab hankija ostjale leppetrahvi: tootmistehnilise otstarbega toodangu

puhul 3 protsenti, rahvatarbekaupade puhul 2 protsenti ning kiiresti rikneva toodangu puhul 5 protsenti vastuvõtmata jäänud toodangu maksumusest.

3. Kui toodang on välja praagitud riiklikele standarditele, tehnilistele tingimustele või näidistele mittevastavuse tõttu, on ostja (saaja) kohustatud toodangu vastuvõtmisest või selle eest tasumisest keelduma ja nõudma tootjalt (hankijalt) trahvi 20 protsenti väljapraagitud toodangu maksumusest, kui aga toodangu eest on juba tasutud, nõudma ka tasutud summade tagastamist kindlaksmääratud korras.

Kui väljapraagitud toodangu vastuvõtmisest keeldunud ostja (saaja) pretensioon on tunnistatud põhjendatuks, on tootja (hankija) kohustatud 10 päeva jooksul, kiiresti rikneva toodangu puhul aga 24 tunni jooksul pretensiooni esitamise momendist alates selle toodangu kohta korralduse tegema.

Kui tootja (hankija) ei tee nimetatud tähtaegadel korraldust väljapraagitud toodangu kohta, on ostjal (saajal) õigus seda kohapeal realiseerida või tootjale (hankijale) tagastada.

Kiiresti riknev toodang kuulub igal juhul realiseerimisele kohapeal.

Käesolevas punktis ettenähtud sanktsioone ei rakendata standardite või tehniliste tingimuste nõuetest kõrvalekalduva kvaliteediga kartulite, köögi- ja puuvilja hankimisel juhtudel, kui vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja liiduvabariikide ministrite nõukogude otsustele niisugune hankimine on lubatud ühes kindlaksmääratud mahahindluste rakendamisega.

4. Kui pangitud toodangus avastatakse tootmisalaseid puudusi, mida on võimalik kohapeal kõrvaldada, on ostjal (saajal) õigus kõrvaldada need oma vahenditega, kuid tootja (hankija) kulul või nõuda puuduste kõrvaldamist tootja (hankija) poolt toodangu asukohas. Lisaks sellele nõuab ostja (saaja) tootjalt (hankijalt) trahvi: tootmistehnilise toodangu puhul 5 protsenti, rahvatarbekaupade puhul, kui ostja (saaja) on nõus nimetatud kaubad vastu võtma, 2 protsenti selle toodangu maksumusest.

Kui puudused kuuluvad ostja (saaja) nõudmisel kõrvaldamisele tootja (hankija) poolt, tuleb puuduste kõrvaldamine lõpule viia tehniliselt võimaliku lühima aja jooksul, mis määratakse poolte kokkuleppel.

Kui tootja (hankija) ei kõrvalda puudusi määratud tähtajaks, maksab ta ostjale (saajale) trahvi 20 protsenti kõrvaldamata jäänud puudustega toodangu maksumusest.

Kui puudused kõrvaldatakse toodangus, millel on garantiitähtajad, pikendatakse neid tähtaegu selle aja võrra, mille kestel toodangut avastatud puuduste tõttu ei kasutatud.

5. Mittekomplektse toodangu hankimise korral on ostja (saaja) kohustatud:

1) nõudma toodangu täielikku komplekteerimist või mittekomp-

lektse toodangu asendamist komplektse toodanguga tehniliselt võimaliku lühima aja jooksul, mis määratakse poolte kokkuleppel;

2) kuni mittekomplektse toodangu täieliku komplekteerimiseni või komplektsega asendamiseni keelduma selle eest tasumisest, kui aga toodangu eest on juba tasutud, ettenähtud korras nõudma tasutud summade tagastamist;

3) nõudma tootjalt (hankijalt) trahvi 20 protsenti mittekomplektse toodangu maksumusest, kaasa arvatud puuduvate osade maksumus.

Kui tootja (hankija) ei komplekteeri täielikult toodangut poolte vahel kokkulepitud tähtajaks, on ostjal (saajal) õigus mittekomplektne toodang tagastada.

6. Kui hangitud toodang kuulub madalamasse sorti (on halvema kvaliteediga), kui on näidatud toodangu kvaliteeti tõendavas dokumendis, aga vastab riiklikele standarditele, tehnilistele tingimustele või näidistele, on ostjal (saajal) õigus:

1) keelduda toodangu eest tasumisest ja toodangu vastuvõtmisest, kui aga selle eest on juba tasutud, ettenähtud korras nõuda tasutud summade tagastamist või võtta toodang vastu ja tasuda selle eest hinnaga, mis on hinnakirjas ette nähtud vastavat sorti (vastava kvaliteediga) toodangule;

2) nõuda tootjalt (hankijalt) trahvi 200 protsenti toodangu allahindluse summast, kuid mitte üle 20 protsendi maksumusest, mis oli toodangul enne allahindamist.

7. Kvaliteedilt või komplektsuselt riiklikele standarditele, tehnilistele tingimustele, näidistele või lepingutele mittevastava toodangu eest tasumise korral on ostjal (saajal) õigus 10 päeva jooksul pärast seda, kui kindlaksmääratud tähtajal on koostatud akt toodangu mittenõuetekohase kvaliteedi või mittekomplektsuse kohta, esitada panka maksenõue ülemäära tasutud summade mahakandmise kohta tootja (hankija) kontolt aktseptita korras.

8. Riiklike standardite, tehniliste tingimuste või lepingute nõuetest hoolimata markeerimata jäetud või mittenõuetekohaselt markeeritud toodangu hankimise, samuti taarata või pakendita toodangu või mittenõuetekohases taaras või pakendis toodangu hankimise eest maksab tootja (hankija) ostjale (saajale) trahvi 5 protsenti selle toodangu maksumusest.

9. Ostja (saaja) poolt vastutavale hoiule võetud toodangu kasutamise kohta korralduse tegemisega viivitamise eest üle kindlaksmääratud tähtaegade maksab hankija ostjale (saajale) iga viivitatud päeva eest viivist 0,2 protsenti toodangu maksumusest, kuid mitte üle 5 protsendi selle maksumusest.

10. Toodangu eest tasumisest kõrvalehoidumise eest (akreditiivi mitteesitamine, tšeki mitteväljaandmine, maksukorralduse mitteesitamine panka) maksab ostja (maksja) hankijale trahvi 5 protsenti summast, mille tasumisest ta on kõrvale hoidunud.

11. Kui ostja ei esita hankijale õigel ajal jaotuskava toodangu

ärasaatmise kohta, on hankijal õigus lepingus ettenähtud hanketähtaja saabumisel nõuda lisaks jaotuskava mitteõigeaegse esitamise eest ettenähtud trahvile selle toodangu maksumuse tasumist, mille kohta ostja ei ole jaotuskava andnud, ning esitada selle toodangu olemasolu garantiid.

12. Lepingu sõlmimisega viivitamise või lepingu sõlmimisest põhjendamatu kõrvalehoidumise korral maksab süüdiolev pool teisele poolele trahvi 50 rubla iga viivitatud päeva eest, kuid mitte üle 500 rubla.

13. Kui lepingus on ette nähtud, et hankija või ostja esitab kindlaksmääratud tähtajal toodangu tehnilise iseloomustusega või laiendatud sortimendiga spetsifikatsiooni, siis toob spetsifikatsiooni mitteesitamine või mitteõigeaegne esitamine kaasa trahvi maksmise 2 protsendi ulatuses selle toodangu maksumusest, mille kohta spetsifikatsioon on jäänud esitamata või on esitatud mitteõigeaegselt.

14. Hankelepingus võidakse ette näha sanktsioonid selliste kohustiste mittetäitmise või mittenõuetekohase täitmise eest, milliste rikkumise eest ei ole kehtivas seadusandluses sanktsioone ette nähtud.

15. Eksportkaupade viivitusega hankimise või nende puuduhankimise eest kindlaksmääratud tähtajal maksab hankija tellijale viivituse puhul kuni 10 päeva leppetrahvi 5 protsenti ja viivituse puhul üle 10 päeva täiendavalt leppetrahvi 7 protsenti tähtajaks hankimata jäetud kaupade maksumusest sortimendi üksikute nimetuste järgi.

Juhul kui kaupade sortiment ei ole ette nähtud, nõutakse leppetrahvi tähtajaks hankimata jäetud kaupade üldmaksumusest.

16. On kindlaks määratud, et nimetatud määruse punktides 2, 9 ja 10 ettenähtud sanktsioone tootmistehnilise otstarbega toodangu hangete kohta rakendatakse vastavatel juhtudel ka eksportkaupade hankimise ülesannete ja kohustiste mittetäitmise korral.

II Materiaalse vastutuse suurendamisest veoplaani mittetäitmise, veoste viivitusega kohaletoimetamise, nende säilimise eest vedamisel ja veovahendite mittenõuetekohase kasutamise eest

17. On kindlaks määratud, et kui raudtee ei anna vaguneid ja konteinereid veoplaani täitmiseks ja kui veose saatja ei kasuta antud vaguneid ning konteinereid või loobub plaanis ettenähtud vagunitest ja konteineritest, maksavad nad trahvi järgmiselt:

veoste osas, mille vedu planeeritakse tonnides ja vagunites, 1 rubla tonnilt, olenemata veereva koosseisu liigist ja telgede arvust;

veoste osas, mille vedu planeeritakse ainult vagunites, 15 rubla iga arvestusvaguni eest;

veoste osas, mida veetakse konteinerites, 6 rubla iga viietonnise

ja suurema kandejõuga konteineri eest, 3 rubla iga kolmetonnise kandejõuga konteineri eest ning 1 rubla 50 kopikat iga konteineri eest kandejõuga alla 3 tonni.

Samasugust vastutust kannavad raudtee ja veoste saatja veoste üleplaanilise ja plaanivälise vedamise kohustiste mittetäitmise eest veoste saatja tellimisavalduse osas, kui see on raudtee poolt vastu võetud.

Liiduvabariikide ministrite nõukogudele on soovitatud läbi arutada küsimus autotranspordiorganisatsioonide ja veoste saatjate vastastikuse materiaalse vastutuse vastavast suurendamisest autotranspordiga toimuva veoste veo plaani mittetäitmise eest.

18. Kui raudtee, merelaevandus (veoste kabotaažveo puhul), jõelaevandus või autotranspordiorganisatsioon ei anna oma süü läbi veovahendeid kuu-veoplaani täitmiseks, on nad kohustatud veose saatja nõudel eraldama veovahendeid vaeglaadimise tasategemiseks jooksva kvartali järgmise kuu kestel. Kvartali viimasel kuul andmata jäänud veovahendid tuleb eraldada järgmise kvartali esimesel kuul.

Jõe- ja meretranspordis toimub vaeglaadimise tasategemine navigatsiooniperioodi piires.

Vaeglaadimise tasategemiseks vajalike veovahendite eraldamise kord määratakse kindlaks transpordiorganisatsiooni ja veose saatja vahelisel kokkuleppel. Kokkulepitud korra rikkumisel kannab transpordiorganisatsioon veovahendite mitteandmise ja veose saatja veoste vedamiseks mitteesitamise eest vastutust, mis on ette nähtud veoplaani mittetäitmise eest.

19. Teedeministeeriumile on tehtud ülesandeks kehtestada 1. jaanuarist 1968. a. katseliselt kahel-kolmel raudteel tasu vagunite ja konteinerite kasutamise eest nende seismise ajal raudteede juurdeveoteedel ja laadimisel jaamades, samuti vagunite eest, mis veoste saajate süü läbi on tühjakslaadimiseks etteandmise ootel kinni peetud, ja lõpetada seoses sellega «NSV Liidu raudteede määrustiku» paragrahvides 156 ja 157 ettenähtud trahvide nõudmine vagunite üle normi seismise ja konteinerite kinnipidamise eest.

NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee juures asuvale Riiklikule Hindade Komiteele on Teedeministeeriumi esildisel tehtud ülesandeks kinnitada vagunite ja konteinerite kasutamise eest võetava tasu määrad.

Teedeministeerium on kohustatud esitama 1. aprilliks 1969. a. NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettekande katse tulemustest.

20. Tarbijatele veoste kiiremaks kättetoimetamiseks on peetud vajalikuks revideerida lühendamise otstarbel tähtaegu, mille jooksul toimetavad veoseid kohale raudteed, merelaevandused (veoste kabotaažveo puhul) või jõelaevandused, samuti autotranspordiorganisatsioonid (linnadevahelise tsentraliseeritud veo puhul).

Teedeministeeriumile, Merelaevanduse Ministeeriumile ning

liiduvabariikide jõe- ja autotranspordi juhtimise vabariiklikele organitele on tehtud ülesandeks 3 kuu jooksul välja töötada ning kooskõlastatult NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Materiaal-Tehnilise Varustamise Komiteega kinnitada uued veoste kohaletoimetamise tähtajad.

Kahekordseks on suurendatud veoste viivitusega kohaletoimetamise eest ettenähtud trahvid, mida maksavad raudteed, merelaevandused (veoste kabotaažveo puhul) ja jõelaevandused.

Liiduvabariikide ministrite nõukogudele on soovitatud läbi arutada küsimus autotranspordiorganisatsioonide materiaalse vastutuse vastavast suurendamisest veoste viivitusega kohaletoimetamise eest linnadevahelise tsentraliseeritud veo puhul.

21. On kindlaks määratud, et veose viivitusega kohaletoimetamise tõttu veose riknemisest tingitud kahju hüvitamine mere- ja jõelaevanduste poolt ei vabasta neid trahvi maksmisest veose viivitusega kohaletoimetamise eest.

22. Transpordiorganisatsioonide materiaalse vastutuse suurendamiseks veose säilimise eest vedamisel on kindlaks määratud, et:

1) raudteed, merelaevandused (veoste kabotaažveo puhul), jõelaevandused ja autotranspordiorganisatsioonid tagastavad nende poolt veetava veose kaotsimineku või puudujäägi korral lisaks kahju kehtivas korras hüvitamisele ka selle veose eest sissenõutud veoraha, kui see ei kuulu kaotsiläinud või puudujäänud veose hinna hulka;

2) juhul kui autotranspordiorganisatsioonid teostavad veoste tsentraliseeritud väljavedu raudteejaamadest, sadamatest ja lennujaamadest, on vastavad transpordiorganisatsioonid kohustatud veosed autotranspordiorganisatsioonidele üle andma pärast kaalu või kohtade arvu, samuti veose seisukorra kontrollimist. Taarastatud ja tükkveosed antakse välja pärast seda, kui veose kaalu ja seisukorda on kontrollitud ainult rikutud kohtades.

23. On kindlaks määratud, et vagunite tehniliste normideni või täieliku kandejõuni (mahutavuseni) täislaadimata jätmise eest maksavad veoste saatjad raudteele trahvi veoste veotariifides ettenähtud suuruses.

Trahvi vaeglaadimise eest ei nõuta, kui veose saatja teostas vaguni täiendava laadimise.

Trahv nõutakse sisse krediidiasutuste kaudu vaieldamatus korras (ilma eelneva aktseptita).

NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee juures asuv Riiklik Hindade Komitee on kohustatud veoste veotariifides ette nägema vagunite vaeglaadimise eest võetava trahvi määra.

24. Teedeministeeriumile koos NSV Liidu Kaubandusministeeriumi, Väliskaubanduse Ministeeriumi, NSV Liidu Toiduainete Tööstuse Ministeeriumi, NSV Liidu Liha- ja Piimatööstuse Ministeeriumi, NSV Liidu Kalamajanduse Ministeeriumi, NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja Üleliidulise Tarbijate Kooperatiivide

Keskliiduga on tehtud ülesandeks esitada 3 kuu jooksul NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanekud raudteedel veetavate toidukaupade, eriti puuvilja, kartulite ja köögivilja, samuti kuhjas veetavate eksportkaupade vastuvõtmise ja väljaandmise korra parendamise kohta ning nende säilimise parema tagamise kohta.

25. On tunnistatud vajalikuks kindlaks määrata, et:

1) nimetatud määruse punktis 18 ja punkti 22 alapunktis «a» (käesoleva määruse punkti 22 alapunkt 1) ettenähtud sätteid kohaldatakse samuti veoste vedamisel õhutranspordi ettevõtete poolt;

2) kapteni, laevameeskonda kuuluvate teiste isikute ja lootsi süüline tegevus või hooletus laeva juhtimisel veoste kabotaažveo korral ei ole aluseks vedaja vabastamiseks vastutusest veose kaotsimineku ja rikkumise eest, kui kaotsiminek ja rikkumine olid selle tegevuse või hooletuse tagajärjeks;

3) veose kaotsimineku ja rikkumise eest tasutava hüvituse maksimaalmäära piiramist, mis on ette nähtud «NSV Liidu kaubandusliku meresõidu koodeksi» paragrahvis 118, ei rakendata veoste kabotaažveol.

Seoses sellega on NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumile esitatud seaduseelnõu «Õhu- ja meretranspordiorganisatsioonide materiaalse vastutuse suurendamise kohta».

III Materiaalsest vastutusest projekteerimistööde mittenõuetekohase kvaliteedi eest

26. Projekteerimisorganisatsioon on kohustatud tellija nõudel kõrvaldama omade vahenditega ja omal kulul tehniliselt võimaliku lühima aja jooksul, mis on tellijaga kooskõlastatud, projekteerimisorganisatsiooni süü läbi põhjustatud defektid projekteerimisdokumentatsioonis.

Kui nimetatud defekte ei kõrvaldata poolte vahel kokkulepitud aja jooksul, maksab projekteerimisorganisatsioon tellijale leppetrahvi 4 protsenti parandamisele kuuluvate projekteerimistööde maksumusest. Leppetrahvi maksmine ei vabasta projekteerimisorganisatsiooni defektide kõrvaldamisest.

27. Projekteerimisorganisatsioon hüvitab tellijale projekteerimisdokumentatsiooni mittenõuetekohasest kvaliteedist tingitud tegelikud kahjud summas, mida ei katnud leppetrahv, kuid mitte üle üksikute tsehhide, hoonete ja rajatiste defektsete ehitusprojektide koostamise maksumuse, mis on lepingus ette nähtud.

IV Materiaalsest vastutusest konstrueerimistööde mittenõuetekohase kvaliteedi eest

28. Konstrueerimisorganisatsioon on tellija nõudel kohustatud kõrvaldama omade vahenditega ja omal kulul tehniliselt võimaliku lühima ajaga, mis on tellijaga kooskõlastatud, konstrueerimisorganisatsiooni süü läbi põhjustatud defektid tehnilises dokumentatsioonis, kaasa arvatud defektid, mis on avastatud toodete juurutamise protsessis, mida teostab tootjatehas nimetatud organisatsiooniga sõlmitud lepingu alusel, või mis on avastatud uute toodete ekspluateerimisel, samuti konstruktiivsed puudused konstrueerimisorganisatsiooni poolt valmistatavas katsenäidises.

Kui nimetatud defekte ei kõrvaldata poolte vahel kokkulepitud aja jooksul, maksab konstrueerimisorganisatsioon tellijale leppetrahvi 4 protsenti parandamisele kuuluvate konstrueerimistööde maksumusest. Leppetrahvi tasumine ei vabasta konstrueerimisorganisatsiooni defektide kõrvaldamisest.

29. Konstrueerimisorganisatsioon hüvitab tellijale (tootjatehasele) konstrueerimistööde mittenõuetekohasest kvaliteedist tingitud tegelikud kahjud summas, mida ei katnud leppetrahv, kuid mitte üle nende tööde maksumuse, mis on lepingus ette nähtud.

* *
*

30. Majanduslepingu pooltel on mõlema poole nõusoleku korral õigus suurendada kehtivas seadusandluses lepingutingimuste rikkumise eest ettenähtud sanktsioonide määrasid, välja arvatud viivis maksmisega viivitamise eest.

31. Arbitraažiorganitel on erandjuhtudel õigus vähendada kohustist rikkunud poolelt sissenõudmisele kuuluvate sanktsioonide määrasid.

Arbitraažiorganitel on õigus nõuda lepingutingimusi jämedalt rikkunud lepingupoolelt leppetrahvi, trahvi, viivist kuni 50 protsenti suuremas ulatuses ja suunata see osa sissenõutud summadest liidueelarve tuludesse.

32. Nimetatud määrus ülesannete ja kohustiste mittetäitmise eest materiaalse vastutuse suurendamise osas kehtestatakse 1. jaanuarist 1968. a.

On kindlaks määratud, et nimetatud määruse kehtivus ei laiene sõjatehnikaalastele toodetele.[1]

---

[1] Punkti 32 osaliseks muutmiseks Eesti NSV Ministrite Nõukogu 16. juuni 1969. a. määrusega nr. 267 (ENSV Teataja 1969, nr. 34, art. 348) kehtestas, et selle määruse I osa kehtivus ei laiene «Sõjaväeorganisatsioonide vajadusteks teostatavate toodangu hangete põhitingimustega» reguleeritavatele suhetele eriotstarbelise toodangu hangete alal.

33. NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuvale Juriidilisele Komisjonile koos NSV Liidu Ministrite Nõukogu Riikliku Materiaal-Tehnilise Varustamise Komitee, NSV Liidu Riikliku Ehituskomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Arbitraažiga on tehtud ülesandeks esitada NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanekud kehtivas seadusandluses muudatuste tegemise kohta, mis tulenevad nimetatud määrusest.[1]

---

[1] Käesoleva määruse täitmise kohta resümeed NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Riikliku Arbitraaži 28. detsembri 1967. a. juhendkirjast nr. I-I-59 vt. «Majandustöötaja juriidiline käsiraamat», lk. 592.

XX peatükk

KOHUSTISTE LÕPPEMINE

EESTI NSV TSIVIILKOODEKS — §-d 233—241

EESKIRJAD MAJANDUSLIKE VAIDLUSTE LAHENDAMISEKS RIIKLIKES ARBITRAAŽIDES

(Kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu j. a. Riikliku Arbitraaži 1. juuli 1963. a. määrusega nr. P-4 — *ENSV MKK 1963, nr. 46, art. 165*)

(Väljavõte)

II Vaidluste reguleerimine enne pöördumist riiklikku arbitraaži

8. Vaidluse tekkimisel ettevõtete, organisatsioonide ja asutuste vahel on nad kohustatud tarvitusele võtma kõik vajalikud abinõud selle vahetuks reguleerimiseks ning rangelt järgima käesolevates eeskirjades kehtestatud korda vaidluste reguleerimise kohta enne pöördumist riiklikku arbitraaži, kui kehtiva seadusandlusega ei ole ette nähtud teistsugust korda.

Kui hageja ei võtnud tarvitusele abinõusid vaidluse vahetuks reguleerimiseks kostjaga, keeldub riiklik arbitraaž hagiavaldust vastu võtmast ning tagastab selle hagejale.

XI Otsused ja korraldused

85. Riikliku arbitraaži otsused peavad olema seaduslikud ja põhjendatud.

Otsus tehakse pärast kõigi asja tehiolude läbiarutamist istungil.

Istungil saavutatud poolte kokkulepe kantakse protokolli.

Seaduse nõuetele vastav kokkulepe omandab otsuse jõu.

Juhul kui poolte kokkulepe ei vasta seaduse nõuetele, samuti

lahkarvamuste korral poolte vahel, teeb vaidluse kohta otsuse riiklik arbiter.

Olenevalt asja arutamisel selgunud tehioludest võib riiklik arbitraaž otsuse tegemisel ületada hageja poolt esitatud hagi piire, kui seda nõuavad riigi huvid või kui see on vajalik ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide seadusega kaitstud huvide ning õiguste kaitseks.

JUHEND SULARAHATA ARVELDUSTEKS JA ARVELDUSTEGA SEOTUD OPERATSIOONIDE KREDITEERIMISEKS [1]

(NSV Liidu Riigipanga 28. mai 1960. a. juhend nr. 2)

(Väljavõte)

244. Kui kahe ettevõtte ja organisatsiooni vastastikuste arvelduste arveldusdokumendid asuvad ühes pangaasutuses, võib tasendust sooritada ka ilma majandusorgani avalduseta, krediidiosakonna poolt ettevalmistatud korralduse põhjal, mis sisaldab samu rekvisiite, mis on ette nähtud majandusorgani avalduses.

---

[1] Ilmus eraldi brošüürina Eesti Riikliku Kirjastuse väljaandel 1961. aastal.

SISUKORD

Esimene osa. ÜLDSÄTTED

1 peatükk. PÕHISÄTTED

§ 1 Tsiviilseadusandlusega reguleeritavad suhted 7
§ 2 Tsiviilseadusandluse ülesanded 7
§ 3 NSV Liidu ja liiduvabariikide pädevuse piiritlemine 7
§ 4 Tsiviilseaduste kehtivus ajas 8
§ 5 Tsiviilseaduste kehtivus ruumis 16
§ 6 Tsiviilseaduste kehtivus isikutele 16
§ 7 Tsiviilseaduste tõlgendamine ja kohaldamine 16
§ 8 Tavade kohaldamine 17
§ 9 Tsiviilõiguste kaitse 18

II peatükk. ISIKUD

§ 1 Nõukogude riik 32
§ 2 Kodanikud 32
§ 3 Juriidilised isikud 44
§ 4 Riiklikud organisatsioonid 49
§ 5 Kolhoosid, muud kooperatiivsed organisatsioonid ja nende koondised 84
§ 6 Ühiskondlikud organisatsioonid ja nende koondised 167
§ 7 Riiklikud-kolhooslikud organisatsioonid 179

III peatükk. TEHINGUD

§ 1 Tehingu mõiste ja liigid 180
§ 2 Tehingu vorm 180
§ 3 Kehtetu tehing. Selle tagajärjed 180

IV peatükk. ESINDUS JA VOLIKIRI

§ 1 Esinduse mõiste ja liigid 181
§ 2 Volikiri 181

V peatükk. TÄHTAEGADE ARVUTAMINE 186

VI peatükk. HAGI AEGUMINE

§ 1 Hagi aegumise mõiste 186
§ 2 Nõuded, millele hagi aegumist ei kohaldata 186
§ 3 Hagi aegumise tähtajad. Hagi aegumise tähtaja möödumise tagajärjed 186

Teine osa. OMANDIÕIGUS

VII peatükk. ÜLDSÄTTED 195

VIII peatükk. RIIKLIK OMAND

§ 1 Tekkimise alused 195
§ 2 Maa, maapõuevarade, metsade ja veekogude õiguslik režiim . . . 208
§ 3 Riikliku omandi haldamine 215
§ 4 Põhi- ja käibevahendid (fondid) 235
§ 5 Erifondid 236
§ 6 Ettevõtete, hoonete, ehitiste üleandmise kord 241
§ 7 Seadmete ja materjalide üleandmise kord 245

IX peatükk. KOLHOOSIDE, MUUDE KOOPERATIIVSETE ORGANISATSIOONIDE JA NENDE KOONDISTE OMAND . . 253

X peatükk. AMETIÜHINGUTE JA MUUDE ÜHISKONDLIKE ORGANISATSIOONIDE OMAND 262

XI peatükk. ISIKLIK OMAND 266

XII peatükk. ÜHINE OMAND 290

XIII peatükk. OMANDIÕIGUSE OMANDAMINE JA LÕPPEMINE . . 292

XIV peatükk. OMANDIÕIGUSE KAITSE 293

Kolmas osa. KOHUSTISÕIGUS

XV peatükk KOHUSTISTE TEKKIMINE 301

XVI peatükk. KOHUSTISTE TÄITMINE 365

XVII peatükk. KOHUSTISTE TÄITMISE TAGAMINE 367

XVIII peatükk. NÕUDE LOOVUTAMINE JA VÕLA ÜLEKANDMINE . 370

XIX peatükk. VASTUTUS KOHUSTISTE RIKKUMISE EEST . . . 370

XX peatükk. KOHUSTISTE LÕPPEMINE 380

СБОРНИК ГРАЖДАНСКО-ПРАВОВЫХ АКТОВ
I том.

Составители Э. Маркварт и М. Вене
На эстонском языке
Оформление: Т. Ару
Издательство «Ээсти Раамат»
Таллин, Пярнуское шоссе, 10

*

Toimetaja A. Vesmes
Kunstiline toimetaja E. Järv
Tehniline toimetaja A. Krebstein
Korrektorid A. Nurmoja ja M. Sepp

Laduda antud 29. VI 1970. Trükkida antud 1. XII 1970. Paber 60×90/16. Trükipaber nr. 2 — Kohila Paberivabrik. Trükipoognaid 24. Arvestus-poognaid 25,32. Trükiarv 4500. Tellimise nr. 3966. MB-08588. Hans Heidemanni nimeline trükikoda, Tartu, Ülikooli 17/19. III.

Hind rbl. 1.47

I—10—2

A 1.
31184
5726718

TÜ RAAMATUKOGU
1 0300 00572671 8